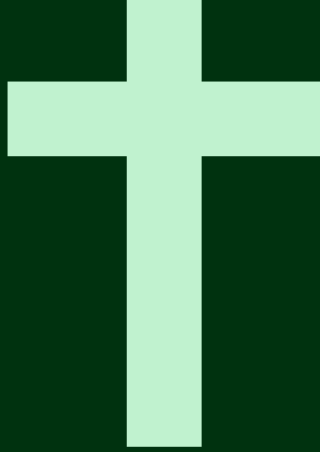

Biblica® Kiugo
Gĩtheru Kĩa Ngai
Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of
Kenya

Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre **Gikuyu: Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of** **Kenya**

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Wĩra ũyũ ũheanĩtwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rwa Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). Ũngĩenda kuona kobĩ ya rũtha rũrũ rwa biacara, rora rũrenda-inĩ rwa: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>, kana ũtũme marũa kũrĩ: Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio nĩ Biblica, Inc., kũhũthĩra mũhũri wa biacara wa Biblica® kũbataraga marũa ma gwĩtĩkĩrio kuuma kũrĩ Biblica, Inc. Kuumana na rũtha rwa biacara rwa CC BY-SA, no ũkobie kana ũtambie wĩra ũyũ ũtarĩ mũgarũre, indĩ ndũkagarũre rũri rwa biacara rwa Biblica®. Ũngĩgarũra kana ũkobie wĩra ũyũ, na tondu wa ũguo ũtuĩke nĩ wĩra mwerũ uumanĩte na ũcio-rĩ, no ngĩnya weheria mũhũri wa biacara wa Biblica®. Wĩra-inĩ ũcio mwerũ no ngĩnya wonanie nĩ maũndũ marĩkũ ũgarũrite, na ũtarĩrie wĩra-inĩ ũcio ta ũũ: "Wĩra wa kĩhumo warĩ wa Biblica, Inc. na ũheanĩtwo tũhũ ng'enda-inĩ cia www.biblica.com na open.bible."

Kĩmenyitha kia Mwene-wĩra no ngĩnya kĩaandikwo iratathi rĩa kĩongo kĩa wĩra kana rĩa ũhoru wa Mwene-wĩra ta ũũ:

Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩritwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

No ngĩnya wĩtĩkĩrie wĩra ũcio mwerũ ũgarũrite ũheanwo na ũndũ wa rũtha rwa biacara rũu rwa CC BY-SA.

Ũngĩenda kũmenyithia Biblica, Inc. ũhoru wĩgĩ ũtaũri waku wa wĩra ũyũ-rĩ, twandĩkĩre rũrenda-inĩ rwa: <https://open.bible/contact-us>.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Kiugo Githeru Kĩa Ngai Kĩhingũre™

Kĩmenyithia kĩa Mwene-wĩra © 2013 nĩ Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

"Biblica" nĩ mũhũri wa biacara wandĩkithĩtio wabici-inĩ ya United States Patent and Trademark Office nĩ Biblica, Inc. Ũhũthĩritwo na rũtha.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 7 May 2025
fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63

Contents

Mathayo	1
Mariko	58
Luka	94
Johana	155
Atũmwo	200
Aroma	258
1 Akorinitho	285
2 Akorinitho	310
Agalatia	326
Aefeso	335
Afilipi	344
Akolosai	351
1 Athesalonike	357
2 Athesalonike	363
1 Timotheo	366
2 Timotheo	373
Tito	378
Filemona	381
Ahibirania	383
Jakubu	402
1 Petero	409
2 Petero	416
1 Johana	421
2 Johana	428
3 Johana	429
Judasi	430
Kũguũrĩrio	432
Thaburi	462

MATHAYO

Rūciaro rūrĩa Jesū Oimire

¹ Maya nĩ maandĩko makoniĩ rūciaro rūrĩa Jesū Kristũ, mūrũ wa Daudi, mūrũ wa Iburahĩmu oimire:

- ² Iburahĩmu aarĩ ithe wa Isaaka,
 nake Isaaka aarĩ ithe wa Jakubu,
 nake Jakubu aarĩ ithe wa Juda na ariũ a ithe,
³ nake Juda aarĩ ithe wa Perezu na Zera, arĩa nyina wao aarĩ
 Tamaru,
 nake Perezu aarĩ ithe wa Hezironi,
 nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,
⁴ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
 nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,
 nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,
⁵ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu, ũrĩa nyina aarĩ Rahabu,
 nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi, ũrĩa nyina aarĩ Ruthu,
 nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
⁶ nake Jesii aarĩ ithe wa Mũthamaki Daudi.

Daudi aarĩ ithe wa Solomoni, ũrĩa nyina aarĩ mūtumia wa Uria,

- ⁷ nake Solomoni aarĩ ithe wa Rehoboamu,
 nake Rehoboamu aarĩ ithe wa Abija,
 nake Abija aarĩ ithe wa Asa,
⁸ nake Asa aarĩ ithe wa Jehoshafatu,
 nake Jehoshafatu aarĩ ithe wa Joramu,
 nake Joramu aarĩ ithe wa Uzia,
⁹ nake Uzia aarĩ ithe wa Jothamu,
 nake Jothamu aarĩ ithe wa Ahazu,
 nake Ahazu aarĩ ithe wa Hezekia,
¹⁰ nake Hezekia aarĩ ithe wa Manase,
 nake Manase aarĩ ithe wa Amoni,
 nake Amoni aarĩ ithe wa Josia,
¹¹ nake Josia aarĩ ithe wa Jekonia na ariũ a ithe, hĩndĩ irĩa andũ
 maatahirwo, magĩtwarwo Babuloni.

¹² Thuutha wa gũtahwo, magĩtwarwo kũu Babuloni:

- Jekonia aarĩ ithe wa Shealiteli,
 nake Shealiteli aarĩ ithe wa Zerubabeli,
¹³ nake Zerubabeli aarĩ ithe wa Abihudu,
 nake Abihudu aarĩ ithe wa Eliakimu,
 nake Eliakimu aarĩ ithe wa Azoro,
¹⁴ nake Azoro aarĩ ithe wa Zadoku,
 nake Zadoku aarĩ ithe wa Akimu,
 nake Akimu aarĩ ithe wa Eliudi,
¹⁵ nake Eliudi aarĩ ithe wa Eleazaru,
 nake Eleazaru aarĩ ithe wa Maathani,
 nake Maathani aarĩ ithe wa Jakubu,

¹⁶ nake Jakubu aarĩ ithe wa Jusufu, mũthuri wa Mariamu, ũrĩa waciarire Jesũ, ũrĩa wĩtagwo Kristũ.

¹⁷ Ũguo nĩ kuuga njiaro ciothe ciarĩ ikũmi na inya kuuma Iburahĩmu nginya Daudi, na njiaro ikũmi na inya kuuma Daudi nginya hĩndĩ irĩa andũ maatahirwo magĩtwarwo kũu Babuloni, na ningĩ njiaro ikũmi na inya kuuma hĩndĩ irĩa andũ maatahirwo nginya hĩndĩ ya Kristũ.*

Gũciarwo kwa Jesũ Kristũ

¹⁸ Ũhoru wa gũciarwo kwa Jesũ Kristũ watariĩ ũũ: Nyina Mariamu nĩ oorĩtio nĩ Jusufu atuĩke mũtumia wake, no matanaikarania-rĩ, nĩamenyekire atĩ arĩ na nda ya Roho Mũtheru.

¹⁹ Nake Jusufu mũthuri wake tondũ aarĩ mũndũ mũthingu na ndangĩendire kũmũconorithia kũrĩ andũ, agĩciiria amũtuge na hitho.

²⁰ No thuutha wa gwĩciiria ũndũ ũcio, mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu, mũrũ wa Daudi, ndũkae gwĩtigĩra kũhikia Mariamu atuĩke mũtumia waku, tondũ nda iyo arĩ nayo nĩ ya Roho Mũtheru.

²¹ Nĩagaciara kahĩ, nawe nĩũgagatua Jesũ, tondũ nĩwe ũkaahonokia andũ ake kuuma mehia-inĩ mao.”

²² Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe meekĩkire nĩguo ũrĩa Mwathani aarĩtie na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ,

²³ “Mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda na nĩagaciara kahĩ, nao magagatua Imanueli” ũguo nago ũgĩtaũrwo nĩ kuuga, “Ngai hamwe na ithũ.”

²⁴ Rĩrĩa Jusufu ookĩrire, agĩka o ta ũrĩa mũraika wa Mwathani aamwathĩte, nake akĩinũkia Mariamu gwake mũciĩ, agĩtuĩka mũtumia wake.

²⁵ No matigana kũmenyana nginya rĩrĩa aaciarire mwana ũcio wa kahĩ. Nake Jusufu agĩtua mwana ũcio Jesũ.

2

Gũceerewo nĩ Andũ Oogĩ-a-Njata

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa Jesũ gũciarwo kũu itũũra-inĩ rĩa Bethlehemu bũrũri wa Judea, hĩndĩ ya mũthamaki wetagwo Herode, andũ Oogĩ-a-Njata moimĩte irathĩro magĩũka Jerusalemu,

² makĩũria atĩrĩ, “Ũrĩa ũciarĩtwo arĩ mũthamaki wa Ayahudi-rĩ, arĩ ha? Nĩtuonire njata yake mwena wa irathĩro, na nĩtũũkĩte kũmũhooya.”

³ Rĩrĩa Mũthamaki Herode aiguire ũguo, agĩtangĩka ngoro, o hamwe na andũ Jerusalemu othe.

⁴ Na aarĩkia gwĩta athĩnjĩri-Ngai* arĩa anene othe, na arutani a watho hamwe, akĩmooria kũrĩa Kristũ aarĩ aciarĩrwo.

⁵ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Bethlehemu, bũrũri wa Judea, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo nĩ mũnabii, akoiga atĩrĩ:

⁶ “Nawe Bethlehemu, kũu bũrũri wa Juda,
tiwe ũrĩa mũnini mũno wa aathanĩ a Juda;
tondũ thĩnĩ waku nĩgũkoima ũrĩa ũgaathanaga,

* **1:17** Kristũ nĩ kuuga “Ũrĩa Mũitĩrĩrie maguta”; Kĩhibirania nĩ Mesia. * **2:4** Athĩnjĩri-Ngai maarĩ atongoria a mahooya ma Ayahudi, na nĩo maarutagĩra Ngai magongona.

ũrĩa ũgaatuĩka mũrĩithi wa andũ akwa a Isiraeli.’ ”

⁷ Nake Herode agĩita andũ acio Oogĩ-a-Njata na hitho, na agĩtuĩria kuuma kũrĩ o ihinda rĩrĩa njata ñyo yoonekete.

⁸ Akĩmatũma Bethlehemu akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũgatuĩrie wega ũhoro wa kaana kau. Mwarĩkia gũkoona mũũke mũũmenyithie, nĩgeetha o na nĩ thiĩ ngaturĩrie ndu ndĩkahooe.”

⁹ Nao maarĩkia kũigua ciugo cia mũthamaki magĩthiĩ, nayo njata ñrĩa moonete irathĩro ikĩmatongoria nginya ikĩrũgama igũrũ rĩa harĩa kaana kau kaarĩ.

¹⁰ Rĩrĩa moonire njata ñyo, magĩkena gĩkeno kĩnene mũno.

¹¹ Nao magĩtoonya nyũmba, na makĩona kaana karĩ na nyina Mariamu, magĩkainamĩrĩra, magĩkahooya. Magĩcooka makĩohora indo ciao cia goro, magĩkahe iheo cia thahabu, na ũbumba, na manemane.†

¹² Na nĩ ũndũ wa gũkaanio na kĩroto matigacookere kwa Herode, magĩcooka bũrũri wao magereire njira ñngĩ.

Kũũrĩa Bũrũri wa Misiri

¹³ Maarĩkia gũthiĩ-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩra Jusufu kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra woe kaana gaka na nyina mũũrĩre Misiri. Ikarai kũu nginya rĩrĩa ngaakwĩra, nĩgũkorwo Herode nĩegũcaria kaana kau akoorage.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina ũtukũ, magĩthiĩ Misiri,

¹⁵ kũrĩa maikarire nginya rĩrĩa Herode aakuire. Na nĩ ũndũ ũcio, ũhoro ũrĩa Mwathani oigĩte na kanua ka mũnabii ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Ndeetire mũrũ wakwa oime bũrũri wa Misiri.”

¹⁶ Hĩndĩ ñrĩa Herode aamenyire atĩ nĩhaeenirio nĩ Oogĩ-a-Njata, akĩrakara mũno, akĩruta watho wa kũũraga tũhũ tuothe kũu Bethlehemu na kũrĩa gũkuhĩ nakuo, tũrĩa twarĩ na ũkũrũ wa mũaka ñrĩ gũcooka na thĩ, kũringana na ihinda rĩrĩa eerĩtwo nĩ Oogĩ-a-Njata.

¹⁷ Hĩndĩ ñyo ũhoro ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Jeremia ũkĩhinga, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Mũgambo nĩwaiguirwo kũu Rama,
kĩrĩro na gũcakaya kũnene,
Rakeli akĩrĩrĩa ciana ciake,
na akarega kũhoorerio, tondũ itirĩ ho.”

Gũcooka Nazarethi

¹⁹ Na rĩrĩ, Herode akua-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩra Jusufu kĩroto-inĩ kũu Misiri,

²⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra, woe kaana gaka na nyina, mũthiĩ bũrũri wa Isiraeli, nĩgũkorwo arĩa maageragia gũkooraga nĩmakuĩte.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina, magĩthiĩ bũrũri wa Isiraeli.

²² Rĩrĩa aiguirwe atĩ Arikelau nĩwe wathamakaga Judea handũ ha ithe Herode, agĩtigĩra gũthiĩ kuo. Na aarĩkia gũkaanio kĩroto-inĩ-rĩ, agĩthiĩ bũrũri wa Galili,

† 2:11 ũbumba nĩ mahuti manungi wega macinagwo na mwaki. Manemane nĩ indo ithondekagwo na kĩndũ kĩaana ta ũũkĩ wa gĩthaka, inungaga wega na nĩ cia goro mũno.

²³ agĩthĩ gũtũura itũura rĩitagwo Nazarethi. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũrĩa waarĩtio na tũnua twa anabii ũkĩhinga, rĩrĩa moigire atĩrĩ, “Nĩageetagwo Mũnazari.”

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Matukũ-inĩ macio Johana ũrĩa Mũbatithania nĩokire, akĩhunjagia kũu Werũ-inĩ wa Judea,

² akiugaga atĩrĩ, “Mwĩreirei, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.”

³ Ũyũ nĩwe ũrĩa ũhoru wake waarĩtio nĩ mũnabii Isaia rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ:

‘Haarĩria njĩra ya Mwathani,

rũngariai njĩra ciake.’”

⁴ Johana eekagĩra Nguo ya guoya wa ngamĩra, na nĩeyohaga mũcibi wa rũa njohero. Irio ciake ciarĩ ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka.

⁵ Nao andũ nĩmathiiga kũrĩ we moimĩte Jerusalemu, na mĩena yothe ya Judea, na bũrũri wothe ũrĩa wariganĩtie na Jorodani.

⁶ Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria Rũũ-inĩ rwa Jorodani.

⁷ Na rĩrĩa oonire Afarisai na Asadukai* aingĩ magĩũka hau nĩgeetha amabatithie, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũheete ũhoru atĩ mũũrĩre marakara marĩa makirĩ gũũka?”

⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira.

⁹ Na mũtikeũre na ngoro cianyu atĩrĩ, ‘Ithe witũ nĩ Iburahĩmu.’ Ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matuĩke ciana cia Iburahĩmu.

¹⁰ Ithanwa nĩrĩge itina-inĩ cia mĩtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciara macyaro mega nĩũgatemwo, ũikio mwaki-inĩ.

¹¹ “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ mwerira. No thuutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũrĩ nũ, na ndiagĩrĩire o na kũmũkuũira iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru na mwaki.

¹² Gĩtarũrũ gĩake akĩnyiitĩte na guoko, na nĩagatheria kĩhuhĩro gĩake, na acookanĩrĩrie ngano yake ikũmbĩ, acooke acine mahuti na mwaki ũtangĩhoreka.”

Kũbatithio kwa Jesũ

¹³ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akiuma Galili agĩthĩ Rũũ-inĩ rwa Jorodani akabatithio nĩ Johana.

¹⁴ Nowe Johana akĩgeria kũmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ njagĩrĩrwo nĩkũbatithio nĩwe, nawe wagĩũka kũrĩ nĩ atĩa?”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Reke gũtuĩke ũguo rĩu; tondũ nĩtwagĩrĩrwo twĩke ũndũ ũyũ nĩguo tũhingie maũndũ mothe ma ũthingu.” Hĩndĩ ĩyo Johana agĩtĩkĩra.

¹⁶ Jesũ aarĩkia kũbatithio o ũguo-rĩ, akiumĩra maaĩ-inĩ. Kahinda o kau igũrũ rĩkĩhingũka, nake akĩona Roho wa Ngai agĩkũrũka ta ndutura, akĩũmba igũrũ rĩake.

* 3:7 Afarisai na Asadukai ciarĩ ikundi igĩrĩ cia atongoria a ndini ya Ayahudi itaiguanaga. Asadukai matietĩkĩtie ũhoru wa kũriũka kana wa araiika.

¹⁷ Naguo mūgambo ūkiuma igūrū, ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa, ūrīa nyendete; na nīngenaga mūno nī we.”

4

Kūgerio kwa Jesū

¹ Hīndī īyo Jesū nīatongoririo nī Roho agītwarwo werū-inī akagerio nī mūcukani.

² Na aniina mīthenya mīrongo īna, ūtukū na mūthenya, ehingīte kūrīa irio-rī, akīigua ahūtīi.

³ Nake mūgerania akīmūkora, akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai-rī, īra mahiga maya matuīke mīgate.”

⁴ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nī kwandīkītwo atīrī: ‘To mūgate wiki ūngītūūria mūdū muoyo, no nī kiugo gīothe kīrīa kiumaga kanua ka Ngai.’”

⁵ Hīndī īyo mūcukani akīmūtwaro itūūra rīrīa itheru, akīmūrūgamia gathūrūmūdū ka hekarū,

⁶ akīmwīra atīrī, “Angīkorwo wee nīwe Mūrū wa Ngai-rī, wīgūithie thī. Nīgūkorwo kwandīkītwo atīrī:

“ ‘Nīagaatha araike ake nī ūndū waku, nao nīmagakwanīrīria na moko mao, nīguo ndūkanahīngwo kūgūrū nī ihiga.’”

⁷ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīngī nī kwandīkītwo atīrī: ‘Ndūkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

⁸ Nīngī mūcukani akīmūtwaro kīrīma-inī kīraaya mūno, akīmuonia mothamaki mothe ma thī na rīiri wamo.

⁹ Akīmwīra atīrī, “Maūdū maya mothe nīngūkūhe, ūngūtīkīra kūnyinamīrīra ūūhoee.”

¹⁰ Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Thī Shaitani ndiga! Nīgūkorwo nī kwandīkītwo atīrī: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku, na ūmūtungatagīre o we wiki.’”

¹¹ Hīndī īyo mūcukani akīmūtiga, nao araike magīūka makīmūtungatīra.

Jesū Kwambīrīria Kūhunja

¹² Na rīrīa Jesū aigūre atī Johana nīaikītio njeera-rī, agīthī Galili.

¹³ Akiuma Nazarethi, agīthī gūtūūra Kaperinaumu. Itūūra rīu rīarī hakuhī na iria, būrūri-inī wa Zebuluni na Nafitali.

¹⁴ Ūndū ūcio wekīkire nīguo ūhoru ūrīa waarītio na kanua ka mūnabii Isaiā ūhinge, rīrīa oigire atīrī:

¹⁵ “Būrūri wa Zebuluni, o na būrūri wa Nafitali, nījira ya gūthī iria-inī, gūikūrūkania na Rūūi rwa Jorodani, kūu gwītagwo Galili-kwa-Ndūrīri:

¹⁶ andū arīa matūūraga nduma-inī nīmonete ūtheri mūnene; nao arīa matūūraga būrūri ūrī kīruru gīa gīkuū-rī, nīmarīrwo nī ūtheri.”

¹⁷ Kuuma hīndī īyo Jesū akīambīrīria kūhunja ūhoru akiugaga atīrī, “Mwīrīrei, nīgūkorwo ūthamaki wa igūrū nīūkuhīrīrie.”

Jesū gwīta Arutwo ake a Mbere

¹⁸ Rīrīa Jesū aaceraga hūgūrūrū-inī cia Iria rīa Galili, nīonire andū eerī a nyina ūmwe, nao nī Simoni ūrīa wetagwo Petero, na mūrū

wa nyina Anderea. Maikagia neti iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki.

¹⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai, mũnũmĩrĩre, na nĩngũmũtua ategi a andũ.”

²⁰ Nao o rĩmwe magĩtiganĩria neti ciao, makĩmũrũmĩrĩra.

²¹ Na aathiathia akĩona andũ angĩ eerĩ a nyina ũmwe, Jakubu mũrũ wa Zebedi, na mũrũ wa nyina Johana. Maarĩ thĩinĩ wa gatarũ hamwe na ithe wao Zebedi makĩhaarĩria neti ciao. Nake Jesũ akĩmeeta,

²² na o rĩmwe magĩtiganĩria gatarũ na magĩtiga ithe wao, makĩmũrũmĩrĩra.

Jesũ Kũhonia Andũ Arũaru

²³ No rĩrĩ, Jesũ nĩathiire Galili guothe, akĩrutanaga thunagogi-inĩ ciao, akĩhunjagia Ũhoro-ũria-Mwega wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonagia andũ mũrimũ yothe na ndwari ciothe iria maarĩ nacio.

²⁴ Nayo ngumo yake ikĩhunjio bũrũri wothe wa Suriata, nao andũ makĩmũrehera andũ arĩa othe maarĩ arũaru ndwari cia mũthemba mũingĩ, na arĩa maarĩ na ruo rũingĩ, na arĩa maarĩ na ndaimono, na arĩa maarĩ na mũrimũ wa kũgũũaga, o na arĩa maarĩ na mũrimũ wa gũkua cĩa, nake akĩmahonia othe.

²⁵ Nao andũ aingĩ mũno kuuma Galili, na Dekapoli,* na Jerusalemu, na Judea, na mũrimo ũũria ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani makĩmũrũmĩrĩra.

5

Irathimo

¹ Na rĩria Jesũ oonire andũ aingĩ mũno-rĩ, akĩambata kĩrĩma-igũrũ, agũkara thĩ. Arutwo ake magĩthĩ harĩ we.

² Nake akĩambĩrĩria kũmaruta ũhoro, akĩmeera atĩrĩ:

³ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa athĩni ngoro, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marĩ na kĩa, nĩgũkorwo nĩmakaniinĩrwo kĩa.

⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa ahooreri, nĩgũkorwo nĩmakagaya thĩ.

⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mahũũtagĩra na makanyootera ũthingu, nĩgũkorwo nĩmakahũnio.

⁷ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa maiguanagĩra tha, nĩgũkorwo nĩmakaiguĩrwo tha.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa atheru ngoro, nĩgũkorwo nĩmakona Ngai.

⁹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa macaragia thayũ, nĩgũkorwo nĩmagetwo ariũ a Ngai.

¹⁰ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa manyariiragwo nĩ ũndũ wa ũthingu, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.

¹¹ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩria andũ mekũmũruma, na makamũyariira, na makamũigĩrĩra maũndũ mothe mooru nĩ ũndũ wakwa.

* 4:25 Dekapoli nĩ kuuga “Matũura Ikũmi.”

12 Kenai na mũcanjamũke, tondũ kũheo kĩanyu nĩ kĩnene igũrũ, nĩgũkorwo ũguo noguo maanyariire anabii arĩa maarĩ kuo mbere yanyu.

Cumbĩ na Ũtheri

13 “Inyuĩ nĩ inyuĩ cumbĩ wa thĩ. No cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo waguo-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ nĩ kĩĩ? Ndũngĩcooka kũgĩa kĩene rĩngĩ, tiga no ũteirwo ũrangwo nĩ andũ.

14 “Inyuĩ nĩ inyuĩ ũtheri wa thĩ. Itũũra inene rĩakĩtwo kĩrĩma igũrũ rĩtingĩhithĩka.

15 O na ningĩ andũ matiakagia tawa magacooka kũũkunĩkĩra na mbakũri; handũ ha ũguo, maũigagĩrĩra igũrũ handũ haguo, naguo ũkamũrĩkĩra andũ othe arĩa marĩ thĩnĩ wa nyũmba.

16 O ũguo naguo, na inyuĩ rekei ũtheri wanyu ũmũrĩkagĩre andũ, nĩguo mone ciĩko cianyu njega, nao magoocage Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

Kũhingia Watho

17 “Mũtikae gwĩciiria njũkĩte kweheria Watho kana Mohoro ma Anabii; ndiũkĩte kũmeeheria, no njũkĩte kũmahingia.

18 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nginya hĩndĩ irĩa thĩ na igũrũ ikeehera, gũtirĩ kairia ka maandĩko, o na gũtirĩ gakururo kanini ga karamu gakeehera o na atĩa kuuma Watho-inĩ, nginya maũndũ mothe makaahingio.

19 ũrĩa wothe ũkoina rĩathani o na rĩmwe rĩa marĩa manini, na arute arĩa angĩ gwĩka ũguo, nĩagatuuo mũnini makĩria thĩnĩ wa ũthamaki wa igũrũ, no ũrĩa wothe wĩkaga na akarutana maathani maya-rĩ, nĩagatuuo mũnene ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

20 Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũthingu wanyu waga gũkĩra ũrĩa wa Afarisai na wa arutani a watho, mũtigatoonya ũthamaki wa igũrũ o na atĩa.

Ũragani

21 “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene andũ nĩmerirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanoragane, na mũndũ o na ũrĩkũ ũkooragana no nginya agaatuĩka wa gũtuĩrwo ciira.’

22 No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe ũkarakarĩra mũrũ wa ithe nĩagatuĩka wa gũtuĩrwo ciira. Na ningĩ-rĩ, mũndũ ũrĩa wothe wĩraga mũrũ wa ithe atĩrĩ, ‘Wee ndũrĩ bata,’ nĩagaciirithio nĩ Kĩama. No ũrĩa wothe ũngiuga atĩrĩ, ‘Wee wĩ mũkĩgu!’ Nĩagakorwo arĩ ũgwati-inĩ wa gũikio mwaki-inĩ wa Jehanamu.

23 “Nĩ ũndũ ũcio, angĩkorwo nĩwĩhaarĩrie kũruta kũheo gĩaku kĩgongona-inĩ, na hĩndĩ iyo ũrĩ hau ũririkane atĩ mũrũ wa thoguo arĩ na ũndũ nawe-rĩ,

24 tiga kũheo gĩaku o hau mbere ya kĩgongona. Amba ũthĩĩ ũkaiguane na mũrũ wa thoguo; ũcooke ũũke ũrutĩre Ngai kũheo gĩaku.

25 “Hiũha kwĩguithania na thũ yaku irĩa iragũtwara igooti-inĩ. Īka ũguo mũrĩ o njĩra-inĩ, kwaga ũguo nĩgũgũtwara kũrĩ mũtuanĩri-ciira, nake mũtuanĩri-ciira akũneane kũrĩ mũnene wa thigari, ũikio njeera.

²⁶ Ngūkŵira atĩrĩ na ma, ndũkoima kuo ũtarĩhĩte thiirĩ wothe hatarĩ gathendi ũgũtigia.

Ūtharia

²⁷ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanatharanie.’

²⁸ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe ũkaarora mũndũ-wa-nja na amwĩrirĩrie, nĩarĩkĩtie gũtharia nake ngoro-inĩ yake.

²⁹ Riitho riaku rĩa ũrĩo rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rikũũre, ũrĩte. Nĩ kaba kĩiga kĩmwe kĩa mwĩrĩ waku kũre gũkĩra mwĩrĩ waku wothe ũikio Jehanamu.

³⁰ Na guoko gwaku kwa ũrĩo kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ũgũte. Nĩ kaba kĩiga kĩmwe kĩa mwĩrĩ waku kũre gũkĩra mwĩrĩ waku wothe ũikio Jehanamu.

Gũtharia Ūhiki

³¹ “Nĩngĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ, ‘Ūrĩa wothe ũngĩtigana na mũtumia wake no nginya amũhe marũa ma kuonania nĩmatigana nake.’

³² No ngũmwĩra atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũtiganaga na mũtumia wake, o tiga nĩ ũndũ wa ũtharia-rĩ, nĩatũmaga atuĩke mũtharia, na ũrĩa wothe ũhikagia mũtumia ũrĩa ũtiganĩte na mũthuriwe, nĩ gũtharia atharagia.

Mũhĩtwa

³³ “Nĩngĩ, nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene andũ nĩmerirwo atĩrĩ, ‘Ndũkanehĩte tũhũ, no hingagĩria Mwathani mũhĩtwa ĩrĩa wĩhĩtĩte.’

³⁴ No ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanehĩte o na atĩa; mũtikanehĩte na igũrũ tondũ nĩkuo gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai;

³⁵ kana mwĩhĩte na thĩ, nĩgũkorwo nĩkuo gĩturwa gĩa kũigĩrĩra magũrũ make; o na kana mwĩhĩte na Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩrĩo itũra inene rĩa Mũthamaki mũnene.

³⁶ Na ndũkanehĩte na mũtwe waku, nĩgũkorwo ndũngĩhota gũtũma rũcuĩrĩ o na rũmwe rwerũhe kana rũire.

³⁷ Reke ‘Ī’ yaku ĩtuĩke ‘Ī’, na ‘Aca’ yaku ĩtuĩke ‘Aca’; ũndũ o wothe makĩria ma ũguo-rĩ, uumaga kũrĩ ũrĩa mũũru.

Ūhoro wa Kwĩrĩhĩria

³⁸ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ: ‘Riitho rĩrĩhagwo na riitho, narĩo igego rĩrĩhagwo na igego.’

³⁹ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Mũtikanaagianie na mũndũ ũrĩa mũũru. No rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rwa ũrĩo-rĩ, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo.

⁴⁰ Na mũndũ angĩenda gũgũthitanga oe kanjũ yaku-rĩ, mũnengere o na igooti riaku.

⁴¹ Mũndũ angĩkũhatĩrĩria ũthĩi itĩina rĩmwe-rĩ, thĩi nake matĩina meerĩ.

⁴² Mũndũ ũrĩa ũngĩkũhooya kĩndũ, mũhe, na mũndũ ũrĩa ũngĩenda ũmũkombere kĩndũ, ndũkarege kũmũkombera.

Endagai Thũ Cianyu

⁴³ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerrirwo atĩrĩ, ‘Endaga mũndũ wa itũra riaku, na ũthũũrage thũ yaku.’

⁴⁴ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Endagai thũ cianyu, na mũhooyagĩre arĩa mamũnyariiraga,

45 nīgeetha mūtuīke ariū a Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū. Atūmaga riūa rīake rīrathīre ariā ooru na ariā ega, na akoiria mbura kūrī ariā athingu na kūrī ariā matarī athingu.

46 Angīkorwo mwendete o ariā mamwendete-rī, mūgaakīrīhwo kī? Githī o na etia mbeeca cia igooti matīkaga o ūguo?

47 Na ningī angīkorwo mūgeithagia o ariū na aarī a ithe wanyu-rī, mūgīkīrīte ariā angī na kī? Githī o na ariā matetīkītie Ngai matīkaga o ūguo?

48 Nī ūndū ūcio-rī, tuīkai aagīrīru kūna, o ta ūrīa Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū arī mwaagīrīru kūna.

6

Gūteithia ariā Abatari

1 “Mwīmenyererei mūtigekage ciiko cianyu cia ūthingu mbere ya andū nīguo mamuone. Mūngīka ūguo-rī, mūtīrī kīheo mūkaaheo nī Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū.

2 “Nī ūndū ūcio, rīrīa ūkūheana kīndū kūrī ariā abatari, ndūkae kwanīrīa ūrīa ūreka na tūrumbeta, ta ūrīa hinga ciikaga thunagogi-inī na njīra-inī, nīguo itīagwo nī andū. Ngūmwīra atīrī na ma, acio nīmarīkītie kwamūkīra kīheo kīao gīothe.

3 No hīndī īrīa ūkūheana kīndū kūrī ariā abatari-rī, ndūkareke guoko gwaku kwa ūmotho kūmenye ūrīa guoko gwaku kwa ūrīo kūreka,

4 nīgeetha ūheani ūcio waku ūtuīke wa hitho-inī. Nake Ithe wanyu, ūrīa wonaga maūndū marīa mekaagīrwo hitho-inī, nīakamūhe kīheo.

Kūhooya

5 “Na rīrīa mūkūhooya-rī, mūtikanatuīke ta hinga, nīgūkorwo ciendaga kūhooya irūgamīte thīnī wa thunagogi na macemanīrio ma njīra nīguo cionwo nī andū. Ngūmwīra atīrī na ma, icio nīrīkītie kwamūkīra mūcaara wacio wothe.

6 No hīndī īrīa ūkūhooya, toonya nyūmba yaku, ūhinge mūrango na ūhooye Thoguo ūrīa ūtoonekaga. Nake Thoguo ūrīa wonaga maūndū marīa mekaagīrwo hitho-inī, nīagakūhe mūcaara waku.

7 Na ningī hīndī īrīa mūkūhooya-rī, tigagai kūhūhūtīka ta andū ariā matetīkītie Ngai, nīgūkorwo meciiragia nī mekūiguuo nī ūndū wa kūraihia mahooya.

8 Mūtīgatūke tao, nīgūkorwo Ithe wanyu nīoī kīrīa kīmūbatairie o na mūtanamūhooya.

9 “Nī ūndū ūcio mwaagīrīrwo nīkūhooyaga atīrī:

“ Ithe witū ūrī igūrū,

rīitwa rīaku nīrīamūrwo,

10 ūthamaki waku nīūūke,

ūrīa wendete Wee nīwīkagwo

gūkū thī ta ūrīa wīkagwo kū igūrū.

11 Tūhe ūmūthī irio ciitū cia gūtūigana.

12 Na ūtūrekere mahītia maitū,
ta ūrīa o na ithuī tūrekagīra ariā matūhītāgīria.

13 Na ndūgatūtware magerio-inī,
no ūtūhonokagie kuuma kūrī ūrīa mūuru.’

14 Nīgūkorwo mūngīrekerā andū hīndī īrīa mamūhītīria, o nake Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū nīarīmūrekagīra.

15 No mũngĩaga kũrekerera andũ mehia mao-rĩ, o nake Ithe wanyu ndarĩmũrekagĩra mehia manyu.

Kwĩhinga Kũrĩa

16 “Nĩngĩ rĩrĩa mũkwĩhinga kũrĩa irio-rĩ, tigagai gũtukia mothiũ manyu ta ũrĩa hinga ciĩkaga, nĩgũkorwo nĩtukagia mothiũ macio nĩguo cionie andũ atĩ nĩciĩhingĩte kũrĩa irio. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩrĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe.

17 No rĩrĩa wĩhingĩte kũrĩa, wĩhakage maguta mũtwe na wĩhambaga ũthiũ,

18 nĩguo andũ matikamenye atĩ nĩwĩhingĩte kũrĩa, tĩa o Thoguo ũrĩa ũtoonekaga amenye; nake Thoguo ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hito-inĩ, nĩagakũhe mũcaara.

Mũthiithũ kũu Igũrũ

19 “Tigagai kwĩgĩra mũthiithũ gũkũ thĩ, kũrĩa indo irĩagwo nĩ memenyi na ikaroota, na kũrĩa aici mabunjaga makaiya.

20 No mwĩgagĩrei mũthiithũ igũrũ, kũrĩa itangĩrĩo nĩ memenyi kana ĩroote, na kũrĩa aici matangĩbunja maiye.

21 Nĩgũkorwo kũrĩa mũthiithũ yanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

22 “Riitho nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ. Maitho maku mangĩkorwo marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe nĩũriyũragwo nĩ ũtheri.

23 No rĩrĩ, maitho maku mangĩkorwo nĩ mathũku, mwĩrĩ waku wothe ũriyũragwo nĩ nduma. Naguo ũtheri ũrĩa ũrĩ thĩinĩ waku ũngĩkorwo nĩ nduma-rĩ, nduma ĩyo kaĩ nĩ nene-ĩ!

24 “Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no athũũrire ũmwe, na ende ũcio ũngĩ; kana eheane harĩ ũmwe, na anyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.

Mũtigatangĩke

25 “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, tigagai gũtangĩkĩra mũoyo yanyu, nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga kana kĩrĩa mũrĩnyuuga; kana kĩrĩa mũrĩhumbaga mũrĩ yanyu. Githĩ muoyo ndũrĩ bata gũkĩra irio, naguo mwĩrĩ ũkagĩra bata gũkĩra nguo?

26 Ta rorai nyoni cia rĩera-inĩ; itihaandaga, kana ikagetha, kana ikaiga magetha ikũmbĩ, no Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ nĩaciheaga irio. Githĩ inyuĩ mũtikĩrĩ a bata mũno gũkĩra icio?

27 Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga?

28 “Na nĩ kĩ gĩtũmaga mwĩtange nĩ ũndũ wa nguo? Ta rorai itoka cia gĩthaka ũrĩa ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi,

29 no ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe ndagemete ta kĩmwe gĩacio.

30 Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka ĩrĩa ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ ĩgaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga wega makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini?

31 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tigagai gwĩtanga, mũkĩũria atĩrĩ: ‘Tũkũrĩa kĩ?’ kana ‘Tũkũnyua kĩ?’ kana ‘Tũkwĩhumba kĩ?’

32 Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo macaragio nĩ andũ arĩa matetikĩtie Ngai. No Ithe wanyu wa igũrũ nĩoĩ atĩ nĩmũbataragio nĩmo.

33 No ambai mūcarie ūthamaki wake na ūthingu wake, na maūndū maya mangĩ mothe o namo nīarīmūheaga.

34 Nī ūndū ūcio tigagai gwītanga nī ūndū wa rūciū, nīgūkorwo rūciū nīrūgetangĩkīra ruo rwene. O mūthenya ūrī na mathīina maguo ma kūūigana.

7

Gūtuīra Andū arīa angĩ Ciira

1 “Mūtigaciirithanagie nīgeetha na inyuī mūtikanaciirithio.

2 Nīgūkorwo o ta ūrīa mūtuagīra andū arīa angĩ ciira, noguo na inyuī mūgaatuīrwo ciira, na gīthimi kīrīa mūthimanagīra nakīo, no kīo mūrīthimagīrwo nakīo.

3 “Nī kīi gītūmaga wone kīhuti kīrīa kīrī riitho rīa mūrū wa thoguo, no ūkaaga kuona mūgogo ūrīa ūrī riitho rīaku wee mwene?

4 Wahota atīa kwīra mūrū wa thoguo atīrī, ‘Reke ngūrute kīhuti kīu kīrī riitho rīaku,’ o rīrīa wee mwene ūrī na mūgogo riitho rīaku?

5 Wee hinga īno, amba ūrute mūgogo ūcio ūrī riitho rīaku, nīguo wone wega na ūhote kūruta kīhuti kīrīa kīrī riitho rīa mūrū wa thoguo.

6 “Mūtikanaha magui kīndū kīrīa kīamūre, na mūtikanakīrie ngūrwe ruru cianyu. Mūngīka ūguo-rī, ingīrangīrīria ruru na magūrū ma cio, icooke imūgarūrūke, imūtīhangie.

Hooyai, Mathaai, Ringaringai Mūrango

7 “Hooyai na nīmūkūheo; mathaai na nīmūkuona; ringaringai mūrango na nīmūkūhingūrwo.

8 Nīgūkorwo ūrīa wothe ūhooyaga nīaheagwo, na ūrīa ūmaathaga nīonaga, na ūrīa ūringaringaga mūrango, nīahingūrāgīrwo.

9 “Na rīrī, nūū wanyu ūngītio mūgate nī mwana wake amūhe ihiga?

10 Kana amwītīe thamaki nake amūhe nyoka?

11 Angīkorwo inyuī, o na mūrī ooru, nīmūūi kūhe ciana cianyu iheo njega-rī, githī Ithe wanyu ūrīa ūrī igūrū ndagakīrīrīria kūhe iheo njega kūrī arīa mamūhooyaga!

12 Nī ūndū ūcio, maūndū-inī mothe, ikagai andū arīa angĩ ūrīa mūngīenda mamwīkage, nīgūkorwo ūcio nīguo Watho wa Musa na Ūrutani wa Anabii.

Mūromo ūrīa Mūceke na ūrīa Mwariī

13 “Toonyerai mūromo ūrīa mūceke. Nīgūkorwo mūromo nī mwariī na njīra nī njariī īrīa yerekeire rīūrīro, na andū arīa matoonyagīra ho nī aingī.

14 No mūromo nī mūkunderu na njīra nī njeke īrīa ikinyaga muoyo-inī, na andū arīa mamīonaga nī anīni.

Mūtī na Maciaro Maguo

15 “Mwīhūgagei anabii a maheeni. Mokaga kūrī inyuī mehumbīte njūa cia ng’ōndu, no thīnī wao nī njūūi ndīani.

16 Nīmūrīmamenyaga na maciaro mao. Kaī thabībū igītūuagwo mītī-inī ya mīigua, kana ngūyū igatūuo kuuma mahiū-inī ma nyeki?

17 Ūguo noguo, mūtī wothe mwega ūciaraga maciaro mega, no mūtī mūūru ūciaraga maciaro mooru.

18 Mūtī mweга ndūngīciara maciaro mooru, naguo mūtī mūūru ndūngīciara maciaro mega.

19 Mūtī o wothe ūtaciaraга maciaro mega nīgūtemwo ūtemagwo ūgaikio mwaki-inī.

20 Ūguo nīguo mūrīmamenyaga nī ūndū wa maciaro mao.

21 “To mūdū ūrīa ūnjītaga, ‘Mwathani, Mwathani,’ ūgaatoonya ūthamaki wa igūrū, no nī ūrīa wīkaga ūrīa Baba ūrīa ūrī igūrū endaga.

22 Mūthenya ūcio aingī makanjūra atīrī, ‘Mwathani, Mwathani, githī tūtīarathaga maūdū na rītwa rīaku, na thīnī wa rītwa rīaku tūkaingata ndaimono na tūkaringa ciama nyingī?’

23 Hīndī ūyo nīngameera weга atīrī, ‘Nī ndirī hīndī ndaamūū o na rī. Eherai harī nī, inyuī mwīkaga ūūru!’

Aaki Oogī na Aaki Akīgu

24 “Nī ūndū ūcio-rī, mūdū o wothe ūiguaga ciugo ici ciakwa na ageeka ūrīa ciugīte, ahaana ta mūdū mūūgī ūrīa wakire nyūmba yake igūrū rīa rwaro rwa ihiga.

25 Nayo mbura īkiura, na njūū ikīyūra, naruo rūhuho rūkīhurutana nacio ikīhūūra nyūmba ūyo na nditi, no nyūmba ūyo ndīagūire, tondū mūthingi wayo wakītwo igūrū rīa rwaro rwa ihiga.

26 No mūdū o wothe ūiguaga ciugo ici ciakwa na ndekaga ūrīa ciugīte ahaana ta mūdū mūkīgu ūrīa wakire nyūmba yake mūthanga igūrū.

27 Nayo mbura īkiura, njūū ikīyūra, naruo rūhuho rūkīhurutana nacio ikīhūūra nyūmba ūyo na nditi, nayo nyūmba ūyo ikīmomoka na kūgūa kūnene.”

28 Rīrīa Jesū aarīkirie kuuga maūdū macio, kīrīndī kīu gīkīgega nī ūndū wa ūrutani wake,

29 tondū aarutanaga ta mūdū warī na ūhoti, na ti ta ūrīa arutani ao a watho maarutanaga.

8

Mūdū ūrīa warī na Mangū

1 Hīndī ūrīa aikūrūkire kuuma kīrīma-inī, ikundi nene cia andū ikīmuma thuutha.

2 Na mūdū warī na mangū agīthī harī we, agīturia maru mbere yake, akīmwīra atīrī, “Mwathani, ūngīenda-rī, no ūūtherie.”*

3 Nake Jesū agītambūrūkia guoko gwake, akīhutia mūdū ūcio, akīmwīra atīrī, “Nīngwenda. Therio!” O hīndī ūyo akīhonio mangū make.

4 Jesū agīcooka akīmwīra atīrī, “Menya ndūkeere mūdū o na ūrīkū. No thī ūkeyonanie kūrī mūthīnjīri-Ngai, na ūrute kīheo kīrīa Musa aathanire gītuīke ūira kūrī o.”

Wītīkio wa Mūnene-wa-Thigari-Igana

5 Na Jesū aarīkia gūtoonya Kaperinaumu, mūnene-wa-thigari-igana agīūka kūrī we, akīmūhooya ūteithio.

* 8:2 Mūdū warī na mangū aatuīkaga arī na thaahu, na no atheririo.

⁶ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndungata yakwa ikomete mũciĩ irũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga na ĩrĩ na ruo rũingĩ mũno.”

⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthĩ kũmĩhonia.”

⁸ No mũnene ũcio wa thigari igana akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ndiagĩrĩre atĩ wee ũũke gwakwa. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nĩkũhona.

⁹ Nĩgũkorwo nĩ mwene ndĩ mũndũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe ‘Thĩĩ,’ nĩathiiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, ‘Ūka,’ nĩokaga. Na ningĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, ‘Ĩka ũna,’ nĩkaga.”

¹⁰ Rĩrĩa Jesũ aigwire ũguo-rĩ, akĩgega, akĩira arĩa maamumĩte thuutha atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndionete mũndũ o na ũrĩkũ gũkũ Isiraeli ũrĩ na wĩtikio mũnene ũũ.

¹¹ Ngũmwĩra atĩrĩ, aingĩ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro na wa ithũiro, na nĩmagaikara iruga-inĩ hamwe na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

¹² No arĩa marĩ a ũthamaki ũcio nĩmagaikio nja, kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.”

¹³ Nake Jesũ agĩcooka akĩira mũnene ũcio wa thigari igana atĩrĩ, “Thĩĩ! Nĩũgwĩkĩrwo o ũguo wĩtikĩtie.” Nayo ndungata yake ikĩhonio o ithaa rĩu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

¹⁴ Rĩrĩa Jesũ aatoonyire nyũmba ya Petero, akĩona atĩ nyina wa mũtumia wa Petero aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, agakoma gĩtanda-inĩ.

¹⁵ Akĩmũhutia guoko, nake agĩtiga kũhiũha mwĩrĩ, akĩarahũka, akĩambĩrĩria kũmũtungatĩra.

¹⁶ Hwaĩ-inĩ ũcio, andũ aingĩ arĩa maarĩ na ndaimono makĩrehwo kũrĩ we, nake akĩingata maroho macio na kuuga o kiugo, na akĩhonia arĩa othe maarĩ arũaru.

¹⁷ Ũhoro ũyũ warĩ wa kũhingia ũrĩa kwarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“We mwene nĩoire wonje witũ,
na akĩeheria mũrimũ iitũ.”

Thogora wa Kũrũmĩrĩra Jesũ

¹⁸ Rĩrĩa Jesũ oonire gĩkundi kĩa andũ arĩa maamũthiũrũrũkĩirie, agĩathana maringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria.

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo mũrutani ũmwe wa watho agĩũka harĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩndĩkũrũmagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiiaga.”

²⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima, na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angĩgĩrĩra mũtwe wake.”

²¹ Nake mũrutwo ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩ ngathike baba.”

²² Nowe Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra, na ũreke arĩa akuũ mathike akuũ ao ene.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

²³ Hĩndĩ ĩyo agĩtoonya gatarũ, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra.

²⁴ Na rĩrĩ, gũkĩgĩa kĩhuhũkanio kĩnene gĩteerĩgĩrĩrwo kũu iria-inĩ, gĩgĩtũma gatarũ kende kũhubwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ. No Jesũ aarĩ toro.

²⁵ Nao arutwo magĩthĩ, makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũhonokie! Nĩtũkũũrĩra maaĩ-inĩ!”

²⁶ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a wĩtkio mũnini, nĩ kĩ gĩgũtũma mwĩtigire ũguo?” Thuutha ūcio agĩũkĩra, agĩkũũma rũhuho na makũmbĩ macio, nakuo gũkĩhoorera biũ.

²⁷ Andũ acio makĩgega, makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũ atĩ o na rũhuho na makũmbĩ ma maaĩ nĩmwathĩkagĩra?”

Jesũ Kũhonia Andũ Eerĩ Maarĩ na Ndaimono

²⁸ Rĩrĩa aakinyire rũgongo rwa bũrũri wa Agadari-rĩ, agĩtũngwo nĩ andũ eerĩ maarĩ na ndaimono, moimĩte mbĩrĩra-inĩ. Maarĩ na ũuru mũingĩ mũno, atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩagerire njĩra iyo.

²⁹ Nao makĩanĩrĩra, makĩũria atĩrĩ, “Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Mũrũ wa Ngai. Woka gũkũ gũtũnyariira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtanakinya?”

³⁰ Nĩ haarĩ na rũuru rũnene rwa ngũrwe rwarĩthagio† handũ hataarĩ haraaya na hau maarĩ.

³¹ Nacio ndaimono igĩthaita Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩgũtũingata-rĩ, tũtũme kũrĩ rũuru rũũrĩa rwa ngũrwe.”

³² Nake agĩcĩra atĩrĩ, “Thĩĩ!” Nĩ ũndũ ūcio ikiuma, igĩtoonya ngũrwe, naruo rũuru ruothe rũgũkũrũka kĩharũrũka-inĩ na ihenya, rũkĩgũa iria thĩinĩ, rũgĩkuĩra maaĩ-inĩ.

³³ Arĩa maarĩthagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthĩ itũũra-inĩ, makĩheana maũndũ macio mothe o na ũrĩa gwekĩkĩte kũrĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono.

³⁴ Hĩndĩ iyo itũũra rĩothe rĩkiumagara rĩgatũnge Jesũ. Na hĩndĩ ĩrĩa maamuonire, makĩmũthaita oime rũgongo rwao.

9

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹ Nake agĩtoonya gatarũ, akĩringa iria, agĩkinya itũũra rĩa kwao.

² Andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ na mũrimũ wa gũkua cĩga, akuuĩtwo na kĩbarĩ. Rĩrĩa Jesũ oonire wĩtkio wao, akĩira mũndũ ūcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, wĩyũmĩrĩrie, nĩwarekerwo mehia maku.”

³ Nĩ ũndũ wa ũguo, arutani amwe a watho makĩira na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩaruma Ngai!”

⁴ Jesũ aamenya ũrĩa meeciiragia, akĩmooria atĩrĩ, “Mũreeciiria ũuru ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ?”

⁵ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra, ‘Ũkĩra wĩtware?’

⁶ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Na o hĩndĩ iyo akĩira mũndũ ūcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.”

⁷ Nake mũndũ ūcio agĩũkĩra, akĩinũka mũciĩ.

⁸ Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũ kionire ũguo, gĩkĩmaka na gĩkĩgocca Ngai, ũrĩa waheete andũ ũhoti ta ūcio.

Gwĩtwo kwa Mathayo

† 8:30 Ndũrĩrĩ iria ciatũũraga Galili nĩcio ciarĩ arĩithi a ngũrwe.

9 Na rĩria Jesũ oimaga kũu, akĩona mũndũ wetagwo Mathayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Mathayo agĩũkĩra, akĩmũrũmirĩra.

10 Na rĩria Jesũ aarĩ kwa Mathayo mũciĩ makĩria irio cia hwaĩ-inĩ, etia mbeeca cia igooti aingĩ na andũ ehia magĩũka kũrianĩra hamwe nake na arutwo ake.

11 Rĩria Afarisai moonire ũguo, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Mũrutani wanyu arĩianagĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

12 Jesũ aigua ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagitariĩ, no nĩ arĩa arũaru.

13 No rĩrĩ, thĩĩ mũkeerute ũria ciugo icio ciugĩte: ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona.’ Nĩgũkorwo nĩ ndiokire gũcaria arĩa athingu, no ndokire nĩ ũndũ wa arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ūhoro wa Kwĩhingaga Kũria

14 Hĩndĩ ĩyo arutwo a Johana magĩũka kũrĩ we makĩmũũria atĩrĩ, “Ithuĩ na Afarisai nĩtwĩhingaga kũria, no nĩ kũ gĩtũmaga arutwo aku mage kwĩhingaga kũria irio?”

15 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhota atĩa kũigua kĩa rĩria mũhikania arĩ hamwe nao? Ihinda nĩrĩgakinya rĩria mũhikania akeherio kũrĩ o; hĩndĩ ĩyo nĩguo makeehingaga kũria irio.

16 “Gũtirĩ mũndũ ũtumagĩrĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩa nguo njerũ, nĩgũkorwo kĩraka kũu no kĩguucie nguo ĩyo gĩtũme ĩtarũke makĩria.

17 Ningĩ andũ matiĩkagĩra ndibei ya mũhiehano mondo-inĩ ngũrũ.* Mangĩka ũguo, mondo icio no ĩtarũke, nayo ndibei ĩtĩke, na mondo icio cia ndibei cianangĩke o biũ. No andũ mekagĩra ndibei ya mũhiehano mondo-inĩ njerũ, nacio cieriĩ igaikara irĩ njega.”

Mũirĩtu Wakuĩte na Mũtunia warĩ Mũrũaru

18 Na rĩria aaragia maũndũ macio, hagĩũka mũndũ warĩ mũnene, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũirĩtu wakwa no hĩndĩ aakua; no ũka ũkamũigĩrĩre guoko, na nĩekũriũka.”

19 Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩthĩ nake, arĩ na arutwo ake.

20 O hĩndĩ ĩyo mũtunia watũire oiraga thakame mũaka ikũmi na ĩrĩ agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake.

21 Tondũ eĩrraga atĩrĩ, “Ingĩhutia o nguo yake, no hone.”

22 Nake Jesũ akĩlhũgũra, akĩmuona, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩyũmirĩrie gwĩtĩkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.” Nake mũtunia ũcio akĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

23 Na rĩria Jesũ aatoonyire nyũmba ya mũnene ũcio, akĩona ahuhi mũtũrirũ na gĩkundi kĩa andũ kĩa kĩa kĩa negenaga,

24 akĩmeera atĩrĩ, “Eherai. Mũirĩtũ ũyũ ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.” Nao andũ acio makĩmũthekeerera.

25 Thuutha wa andũ acio kuumio nja, agĩtoonya thĩinĩ, akĩnyĩita mũirĩtu ũcio guoko, nake agĩũkĩra.

26 Ūhoro ũcio ũkĩhunja bũrũri ũcio wothe.

Jesũ Kũhonia Atumumu na Mũndũ Ūtaaragia

* 9:17 Ndibei yekagĩrwo mondo ciatumagwo na njũua cia mbũri.

²⁷ Na rīrīa Jesū oimire kūu, aathianga-rī, andū eerī atumumu makīmūrūmīrīra, makīanagīrīra, makiugaga atīrī, “Tūiguire tha, wee Mūrū wa Daudi!”

²⁸ Na hīndī īrīa aatoonyire nyūmba, atumumu acio magīūka kūrī we, nake akīmooria atīrī, “Nīmwtīkītīe atī no hote gwīka ūguo?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Ī-ni, Mwathani.”

²⁹ Hīndī īyo akīmahutia maitho, akiuga atīrī, “Mūroīkwo o ūguo mwītīkītīe;”

³⁰ namo maitho mao makīhingūka magīcooka kuona. Nake Jesū akīmakaanāna na hinya, akīmeera atīrī, “Mūtīkareke mūdū o na ūrīkū amenye ūhorō ūyū.”

³¹ No-o makiumagara na makīhunja ūhorō wake būrūri ūcio wothe.

³² Na hīndī īrīa moimaga hau, Jesū akīreherwo mūdū warī na ndaimono, na ndaaragia.

³³ Nayo ndaimono yaingatwo, mūdū ūcio ūtaaragia, akīaria. Kīrīndī gīkīgega, gīkiuga atīrī, “Ūndū ta ūyū ndūrī wonēka Isiraēli.”

³⁴ No Afarisai makiuga atīrī, “Aingataga ndaimono na hinya wa mūnene wa ndaimono.”

Aruti Wīra nī Anini

³⁵ Nake Jesū agītūīkania matūūra-inī mothe na mīcī-inī yothe, akīrutanaga thīinī wa thunagōgi ciao, akīhunjagia Ūhorō-ūrīa-Mwega wa ūthamaki, na akīhonagia mīrimū na ndwari cia mīthemba yothe.

³⁶ Na rīrīa oonire ūrīa kīrīndī kīu kīaiganaga, agīkīguīra tha tondu kīarī gīthīnīku na gīkaaga ūteithio, ta ng’ōndu itarī na mūrīithi.

³⁷ Hīndī īyo akīra arutwo ake atīrī, “Magetha nī maingī, no aruti a wīra nī anini.

³⁸ Nī ūndū ūcio, hooyai Mwathani wa magetha atūme aruti wīra mathī magetha-inī make.”

10

Jesū Gūtūma Arutwo arīa Ikūmi na Eerī

¹ Nake Jesū nētire arutwo ake ikūmi na eerī moke harī we, nake akīmahe ūhoti wa kūingata ngoma thūku na kūhonia mīrimū yothe na ndwari ciothe.

² Maya nīmo marītwa ma arutwo acio ikūmi na eerī: Wa mbere nī Simōni (ūrīa wītāgwo Petero), na mūrū wa nyina Anderea; na Jakubu mūrū wa Zebedi, na mūrū wa nyina Johana;

³ na Filipu, na Baritholomayo; na Toma, na Mathayo ūrīa mwītia wa mbeeca cia igooti; na Jakubu mūrū wa Alifayo, na Thadayo;

⁴ na Simōni ūrīa Mūzelote, na Judasi Mūisikariota, ūrīa wamūkunyañire.

⁵ Aya ikūmi na eerī nīo Jesū aatūmire na akīmataara ūū: “Mūtīgathiī kūrī andū-a-Ndūrīri kana mūtoonye itūūra rīa Asamaria.

⁶ Nī kaba mūthīī kūrī ng’ōndu iria ciūrīte cia Isiraēli.

⁷ Mwathiī-rī, hunjagiai ndūmīrīri īno: ‘Ūthamaki wa igūrū nīūkuhīrīrie.’

⁸ Honagiai andū arīa arūaru, na mūrīūkagie arīa akuū, na mūtheragie arīa marī na mangū, na mūingatage ndaimono. Mūheetwo tūhū, heanagai tūhū.

9 Mütigekuuire thahabu, kana betha, kana gĩcango mĩcibi-inĩ yanyu;

10 O na ningĩ mütigekuuire mũhuko rũgendo-inĩ, kana nguo igĩrĩ, kana iraatũ, kana mütirima; nĩgũkorwo mūruti wa wĩra nĩabataire kũheo gĩa kũmũtũũria muoyo.

11 “Itũũra o rĩothe kana gatũũra karĩa mũngĩtoonya-rĩ, tuĩriai mũmenye mũndũ ũrĩa mwagĩrĩru kuo, mũikare gwake nginya rĩrĩa mũkoima kuo.

12 Mwatoonya mũciĩ ũcio-rĩ, geithagiai ene kuo.

13 Angĩkorwo mũciĩ ũcio nĩwagĩrĩire-rĩ, ũrathimeĩ na thayũ wanyu; angĩkorwo ndwagĩrĩire-rĩ, rekeĩ kĩrathimo kĩanyu kĩmũcookerere.

14 Mũndũ o wothe angĩrega kũmũnyiita ũgeni kana arege gũthikĩrĩria ciugo cianyu-rĩ, mũkiuma mũciĩ ũcio kana itũũra rĩu-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu nĩguo rũkũngũ rũitĩke.*

15 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma itũiro rĩa itũũra rĩu rĩgaakorwo rĩrĩ inene gũkĩra rĩa Sodomu na Gomora mũthenya ũrĩa wa ciira.

16 Atĩrĩrĩ ndamũtũma o ta ng’ondũ gatagatĩ ka njũũi. Nĩ ũndũ ũcio, gĩaĩ na ũũgĩ ta nyoka, na mwage ũũru ta ndutura.

17 “Mwĩmenyererei andũ; tondũ nĩmakamũneana ciama-inĩ, na mamũhũũre na iboko thunagogi-inĩ ciao.

18 Nĩ ũndũ wa ũhoru wakwa-rĩ, nĩmũgatwarwo mbere ya aathani na athamaki nĩgeetha mũtuĩke aira kũrĩ o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

19 No rĩrĩa makaamũnyiita-rĩ, mütikanetange nĩ ũndũ wa ũrĩa mũkoiga kana ũrĩa mũgaacookia. Hĩndĩ iyo nĩmũkeerwo ũrĩa mũkoiga,

20 nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho wa Ithe wanyu ũkaarĩa arĩ thĩnĩ wanyu.

21 “Mũndũ nĩagakunyanĩra mūrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake; ciana nĩkaremera aciari a cio na imoragithie.

22 Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka.

23 Hĩndĩ irĩa mwanyariirwo itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, ũrĩrai rĩrĩa rĩngĩ. Ngũmwĩra na ma atĩ, mütigaakorwo mũthiĩte matũũra mothe ma Isiraeli, Mūrũ wa Mũndũ atookĩte.

24 “Mūrutwo ti mũnene kũrĩ mūrutani wake, o na ndungata ti nene kũrĩ mũmĩathi.

25 Nĩkũiganĩire mūrutwo aiganane na mūrutani wake, o na ndungata iiganane na mũmĩathi. Angĩkorwo mwene nyũmba nĩetĩtwo Beelizebuli-rĩ,† githĩ andũ a nyũmba yake matigetwo marĩtwa mooru gũkĩra rĩu!

26 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mütikametigĩre. Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka.

27 ũrĩa ngũmwĩra nduma-inĩ-rĩ, wariei mũthenya barigici, na ũrĩa warĩtio na mĩheehũ matũ-inĩ manyu-rĩ, wanĩrĩrei mūrĩ nyũmba-igũrũ.

* 10:14 Kũribariba rũkũngũ magũrũ nĩ ũndũ wekagwo nĩ Afarisai moima ciikaro cia Ndũrĩrĩ metherie tondũ metĩkĩtie nĩmakuũte thaahu. ũndũ ũyũ warĩ wa kuonia andũ ũrĩa mageekwo marega ndũmĩrĩri ya Ngai. † 10:25 Rĩtwa Beelizebuli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũnene wa ndaimono,” no Kĩhibirania Beelizebubu rĩataũragwo “Mũnene wa ngĩ.”

28 Mütigetigĩre arĩa moragaga o mwĩrĩ, no matingĩhota kũũraga ngoro. Nĩ kaba gwĩtigĩra Ūrĩa ũngĩananga ngoro na mwĩrĩ kũu Jehanamu.

29 Githĩ tũnyoni twĩrĩ tũtiendagio thendi ĩmwe? No gũtirĩ o na kamwe gatuo kangĩgũa thĩ Ithe wanyu atetikĩrite.

30 O na njuĩrĩ cianyu cia mütwe nĩndare.

31 Nĩ ũndũ ũcio mütigetigĩre; mũrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

32 “Ūrĩa wothe ũkaanyumbũra mbere ya andũ, o na nĩ nĩngamumbũra mbere ya Baba ũrĩa ũrĩ kũu igũrũ.

33 No ũrĩa wothe ũkangaana mbere ya andũ, na nĩ nĩngamũkaana mbere ya Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ.

34 “Mütigeciirie atĩ njũkĩte kũrehe thayũ gũkũ thĩ. Ndiokire kũrehe thayũ, no ndookire kũrehe rũhiũ rwa njora.

35 Nĩgũkorwo njũkĩte gũtũma

“ ‘mũndũ okanĩrĩre na ithe,
na mũirĩtu okanĩrĩre na nyina,
nake mütumia okanĩrĩre na nyaciarawe;

36 thũ cia mũndũ igaakorwo irĩ andũ a nyũmba yake kũmbe.’

37 “Ūrĩa wothe wendete ithe kana nyina kũngĩra ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa; na ũrĩa wothe wendete mũriũ kana mwarĩ kũngĩra ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa;

38 nake ũrĩa wothe ũtagakuua mũtharaba wake wa kwambĩrwo aanũmĩrĩre ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa.

39 Ūrĩa wothe ũgeragia gũtũũria muoyo wake nĩakoorwo nĩguo; no ũrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũtũũria.

40 “Mũndũ ũrĩa ũmwamũkagĩra, nĩ nĩ amũkagĩra. Nake ũrĩa ũnyamũkagĩra, amũkagĩra ũrĩa wandũmire.

41 Ūrĩa wothe ũkaamũkĩra mũnabii tondũ nĩ mũnabii, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũnabii, nake ũrĩa wothe ũkaamũkĩra mũndũ mũthingu tondũ nĩ mũthingu-rĩ, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũndũ mũthingu.

42 Nake ũrĩa wothe ũheaga ũmwe wa aya anini o na gĩkombe kĩa maaĩ mahehu tondũ nĩ mũrutwo wakwa-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndakaaga kũheo kĩheo gĩake.”

11

Jesũ na Johana Mũbatithania

1 Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwatha arutwo acio ake ikũmi na eerĩ-rĩ, akiuma kũu agĩthĩ kũrutana na kũhunjia matũũra-inĩ ma Galili.

2 Na rĩrĩa Johana aigũire arĩ njeera maũndũ marĩa Kristũ eekaga-rĩ, agĩtũma arutwo ake,

3 makamũũrie atĩrĩ, “Wee nĩwe warĩ ũũke, kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

4 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa mwaigua na marĩa muona:

5 Atumumu nĩmaroona, na arĩa mathuaga nĩmaretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩmarahonio magathera, na arĩa mataiguaga nĩ maraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na Ũhoro-ũrĩa-Mwega nĩũrahunjĩrio arĩa athĩni.

6 Kūrathimwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũtekũhĩngwo arakare nĩ ũndũ wakwa.”

7 Rĩrĩa arutwo a Johana moimaga hau, Jesũ akĩambĩrĩa kwarĩria kĩrĩndĩ ũhoru wa Johana, akĩmooria atĩrĩ: “Mwathiĩte werũ-inĩ kuona kĩ? Mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho?

8 Akorwo ti ũguo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihi nĩ mündũ wehumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo njega makoragwo thĩnĩ wa nyũmba cia ũthamaki.

9 Mwangĩthĩte kuona kĩ? Hihi mwathiĩte kuona mũnabii? Ĩĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mündũ ũkĩrĩte mũnabii.

10 Ũyũ nĩwe ũhoru wake waandĩkĩtwo atĩrĩ:
“ Nĩngũtũma mūtũmwo wakwa athĩ mbere yaku,
agagũthondekere njĩra yaku.’

11 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma: Harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ andũ-anja, gũtirĩ kuoneka mündũ mũnene gũkĩra Johana Mũbatithania; no rĩrĩ mündũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa igũrũ-rĩ, nĩ mũnene kũmũkĩra.

12 Kuuma matukũ ma Johana Mũbatithania gwata rĩu, ũthamaki wa igũrũ nĩũkoretwo ũkĩhatĩrĩa gũtheerema, nao andũ arĩa mehatagĩrĩa nĩo mawĩgwatagĩra na hinya.

13 Nĩgũkorwo Anabii othe, hamwe na Watho wa Musa, nĩmatũire marathaga ũhoru nginya hĩndĩ ya Johana.

14 Na angĩkorwo no mwende kwamũkĩra ũhoru ũcio-rĩ, ũcio nĩwe Elija ũrĩa werĩtwo nĩagooka.

15 Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua nĩaigue.

16 “Rĩu-rĩ, ingĩgerekania rũciaro rũrũ na kĩ? Rũhaana ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩtaga iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

17 “ Twamũhuhĩire mūtũrirũ,
mũkĩaga kũina;

o na twamũnĩire nyĩmbo cia macakaya,
no mũtiacakaire.’

18 Nĩgũkorwo Johana ookire atekũrĩa na atekũnyua, nao andũ makiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’

19 Mũrũ wa Mündũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuaga, nao makiuga atĩrĩ, ‘Onei mündũ mũkoroku na mũrĩu, nĩ mũrata wa etia mbeeca cia igootĩ na “andũ ehia”.’ No ũgĩ wonekaga nĩ wa ma nĩ ũndũ wa ciĩko ciaguo.”

Haaro kũrĩ Matũũra Manene marĩa Materĩrĩte

20 Hĩndĩ iyo Jesũ akĩambĩrĩa gũtetia matũũra manene marĩa maaringĩrwo ciama ciake iria nyingĩ, tondũ andũ akuo matiigana kwĩrira, akiuga atĩrĩ,

21 “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Nĩ ũndũ korwo ciama iria mwingĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩerĩrĩre tene, mehumbĩte nguo cia makũnia na mehurĩrie mũhu mĩtwe.

22 No ngũmwĩra atĩrĩ, andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ.

23 Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, nĩmũkambarario nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno. Ciama iria mwingĩrwo ingĩaringĩrwo Sodomu, nĩkũngĩtũũraga nginya ũmũthĩ.

²⁴ No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Sodomu nĩgũgakorwo murũ mũthenya ũcio wa ciira kũmũkĩra.”

Kũhurũka kwa arĩa anogu

²⁵ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, na ũkamaguũrĩria tũkenge.

²⁶ Ī, Baba, nĩgũkorwo ũyũ nĩ wendi waku.

²⁷ “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũ Mũriũ tiga Ithe, na gũtirĩ mũndũ ũũ Ithe tiga Mũriũ, na arĩa Mũriũ, endaga kũguũrĩria.

²⁸ “Ūkai kũrĩ niĩ, inyuothe anogu na mũkuuĩte mĩrigo mĩritũ, na nĩngũmũhurũkia.

²⁹ Oyai icooki rĩakwa mwĩgĩrĩre na mwĩrute na niĩ, nĩgũkorwo ndĩ mũhooreri na mwĩnyĩhia ngoro-inĩ, nacio ngoro cianyu nĩkũhurũkio.

³⁰ Nĩgũkorwo icooki rĩakwa nĩ ihũthũ, na mũrigo wakwa nĩ mũhũthũ.”

12

Mwathani wa Thabatũ

¹ Ihinda rĩu Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano mũthenya wa Thabatũ, na arutwo ake maarĩ ahũtu, na makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano, magĩcirigitha, makĩria ngano.

² Rĩria Afarisai moonire ũguo, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora! Arutwo aku nĩmareeka ũria watho ũtetikĩritie gwĩkwo mũthenya wa Thabatũ.”

³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũria Daudi eekire rĩria we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu?”

⁴ Aatoonyire nyũmba ya Ngai, na arĩ hamwe na arĩa maarĩ nake, makĩria mĩgate ĩria yamũrĩrwo Ngai ĩria mateetikĩritio kũria nĩ watho, tiga no athĩnjĩri-Ngai meetikĩritio kũmĩria.

⁵ O na ningĩ kaĩ mũtathomete Watho-inĩ atĩ mũthenya wa Thabatũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ thĩinĩ wa hekarũ nĩmathaahagia mũthenya ũcio na matituagwo ahĩtia?

⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũmwe mũnene gũkĩra hekarũ arĩ haha.

⁷ Korwo nĩmwamenyete gĩtũmi gĩa ciugo ici, atĩrĩ, ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona,’ mũtingĩatuĩrĩre andũ mateehĩtie mahĩtia.

⁸ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa mũthenya wa Thabatũ.”

⁹ Oima kũu-rĩ, agĩthĩ agĩtoonya thunagogi yao,

¹⁰ na nĩ haarĩ mũndũ wonjete guoko. Na tondũ nĩmacaragia gĩtũmi gĩa gũthitangĩra Jesũ-rĩ, makĩmũuria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩritie kũhonania mũthenya wa Thabatũ?”

¹¹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩkorwo na ng’ondũ, nayo igwe irima mũthenya wa Thabatũ-rĩ, ũtangĩmĩruta irima?”

¹² Kaĩ mũndũ atakĩrĩ wa bata mũno gũkĩra ng’ondũ! Nĩ ũndũ ũcio watho nĩwĩtikĩritie gwĩka wega mũthenya wa Thabatũ.”

¹³ Agĩcooka akĩra mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩtambũrũkia guoko, nakuo gũgĩtuĩka kũgĩma, o ta kũu kũngĩ.

14 No Afarisai makiuma nja, magĩcookania ndundu ya ũrĩa mangĩũragithia Jesũ.

Ndungata ya Ngai ĩrĩa Thuure

15 Nake Jesũ aamenya ũhoro ũcio, akĩhehera kũu. Andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩhonia arũaru ao othe,

16 agĩcooka akĩmakaania atĩ matikoige we nĩwe ũ.

17 Ũndũ ũyũ nĩguo wahingirie ũhoro ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

18 “Ĩno nĩyo ndungata yakwa ĩrĩa ndũthuurĩre,
ĩrĩa nyendete, na nĩyo ĩkenagia ngoro yakwa;

nĩngamũitĩrĩria Roho wakwa,
nayo nĩkamenyithia ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.

19 Ndĩgaatetania kana ĩgũũthũke;
na gũtirĩ mũndũ ũkaigua mũgambo wayo njĩra-inĩ.

20 ndĩkoina kamũrangi kagondoku,
kana ĩhorie rũtambĩ rũrĩa rũgũtooga,
nginya rĩrĩa ĩgaatũma itua rĩakwa rĩhootane.

21 Thĩinĩ wa rĩitwa rĩayo ndũrĩrĩ nũikaagĩa na kĩĩrĩgĩrĩro.”

Jesũ na Beelizebuli

22 Magĩcooka makĩmũrehera mũndũ warĩ na ndaimono, na aarĩ mũtumumu, na ndaaragia, nake Jesũ akĩmũhonia, akĩhota kwaria na kuona.

23 Andũ othe makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ no akorwo arĩ we Mũrũ wa Daudi?”

24 No rĩrĩa Afarisai maaiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

25 Nake Jesũ aamenya ũrĩa meciiragia, akĩmeera atĩrĩ, “Ũthamaki o wothe ũngĩgayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, narĩo itũũra o rĩothe kana nyũmba ĩngĩgayũkana ndĩngĩhaanda.

26 Angĩkorwo Shaitani nĩwe ũingataga Shaitani-rĩ, nĩagayũkanĩte we mwene. Ũthamaki wake ũngĩkĩhaanda atĩa?

27 Na angĩkorwo nĩ nyiingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, nao andũ anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira.

28 No nĩ ingĩkorwo nyiingataga ndaimono na Roho wa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nũkinyĩte kũrĩ inyuĩ.

29 “Ningĩ-rĩ, mũndũ aahota atĩa gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake ataambĩte kuoha mũndũ ũcio njamba? Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

30 “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, nake ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩkũhurunja ahurunjaga.

31 Ningĩ ngũmwĩra atĩ, rĩhĩa o rĩothe o na kũruma Ngai, andũ no marekerwo, no mũndũ ũrĩa ũkaaruma Roho, ũcio ndakarekerwo.

32 Mũndũ o wothe ũrĩa ũgacaambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wothe ũgaacambia Roho Mũtheru, ũcio ndakaarekerwo, ihinda rĩrĩ tũrĩ kana ihinda rĩrĩa rĩgooka.

33 “Agĩriai mūtĩ na maciaro maguo nĩmekwağĩra, kana mũthũkie mūtĩ na mũthũkie maciaro maguo mooru, nĩgũkorwo mūtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo.

34 Inyuĩ rũciarorũrũ rwa ndũira, mwahota afa kwaria maũndũ mega, na mũrĩ oororũ? Nĩgũkorwo kanua kaaragia maũndũ marĩa mayũrĩte ngororĩni.

35 Mũndũ mwega aaragia maũndũ mega moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mwega, nake mũndũ mũũru aaragia maũndũ mooru moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mũũru.

36 No ngũmwĩra aatĩrĩ, mũthenya wa itua rĩa ciira, andũ nĩmakaheana ũhororũ wa ciugorũ ciothe cia tũhũ irĩa manaaria.

37 Nĩgũkorwo ciugorũ ciaku nĩcio igaatũma ũtuuo ndũrĩ na mahĩtia, na ciugorũ ciaku no cio igaatũma ũtuuo mũhĩtia.”

Kĩama kĩa Jona

38 Hĩndĩ ĩyo Afarisai amwe na arutani a watho makĩmwĩra aatĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtũringĩre kĩaama.”

39 Nake akĩmamacookeria aatĩrĩ, “Rũciarorwaganu na rwa ũtharia rũrenda rũringĩrwo kĩaama! No gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga o kĩaama kĩrĩa kĩa mũnabii Jona.

40 Nĩ gũkorwo o ta ũrĩa Jona aikarire matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ nda ya thamaki ĩrĩa nene, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ agaikara matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ tũĩrĩ-inĩ.

41 Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciarorũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmeririre rĩrĩa maahunjĩirio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

42 Mũthamaki mũndũ-wa-nja wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciarorũrũ arũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩoimire ituri cia thĩ oke athikĩrĩrie ũũgĩ wa Solomorũni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomorũni arĩ haha.

43 “Na rĩrĩ, roho mũũru woima thĩinĩ wa mũndũ, ũtuĩkanagĩria werũ-inĩ ũgĩcaria ũhurũko, na ũkaaga.

44 Hĩndĩ ĩyo ũkoiga aatĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩrĩa ndoimire.’ Na wacooka-rĩ, ũgakora nyũmba ĩyo ĩrĩ theri, ĩrĩ haate, ĩgathera na ĩgathondekwo wega.

45 Hĩndĩ ĩyo roho ũcio ũkagĩra maroho mangĩ mũgwanja mooru makĩria maguo mwene, magatoonya magaikara kũu. Naguo mũĩkarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere. ũguo nĩguo gũkahaana kũrĩ rũciarorũrũ rwaganu.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

46 O hĩndĩ ĩyo Jesũ aaragĩria andũ-rĩ, nyina na ariũ a nyina makĩrũgama nja makĩenda kwaria nake.

47 Nake mũndũ ũmwe akĩmwĩra aatĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũngĩrĩ haha nja, makĩenda kwaria nawe.”

48 Nake Jesũ akĩmũcookeria akĩmũũria aatĩrĩ, “Maitũ nũũ, na ariũ a maitũ nĩ a?”

49 Agĩcooka akĩorota arutwo ake, akiuga aatĩrĩ, “Aya nĩo maitũ na ariũ a maitũ.

50 Nĩgũkorwo mũndũ wothe wĩkaga ũrĩa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ endaga, ũcio nĩwe mũrũ na mwarĩ wa maitũ, na nĩ we maitũ.”

13

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Jesũ nĩomire nyũmba agĩthiĩ agũikara thĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

² Ikundi cia andũ aingĩ mũno ikĩũngana harĩa aarĩ nginya ĩgĩtũma atoonye gatarũ na agũikara thĩ thĩinĩ wayo, nao andũ acio othe makĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

³ Nake akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Mũrimĩ nĩomagarire akahure mbeũ ciake.

⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio-rĩ, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka igĩcirĩa.

⁵ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tũiri mũingĩ. Nacio ikĩmera o narua tondũ tũiri ndwarĩ mũriku.

⁶ Na hĩndĩ irĩa riua rĩarire, rĩgĩcina mũmera ĩyo, nayo ikĩũma tondũ ndĩarĩ na mũri.

⁷ Na mbeũ ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua ĩgĩkũra, ĩgĩthararia mbeũ icio rĩrĩa ciamerire.

⁸ Ingĩ nacio ikĩgũa tũiri-inĩ ũrĩa mũnoru, ikĩgĩa na maciaro imwe ĩgĩciara maita igana, iria ingĩ ĩgĩciara maita mũrongo ĩtandatũ, na iria ingĩ ĩgĩciara maita mũrongo ĩtatũ ma iria ciahaandirwo.

⁹ Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩaigue.”

¹⁰ Nao arutwo ake magĩũka kũrĩ we, makĩmũuria atĩrĩ, “Waragĩria andũ na ngerekano nĩki?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa igũrũ, no-o matiheetwo.

¹² Ũrĩa wothe ũrĩ na indo nĩakoongererwo nyingĩ aingĩhie makĩria. Nake ũrĩa wothe ũtarĩ, nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.

¹³ Gikĩ nĩkĩo gĩtũmaga ndĩmaarĩrie na ngerekano:

“Nĩ ũndũ o na gũkorwo nĩmoonaga-rĩ, mationaga;

o na gũkorwo nĩmaiguaga-rĩ, matiiguaga kana makamenya.

¹⁴ Nĩo makinyĩirwo nĩ ũhoru ũrĩa warathirwo nĩ mũnabii Isaiya, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“Kũigua mũgũtũura mũiguaga, no mũtikaamenya ũndũ;
kuona mũgũtũura muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.

¹⁵ “Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya nĩ ngingitaru;
matũ mao matiiguaga,
na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matũ mao,
o na ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

¹⁶ No kũrathimwo nĩ maitho manyu tondũ nĩmoonaga, na matũ manyu tondũ nĩmaiguaga.

¹⁷ Tondũ ngũmwĩra atĩrĩ na ma, anabii na andũ aingĩ athingu nĩmerĩrĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona no-o matiamonire, na nĩmerĩrĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua no matiamauguire.

¹⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ta iguai ngĩtaarĩria ũhoru wa ngerekano ĩyo ya mũhuri wa mbeũ:

¹⁹ Hĩndĩ irĩa mũndũ o wothe aigua ndũmĩrĩri ya ũthamaki na akaaga kũmĩmenya-rĩ, hĩndĩ ĩyo ũrĩa mũũru okaga akamũtunya kĩrĩa

kīhaande ngoro-inĩ yake. Īno nīyo mbeũ ĩrĩa yahurirwo mũkĩra-inĩ wa nĩra.

²⁰ Ūrĩa wamũkĩrĩre mbeũ ĩrĩa yagũire rūnyanjara-inĩ nĩ mũndũ ūrĩa ũiguaga kiugo, na o rĩmwe agakĩamũkĩra arĩ na gĩkeno.

²¹ No tondũ ndarĩ mĩri-rĩ, aikaraga o kahinda kanĩni. Hĩndĩ ĩrĩa thĩĩna woka, kana kwagĩa na kĩnyariirano nĩ ũndũ wa kiugo-rĩ, agagĩtiganĩria o narua.

²² Nake ūrĩa wamũkagĩra mbeũ ĩrĩa yagũire mĩgua-inĩ-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa ũiguaga kiugo, no mĩhang' o ya mūtũũrĩre ũyũ, na kũheenererio nĩ ũtonga, igagĩthararia, ikagĩria kĩgĩe na maciaro.

²³ No ūrĩa wamũkĩrĩre mbeũ ĩrĩa yagũire tũri-inĩ ūrĩa mũnoru-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa ũiguaga kiugo, na agakĩmenya. Nake agaciara maciaro, ũmwe akaruta maita igana, ũngĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, na ũngĩ maita mĩrongo ĩtatũ ma mbeũ ĩrĩa yahaandĩtwo.”

Ngerekano ya Riya

²⁴ Ningĩ Jesũ akĩmahe ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũhaana ta mũndũ ūrĩa wahaandire mbeũ njega mũgũnda wake.

²⁵ No rĩrĩa andũ othe maakomete-rĩ, thũ yake ĩgĩũka, ĩkĩhura itindĩ thĩĩni wa ngano, na ĩgĩthĩra.

²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ngano yamerire na igĩciara-rĩ, hĩndĩ ĩyo itindĩ o narĩo rĩkĩonekana.

²⁷ “Ndungata cia mwene mũgũnda igĩũka kũrĩ we, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi witũ, githĩ ndwahaandire mbeũ njega mũgũnda waku? Kaĩ itindĩ rĩkĩumĩte kũ?’

²⁸ “Agĩcookia atĩrĩ, ‘Nĩ mũndũ ũrĩ ũthũ na nĩ wekire ũguo.’

“Ndungata icio ikĩmũuria atĩrĩ, ‘Nĩũkwenda tũthĩi, tũkarĩmunye?’

²⁹ “Nake agĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, tondũ mũkĩmunya itindĩ rĩu, mwa-hota kũrĩmunyanĩria na ngano.

³⁰ Rekei ikũranĩre nginya hĩndĩ ya magetha. Hĩndĩ ĩyo-rĩ, nĩngeera agethi atĩrĩ: Ambai mũmunye itindĩ na mũrĩohe ĩtĩa, nĩguo rĩcinwo; mũcooke mũcookanĩrĩre ngano, mũmĩige ikũmbĩ rĩakwa.’ ”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ, na ya Ndawa ya Kũimbia Mĩgate

³¹ Nĩamaheire ngerekano ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũtariĩ ta mbeũ ya karatarĩ, ĩrĩa mũndũ oire akĩhaanda mũgũnda wake.

³² O na akorwo mbeũ ĩyo nīyo nini mũno kũrĩ mbeũ ciothe-rĩ, rĩrĩa yakũra, nĩnenehaga kũrĩ mĩmera ĩrĩa ĩngĩ ya mũgũnda na ĩgatuĩka mũtĩ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara hong-e-inĩ ciagu.”

³³ Agĩcooka akĩmahe ngerekano o ĩngĩ, akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki wa igũrũ ũhaana ta ndawa ya kũimbia mĩgate ĩrĩa mũndũ-wa-nja oire na akĩmĩtukania na mũtu mũingĩ o nginya mũtu ũcio wothe ũkĩmbio nīyo.”

³⁴ Jesũ aaragĩria kĩrĩndĩ maũndũ macio mothe na ngerekano na ndamaragĩria ũndũ o na ũmwe atekũhũthĩra ngerekano.

³⁵ Nĩguo ũhoru ūrĩa waaririo na kanua ka mũnabii ũhinge rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“Ngaatumũra kanua gakwa njarie na ngerekano,

nĩngaarĩa maũndũ marĩa matũire marĩ mahithe kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.”

Gūtaarīria Ngerekano ya Itindī

36 Hīndī īyo agītiga kīrīndī, agītoonya nyūmba. Arutwo ake magīūka kūrī we, makīmwīra atīrī, “Tūtaarīrie ngerekano ya itindī rīrīa rīarī thīnī wa mūgūnda.”

37 Nake akīmacookeria atīrī, “Ūrīa wahaandire mbeū njega nī Mūrū wa Mūndū.

38 Mūgūnda nī thī, nayo mbeū njega nīcio ciana cia ūthamaki. Itindī nī ciana cia ūrīa mūūru,

39 nayo thū īrīa īrīhaandaga nī ūrīa mūūru. Magetha nī ithirīro rīa mahinda maya, na agethi nī araika.

40 “Nī ūndū ūcio o ta ūrīa itindī rīmunyagwo rīgacinwo na mwakirī, ūguo noguo gūkahaana hīndī ya ithirīro rīa mahinda maya.

41 Mūrū wa Mūndū nīagatūma araika ake, na nīmakeheria maūndū mothe marīa marehaga mehia na andū arīa othe mekaga ūuru ūthamaki-inī wake.

42 Nīmakamaikīa thīnī wa icua rīa mwaki, kūrīa gūgaakorwo kīrīro na kūhagarania magego.

43 Hīndī īyo arīa athingu magaakenga ta rīua thīnī wa ūthamaki wa Ithe wao. Ūrīa ūrī na matū nī aigue.

Ngerekano ya Mūthiithū Mūhithe, na Ruru

44 “Ūthamaki wa igūrū ūhaanaine na mūthiithū wahithītwo mūgūnda. Na rīrīa mūndū aawoonire, akīūhitha rīngī, na nī ūndū wa ūrīa akenete, agīthīi akīendia indo ciothe iria arī nacio akīgūra mūgūnda ūcio.

45 “Nīngī ūthamaki wa igūrū ūhaanaine na mwonjorithia wacaragia ruru njega.

46 Hīndī īrīa oonire īmwe ya thogora mūnene-rī, agīthīi akīendia indo ciake ciothe iria aarī nacio, akīmīgūra.

Ngerekano ya Neti

47 “O rīngī, ūthamaki wa igūrū ūhaanaine na neti īrīa yaikirio iria-inī, nayo īgītega thamaki cia mīthemba yothe.

48 Hīndī īrīa yayūrīre, ategi acio a thamaki makīmīguucia hūgūrūrū-inī cia iria. Hīndī īyo magīkara thī, magīthuura thamaki iria njega, magīciīkīra ikabū-inī, no iria njūru magīcite.

49 Ūguo nīguo gūgaakorwo hīndī ya ithirīro rīa mahinda maya. Araika nīmagooka maamūranie arīa aaganu kuuma kūrī arīa athingu,

50 na maikie arīa aaganu icua-inī rīa mwaki, kūrīa gūgaakorwo na kīrīro na kūhagarania magego.”

51 Jesū akīmooria atīrī, “Nīmwataūkīrwo nī maūndū macio mothe?” Magīcookia atīrī, “Ī, nīwataūkīrwo.”

52 Akīmeera atīrī, “Nī ūndū ūcio, mūrutani wa watho o wothe ūrīa ūrutitwo ūhorō wa ūthamaki wa igūrū-rī, ahaanaine na mwene nyūmba ūrīa ūrutaga mūthiithū-inī wake indo iria njerū o na iria ngūrū.”

Mūnabii ūtarī Mūtīe

53 Nake Jesū aarīkia kūheana ngerekano icio-rī, akiuma kūu.

54 Aakīnya itūūra rīa kwao-rī, akīambīrīria kūrutana thunagogi-inī ciao, nao makīgega. Makīūrania atīrī, “Mūndū ūyū arutite kū ūgī ūyū na ciiko ici cia hinya?”

⁵⁵ Githĩ ũyũ ti we mūrũ wa mũtharamara? Githĩ rĩtwa rĩa nyina ti Mariamu, na githĩ ariũ a nyina ti Jakubu, na Jusufu, na Simonĩ, na Juda?

⁵⁶ Na githĩ aarĩ a nyina othe tũtirĩ nao? Mũndũ ũyũ akĩrutĩte maũndũ maya mothe kũ?”

⁵⁷ Nao makĩmũrega.

No Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtũno no itũũra-inĩ rĩake na gwake mũciĩ.”

⁵⁸ Nake ndaaringire ciama nyingĩ kũu, tondũ wa ũrĩa maagĩte gwĩtikia.

14

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo, Mũthamaki Herode nĩauigire ngumo ya Jesũ,

² nake akĩra arĩa maamũtungataga atĩrĩ, “Ūcio nĩ Johana Mũbatithania; nĩ ariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ! Nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciama.”

³ Na rĩrĩ, Herode nĩanyiitĩte Johana akamuoha, na akamũikia njeera nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mĩtumia wa mūrũ wa nyina Filipu,

⁴ tondũ Johana nĩamwĩrĩte atĩrĩ: “Watho ndũgwĩtikĩrĩtie ũmũhikie.”

⁵ Herode nĩendaga kũũraga Johana, no nĩetigagĩra andũ, tondũ nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.

⁶ Mũthenya wa gũkũngũira gũciarwo kwa Herode-rĩ, mwarĩ wa Herodia nĩainĩire andũ, na agĩkenia Herode mũno.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Herode akĩhĩta na mwĩhĩtwa atĩ nĩekũmũhe kĩrĩa gĩothe angĩendire.

⁸ Nake mũirĩtu ũcio aarĩkia gũtaarwo nĩ nyina, akiuga atĩrĩ, “He mũtwe wa Johana Mũbatithania o rĩu ũrĩ thĩinĩ wa kiuga.”

⁹ Mũthamaki nĩataangĩkire mũno, no nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa wake, na ageni arĩa maarĩ iruga-inĩ rĩake-rĩ, agĩathana atĩ mũirĩtu ũcio aheo kĩrĩa eefĩtie.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana kũu njeera na Johana akĩrengwo mũtwe.

¹¹ Naguo mũtwe ũcio wake ũkĩrehwo na kiuga, ũkĩnengerwo mũirĩtu ũcio, nake akĩũtwarĩra nyina.

¹² Nao arutwo a Johana magĩthĩĩ makĩoya kũimba gĩake, magĩgĩthika, magĩcooka magĩthĩĩ makĩra Jesũ.

Jesũ Kũhũunia Andũ Ngiri Ithano

¹³ Na rĩrĩa Jesũ aigire ũhoro ũcio, akiuma kũu ahaiĩte gatarũ andũ matekũmenya, agĩthĩĩ handũ hataarĩ na andũ. Nakĩo kĩrĩndĩ kĩaigua ũguo-rĩ, gĩkiuma matũũra-inĩ gĩkĩmũrũmĩrĩra na magũrũ.

¹⁴ Rĩrĩa Jesũ oimire gatarũ na akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, na akĩhonia arũaru ao.

¹⁵ Na gwakuhĩrĩria gũtuka-rĩ, arutwo ake magĩthĩĩ harĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ kũndũ gũtarĩ mĩciĩ, na nĩkũratuka. Īra andũ aya mathĩĩ, nĩgeetha makegũrĩre irio tũtũura-inĩ.”

¹⁶ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Hatĩrĩ bata wa mathĩĩ. Mahei gĩa kũrĩa inyuĩ ene.”

¹⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Haha tũrĩ na mĩgate ĩtano tu na thamaki igĩrĩ.”

¹⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Ndeherai haha.”

¹⁹ Nake agĩathana andũ maikare thĩ nyeki-inĩ. Akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora igũrũ, agĩcookia ngaatho, akĩenyũranga mĩgate ĩyo. Agĩcooka akimĩnengera arutwo, nao arutwo makĩhe andũ.

²⁰ Othe makĩria makĩhũna, nao arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte makĩyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ.

²¹ Mũigana wa andũ arĩa maarĩre maarĩ ta arũme ngiri ithano, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

²² O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩra arutwo ake matoonye gatarũ, mathĩĩ mbere yake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoru.

²³ Thuutha wa kũmoigĩra ũhoru-rĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki nĩguo akahooe. Na gũgĩtuka aarĩ o ho wiki,

²⁴ no gatarũ nĩkarĩkĩtie gũthĩĩ itĩina iraiharaihu kuuma thĩ nyũmũ, gakĩhũragwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ tondũ kerekeire na kũrĩa rũhuho ruoimaga.

²⁵ Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ-rĩ, Jesũ agĩthĩĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ.

²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa arutwo maamuonire agĩthĩĩ agereire maaĩ igũrũ, makĩnyitwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Ĩrĩa nĩ ngoma,” na magĩkaya nĩ gwĩtigĩra.

²⁷ No hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũmĩrĩriai! Nĩ nĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

²⁸ Petero akimũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩwe-rĩ, njĩra njũke kũrĩ we ngereire maaĩ igũrũ.”

²⁹ Nake Jesũ akimwĩra atĩrĩ, “Ũka.”

Hĩndĩ ĩyo, Petero akiuma gatarũ, agĩthĩĩ agereire maaĩ igũrũ erekeire harĩ Jesũ.

³⁰ No rĩrĩa oonire rũhuho, agĩtigĩra, na akĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ, agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, honokia!”

³¹ O rĩmwe, Jesũ agĩtambũrũkia guoko, akimũnyĩta, akimwĩra atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ na wĩtikio mũnini-ĩ! Wagĩa na nganja nĩkĩ?”

³² Na hĩndĩ ĩrĩa maahaicire gatarũ-rĩ, rũhuho rũgĩtiga kũhurutana.

³³ Hĩndĩ ĩyo arĩa maarĩ thĩnĩ wa gatarũ makimũgooca, makiuga atĩrĩ, “Nĩ ma wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

³⁴ Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya bũrũri wa Genesareti.

³⁵ Na hĩndĩ ĩrĩa andũ a kũu maamenyire atĩ nĩ Jesũ, makĩhunjia ũhoru ng’ongo ciothe iria ciamarigiicĩirie. Nao makimũrehera andũ othe arĩa maarĩ arũaru,

³⁶ na makimũthaita areke arũaru mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhonio.

15

Ũhoru wa Thaaahu

¹ Na rĩrĩ, thuutha ũcio Afarisai amwe na arutani a watho magĩũka kũrĩ Jesũ moimĩte Jerusalemu, makimũũria atĩrĩ,

² “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mathũkie kĩrĩra gĩa athuuri? Matũthambaga moko rĩrĩa mekũrĩa irio!”

³ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Na inyuĩ mũthũkagia watho wa Ngai nĩ ùndũ wa irĩra cianyu nĩkĩ?”

⁴ Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, “Tĩia thoguo na nyũkwa’ na ‘Mũndũ wa kũruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

⁵ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Ũteithio ũrĩa ingĩagũteithia naguo, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai,’

⁶ mũndũ ũcio ndarĩ bata wa ‘gũtĩia ithe’ naguo. Nĩ ùndũ ũcio mũgagĩtua kiugo kĩa Ngai gĩa tũhũ nĩ ùndũ wa kĩrĩra kĩanyu.

⁷ Inyuĩ hinga ici! Isaia nĩamenyete wega hĩndĩ irĩa aarathire ũhoru wanyu, akiuga atĩrĩ:

⁸ “ ‘Andũ aya maaheaga gĩtĩo na mĩromo, no ngoro ciao irĩ kũraya na nĩ.

⁹ Nao maahooyaga o tũhũ; morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’ ”

¹⁰ Nake Jesũ agĩta kĩrĩndĩ kũ gĩũke harĩ we, agĩkĩra atĩrĩ, “Thikĩrĩrai na mũtaũkĩrwo.

¹¹ Kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua ka mũndũ ti kĩo ‘kĩmũthaahagia’, no kĩrĩa kiumaga kanua gake nĩkĩo ‘kĩmũthaahagia.’ ”

¹² Na hĩndĩ iyo arutwo ake magĩthĩ harĩ we, makĩmũrĩa atĩrĩ, “Nĩũ atĩ Afarisai nĩmararakarire rĩrĩa maraiguire ũhoru ũcio?”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũmera o wothe ũtaahandĩtwo nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩukamunywo na mĩri.

¹⁴ Tiganai nao; acio nĩ atongoria atumumu. Mũtumumu angĩtongoria mũtumumu ũngĩ, eerĩ no kũgũa mangĩgũa irima.”

¹⁵ Nake Petero akiuga atĩrĩ, “Tũtaũrĩre ngerekano iyo.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu?”

¹⁷ Kaĩ mũtooĩ atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua gĩthiiga nda, gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ?

¹⁸ No maũndũ marĩa moimaga kanua moimaga ngoro-inĩ, na nĩmo ‘mathaahagia’ mũndũ.

¹⁹ Nĩ ùndũ ngoro-inĩ nĩkũo kuumaga meciiria mooru, na ũragani, na ũtharia, na ũhũũri maraya, na ũici, na kũiganĩrĩra igenyo, na njambanio.

²⁰ Macio nĩmo maũndũ marĩa ‘mathaahagia’ mũndũ; no kũrĩa irio na moko matarĩ mathambie matingĩtũma mũndũ agĩe na ‘thaahu’.”

Wĩtkio wa Mũndũ-wa-Nja Mũkaanani

²¹ Nĩngĩ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩ ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni.

²² Mũndũ-wa-nja Mũkaanani woimĩte gũkuhĩ na kũu agĩũka kũrĩ we, akĩmũkayagĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha! Mũirĩtu wakwa nĩarathĩnio mũno nĩ ndaimono.”

²³ No Jesũ ndarĩ ùndũ o na ũmwe oigire. Nĩ ùndũ ũcio arutwo ake magĩthĩ kũrĩ we makĩmũringĩrĩra, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩre athĩ, tondũ nĩaratũrũmĩrĩra agĩkayaga.”

²⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Ndaatũmirwo o kũrĩ ng’ondũ cia nyũmba ya Isiraeli iria ciũrĩte tu.”

²⁵ Nake mũndũ-wa-nja ũcio agĩũka, akĩmũturĩra ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndeithia!”

26 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩire kuoya mũgate wa ciana ũikĩrie ngui.”*

27 Nake mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo Mwathani; no o na ngui nĩrĩaga rũitiki rũrĩa rũgũaga kuuma metha-inĩ ya mwene cio.”

28 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, wĩtikio waku nĩ mũnene! Ihooya riaku nĩrĩahingio.” Nake mwarĩ akĩhonio ithaa o rĩu.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

29 Jesũ akiuma kũu, agĩthĩ agereire hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, agĩcooka akĩambata kĩrĩma-inĩ, agĩkara thĩ.

30 Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, gĩkĩmũrehera andũ arĩa maathuaga, na atumumu, na arĩa maarĩ onju na arĩa mataaragia, na angĩ aingĩ, makĩmaiga magũrũ-inĩ make; nake akĩmahonia.

31 Nao andũ makĩgega rĩrĩa moonire arĩa mataaragia makĩaria, na arĩa onju mahonetio, na arĩa maathuaga magĩitwara, na atumumu makĩona. Nao makĩgooca Ngai wa Isiraeli.

32 Nake Jesũ agĩita arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha tondũ makoretwo hamwe na nĩ mĩthenya itatũ, na matirĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa. Ndikwenda mathĩ marĩ ahũtu, tondũ maahota kũringĩkĩra njĩra.”

33 Nao arutwo ake magĩcookia atĩrĩ, “Tũngĩruta kũ mĩgate ya kũhũũnia kĩrĩndĩ ta gĩkĩ, gũkũ werũ-inĩ?”

34 Nake Jesũ akĩmooria, atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate iigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja, na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ.”

35 Nake akĩira kĩrĩndĩ kũu gĩkare thĩ.

36 Agĩcooka akĩoya mĩgate iyo mũgwanja na tũthamaki tũu, na aarĩkia gũcooka ngaatho-rĩ, akĩmĩenyũranga, akĩmĩnengera arutwo nao makĩhe andũ.

37 Othe makĩria makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cinyũ iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo mũgwanja.

38 Mũigana wa andũ arĩa maarĩire maarĩ andũ ngiri inya, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo.

39 Jesũ aarĩkia kuugĩra kĩrĩndĩ ũhoro, agĩtoonya gatarũ, agĩthĩ mwena wa Magadani.

16

Jesũ Kũurio Aringe Kĩama

1 Na rĩrĩ, Afarisai na Asadukai magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũgeria na kũmwĩra amaringĩre kĩaama kiumĩte igũrũ makĩone.

2 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ irĩa gwatuka, muugaga atĩrĩ, ‘Kaĩ nĩgũkaara-ĩ, tondũ igũrũ nĩ gũtune’.

3 Nĩngĩ rũciinĩ muugaga atĩrĩ, ‘Ũmũthĩ nĩgũkũgĩa kĩhuhũkanio, tondũ igũrũ nĩ gũtune na gũgathimba.’ Nĩmũũĩ gũtaũra ũrĩa igũrũ rĩtarĩ, no mũtingĩhota gũtaũra imenyithia cia mahinda maya tũrĩ.

* 15:26 Ayahudi meetaga andũ-a-Ndũrĩrĩ “Ngui” nĩ ũndũ wa kũmamena.

⁴ Rũciaro rūrũ rwaganu na rwa ũtharia rũũragia rũringĩrwo kĩaama, no gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga kĩaama kĩrĩa kĩa Jona.” Nake Jesũ akĩmatiga, agĩthĩra.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na Asadukai

⁵ Rĩrĩa maaringire iria, arutwo ake magĩkorwo nĩmariganĩrwo nĩgũkuua mĩgate.

⁶ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei, na mwĩhũgage ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.”

⁷ Nao makĩaranĩria, makiuga atĩrĩ, “Hihi nĩ tondũ tũtinoka na mĩgate.”

⁸ Nake Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga, akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ a wĩtkio mũnini, nĩ kĩĩ kĩratũma mwaranĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate?”

⁹ Kaĩ mũtarĩ mwataũkĩrwo? Mũtingĩririkana mĩgate ĩtano ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri ithano, na nĩ ciondo ciigana muonganirie?”

¹⁰ Kana mĩgate mũgwanja ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri inya, na nĩ ciondo ciigana muonganirie?”

¹¹ Nĩ kĩĩ kiragiria mũmenye atĩ ndikwaragia ũhoru wa mĩgate? No mwĩhũgagai ndawa ĩyo ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.”

¹² Hĩndĩ ĩyo makĩmenya atĩ ndaameeraga mehũũge nĩ ũndũ wa ndawa ya kũmbia mĩgate, no nĩ memenyagĩrĩre ũrutani wa Afarisai na Asadukai.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹³ Na rĩrĩa Jesũ aakinyire rũgongo rwa Kaisarea-Filipi, nĩoririe arutwo ake atĩrĩ, “Andũ moigaga Mũrũ wa Mũndũ nũũ?”

¹⁴ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga atĩ nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija, o na angĩ makoiga nĩwe Jeremia, kana ũmwe wa anabii.”

¹⁵ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁶ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai ũrĩa wĩ muoyo.”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Simoni mũrũ wa Jona, nĩgũkorwo ndũguũrĩrio ũndũ ũyũ nĩ mũndũ, no nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ.”

¹⁸ Na nĩ ngũkwĩra atĩrĩ, wee nĩwe Petero, na igũrũ rĩa ihiga rĩrĩ nĩngaka kanĩtha wakwa, nacio ihingo cia kwa ngoma itikaũtooria.

¹⁹ Nĩngakũnengera cabi cia ũthamaki wa igũrũ; na kĩrĩa gĩothe ũkooha gũkũ thĩ nĩgĩkoohwo igũrũ, na kĩrĩa gĩothe ũkoohora gũkũ thĩ, nĩgĩkoohorwo igũrũ.”

²⁰ Agĩcooka agĩkaania arutwo ake matikeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ we nĩwe Kristũ.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

²¹ Kuuma hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtaarĩria arutwo ake atĩ no nginya athĩ Jerusalemu, na athĩnio mũno nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũke.

²² Nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, kũroaga gũtuĩka ũguo! ũndũ ũcio ndũkanagũkore!”

23 Nake Jesũ akĩhũgũrĩra Petero, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee wĩ mũhĩnga harĩ nĩ; wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga maũndũ moimĩte kũrĩ andũ.”

24 Hĩndĩ iyo Jesũ akĩĩra arutwo ake atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, oe mũtharaba wake aanũmĩrĩre.

25 Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoorwo nĩguo; no ũrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia.

26 Nĩ ũndũ-rĩ, mũndũ angĩĩguna nakĩ o na angĩĩgwatĩra thĩ yothe, na orwo nĩ muoyo wake? Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrania muoyo wake nakĩo?

27 Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩagooka na riiri wa Ithe hamwe na araike ake, na hĩndĩ iyo nĩakahe o mũndũ kĩheo gĩake kũringana na ciiko ciake.

28 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩi haha matigacama gĩkuũ matonete Mũrũ wa Mũndũ agĩũka na ũthamaki wake.”

17

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

1 Thuutha wa mũthenya itandatũ, Jesũ nĩathĩre na Petero, na Jakubu, na mũrũ wa nyina Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩaaya handũ hataarĩ na andũ.

2 Arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga. Ũthĩũ wake ũkĩara ta riũa, na nguo ciake ikĩerũha cua, ta ũtheri.

3 O hĩndĩ iyo hau mbere yao makĩumĩrĩrwo nĩ Musa na Elija makĩaranĩria na Jesũ.

4 Nake Petero akĩĩra Jesũ atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ; ũngĩenda-rĩ, no njake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩrĩa kĩngĩ kĩa Elija.”

5 O akĩaragia-rĩ, itu ikengu rĩgĩũka rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete; na nĩngenagio mũno nĩwe. Mũiguagei!”

6 Rĩrĩa arutwo maiguire ũguo-rĩ, makĩinamĩrĩra, magĩturumithia mothĩũ mao thĩ mamakĩte mũno.

7 No Jesũ agĩũka, akĩmahutia na akĩmeera atĩrĩ, “Arahũkai, tigai gwĩtigĩra.”

8 Na rĩrĩa maatiirire maitho-rĩ, mationire mũndũ ũngĩ tiga o Jesũ wiki.

9 Rĩrĩa maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikae kwĩra mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa muona, nginya rĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ akaariũkio oime kũrĩ arĩa akuũ.”

10 Nao arutwo makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya aambe ooke?”

11 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ, Elija no nginya aambe ooke, ahaarĩre maũndũ mothe.

12 No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka, no andũ makĩaga kũmũmenya, no nĩmamwĩkire ũrĩa wothe meendaga kũmwĩka. O ũguo noguo nake Mũrũ wa Mũndũ akaanyariirwo nĩo.”

13 Hĩndĩ iyo arutwo makĩmenya atĩ amahega ũhoru wa Johana Mũbatithania.

Kūhonia Kamwana kaarĩ na Ndaimono

¹⁴ Rĩrĩa maakinyire harĩa kĩrĩndĩ kiarĩ, mündũ ũmwe agĩthĩ harĩ Jesũ, akimũturĩria ndu,

¹⁵ akimwĩra atĩrĩ, “Mwathani iguĩra mũrũ wakwa tha, arĩ na mũrimũ wa kĩbaba na nĩmũthĩnagia mũno. Kaingĩ nĩagũũaga mwaki-inĩ kana akagũa maaĩ-inĩ.

¹⁶ Nĩndĩramũreheire arutwo aku, no matinahota kũmũhonia.”

¹⁷ Nake Jesũ akimũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkĩtie na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

¹⁸ Jesũ agĩkũma ndaimono ĩyo, nayo ĩkiama kamwana kau, na gakĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

¹⁹ Nao arutwo magĩthĩ kũrĩ Jesũ keheri-inĩ, makimũũria atĩrĩ, “Tũremirwo nĩkũingata ndaimono ĩyo nĩkĩ?”

²⁰ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ wĩtkio wanyu nĩ mũnini. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtkio mũnini ta mbeũ ya karatarĩ, no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ehera haha, ũthĩ haarĩa’ na gĩthĩ. Gũtirĩ ũndũ ũkaamũrema.” (

²¹ No ndaimono mũthemba ũcio ndĩngĩngatĩka na kĩndũ kĩngĩ, tiga mahooya na kwĩhinga kũrĩa irio.)

²² Hĩndĩ ĩrĩa macookanĩrĩre kũu Galili, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mündũ nĩegũkunyaĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.

²³ Nĩmakamũũraga, na mũthenya wa ĩtatũ nĩakariũkio.” Nao arutwo makĩiyũrwo nĩ kĩa.

Igooti rĩa Hekarũ

²⁴ Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake maarĩkia gũkinya Kaperinaumu, arĩa meetagia andũ daraki igĩrĩ cia igooti rĩa hekarũ magĩthĩ kũrĩ Petero, makimũũria atĩrĩ, “Kaĩ mũrutani wanyu atarutaga igooti rĩa hekarũ?”

²⁵ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩ, nĩarutaga.”

Rĩrĩa Petero aatoonyire nyũmba, Jesũ akimũhĩta kwaria akimũũria atĩrĩ, “Ūgwĩciiria atĩa, wee Simoni? Athamaki a thĩ-rĩ, metagia igooti kuuma kũrĩ a? Metagia ariũ ao, kana metagia andũ arĩa angĩ?”

²⁶ Nake Petero akimũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ.”

Nake Jesũ akimũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ariũ ao matirĩhaga.

²⁷ No nĩguo tũtikamarakarie-rĩ, thĩ ĩria-inĩ ũikie ndwano kuo, na thamaki ĩrĩa ũkũnyiita mbere, ũmĩtumũre kanua kayo, na nĩũkuona mbeeca, daraki inya; cioe ũthĩ ũrĩhe igooti rĩakwa na rĩaku.”

18*Mündũ ũrĩa Mũnene mũno Ūthamaki-inĩ wa Igũrũ*

¹ Ihinda o rĩu arutwo magĩũka kũrĩ Jesũ, makimũũria atĩrĩ, “Nũũ mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ?”

² Nake agĩta kaana, agĩkarũgamia gatagatĩ kao.

³ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga mũgarũrũkire mũtuĩke o ta twana, mũtigatoonya ũthamaki wa igũrũ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ũrĩa wothe wĩnyihagia ta kaana gaka nĩwe mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

⁵ “Nake ũrĩa wothe wamũkagĩra kaana ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra.

⁶ No ūrĩa wothe ũngĩhĩtithia kamwe ga twana tūtũ tũnjĩtĩkĩtie keehie, nĩ kaba mũndũ ũcio aharũkio ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ kũria kũriku.

⁷ “Kaĩ gũkũ thĩ kũrĩ na haaro-ĩ, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie! Maũndũ ta macio no nginya moke, no mũndũ ūrĩa ũtũmaga moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

⁸ Guoko gwaku kana kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ũgũte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ gĩthua kana wĩ kionje, gũkĩra ũkorwo na moko meerĩ kana magũrũ meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa tene na tene.

⁹ Narĩo riitho riaku rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rikũũre, ũrite. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ na riitho rĩmwe, gũkĩra ũkorwo na maitho meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa kwa ngoma.

Ngerekano ya Ng’ondũ ĩrĩa Yorĩte

¹⁰ “Menyererai mũtikae kũnyarara o na kamwe ga twana tūtũ tũnini. Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, araika a tuo nĩmonaga ũthiũ wa Baba ūrĩa ũrĩ igũrũ, hĩndĩ ciothe.” (

¹¹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire kũhonokia kĩrĩa kĩorĩte.)

¹² “Rĩu-rĩ, mũgwĩciiria atĩa? Mũndũ angĩkorwo arĩ na ng’ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, githi ndangĩtiga icio mĩrongo kenda na kenda kũu irĩma-inĩ, athĩ agacarie ĩyo yũrite?

¹³ Na angĩmĩona-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, akenagĩra ng’ondũ ĩyo ĩmwe ĩrorĩte kũrĩ ūrĩa akenagĩra icio mĩrongo kenda na kenda itaroorĩte.

¹⁴ Ūguo noguo Ithe wanyu ūrĩa ũrĩ Igũrũ atangienda o na kamwe ga twana tūtũ tũnini koore.

Mũndũ Wanyu Akũhĩtĩrie

¹⁵ “Mũrũ kana mwarĩ wa thoguo angĩkũhĩtĩria-rĩ, thĩ ũmuonie ihĩtia riake mũrĩ o inyuĩ eerĩ. Angĩgũthikĩrĩria-rĩ, nĩmwacookanwo nake.

¹⁶ No angĩrega gũgũthikĩrĩria, oya mũndũ ũngĩ ũmwe kana eerĩ mũthĩ nao, nĩguo ũndũ o wothe ũrũgamagĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

¹⁷ Angĩrega kũmathikĩrĩria-rĩ, ĩra kanitha ũndũ ũcio; na angĩkĩrega gũthikĩrĩria o na kanitha-rĩ, mũtue o ta mũndũ ũtetĩkĩtie kana ta mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

¹⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothe mũkooha gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkoohwo, na ūrĩa wothe mũkoohora gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkohorwo.

¹⁹ “O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ eerĩ anyu mangĩiguanĩra gũkũ thĩ ũndũ o wothe ūrĩa marahooya, nĩmakahingĩrio nĩ Baba ūrĩa ũrĩ igũrũ.

²⁰ Nĩgũkorwo harĩa andũ eerĩ kana atatũ monganĩte thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, ngoragwo ndĩ ho gatagatĩ kao.”

Ngerekano ya Ndungata ĩtarĩ Tha

²¹ Ningĩ Petero agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, mũrũ kana mwarĩ wa baba angĩhĩtĩria maita maigana ngĩmũrekagĩra? Hihĩ nĩ maita mũgwanja?”

²² Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ, ti maita mũgwanja, no nĩ mĩrongo mũgwanja, maita mũgwanja.

23 “Nĩ ũndũ ũcio, ũthamaki wa igūrũ ũhaananĩtio na mũthamaki ũrĩa wendaga kuonio mathabu ma mbeeca ciake nĩ ndungata ciake.

24 Aambĩrĩria kūrora mathabu-rĩ, mũndũ warĩ na thiiĩ wake wa taranda ngiri ikũmi* akĩrehwo kũrĩ we.

25 Na tondũ nĩaretwo nĩ kũrĩha-rĩ, mwathi wake agĩathana atĩ mũndũ ũcio, endio hamwe na mũtumia wake, na ciana ciake, na kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo nĩguo thiiĩ ũrĩhĩke.

26 “Ndungata iyo ikĩngũithia mbere yake, ikĩmũthaitha, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ngirĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha thiiĩ wothe.’

27 Nike mwathi ũcio wa ndungata iyo akĩmĩguĩra tha, akĩmĩrekerana thiiĩ ũcio akĩreka ithĩ.

28 “No ndungata iyo yoima nja, igĩcemanina na ndungata ingĩ yarutaga wĩra nayo yarĩ na thiiĩ wayo wa dinari igana rĩmwe.† Ikĩmĩnyĩta mũmero imĩite, ikĩmĩra na hinya atĩrĩ, ‘Ndĩha thiiĩ wakwa ũrĩa ũrĩ nguo!’

29 “Ndungata iyo ikĩngũithia thĩ, ikĩmĩthaitha, ikĩmĩra atĩrĩ, ‘Ngirĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha.’

30 “Nowe akĩrega. Handũ ha ũguo, agĩthĩ ikĩmĩkithia njeera nginya rĩrĩa ikaarĩha thiiĩ ũcio.

31 Rĩrĩa ndungata iria ingĩ cionire ũrĩa gwekĩka-rĩ, ikĩigua ũũru mũno, igĩthĩ ikĩra mwathi wacio ũrĩa wothe gwekĩkĩte.

32 “Nike mwathi wao agĩta ndungata iyo, akĩmĩra atĩrĩ, ‘Wee ndungata ino njaganu, ngũrekeire thiiĩ waku wothe tondũ nĩũũthathire.

33 Githĩ nawe ndũkwagĩrĩrwo ũiguĩre ndungata irĩa ingĩ tha o ta ũrĩa nĩ ngũiguĩrĩre tha?’

34 Nĩ ũndũ wa kũrakara, mwathi wayo akĩmĩneana kũrĩ anene a njeera nĩguo ikaherithio o nginya rĩrĩa ikaarĩha thiiĩ wothe.

35 “Ũguo nĩguo Baba ũrĩa ũrĩ igūrũ ageeka o ũmwe wanyu, mũngĩaga kũrekerana mūrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu na ma kuuma ngoro-inĩ cianyu.”

19

Gũtigana kwa Mũthuuri na Mũtumia

1 Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia kũmeera maũndũ macio-rĩ, akiuma Galili, agĩthĩ rũgongo rwa Judea mūrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũrĩ rwa Jorodani.

2 Nao andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩmahonera kuo.

3 Na Afarisai amwe magĩthĩ kũrĩ we nĩguo mamũgerie. Makĩmũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũndũ atigane na mũtumia wake nĩ ũndũ wa gĩtũmi o na kĩrĩkũ?”

4 Nike akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete, atĩ o kĩambĩrĩria Mũũmbi ‘ombire mũndũ-mũrũme na mũndũ-wa-nja’,

5 na akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ mũndũ mũrũme nĩagatigana na ithe na nyina, na anyĩtane na mũtumia wake, nao eerĩ matũke mwĩrĩ ũmwe?’

6 Na nĩ ũndũ ũcio, acio tĩ andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe. Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyĩtithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

* 18:24 Taranda nĩ mbeeca yarĩ makĩria ma mũcaara wa mĩaka ikũmi na itano wa mūruti wĩra, kana mina mĩrongo itandatũ. Ũmũthĩ nĩ ciringi milioni nyingĩ. † 18:28 Dinari yarĩ mũcaara wa mũthenya ũmwe.

⁷ Nao makĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmire Musa aathane atĩ mũndũ no ahe mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte?”

⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwĩtikĩririe mũtiganage na atumia anyu tondũ wa ũmũ wa ngoro cianyu. No gũtiarĩ ũguo kuuma kĩambĩrĩa.

⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ o wothe angĩtigana na mũtumia wake, tiga amũteire nĩ ũndũ wa ũtharia, nake ahikie mũtumia ũngĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩatharĩtie.”

¹⁰ Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ gatagatĩ ka mũthuuri na mũtumia-rĩ, nĩ kaba kwaga kũhikania.”

¹¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti mũndũ o wothe ũngĩhota gwĩtikĩra ũhoru ũyũ, tiga no arĩa maheetwo ũhoti ũcio.

¹² Nĩgũkorwo andũ amwe maaciarirwo mahaana ta marĩ ahakũre; angĩ maahakũrirwo nĩ andũ; na angĩ makarega kũhikania nĩ ũndũ wa ũthamaki wa igũrũ. Mũndũ ũrĩa ũngĩhota gwĩtikĩra ũndũ ũyũ, nĩawĩtikĩre.”

Jesũ Kũhoera Twana

¹³ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩreherwo twana nĩguo atũigĩrĩre moko na atũhooere. No arutwo magĩkũũma arĩa maatũrehete.

¹⁴ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Igũrũ nĩ wa arĩa mahaana ta tuo.”

¹⁵ Aarĩkia gũtũigĩrĩra moko, akiuma kũu.

Mwanake warĩ Gĩtonga

¹⁶ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe nĩokire kũrĩ Jesũ, akĩmũuria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega ingĩka nĩgeetha ngĩe na muoyo wa tene na tene?”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũkũnjũuria ũhoru wa ũndũ ũrĩa mwega nĩkĩ? Kũrĩ o ũmwe mwega. ũngĩenda gũtoonya muoyo-inĩ-rĩ, athĩkagĩra maathani.”

¹⁸ Mũndũ ũcio akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ maathani marĩkũ?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyo,

¹⁹ na tĩa thoguo na nyũkwa,’ o na ‘endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’”

²⁰ Mwanake ũcio akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe ndũire ndĩmarũmitie, nĩ kĩĩ kĩngĩ ndigairie?”

²¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “ũngĩenda kwagĩrĩra kũna, thiĩ wendie indo ciaku ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthiithũ igũrũ. ũcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

²² Rĩrĩa mwanake ũcio aigũire ũguo-rĩ, agĩthĩ arĩ na kĩaha, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

²³ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ũndũ ũrĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

²⁴ O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, nĩ ũhũthũ ngamĩra ĩhungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki wa Ngai.”

²⁵ Rĩrĩa arutwo maigũire ũguo-rĩ, makĩmaka mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Riu-rĩ, nũũ ũngĩkĩhonoka?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmarora akĩmeera atĩrĩ, “ũndũ ũcio ndũngĩhoteka nĩ andũ, no maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

²⁷ Petero akimūcookeria atīrī, “Ithuĩ nītūtīgīte maūndū mothe, tūgakūrūmīrīra! Ithuĩ-rī, nī kīi tūkaaheo?”

²⁸ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, hīndī ĩrīa Mūrū wa Mūndū agakarīra gītī gīake kīa ūnene kīrī riiri, thīnī wa thī njerū, inyuĩ arīa mūnūmagīrīra nī inyuĩ mūgaikarīra itī ikūmi na igīrī cia ūnene, na nīmūgatuīra mīhīrīga ĩrīa ikūmi na ĩrī ya Isiraeli ciira.

²⁹ Na ūrīa wothe ūtigīte nyūmba, kana ariū a nyina, kana aarī a nyina, kana ithe, kana nyina, kana ciana, kana mīgūnda nī ūndū wakwa nīakamūkīra maita igana ma iria atīgīte, na agae muoyo wa tene na tene.

³⁰ No rīrī, andū aingī arīa marī mbere nīo makaarigīa thuutha, na aingī arīa marī thuutha nīo magaatongoria.

20

Ngerekano ya Aruti Wīra a Mūgūnda wa Mīthabibū

¹ “Nīgūkorwo ūthamaki wa igūrū ūhaana ta mūndū warī na gīthaka, ūrīa woimagarire rūciinī tene akaandīke andū a kūruta wīra mūgūnda wake wa mīthabibū.

² Na aarīkanīra nao atī nīekūmarīha dinari mūthenya ūcio, akīmatūma makarute wīra mūgūnda-inī wake wa mīthabibū.

³ “Ta thaa ithatū nīoimagarire na akīona andū angī marūngīi thoko-inī matarī ūndū meekaga.

⁴ Akīmeera atīrī, ‘O na inyuĩ-rī, thīi mūkarute wīra mūgūnda-inī wakwa wa mīthabibū, na nīngūmūrīha o kīrīa kīagīrīre.’

⁵ Nī ūndū ūcio magīthīi.

“Nīngī akiumagara rīngī ta thaa thita, na thaa kenda agīika o ūguo.

⁶ Na ta thaa ikūmi na ĩmwe, akiumagara na akīona andū angī marūngīi o hau. Akīmooria atīrī, ‘Nī kīi gītūmīte mūtinde mūrūngīi haha mūthenya mūgīma mūtārī ūndū mūrēka?’

⁷ “Nao makīmūcookeria atīrī, ‘Tondū gūtīrī mūndū ūtwandīkire.’

“Akīmeera atīrī, ‘O na inyuĩ thīi mūkarute wīra mūgūnda-inī wakwa wa mīthabibū.’

⁸ “Gwatuka-rī, mwene mūgūnda ūcio wa mīthabibū akīra mūrūgamīrīri wa wīra wake atīrī, ‘Īta aruti a wīra ūmarīhe mūcaara, wambīrīrie na arīa maandīkirwo thuutha, ūrīkie na arīa maandīkirwo mbere.’

⁹ “Aruti a wīra arīa maandīkītwo thaa ikūmi na ĩmwe moka, makīrīhwo dinari ĩmwe o mūndū.

¹⁰ Nī ūndū ūcio, rīrīa arīa maandīkītwo mbere mookire-rī, meeci-irītie mekūrīhwo makīria. No rīrī, o nao maarīhirwo dinari ĩmwe o mūndū.

¹¹ Maarīkia kūrīhwo, makīambīrīria kūnugunīkīra mwene mūgūnda.

¹² Makiuga atīrī, ‘Andū arīa marigirie kwandīkwo-rī, marutire wīra o ithaa rīmwe, na wamaiganania na ithuĩ arīa twatinda wīra na mīnoga na kūhīa nī riūa.’

¹³ “Nake agīcookeria ūmwe wao atīrī, ‘Mūrata wakwa, ndinagwīka ūūru. Githī tūtīrīkanīire atī ngūrīhe dinari ĩmwe?’

¹⁴ Kīoe mūcaara waku ūthīi. Nī nīi ndenda kūrīha mūndū ūcio wandīkirwo thuutha o ta ūguo ndakūrīha.

¹⁵ Githī ndirī na kīhoo to gīa gwīka ūrīa ngwenda na mbeeca ciakwa? Kana ūraigua ūiru tondū ndī mūtaana?’

16 “Nĩ ũndũ ũcio arĩa marĩ thuutha, magaatũka a mbere, na arĩa marĩ mbere magaatũka a thuutha.”

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake rĩngĩ

17 Na rĩrĩa Jesũ aambataga Jerusalemu-rĩ, nĩetire arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ,

18 “Twerekeire kwambata Jerusalemu, na kũu Mũrũ wa Mũndũ nĩagakunyanĩrwo aneanwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho. Nao nĩmakamũtuĩra kũũragwo

19 na nĩmakamũneana kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ anyũrũrio na ahũũrwo na kĩboko na mamwambe mũtĩ igũrũ. Na mũthenya wa gatatũ nĩakariũkio!”

Ihooya rĩa Nyina wa Ciana cia Zebedi

20 Thuutha ũcio, nyina wa ciana cia Zebedi nĩokire kũrĩ Jesũ arĩ na ariũ ake, agĩturia ndu, akĩmũthaitha amũhingĩrie ũndũ mũna.

21 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũkwenda?”

Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkĩra atĩ ũmwe wa aanake aya akwa eerĩ magaikara ũmwe mwena waku wa ũrĩo, na ũcio ũngĩ mwena waku wa ũmotho ũthamaki-inĩ waku.”

22 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtiũũ ũrĩa mũrahooya. No mũhote kũnyũira gĩkombe kĩrĩa ngũnyũira?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Iĩ, no tũhote.”

23 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkaanyũira gĩkombe gĩakwa, no gũikara mwena wakwa wa ũrĩo kana wa ũmotho ti nĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio nĩ Baba.”

24 Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoru ũcio, makĩrakarĩra arutwo acio eerĩ a nyina ũmwe.

25 Nake Jesũ akĩmeeta hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũũũ atĩ aathanĩ a Ndũrĩrĩ nĩ metũũgagĩria igũrũ rĩa andũ ao, na anene ao nĩmamaathaga na hinya.

26 No rĩrĩ, gũtikanahaane ũguo gatagatĩ kanyu. Handũ ha ũguo, ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka mũnene thĩnĩ wanyu-rĩ, nĩ atuĩke ndungata yanyu,

27 na ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka wa mbere thĩnĩ wanyu nĩatuĩke ngombo yanyu,

28 o ta ũrĩa Mũrũ wa Mũndũ atookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata, na arute muoyo wake ũtuĩke thogora wa gũkũũra andũ aingĩ.”

Atumumu Eerĩ Kũhonio

29 Na rĩrĩa Jesũ na arutwo ake moimaga Jeriko-rĩ, andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra.

30 Nao andũ eerĩ atumumu maikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra, na rĩrĩa maiguire atĩ nĩ Jesũ wahĩtũkaga-rĩ, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

31 Gĩkundi kũu kĩa andũ gĩkĩmakaanĩra, gĩkĩmeera makire, no-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”

32 Nake Jesũ akĩrũgama, akĩmeeta. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũrenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

33 Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, tũrakũhooya o tũcooke kuona.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmaiguĩra tha, akĩmahutia maitho. Na kahinda o kau makĩambĩrĩria kuona, makĩmũrũmĩrĩra.

21

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹ Na rĩria maakuhĩrĩrie Jerusalemu, maakinya itũũra rĩa Bethifage kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ,

² akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ itũũra rĩria rĩrĩ mbere yanyu, na mwaingĩra o ũguo nĩmũgũkora ndigiri yohetwo, ĩrĩ na njaũ yayo. Ciohorei mũndehere.

³ Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩmũũria ũndũ-rĩ, mwĩrei atĩ Mwathani nĩabatarĩtio nĩcio, na nĩegũcicookia o narua.”

⁴ ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha ũrathi ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩria oigire atĩrĩ:

⁵ “Ĩrai Mwarĩ wa Zayuni atĩrĩ,

‘Mũthamaki waku nĩarooka kũrĩwe,
nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndigiri,
o njaũ ya ndigiri.’ ”

⁶ Nao arutwo magĩthiĩ magĩka o ũrĩa Jesũ aamerĩte.

⁷ Makĩrehe ndigiri na njaũ yayo, na makĩara nguo ciao igũrũ rĩayo, nake Jesũ agĩkuuo nĩyo.

⁸ Na andũ gĩkundi kĩnene mũno makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ magĩtua mathĩgĩ ma mĩtĩ makĩmaara njĩra-inĩ.

⁹ Nacio ikundi cia andũ arĩa maamũtongoretie na arĩa maamũrũmĩrĩrie maanagĩrĩra makoiga atĩrĩ,
“Hosana, Mũrũ wa Daudi!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

“Hosana igũrũ, o igũrũ mũno!”

¹⁰ Rĩria Jesũ aatoonyire Jerusalemu, andũ a itũũra rĩu inene rĩothe makĩambũrũrũka, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ nake nũũ?”

¹¹ Nakĩo kĩrĩndĩ kũu gĩgĩcicookia atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Jesũ ũrĩa mũnabii wa kuuma Nazarethi itũũra rĩa Galili.”

Jesũ arĩ thĩnĩ wa Hekarũ

¹² Nake Jesũ agĩtoonya kũu hekarũ-inĩ akĩrutũrũra andũ othe arĩa maagũraga na meendagia indo kuo, akĩng’aũrania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, na akĩng’aũrania itĩ cia arĩa meendagia ndutura.

¹³ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo,’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’ ”

¹⁴ Nao atumumu na cionje magĩthiĩ kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ, nake akĩmahonia.

¹⁵ No rĩria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho moonire maũndũ ma magegania marĩa eekaga, na maigua ũrĩa ciana cianagĩrĩra kũu hekarũ-inĩ ikiugaga atĩrĩ, “Hosana Mũrũ wa Daudi,” makĩrakara.

¹⁶ Makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũraigua ũrĩa ciana ici iroiga?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩi, nĩndĩraigua. Kaĩ inyuĩ mũtathomete ciugo iria ciugĩte atĩrĩ, “Kuuma tũnua-inĩ twa twana na twa ngenge nĩtũmĩte hoime ũgooci?”

17 Agĩcooka akĩmatiga, akiuma itũũra rĩu inene, agĩthiĩ Bethania, akĩraara kuo.

Mũkũyũ Kũhooha

18 Na rũciinĩ tene, arĩ njĩra agĩcooka kũu itũũra inene, akĩigua arĩ mũhũutu.

19 Nake akĩona mũkũyũ mũkĩra wa njĩra, agĩthiĩ harĩ guo, no ndaigana kuona kĩndũ thĩinĩ wago tiga o mathangũ. Nake akĩwĩra atĩrĩ, “Ūroaga gũgaaciara maciaro rĩngĩ!” O hĩndĩ iyo mũtĩ ũcio ũkĩhoha.

20 Rĩrĩa arutwo ake moonire ũguo makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũkũyũ ũyũ wahooa narua atĩa?”

21 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtikio na mũtigathanganie-rĩ, to ũguo mũkũyũ ũyũ wĩkitwo mũngĩhota gwĩka, no rĩrĩ, o na no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ūrokũũrũka ũikio iria-inĩ,’ na gwĩkĩke ũguo.

22 Maũndũ mothe marĩa mũrĩhooyaga mwĩtikĩtie nĩmũkaheo.”

Kũria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

23 Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire hekarũ-inĩ-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a andũ makĩmũkora akĩrutana, makĩmũũria atĩrĩ, “Ūreka maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ ũkũheete ũhoti ũcio?”

24 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũũria kĩũria. Mwanjookeria-rĩ, nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

25 Ūbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte kũ? Woimĩte igũrũ-ĩ, kana woimĩte kũrĩ andũ?”

Makĩaranĩria o ene ũhoro ũcio, makĩĩrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte igũrũ’, egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’

26 No tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte kũrĩ andũ’, nĩtũgwĩtigĩra andũ, nĩgũkorwo othe nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

27 Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtũũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

Ngerekano ya Ariũ arĩa Eerĩ

28 “Na rĩrĩ, mũgwĩciiria atĩa? Nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ariũ eerĩ. Agĩthiĩ harĩ ũrĩa wa mbere, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũriũ, thĩ ũkarute wĩra ũmũthĩ mũgũnda-inĩ wa mũthabibũ.’

29 “Nake agĩcookia, akiuga, ‘Ndigũthiĩ,’ no thuutha akĩrĩcũkwo, agĩthiĩ.

30 “Nĩngĩ mũthuari ũcio agĩthiĩ kũrĩ mũriũ ũcio ũngĩ akĩmwĩra o ũguo. Nake agĩcookia akiuga, ‘Ĩi baba, nĩngũthiĩ,’ no ndaathiire.

31 “Acio eerĩ-rĩ, nũũ wekire ũrĩa ithe eendaga?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa wa mbere.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmaratoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai mbere yanyu.

32 Nĩgũkorwo Johana ookire kũrĩ inyuĩ amwonie njĩra ya ũthingu, no mũtiamwĩtikirie, no etia mbeeca cia igooti na maraya

nĩmamwĩtkirie. Na inyuĩ o na muona ũguo, mũtiigana kwĩria mũmwĩtkie.

Ngerekano ya Akombori Mũgũnda

³³ “Ta thikĩrĩiai ngerekano ĩngĩ: Mũndũ warĩ mwene mũgũnda nĩahaandire mũgũnda ũcio wake mĩthabibũ. Agĩaka rūgiri rūgĩthiūrũkĩria mũgũnda ũcio, akĩenja kĩhihĩro gĩa thabibũ o kũu thĩinĩ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ kũrĩ arĩmi na agĩthĩ rūgendo.

³⁴ Hĩndĩ ya kũgetha yakuhĩrĩria-rĩ, agĩtũma ndungata ciake kũrĩ akombori acio nĩguo ikanengerwo maciaro make.

³⁵ “Akombori acio makĩnyĩita ndungata ciake; makĩhũũra ĩmwe, na makĩũraga ĩrĩa ĩngĩ, na ya gatatũ makĩmĩhũũra na mahiga nyuguto.

³⁶ Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ nyingĩ kũrĩ iria aatũmĩte mbere, nao akombori acio magĩciĩka o ro ũguo.

³⁷ Mũthia-inĩ akĩmatũmĩra mũrũwe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmagatĩia mũrũ wakwa.’

³⁸ “No rĩrĩa akombori acio moonire mũriũ, makĩĩrana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ũkai tũmũũrage, twĩyoere igai rĩake.’

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩita, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ, na makĩmũũraga.

⁴⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩria mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ agooka-rĩ, ageeka akombori acio atĩa?”

⁴¹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩakaniina andũ acio aaganu, na acooke akomborithie andũ angĩ mũgũnda ũcio, arĩa marĩmũgayagĩra maciaro hĩndĩ ya magetha yakinya.”

⁴² Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete thĩinĩ wa Maandĩko atĩ:

“Thiga rĩrĩa aaki maaregire
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;
Mwathani nĩ we wĩkĩte ũndũ ũcio,
na nĩ wa magegania tũkĩwona’?”

⁴³ “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkeeherio kũrĩ inyuĩ, ũheo andũ angĩ arĩa magaaciaraga maciaro maguo.

⁴⁴ Mũndũ ũrĩa ũkaagwĩra ihiga rĩrĩ nĩagathuthĩka, no ũrĩa ũkaagwĩrwo nĩrĩo nĩrĩkamũthethera.”

⁴⁵ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai maaiguire ngerekano ĩcio cia Jesũ, makĩmenya atĩ aaragia ũhoru wao.

⁴⁶ Magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyĩita, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ kũu, tondũ andũ nĩmeetĩkĩtie atĩ aarĩ mũnabii.

22

Ngerekano ya Iruga rĩa Ũhiki

¹ Nake Jesũ akĩmaarĩria rĩngĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,

² “Ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mũthamaki warugire iruga nĩ ũndũ wa ũhiki wa mũriũ.

³ Agĩcooka agĩtũma ndungata ciake kũrĩ andũ arĩa meetĩtwo iruga-inĩ, ikameere moke, nao makĩrega gũũka.

⁴ “Nĩngĩ agĩtũma ndungata ĩngĩ agĩciĩra atĩrĩ, ‘Ĩrai acio metĩtwo atĩ nĩndĩkĩtie kũhaarĩria iruga: Ndegwa ciakwa na ng’ombe iria noru

nĩrĩkĩtie gũthĩnjwo na maũndũ mothe nĩmahaarĩrie. Ũkai iruga-inĩ rĩa ũhiki.'

⁵ "No andũ acio matiarũmbũirie ũhoru ũcio magĩthĩra, ũmwe agĩthĩ mũgũnda wake, na ũrĩa ũngĩ agĩthĩ wonjoria-inĩ wake.

⁶ Acio angĩ magĩtharĩkĩra ndungata ciake, magĩcinyariira na magĩciũraga.

⁷ Mũthamaki ũcio nĩarakarire mũno, agĩtũma mbũtũ yake ikaniene oragani acio, na ĩgĩcina itũũra rĩa inene.

⁸ "Hĩndĩ ĩyo akĩra ndungata ciake atĩrĩ, 'Iruga rĩa ũhiki nĩrĩhaarĩrie no rĩrĩ, arĩa ndĩretire-rĩ, matiraagĩrĩrwo nĩ gũũka.

⁹ Thĩĩ magomano-inĩ ma njĩra mwĩre mũndũ o wothe mũkuona oke iruga-inĩ rĩa kĩhikano.'

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndungata icio ikiumagara, igĩthĩ njĩra-inĩ, igĩcookanĩrĩria andũ othe arĩa ciahotire kuona, igĩta arĩa ega o na arĩa ooru, nayo nyũmba ya kĩhikanĩrio ikĩyũra ageni.

¹¹ "No rĩrĩa mũthamaki aatoonyire nĩguo one ageni-rĩ, akĩona kuo mũndũ ũmwe ũtehumbĩte nguo cia ũhiki.

¹² Akĩmũũria atĩrĩ, 'Mũrata wakwa, ũtoonyire atĩa gũkũ ũtarĩ na nguo cia kĩhikano?' Mũndũ ũcio agĩkira ki.

¹³ "Hĩndĩ ĩyo mũthamaki ũcio akĩra ndungata ciake atĩrĩ, 'Muohi moko na magũrũ, mũmũikie nja kũu nduma-inĩ, kũu nĩkuo gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.'

¹⁴ "Nĩgũkorwo aingĩ nĩmetĩtwo, no arĩa athuure nĩ anini."

Kĩũria gĩkonĩ Kũrĩha Igooti rĩa Kaisari

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Afarisai makiuma nja, magĩthugunda ũrĩa mangĩmũtega na ciugo ciake.

¹⁶ Magĩtũma arutwo ao hamwe na Aherodia kũrĩ we. Magĩthĩ makĩmwĩra atĩrĩ, "Mũrutani, nĩtũũ atĩ wee wĩ mũndũ wa ma, na ũrutanaga ũhoru wa Ngai na ma. Wee ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ũrĩa mahaana.

¹⁷ Rĩu-rĩ, ta gĩtwĩre ũrĩa ũgwĩciiria. Nĩ kwagĩrĩre tũrutagĩre Kaisari igooti, kana aca?"

¹⁸ No Jesũ, nĩ ũndũ wa kũmenya meciiria mao mooru, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ hinga ici, mũrenda kũngeria nĩkĩ?"

¹⁹ Nyoniai mbeeca ĩrĩa ĩhũthagĩrwo ya kũrĩha igooti." Nao makĩmũtwarĩra dinari,

²⁰ nake akĩmooria atĩrĩ, "Mbica ĩno na rĩitwa rĩrĩ nĩ cia ũ?"

²¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, "Nĩ cia Kaisari."

Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, "Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake."

²² Rĩrĩa maĩguire ũguo-rĩ, makĩgega. Nĩ ũndũ ũcio magĩtigana nake, magĩthĩra.

Kĩũria gĩkonĩ Kũriũka

²³ Mũthenya o ro ũcio Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoru wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ,

²⁴ "Mũrutani, Musa aatwĩrĩre atĩ mũndũ angĩkua atarĩ na ciana, mũrũ wa nyina no nginya ahikie mũtumia ũcio wa ndigwa, nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

²⁵ Na riri, kwariri aanake mugwanja a nyina umwe gatagati-ini gaitu. Nake uria mukuru akihikania na agikua, na tondū ndaari na ciana, agitigira muru wa nyina mutumia.

²⁶ Na gukihaana o uguo kuri muru wa nyina wa keeri, na wa gatatu, makirumanirira, magikua othe mugwanja.

²⁷ Marigiririo-ri, mutumia ucio nake agikua.

²⁸ Riu-ri, hindi ya kuriuka-ri, mutumia ucio agaakorwo ari wa u hariri acio mugwanja, tondū othe nimamuhikitie?"

²⁹ Nake Jesu akimacookeria atiri, "Inyui mhititie tondū mutiui Maandiko o na kana hinya wa Ngai.

³⁰ Hindi ya kuriuka andu matikahikania kana mahike; magaatuika ta araka aria mari kuu iguru.

³¹ No ha ugoro wa kuriuka kwa aria akuu-ri, kai mutathomete uria Ngai oigire atiri,

³² 'Nii ni ni Ngai wa Ibrahimu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu?' We ti Ngai wa aria akuu, no ni Ngai wa aria mari muoyo."

³³ Riria kirindi kuu kuaigire uguo, gikigegio ni urutani wake.

Riathani Riria Inene

³⁴ Hindi iria Afarisai maaigire ati Jesu niahootete Asadukai, magicookanirira hamwe.

³⁵ Umwe wao, wari njorua ya watho, akimugeria na kumuuria kuru giki:

³⁶ "Murutani, ni riathani ririku inene thini wa Watho?"

³⁷ Jesu akimucookeria atiri, "Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe."

³⁸ Riri niro riathani ria mbere na riria inene.

³⁹ Nario ria keeri no ta riu: 'Endaga mundu uria ungi o ta uria wiyendete wee mwene.'

⁴⁰ Watho wothe na urutani wa Anabii uhingitio ni maathani macio meeri."

Kristu ni Muru wa U?

⁴¹ Na hindi iyo Afarisai monganite hamwe-ri, Jesu akimooria atiri,

⁴² "Mwiciiragia atia ugoro wa Kristu? Muugaga ni muru wa u?"

Nao makimucookeria atiri, "Ni muru wa Daudi."

⁴³ Nake akimooria atiri, "Ni kii gagitumire Daudi akaria ari na Roho amwite 'Mwathani'? Nigukorwo oigire atiri,

⁴⁴ " 'Mwathani eerire Mwathani wakwa atiri:

"Ikara guoko-ini gwakwa kwa urio,

nginya ngaiga thu ciaku

rungu rwa makinya maku." '

⁴⁵ Angikorwo Daudi amwitaga 'Mwathani-ri', angigituika muriu wake atia?"

⁴⁶ Gutiri mundu wahotire kumucookeria, na kuuma muthenya ucio gutiri mundu wacookire kugeria kumuuria ciuria ingi.

23

Haaro Mithemba Mugwanja

¹ Ningi Jesu akira ikundi cia andu o hamwe na arutwo ake atiri:

² "Arutani a watho na Afarisai maikaragira gitii kua Musa.

³ Nĩ ūndũ ūcio, maathikagĩrei na mwĩkage ūrĩa wotho marĩmwĩraga. No mūtigekage ūrĩa mekaga, nĩgũkorwo matiikaga ūrĩa mahunjagia.

⁴ Mohaga mĩrigo mĩritũ mũno makamĩgĩrĩra ciande cia andũ, no-o ene matiendaga o na kũmĩhutia na kaara.

⁵ “Ūrĩa wotho mekaga, mekaga nĩguo monwo nĩ andũ: Maaraaramagia tũthandũkũ tũrĩa meyhaga thiithi tũrĩ na maandĩko thĩinĩ, na makaraihia ciohe cia ndigi cia nguo ciao,

⁶ na nĩmendete gũikara handũ ha gũtĩio maruga-inĩ, na gũikarĩra itĩ cia mbere thĩinĩ wa thunagogi;

⁷ na nĩmendete kũgeithio ndũnyũ-inĩ, na gwĩtwo nĩ andũ ‘Rabii’.

⁸ “No inyuĩ mūtikanetwo ‘Rabii’, nĩgũkorwo Mũnene wanyu no ūmwe, na inyuothe mũrĩ a ithe ūmwe.

⁹ Na mūtikaneete mũndũ o na ūrĩkũ gũkũ thĩ ‘baba’, nĩgũkorwo mũrĩ na Ithe o ūmwe, nake arĩ igũrũ.

¹⁰ O na mūtikanetwo ‘mũrutani’, nĩgũkorwo mũrĩ na ‘Mũrutani’ o ūmwe, nake nĩwe Kristũ.

¹¹ Ūrĩa mũnene thĩinĩ wanyu nĩatuĩkage ndungata yanyu.

¹² Nĩgũkorwo ūrĩa wotho wĩtũgagĩria nĩakanyiihio, na ūrĩa wotho wĩnyiihagia nĩagatũgĩrio.

¹³ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhingagĩrĩria andũ gũtoonya ūthamaki wa igũrũ, na inyuĩ-ene mūtitoonyaga, o na mūtirekaga arĩa marenda gũtoonya matoonye.

(

¹⁴ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũtoonyagĩrĩra nyũmba cia atumia a ndigwa, mũkamatumya indo ciao, na mũkahooyaga mahooya maraihu ma kwĩonania. Nĩ ūndũ ūcio nĩmũkaherithio makĩria ma andũ arĩa angĩ.)

¹⁵ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai hinga ici! Mũtuikanagia bũrũri na mũkaringa iria mũgĩcaria mũndũ ūmwe mũmũgarũre amũrũmĩrĩre, na aamũrũmĩrĩra mũkamũtua mũrũ wa Jehanamu maita meerĩ manyu.

¹⁶ “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ atongoria atumumu! Muugaga atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ūrĩkũ angĩhĩta na hekarũ, ūcio ti ūndũ; no mũndũ angĩhĩta na thahabu ya hekarũ-rĩ, ūcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’

¹⁷ Inyuĩ atumumu aya akĩigu! Nĩ kĩĩ kĩnene? Nĩ thahabu iyo, kana nĩ hekarũ irĩa itũmaga thahabu ituĩke nyamũre?

¹⁸ Nĩngĩ muugaga atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ūrĩkũ angĩhĩta na kĩgongona-rĩ, ūcio ti ūndũ; no mũndũ angĩhĩta na kĩheo kĩrĩa kĩrĩ kĩgongona-igũrũ, ūcio nĩekuohwo nĩ mwĩhĩtwa wake.’

¹⁹ Inyuĩ andũ aya atumumu! Nĩ kĩĩ kĩnene? Nĩ kĩheo kũu, kana nĩ kĩgongona kĩrĩa gĩtũmaga kĩheo kũu gĩtuĩke kĩamũre?

²⁰ Nĩ ūndũ ūcio, ūrĩa wĩhĩtaga na kĩgongona, ehĩtaga nakĩo na akehĩta na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kĩgongona-igũrũ.

²¹ Nake ūrĩa wĩhĩtaga na hekarũ, ehĩtaga nayo na akehĩta na ūrĩa ūikaraga thĩinĩ wayo.

²² Nake ūrĩa wĩhĩtaga na igũrũ, ehĩtaga na gĩtĩ kĩa ūnene kĩa Ngai, na akehĩta na ūrĩa ūgũkaragĩra.

23 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mŭrutaga gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa nyeni; na nĩcio terere, na bitharĩ, na thuu. No nĩmŭtiganĩrie maũndũ marĩa na bata makĩria marĩa makoniũ watho na nĩmo kihooto, na kũiguanĩra tha, na wihokeku. Maya-rĩ, nĩmo mwaĩrĩrwo nĩ gwĩka mŭtegitiganĩria macio mangĩ.

24 Inyuĩ atongoria aya atumumu! Inyuĩ mŭcungaga rŭmuru, no mŭkameria ngamĩra.

25 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mŭthambagia gĩkombe na mbakũri mwena wa nja, no thĩinĩ-rĩ, kũiyũrite ũkoroku na kwenda kwĩhũũnia.

26 Wee Mŭfarisai ũyũ mŭtumumu! Amba ũthambie gĩkombe na mbakũri mwena wa thĩinĩ, nago mwena wa nja o nago nĩũgũthera.

27 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mũhaana mbĩrĩra hake mũnyũ mwerũ, iria cionekaga irĩ thaka mwena wa nja, no thĩinĩ ciyũrite mahĩndĩ ma andũ akuũ, na gĩko kĩa mĩthemba yothe.

28 No taguo andũ mamuonaga mŭrĩ athingu mwena wa nja, no mwena wa thĩinĩ mũiyũrwo nĩ ũhinga na waganu.

29 “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, inyuĩ arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mwakagĩra anabii mbĩrĩra na mŭkagemia mbĩrĩra cia arĩa athingu.

30 Mũgacooka mũkoiga atĩrĩ, ‘Tũngĩarĩ muoyo hĩndĩ ya maithe maitũ-rĩ, tũtingĩagwatanĩire nao gũita thakame ya anabii.’

31 Nĩ ũndũ ũcio mũkaruta ũira wa atĩ inyuĩ mŭrĩ njaro cia arĩa mooragire anabii.

32 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kũiyũrĩrĩriei kĩgeri kĩa mehia ma maithe manyu ma tene.

33 “Inyuĩ nyoka ici! Inyuĩ ciana cia ndũira! Mũgaagĩtheema atĩa gũtuĩrwo ciira wa gũikio Jehanamu?

34 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ngũmŭtũmĩra anabii, na andũ arĩa oogĩ, o na arutani. Amwe ao nĩmũkamoora na mwambe amwe ao mŭtĩ-igũrũ, na arĩa angĩ mũmahũire na iboko thĩinĩ wa thunagogĩ cianyu na mũmaingate kuuma itũũra rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ.

35 Na nĩmũgagĩcookererwo nĩ thakame yothe ya andũ arĩa athingu, irĩa irĩkĩtie gũitwo gũkũ thĩ, kuuma thakame ya Habili ũrĩa warĩ mŭthingu, nginya thakame ya Zekaria mŭrũ wa Barakia, ũrĩa mworagĩire gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru na kĩgongona.

36 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, maũndũ maya mothe nĩmagakinyĩra rũciarũ rũrũ.

37 “Wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũra arĩa matũmitwo kũrĩ wee na mahiga nyuguto, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩria ciana ciaku hamwe, ta ũrĩa ngũkũ icookanagĩrĩria tũcui twayo rungu rwa mathagu mayo, no ndũnjĩtikagĩria!

38 Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku itigĩtwo ikĩrĩte ihooru.

39 Ngũmwĩra atĩrĩ, kuuma rĩu mũtikanyona rĩngĩ nginya rĩrĩa mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwachani.’”

24

Marũuri ma Mahinda ma Mũthia

¹ Nake Jesũ akiuma hekarũ, na rĩrĩa aathiiaga arutwo ake magĩũka kũrĩ we nĩguo mamuonie mĩako ya hekarũ.

² Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmũkuona indo ici ciothe? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

³ Na rĩrĩa Jesũ aikarĩte thĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, arutwo ake magĩũka harĩ we hatarĩ andũ angĩ, makĩmũũria atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ, na kĩmenyithia gĩa gũcooka gwaku na kĩa mũthia wa mahinda maya nĩ kĩrĩkũ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

⁵ Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩitwa rĩakwa, makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Kristũ,’ na nĩ makaheenia andũ aingĩ.

⁶ Nĩmũkaigua ũhoru wa mbaara, na mũhuhu ũkonĩ mbaara, no inyuĩ mũtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mageekĩka, no ithirĩro ti rĩkinyu.

⁷ Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagĩa ng’aragu na ithingithia kũndũ na kũndũ.

⁸ Maũndũ macio mothe nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo agĩe mwana.

⁹ “Nĩngĩ nĩmũkaneanwo mũnyariirwo na mũũragwo, na mũmenwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩ ũndũ wakwa.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo-rĩ, andũ aingĩ nĩmagatiganĩria wĩtĩkio na makunyananĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mamenane.

¹¹ Na anabii aingĩ a maheeni nĩmakoimĩra na nĩmakaheenia andũ aingĩ.

¹² Na tondũ waganu nĩũkaingĩha mũno-rĩ, wendani wa andũ aingĩ nĩũkanyiiha,

¹³ no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩria nginya hĩndĩ ya ithirĩro-rĩ, ũcio nĩakahonoka.

¹⁴ Naguo ũhoru-ũyũ-Mwega wa ũthamaki nĩũkahunjio thĩ yothe ũtuĩke ũira kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe, na thuutha ũcio ithirĩro rĩkinye.

¹⁵ “Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa mũkoona ‘kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru’ kĩrũgamĩte Handũ-harĩa-Hatheru, o kĩrĩa kĩarĩtio na kanua ka mũnabii Danieli (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoru ũcio),

¹⁶ hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ.

¹⁷ Mũndũ ũrĩa ũrĩ nyũmba yake igũrũ ndakaharũrũke atĩ akarute kĩndũ kuuma nyũmba yake.

¹⁸ Nake ũrĩa wĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩra nguo ciake.

¹⁹ Kaĩ atumia arĩa magaakorwo na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ ĩyo nĩmagakorwo na thĩĩna-ĩ!

²⁰ Hooyai nĩguo gwĩthara kwanyu gũtikanakorwo kũrĩ hĩndĩ ya heho kana mũthenya wa Thabatũ.

²¹ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo nĩgũkaagĩa na mũnyamaro mũnene, ĩtarĩ yoneka kuuma kĩambĩrĩria gĩa thĩ nginya rĩu, na ĩtakooneka rĩngĩ.

²² Na tiga matukũ macio makuhĩhirio-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩkaahonoka, no nĩ tondũ wa andũ arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩho.

²³ Hĩndĩ ĩyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ na haha!’ kana, ‘Arĩ harĩa!’ Mũtikanetĩkie ũhoru ũcio.

²⁴ Nīgūkorwo Kristū a maheeni na anabii a maheeni nīmakeyumīria monanie morirū manene na maringe ciama, nīguo maheenie o na arīa aamūre, korwo no kūhoteke.

²⁵ Na rīrī, inyuī ndaamūmenyithia ūhoro ūcio mbere ya hīndī ūyo.

²⁶ “Nī ūndū ūcio mūdū o na ūrīkū angīkamwīra atīrī, ‘Arī werū-inī,’ mūtikanathiī kuo; kana angīmwīra, ‘Arī nyūmba thīinī,’ mūtikanetīkie ūhoro ūcio.

²⁷ Nīgūkorwo o ta ūrīa rūheni ruumīte irathīro ruonekaga ithūiro rī, ūguo noguo gūūka kwa Mūrū wa Mūdū gūgaakorwo kūhaana.

²⁸ Harīa hothe harī kīimba, hau nīho nderi ciūnganaga.

²⁹ “Na rīrī, o rīmwe thuutha wa mīnyamaro ya matukū macio,
“rīua nīrīkagīa nduma,

naguo mweri ūtīge kwara;

nacio njata nīkaagūa kuuma igūrū,

namo maahinya ma igūrū nīmakenyenyio.’

³⁰ “Hīndī ūyo kīmenyithia kīa Mūrū wa Mūdū nīgīkooneka kūu igūrū, na ndūrīrī ciothe cia thī nīgacakaya. Nīikoona Mūrū wa Mūdū agīūka arī igūrū rīa matu, na arī na hinya na riiri mūingī.

³¹ Nake nīagatūma arāika ake na mūgambo mūnene wa karumbeta, nao nīmakoongania arīa ake aamūre moimīte mīena īna īrīa yumaga rūhuho, kuuma gīturi kīmwe kīa igūrū nginya kīrīa kīngī.

³² “Na rīrī, mwīrutei na mūkūyū: Rīrīa hongē ciaguo ciarīkia gūthundūka na ciaruta mathangū-rī, nīmūmenyaga atī hīndī ya rīua īrī hakuhī.

³³ Ūguo noguo rīrīa mūkoona maūdū macio mothe, mūkaamenya atī ihinda rīrī hakuhī, rīrī o ta mūrango-inī.

³⁴ Ngūmwīra atīrī na ma, rūciaro rūrū rūtīgaathira nginya maūdū macio mothe mahinge.

³⁵ Igūrū na thī nīgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Mūthenya na Thaa Itiūkaine

³⁶ “Gūtīrī mūdū ūū ūhoro wa mūthenya ūcio kana ithaa rīu, o na arāika a igūrū matiūū, o na Mūrīū ndooī, tīga no Ithe wiki.

³⁷ O ta ūrīa gwatarīī matukū-inī ma Nuhu, noguo gūkahaana hīndī ya gūūka kwa Mūrū wa Mūdū.

³⁸ Nīgūkorwo o ta ūrīa gwatarīī matukū marīa maarī mbere ya kīguū, andū nīmarīāga na makanyua, na nīmahikanagia na makahika, o nginya mūthenya ūrīa Nuhu aatoonyire thabina;

³⁹ nao matiamenyire nginya rīrīa kīguū gīokire, gīkīmaniina othe. Ūguo noguo gūkahaana hīndī ya gūūka kwa Mūrū wa Mūdū.

⁴⁰ Hīndī ūyo arūme eerī magaakorwo marī mūgūnda; ūmwe nīakoywo na ūrīa ūngī atigwo.

⁴¹ Andū-a-nja eerī magaakorwo magīthīa hamwe; ūmwe nīakoywo na ūrīa ūngī atigwo.

⁴² “Nī ūndū ūcio, ikaragai mwīguīte, tondū mūtiūū mūthenya ūrīa Mwachani wanyu agooka.

⁴³ No menyai atīrī, korwo mwene nyūmba nīamenyete thaa cia ūtukū iria mūici angūka, angīaikarire eiguīte, nyūmba yake ituuo.

⁴⁴ Nī ūndū ūcio o na inyuī no nginya mūikarage mwīhaarīrie, tondū Mūrū wa Mūdū agooka ithaa rīrīa mūtawīrīgīrīre.

45 “Ningĩ-rĩ, ndungata ya kwĩhokeka na njũgĩ nĩĩrĩkũ, ĩrĩa mwathi wayo angĩihokera kũroraga ndungata iria ingĩ cia nyũmba yake, na ĩciheage irio ihinda rĩrĩa riagĩĩre?”

46 Kaĩ nũgaakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata ĩyo, rĩrĩa mwathi wayo agooka akore ĩgĩĩka o ũguo-ĩ!

47 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩihokera indo ciake ciothe.

48 No rĩrĩ, ndungata ĩyo ĩngĩkorwo nĩ njaganu, na ĩire na ngoro atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa nĩegũikara ihinda iraya atacookete,’

49 na ĩkĩambĩrĩrie kũhũura ndungata iria ingĩ, na kũrĩa na kũnyua hamwe na arĩũ.

50 Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũrĩa ĩtamwĩrĩgĩĩre, na ithaa rĩrĩa ĩtooĩ.

51 Nake nĩakamĩherithia mũno, na amũkie hamwe na andũ arĩa hinga, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.

25

Ngerekano ya Airĩtu Ikũmi

1 “Hĩndĩ ĩyo-rĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaanania na airĩtu ikũmi arĩa mooire matawa mao, makiumagara nĩguo magatũnge mũhikania.

2 Atano ao maarĩ akĩĩgu, na atano maarĩ oogĩ.

3 Acio akĩĩgu nĩmakuuire matawa mao, no matiakuuire maguta.

4 No rĩrĩ, acio oogĩ, nĩmakuuire maguta na cuba, o hamwe na matawa mao.

5 Na rĩrĩ, Mũhikania nĩaikarire angĩgooka, na othe magĩcũnga, magĩkoma.

6 “Na ũtukũ gatagatĩ gũkĩanĩrĩrwo atĩrĩ: ‘Mũhikania nĩ mũũku! Umai mũkamũtũnge!’

7 “Hĩndĩ ĩyo airĩtu othe magĩũkĩra, magĩthondeka matawa mao.

8 Acio akĩĩgu makĩĩra acio oogĩ atĩrĩ, ‘Tũgaĩrei maguta manyu tondũ; matawa maitũ nĩmarahora.’

9 “No acio oogĩ makĩmacookeria atĩrĩ, ‘Aca, matingĩtũigana na mamũigane. Handũ ha ũguo-rĩ, thiĩ kũrĩ arĩa mendagia maguta mũkegũrĩre manyu.’

10 “No rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ magĩthiĩ kũgũra maguta-rĩ, mũhikania agĩkinya. Airĩtu arĩa mehaarĩrie magĩtoonya kĩhikania-inĩ hamwe na mũhikania. Naguo mũrango ũkĩhingwo.

11 “Thuutha ũcio airĩtu acio angĩ o nao magĩũka. Makiuga atĩrĩ, ‘Mwathani! Mwathani! Tũhingũrĩre mũrango!’

12 “Nowe agĩcookia atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ndimũũ.’

13 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhũgagei, tondũ mũtiũĩ mũthenya kana thaa.

Ngerekano ya Taranda

14 “Ningĩ, ũthamaki wa igũrũ ũkaahaanania na mũndũ wathiiaga rũgendo, nake agĩta ndungata ciake, agĩciĩhokera indo ciake.

15 Akĩnengera ĩmwe yacio taranda ithano cia mbeeca, na ĩngĩ taranda igĩrĩ, na ĩrĩa ĩngĩ taranda ĩmwe, o ndungata kũringana na ũhoti wayo. Agĩcooka agĩthiĩ rũgendo.

16 Ndungata ĩrĩa yaneetwo taranda ithano ĩgĩthiĩ o hĩndĩ ĩyo, ĩkĩonjorithia mbeeca ciayo, na ĩkĩona uumithio wa taranda ingĩ ithano.

17 O nayo ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ ikĩonjorithia ikĩona uumithio wa ingĩ igĩrĩ.

18 No ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe ĩgĩthiĩ, ikĩenja irima, ikĩhitha mbeeca cia mwathi wayo.

19 “Thuutha wa ihinda iraya, mwathi wa ndungata icio nĩacookire na agĩciĩta nĩguo iheane ũhoru wa mathabu ma mbeeca ciake.

20 Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ithano ikĩrehe ingĩ ithano, ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, waheire taranda ithano. Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ ithano.’

21 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkeno-inĩ kĩa mwathi waku!’

22 “Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ o nayo igĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa waheire taranda igĩrĩ! Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmĩte ingĩ igĩrĩ.’

23 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩ ngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ũka ũtoonye gĩkeno-inĩ kĩa Mwathi waku!’

24 “Nayo ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe o nayo igĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, nĩ ndooĩ atĩ wee wĩ mũndũ mwĩ, ũgethaga kũrĩa ũtahandĩte, na ũkongania kũrĩa ũtaahandire mbeũ.

25 Nĩ ũndũ ũcio nĩndetigĩrĩre, ngĩthiĩ ngĩhitha taranda yaku thĩ. Atĩrĩrĩ, ĩno no ĩrĩa yaku ndagũcookeria.’

26 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu na ngũũtaru! Ũguo nĩ wooĩ atĩ ngethaga kũrĩa itahaandĩte, na ngongania kũrĩa itaahurĩte mbeũ?’

27 Gũkĩrĩ ũguo-rĩ, wagĩrĩrwo nĩ kũiga mbeeca ciakwa bengi, na ndacooka-rĩ, nĩngĩacookerio mbeeca ciakwa irĩ hamwe na uumithio wacio.

28 “ ‘Nĩ ũndũ ũcio, mĩtunyei taranda ĩyo, mũmĩnengere ũrĩa ũrĩ na taranda ikũmi.

29 Nĩgũkorwo mũndũ o wotho ũrĩ na indo nĩwe ũkoongererwo ingĩ nyingĩ na akĩrĩrĩrio. Nake ũrĩa ũtarĩ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo.

30 Oyai ndungata ĩyo ĩtarĩ bata mũmĩkie nja kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

Ng’ondũ na Mbũri

31 “Hĩndĩ ĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agooka arĩ na riiri wake, na araika othe marĩ hamwe nake, nĩagaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene na kĩrĩ riiri wa igũrũ.

32 Ndũrĩrĩ ciothe nĩgacookanĩrĩrio mbere yake, nake nĩakamũrania andũ kuuma kũrĩ arĩa angĩ, o ta ũrĩa mũrĩthi aamũranagia ng’ondũ na mbũri.

33 Nĩakaiga ng’ondũ mwena wake wa ũrĩo, na mbũri aciige mwena wake wa ũmotho.

34 “Nĩngĩ Mũthamaki nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũrĩo atĩrĩ, ‘Ũkai, inyuĩ mũrathimĩtwo nĩ Baba; oyai igai rĩa ũthamaki ũrĩa mwathondekeirwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.

35 Nigũkorwo ndaarĩ mũhũutu mũkĩihe gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu mũkĩihe gĩa kũnyua, na ndaarĩ mũgeni mũkĩinyiita ũgeni,
36 na ndaarĩ njaga mũkĩihe nguo, na ndaarĩ mũrũaru na inyuĩ mũkĩimenyerera, o na ndaarĩ njeera na ndagũka kũndora.'

37 "Hĩndĩ ĩyo arĩa athingu nĩmakamũcookeria mamũurie atĩrĩ, 'Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũutu tũgĩkũhe gĩa kũrĩa, kana ũrĩ mũnyootu tũgĩkũhe gĩa kũnyua?

38 Na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũgeni tũgĩkũnyiita ũgeni, kana ũrĩ njaga tũgĩkũhe nguo?

39 O na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũrũaru kana ũrĩ njeera na tũgĩka gũkũrora?'

40 "Nake Mũthamaki nĩagacookia, ameere atĩrĩ, 'Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ wothe mwekĩire ariũ a Baba o na arĩa anini mũno, nĩ nĩ mwekĩire.'

41 "Ningĩ nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ũmotho atĩrĩ, 'Njeherai, inyuĩ mũrumĩtwo, mũthĩ mwaki-inĩ wa tene na tene ũrĩa ũthondekeirwo mũcukani na araika ake.

42 Nigũkorwo ndaarĩ mũhũutu na mũtiaheire gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu na mũtiaheire gĩa kũnyua,

43 na ndaarĩ mũgeni na mũtianyitire ũgeni, ndaarĩ njaga na mũtiaheire nguo, ndaarĩ mũrũaru na ndaarĩ njeera na mũtiokire kũnyona.'

44 "Nao nĩmagacookia, mamũurie atĩrĩ, 'Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mũhũutu, kana ũrĩ mũnyootu, kana ũrĩ mũgeni, kana ũrĩ njaga, kana ũrĩ mũrũaru, o na kana ũrĩ njeera na tũtiagũteithirie?'

45 "Nake nĩakamacookeria atĩrĩ, 'Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothe mũteekire ũmwe wa aya anini mũno, nĩ nĩ mũteekĩire.'

46 "Hĩndĩ ĩyo nĩmagathiĩ kũrĩa andũ maherithagio tene na tene, no arĩa athingu mathĩ muoyo-inĩ wa tene na tene."

26

Gũciirĩra Kũũraga Jesũ

1 Rĩrĩa Jesũ aarĩkirie kuuga maũndũ macio mothe-rĩ, akĩira arutwo ake atĩrĩ,

2 "O ta ũrĩa mũũĩ, Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩtigairie matukũ meerĩ gĩkinye, nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakaneanwo nĩgeetha aambwo mũtĩ-gĩrũ."

3 Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a kĩrĩndĩ makĩgomana kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, wetagwo Kaiafa,

4 nĩguo maciire ũrĩa mangĩnyitithia Jesũ na njĩra ya wara, na mamũũragithie.

5 No makiuga atĩrĩ, "Tũtingĩmũnyiita hĩndĩ ya Gĩathĩ, nĩguo andũ matikarute haaro."

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta Bethania

6 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Jesũ aarĩ Bethania, mũciĩ wa mũndũ wetagwo Simoni ũrĩa warĩ na mũrimũ wa mangũ,

7 na mũndũ-wa-nja warĩ na cuba ya maguta ma goro mũno na manungi wega, agĩũka kũrĩ Jesũ, akĩmũitĩrĩria maguta mũtwe arĩ metha-inĩ akĩrĩa.

⁸ Rĩria arutwo moonire ũguo, makĩrakara, makĩũrania atĩrĩ, “Ūitangi ũyũ nĩ wakĩ?”

⁹ Maguta macio manungi wega nĩmangĩendio goro na mbeeca icio iheo athĩni.”

¹⁰ Nake Jesũ aamenya ũguo, akĩmooria atĩrĩ, “Mũrathĩnia mũndũ-wa-nja ũyũ nĩkĩ? We nĩanjĩka ũndũ mwega.

¹¹ Arĩa athĩni mũrĩkoragwo nao hĩndĩ ciothe, no nĩ-rĩ, mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.

¹² Hĩndĩ irĩa aitĩrĩrie mwĩrĩ wakwa maguta macio manungi wega, eekire ũguo nĩgeetha aathagathage ũria ngaathikwo.

¹³ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũria guothe Ūhoro-ũyũ-Mwega ũkaahunjio thĩni wa thĩ yothe-rĩ, ũndũ ũcio eeka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

Judasi Gwĩtĩkĩra Gũkunyaĩra Jesũ

¹⁴ Hĩndĩ iyo ũmwe wa acio ikũmi na eerĩ, ũria wetagwo Judasi Mũisikariota, agĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene,

¹⁵ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũkũũhe ingĩmũneana kũrĩ inyuĩ?” Nao makĩmũtarĩra icunjĩ cia betha mĩrongo itatũ, makĩmũnengera.

¹⁶ Kuuma hĩndĩ iyo Judasi akĩambĩrĩria gũcaria mweke wa kũmũneana.

Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹⁷ Mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kũria Mĩgate irĩa itarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia-rĩ, arutwo magĩthĩ kũrĩ Jesũ makĩmũria atĩrĩ, “Ūkwenda tũkahaarĩrie irio cia Bathaka kũ?”

¹⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩni itũura-inĩ kũrĩ mũndũ mũna mũmwĩre atĩrĩ, Mũrutani oiga atĩrĩ: Ihinda riakwa rĩria rĩtuĩtwo rĩrĩ hakuhi. Ngũrĩra irio cia Bathaka nyũmba gwaku tũrĩ na arutwo akwa.”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio arutwo magĩka o ũria Jesũ aamathĩte, na makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

²⁰ Gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, Jesũ agĩkara metha-inĩ ya irio hamwe na arutwo ake acio ikũmi na eerĩ.

²¹ Na rĩria maarĩaga, akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũgunyanĩra.”

²² Nao makĩnyitwo nĩ kĩa mũno, makĩambĩrĩria kũmũria o mũndũ atĩrĩ, “Mwathani, ti-itherũ nĩ nĩ?”

²³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūria waikanĩria guoko na nĩ mbakũri-inĩ nĩwe ũrĩngunyaĩra.

²⁴ Mũrũ wa Mũndũ nĩegũthĩ o ta ũria ũhoro wake wandĩkitwo. No mũndũ ũria ũgũkunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩaciariwo.”

²⁵ Hĩndĩ iyo Judasi, ũria mũmũkunyaĩri, akiuga atĩrĩ, “Rabii, ti-itherũ nĩ nĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Iĩ, nĩwe.”

²⁶ Na rĩria maarĩaga, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai mũrĩe; ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa.”

²⁷ Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho, akĩmanengera, akĩmeera atĩrĩ, “Nyuanĩrai inyuothe.

28 Īno n̄yo thakame yakwa ya k̄ir̄ikan̄iro, ĩr̄ia ĩḡũitwo n̄i ũndũ wa andũ angĩ n̄i ũndũ wa k̄ũrekan̄irwo kwa mehia.

29 Ngũmw̄ira at̄ir̄i, ndikũnyua r̄ingĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ kuuma r̄iu nginya mũthenya ũr̄ia ngaam̄inyuan̄ira na inyuĩ ĩr̄i njerũ ũthamaki-inĩ wa Baba.”

30 Na maar̄ikia kũina rw̄imbo-r̄i, makiumagara maḡithiĩ K̄ir̄ima-inĩ k̄ia M̄itamaiyũ.

Jesũ Kuuga ũr̄ia Petero Akaamũkaana

31 Ningĩ Jesũ aḡicooka ak̄imeera at̄ir̄i, “Ūtukũ wa ũmũthĩ inyuothe n̄imũr̄ĩndirika n̄igũkorwo n̄i kwandik̄itwo at̄ir̄i:

“N̄ingar̄inga mũr̄iithi,
nacio ng’ondũ cia rũuru ihurunjũke.”

32 No ndariũkio-r̄i, n̄ingamũtongoria gũthiĩ Galili.”

33 No Petero ak̄imũcookeria at̄ir̄i, “O na ar̄ia angĩ othe manḡũtirika, n̄i ndigagũtirika.”

34 Nake Jesũ ak̄imũcookeria at̄ir̄i, “Ngũkw̄ira at̄ir̄i na ma, ũmũthĩ, ũtukũ o ũyũ ngũkũ ĩtanakũga, ũr̄ikorwo ũngaan̄ite maita matatũ.”

35 No Petero akiuga at̄ir̄i, “O na anḡikorwo n̄igũkua ndikuan̄ira nawe, n̄i ndinḡũkaana.” Nao arutwo ar̄ia angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda wa Gethisemane

36 Ningĩ Jesũ aḡicooka aḡithiĩ na arutwo ake handũ heetagwo Gethisemane, ak̄imeera at̄ir̄i, “Ikarai haha, na n̄i thiĩ haar̄ia ngahooe.”

37 Aḡithiĩ na Petero, na ariũ ar̄ia eer̄i a Zebedi, nake ak̄iamb̄ir̄iria kũigua k̄ieha na gũthiĩnika ngoro.

38 Aḡicooka ak̄imeera at̄ir̄i, “Ngoro yakwa ĩr̄i na k̄ieha mũno, o hakuhi gũkua. Ikarai haha mw̄iguĩte hamwe na n̄i.”

39 Aḡithiithiia, aḡiturumithia ũthiũ thĩ, ak̄ihooya, akiuga at̄ir̄i, “Baba, kũnḡihoteka-r̄i, njehereria ḡikombe ḡikĩ. No ti ũr̄ia n̄i ngwenda, no n̄i ũr̄ia wee ũkwenda.”

40 Hĩndĩ ĩyo aḡicooka kũr̄i arutwo ake, aḡikora makomete, ak̄iũria Petero at̄ir̄i, “Mũtinḡihota gũikara ithaa r̄imwe mw̄iguĩte hamwe na n̄i?”

41 Mw̄ihũgei na mũhooe n̄iguo m̄utikagwe magerio-inĩ. Ngoro n̄iyenda, no mw̄ir̄i ndũr̄i na hinya.”

42 Jesũ aḡithiĩ riita r̄ia keer̄i, ak̄ihooya, akiuga at̄ir̄i, “Baba, anḡikorwo gũtinḡihoteka njehererio ḡikombe ḡikĩ itak̄inyuĩr̄iire-r̄i, wendi waku ũrohingio.”

43 Aacooka r̄ingĩ ak̄imakora makomete, tondũ n̄imahĩt̄itwo n̄i toro.

44 N̄i ũndũ ũcio ak̄imatiga, aḡithiĩ, ak̄ihooya r̄ingĩ riita r̄ia gatatũ, akiuga ciugo o ro icio.

45 Ningĩ aḡicooka kũr̄i arutwo ak̄imooria at̄ir̄i, “O na r̄iu mũr̄i o toro mũhurũk̄ite? At̄ir̄ir̄i, ihinda r̄i hakuhi, na Mũrũ wa Mũndũ n̄iakunyan̄irwo moko-inĩ ma andũ ehia.

46 Ūk̄irai, tũthiĩ! Ūr̄ia ũkũngunyan̄ira n̄iarooka!”

Jesũ Kũnyitwo

47 O ak̄iaragia-r̄i, Judasi, ũmwe wa arutwo ar̄ia ikũmi na eer̄i, aḡikinya. Ookire na ḡikundi k̄inene k̄ia andũ, mar̄i na hiũ cia njoro

na njūgūma, matūmītwo nī athīnjīri-Ngai arīa anene na athuuri a kīama.

⁴⁸ Na rīrī, ūcio wamūkunyañire nīamaheete kīmenyithia gīkī: “Ūrīa ndīmumunya, ūcio nīwe, mūnyīitei.”

⁴⁹ Nake Judasi agīthī harī Jesū o rīmwe, akīmwīra atīrī, “Rabii, ūrī mūhoru!” na akīmūmumunya.

⁵⁰ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Mūrata wakwa, īka ūrīa ūūkire gwīka.”

Nao andū acio makīmūguthūkīra, makīmūnyīita.

⁵¹ Na rīrī, mūdū ūmwe wa arīa maarī na Jesū agīcomora rūhiū rwake rwa njora, agītinia gūtū kwa ndungata ya mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene.

⁵² Nake Jesū akīmwīra atīrī, “Cookia rūhiū rwaku njora nīgūkorwo arīa othe macomoraga rūhiū makaaniinwo na rūhiū.

⁵³ Kana ūgwīciiria ndingīhota kūhooya Baba, na o rīmwe andūmīre araika makīria ya mbūtū ikūmi na igīrī?

⁵⁴ No rīrī, Maandīko mangīkīhinga atīa marīa moigīte atī ūndū ūyū no ngīnya ūhinge na njīra īno?”

⁵⁵ Hīndī īyo Jesū akīūria kīrīndī kīu atīrī, “Kaī ndī mūtongoria wa akararia a watho, atī nīkīo muoka mūūnyīite mūrī na hiū cia njora na njūgūma? O mūthenya ndīrakoragwo hekarū-inī ngīrutana, na mūtingīnyīita.

⁵⁶ No ūndū ūyū wothe wīkīkīite nīguo ūhoru ūrīa waandīkītwo nī anabii ūhinge.” Nao arutwo othe makīmūtiganīria, makīūra.

Jesū Gūtwarwo Kīama-inī kīa Ayahudi

⁵⁷ Nao acio maanyīitire Jesū makīmūtwaro gwa Kaiafa, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, kūrīa arutani a watho na athuuri moonganīte.

⁵⁸ Nowe Petero akīmūrūmīrīra arī haraaya, o ngīnya agīkīnya nja ya kwa mūthīnjīri-Ngai ūcio mūnene. Agītoonya agūkarania na arangīri nīguo amenye ūrīa ūhoru ūgūthīi.

⁵⁹ Na rīrī, athīnjīri-Ngai arīa anene na Kīama kīrīa Kīnene gīothe nīmacarīrīrie ūira wa maheeni nīguo mamūūragithie.

⁶⁰ No makīaga ūira ta ūcio, o na gūkorwo andū aingī nīmarūtīte ūira wa maheeni.

Thuutha-inī andū eerī makīrūgama,

⁶¹ makiuga atīrī, “Mūdū ūyū nīoigire atīrī, ‘No hote gūtharia hekarū ya Ngai, na ndīmīake rīngī na mīthenya ītatū.’”

⁶² Ningī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene akīrūgama, akīūria Jesū atīrī, “Kaī wee ūtarī na ūndū ūgūtūcookeria? Nī ūhoru ūrīkū ūyū ūrathitangīrwo?”

⁶³ No Jesū agīkīra ki.

Mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene akīmwīra atīrī, “Ndakwīhītithia na Ngai ūrīa wī muoyo: Twīre kana wee nīwe Kristū, Mūrū wa Ngai.”

⁶⁴ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Īi, wee nīwoiga, no ngūmwīra atīrī, inyuī inyuothe nīmūkona Mūrū wa Mūdū aīkarīte guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūrīa-ūrī-Hinya, agīūka arī igūrū rīa matu.”

⁶⁵ Hīndī īyo mūthīnjīri-Ngai ūcio mūnene agītembūranga nguo cīake, akiuga atīrī, “Nīaruma Ngai! Tūgūkībatarīo nī aira angī aakī? Atīrīrī, inyuī nīmweigūira akīruma Ngai.

⁶⁶ Mūgwīciiria atīa?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.”

⁶⁷ Magĩcooka makĩmũtuĩra mata ũthiũ, na makĩmũhũũra na ngundi. Angĩ makĩmũhũũra na hĩ,

⁶⁸ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Kristũ, tũrathĩre ũhoro ũtwĩre, nũũ wakũgũtha!”

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁹ Na rĩrĩ, Petero aikarĩte nja, nake mũirĩtu warĩ ndungata akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Galili.”

⁷⁰ Nowe agĩkaana ũhoro ũcio mbere yao othe, akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndiũũ ũrĩa ũroiga.”

⁷¹ Ningĩ akiumagara, agĩthiĩ kĩhingo-inĩ, harĩa mũirĩtu ũngĩ aamuonire, akĩra andũ arĩa maarĩ hau atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ moima na Jesũ wa Nazarethi.”

⁷² Agĩkaana ũhoro ũcio o rĩngĩ, na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Niĩ ndiũũ mũndũ ũcio!”

⁷³ Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hau magĩthiĩ harĩ Petero, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ wee ũrĩ ũmwe wao, tondũ mwarĩrie waku niũrakumbũra.”

⁷⁴ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Niĩ mũndũ ũcio ndimũũĩ!”

Kahinda o kau ngũkũ ĩgĩkũga.

⁷⁵ Nake Petero akĩririkana ũhoro ũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.” Akiuma nja, akĩrĩra mũno.

27

Judasi Kwĩita

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe na athuuri a andũ makĩguithania atĩ matũire Jesũ kũũragwo.

² Makĩmuoha na mũnyororo; makĩmũruta kũu, makĩmũtwara kũrĩ Pilato, ũrĩa warĩ barũthi.

³ Rĩrĩa Judasi, ũcio wamũkunyaĩire oonire atĩ Jesũ nĩatuĩrwo gũkua-rĩ, akĩrĩra na agĩcookeria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri mbeeca icio cia betha mĩrongo ĩtatũ.

⁴ Akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie, nĩgũkorwo nĩngunyaĩire thakame ĩtarĩ na mahĩtia.”

Nao makĩmũcookeria makĩmũũria atĩrĩ, “Ũcio ũkĩrĩ ũhoro witũ? Ũcio nĩ ũhoro waku.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩkania mbeeca icio thĩinĩ wa hekarũ, agĩthiĩra. Agĩcooka agĩthiĩ akĩĩita.

⁶ Athĩnjĩri-Ngai acio anene makĩoya mbeeca icio makiuga atĩrĩ, “Kũiga mbeeca ici kĩgĩna-inĩ nĩ kuuna watho, nĩgũkorwo nĩ mbeeca cia thakame.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩguithania mahũthĩre mbeeca icio na kũgũra gĩthaka kĩrĩa kĩa mũũmbi nyũngũ gĩtuĩke gĩa gũthikagwo ageni.

⁸ Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga gĩthaka kĩu gĩtwo Gĩthaka gĩa Thakame nginya ũmũthĩ.

⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩguo ũhoro ũrĩa waarĩtio nĩ Jeremia ũrĩa Mũnabii wahingire, rĩrĩa oigire atĩrĩ: “Nao nĩmoire icunji icio mĩrongo ĩtatũ cia betha, thogora ũrĩa andũ a Isiraeli maatuĩte wa kũmũgũra,

¹⁰ nao magĩcihũthĩra na kũgũra gĩthaka kĩa mũũmbi nyũngũ, o ta ũrĩa Mwathani aanjathire gwĩkwo.”

Jesũ Mbere ya Pilato

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ akĩrũgama mbere ya barũthi, nake barũthi ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Jesũ agĩcookia atĩrĩ. “Ĩi, wee nĩwoiga.”

¹² No rĩrĩa aathitangirwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, ndarĩ ũndũ aacookirie.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũtaraigua ũira wa maũndũ marĩa maragũthitangĩra?”

¹⁴ Nowe Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ o na ũmwe wa macio; nake barũthi akĩgega mũno.

¹⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, barũthi ũcio nĩamenyerete kuohora mũndũ ũmwe wa arĩa oohe, o ũrĩa kĩrĩndĩ kĩngĩathuurire.

¹⁶ Hĩndĩ iyo nĩ maarĩ na mũndũ kĩmaramari wohetwo na woikaine mũno, wetagwo Baraba.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa kĩrĩndĩ kĩagomanire, Pilato agĩkũria atĩrĩ, “Nũũ mũkwenda ndĩmuohorere; nĩ Baraba, kana nĩ Jesũ ũrĩa wĩtagwo Kristũ?”

¹⁸ Nĩgũkorwo we nĩamenyaga atĩ maatwarĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

¹⁹ Na hĩndĩ iyo Pilato aikarĩire gĩtĩ gĩa ciira, mũtumia wake akĩmũtũmĩra mũndũ, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ndũkae gwĩka mũndũ ũcio ũndũ tondũ ndarĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo ũmũthĩ nĩthĩnĩtio nĩ kĩroto mũno nĩ ũndũ wake.”

²⁰ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ gĩtie Baraba, nake Jesũ ooragwo.

²¹ Barũthi ũcio akĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya eerĩ nĩ ũrĩkũ mũkwenda ndĩmuohorere?”

Nao makiuga atĩrĩ, “Tũkwenda Baraba.”

²² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Ngũgũka atĩa na Jesũ ũyũ wĩtagwo Kristũ?”

Othe magĩcookia atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ.”

²³ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

Nao magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

²⁴ Rĩrĩa Pilato oonire atĩ matiraiguithania, na akĩona atĩ nĩ ngũĩ yambagĩrĩria-rĩ, akĩoya maaĩ, agĩthamba moko hau mbere ya kĩrĩndĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndikoorio thakame ya mũndũ ũyũ ũtarĩ na mahĩtia. Ũcio nĩ ũhoru wanyu!”

²⁵ Nao andũ acio othe magĩcookia atĩrĩ, “Thakame yake ĩrotũcookerera hamwe na ciana ciitũ!”

²⁶ Pilato akĩmohorera Baraba. No akĩhũũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akaambwo mũtĩ-igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

²⁷ Ningĩ thigari cia barũthi cigĩtwara Jesũ thĩnĩ wa gũikaro kĩa barũthi, nacio cigĩcookanĩrĩria mbũtũ yothe ya thigari, cikĩmũrigiicĩria.

²⁸ Cikĩmũruta nguo ciake, cikĩmũhumba nguo ndune,

²⁹ cigĩcooka cigītuma thũmbĩ ya mũigua, cikĩmwĩkĩra mũtwe. Cikĩmũnengera kamũrangi guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo, cikĩmũturĩria ndu, na cikĩmũnyũrũria, cikiuga atĩrĩ, “Wĩ mũhoru, mũthamaki wa Ayahudi!”

³⁰ Cikĩmũtuĩra mata, cikĩoya kamũrangi kau, na cikĩmũhũũra nako mũtwe.

³¹ Ciarĩkia kũmũnyũrũria, cikĩmũruta nguo ĩyo, na cikĩmũhumba nguo ciake mwene. Cigĩcooka cikĩmumagara cikamwambe mũtĩ-igũrũ.

Kwambwo kwa Jesũ Mũtĩ-Igũrũ

³² Na hĩndĩ ĩria moimagaraga-rĩ, magĩcemanía na mũndũ woimĩte Kurene, wetagwo Simoni, nacio thigari cikĩmũkuuithia mũtharaba ũcio na hinya.

³³ Magĩthiĩ, magĩkinya handũ heetagwo Gologotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe).

³⁴ Nacio cikĩhe Jesũ ndibei anyue, ĩtukanĩtio na kĩndũ kĩrũrũ ta maaĩ ma nyongo; no aamĩcama akĩrega kũmĩnyua.

³⁵ Ciarĩkia kũmwamba mũtĩ-igũrũ, cikĩgayana nguo ciake na njĩra ya gũcicuukĩra mĩtĩ.

³⁶ Nacio cigĩikara thĩ hau, cikĩmũrangĩra.

³⁷ Na hau igũrũ rĩa mũtwe wake, nĩhandĩkĩtwo maũndũ marĩa aathitangĩirwo, atĩrĩ: ŨYŨ NĪWE JESŨ, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

³⁸ Na rĩrĩ, atunyani eerĩ nĩmambirwo mũtĩ-igũrũ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, na ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

³⁹ Nao andũ arĩa maahĩtũkagĩra hau makamũrumaga, makĩnagia mũtwe yao,

⁴⁰ makiugaga atĩrĩ, “Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũcooke ũmĩake na mũthenya ĩtatũ-rĩ, kĩĩhonokie! Harũrũka uume mũtharaba-inĩ, aakorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!”

⁴¹ O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na athuuri o nao makĩmũnyũrũria.

⁴² Makiuga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene! Nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli! Nĩakiume rĩu mũtharaba-inĩ, na ithuĩ nĩtũkũmwĩtikia.

⁴³ Nĩehokete Ngai, nĩakĩmũhonokie rĩu aakorwo nĩamwendete, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, ‘Nĩi ndĩ Mũrũ wa Ngai.’”

⁴⁴ O na atunyani arĩa maambanĩirio hamwe nake o nao makĩmũruma.

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁵ Na rĩrĩ, kuuma thaa thita cia mũthenya nginya thaa kenda bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma.

⁴⁶ Na ta thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eli, Eli, lama sabakithani?” (Ũguo nĩ kuuga, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩirie nĩkĩ?”)

⁴⁷ Nao andũ amwe a arĩa maarũngĩĩ hau rĩrĩa maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Areeta Elija.”

⁴⁸ Na o rĩmwe, ũmwe wao agĩteng’era akĩoya thibũnji. Akĩmĩtobokia thiki-inĩ, akĩmĩthecerera kamũrangi-inĩ, akĩhe Jesũ anyue.

⁴⁹ Arĩa angĩ nao makiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Nītũkuona kana Elija nĩegũũka kũmũhonokia.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩgũthũka rĩngĩ na mũgambo mũnene, agĩtuũkana.

⁵¹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunjĩ igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ. Nayo thĩ igĩthingitha, nacio ndwaro cia mahiga igĩatũkana.

⁵² Mbĩrĩra nacio ikĩhingũka, nao andũ aingĩ arĩa atheru arĩa maarĩkĩtie gũkua makĩrĩũka,

⁵³ makiuma thĩnĩ wa mbĩrĩra. Na thuutha wa kũriũka kwa Jesũ, magĩthĩ itũũra rĩu inene itheru, na makiumĩrĩra andũ aingĩ.

⁵⁴ Rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana na arĩa maarĩ nake makĩrangĩra Jesũ moonire gĩthingithia na maũndũ mothe marĩa meekĩkire-rĩ, makĩnyiitwo nĩ guoya, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!”

⁵⁵ Na nĩ haarĩ andũ-a-nja aingĩ meeroragĩra marĩ o haraaya. Maarũmirĩre Jesũ kuuma Galili nĩguo mamũtungatagĩre.

⁵⁶ Thĩnĩ wao haarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu ũrĩa nyina wa Jakubu na Jose, na nyina wa ariũ a Zebedi.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁷ Na hwaĩ-inĩ wakinya-rĩ, mũndũ warĩ gĩtonga wa kuuma Ari-mathea, wetagwo Jusufu, ũrĩa watũkĩte mũrutwo wa Jesũ agĩũka.

⁵⁸ Nake agĩthĩ kũrĩ Pilato, na akĩhooya aheo mwĩrĩ wa Jesũ, nake Pilato agĩathana anengerwo mwĩrĩ ũcio.

⁵⁹ Jusufu akĩoya mwĩrĩ ũcio, akĩwoha na taama mũtheru wa gatani,

⁶⁰ akĩũiga thĩnĩ wa mbĩrĩra yake njerũ ĩrĩa eenjithĩtie rwaro-inĩ rwa ihiga. Akĩgaragaria ihiga inene mũromo-inĩ wa mbĩrĩra ĩyo, na agĩũthĩra.

⁶¹ Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ maikarĩte hau mang’etheire mbĩrĩra.

Arangĩri Mbĩrĩra-inĩ

⁶² Na mũthenya ũyũ ũngĩ ũrĩa ũrũmagĩrĩra Mũthenya wa Ihaarĩria, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩthĩ kwa Pilato.

⁶³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi witũ, nĩtũkũrĩkana atĩ rĩrĩa mũheenania ũcio aarĩ muoyo. nĩoigire atĩrĩ, ‘Thuutha wa matukũ matatũ nĩngariũka.’

⁶⁴ Nĩ ũndũ ũcio ruta watho nĩguo mbĩrĩra ĩyo ĩrangĩrwo nginya mũthenya wa gatatũ. Kwaga ũguo, arutwo ake maahota gũthĩ maiye mwĩrĩ ũcio maooke meere andũ atĩ nĩariũkĩtio kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Maheeni macio maahota gũtuũka mooru gũkĩra marĩa ma mbere.”

⁶⁵ Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Oyai arangĩri, mũthĩ mũrangĩre mbĩrĩra ĩyo wega o ta ũrĩa mũngĩhota.”

⁶⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ, makĩhinga ihiga rĩa mbĩrĩra ĩyo biũ, na makĩrĩkĩra rũũri rwa mũhũra, na makĩga arangĩri ho.

28

1 Kũriũka kwa Jesũ

¹ Thuutha wa Thabatũ, gwatua gũkĩa mũthenya wa mbere wa kiumia, Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ magĩthĩ kũrora mbĩrĩra.

² Na rirĩ, nĩ kwagĩire na gĩthingithia kĩnene, nĩgũkorwo mũraika wa Mwathani nĩaikũrũkire oimite igũrũ na agĩthĩ mbĩrĩra-inĩ, akĩgaragaria ihiga akĩrĩeheria na akĩrĩkarĩra.

³ Oonekaga ahaana ta rũheni, na nguo ciake cierũhĩte o ta ira.

⁴ Nao arangĩri acio makĩmwĩtigĩra mũno nginya makĩnaina makĩhaana, ta andũ akuũ.

⁵ Nake mũraika ũcio akĩra andũ-a-nja acio atĩrĩ, “Inyuĩ-rĩ, tigai gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ atĩ nĩ Jesũ ũrĩa ũraambirwo mĩtĩ-igũrũ mũracaria.

⁶ Ndarĩ haha, nĩariũkĩte, o ta ũrĩa oigire. Ũkai muone harĩa arakomete.

⁷ Na rirĩ, thĩĩ narua mũkeere arutwo ake atĩrĩ, ‘Nĩariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ, na nĩegũthĩĩ Galili mbere yanyu. Kũu nĩkuo mũrĩmuona.’ Ririkanai ũguo ndaamwĩra.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, andũ-a-nja acio makiuma mbĩrĩra-inĩ mahiũhĩte marĩ na guoya, no ningĩ maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, makĩhanyũka makeere arutwo ake ũhoro ũcio.

⁹ Na o rĩmwe Jesũ agĩtũngana nao, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndamũgeithia.” Nao magĩthĩĩ harĩ we, makĩmũnyiita nyarĩrĩ, makĩmũhooya.

¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Thĩĩ mũkeere ariũ na aarĩ a Baba mathĩĩ Galili; kũu nĩkuo marĩnyona.”

Ũhoro wa Arangĩri

¹¹ Na rĩrĩa andũ-a-nja acio maathiiaga-rĩ, arangĩri amwe a arĩa maarangĩrite mbĩrĩra magĩtoonya itũũra inene na makĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maũndũ mothe marĩa mekĩkĩte.

¹² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcemanía na athuuri, magĩthugunda ũrĩa megwĩka; makĩhe thigari icio mbeeca nyingĩ,

¹³ magĩciĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũkuuga atĩrĩ, ‘Arutwo ake marookire ũtukũ maramũiya twĩ toro.’

¹⁴ Ũhoro ũyũ ũngĩkinĩyĩra barũthi, nĩtũkamũiguithia, na tũmũgitĩre mũtikone ũũru.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya mbeeca icio, igĩka o ta ũrĩa cierĩtwo. Naguo ũhoro ũcio ũkĩhunjio kũrĩ Ayahudi, na nĩũhunjagio o nginya ũmũthĩ.

Gũtũmwo Gũtungata

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo arutwo arĩa ikũmi na ũmwe magĩthĩĩ Galili, kĩrĩma-inĩ kĩrĩa Jesũ aamerĩte mathĩĩ.

¹⁷ Na rĩrĩa maamuonire-rĩ, makĩmũhooya, no amwe maarĩ na nganja.

¹⁸ Nake Jesũ agĩthĩĩ kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Nĩheetwo ũhoti wothe igũrũ na gũkũ thĩ.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio thĩĩ mũgatũme andũ a ndũrĩrĩ ciothe matuĩke arutwo akwa, mũkĩmabatithagia thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Ithe na rĩa Mũriũ na rĩa Roho Mũtheru,

²⁰ na mũkĩmarutaga gwathĩkĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte. Na ti-itherũ ndĩ hamwe na inyuĩ hĩndĩ ciothe, o nginya mũthia wa mahinda maya.”

MARIKO

Johana Mūbatithania Kūhaarīria Njira

¹ Kĩambĩrīria kĩa Ūhorō-ūrĩa-Mwega ūkonīĩ Jesũ Kristũ Mũrũ wa Ngai.

² O ta ūrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa Isaia ūrĩa mūnabii atĩrĩ: “Nĩngũtũma mūtũmwo wakwa athĩĩ mbere yaku, ūrĩa ūgũgũthondekera njĩra yaku.”

³ “Kũrĩ mũgambo wa mũndũ ūkwanĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani, rũngariai njĩra ciake.’”

⁴ Nĩ ūndũ ūcio Johana ookire akĩhunjagia, na akĩbatithanagĩria werũ-inĩ. Aahunjagia atĩ andũ merire, nĩguo marekerwo mehia mao, nĩgeetha mabatithio.

⁵ Nao andũ othe a bũrũri wa Judea na andũ othe a Jerusalemu magĩthĩĩ kũrĩ we. Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria rũũ-inĩ rwa Jorodani.

⁶ Johana ehumbaga nguo ciathondeketwo na guoya wa ngamĩira, na nĩehotoraga mũcibi wa rũũa njohero, na aarĩiaga ngigĩ na ūũkĩ wa gĩthaka.

⁷ Nayo ndũmĩrĩri yake yarĩ ĩno: “Thuutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ūngĩ ūrĩ na hinya kũngĩra, ūrĩa nĩ itagĩrĩire kũnamĩrĩra njohore ndĩgi cia iraatũ ciake.

⁸ Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ, nowe arĩmũbatithagia na Roho Mũtheru.”

Kũbatithio na Kũgerio kwa Jesũ

⁹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu Jesũ agĩũka oimĩte Nazarethi kũu Galili, na akĩbatithio nĩ Johana rũũ-inĩ rwa Jorodani.

¹⁰ Na rĩrĩa Jesũ oimĩraga maaĩ-inĩ akĩona igũrũ rĩahingũka, nake Roho Mũtheru akĩmũikũrũkĩra ahaana ta ndutura.

¹¹ Mũgambo ūkiama igũrũ ūkiuga atĩrĩ, “We nĩwe Mũrũ wakwa ūrĩa nyendete, na nĩngenaga mũno nĩwe.”

¹² Na o rĩmwe Roho akĩmuoya akĩmũtwara werũ-inĩ,

¹³ na agĩikara kũu werũ-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, akĩgeragio nĩ Shaitani. Nake aikaranagia na nyamũ cia gĩthaka, nao araĩka makamũtungatagĩra.

Jesũ gwĩta Arutwo ake a Mbere

¹⁴ Thuutha wa Johana gũikio njeera, Jesũ agĩthĩĩ Galili akĩhunjagia Ūhorō-ūrĩa-Mwega wa Ngai,

¹⁵ akiuga atĩrĩ, “Ihinda nĩikinyu, naguo ūthamaki wa Ngai nĩũkuhĩrĩrie. Mwĩrirei mwĩtikie Ūhorō-ūrĩa-Mwega!”

¹⁶ Na rĩrĩa Jesũ aathiiagĩra hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, nĩonire Simoni na mũrũ wa nyina Anderea magũkia neti ciao iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki.

¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai, mũnũmĩrĩre, na nĩngamũtua ategi a andũ.”

18 O rīmwe magītiganīria neti ciao makīmūrūmīrīra.

19 Na aathiathia hanini, akiona Jakubu mūrū wa Zebedi hamwe na mūrū wa nyina Johana marī gatarū-inī makīhaarīria neti ciao.

20 O rīmwe akīmeeta, nao magītiga ithe wao Zebedi gatarū-inī hamwe na aruti ake a wīra na makīmūrūmīrīra.

Jesū Kūingata Ngoma Thūku

21 Nao magīthīi Kaperinaumu, na rīrīa mūthenya wa Thabatū wakinyire, Jesū agītoonya thunagogi na akīambīrīria kūrutana.

22 Na andū makīgegio nī ūrutani wake, nīgūkorwo aamarutaga ta mūdū warī na ūhoti, no ti ta arutani a watho.

23 Na rīrī, hīndī o īyo kūu thunagogi yao, nī kwarī na mūdū warī na ngoma thūku, nake akīanīrīra, akiuga atīrī,

24 “Ūrenda atīa na ithuī, wee Jesū wa Nazarethi? Ūūkīte gūtūniina? Nīnjūūi wee nīwe ū! Wee nīwe Ūrīa-Mūtheru-wa-Ngai.”

25 Nake Jesū akīmīkūma na hinya, akiuga atīrī, “Kira na uume thīnī wake!”

26 Ngoma īyo thūku ikīmūthukathuka na hinya na ikiuma thīnī wake igīkayaga.

27 Andū acio othe makīgega mūno nginya makīūrania atīrī, “Ūndū ūyū nī ūrīkū? Ūyū nī ūrutani mwerū, wī na ūhoti! Nī araatha o na ngoma thūku na ikamwathīkīra.”

28 Nayo ngumo yake ikīhunja na ihenya būrūri wothe wa Galili.

Jesū Kūhonia Andū Aingī

29 Na maarīkia kuuma thunagogi, magīthīi na Jakubu na Johana mūciī gwa Simoni na Anderea.

30 Na rīrī, nyina wa mūtumia wa Simoni aarī gītanda-inī arī mūrūaru mūrīmū wa kūhiūha mwīrī, nao makīra Jesū ūhoru wake.

31 Nī ūndū ūcio Jesū agīthīi harīa aarī, akīmūnyīita guoko akīmūkīria. Mūrīmū ūcio wa kūhiūha mwīrī ūkīmūtiga na akīambīrīria kūmatungatīra.

32 Hwaī-inī ūcio thuutha wa riūa gūthūa, andū makīrehera Jesū andū arīa othe maarī arūaru na arīa maarī na ndaimono.

33 Nao andū a itūūra othe makīūngana hau mūrango-inī wa nyūmba,

34 nake Jesū akīhonia andū aingī arīa maarī na mīrimū mīthemba mīingī. Nīngī akīingata ndaimono nyingī, no ndetīkīririe ndaimono cīarie tondū nīciamūūi.

Jesū Kūhooya arī Handū Keheri-inī

35 Rūciinī kīroko tene kūrī o na nduma, Jesū agīūkīra akiuma nyūmba agīthīi handū keheri-inī, akīhoera ho.

36 Nake Simoni na arīa maarī nao magīthīi kūmwetha,

37 na rīrīa maamuonire, makīanīrīra, makīmwīra atīrī: “Andū othe nīwe maracaria!”

38 Jesū akīmacookeria atīrī, “Rekei tuume gūkū tūthīi kūdū kūngī, matūūra-inī marīa me hakuhi, nīguo hunjie o nakuo. Tondū nīkio ndokire.”

39 Nī ūndū ūcio agīthīūrūrūka Galili guothe akīhunjagia thunagogi-inī ciao na akīingataga ndaimono.

Mūdū warī na Mangū

⁴⁰ Na mündũ ũmwe warĩ na mangũ agĩũka kũrĩ we na akĩmũthaitha aturĩtie maru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩringwo nĩ tha nyingĩ, agĩtambũrũkia guoko gwake akĩhutia mündũ ũcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ngwenda. Therio.”

⁴² Na o hĩndĩ iyo mündũ ũcio agĩthirwo nĩ mangũ, akĩhonio.

⁴³ Nake Jesũ akĩmũkaania na hinya na akĩmwĩra athiĩ,

⁴⁴ ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mündũ o na ũrĩkũ ũhoru ũyũ. No thiĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanĩte nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, ũtuĩke ũira kũrĩ o.”

⁴⁵ No handũ ha ũguo agĩthiĩ, akĩambĩrĩria kwaria na kũmemerekia ũhoru ũcio. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndacookire kũhota gũtoonya itũura thĩinĩ akĩonagwo nĩ andũ, no aikaraga na nja kũndũ gũtaarĩ andũ. No andũ no mookaga kũrĩ we moimĩte kũndũ guothe.

2

Jesũ Kũhonia Mündũ Wakuĩte Cĩga

¹ Matukũ manini maathira, Jesũ agĩcooka Kaperinaumu rĩngĩ, nao andũ makĩigua atĩ nĩoka mũciĩ.

² Nĩ ũndũ ũcio andũ aingĩ makĩũngana nginya hakĩaga handũ ha gũikarwo, o na nginya nja ya mũrango, nake akĩmahunjĩria ũhoru.

³ Nĩhookire andũ, makĩmũrehera mündũ warũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga, akuũtuo nĩ andũ ana.

⁴ Na tondu matingĩahotire kũmũkinyia harĩa Jesũ aarĩ nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ-rĩ, magĩtharũria nyũmba igũrũ wa hau Jesũ aarĩ na maarĩkia kũhatharia, makĩharũrũkia mündũ ũcio wakuĩte cĩga arĩ kĩbarĩ-inĩ kũu aakomeire.

⁵ Rĩria Jesũ oonire wĩtĩkio wao, akĩra mündũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, nĩwarekerwo mehia maku.”

⁶ Na rĩrĩ, arutani amwe a watho maarĩ ho, nao makĩyũria na ngoro atĩrĩ,

⁷ “Mündũ ũyũ ekwaria ũguo nĩkĩ? Nĩ araruma Ngai! Nũũ ũngĩ ũngĩhota kũrekanĩra mehia tiga Ngai wiki?”

⁸ O rĩmwe Jesũ akĩmenya thĩinĩ wa roho wake atĩ ũguo nĩguo meciiragia ngoro-inĩ ciao, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwĩciirie maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu?”

⁹ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: kwĩra mündũ ũyũ ũkuĩte cĩga atĩrĩ, ‘Nĩ warekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra atĩrĩ, ‘Ūkĩra woe kĩbarĩ gĩaku wĩtware?’

¹⁰ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mündũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ...” Akĩra mündũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ,

¹¹ “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.”

¹² Nake agĩũkĩra, akĩoya kĩbarĩ gĩake, agĩthiĩra andũ othe mamwĩroreire. ũndũ ũcio ũgĩtũma andũ othe magege, nao makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ tũtirĩ tuona ũndũ ta ũyũ-ĩ!”

Gwĩtuo kwa Lawi

¹³ O rĩngĩ Jesũ nĩoimagarire agĩthiĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria; nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgũka kũrĩ we, nake akĩambĩrĩria gũkĩruta ũhoru.

14 Na hĩndĩ ĩrĩa aahĩtũkaga, akĩona Lawi mũrũ wa Alufayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Lawi agĩũkĩra akĩmũrũmĩrĩra.

15 Na rĩrĩa Jesũ aarĩiaga irio cia hwaĩ-inĩ nyũmba kwa Lawi, etia mbeeca cia igooti aingĩ na ehia nĩmarĩĩanĩire nake na arutwo ake, tondũ maarĩ aingĩ nĩmamũrũmĩrĩire.

16 Rĩrĩa arutani a watho arĩa maarĩ Afarisai moonire akĩrĩĩanĩra na andũ ehia na etia mbeeca cia igooti, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Arĩĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na ehia nĩkĩ?”

17 Nake Jesũ aigua ũguo akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagitari, no nĩ arĩa arũaru. Ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia.”

Jesũ Kũurio Ūhoro wa Kwĩhinga kũrĩa Irio

18 Na rĩrĩ, arutwo a Johana na Afarisai nĩmehingĩte kũrĩa irio. Andũ amwe magĩũka makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutwo a Johana na arutwo a Afarisai mehinge kũrĩa irio, no arutwo aku matĩhingaga?”

19 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhinga kũrĩa irio atĩa rĩrĩa arĩ hamwe nao? Matingĩhinga rĩrĩa rĩothe marĩ hamwe nake.

20 No ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeeherio kuuma kũrĩ o, na hĩndĩ ĩyo nĩmakehinga kũrĩa irio.”

21 “Gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩerũ. Angĩka ũguo, kĩraka kũ kĩerũ no kĩguacie nguo ĩyo ngũrũ, nakĩo gĩtũme hau hatarũku hatũrike makĩria.

22 Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkĩraga ndibei ya mũhikano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ĩyo no ĩtarũre mondo icio, nayo ndibei ĩyo ĩtĩke, nacio mondo ithũke. No rĩrĩ, ndibei ya mũhikano ĩkĩragwo thĩnĩ wa mondo njerũ.”

Mwathani wa Thabatũ

23 Na mũthenya ũmwe warĩ wa Thabatũ-rĩ, Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano. Na rĩrĩa aathiiaga arĩ hamwe na arutwo ake, arutwo makĩambĩrĩria gĩtua ngira cia ngano.

24 Nao Afarisai makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩ kũ kĩratũma arutwo aku meke ũrĩa watho ũtetĩkĩrĩtie mũthenya wa Thabatũ?”

25 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mwathoma ũrĩa Daudi we mwene na arĩa maarĩ nake meekire rĩrĩa maarĩ ahũtu na makabatario nĩ gĩa kũrĩa?”

26 Aatoonyire nyũmba ya Ngai rĩrĩa Abiatharu aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩrĩa mĩgate ĩrĩa yamũrũirwo Ngai, o ĩrĩa yetĩkĩrĩtio kũrĩĩagwo nĩ athĩnjĩri-Ngai oiki. Na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

27 Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũthenya wa Thabatũ wekĩrirwo ho nĩ ũndũ wa mũndũ, no mũndũ ndombirwo nĩ ũndũ wa Thabatũ.

28 Nĩ ũndũ ũcio, Mũrũ wa Mũndũ nĩ Mwathani o na wa mũthenya wa Thabatũ.”

3

1 Ningĩ nĩatoonyire thunagogi rĩngĩ, na thĩnĩ nĩ kwarĩ na mũndũ wonjete guoko.

² Andũ amwe ao nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno mone kana nĩekũhonia mũndũ ũcio mũthenya wa Thabatũ.

³ Nake Jesũ akĩira mũndũ ũcio warĩ mwonju guoko atĩrĩ, “Rũgama haha mbere ya andũ othe.”

⁴ Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtĩkĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ; nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũraga?” No-o magĩkira ki.

⁵ Akĩmarora arakaire, na aigũite ũũru nĩ ũndũ wa ũremi wa ngoro ciao, akĩira mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩgũtambũrũkia, nakuo guoko gũkĩhona biũ.

⁶ Hĩndĩ iyo Afarisai makiomagara na makĩambĩrĩria gũthugunda me hamwe na Aherodia ũrĩa mangĩũraga Jesũ.

Gĩkundi Kĩnene Kũrũmĩrĩra Jesũ

⁷ Nake Jesũ na arutwo ake makiuma kũu magĩthĩ iria-inĩ, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa andũ kuuma Galili gĩkĩmũrũmĩrĩra.

⁸ Na rĩrĩa maiguire ũrĩa wothe eekaga, andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we moimĩte Judea, na Jerusalemu na Idumea o na mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, o na kuuma kũrĩa gwakuhĩrĩrie Turo na Sidoni.

⁹ Na tondũ wa gĩkundi kũu, akĩira arutwo ake mamũhaarĩrie gatarũ nĩguo gĩkundi kũu gĩtĩge kũmũhatĩka.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩahonetie andũ aingĩ, nĩ ũndũ ũcio arĩa maarĩ na mũrimũ nĩmatindĩkanaga nĩguo mamũhutie.

¹¹ Na rĩrĩa rĩothe ngoma thũku ciamuonaga, ciegũithagia thĩ mbere yake, igakaya ikiugaga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

¹² Nowe agĩcikaania na hinya mũno itikoige we nĩwe ũ.

Jesũ Gũthuura Arutwo Ikũmi na Eerĩ

¹³ Jesũ agĩcooka akĩambata kĩrĩma-inĩ na agĩta arĩa eyendeire, nao magĩũka harĩ we.

¹⁴ Akĩamũra ikũmi na eerĩ, akĩmatua atũmwo, nĩgeetha makoragwo nake, na nĩguo amatũmage makahunje,

¹⁵ na magĩe na ũhoti wa kũingata ndaimono.

¹⁶ Andũ acio ikũmi na eerĩ aathuurire nĩ Simoni (ũrĩa aature Petero);

¹⁷ na Jakubu wa Zebedi na mũrũ wa nyina Johana (nao acio akĩmatua Boanerigesĩ, ũguo nĩ kuuga Ariũ a Marurumĩ);

¹⁸ na Anderea, na Filipu na Baritholomayo, na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo na Thadayo, na Simoni ũrĩa Mũzelote

¹⁹ na Judasi Mũsikariota, ũrĩa wamũkunyaĩire.

Jesũ na Beelizebuli

²⁰ Ningĩ Jesũ agĩtoonya nyũmba, na o rĩngĩ kĩrĩndĩ gĩkĩũngana o nginya we na arutwo ake makĩremwo nĩ kũrĩa irio.

²¹ Rĩrĩa andũ ao maiguire ũhoru ũcio, magĩthĩ kũmũnyĩta, nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Nĩagũrũkĩte.”

²² Nao arutani a watho arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makiuga atĩrĩ, “Aiyũrĩtwo nĩ Beelizebuli! Araingata ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeeta, na akĩmarĩria na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Shaitani angĩhota atĩa kũingata Shaitani?”

24 Ūthamaki ũngĩamūkana guo mwene, ūthamaki ũcio ndũngĩtũura.

25 Nyũmba ĩngĩamūkana na andũ ayo mokańĩrĩre, nyũmba ĩyo ndĩngĩtũura.

26 Nake Shaitani angĩyũkĩrĩra we mwene na aamũkane-rĩ, ndangĩtũura; nĩ gũthira egũthira.

27 Na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake, tiga ambire kuoha mũndũ ũcio njamba. Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

28 Ndamwĩra atĩrĩ na ma, andũ nĩmakarekerwo mehia mao mothe o na irumi ciao ciothe iria magaakorwo marumĩte Ngai nacio.

29 No ũrĩa wothe ũkaaruma Roho Mũtheru ndarĩ hĩndĩ akarekerwo, nĩehĩtie rĩĩhia rĩa gũtũura tene na tene.”

30 Oigire ũguo tondũ moigaga atĩrĩ, “Arĩ na ngoma thũku.”

Nyina na Ariũ a Nyina na Jesũ

31 Hĩndĩ ĩyo, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka. Makĩrũgama nja, magĩtũma mũndũ atoonye akamwĩte.

32 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ nĩgĩaikarĩte thĩ hau kĩmũrigiicĩrie, nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marĩ nja magĩgũcaria.”

33 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ a?”

34 Agĩcooka akĩrora arĩa maikarĩte mamũrigiicĩrie, akĩmeera atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ aya!”

35 Ūrĩa wothe wĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga, ũcio nĩwe mũrũ wa maitũ, na mwarĩ wa maitũ, o na maitũ.”

4

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

1 Nake Jesũ akĩambĩrĩria kũrutana o rĩngĩ arĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Na rĩrĩ, gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩonganĩte gĩkamũrigiicĩria kĩarĩ kĩnene nginya gĩgĩtũma atoonye gatarũ-inĩ, agĩikara thĩinĩ wako kũu iria-inĩ; nao andũ acio angĩ othe magĩikara hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

2 Na akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, na akĩrutana akĩmeera atĩrĩ,

3 “Ta thikĩrĩriai! Mũrĩmi ũmwe nĩoimagarire akahure mbeũ ciake.

4 Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka igĩcirĩa.

5 Iria ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tĩiri mũingĩ. Nacio ikĩmera narua tondũ tĩiri ndwarĩ mũriku.

6 No rĩrĩa riũa rĩaarire rĩgĩcina mĩmera ĩyo, nayo ikĩũma tondũ ndĩarĩ na mĩri.

7 Mbeũ iria ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua ĩgĩkũra, ĩgĩthararia mbeũ icio ikĩaga gũciara.

8 Ingĩ nacio ikĩgũa tĩiri-inĩ mũnoru. Ikĩmera, igĩkũra na igĩciara maciaro, imwe ikĩumia maita mĩrongo ĩtatũ, ingĩ maita mĩrongo ĩtandatũ, o na ingĩ maita igana.”

9 Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

10 Na rĩrĩa aarĩ wiki, arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, o na arĩa angĩ maarĩ hamwe nake, makĩmũũria ũhoro wa ngerekano icio.

¹¹ Nake akīmeera atīrī, “Inyuī nīmūheetwo ūmenyo wa kūmenya hitho cia ūthamaki wa Ngai. No arīa marī na kūu nja maaragīrio maūndū mothe na ngerekano

¹² nīgeetha,

“ matūūre maroraga no makaaga kuona,
na matūūre maiguaga na matimenye ūndū;
nīguo hihi matikae kūgarūrūka marekerwo mehia mao! ”

¹³ Ningī Jesū akīmooria atīrī, “Kaī mūtanataūkīrwo nī ngerekano īyo? Mūngikīmenya atīa ngerekano iria ingī?

¹⁴ Mūrīmi ahuraga kiugo kīa Ngai.

¹⁵ Andū amwe matariī ta mbeū iria ciagūire nīra-inī harīa ūhoru ūhuragwo. Acio nī arīa maiguaga ūhoru, na maarīkia kūigua-rī, Shaitani agooka akeheria ūhoru ūcio wahaandwo thīinī wao.

¹⁶ Angī nao matariī ta mbeū iria ciagūire rūnyanjara-inī. Acio nī arīa maiguaga ūhoru na o rīmwe makawamūkīra na gīkeno.

¹⁷ No tondū matirī na mīri-rī, maikaraga o kahinda kanini. Hīndī īrīa thīina woka kana manyariirwo nī ūndū wa ūhoru wa Ngai, magūūaga o narua.

¹⁸ Angī nao matariī ta mbeū iria ciagūire mīigua-inī. Acio nī arīa maiguaga ūhoru,

¹⁹ no mīhang’o ya maūndū ma mūtūūrīre ūyū, na kūheenererio nī ūtonga, na merirīria ma maūndū mangī, magathararia ūhoru ūcio, magatūma wage maciaro.

²⁰ Angī matariī ta mbeū iria ciagūire tīri-inī ūrīa mūnoru. Acio nī arīa maiguaga ūhoru, makawītīkīra, na magaciara maciaro, amwe maita mīrongo ītatū, na angī maita mīrongo ītandatū, o na angī maita igana ma kīrīa kīahaandirwo.”

Tawa Ūigīrīrwo Handū Igūrū

²¹ Jesū agīcooka akīmooria atīrī, “No anga tawa wakagio ūgacooka ūgakunīkīrio na irebe, kana ūkaigwo rungu rwa ūrīrī? Handū ha ūguo githī ndūigagīrīrwo handū igūrū?

²² Nīgūkorwo kīrīa gīothe kīrī hitho-inī nīgīkaguūrīo, nakīo kīrīa gīothe kīhithītwo nīgīkareehwo ūtheri-inī.

²³ Akorwo mūndū arī na matū ma kūigua, nīakīigue.”

²⁴ Agīthīī na mbere, akīmeera atīrī, “Menyagīrīrai wega ūrīa mūiguaga. Gīthimi kīrīa mūthimanagīra nakīo, no kīo mūrīthimagīrwo nakīo, na nīmūrīkīragīrīrio.

²⁵ Ūrīa wothe wī na indo nīakongererwo nyingī; na ūrīa wothe ūtarī nīagatuunywo o na kīrīa arī nakīo.”

Ngerekano ya Mbeū Īrakūra

²⁶ Jesū agīcooka akiuga atīrī, “Ūthamaki wa Ngai ūtarīī ta mūndū ūrīa ūhaandaga mbeū tīri-inī.

²⁷ Akomaga ūtukū na agokīra mūthenya, nacio mbeū ikamera na igakūra, nowe ndamenyaga ūrīa ikūruga.

²⁸ Tīiri guo mwene nīguo ūtūmaga iciare. Ciambaga kūruta nguha igacooka ikaruta igira, na thuutha ūcio igira thīinī hakagīa na hīndī īrīa njiganu.

²⁹ Na maciaro macio maarīkia kūūma, mūrīmi ūcio akoya rūhiū rwa igetha, akagetha tondū hīndī ya magetha nī yakinya.”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ

³⁰ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Tũngĩhaanania ũthamaki wa Ngai na kĩ? Kana nĩ ngerekano irĩkũ tũngĩheana ũhoru wago nayo?”

³¹ Ũhaana ta mbeũ ya karatarĩ, arĩ yo mbeũ irĩa nini mũno mũhaandaga tĩri-inĩ.

³² No yahaandwo-rĩ, ikũraga igatuĩka mũmera mũnene gũkĩra mĩmera irĩa ingĩ yothe ya mũgũnda, na ũkagĩa na hong'e nene nginya nyoni cia rĩera-inĩ igooka igaaka itara na ikahurũka kũruru-inĩ kiaguo.”

³³ Jesũ nĩamaheaga ũhoru na ngerekano ingĩ nyingĩ ta icio o ta ũrĩa mangĩahotire kũguu.

³⁴ Gũtirĩ ũndũ aameeraga atekwaria na ngerekano. No rĩrĩa maarĩ na arutwo ake oiki, nĩamataragĩria maũndũ mothe.

Jesũ Kũhooreria Makũmbĩ ma Maaĩ

³⁵ Na mũthenya o ũcio gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ.”

³⁶ Na maarĩkia gũtiga gĩkundi kĩa andũ na thuutha, makĩhaica gatarũ-inĩ o harĩa Jesũ aarĩ. Na nĩ kwarĩ na tũtarũ tũngĩ twatwaranire hamwe nake.

³⁷ Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ gũkĩgĩa na kĩhuhũkanio kĩnene, namo makũmbĩ ma maaĩ magĩtoonya gatarũ thĩinĩ, o nginya gakienda kũũrĩa.

³⁸ Jesũ aarĩ toro akomeire muto mũthia-inĩ wa gatarũ. Nao arutwo makĩmũũkĩria makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, kaĩ wee ũtaramaka tũkũũrĩa maaĩ-inĩ?”

³⁹ Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩkaania rũhuho na akĩra makũmbĩ macio ma iria atĩrĩ, “Kira! Na ũhoorere!” Naruo rũhuho rũgĩtiga kũhurutana, gũkĩhoorera biũ.

⁴⁰ Jesũ akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũmake ũguo? O na rĩu mũtirĩ mũretĩkia?”

⁴¹ Nao magĩtigĩra mũno na makũũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũũ? Tondũ o na rũhuho na makũmbĩ ma iria nĩramwathĩkĩra!”

5

Kũhonio kwa Mũndũ warĩ na Ndaimono

¹ Jesũ na arutwo ake magĩkinya mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria, magĩthĩ bũrũri wa Agerasi.

² Na Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ngoma thũku oimĩte mbĩrĩa-inĩ.

³ Mũndũ ũcio aatũũraga kũu mbĩrĩa-inĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kũmuoha na kĩndũ, o na mũnyororo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩohagwo kaingĩ na mũnyororo moko na magũrũ, no akamĩtuanga icunĩ na akoinanga igeri iria ciamuohaga magũrũ. Na gũtirĩ mũndũ warĩ na hinya wa kũmũhooreria.

⁵ Aatũũraga akayaga ũtukũ na mũthenya, kũu mbĩrĩa-inĩ na irĩma-inĩ agĩtemangaga na mahiga.

⁶ Rĩrĩa oonire Jesũ arĩ o haraaya akĩhanyũka, akĩgũithia thĩ mbere yake.

7 Akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Ūrenda atīa na nīi, wee Jesū, Mūrū wa Ngai-Ūrīa-Ūrī-Igūrū-Mūno? Ndagūthaiha na Ngai ndūkaanyariire!”

8 Nīgūkorwo Jesū aamwīrīte atīrī, “Wee ngoma īno thūku uma thīinī wa mūdū ūyū!”

9 Jesū agīcooka akīmūūria atīrī, “Wītagwo atīa?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Njītagwo Legioni, nīgūkorwo tūrī aingī.”*

10 Nake agīkīrīrīria gūthaiha Jesū mūno ndagacingate ciume būrūri ūcio.

11 Na rīrī, haarī na rūuru rūnene rwa ngūrwe rwarīiaga harūrūka-inī cia kīrīma kīarī hakuhī na hau.

12 Ndaimono icio igīthaiha Jesū, ikīmwīra atīrī, “Twītīkīrie tūthīi kūrī ngūrwe iria, tūtoonye thīinī wacio.”

13 Nake agīcītīkīria. Nacio ndaimono icio ikiuma igīthīi igītoonya thīinī wa ngūrwe. Rūuru rūu ruothe rwa mūigana wa ngūrwe ngiri igīrī, rūkīharūrūka kīhurūrūka-inī na ihenya rūgītoonya iria-inī, rūkīūrīra.

14 Arīa maarīthagia ngūrwe icio makīūra, magīthīi kūheana ūhoru ūcio itūura-inī na mīgūnda-inī, nao andū magīūka kuona ūrīa gwekīkīte.

15 Na rīrīa mookire harī Jesū, makīona mūdū ūrīa warī na Legioni ya ndaimono aikarīte thī hau, ehumbīte nguo na arī na meciiria mega; nao magīitigīra.

16 Andū arīa moonete ūndū ūcio ūgīkwo makīūra andū acio angī maūdū marīa mekīkire kūrī mūdū ūcio waiyūrītwo nī ndaimono, o na makīmahe ūhoru wa ngūrwe.

17 Nao andū acio makīambīrīria gūthaiha Jesū oime būrūri ūcio wao.

18 Rīrīa Jesū aatoonyaga gatarū, mūdū ūcio warufītwo ndaimono agīthaiha Jesū etīkīre mathīi nake.

19 No Jesū akīmūgīria, akīmwīra atīrī, “Inūka mūciī kūrī andū anyu, ūmeere ūrīa wothe Mwathani agwīkīire, o na ūrīa akūiguīrīire tha.”

20 Nī ūndū ūcio, mūdū ūcio agīthīi akīambīrīria kūheana ūhoru kūu Dekapoli wa maūdū marīa mothe Jesū aamwīkīire. Nao andū othe makīgega.

Kairītu Gaakuīte na Mūtumia warī Mūrūaru

21 Nake Jesū aarīkia kūringa rīngī na gatarū na aakinya mūrīmo ūrīa ūngī wa iria, kīrīndī kīingī gīkīūngana harī we o hau aarī hūgūrūrū-inī cia iria.

22 Na hīndī o īyo mūnene ūmwe wa thunagogi wetagwo Jairū agīūka hau. Oona Jesū, akīīgūithia thī magūrū-inī make

23 akīmūthaiha mūno, akīmwīra atīrī, “Kairītu gakwa gakirie gūkua. Ndagūthaiha ūūke, ūgakaiģīrīre moko nīgeetha kahone, gatūūre muoyo.”

24 Nī ūndū ūcio Jesū agīthīi nake.

Nakīo kīrīndī kīnene gīkīmūrūmīrīra, na gīkamūhatīkaga na mīena yothe.

* 5:9 Legioni nī kiugo gīa Kīroma gīa kuuga “mbūtū ya thigari ngiri ithathatū” (6,000).

25 Na rĩrĩ, hau nĩ haarĩ na mĩtumia watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ.

26 Nĩathĩĩnikĩte mũno agĩthondekwo nĩ mandagĩtarĩ aingĩ, na akahũthĩra kĩrĩa gĩothe aakoretwo nakĩo, no handũ ha kũhona aakĩragĩrĩria o kwĩhĩrwo.

27 Rĩrĩa aigũire ũhoru wa Jesũ, agĩũka na thuutha wake gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ, akĩhutia nguo yake,

28 tondũ eeciiririe atĩrĩ, "Ingĩhutia nguo ciake, no hone."

29 O rĩmwe agĩtiga kuura, na akĩgũa nĩhererio thĩĩna mwĩrĩ-inĩ wake.

30 Nike Jesũ o rĩmwe akĩgũa atĩ hinya nĩwoima harĩ we. Akĩhũgũrĩra kĩrĩndĩ kũu akĩũria atĩrĩ, "Nũũ ũcio wahutia nguo ciakwa?"

31 Nao arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, "Woria 'Nũũ wahutia?' ũkĩonaga ũrĩa andũ aya marakũhatĩka?"

32 No Jesũ akĩroranga one nũũ wamũhutĩtie.

33 Nike mĩtumia ũcio, aamenya ũrĩa eekĩtwo, agĩũka, akĩgũũithia magũrũ-inĩ make akĩinainaga nĩ guoya, akĩmũhe ũhoru wothe ũrĩa watarĩ.

34 Nike Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Mwarĩ ũyũ, wĩtĩkio waku nĩguo watũma ũhone; thĩĩ na thayũ na ũhone mũrimũ waku."

35 O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩaragia-rĩ, hagĩũka andũ moimĩte kwa Jairũ ũrĩa warĩ mũnene wa thunagogi, makĩmwĩra atĩrĩ, "Mwarĩguo nĩakua. Ũgũgĩthĩĩnia mũrutani rĩngĩ nĩkĩ?"

36 Nike Jesũ akĩaga gũthikĩrĩria ũguo moigaga, akĩira mũnene ũcio wa thunagogi atĩrĩ, "Wee ĩtĩkia na ndũgetigĩre."

37 Jesũ ndetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ amũrũmĩrĩre, o tiga Petero na Jakubu na Johana mũrũ wa nyina na Jakubu.

38 Na maakinya mũciĩ kwa mũnene ũcio wa thunagogi, Jesũ akĩona andũ magagaite makĩrĩraga na makiugagĩrĩria.

39 Agĩtoonya thĩĩnĩ akĩmeera atĩrĩ, "Kĩagago gĩkĩ gĩothe na kĩrĩro nĩ cia kĩ? Mwana ti mũkuũ, no nĩ gũkoma akomete."

40 Nao makĩmũthekerera.

Na thuutha wa kũmoimia nja othe, akĩoya ithe na nyina wa mwana na arutwo arĩa aarĩ nao magĩtoonya harĩa mwana ũcio aarĩ.

41 Akĩnyĩita mwana guoko, akĩmwĩra atĩrĩ, "Talitha kumi!" (naguo wataũrwo nĩ ta kuuga, "Kairĩtu gaka, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!")

42 O rĩmwe kairĩtu kau gagĩũkĩra, gakĩambĩrĩria gũthĩĩ (nako kaarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ). Nao mona ũguo makĩgega mũno.

43 Nike akĩmakaania mũno matikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũcio, na akĩmeera makahe kĩndũ gĩa kũrĩa.

6

Mũnabii ũtarĩ Mũtĩie

1 Thuutha ũcio Jesũ akĩuma kũu agĩthĩĩ itũũra rĩao, arĩ hamwe na arutwo ake.

2 Mũthenya wa Thabatũ wakinya, Jesũ akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoru arĩ thĩĩnĩ wa thunagogi, na andũ aingĩ arĩa maamũigũire makĩgega.

Nao makĩũrania atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ aarutire maũndũ maya kũ? Nĩ ũũgĩ wa mũthemba ũrĩkũ ũyũ aheetwo, atĩ o na nĩaringaga ciama!

³ Githĩ ũyũ ti ũrĩa bundi wa mbaũ? Githĩ ũyũ ti mūrũ wa Mariamu, o we mūrũ wa nyina na Jakubu na Jusufu na Judasi na Simoni. Na aarĩ a nyina githĩ matirĩ gũkũ hamwe na ithuĩ?” Nao makĩmũrakarĩra.

⁴ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtĩio no itũũra-inĩ rĩake, na kwa andũ a nyũmba yao, na gwake mũciĩ.”

⁵ Nake Jesũ ndaahotire kũringa ciama kũu, o tiga atĩ nĩaingĩrĩre andũ mataarĩ aingĩ moko arĩa maarĩ arũaru nao makĩhona.

⁶ Nake akĩgega nĩ ũndũ wa ũrĩa maagĩte wĩtĩkio.

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

Jesũ agĩcooka agĩthĩ akĩrutanaga itũũra gwa itũũra.

⁷ Agĩcooka agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, akĩmatũma mathĩ eerĩ eerĩ na akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku.

⁸ Na akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigekuuĩre kĩndũ o nakĩ rũgendo-inĩ tiga o mũtirima; na mũtigakuue mũgate, kana mondo, kana mbeeca ibeeti-inĩ cianyu.

⁹ Īkĩrai iraatũ no mũtigakuue nguo cia kũgarũrĩra.

¹⁰ Rĩrĩa rĩothe mwatoonya nyũmba, ikarai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu.

¹¹ Na kũrĩa andũ matakamũnyiita ũgeni kana marege kũmũthikĩrĩria-rĩ, mũkiuma kuo mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke, rũtuĩke ũira wa kũmatũira ciira.”

¹² Nao makiumagara magĩthĩ makĩhunjabia atĩ andũ merire.

¹³ Ningĩ makĩingata ndaimono nyingĩ na magĩtĩrĩria andũ aingĩ arĩa maarĩ arũaru maguta nao makĩhona.

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹⁴ Mũthamaki Herode nĩaignire ũhoru ũcio, nĩgũkorwo rĩtwa rĩa Jesũ nĩriagĩte igweta mũno. Andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Johana Mũbatithania nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciama.”

¹⁵ Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ Elija.”

Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mũnabii ta ũmwe wa arĩa a tene.”

¹⁶ Nowe Herode rĩrĩa aiguire ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Johana, mũndũ ũrĩa ndaatinithirie mũtwe-rĩ, nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ!”

¹⁷ Nĩgũkorwo, Herode we mwene nĩanyiitithĩtie Johana na akamũikithia njeera. Eekĩte ũguo nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mũtumia wa mūrũ wa nyina Filipu, nĩgũkorwo Herode nĩamũhikĩtie.

¹⁸ Nake Johana nĩeraga Herode atĩrĩ, “Ndũrĩ na rũtha kũhikia mũtumia wa mūrũ wa maitũguo.”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Herodia agĩtuma Johana ũthũ na akĩenda kũmũũragithia. No ndangĩahotire gwĩka ũguo,

²⁰ nĩgũkorwo Herode nĩetiigĩrĩte Johana na akamũgitagĩra, tondũ nĩoi atĩ aarĩ mũndũ mũthingu na mũtheru. Herode nĩathikagĩrĩria Johana, no nĩatangĩkaga mũno amũigua; no nĩendaga mũno kũmũthikĩrĩria.

²¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Herodia nĩagĩre na mweke. Herode nĩarugithirie iruga inene rĩa kũririkana mũthenya wa gũciarwo gwake, nake agĩta anene arĩa maamũteithagia na atongoria ake a mbũtũ cia ita, na andũ arĩa maarĩ igweta kũu Galili.

22 Na rĩria mwarĩ wa Herodia aatoonyire kũu maarĩ na akĩina-rĩ, agĩkenia Herode na ageni ake arĩa meetĩtwo iruga rĩu.

Mũthamaki akĩira mũirĩtu ũcio atĩrĩ, “Hooya o kĩria gĩothe ũngĩenda na nĩngũkũhe.”

23 Akĩihĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩria gĩothe ũngĩhooya nĩngũkũhe, o na angĩkorwo nĩ nuthu ya ũthamaki wakwa.”

24 Mũirĩtu ũcio agĩthĩ akĩũria nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ ngwĩtia?”

Nyina akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itia mũtwe wa Johana Mũbatithania.”

25 O rĩmwe mũirĩtu ũcio akĩhiũha, agĩtoonya he mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngwenda ũũhe o rĩu mũtwe wa Johana Mũbatithania ũrĩ thĩinĩ wa kiuga.”

26 Mũthamaki akĩigua kĩahe mũno, no tondũ wa mwĩhĩtwa wake na nĩ ũndũ wa ageni ake, ndangĩaregire gwĩka ũguo orĩtio.

27 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma mũthigari ũmwe wa arĩa maamũrangagĩra, o hĩndĩ iyo akĩmwatha athĩ arehe mũtwe wa Johana. Mũndũ ũcio agĩthĩ njeera agĩtinia Johana mũtwe

28 akĩũrehe na kiuga, akĩnengera mũirĩtu ũcio, nake akĩũnengera nyina.

29 Nao arutwo a Johana maigua ũhoro ũcio, magĩũka, makĩoya mwĩrĩ wake, magĩthĩ, makĩũthika.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Ithano Irio

30 Atũmwo nĩmagomanire harĩ Jesũ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe meekĩte, na marĩa maarutĩte andũ.

31 Na tondũ wa ũria andũ aingĩ mookaga magĩthiiga-rĩ, mat-ingĩahotire kuona o na hĩndĩ ya kũria irio, nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai inyuĩ oiki, tũthĩ handũ hatarĩ inegene, tũkahurũke.”

32 Nĩ ũndũ ũcio makĩingĩra gatarũ marĩ oiki, magĩthĩ handũ hatarĩ andũ.

33 Nao andũ aingĩ arĩa maamonire magĩthĩ, makĩmamenya, magĩteng’era na magũrũ moimĩte matũũra-inĩ mothe, magĩkinya mbere yao.

34 Na rĩria Jesũ oimire gatarũ, akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, tondũ maatarĩ ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria kũmaruta maũndũ maingĩ.

35 Na gwatua gũtuka, arutwo ake magĩthĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ werũ-inĩ na rĩu gũkirĩ gũtuka.

36 Īra andũ aya mathĩ nĩguo makinye mĩgũnda-inĩ na matũũra-inĩ marĩa me hakuhi makegũrĩre kĩndũ gĩa kũria.”

37 Nowe akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Mahee kĩndũ gĩa kũria arĩ inyuĩ.”

Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Ūrenda tũthĩ tũkagũre mĩgate ya dinari magana meerĩ tũmahe marĩe?”

38 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩgana? Thĩĩ mũrore.”

Hĩndĩ ĩria maarorire makĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ na mĩgate ĩtano, na thamaki igĩrĩ.”

39 Nake Jesũ agĩathana andũ othe maikare thĩ ikundi ikundi kũu nyeki-inĩ ĩria yarĩ ho nduru.

40 Nĩ ũndũ ũcio magĩikara thĩ marĩ ikundi cia andũ igana na cia andũ mĩrongo ĩtano.

⁴¹ Nake akīoya mīgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igūrũ, agĩcookia ngaatho na akĩenyũranga mīgate ĩyo. Agĩcookia akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ. Ningĩ akīoya thamaki icio igĩrĩ akĩmagayania othe.

⁴² Nao othe makĩrĩa makĩhũũna,

⁴³ nao arutwo makĩũngania cienyũ cia mīgate na cia thamaki iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ.

⁴⁴ Mũigana wa arũme arĩa othe maarĩire irio icio maarĩ ngiri ithano.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igūrũ

⁴⁵ Na hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩira arutwo ake matoonye gatarũ mathiiage mbere yake makinye Bethisaida, mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoru.

⁴⁶ Thuutha wa kũmoigĩra ũhoru, akĩambata kĩrĩma-inĩ agĩthĩ kũhooya.

⁴⁷ Na gũgĩkinya hwaĩ-inĩ, gatarũ kaarĩ gatagatĩ ka iria, nake Jesũ aarĩ thĩ nyũmũ arĩ wiki.

⁴⁸ Nake akĩona arutwo makĩgũmĩra gũtwara gatarũ, tondũ rũhuho rwerekeire na kũrĩa moimaga. Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ, Jesũ agĩthĩ kũrĩ o agereire maaĩ igūrũ. Nake aarĩ o hakuhĩ kũmahĩtũka,

⁴⁹ no-o mamuona agereire maaĩ igūrũ magĩciiria nĩ ngoma moonaga. Magĩkaya

⁵⁰ tondũ othe nĩmamuonire na magĩtigĩra mũno.

O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũmĩrĩriai! Nĩ nĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

⁵¹ Agĩcookia agĩtoonya gatarũ kau maarĩ, naruo rũhuho rũgĩtuika. Nao makĩgega mũno,

⁵² tondũ matiataũkĩrwo nĩ ũhoru wa mīgate ĩyo; ngoro ciao ciarĩ o nyũmũ.

⁵³ Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya Genesareti, makĩoha gatarũ kao hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

⁵⁴ Maarĩkia kuuma gatarũ-inĩ, o rĩmwe andũ makĩmenya Jesũ.

⁵⁵ Magĩtuikania bũrũri-inĩ ũcio wothe magakuuaga andũ arĩa maarĩ arũaru na ibarĩ, makĩmatwaraga kũrĩa guothe maiguaga atĩ nĩkuo arĩ.

⁵⁶ Na kũrĩa guothe aathiiaga, mĩciĩ-inĩ, na tũtũura-inĩ o na kana mĩgũnda-inĩ, o maigaga arĩa arũaru ndũnyũ-inĩ, na makamũthaiha ametĩkirie naarĩ mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhona.

7

Kĩndũ kĩrĩ Thaahu na Gĩtarĩ Thaahu

¹ Na rĩrĩ, Afarisai na arutani amwe a watho arĩa moimĩte Jerusalemu makĩũngana harĩ Jesũ na

² makĩona arutwo ake amwe makĩrĩa irio na moko maarĩ na thaahu, ũguo nĩ ta kuuga, matethambĩte moko.

³ (Afarisai na Ayahudi othe matirĩaga irio matethambĩte moko mao wega kũringana na kĩrĩa gĩa athuuri.

⁴ Rĩrĩa moima ndũnyũ matingĩrĩa matambĩte gwĩthamba. Na nĩ marũmagia irĩra ingĩ, ta gũthambia ikombe, na nyũngũ o na mbirika).

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai na Arutani a watho makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩ kĩrĩ gĩtũmaga arutwo aku mage gũtũũra kũringana na irĩra cia athuuri, na makarĩaga irio na moko marĩ na thaahu?”

⁶ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Isaia aaririe ma rīrīa aarathire ūhoru wanyu, inyuī hinga ici; o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“ ‘Andū aya maaheaga gītīo na mīromo,
no ngoro ciao ikoragwo irī kūrāya na nīi.

⁷ Nao maahooyaga o tūhū;

morutani marīa marutanaga no mawatho ma andū.’

⁸ Mūtiganīrie maathani ma Ngai, mūkarūmia irīra cia andū.”

⁹ Agīcooka akīmeera atīrī, “Ti-itherū nīmūgīite na njīra njega ya gūtiganīria maathani ma Ngai atī nīguo mūrūmie irīra cianyu ene!

¹⁰ Nīgūkorwo Musa oigire atīrī, ‘Tīa thoguo na nyūkwa,’ na, ‘Ūrīa wothe ūkaaruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’

¹¹ No inyuī muugaga atī mūdū angīra ithe kana nyina atīrī, ‘Kīrīa ingīagūteithia nakīo nī Korubani’ (ūguo nī kuuga, nī kīheo kīamūrīre Ngai),

¹² na mūtīcookaga kūmwītīkīria ekīre ithe kana nyina ūndū.

¹³ Nī ūndū ūcio mūkaagithia kiugo kīa Ngai kīene na ūndū wa kīrīra kīanyu kīrīa mūthiiga mūgītiganagīra. Na nīmūkaga maūdū maingī ta macio.”

¹⁴ O rīngī Jesū agīta kīrīndī harī we agīkīra atīrī, “Inyuī andū aya othe, thīkīrīriai na mūigue.

¹⁵ Gūtīrī kīndū kīrī nja ya mūdū kīngīmūgwatia ‘thaahu’ nī ūndū wa gūtoonya thīnī wake. No rīrī, kīrīa kīumaga thīnī wa mūdū nīkīo kīmūgwatagia ‘thaahu’.”

¹⁶ (Aakorwo mūdū arī na matū ma kūigua, nīakīigue).

¹⁷ Thuutha wa gūtigana na kīrīndī na gūtoonya nyūmba, arutwo ake makīmūria ūhoru wa ngerekano ūyo.

¹⁸ Nake Jesū akīmooria atīrī, “O na inyuī mūtīrī mūrataūkīrwo o na rīu? Kaī mūtooi atī gūtīrī kīndū gūtoonyaga thīnī wa mūdū kuuma na nja kīngīmūgwatia thaahu?

¹⁹ Nīgūkorwo gītitoonyaga ngoro-inī yake, no gūtoonyaga nda yake gīgacooka gīkoima mwīrī-inī wake.” (Akiuga ūguo-rī, Jesū nīgūtua aatuaga atī irio ciothe itīrī thaahu).

²⁰ Agīthī na mbere na kwaria, akiuga atīrī, “Kīrīa kīumaga thīnī wa mūdū nīkīo kīmūgwatagia thaahu.

²¹ Nīgūkorwo ngoro-inī cia andū nīkūo kuumaga meciiria mooru, ūhūuri maraya, na ūici, na ūragani, na ūtharia,

²² na ūkoroku, na rūmena, na maheeni, na ūira-thoni, na ūiru, na njambanio, na mwītīo, o na ūrimū.

²³ Maūru maya mothe moimaga thīnī wa mūdū na makamūgwatia thaahu.”

Wītīkio wa Mūtumia Mūfoinike

²⁴ Nake Jesū akiuma kūu agīthī gūkuhī na Turo. Agītoonya nyūmba ūmwe na ndeendaga mūdū o na ūrīkū amenye atī arī kūu; no ndangīahotire kwīhitha.

²⁵ Na rīrī, mūtumia warī na kairītu kaarī na ngoma thūku rīrīa aigūre ūhoru wake, agīka akīgūithia thī magūrū-inī make.

²⁶ Mūtumia ūcio aarī Mūyunani, waciārūrwo Foinike ya Suriata. Nake agīthaitha Jesū aingate ngoma ūyo thūku yume thīnī wa kairītu gake.

²⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke ciana ciambe irĩe ihũũne, nĩgũkorwo ti wega kuoya mĩgate ya ciana na kũmũkĩria ngui.”

²⁸ Nake mũtũmia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Noguo Mwathani, no o na ngui irĩ rungu rwa metha nĩ irĩĩaga rũitĩki rũria rũitagwo nĩ ciana.”

²⁹ Jesũ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa ũguo wacookia-rĩ, wĩthĩire; ndaimono nĩyoima thĩinĩ wa mwarĩguo.”

³⁰ Mũtũmia ũcio akĩinũka mũciĩ agĩkora kaana gake gakomete ũrĩrĩ-inĩ na ndaimono irĩkĩtie gũthĩ.

Kũhonio kwa Mũndũ Ũtaiguaga na Ũtaaragia

³¹ Ningĩ Jesũ akiuma kũu gũkuhĩ na Turo agĩtuĩkanĩria Sidoni, agĩkũrũka nginya iria-inĩ rĩa Galili, agĩtoonya bũrũri wa Dekapoli.

³² Arĩ kũu andũ amwe makĩmũrehere mũndũ ũtaiguaga na ũtaaragia, makĩmũthaitha amũigĩrĩre guoko.

³³ Na thuutha wa kũmũtwara handũ keheri-inĩ, haraaya na kĩrĩndĩ, Jesũ agĩtoonyia ciara ciake matũ ma mũndũ ũcio. Agĩcooka agĩtua maũta na akĩhutia rũrĩmĩ rwa mũndũ ũcio namo.

³⁴ Akĩrora na igũrũ, akĩhũmũka na hinya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Efatha!” (ũguo nĩ kuuga, “Hingũka!”).

³⁵ Aarĩkia kuuga ũguo matũ ma mũndũ ũcio makĩhingũka na rũrĩmĩ rwake rũkĩregera akĩambĩrĩria kwaria o wega.

³⁶ Nake Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ. No ũria akĩragĩrĩria kũmakaania, noguo makĩragĩrĩria kwaria mũno ũhoru ũcio.

³⁷ Nao andũ makĩgega mũno makĩria, makiuga atĩrĩ, “Nĩekĩte maũndũ mothe wega. O na agatũmaga andũ arĩa mataiguaga maiguo na arĩa mataaragia maarie.”

8

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio kĩrĩndĩ kĩingĩ gĩkũũngana rĩngĩ. Na tondũ gĩtarĩ na kĩndũ gĩa kũria-rĩ, Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ,

² “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha Nĩgũkorwo makoretwo hamwe na nĩ rĩu mĩthenya itatũ na matirĩ na kĩndũ gĩa kũria.

³ Ingĩmeera mainũke mahũũtiĩ mekũringĩkĩra njĩra, tondũ amwe ao moimĩte kũraya.”

⁴ Nao arutwo makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ angĩruta irio cia kũmahũũnia kũ gũkũ werũ-inĩ ũyũ?”

⁵ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate iigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja.”

⁶ Akĩra kĩrĩndĩ gũkare thĩ. Nake akĩoya mĩgate iyo mũgwanja, na aarĩkia gũcookia ngaatho akĩenyũranga mĩgate iyo, akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ, nao magĩka o ũguo.

⁷ O na nĩ maarĩ na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ; agĩcookia ngaatho nĩ ũndũ watuo, na akĩra arutwo magaĩre andũ.

⁸ Nao makĩrĩa makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte, ikĩiyũra ciondo mũgwanja.

⁹ Andũ arũme arĩa maarĩre maarĩ ta ngiri inya. Na aarĩkia kũmeera mathĩ,

10 agĩtoonya gatarũ me na arutwo ake, magĩthiĩ bũrũri wa Dalumanutha.

11 Nao Afarisai magĩũka na makĩambĩrĩria kũũria Jesũ ciũria. Makĩmwĩra aringe kĩama kuuma igũrũ no nĩkũmũgeria maamũgeragia.

12 Nike akĩhũmũka ihũmũka inene, akĩũria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩgũtũma rũciaro rũrũ rũũrie rũringĩrwo kĩama? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma gũtirĩ kĩama rũkũringĩrwo.”

13 Agĩcooka akĩmatiga, agĩtoonya gatarũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na ya Herode

14 Na rĩrĩ, arutwo nĩmariganĩrwo nĩ gũkuua mĩgate, tige o mũgate ũmwe marĩ nago gatarũ-inĩ.

15 Nike Jesũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei. Mwĩhũgagei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na ya Herode.”

16 Nao makĩaranĩria ũhoru ũcio mũndũ na ũrĩa ũngĩ, makĩrana atĩrĩ, “Aratwĩra ũguo tondũ tũtirĩ na mĩgate.”

17 Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwanĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate? Nginya rĩu mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na kana mũkamenya? Nĩ kũũmia mũũmĩtie ngoro cianyu?”

18 Anga mũrĩ na maitho na mũtionaga, na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga? Kaĩ mũtararirikana?

19 Rĩrĩa ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri ithano mĩgate ĩrĩa ĩtano-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo ikũmi na igĩrĩ.”

20 “Na rĩrĩa ndenyũrangĩire andũ arĩa ngiri inya mĩgate ĩrĩa mũgwanja-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo mũgwanja.”

21 Akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mũrataũkĩrwo nĩ ũhoru nginya rĩu?”

Kũhonio kwa Mũtumumu Karia-inĩ ka Bethisaida

22 Na maakinya Bethisaida, andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ mũtumumu, na magĩthaitha Jesũ amũhutie.

23 Akĩnyiita mũndũ ũcio mũtumumu guoko, akĩmuumia na nja ya itũũra. Na aarĩkia kũmũtuĩra mata maitho na kũmũigĩrĩra moko, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ kĩndũ ũroona?”

24 Nike agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrona andũ; no ngoona mahaana ta mĩtĩ magĩthiĩ.”

25 O rĩngĩ Jesũ akĩigĩrĩra mũndũ ũcio moko maitho. Hĩndĩ ĩyo maitho make makĩhingũka, agĩcooka kuona na akĩona indo ciothe wega.

26 Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka, na ndũgatoonye itũũra-inĩ.”

Petero Kuumbũra Kristũ

27 Jesũ na arutwo ake magĩthiĩ na mbere o nginya tũtũũra-inĩ tũrĩa twarigiicĩrie Kaisarea-Filipi. Na me njĩra-inĩ akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga niĩ niĩ niĩ ũ?”

28 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga wee niĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga wee niĩwe Elija; o na angĩ moigaga wee ũrĩ ũmwe wa anabii.”

²⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ.”

³⁰ Nake Jesũ akĩmakaania matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoro wake.

Jesũ Kuumbũra Ũhoro wa Gĩkuũ Gĩake Gĩtanakinya

³¹ Ningĩ Jesũ akĩambĩrĩria kũmaruta atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩna maingĩ na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya itatũ ariũke.

³² Aaririe ũhoro ũcio atekũhitha, nake Petero akĩmũtwara keheriniĩ, akĩambĩrĩria kũmũkaania.

³³ No Jesũ akĩihũgũra akĩrora arutwo ake, na agĩkũũma Petero, akiuga atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga o maũndũ marĩa moimĩte kũrĩ andũ.”

³⁴ Agĩcooka agĩita kĩrĩndĩ hamwe na arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na akuue mũtharaba wake anũmĩrĩre.

³⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩ kũũrwo akoorwo nĩguo, no ũrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega, nĩakaũhonokia.

³⁶ Mũndũ angĩgũna nakĩ angĩgwaĩra thĩ yothe, no orwo nĩ muoyo wake?

³⁷ Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrania na muoyo wake?

³⁸ Mũndũ o wothe ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na aconoke nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa hĩndĩ ĩno ya rũciaro rũrũ rwa ũtharia na rwa mehia, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamũconokera rĩrĩa agaacooka arĩ na riiri wa Ithe, arĩ na araike arĩa atheru.”

9

¹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩ haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai ũgĩũka wĩ na hinya!”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

² Thuutha wa mĩthenya itandatũ, Jesũ nĩmathiire na Petero na Jakubu na Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩaaya, marĩ oiki. Na rĩrĩ, arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga.

³ Nguo ciake ikĩerũha cua; gũtirĩ mũndũ gũkũ thĩ ũngĩahotire gũcithambia cierũhe ũguo.

⁴ Na marĩ o hau makĩumĩrĩrwo nĩ Elija na Musa, makĩaranĩria na Jesũ.

⁵ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii,* nĩtwagĩrĩrwo nĩ gũikara gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.”

⁶ (Petero oigire ũguo tondũ nĩarigĩtwo nĩ ũrĩa ekuuga, nĩ tondũ wa ũrĩa maamakĩte.)

⁷ Ningĩ hagĩũka itu, rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete. Mũiguagei!”

* 9:5 Rabii nĩ kuuga “mũrutani.”

8 Na kahinda o kau makĩhũgũra, no mationire mũndũ ũngĩ arĩ hamwe nao, tiga o Jesũ.

9 Na rĩria maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha mati-keere mũndũ o na ũrĩkũ ũria monete, nginya rĩria Mũrũ wa Mũndũ agaakorwo ariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ.

10 Nao magĩkĩra na ũhoru ũcio, no makooranagia o ene atĩrĩ, “kũriũka kuuma kũrĩ akuũ nĩ kuuga atĩa.”

11 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya ambe ooke?”

12 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ Elija no nginya ambe ooke ahaarĩrie maũndũ mothe. Ningĩ nĩ kĩĩ gĩgĩtũmĩte kwandĩkwo atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya athũnĩke mũno na aregwo nĩ andũ?”

13 No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka na andũ makamwĩka o ũrĩa wothe meendaga kũmwĩka, o ta ũria ũhoru wake wandĩkĩtwo.”

Kũhonio gwa Kamwana Kaarĩ na Ngoma Thũku

14 Na rĩria maakinyire harĩ arutwo arĩa angĩ, makĩona kĩrĩndĩ kĩnene kĩmarigiicĩrie, na arutani a watho magĩkarania nao.

15 Na rĩria andũ othe moonire Jesũ, makĩgega mũno magĩteng’era makamũgeithie.

16 Nike akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ mũrakararanĩria nao?”

17 Mũndũ ũmwe warĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngũkũreheire mũrũ wakwa, ũkoragwo arĩ na ngoma thũku na ndaaragia.

18 Hĩndĩ ĩria yothe yamũnyiita, ĩmũtungumanagia thĩ na akarutaga mũhũyũ na kanua, akahagarania magego na akomagara. Njũũriirie arutwo aku maingate ngoma ĩyo thũku, no matinahota.”

19 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rũtetĩkagia, nĩ nginya rĩ ngũkarania na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

20 Nĩ ũndũ ũcio magĩgatwarĩra Jesũ. Rĩria ngoma ĩyo thũku yoonire Jesũ, ĩgĩgathiorania o rĩmwe. Gagĩtungumana thĩ, gakĩgaragara, gakĩrutaga mũhũyũ na kanua.

21 Nike Jesũ akĩũria ithe wa kamwana kau atĩrĩ, “Nĩ hĩndĩ ĩigana atĩa gakoretwo kahaana ũguo?”

Nike agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kuuma arĩ o kaana.

22 Na maita maingĩ yanagaikia mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ ĩkoorage. No akorwo nĩ harĩ ũndũ ũngĩka, tũiguĩre tha ũtũteithie.”

23 Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ ‘korwo ndahota?’ Maũndũ mothe nĩmahotekaga kũrĩ mũndũ ũria wĩtĩkĩtie.”

24 O rĩmwe ithe wa kamwana kau akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia, ndeithia harĩa njagĩte gwĩtĩkia.”

25 Rĩria Jesũ oonire atĩ kĩrĩndĩ nĩgĩateng’erete gũũke hau, agĩkũũma ngoma ĩyo thũku. Akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ngoma ĩno thũku ũtaiguuga na ũtaaragia, nĩndagwatha uume thĩinĩ wa kamwana gaka, na ndũkanacooke gũtoonya thĩinĩ wako rĩngĩ.”

26 Ngoma ĩyo thũku ĩgĩkayũrũrũka, ĩgĩgathiorania na hinya, na ĩkũma. Kamwana kau gakĩhaana ta karĩ gakuũ, o nginya andũ aingĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ gakuũ.”

27 No Jesũ agĩkanyĩita guoko, agĩgokĩria, nako gakĩrũgama.

28 Thuutha wa Jesũ gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũrĩria keheri-inĩ atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmire ithuĩ tũremwo nĩ kũingata ngoma ĩyo?”

29 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngoma ya mũthemba ta ũcio ndĩngiuma na njĩra ĩngĩ tiga o ya mahooya (o na kwĩima irio).” (Nĩ harĩ maandĩko mangĩ matakoragwo na ũhoro ũyũ wa kwĩima irio).

30 Nao makiuma kũu magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Galili, na Jesũ ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye kũrĩa marĩ,

31 tondũ nĩarutaga arutwo ake. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ, nao nĩmakamũuraga, no thuutha wa mũthenya ĩtatũ nĩakariũka.”

32 No matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa oigaga, na magĩĩtigĩra kũmũũria ũhoro ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

33 Nao magĩkinya Kaperinaumu. Na rĩrĩa aarĩ nyũmba thĩinĩ akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkararanagĩria kĩĩ tũrĩ njĩra-inĩ?”

34 No-o magĩkira tondũ marĩ njĩra-inĩ nĩmakararanagia makĩũranagia nũũ mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

35 Na aikara thĩ, Jesũ agĩita arutwo arĩa ikũmi na eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũngĩenda gũtuũka wa mbere, no nginya akorwo arĩ wa thuutha wa arĩa angĩ na atuũke ndungata ya andũ othe.”

36 Nake akĩrehe kaana agĩkarũgamia gatagatĩ kao. Na aarĩkia gũkaiyũkia moko-inĩ make, akĩmeera atĩrĩ,

37 “Ūrĩa wothe ũngĩamũkĩra kaana kamwe ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩĩ to nĩĩ aamũkagĩra, no nĩamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

Ūrĩa ũtarĩ Thũ ĩitũ arĩ Mwena Witũ

38 Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku tũramwĩra atige, tondũ ti ũmwe witũ.”

39 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie! Gũtirĩ mũndũ ũngĩringa kĩama thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa na thuutha ũcio ahote gũcooka kwaria ũũru wakwa,

40 Nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na ithuĩ nĩ ũmwe witũ.

41 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe ũrĩa ũkaamũhe gĩkombe kĩa maai thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa nĩ ũndũ mũrĩ a Kristũ, ndarĩ hĩndĩ akoorwo nĩ igai rĩake.”

Gũtũma Mũndũ Eehie

42 “Na mũndũ ũrĩa wothe ũgaatũma kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtikĩtie kehie, wega nĩ mũndũ ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩĩ ngingo na aikio thĩinĩ wa iria.

43 Guoko gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ kionje,

44 gũkĩra ũthĩĩ Jehanamu kũrĩa kũrĩ mwaki ũtahoraga ũrĩ na moko meerĩ.

45 Nakuo kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ ũrĩ gĩthua, gũkĩra ũikio Jehanamu ũrĩ na magũrũ meerĩ.

46 Kũu kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga, naguwo mwaki ũrĩa ũmacinaga ndũhoraga.

⁴⁷ Na riitho rīaku rīngītūma wīhie, rīkūūre. Nī kaba ūtoonye ūthamaki-inī wa Ngai ūrī na riitho rīmwe gūkīra ūikio Jehanamu ūrī na maitho meerī,

⁴⁸ kūu
 “kīgunyū kīrīa kīmarīāga gītikuaga,
 naguo mwaki ūrīa ūmacinaga ndūhoraga.’

⁴⁹ Mūndū o wothe agekīrwo mūcamo wa cumbī nī mwaki, (na igongona o rīothe rīkīrwo mūcamo na cumbī).

⁵⁰ “Cumbī nī mweга, no cumbī ūngīkorwo nīūthirīte mūcamo waguo-rī, ūngīcooka gūcamithio ta cumbī na kī? Tuīkai cumbī, na mūikaranagie na thayū.”

10

Ndigano ya Mūthuuri na Mūtumia

¹ Jesū agīcooka akiuma kūu agīthiī būrūri wa Judea na mūrīmo ūrīa ūngī wa Jorodani. O rīngī andū ikundi magīūka kūrī we, nake akīmaruta ūhoru o ta ūrīa aamenyerete gwīka.

² Na Afarisai amwe magīūka kūrī we makīenda kūmūgeria, makīmūūria atīrī, “Watho nīwītīkīrītie mūndū atigane na mūtumia wake?”

³ Nake agīcookia ūhoru, akīmooria atīrī, “Musa aamwathire mwīkage atīa?”

⁴ Nao makīmwīra atīrī, “Musa nīetīkagīria mūndū aandīkīre mūtumia wake marūa ma gūtīgana nake, amūte.”

⁵ Jesū akīmacookeria atīrī, “Musa aamwandīkīire watho ūcio tondū wa ūrīa muomītie ngoro cianyu.

⁶ No kuuma o kīambīrīria, Ngai ‘ombire mūndū mūrūme na mūndū-wa-nja’.

⁷ Gīkī nīkīo gītūmaga mūndū mūrūme atige ithe na nyina na anyiitane na mūtumia wake,

⁸ nao eerī magatuīka mwīrī ūmwe.’ Nī ūndū ūcio, acio ti andū eerī rīngī, no nī mūndū ūmwe.

⁹ Nī ūndū ūcio, arīa Ngai anyiitithanītie, mūndū ndakanamatig-ithanie.”

¹⁰ Na maatoonya nyūmba thīinī, arutwo makīūria Jesū ūhoru ūcio o rīngī.

¹¹ Nake akīmacookeria atīrī, “Mūndū o wothe angītīgana na mūtumia wake acooke ahikie mūtumia ūngī, mūndū ūcio nī atharītie.

¹² Nake mūtumia angītīgana na mūthuuriwe, ahikīre mūndū mūrūme ūngī, o nake nī atharītie.”

Twana Tūnini na Jesū

¹³ Nao andū makīrehera Jesū twana tūnini nīguo atūhutie, no arutwo ake makīmakaanā.

¹⁴ Rīrīa Jesū oonire ūguo, akīrakara, akīmeera atīrī, “Rekei twana tūu tūūke kūrī nī, tīgā gūtūgīria, nīgūkorwo ūthamaki wa Ngai nī wa arīa matarīi ta tuo.

¹⁵ Ngūmwīra atīrī na ma, ūrīa wothe ūtakamūkīra ūthamaki wa Ngai ta kaana ndakaūtoonya o na atīa.”

¹⁶ Nake akīoya twana tūu, agītūigīrīra moko, agītūrathima.

Mwanake warī Gītonga

17 Na rĩria Jesũ oimagaraga, mũndũ ùmwe nĩateng'erire harĩ we, agĩturia ndu mbere yake, akĩmũũria atĩrĩ, "Mũrutani mwega, ingĩka afia nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?"

18 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ùmwe mwega, tĩga o Ngai we wiki.

19 Wee nĩ ùũĩ ũria maathani moigĩte: 'Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũria ũngĩ kĩgeenyoye, na ndũkanaheenanie, na tĩta thoguo na nyũkwa.' "

20 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũrutani, macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ mũnini."

21 Nake Jesũ amũrora, akĩmwenda, akĩmwĩra atĩrĩ, "Nĩ kũrĩ ùndũ ùmwe ũtigairie: Thiĩ wendie indo ciaku ciothe iria ũrĩ nacio ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthithũ igũrũ. Ūcooke ũũke, ũnũmĩrĩre."

22 Mwanake ũcio agĩtukia gĩthiithi. Agĩthiĩ arĩ na kĩaha, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

23 Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩra arutwo ake atĩrĩ, "Kaĩ nĩ ùndũ wĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!"

24 Nao arutwo makĩgega maigua ciugo ciake. No Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, "Ciana, kaĩ nĩ ùndũ wĩ hinya gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!

25 Nĩ ũhũthũ ngamũra kũhungura irima rĩa cindano gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai."

26 Arutwo ake magĩkĩrĩrĩria kũgega, makĩũrania atĩrĩ, "Nũũ ũngĩkĩhonoka?"

27 Nake Jesũ akĩmarora, akĩmeera atĩrĩ, "Harĩ mũndũ ùndũ ũyũ ndũngĩhoteka, no harĩ Ngai tĩguo; maũndũ mothe nĩ mahotekaga nĩ Ngai."

28 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, "Ithũ tũtigĩte maũndũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!"

29 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana nyina, kana ithe, kana ciana, o na kana ithaka nĩ ùndũ wakwa, na nĩ ùndũ wa Ūhoro-ũria-Mwega,

30 ũtakaheo ũtonga maita igana matukũ maya tũrĩ, na aheo maita igana ma nyũmba, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, na manyina, na ciana o na ithaka, na hamwe na macio, mũnyamaro. Na ihinda rĩria rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.

31 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩmagatuĩka a thuutha, na a thuutha matuĩke a mbere."

Jesũ kwaria Rĩngĩ Ūhoro wa Gĩkuũ Gĩake

32 Na rĩria maarĩ njĩra-inĩ makĩambata merekeire Jerusalemu, Jesũ amatongoretie, arutwo ake nĩmagegire, nao arĩa maamarũmĩrĩre magũtigĩra. O rĩngĩ Jesũ agĩtwara arutwo arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmeera maũndũ marĩa maakirie kũmũkora.

33 Akĩmeera atĩrĩ, "Nĩtũkwambata tũthiĩ Jerusalemu, nake Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkũnyanĩrwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ arutani a watho. Nao mamũtuĩre kũũragwo na mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

34 nao mamũnyũrũrie na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko o na mamũũrage. No thuutha wa mũthenya itatũ nĩakariũka."

Ihooya rĩa Jakubu na Johana

³⁵ Na rĩrĩ, Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, magĩũka kũrĩ Jesũ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtwĩkĩre o ũrĩa tũgũkũhooya.”

³⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũkwenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

³⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūtwĩtĩkĩrie tũgaikara ũmwe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo na ũrĩa ũngĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho riiri-inĩ waku.”

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtiũĩ kĩrĩa mũrahooya. Mwahota kũnyuĩra gĩkombe kĩrĩa niĩ ngũnyuĩra, kana mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio naguo?”

³⁹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ no tũhote.”

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe kĩrĩa ngũnyuĩra niĩ mũkaanyuĩra, o na mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio naguo.

⁴⁰ No ha ũhoru wa gũikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo kana kwa ũmotho ti niĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio.”

⁴¹ Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoru ũcio, makĩrakarĩra Jakubu na Johana.

⁴² Nake Jesũ akĩmeeta hamwe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ atĩ andũ arĩa matuuagwo aathani a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmetũũgagĩria igũrũ rĩao, nao anene ao nĩmamaathaga.

⁴³ No rĩrĩ, inyuĩ mũtitariĩ ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa wothe ũngĩenda gũtuĩka mũnene thĩinĩ wanyu no nginya atuĩke ndungata yanyu,

⁴⁴ nake ũrĩa wothe ũkwenda gũtuĩka wa mbere thĩinĩ wanyu, no nginya atuĩke ngombo ya andũ othe.

⁴⁵ Nĩgũkorwo o na Mũrũ wa Mũndũ ndookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata na arute muoyo wake nĩguo arĩhe thogora wa gũkũũra andũ aingĩ.”

Mũtumumu Baritimayo Kũhota Kuona

⁴⁶ Nao magĩkinya Jeriko. Na rĩrĩa Jesũ na arutwo ake, hamwe na kĩrĩndĩ kĩnene moimaga itũũra-inĩ rĩu, mũndũ warĩ mũtumumu wetagwo Baritimayo (ũguo niĩ kuuga mũrũ wa Timayo), aikarĩte thĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya thendi.

⁴⁷ Na rĩrĩa aiguire atĩ niĩ Jesũ wa Nazarethi, akĩambĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Jesũ, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁸ Andũ aingĩ makĩmũkaania, makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩria kwanĩrĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩrũgama, akiuga atĩrĩ, “Mwĩtei.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! Rũgama! Nĩaragwĩta.”

⁵⁰ Agĩteania nguo yake ya igũrũ, agĩũkĩra na ihenya agĩthiĩ harĩ Jesũ.

⁵¹ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake mũndũ ũcio warĩ mũtumumu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngwenda o njooke kuona.”

⁵² Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩthĩire, wĩtĩkio waku nĩguo watũma ũhone.” O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ.

11

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

1 Na rĩrĩ, maakuhĩrĩria itũũra rĩa Jerusalemu, maakinya matũũra ma Bethifage na Bethania hau Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ,

2 akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mwatoonya o ũguo, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuuu mũndũ. Mĩohorei mũmĩrehe.

3 Na mũngĩũrio nĩ mũndũ atĩrĩ, ‘Mũreka ũguo nĩkĩ?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo na nĩekũmĩcookia haha o narua.’”

4 Nao magĩthiĩ magĩkora njaũ ya ndigiri yohetwo mũromo-inĩ handũ nja, hakuhĩ na njĩra. Na rĩrĩa maamĩohoraga-rĩ,

5 andũ arĩa maarũngiĩ ho makĩmooria atĩrĩ, “Mũrohora njaũ iyo nĩkĩ?”

6 Nao makĩmacookeria o ũrĩa Jesũ aamerĩte, nao andũ acio makĩmetĩkĩria mathiĩ nayo.

7 Rĩrĩa maatwarĩire Jesũ njaũ iyo, makĩmĩtandĩka nguo ciao nake Jesũ agĩkuu nĩyo.

8 Andũ aingĩ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ makĩara mathĩgĩ marĩa maatuĩte mĩgũnda-inĩ.

9 Andũ arĩa maatongoretie na arĩa maamumĩte thuutha makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ,
“Hosana!”*

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

10 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũthamaki ũrĩa ũgũũka, ũrĩa wa ithe witũ Daudi!”

“Hosana igũrũ o igũrũ!”

11 Nake Jesũ aatoonya Jerusalemu, agĩthiĩ hekarũ-inĩ. Na aarĩkia kwĩrorangĩra maũndũ mothe, akiumagara agĩthiĩ Bethania hamwe na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ.

Jesũ Kũruma Mũkũyũ

12 Mũthenya ũyũ ũngĩ rĩrĩa moimaga Bethania, Jesũ akĩigua ahũtiĩ.

13 Nake akĩona mũkũyũ warĩ haraaya ũrĩ na mathangũ maruru agĩthiĩ kũrora kana warĩ na ngũyũ. Aakinya harĩ guo, agĩkora ndwarĩ na ngũyũ tiga o mathangũ, tondũ ndĩarĩ hĩndĩ ya mĩkũyũ gũciara.

14 Nake akĩra mũkũyũ ũcio atĩrĩ, “Mũndũ ndakanarĩe maciaro maku nginya tene.” Nao arutwo ake makĩigua akiuga ũguo.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

15 Na maakinya Jerusalemu, Jesũ agĩtoonya hekarũ thĩinĩ,† akĩambĩrĩria kũrutũrũra arĩa maagũraga, na arĩa meendanagĩria kuo. Akĩng’aurania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, o na itĩ cia arĩa meendagia ndutura,

16 na ndangĩetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ ahĩtũkĩrie kĩndũ gĩa kwendia kũu nja cia hekarũ.‡

17 Na rĩrĩa aamarutaga, akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ũhoro ndwandĩkitwo atĩrĩ,

* 11:9 Hosana nĩ kuuga “honokia rĩu”, na no kĩo kiugo gĩa kũgaatha mũthamaki. † 11:15 Nĩ mwena wa hekarũ kũria andũ-a-Ndũrĩrĩ metĩkĩrĩtio kũhoera Ngai. ‡ 11:16 Andũ maatuĩte nja ya hekarũ ta njĩra ya kũhĩtũkĩria indo cia kwendia.

“Nyũmba yakwa ĩgeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe’Š?
No inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani’.”

¹⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maigua ũguo, makĩambĩrĩria gũcaria ũrĩa mangĩmũũraga, nĩ ũndũ nĩmamwĩtigagĩra, tondũ kĩrĩndĩ gĩothe nĩkĩagegetio nĩ ũrutani wake.

¹⁹ Gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ na arutwo ake makiuma itũũra rĩu.

Mũkũyũ kũũma

²⁰ Rũciĩnĩ, makĩhĩtũka makĩona mũkũyũ ũrĩa Jesũ aarumĩte ũũmĩte wothe nginya mĩri.

²¹ Petero akĩrĩrikana ũhoru wa mũkũyũ ũcio, akĩira Jesũ atĩrĩ, “Rabii, ta rora! Mũkũyũ ũrĩa ũrarumire-rĩ, nĩũũmĩte!”

²² Nake Jesũ akĩmacookeria, akĩmeera atĩrĩ, “Itĩkiai Ngai.

²³ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ angĩkeera kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Thiĩ, wĩkie iria-inĩ,’ na ndagathanganie ngoro-inĩ yake, no etĩkie atĩ ũrĩa oiga nĩũgwĩkĩka-rĩ, nĩagekĩrwo ũndũ ũcio.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe mũrĩhooyaga mũheo, itĩkagiai atĩ nĩ mũrĩkĩtie kũwamũkĩra, naguo nĩũrĩtuĩkaga wanyu.

²⁵ Na rĩrĩa mwarũgama mũhooe, mũrekanagĩre angĩkorwo mũrĩ ũthũ na mũndũ, nĩgeetha Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ o nake amũrekaagĩre mehia manyu.” (

²⁶ No mũngĩkorwo mũtirekanagĩra mehia, nake Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ ndarĩmũrekaagĩra mehia manyu.)

Kĩũria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

²⁷ Magĩkinya o rĩngĩ Jerusalemu, na rĩrĩa Jesũ aaceeraga kũu nja cia hekarũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, o na athuuri magĩũka kũrĩ we.

²⁸ Makĩmũũria atĩrĩ, “Wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũũ wakũheire ũhoti wa gwĩka maũndũ maya?”

²⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩngũmũũria kĩũria kĩmwe. Mwanjookeria, na nĩ nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

³⁰ Ũbatithio wa Johana-rĩ, woimire igũrũ kana kũrĩ andũ? Njooke-riai!”

³¹ Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩirana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimire igũrũ’, egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’

³² No tũngiuga atĩrĩ, ‘Woimire kũrĩ andũ’ ...” (Nĩmetigagĩra andũ, tondũ andũ othe mooĩ kũna atĩ Johana aarĩ mũnabii.)

³³ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtũũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

12

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

¹ Nake akĩambĩrĩria kũmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ. Agĩaka

Š 11:17 Andũ a Ndũrĩrĩ arĩa meetigĩrĩte Ngai nĩmerirwo nĩ Ngai atĩ nĩmũkahooyagĩra thĩinĩ wa hekarũ yake (Isa 56:7). Handũ hau nĩho Ayahudi maatuĩte ndũnyũ.

rūgiri rūgithiūrūrūkīria mūgūnda ūcio, na akienja irima rīa kūhihīra thabibū, na agīaka nyūmba ndaaya na igūrū ya arangīri. Agīcooka agīkomborithia mūgūnda ūcio kūrī arīmi angī, na agīthiū rūgendo.

² Na rīrī, hīndī ya magetha yakinya-rī, agītūma ndungata yake kūrī akombori acio igūre maciaro mamwe ma mūgūnda ūcio wa mīthabibū.

³ Nao makīmīnyiita makīmīhūūra, na makīmīngata ītarī na kīndū.

⁴ Agīcooka akīmatūmīra ndungata īngī; nao magītīhia ndungata īyo mūtwe na makīmīka maūndū ma thoni.

⁵ Na o rīngī agītūma ndungata īngī, nayo makīmīūraga. Nīatūmire ndungata īngī nyingī, imwe ciacio magīcihūūra, na iria īngī magīciūraga.

⁶ “Mūndū ūcio ndaarī na mūndū ūngī watigaire wa gūtūma, tiga o mūrū wake ūria eendete mūno. Akīmūtūma thuutha wa acio angī othe, akiuga atīrī, ‘Nīmegūtīia mūrū wakwa.’

⁷ “No akombori acio makīrana atīrī, ‘Ūyū nīwe ūkaagaya mūgūnda ūyū. Ūkai, rekei tūmūūrage, nīguo igai rīake rīgaatuīka riitū.’

⁸ Nī ūndū ūcio makīmīnyiita, makīmūūraga, makīmūkia nja ya mūgūnda ūcio wa mīthabibū.

⁹ “Rīu-rī, mwene mūgūnda ūcio ageeka atīa? Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andū angī mūgūnda ūcio.

¹⁰ Kaī mūtārī mwathoma maandīko maya:

“ Ihiga rīrīa aaki maaregire,
nīrīo rītuīkīte ihiga inene rīa koine;

¹¹ Mwathani nīwe wīkīte ūndū ūcio,
naguo nī wa magegania tūkiwona’?”

¹² Magīcaria ūrīa mangīmūnyiita tondū nīmamenyire aaragia ūhoru wao na ngerekano īyo, no nīmetigagīra kīrīndī; nī ūndū ūcio magītīgana nake, magīthiī.

Kūrīha Igooti kūrī Kaisari

¹³ Thuutha ūcio magītūma Afarisai amwe na Aherodia kūrī Jesū nīguo mamūtege na mīario yake.

¹⁴ Magīūka kūrī we makīmwīra atīrī, “Mūrutani, nītūū atī ūrī mūndū wa ma. Ndwītīgagīra andū, tondū ndūrūmbūyagia ūrīa mahaana; no ūrutanaga ūhoru wa Ngai na ma. Rīu-rī, nī kwagīrīire kūrūtīra Kaisari mbeeca cia igooti, kana aca?*

¹⁵ Tūrutage kana tūtīkarutage?”

No tondū Jesū nīamenyaga ūhinga wao, akīmooria atīrī, “Mūrenda kūngeria nīkī? Ta ndeherai dinari ndīmīone.”

¹⁶ Makīmūrehera dinari īyo, nake akīmooria atīrī, “Mbica īno na rītwa rīrī nī cia ū?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī cia Kaisari.”

¹⁷ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Rutagīrai Kaisari kīrīa kīrī gīake, na mūrutagīre Ngai kīrīa kīrī gīake.”

Nao makīgegīo nīwe.

Ūhiki Hīndī ya Kūrīūka

* **12:14** Andū nīmaarutaga mbeeca cia igooti kūrī būrūrī ūrīa wamathaga. Ayahudi matiakenagio nī ūhoru ūcio, na angī nīmaregaga kūrīruta.

18 Ningĩ Asadukai, arĩa moigaga atĩ gütirĩ ũhoru wa kũriũka magĩũka kũrĩ Jesũ na makĩmũũria atĩrĩ,

19 “Mũrutani, Musa aatwandĩkĩire atĩ mũrũ wa nyina na mũndũ angĩkua atige mütumia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mütumia ũcio watigwo, aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

20 Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, na ndatige ciana.

21 Nike wa keerĩ akĩhikia mütumia ũcio wa ndigwa, no o nike agĩkua na ndatige ciana. O na wa gatatũ nike agĩka o ũguo.

22 Ũhoru wa ma nĩ atĩ, gütirĩ o na ũmwe wa acio mũgwanja watigire ciana. Thuutha wao othe, mütumia ũcio o nike agĩkua.

23 Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka mütumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ, nĩgũkorwo othe mũgwanja nĩmamũhikĩtie?”

24 Nike Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmũhĩtĩtie tondũ mĩtiũĩ Maandĩko kana hinya wa Ngai?”

25 Rĩrĩa akuũ makaariũka, matikahikania kana mahike; magaatuĩka ta araika arĩa marĩ kũu igũrũ.

26 Naguo ha ũhoru wa akuũ kũriũka-rĩ, kaĩ mütathomete ibuku-inĩ rĩa Musa, ũhoru ũkonĩĩ kĩhinga kĩrĩa kĩaahiaga, na ũrĩa Ngai aamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu?’

27 We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo. Inyuĩ mũhĩtĩtie mũno.”

Rĩathani rĩrĩa Inene

28 Na rĩrĩ, mũrutani ũmwe wa watho nĩokire akĩigua makĩaria. Aamenya atĩ Jesũ nĩamacookeirie icookio rĩega-rĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Harĩ maathani marĩa mangĩ mothe-rĩ, nĩ rĩrĩkũ rĩa bata mũno?”

29 Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩathani rĩrĩa rĩa bata mũno nĩ rĩrĩ: ‘Thikĩrĩria, inyuĩ Isiraeli, Mwathani Ngai witũ, Mwathani nĩ ũmwe.

30 Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe, na hinya waku wothe.’

31 Narĩo rĩa keerĩ nĩ rĩrĩ: ‘Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.’ Gütirĩ rĩathani rĩngĩ inene kũrĩ macio.”

32 Nike mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Mũrutani, ti-itherũ nĩwoiga wega atĩ Ngai nĩ ũmwe na gütirĩ ũngĩ tiga we!

33 Ningĩ ũmwende na ngoro yaku yothe, o na ũmenyo waku wothe, o na hinya waku wothe; o nakuo kwenda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene, ũcio nĩ ũndũ ũrĩ bata gũkĩra maruta mothe ma njino na magongona.”

34 Rĩrĩa Jesũ oonire nĩacookia wega, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũrĩ haraaya na ũthamaki wa Ngai.” Na kuuma hĩndĩ iyo gütirĩ mũndũ wacookire kũmĩrĩria kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ Wa ũ?

35 Na rĩrĩ, Jesũ akĩrutana nja-inĩ cia hekarũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Kristũ nĩ mũrũ wa Daudi?”

36 Daudi we mwene, akĩaria arĩ na Roho Mũtheru, oigire atĩrĩ:

“Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo

nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku.”’

37 Daudi we mwene aramwīta ‘Mwathani.’ Angīgītuīka mūrūwe atīa?”

Na nī haarī na gīkundi kīnene kīa andū kīamūthikagīrīria gīkenete.

38 Ningī Jesū akīrutana, akiuga atīrī, “Mwīmenyagīrīrei arutani a watho. Mendete gūthiī mehumbīte nguo iria ndaaya† na kūgeithagio nī andū othe rīrīa mekūgera ndūnyū-inī,

39 na makenda gūikaragīra itī iria cia bata thunagogi-inī, na gūikara handū ha andū arīa atīku maruga-inī.

40 Na no-o matoonyagīrīra nyūmba cia atumia a ndigwa makamatunya indo ciao, na nīguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andū ta acio nī makaaherithio mūno makīria.”

Iruta rīa Mūtumia wa Ndigwa

41 Jesū agīkara thī ang’etheire harīa heekagīrwo maruta,‡ akīrorera ūrīa gīkundi kīu kīahothaga. Andū aingī itonga makīhotha mbeeca nyingī.

42 No mūtumia ūmwe wa ndigwa warī mūthīni agīūka akīhotha tūthendi twīrī tūnini mūno twa gīcango tūrīa twarī mūigana wa mbeeca īmwe.§

43 Jesū agīta arutwo ake harī we, akīmeera atīrī, “Ngūmwīra atīrī na ma, mūtumia ūyū wa ndigwa mūthīni nēkīra mbeeca nyingī kīgīnainī gūkīra andū arīa angī othe.

44 Acio angī othe maheana kūringana na ūingī wa ūtonga wao, no mūtumia ūyū aheana kīrīa gīothe oima nakīo, o na arī mūthīni-rī, aheana mūthithū wake wothe.”

13

Imenyithia cia Hīndī ya Mūthia

1 Na rīrīa Jesū oimaga hekarū-inī, ūmwe wa arutwo ake akīmwīra atīrī, “Mūrutani, ta rora! Mahiga maya kaī nī manene-ī!* Kaī nyūmba ici nī thaka-ī!”

2 Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Nīūrona nyūmba ici nene ūū? Gūtīrī ihiga o na rīmwe rīa maya rīgaakorwo rīrī igūrū wa rīrīa rīngī; mothe nīmakamomorwo.”

3 Rīrīa Jesū aikarīte thī kīrīma-inī kīa Mītamaiyū ang’etheire hekarū-rī, Petero na Jakubu na Johana na Anderea makīmūūria marī keheri-inī atīrī,

4 “Ta twīre, maūndū macio mageekīka rī? Na kīmenyithia atī maūndū macio marī hakuhī gwīkīka nī kīrīkū?”

5 Nake Jesū akīmeera atīrī, “Mwīmenyagīrīrei mūtikanahēenio nī mūndū o na ūrīkū.

6 Andū aingī nī magooka na rītwa rīakwa makiugaga atīrī, ‘Nī nī nī Kristū,’ na nīmakaheenia andū aingī.

7 Rīrīa mūkaigua mbaara na mūhuhu wa mbaara mūtikanamake. Maūndū ta macio no nginya mekīke, no rīrī, ithirīro ti rīkinyu.

† 12:38 Arutani a watho mekagīra kanjū ndaihu mūno hakuhī kūhutia thī. ‡ 12:41 Ithandūkū rīa mūhothi rīaigagwo kūrīa andū-a-nja maahooyagīra; arūme matiagiragio gūtoonya kuo. § 12:42 Gaka nīko gathendi karīa kaarī kanini mūno thīnī wa Palestina hīndī iyo. Mūtumia ūyū wa ndigwa aarehire tūthendi twīrī, na no tuo aarī natuo. * 13:1

Maandīko ma tene moigaga mahiga ma hekarū iyo maarī manene mūno; mamwe maarī na ūraihu wa buti mīrongo itatū na mūgwanja (37), warī wa buti ikūmi na inyanya (18), na buti ikūmi na igūrī (12) kūraihā na igūrū.

⁸ Rūrīrī nīrūgookīrīra rūrīa rūngī, na ūthamaki ūūkīrīre ūthamaki ūrīa ūngī. Nīgūkaagīa na ithingithia kūdū na kūdū, o na kūgīe ng'aragu. Maūdū maya nī kīambīrīria kīa ruo ta rwa mūdū-wa-nja akīrūmwo.

⁹ “No inyuī-rī, ikaragai mwīguīte. Nīmūkaneanwo kūrī cīama cīa athuuri na mūhūūrwo iboko thīinī wa thunagogi. Nīmūkarūgama mbere ya aathani na athamaki nī ūndū wakwa, mūtuīke aira akwa kūrī o.

¹⁰ Naguo Ūhoro-ūrīa-Mwega no nginya wambe ūhunjio kūrī ndūrīrī ciothe.

¹¹ Rīrīa rīothe mūkaanyitwo mūtwarwo mūgaciirithio, mūtikanetange mūgūciiria ūrīa mūkoiga. Inyuī mūkoiga o ūrīa mūkaahotithio hīndī ūyo, nīgūkorwo ti inyuī mūgaakorwo mūkīaria, no nī Roho mūtheru.

¹² “Mūdū nīagakunyanīra mūrū wa nyina ooragwo, na ithe wa mūdū akunyanīre mwana wake, o na ciana nūikaremera aciari a cio na imoragithie.

¹³ Andū othe nīmakamūmena nī ūndū wakwa, no ūrīa ūgaakīrīrīria nginya hīndī ya mūthia nīakahonoka.

¹⁴ “Rīrīa mūkoona kīrīa kīrī thaahu na gīa kūrēhe ihooru kīarūgama harīa gītagīrīrīrwo nī kūrūgama-rī, (ūrīa ūrathoma nīamenye ūhoro ūcio), hīndī ūyo arīa marī Judea nīmoorīre irīma-inī.

¹⁵ Mūdū ūrīa wothe ūgaakorwo arī nyūmba yake igūrū ndakana-harūrūke kana atoonye kūruta kīndū nyūmba.

¹⁶ Nake mūdū ūrīa ūgaakorwo arī mūgūnda ndagacooke mūciī kūgīra nguo ciake.

¹⁷ Kaī atumia arīa magaakorwo marī na nda na arīa magaakorwo makīongithia hīndī ūyo nīmagakorwo marī na haaro-ī!

¹⁸ Hooyagai Ngai atī maūdū macio matikanakinye hīndī ya heho,

¹⁹ nī ūndū matukū macio gūgaakorwo na mīnyamaro itarī yoneka īngī tayo kuuma kīambīrīria rīrīa Ngai ombire thī nginya rīu, na gūtikonoka īngī tayo.

²⁰ Tīga Mwathani anyihanyiihirie matukū macio, gūtīrī mūdū ūngīgatigara. No tondū wa andū ake arīa aamūre, matukū macio nīmagakuhīho.

²¹ Hīndī ūyo mūdū o na ūrīkū angīkamwīra atīrī, ‘Kristū arī haha!’ kana amwīre atīrī, ‘Kristū arī haarīa!’ mūtikanetīkie ūhoro ūcio.

²² Nīgūkorwo Kristū a maheeni na anabii a maheeni nīmakeyumīria monanie morirū na maringe cīama nīguo mahītithie andū arīa aamūre, korwo no kūhoteke.

²³ Nī ūndū ūcio-rī, ikaragai mwīguīte tondū nīndamwīra maūdū mothe mbere ya ihinda rītanakinya.

²⁴ “No ihinda-inī rīu, thuutha wa maūdū macio ma mīnyamaro,
“rīūa nīrīkagīa nduma,
naguo mweri ndūkaara;

²⁵ njata nacio nīkaagūa kuuma igūrū,
namo maahinya ma igūrū nīmakenyenyio.’

²⁶ “Hīndī ūyo andū nī makoona Mūrū wa Mūdū agīūka arī thīinī wa matu, arī na hinya mūingī mūno o na riiri.

²⁷ Nake n̄agatūma araika ake macookan̄ir̄irie andū ake ar̄ia aamūre kuuma m̄ena ina ir̄ia yumaga rūhuho, o na kuuma ituri ciothe cia th̄i na cia igūrū.

²⁸ “Na r̄ir̄i, mw̄irutei na m̄ūkūyū: R̄ir̄ia hongē ciaguo ciar̄ikia gūthundūra na ciaruta mathangū-r̄i, n̄imūmenyaga at̄i h̄ind̄i ya riūa ir̄i hakuh̄i.

²⁹ Ūguo noguo, r̄ir̄ia m̄ūkoona maūndū macio maḡik̄ika m̄ūkaamenya ihinda r̄ir̄i hakuh̄i, r̄ir̄i o m̄ūromo-in̄i.

³⁰ Nḡumw̄ira at̄ir̄i na ma, rūciaro rūrū rūtigaathira nginya maūndū macio mothe makaahingio.

³¹ Igūrū na th̄i n̄iigathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Gūtir̄i M̄undū ūūi M̄ūthenya na Ithaa

³² “Gūtir̄i m̄undū o na ūr̄ikū ūūi ūhorō wa m̄ūthenya ūcio kana ithaa r̄iu, o na araika a igūrū matiūi, o na M̄ūriū ndooi, tige Ithe wiki!

³³ Ikaragai mw̄iguite! Ikaragai mw̄ihūgite! M̄ūtiūi r̄ir̄ia ihinda r̄iu r̄igaakinya.

³⁴ Ḡūkahaana ta m̄undū ūgūthii rūgendo ūr̄ia atigaga egaīra ndungata ciake irorage m̄ūciī, o ndungata akam̄ihe w̄ira wayo, na agatiga atha m̄ūkaria wa m̄ūrango o nake aikarage ehūūgite.

³⁵ “N̄i ūndū ūcio, ikaragai mw̄iguite tondū m̄ūtiūi r̄ir̄ia mwene m̄ūciī agacooka, kana agooka hwaī-in̄i, kana ūtukū gatagat̄i, kana nḡūkū ik̄igamba, o na kana gūgithererūka.

³⁶ O r̄ir̄ia anḡūka-r̄i, m̄ūtikanareke am̄ūkore mw̄iriḡitwo.

³⁷ Ūguo nḡumw̄ira, noguo ngw̄ira andū othe, at̄ir̄i, ‘Ikaragai mw̄iguite’.”

14

Jesū Gūt̄ir̄io Maguta ar̄i Bethania

¹ Na r̄ir̄i, gwatigaire o m̄ūthenya iir̄i n̄iguo k̄ūḡie na Ḡiath̄i k̄ia Bathaka na k̄ia M̄igate itar̄i M̄ūk̄ire Ndawa ya K̄ūmbia,* nao ath̄inj̄iri-Ngai ar̄ia anene na arutani a watho n̄imacaraḡia ūr̄ia manḡinyiitithia Jesū na nj̄ira ya wara n̄iguo mamūūrage.

² Makiuga at̄ir̄i, “No t̄utinḡim̄ūnyiita h̄ind̄i ya Ḡiath̄i, tondū andū mahota k̄ūruta haaro.”

³ Na r̄ir̄ia ar̄i itūūra-in̄i r̄ia Bethania kwa m̄undū wetagwo Simoni ūr̄ia war̄i na mangū, aikar̄ite metha-in̄i ak̄ir̄ia irio-r̄i, n̄ihookire m̄undū-wa-nja ar̄i na cuba ya maguta ma goro m̄ūno na manungi wega. Ak̄iūruga cuba iyo na ak̄im̄ūit̄ir̄ia maguta macio m̄ūtwe.

⁴ Andū amwe ar̄ia maar̄i kuo mak̄igua ūūru, mak̄iūrana at̄ir̄i, “Maguta maya maitangwo ūguo n̄ik̄i?”

⁵ Maguta macio n̄imanḡendio mbeeca ik̄ir̄ite m̄ūcara wa m̄undū wa mwaka m̄ūgima nacio mbeeca icio iheo ath̄ini.” Maḡik̄ūma m̄undū-wa-nja ūcio mar̄i na ūūru.

⁶ Nowe Jesū ak̄imeera at̄ir̄i, “Tiganai nake, m̄ūramūtanga n̄ik̄i? N̄ianj̄ika ūndū mwega m̄ūno.

⁷ Ath̄ini mar̄ikoragwo na inyuī h̄ind̄i ciothe na no m̄ūmateithie h̄ind̄i ir̄ia yothe m̄ūnḡienda. No n̄i m̄ūt̄ir̄ikoragwo na n̄i h̄ind̄i ciothe.

* **14:1** Ḡiath̄i k̄ia Bathaka k̄iaririkanaḡia Ayahudi ūr̄ia m̄ūraika wa Ngai aah̄it̄ūk̄ire m̄ūciī yao aḡith̄i k̄ūūruga mariḡithathi ma andū a Misiri.

⁸ Anjika o ūria angiahota. Aitiria mwiri wakwa maguta o mbere ni undu wa kuaaria guthikwo gwakwa.

⁹ Ngumwira atiri na ma, kuria guothe Uhoru-uyu-Mwega ukaahunjagio thini wa thi, ugo eka nukeeragwo andu nigeetha arikanagwo.”

¹⁰ Hinda iyo Judasi Musikariota, umwe wa aria ikumi na eeri, agithi kuri athinjiri-Ngai aria anene agakunyanire Jesu kuri o.

¹¹ Nao magikena muno maigua ugo na makimwira nimekumuhe mbeeca. Ni undu ucio Judasi agicaria mweke wa kumuneana kuri o.

Jesu Kurianira Giathi kia Bathaka na Arutwo Ake

¹² Muthenya wa mbere wa Giathi kia Migate itari Mikiere Ndawa ya Kumbia, o uria wathinjagwo gaturume ka Bathaka-ri, arutwo a Jesu makimuria atiri, “Ukwenda tuthi ku tukahaarie nigo ukariire irio cia Bathaka kuo?”

¹³ Ni undu ucio agituma arutwo ake eeri akimeera atiri, “Thii mutoonye itura, na ni mugucemania na mundu ukuuite ndigithu ya maa. Murumirirei.

¹⁴ Kuria egutoonya mwire mwene nyumba iyo atiri, ‘Murutani arooria atiri, nyumba yakwa ya ageni iri ha, haria ingirira irio cia Bathaka na arutwo akwa?’

¹⁵ Nake niekumuonia nyumba nene ya iguru ikiritwo indo na igathondekwo wega. Haaria irio cia Bathaka iitu kuo.”

¹⁶ Arutwo acio makiumagara, magitooonya itura, magikora maundu mahaana o ta uria Jesu aamerite. Ni undu ucio makhaarira irio cia Bathaka.

¹⁷ Na gwakinya hwa-ini, Jesu agikinya kuo mari na arutwo aria ikumi na eeri.

¹⁸ Maikarite metha-ini makira akimeera atiri, “Ngumwira atiri na ma, umwe wanyu niekungunyanira, umwe wa aria mararianira na ni.”

¹⁹ Makinyitwo ni kaha muno, na o umwe akamuria atiri, “Titheru hihini ni ni?”

²⁰ Jesu akimacookeria akimeera atiri, “Ni umwe wanyu inyu ikumi na eeri, uria ugutobokanira mugate mbakuri-ini hamwe na ni.

²¹ Muri wa Mundu eguthi o ta uria uhoru wake wandikitwo. No mundu uria ugaakunyanira Muri wa Mundu ka ari na haaro-i! Ni kaba mundu ucio atangiaciarirwo.”

²² Ningi o makiriraga-ri, Jesu akioya mugate, agicookia ngaatho, agicooka akwenyuranga, akhe arutwo ake, akiuga atiri, “Oyai; uyuni guo mwiri wakwa.”

²³ Agicooka akioya gikombe, agicookia ngaatho akimanengera, nao othe magikinyura.

²⁴ Akimeera atiri, “Ino niyo thakame yakwa ya kirikaniro, iria iititwo ni undu wa andu aingi.

²⁵ Ngumwira atiri na ma, ndikunyua ringi ndibe ya maciaro ma muthabibu, nginya muthenya uria ngaaminyua iri njeru uthamaki-ini wa Ngai.”

²⁶ Na maarikia kina rwimbo, makiumagara magithi kirima-ini kia Mitamaiyu.

Jesu Kwaria uria Petero Arimukaana

27 Nake Jesū akīmeera atīrī, “Inyuū inyuothe nīmūrindirika, nīgūkorwo nī kwandīkītwo atīrī:

“ ‘Nīngaringa mūrīithi, nacio ng’ondū ihurunjūke.’

28 No ndaariūka, nīngamūtongoria gūthī Galili.”

29 Petero akīmwīra atīrī, “O na othe mangīgūtirika, nī nd-ingīgūtirika.”

30 Nake Jesū akīmūcookeria, akīmwīra atīrī, “Ngūkwīra atīrī na ma, ūmūthī, o ūtukū ūyū, ngūkū itanakūga keerī, nīūrīngaana maita matatū.”

31 No Petero akīaria ahinyīrīrie, akiuga atīrī, “O na angīkorwo ndrīkuanīra nawe, nī ndingīgūkaana!” O na acio angī othe makiuga o ūguo.

Mūgūnda-inī wa Gethisemane

32 Nao magīkinya handū hetagwo Gethisemane, nake Jesū akīra arutwo ake atīrī, “Ikarai haha thī ngahooe.”

33 Akīoya Petero na Jakubu na Johana agīthī nao, na o hīndī īyo akīnyitwo nī kīeha kīnene na agīthīnīka mūno.

34 Akīmeera atīrī, “Ngoro yakwa nīraigua kīeha mūno o ta ingīkua, ikarai haha na mwīhūge.”

35 Na aathiathia hanini, akīgūithia thī, akīhooya atī korwo kwa-hoteka, ihinda rīu rīmweherere.

36 Akiuga atīrī, “Abba, Baba, maūndū mothe nīmahotekaga nīwe. Njehereria gīkombe gīkī. No ti ūrīa ngwenda nī, no nī ūrīa wee ūkwenda.”

37 Ningī agīcooka harī arutwo ake akīmakora makomete. Akīuria Petero atīrī, “Simoni, kaī ūkomete? Ndūngīhota gūikara ithaa rīmwe wīguite?

38 Mwīhūgagei na mūhooyage nīgeetha mūtikagwe magerio-inī. Ngoro nīyenda, no mwīrī ndūrī na hinya.”

39 O rīngī agīthī akīhooya o ūguo.

40 Na acooka rīngī harīo, agīkora makomete tondū nīmahītītwo nī toro. Nao makīrigwo nī ūrīa mangīmwīra.

41 Ningī agīka ihinda rīa gatātū akīmooria atīrī, “O na rīu mūrī o toro, o mūhurūkīte? Kinyiai hau! Ithaa nīrīakinya. Atīrīrī, Mūrū wa Mūdū nīakunyanīrwo akaneanwo moko-inī ma andū ehia.

42 Ūkīrai, tūthī! Ūrīa ūkūngunyanīra nīarooka.”

Jesū Kūnyitwo

43 O akīaragia-rī, Judasi, ūmwe wa arutwo arīa ikūmi na eerī, agīkinya. Ookire arī na gīkundi kīnene kīa andū marī na hiū cia njora na njūgūma, matūmītwo nī athīnjīri-Ngai arīa anene, na arutani a watho na athuuri.

44 Judasi ūcio wamūkunyanīire nīamaheete kīmenyithia akameera atīrī, “Ūrīa ndīmumunya nīwe; mūmūnyiite na mūmūtware arangīrwo.”

45 Judasi o rīmwe agīthī harī Jesū, akīmwīta atīrī, “Rabii!” na akīmūmumunya.

46 Nao andū acio makīguthūkīra Jesū makīmūnyiita.

47 Na ūmwe wa arīa maarūngī hakuhī agīcomora rūhiū rwake rwa njora agītinia gūtū kwa ndungata ya mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene.

48 Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?

49 Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ ngĩrutanaga mũthenya o mũthenya na mũtingĩnyiita. No rĩrĩ, Maandĩko no nginya mahiinge.”

50 Hĩndĩ iyo arutwo ake othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

51 Na mwanake ũmwe ũteehumbĩte kĩndũ tiga taama wa gatani akĩrũmĩrĩra Jesũ. Na rĩrĩa maamũnyiitire,

52 agĩtiga taama wake nao, akĩũra e njaga.

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Kĩama

53 Nao andũ acio magĩtwara Jesũ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe, na athuuri na arutani a watho makĩgomana hamwe.

54 Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya o nginya agĩkinya nja ya mũciĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agĩkarania na thigari kũu agĩota mwaki.

55 Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na Kĩama kũu gĩothe,† magĩcaria ũira wa kũũragĩthia Jesũ, no mationire.

56 Na andũ aingĩ nĩmarutire ũira wa maheeni, no ũira wao ũkĩaga kũiguana.

57 Gũgĩcooka gũkĩrũgama andũ amwe, nao makĩruta ũira wa maheeni makiuga atĩrĩ,

58 “Nĩtwaiguire akiuga atĩrĩ, ‘Nĩngatharia hekarũ ĩno yakĩtwo nĩ andũ, na njake ĩngĩ itakĩtwo nĩ mũndũ na ihinda rĩa mũthenya itatũ.’”

59 No o na moiga ũguo, ũira wao ũkĩaga kũiguana.

60 Hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩrũgama gatagatĩ kao, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũngĩcookia? Nĩ ũhoru ũrĩkũ ũyũ ũrathitangwo nago?”

61 No Jesũ agĩkira ki, na ndacookie ũndũ.

O rĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa ũrĩa Mũrathime?”

62 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩ nĩ. Na nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-Hinya, na agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

63 Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake. Akĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ a kĩ?”

64 Nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. Mũgwĩciiria atĩa?”

Nao othe makĩmũtuĩra atĩ aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.

65 Hĩndĩ iyo amwe makĩambĩrĩria kũmũtuĩra mata, na makĩmũhumbĩra ũthiũ, makĩmũringa na ngundi makĩmwĩraga atĩrĩ, “Ta kĩrathe ũhoru.” Nacio thigari ikĩmuoya, ikĩmũhũra.

Petero Gũkaana Jesũ

66 Na hĩndĩ iyo Petero aikarĩte o hau nja-rĩ, ũmwe wa ndungata cia airĩtu cia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩgerera ho.

67 Rĩrĩa oonire Petero agĩota mwaki, akĩmũrora wega.

“Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Nazarethi.’”

† 14:55 Kĩama gĩa Sanihedirini gĩakoragwo na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na athuuri, na arutani a watho wa Musa.

⁶⁸ Nowe Petero agĩkaana ũhoro ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndiũĩ ũhoro ũcio, o na ndiramenya nĩ atĩa ũroiga,” na akiumagara agĩthĩ itoonyero-inĩ.

⁶⁹ Na rĩrĩa ndungata ĩyo ya mũirĩtu yamuonire ho, o rĩngĩ ikĩĩra arĩa maarũngĩ ho atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ ũmwe wao.”

⁷⁰ No Petero agĩkaana ũhoro ũcio rĩngĩ.

Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hakuhĩ makĩĩra Petero atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ ũmwe wao, nĩ ũndũ wĩ Mũgalili.”[‡]

⁷¹ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta akiugaga atĩrĩ, “Nĩ ndiũĩ mũndũ ũyũ mũraaria ũhoro wake.”

⁷² O hĩndĩ ĩyo ngũkũ igĩkũga hĩndĩ ya keerĩ. Nake Petero akĩiririkana ũhoro ũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga keerĩ nĩũrĩngaana maita matatũ.” Nake akĩambĩrĩria kũrĩra.

15

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Pilato

¹ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, na arutani a watho, na Kĩama gĩothe magĩtua ũrĩa megwĩka. Makĩoha Jesũ, makĩmũtwara, makĩmũneana kũrĩ Pilato.

² Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, ũguo woiga nĩguo.”

³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria o rĩngĩ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũcookia? Ta rora maũndũ marĩa mothe maragũthitangĩra.”

⁵ No Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ, nake Pilato akĩgega.

⁶ Na rĩrĩ, kwarĩ mũtugo hĩndĩ ya Iruga rĩu rĩa Bathaka, Pilato nĩamohoragĩra mwohwo ũmwe, o ũrĩa andũ mangĩetirie.

⁷ Na nĩ kwarĩ mũndũ ũmwe wetagwo Baraba woohetwo hamwe na arĩa maambĩrĩrie ngũ ya gũũkĩrĩra thirikari na makoora andũ thĩnĩ wa mbũkĩrĩra ĩyo.

⁸ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩthĩ harĩ Pilato, gĩkĩmũũria eeke o ũrĩa aamenyerete gwĩka.

⁹ Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũkwenda ndĩmuohorere mũthamaki wa Ayahudi?”

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩamenyaga atĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maaneanĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

¹¹ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ kũ kũire Pilato ohore Baraba handũ ha Jesũ.

¹² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkĩenda njĩke atĩa na mũndũ ũyũ mwĩtaga mũthamaki wa Ayahudi?”

¹³ Nao makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁴ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

No-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ igũrũ!”

¹⁵ Na tondũ nĩendaga gũkenia kĩrĩndĩ kũ, Pilato akĩmohorera Baraba. Akĩhũũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akambwo mũtĩ igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

[‡] 14:70 Mwarĩrie wa andũ a kuuma Galili warĩ na ngũũrani na wa andũ a kuuma Judea.

16 Nacio thigari igĩtwara Jesũ gĩikaro-inĩ kĩa barũthi (na nĩkĩo gĩetagwo Puratoria); igĩcookanĩrĩria mbũtũ yothe ya thigari.

17 Ikĩmũhumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi, igĩcooka igĩtuma thũmbĩ ya mũigua, ikĩmwĩkĩra mũtwe.

18 Ikĩambĩrĩria kũmũnyũrũria, ikĩmwĩraga atĩrĩ, “Ũkĩrĩ mũhoro, wee mũthamaki wa Ayahudi?”

19 Ikĩmũhũũra na rũthanju mũtwe maita maingĩ ikĩmũtuagĩra mata. Ikĩgũithia thĩ mbere yake, ikĩmũturagĩria ndu ta ikĩmũhooya.

20 Na ciarĩkia kũmũnyũrũria-rĩ, ikĩmũruta nguo iyo ndaaya ya rangi wa ndathi, ikĩmũhumba nguo ciake mwene. Igĩcooka ikĩmuumagaria ikamwambe mũtĩ igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtharaba-inĩ

21 Na marĩ njĩra thigari ikĩnyiita mũndũ wahĩtũkaga akiuma mĩgũnda-inĩ, wetagwo Simoni wa kuuma Kurene, ithe wa Aleksandro na Rufusi, na ikĩmũkuuithia mũtharaba wa Jesũ na hinya.

22 Igĩgĩkinyia Jesũ handũ harĩa heetagwo Golgotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe).

23 Ningĩ igĩcooka ikĩmũhe ndibei itukanĩtio na manemane, nake Jesũ akĩrega kũmĩnyua.

24 Igĩkĩmwamba mũtĩ igũrũ. Ikĩgayana nguo ciake, na ũndũ wa gũcicuukĩra mũtĩ nĩguo imenye o ĩrĩa mũndũ egũkuua.

25 Kwarĩ thaa ithatũ cia rũciinĩ rĩrĩa ciamwambire mũtĩ igũrũ.

26 Ũndũ ũrĩa aathitangĩrwo wandĩkĩtwo atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.”

27 Ningĩ ikĩamba atunyani eerĩ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, nake ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

28 (Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigaga atĩrĩ, “Aataranĩrio na andũ arĩa aagarari watho.”)

29 Andũ arĩa maahĩtũkağĩra hau nĩmamũrumaga makĩinagia mũtwe yao, makoiga atĩrĩ, “Hĩ! Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũmĩake na mũthenya ĩtatũ-rĩ,

30 harũrũka uume mũtharaba-inĩ ũcio, wĩhonokie!”

31 O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho nĩmamũnyũrũragia, makerana atĩrĩ, “Nĩarahonokagia arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene.

32 Kristũ ũyũ, Mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, ta nĩakĩharũrũke rĩu oime mũtharaba-inĩ, nĩguo tuone twĩtĩkie.” O nao arĩa maambanĩrio hamwe nake, makĩmũruma.

Gĩkuũ kĩa Jesũ

33 Na rĩrĩ, thaa thita cia mũthenya ciakinya, bũrũri wothe ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda.

34 Na thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eloi, Eloi, lama sabakithani?” naguo ũguo nĩ kuuga atĩrĩ, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, wandiganĩria nĩkĩ?”

35 Rĩrĩa andũ amwe a arĩa marũngĩĩ hau maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai agũita Elija.”

36 Mũndũ ũmwe agĩteng’era, agĩtobokia thibũnji thiki-inĩ akĩmĩthecerera kamũrangĩ-inĩ akĩhe Jesũ anyue. Akiuga atĩrĩ,

“Tiganai nake. Rekei tuone kana Elija nīegūūka kūmūcuurūria mūtharaba-inī.”

³⁷ Nake Jesū agīkaya aanīrīire, agītuīkana.

³⁸ Nakio gītambaya kīa hekarū gīgīatūkana icunjī igīrī kuuma igūrū nginya thī.*

³⁹ Na rīrīa mūnene-wa-thigari-igana, ūrīa warūngiī hau mang’ethanīire, aiguire ūrīa akaya na akīona ūrīa akua, akiuga atīrī, “Ti-itherū mūdū ūyū oima Mūrū wa Ngai!”

⁴⁰ Nī haarī na atumia meeroragīra marī haraaya. Ūmwe wao aarī Mariamu Mūmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu ūrīa warī Mūnini na wa Jose, na Salome.

⁴¹ Rīrīa aarī Galili, atumia aya nō maamūrūmagīrīra na makamūtungatagīra. Ningī hau nī haarī na atumia angī aingī arīa mookīte nake Jerusalemu.

Gūthikwo kwa Jesū

⁴² Na tondū kwarī Mūthenya wa Kwīhaarīria (nīguo mūthenya ūrīa wī mbere ya Thabatū), gwakuhīrīria hwaī-inī-rī,

⁴³ Jusufu wa Arimathea, mūdū warī igweta mūno Kīama-inī gīa athuuri, na we mwene nīeetagīrīra ūthamaki wa Ngai, agīthīi kūrī Pilato na ūcamba, akīhooya etīkīrio akuue mwīrī wa Jesū.†

⁴⁴ Nake Pilato akīgega aigua atī Jesū nīarīkītie gūkua. Agīita mūthigari ūrīa mūnene-wa-thigari-igana, akīmūūria kana Jesū nīarīkītie gūkua.

⁴⁵ Rīrīa aamenyithirio nī mūnene ūcio wa thigari igana atī nīguo kwarī, agītīkīria Jusufu akuue mwīrī ūcio.

⁴⁶ Nī ūndū ūcio Jusufu akīgūra taama wa gatani, agīcuurūria mwīrī ūcio. Akīūkūnja na taama ūcio wa gatani, agīthīi akīūiga thīinī wa mbīrīra yenjetwo rwaro-inī rwa ihiga. Agīcooka akīgaragarīa ihiga rīkīhinga mūromo wa mbīrīra iyo.

⁴⁷ Nake Mariamu Mūmagidali na Mariamu ūrīa nyina wa Jose makīona harīa aigirwo.

16

Kūrīūka kwa Jesū

¹ Na rīrī, Thabatū yathira, Mariamu Mūmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu, na Salome makīgūra indo nungi wega nīgeetha mathīi makahake mwīrī wa Jesū.

² Mūthenya wa mbere wa kiumia, rūciinī tene thuutha wa riūa kūratha, marī njīra magīthīi mbīrīra-inī,

³ nīmoranagia atīrī, “Nūū ūgūtūgaragarīria ihiga rīehere mūromo-inī wa mbīrīra?”

⁴ No rīrīa maatiirire maitho, makīona ihiga rīu nīrīagaragarītio rīkehera, nīgūkorwo rīarī inene mūno.

⁵ Na rīrīa maatoonyaga mbīrīra-thīinī, makīona mwanake we-humbīte nguo njerū ndaaya aikarīte thī mwena wao wa ūrīo, nao makīmaka.

* **15:38** Gītambaya kīa hekarū kīagayanītie Handū-harīa-Hatheru na Handū-harīa-Hatheru-Mūno. Gwatūkana gwakīo kuonanirīe atī Kristū nīatoonyire kwa Ngai nī ūndū witū, na agītūhingūrīra njīra ya gūthīiiga mbere ya Ngai. † **15:43** Maarī na ihenya rīa kweheria mwīrī wa Jesū mūtī-igūrū maūthike mbere ya Thabatū kwambīrīria.

⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka. Mũracaria Jesũ ũrĩa wa Nazarethi, ũrĩa ũrambirwo mũtĩ igũrũ. Nĩariũkĩte! Ndarĩ haha. Onei harĩa maramũigĩte.

⁷ No thiĩ mwĩre arutwo ake o na Petero atĩrĩ, ‘Nĩekũmũtongoria gũthĩ Galili. Kũu nĩkuo mũkaamuona, o ta ũrĩa aamwĩre’.”

⁸ Atumia acio makiuma hau mbĩrĩra-inĩ makĩinainaga na magegete. Matirĩ mũndũ meerire ũndũ, tondũ nĩmetigagĩra.

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Mariko 16:9-20)

⁹ Mũthenya wa mbere wa kiumia rũciinĩ tene Jesũ ariũka-rĩ, aambire kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali ũrĩa aarufĩte ndaimono mũgwanja.

¹⁰ Nake Mariamu agĩthĩ akĩra arĩa maatũire na Jesũ, akĩmakora magĩcakaya na makĩrĩra.

¹¹ Nao maigua atĩ Jesũ nĩariũkĩte, na atĩ Mariamu nĩamuonete, makĩrega gwĩtĩkia.

¹² Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra andũ angĩ eerĩ ao, ahaana ũndũ ũngĩ, rĩrĩa maathiiaga mĩgũnda-inĩ.

¹³ Andũ acio makĩhũndũka, magĩthĩ makĩra arutwo arĩa angĩ; no-o nao makĩrega kũmetĩkia.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra arutwo arĩa ikũmi na ũmwe makĩrĩa irio; akĩmatetia nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtĩkia na nĩ ũndũ wa ũmũ wa ngoro ciao, nĩ ũndũ wa kũrega gwĩtĩkia arĩa maamuonete thuutha wa kũriũka gwake.

¹⁵ Akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ thĩ yothe mũkahunjĩrie andũ othe Ũhororũrĩa-Mwega.

¹⁶ Na mũndũ o wothe ũgetĩkia na abatithio nĩakahonoka, no ũrĩa wothe ũtagetĩkia nĩagatũrwo ciira.

¹⁷ Nacio ciama ici nĩ igatwaranaga na arĩa metĩkĩtie: Nĩmakaingata ndaimono thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa; na nĩmakaaria na thiomi njerũ;

¹⁸ na nĩmakanyĩta nyoka na moko mao; na rĩrĩa makaanyua thumu, ndũkamathũkia o na hanini; nĩmakaigagĩrĩra andũ arĩa arũaru moko, nao mahone.”

¹⁹ Mwathani Jesũ aarĩkia kũmaarĩria ũhororũcio, agĩtwarwo igũrũ na agĩkara thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

²⁰ Nao arutwo magĩcooka makiumagara na makĩhunja ũhororũcio, nake Mwathani akĩrutithania wĩra nao, na agekĩraga ũhororũcio wake hinya na ũndũ wa ciama iria ciatwaranaga na ũhororũcio.

LUKA

Ūhoru wa Gūtongoria

¹ Andū aingĩ nĩmarĩkĩtie kwandĩka ūhoru wa maũndũ marĩa mahingĩtio gatagatĩ-inĩ gaitũ,

² o ta ūrĩa twaheirwo ūhoru wamo nĩ arĩa meyoneire maũndũ macio kuuma o kĩambĩrĩria marĩ aira na ndungata cia ūhoru ūcio.

³ Nĩ ūndũ ūcio, tondũ nĩ mwene nĩnduĩrĩtie maũndũ macio mothe wega kuuma kĩambĩrĩria-rĩ, ngakĩona arĩ wega o na nĩ ngwandĩkire mĩtaratara mwega wa maũndũ macio, wee mũnene mũgaathe Theofilo,

⁴ nĩgeetha ūmenye na ma maũndũ marĩa warutirwo.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania Kũmenyithanio

⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ rĩria Herode aarĩ mũthamaki wa Judea, nĩ kwariĩ mũthĩnjĩri-Ngai wetagwo Zakaria, warĩ wa gĩkundi kĩa athĩnjĩri-Ngai kĩa Abija; mũtumia wake eetagwo Elizabethi na aarĩ wa rũciaro rwa Harũni.

⁶ O eerĩ maarĩ arũngĩrĩru maitho-inĩ ma Ngai, na nĩmathĩkagĩra maathani ma Mwathani na mawatho mothe matarĩ na ūcuuke.

⁷ Nao matiarĩ na twana tondũ Elizabethi aarĩ thaata; na eerĩ maarĩ akĩrũ mũno.

⁸ Na rĩrĩ, mũthenya ūmwe Zakaria nĩarutaga wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai arĩ mbere ya Ngai, tondũ rĩarĩ ihinda rĩa gĩkundi gĩa gũtungata-rĩ,

⁹ nĩathuurirwo na nĩjira ya gũcuukĩrwo mĩtĩ, kũringana na mūtugo wa ūthĩnjĩri-Ngai, athĩ thĩnĩ wa hekarũ ya Mwathani agacine ūbumba.

¹⁰ Na rĩrĩa ihinda rĩa gũcina ūbumba rĩakinyire, kĩrĩndĩ gĩothe kĩrĩa kĩonganite nĩ ūndũ wa kũhooya, nĩ kĩahooyagĩra na kũu nja.

¹¹ Hĩndĩ iyo mũraika wa Mwathani akiumĩrĩra Zakaria, na akĩrũgama mwena wa ūrĩo wa kĩgongona kĩrĩa gĩa gũcinĩra ūbumba.

¹² Rĩrĩa Zakaria aamuonire, akĩhahũka na akĩyũrwo nĩ guoya.

¹³ No mũraika ūcio akĩmwĩra atĩrĩ: “Zakaria, tiga gwĩtigĩra; ma-hooya maku nĩmaiguĩtwo. Mũtumia waku Elizabethi nĩagagũciarĩra mwana wa kahĩ, nawe nĩũkamũtua Johana.

¹⁴ Nĩũgakena na ūcanjamũke, nĩ ūndũ wake na andũ aingĩ nĩmagakenio nĩgũciarwo gwake,

¹⁵ nĩgũkorwo nĩagatuĩka mũndũ mũnene maitho-inĩ ma Mwathani. Ndarĩ hĩndĩ akaanyua ndibeĩ o na kana kĩndũ o kĩngĩ kĩgagatu kĩngĩtũma mũndũ arĩo, na nĩakaiyũrwo nĩ Roho Mũtheru kuuma o gũciarwo gwake.

¹⁶ Nake nĩakagarũra andũ aingĩ a Isiraeli macookerere Mwathani Ngai wao.

¹⁷ Na nĩagathiĩ mbere ya Mwathani arĩ na roho na hinya wa Elija, nĩguo agarũre ngoro cia maithe mendane na ciana ciao, nao arĩa aremĩ amagarũre magĩe na ūũgĩ wa andũ arĩa athingu, nĩgeetha ahaarĩrie andũ mahote gweterera Mwathani.”

18 Zakaria akĩũria mũraika ũcio atĩrĩ, “Ingĩmenya ma ya ũhoru ũcio atĩa? Nĩ ndĩ mũthuuri mũkũrũ o na mũtumia wakwa arĩ na mĩaka mĩngĩ.”

19 Mũraika ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Gaburieli, ũrĩa ũrũgamaga mbere ya Ngai, na nĩ gũtũmwo ndũmĩtwo ngwarĩrie na ngwĩre ũhoru ũyũ mwega.

20 Na rĩu nĩũgũkĩra ũremwo nĩ kwaria nginya mũthenya ũrĩa ũndũ ũcio ũkaahinga, tondũ ndũnetĩkia ciugo ciakwa, o icio ikaahinga ihinda rĩrĩa riagĩrĩre riakinya.”

21 Hĩndĩ iyo yothe, andũ nĩmetereire Zakaria na makarigagwo nĩ kĩrĩa gĩatũmĩte aikare mũno ũguo thĩnĩ wa hekarũ.*

22 Rĩrĩa oimire, ndaigana kũhota kũmaarĩria; magĩkĩmenya atĩ nĩonete kĩoneki arĩ thĩnĩ wa hekarũ, nĩgũkorwo no kũmaheneria aamahenagĩria na guoko, agĩikara o ũguo atekũhota kwaria.

23 Rĩrĩa ihinda rĩake rĩa gũtungata† rĩathirire-rĩ, akĩnũka gwake mũciĩ.

24 Thuutha ũcio Elizabethi mũtumia wake akĩgĩa nda, na handũ ha mĩeri itano agĩikara ehithĩte.

25 Akiuga atĩrĩ, “Nĩ Mwathani ũnjĩkũire ũũ. Matukũ-inĩ maya nĩanjĩkĩte wega na akanjehereria thoni cia kũmenwo nĩ andũ.”

Gũciarwo kwa Jesũ Kũmenyithanio

26 Naguo mweri wa itandatũ wa Elizabethi gũkorwo arĩ na nda-rĩ, Ngai nĩatũmire mũraika Gaburieli athĩ Nazarethi itũura rĩarĩ kũu Galili,

27 akĩmũtũma kũrĩ mũirĩtu gathirange worĩtio nĩ mũndũ wetagwo Jusufu, wa rũciaro rwa Daudi. Mũirĩtu ũcio gathirange eetagwo Mariamu.

28 Mũraika ũcio akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndakũgeithia, wee ũrathimĩtwo mũno! Mwathani arĩ hamwe nawe.”

29 Nake Mariamu agĩthĩnĩka mũno nĩ ũndũ ũcio, na akĩgega akĩrigwo nĩ ũhoru wa ngeithi icio.

30 Nowe mũraika ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mariamu tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩũkinĩrwo nĩ wega wa Ngai.

31 Nawe nĩũkũgĩa nda na nĩũgaaciara mwana wa kahĩ, nawe nĩũkamũtua Jesũ.

32 Nake nĩagatuĩka mũnene na ageetagwo Mũrũ-wa-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Mwathani Ngai nĩakamũhe gĩtĩ kĩa ũnene kĩrĩa gĩa ithe Daudi,

33 nake nĩagathamakĩra nyũmba ya Jakubu nginya tene; ũthamaki wake ndũgaathira o na rĩ.”

34 Mariamu akĩũria mũraika ũcio atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ ũngĩhoteka atĩa, kuona atĩ ndĩ o mũirĩtu gathirange?”

35 Nake mũraika ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩagooka igũrũ rĩaku naguo hinya wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩũgakũhumbĩra, nĩ ũndũ ũcio mwana ũrĩa ũgaaciarwo nĩ mũtheru na ageetagwo Mũrũ wa Ngai.

* 1:21 Andũ meetereire Zakaria oime Handũ-harĩa-Hatheru oke amarathime na kĩrathimo kĩa Harũni kĩrĩa kĩrĩ Ndar 6:24-26. † 1:23 Mũthĩnjĩri-Ngai atungataga hekarũ-inĩ kiumia kĩmwe harĩ mĩeri itandatũ, nĩ kuuga maita meerĩ harĩ mwaka ũmwe.

36 O na Elizabethi, ūrĩa wa mbarĩ cianyu, o nake nĩekũgĩa kaana arĩ mũkũrũ, o ũcio weragwo atĩ nĩ thaata, nĩgũkorwo rĩu arĩ na nda ya mĩeri ĩtandatũ.

37 Nĩgũkorwo gũtirĩ ũndũ ũngĩrema Ngai.”

38 Nake Mariamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ndungata ya Mwathani. Ndĩrogũkwo o ta ũguo woiga.” Hĩndĩ ĩyo mũraika akĩmũtiga agĩthĩ.

Mariamu Gũceerera Elizabethi

39 Matukũ-inĩ o ro macio, Mariamu akĩhaarĩria, agĩthĩ ahiũhite nginya itũura rĩarĩ bũruri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Judea,

40 agĩtoonya mũciĩ gwa Zakaria, na akĩgeithia Elizabethi.

41 Rĩrĩa Elizabethi aigũire ngeithi cia Mariamu-rĩ, kaana gake gakĩambarara karĩ nda yake, nake Elizabethi akĩyũrwo nĩ Roho Mũtheru.

42 Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Wee wĩ mũrathime gatagatĩ ka atumia othe, nako kaana karĩa ũgaaciara nĩkarathime!

43 No nĩ kĩĩ gĩtũmĩte nĩkwo wega ũũ, atĩ nyina wa Mwathani wakwa no ooke kũnjeerera?”

44 Ndaigua mũgambo wa ngeithi ciaku wakinya matũ-inĩ makwa, nako kaana karĩa karĩ nda yakwa kambarara nĩ ũndũ wa gũkena.

45 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũcio wĩtikĩtie atĩ maũndũ marĩa Mwathani amwĩrite nĩmakahingio!”

Rwĩmbo rwa Mariamu

46 Nake Mariamu akiuga atĩrĩ:

“Ngoro yakwa nĩragooca Mwathani,

47 nago roho wakwa nĩurakenera Ngai Mũhonokia wakwa,

48 nĩgũkorwo nĩaririkanĩte

kũnyiihia kwa ndungata yake.

Kuuma rĩu njiarwa ciothe irĩnjĩtaga mũrathime,

49 nĩgũkorwo Ũcio ūrĩ Hinya nĩanjĩkĩre maũndũ manene,

narĩo rĩitwa rĩake nĩ rĩtheru.

50 Tha ciake nũkinyagĩra arĩa mamwĩtigagĩra,

kuuma njiarwa nginya njiarwa.

51 Nĩekĩte maũndũ ma hinya na guoko gwake;

na arĩa etĩi aharaganagia meciiria ma ngoro ciao.

52 Nĩaharũrũkĩtie aathani kuuma itĩ-inĩ ciao cia ũnene,

no agatũũgĩra arĩa menyiihagia.

53 Nĩahũnĩtie arĩa ahũtu na maũndũ mega,

no arĩa itonga akamaingata matarĩ na kĩndũ.

54 Nĩateithĩtie Isiraeli ndungata yake,

akaririkana ũhoru wake wa kũiguanĩra tha,

55 o ta ūrĩa eerire maithe maitũ,

atĩ nĩakaguĩra Iburahĩmu hamwe na njiaro ciake tha, nginya tene.”

56 Nake Mariamu agĩkara na Elizabethi ta mĩeri ĩtatũ, agĩcooka akĩnũka kwao.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania

57 Na rĩrĩ, ihinda rĩa Elizabethi rĩakinya rĩa gũciara, agĩciara kahĩ.

58 Andũ a itũura rĩake na a mbarĩ ciao makĩgua atĩ Mwathani nĩakĩrĩrĩrie kũmũguĩra tha, nao magĩkena hamwe nake.

⁵⁹ Mũthenya wa ĩnana wakinya, magĩũka nĩguo maruithie kaana kau, nao meendaga gũgatua Zakaria o ta ũrĩa ithe eetagwo,

⁶⁰ no nyina akĩaria, akiuga atĩrĩ, “Aca! Gegwĩtwo Johana.”

⁶¹ Nao andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ wa mbarĩ cianyu wĩtagwo rĩtwa rĩu!”

⁶² Nao makĩũria ithe ũrĩa angĩenda gatuuo na ũndũ wa kũmũheneria na moko.

⁶³ Akĩmeetia kahengere ga kwandĩkwo, nake akĩandĩka atĩrĩ, “Rĩtwa rĩako nĩ Johana.” Naguo ũndũ ũcio ũkĩgegĩa andũ othe.

⁶⁴ O hĩndĩ ĩyo akĩhingũka kanua, naruo rũrĩmĩ rwake rũkĩregera, akĩambĩrĩria kwaria, akĩgooca Ngai.

⁶⁵ Nao andũ othe a itũũra makĩyũrwo nĩ guoya, makaaragia ũhoru wa maũndũ macio mothe, namo makĩhunja bũrũri-inĩ ũcio wothe wa ĩrĩma wa Judea.

⁶⁶ Nao arĩa othe maiguire ũhoru ũcio makĩgegĩa nĩguo makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ kaana gaka gagaatuĩka ũ? Nĩgũkorwo guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nako.”

Rwĩmbo rwa Zakaria

⁶⁷ Nake ithe Zakaria akĩyũrwo nĩ Roho Mũtheru, akĩratha ũhoru, akiuga atĩrĩ,

⁶⁸ “Mwathani Ngai wa Isiraeli arogoocwo, tondũ nĩokĩte na agakũũra andũ ake.

⁶⁹ Nĩatwambararĩrie rũhĩa rwa ũhonokio thĩnĩ wa nyũmba ya Daudi, ndungata yake

⁷⁰ (o ta ũrĩa aarĩtie matukũ ma tene na tũnua twa anabii ake atheru),

⁷¹ rwa gũtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ,

na kuuma kũrĩ guoko kwa arĩa othe matũmenaga,

⁷² nĩguo aigũire maithe maitũ tha,

na aririkane kĩrĩkanĩro gĩake gĩtheru,

⁷³ o mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩũire ithe witũ Iburahĩmu:

⁷⁴ atĩ nĩagatũhonokia kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciitũ,

na atũhotithie kũmũtungatagĩra tũtarĩ na guoya,

⁷⁵ tũrĩ atheru na athingu mbere yake matukũ-inĩ maitũ mothe.

⁷⁶ “O nawe, kaana gakwa, nĩũgetagwo mũnabii wa ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;

nĩgũkorwo nĩũgaathiiaga mbere ya Mwathani nĩguo ũmũthondekagĩre njĩra ciake,

⁷⁷ na ũmenyithie andũ ake ũhoru wa ũhonokio

nĩ ũndũ wa kũrekerwo mehia mao,

⁷⁸ na tondũ wa tha nyingĩ cia Ngai witũ,

tha icio nĩgatũma riũa rĩtũrathĩre kuuma igũrũ,

⁷⁹ nĩgeetha rĩarĩre arĩa matũũraga nduma-inĩ,

o na arĩa matũũraga kĩrũru-inĩ gĩa gĩkuũ,

nĩguo rĩtongorie magũrũ maitũ njĩra-inĩ ya thayũ.”

⁸⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, na gakĩgĩa hinya roho-inĩ wako; nake agĩtũũra werũ-inĩ nginya hĩndĩ ĩrĩa eyumĩrĩrie kũrĩ andũ a Isiraeli.

2

Gũciarwo kwa Jesũ

1 Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, Kaisari Augusito nĩarutire watho atĩ andũ othe a mabũrũri mothe marĩa maathanagwo nĩ Aroma matarwo.

2 (Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ itarana rĩa mbere rĩrĩa rĩataranirwo hĩndĩ ĩrĩa Kuirinio aarĩ barũthi wa Suriata.)

3 Nao andũ magĩthĩ kwĩyandĩkithia o mũndũ itũũra-inĩ rĩake mwene.

4 Nĩ ũndũ ũcio Jusufu o nake akĩambata kuuma itũũra rĩa Nazarethi kũu Galili, agĩthĩ Judea, agĩkinya Bethlehemu itũũra rĩa Daudi, tondũ we aarĩ wa nyũmba o na wa mbarĩ ya Daudi.

5 Nake aathiire kuo nĩgeetha makeyandĩkithie marĩ na Mariamu, mũirĩtu ũrĩa endaga kũhikia, nake aarĩ mũritũ.

6 Na hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o kũu, ihinda rĩa mwana gũciarwo rĩgĩkinya,

7 Nake Mariamu akĩrigithatha kaana ga kahĩ. Agĩkooha na taama, agĩgakomia thĩinĩ wa mũharatĩ tondũ nĩmagĩte handũ ha kũraara thĩinĩ wa nyũmba ya ageni.

Arĩthi na Araika

8 Na kũu bũrũri ũcio, nĩ kwarĩ arĩthi maikaraga mĩgũnda-inĩ, maikarĩtie mahiũ mao ũtukũ.*

9 Mũraika wa Mwathani akĩmoimĩrĩra, naguo riiri wa Mwathani ũkĩmatherera hau maarĩ, nao makĩnyiitwo nĩ guoya.

10 No mũraika ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ndamũrehera ũhoru mwega na wa gĩkeno kĩnene, ũrĩa ũgaatuĩka wa andũ othe.

11 Ũmũthĩ itũũra-inĩ rĩa Daudi, nĩmũciarĩrwo mũhonokia; nake nĩwe Kristũ ũrĩa Mwathani.

12 Na rĩrĩ, kĩrĩa kĩrĩmũmenyithia ũhoru ũcio nĩ gĩkĩ: Nĩmũrĩona gakenge koheetwo na taama gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.”

13 Na o rĩmwe hakiumĩra gĩkundi kĩnene kĩa araika a igũrũ hamwe na mũraika ũcio, makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ,

14 “Ngai arokumio kũu igũrũ mũno, naguo thayũ ũrogĩa gũkũ thĩ kũrĩ andũ arĩa akenagĩra.”

15 Na rĩrĩa araika acio maamatigire magĩcooka igũrũ-rĩ, arĩthi acio makĩrana atĩrĩ, “Nĩtũthĩ Bethlehemu tũkoone ũndũ ũcio wĩkĩkĩte, ũcio Mwathani aatũhe ũhoru waguo.”

16 Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ mahiũhĩte, magĩkora Mariamu na Jusufu o na gakenge kau gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.

17 Na maarĩkia gũkoona, makĩmemereka ũhoru ũrĩa maaheetwo ũkonĩ kaana kau,

18 nao arĩa othe maũiguire makĩgegio mũno nĩ maũndũ marĩa arĩthi acio maameeraga.

19 Nowe Mariamu akĩiga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake, na agĩkara akĩmeciiragia.

20 Nao arĩthi acio makĩhũndũka, magĩkumagia na makĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe maiguĩte na makoona, o ta ũrĩa meerĩtwo.

Jesũ Gũtwarwo Hekarũ

21 Mũthenya wa kanana wakinya, rĩrĩa ihinda rĩako rĩa kũrua rĩakinyire-rĩ, kaana kau gagĩtuuo Jesũ, rĩitwa rĩrĩa mũraika aakaheete mbere ya nyina kũgĩa nda yako.

* 2:8 Mahiũ ma kũrutwo magongona maarĩthagĩrio gũkuhĩ na Bethlehemu mwaka wothe. Arĩthi maamaroraga matikaiyo kana marĩo nĩ nyamũ.

22 Na rĩrĩ, rĩrĩa ihinda rĩao rĩa gũtherio rĩakinyire kũringana na Watho wa Musa-rĩ,† Jusufu na Mariamu magĩgatwara Jerusalemu nĩguo magakaneane harĩ Mwathani

23 (o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Mwathani atĩrĩ, “Irigithathi rĩothe rĩa kahĩ nĩ rĩrĩamũragĩrwo Mwathani”),

24 na marute igongona kũringana na ũrĩa Watho wa Mwathani uugĩte: “Nĩ ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ.”

25 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũndũ kũu Jerusalemu wetagwo Simeoni, warĩ mũthingu na mwĩtigĩri Ngai. Nake aatũire etereire kũhonokio kwa Isiraeli, nake Roho Mũtheru aarĩ hamwe nake.

26 Nĩaguũrĩrio nĩ Roho Mũtheru atĩ ndagakua atoneete Kristũ ũrĩa wa Mwathani.

27 Nake agĩtoonya thĩinĩ wa hekarũ atongoretio nĩ Roho. Na rĩrĩa aciari a kaana kau ti Jesũ, maagatwarire hekarũ thĩinĩ nĩguo mahingie ũrĩa mũtugo wa watho watuĩte-rĩ,

28 Simeoni agĩkaiyũkia moko-inĩ make na akĩgocca Ngai, akiuga atĩrĩ:

29 “Mwathani Mwene-Hinya,

rĩu rekereria ndungata yaku ĩthĩ na thayũ, o ta ũrĩa wanjĩrĩire.

30 Nĩgũkorwo maitho makwa nĩmonete ũhonokio waku,

31 ũrĩa ũhaarĩrie mbere ya andũ othe,

32 ũrĩ ũtheri wa kũguũrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ,

o na riiri kũrĩ andũ aku a Isiraeli.”

33 Nake ithe na nyina makĩgega mũno nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririo igũrũ rĩako.

34 Simeoni agĩcooka akĩmarathima akĩira Mariamu, nyina wa kaana kau atĩrĩ, “Kaana gaka nĩ gatuĩtwo ga kũgũithia na gũũkĩria andũ aingĩ thĩinĩ wa Isiraeli, na gatuĩke kĩmenyithia kĩrĩa kĩrimenagĩrĩrio,

35 nĩgeetha meciiria ma ngoro nyingĩ maguũrio. O na ngoro yaku o nayo nĩgatheeeco na rũhiũ rwa njora.”

36 Ningĩ nĩ kwarĩ na mũtumia mũnabii, wetagwo Anna mwarĩ wa Fanueli, wa mũhĩrĩga wa Asheri. Mũtumia ũcio aarĩ mũkũrũ mũno; aikarire na mũthuuriwe mĩaka mũgwanja kuuma ahika,

37 agĩcooka agĩkara arĩ wa ndigwa na hĩndĩ ĩyo aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩna. Nake ndoimaga hekarũ-inĩ, no aatũire kuo ahooyaga Ngai ũtukũ na mũthenya, na akehiingaga kũrĩa irio na akahooyaga.

38 Hĩndĩ o ĩyo agĩũka harĩo, agĩcookeria Ngai ngaatho, na akĩaria ũhoro wa kaana kau kũrĩ arĩa othe meetagĩrĩra kuona gũkũrwo kwa Jerusalemu.

39 Rĩrĩa Jusufu na Mariamu maarĩkirie gwĩka maũndũ marĩa mothe maathanĩtwo nĩ watho wa Mwathani-rĩ, magĩcooka Galili, makĩinũka itũũra rĩao kũu Nazarethi.

40 Nako kaana kau gagĩkũra, gakĩgĩa na hinya; gakĩiyũrwo nĩ ũũgĩ, nago wega wa Ngai warĩ hamwe nako.

Jesũ arĩ Kamwana thĩinĩ wa Hekarũ

† 2:22 Mũtumia angĩagĩre kaana etagĩrĩra mĩthenya mĩrongo ĩna nĩguo acooke athĩ hekarũ akarute igongona rĩa gũtherio.

⁴¹ Mwaka o mwaka aciari ake nĩmathiiga Jerusalemu nĩ ùndũ wa Gĩathĩ kĩa Bathaka.‡

⁴² Jesũ aakinyia mĩaka ikũmi na ãĩrĩ, makĩambata nake magĩthĩ Gĩathĩ-inĩ kũ kũringana na mūtugo.§

⁴³ Na Gĩathĩ kũ gĩathira, rĩrĩa aciari ake mainũkaga-rĩ, kamwana kau ti Jesũ, gagĩtigwo na thuutha kũu Jerusalemu, no matiamenyire.

⁴⁴ Nao magĩthĩ rũgendo rwa mũthenya mũgima, magĩciiragia aĩ aarĩ gĩkundi-inĩ kĩa. Thuutha ũcio makĩambĩrĩria kũmũcaria kũrĩ andũ a mbarĩ yao o na kũrĩ arata.

⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mamwaagire, magĩcooka Jerusalemu makamũcarie.

⁴⁶ Thuutha wa mũthenya ĩtatũ makĩmũkora hekarũ-inĩ aikarĩte gatagatĩ ka arutani,* amathikĩrĩrie na akĩmooragia ciũria.

⁴⁷ Ũrĩa wothe waiguaga akĩaria nĩagegagio nĩ ũmenyo wake na ũrĩa aacookagia.

⁴⁸ Rĩrĩa aciari ake maamuonire, makĩgega. Nyina akĩmũũria aĩrĩ, “Mũriũ, ũgũtwĩka ũguo nĩkĩ? Nĩ na thoguo nĩ tũgũcarĩtie tũrĩ na kĩa mũno.”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmooria aĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũnjarie? Kaĩ mũtooĩ aĩ njagĩrĩrwo gũkorwo ndĩ nyũmba-inĩ ya Baba?”

⁵⁰ No-o matiataũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁵¹ Nake agĩcooka hamwe nao nginya Nazarethi, na nĩamathĩkagĩra. No nyina nĩagaga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake.

⁵² Nake Jesũ agĩkũra, akĩũhĩgaga, na akĩnenehaga, akĩendagwo nĩ Ngai, o na andũ.

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa ikũmi na ĩtano wa ũthamaki wa Tiberio Kaisari, hĩndĩ ĩrĩa Pontio Pilato aarĩ barũthi wa Judea, nake Herode aathanaga Galili, na Filipu mũrũ wa ithe aathanaga Iturea na Tarokoniti, nake Lusania agaathana Abilene,

² hĩndĩ ĩyo Anasi na Kaiafa maarĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene,* ũhoru wa Ngai nĩwakinyĩre Johana mũrũ wa Zakaria arĩ werũ-inĩ.

³ Nake agĩthĩ bũrũri wothe ũrĩa warĩ hakuĩ na Rũũ rwa Jorodani, akĩhunjagia aĩ andũ merire nĩguo marekerwo mehia mao nĩgeetha mabatithio.

⁴ O ta ũrĩa kwandĩkĩtuo ibuku-inĩ rĩa mũnabii Isaja aĩrĩ: “Nĩ mũgambo wa mũndũ ũkwaniĩrĩa werũ-inĩ, akoiga aĩrĩ, ‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani, rũngariai tũcĩra twake.†

⁵ Mĩkuru yothe nũgathikwo, nacio ĩrĩa ciothe na tũrĩma nũkaaraganio.

‡ **2:41** Arũme othe a Ayahudi na andũ a mĩcĩ yao maagĩrĩrwo nĩgũthĩ Jerusalemu ciathĩ ithatũ o mwaka, nĩcio Bathaka, na Bendegothito, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. § **2:42** Tũmwana twakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ nĩtwambaĩrĩria kwĩharĩria gũtongoria maũndũ ma ndini.

* **2:46** Arutani a watho kana Rabii nĩo mooĩ maũndũ ma ndini ya Kĩyahudi mũno makĩria.

* **3:2** Anasi aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai kuuma mwaka wa ĩtandatũ mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. O na gũtuika aathani a Roma nĩmamweheririe, Ayahudi nĩmamwĩtikĩrĩte. Andũ a Roma nao maathuurire Kaiafa, na nĩ ùndũ ũcio magĩkorwo marĩ athĩnjĩri-Ngai eerĩ. † **3:4** Tene njĩra nĩciathondekagwo mũthamaki angĩakorirwo agĩthĩ kũndũ. Johana Mũbatithania ookĩte gũthondeka ngoro cia andũ arĩa meetereire Mũhonokia.

Njira iria njogomu nīkarūngario,
nacio njira iria itarī njaraganu nīkaaraganio.

⁶ Nao andū othe nīmakona ūhonokio wa Ngai.’ ”

⁷ Andū aingī nīmathiire kūrī Johana akamabatithie, nake akīmeera atīrī, “Inyuū rūciaro rūrū rwa nduira! Nūū ūmūtaarīte mūūrīre marakara marīa makirī gūūka?”

⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwīrira. Na mūtikambīrīrie kwīra na ngoro cianyu atīrī, ‘Ithe witū nī Iburahīmu,’ Nīgūkorwo ngūmwīra atīrī, Ngai no atūme mahiga maya matuīke ciana cia Iburahīmu.

⁹ Ithanwa nīrīgītwo itina-inī cia mītī, na mūtī o wothe ūtaciara maciara mega ūrītemagwo ūgaikio mwaki-inī.”

¹⁰ Nao andū acio makīmūūria atīrī, “Tūkiagīrīrwo nī gwīka atīa?”

¹¹ Nake Johana akīmacookeria atīrī, “Mūndū ūrīa ūrī na nguo igīrī nīagaīre ūrīa ūtarī, nake ūrīa ūrī na irio nīeke o ta ūguo.”

¹² Nao etia mbeeca cia igooti[‡] o nao magīūka mabatithio, makīmūūria atīrī, “Mūrutani, twagīrīrwo nī gwīkaga atīa?”

¹³ Nake akīmacookeria atīrī, “Mūtigetage mbeeca makīria ya ūrīa mwathītwo mwītagie.”

¹⁴ Nacio thigari[§] ikīmūūria atīrī, “Na ithuī-rī, twagīrīrwo nī gwīkaga atīa?”

Nake agīcicookeria atīrī, “Mūtigatunyage andū mbeeca na mūtikamaigagīrīre igenyo; na ningī iganagwoi nī mūcaara wanyu.”

¹⁵ Na rīrī, andū nīmaikaraga metereire marī na mwīhoko, na othe magecūūranagia ngoro-inī ciao kana hihī Johana ahota gūkorwo nīwe Kristū.

¹⁶ Nowe Johana akīmacookeria akīmeera othe atīrī, “Nī-rī, ndīmūbatithagia na maaī. No nī kūrī mūndū ūgūūka ūrī na hinya kūngīra, ūrīa nī itagīrīre kuohora ndigi cia iraatū ciake. We akaamūbatithagia na Roho Mūtheru o na mwaki.

¹⁷ Gītarūrū gīake akīnyīitīte na guoko nīguo atherie kīhuhīro gīake, na acookanīrīre ngano amūikie ikūmbī rīake, no nīagacina mahuti na mwaki ūtangīhoreka.”

¹⁸ Johana nīataarire andū na ciugo nyingī na akamahunjagīria Ūhoro-ūrīa-Mwega.

¹⁹ Na rīrī, rīrīa Johana aatetirie Herode ūrīa warī mūthamaki tondū wa kūhikia Herodia, mūtumia wa mūrū wa ithe na nī ūndū wa maūndū marīa mangī mothe mooru eekīte,

²⁰ Herode nīongereire ūndū ūngī mūūru makīria; naguo nī wa kūnyīitithia Johana na kūmuohithia njeera.

Kūbatithio na Rūciaro rwa Jesū

²¹ Hīndī īrīa andū othe maarīkie kūbatithio, o nake Jesū nīabatithirio. Na rīrīa aahooyaga, Igūrū rīkīhingūka,

²² nake Roho Mūtheru agīkūrūka akīūmba igūrū rīake arī na mwīrī wahaanaga ta wa ndutura. Naguo mūgambo ūkiuma Igūrū ūkiuga atīrī, “Wee nīwe mūrū wakwa ūrīa nyendete; na nīngenaga mūno nīwe.”

[‡] **3:12** Mbeeca cia igooti cionganagio nī Ayahudi o na gūtuika ciarī cia thirikari ya Roma. Andū acio nīmamenetwo mūno nī ūndū wa gūteithia Aroma. **§ 3:14** Atongoria amwe a Ayahudi o na ciikaro imwe ciao nīmetīkīrītio kūgīa na thigari ciao cia kwīgītira nī thirikari ya Roma. Andū maathūire mītugo ya thigari, no ti wīra wao.

²³ Na rĩrĩ, Jesũ akĩambĩrĩria ũtungata wake aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ta mĩrongo itatũ. Nao andũ meeciiragia atĩ aarĩ mũrũ wa Jusufu, mũrũ wa Heli,
²⁴ mũrũ wa Mathati, mũrũ wa Lawi, mũrũ wa Meliki, mũrũ wa Janai, mũrũ wa Jusufu,
²⁵ mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Amosi, mũrũ wa Nahumu, mũrũ wa Esili, mũrũ wa Nagai,
²⁶ mũrũ wa Maathi, mũrũ wa Matathia, mũrũ wa Semeini, mũrũ wa Joseki, mũrũ wa Joda,
²⁷ mũrũ wa Joanani, mũrũ wa Resa, mũrũ wa Zerubabeli, mũrũ wa Shelathieli, mũrũ wa Neri,
²⁸ mũrũ wa Meliki, mũrũ wa Adi, mũrũ wa Kosamu, mũrũ wa Elimadami, mũrũ wa Eri,
²⁹ mũrũ wa Joshua, mũrũ wa Eliezeri, mũrũ wa Jorimu, mũrũ wa Mathati, mũrũ wa Lawi,
³⁰ mũrũ wa Simeoni, mũrũ wa Juda, mũrũ wa Jusufu, mũrũ wa Jonamu, mũrũ wa Eliakimu,
³¹ mũrũ wa Melea, mũrũ wa Mena, mũrũ wa Matatha, mũrũ wa Nathani, mũrũ wa Daudi,
³² mũrũ wa Jesii, mũrũ wa Obedi, mũrũ wa Boazu, mũrũ wa Salimoni, mũrũ wa Nahashoni,
³³ mũrũ wa Aminadabu, mũrũ wa Aruni, mũrũ wa Hezironi, mũrũ wa Perezu, mũrũ wa Juda,
³⁴ mũrũ wa Jakubu, mũrũ wa Isaaka, mũrũ wa Iburahĩmu, mũrũ wa Tera, mũrũ wa Nahoru,
³⁵ mũrũ wa Serugu, mũrũ wa Reu, mũrũ wa Pelegu, mũrũ wa Eberi, mũrũ wa Shela,
³⁶ mũrũ wa Kainani, mũrũ wa Arafakasadi, mũrũ wa Shemu, mũrũ wa Nuhu, mũrũ wa Lameku,
³⁷ mũrũ wa Methusela, mũrũ wa Enoku, mũrũ wa Jaredi, mũrũ wa Mahalaleli, mũrũ wa Kenani,
³⁸ mũrũ wa Enoshu, mũrũ wa Sethi, mũrũ wa Adamu, mũrũ wa Ngai.

4

1 Nake Jesũ akiũma kũu Jorodani aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩtwarwo nĩ Roho werũ-inĩ,

2 kũrĩa aagereirio nĩ mũcukani matukũ mĩrongo ĩna. Ndaarĩaga kĩndũ matukũ-inĩ macio, namo maathira agĩkorwo arĩ mũhũũtu.

3 Nake mũcukani akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai, ĩra ihiga rĩrĩ rĩtuĩke mũgate.”

4 Nake Jesũ akĩmĩcookeria atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘To mũgate wiki ũngĩtũũria mũndũ muoyo.’”

5 Ningĩ mũcukani akĩmũtwara handũ hatũũgĩru mũno, na gwa kahinda kanini mũno akĩmuonia mothamaki mothe ma gũkũ thĩ.

6 Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũkũhe wathani wa kũu guothe na riiri wakuo wothe, nĩngũkorwo nĩnĩheanĩtwo kũrĩ nĩ, na no ndĩciheane kũrĩ mũndũ o wothe ũrĩa ingĩenda kũhe.

7 Nĩ ũndũ ũcio ũngĩnyinamĩrĩra ũhooe, mothe megũtuĩka maku.”

8 Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku na ũmũtungatagĩre o we wiki.’”

9 Nake mũcukani akĩmũtwara Jerusalemu, na akĩmũrũgama gathũrũmũndũ-inĩ ka hekarũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai, wĩgũithie thĩ kuuma haha.

10 Nĩngũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“ Nĩagaatha araika ake nĩ ũndũ waku
makũmenyerere wega;

11 ningĩ nĩmagakwanĩrĩria na moko mao,
nĩgeetha ndũkaringwo kũgũrũ nĩ ihiga.’”

12 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maandĩko moigĩte atĩrĩ: ‘Ndũkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

13 Rĩrĩa mũcukani aarĩkirie kũmũgeria na njĩra ciothe-rĩ, akĩmũtiga nginya ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩkoneka.

Jesũ Kũregwo Nazarethi

14 Nake Jesũ agĩcooka Galili arĩ na hinya wa Roho, nayo ngumo yake ĩkĩhunja kũu bũrũri ũcio wothe.

15 Nake nĩarutanaga thunagogi-inĩ ciao, nao andũ othe makĩmũkumia.

16 Na rĩrĩ, nĩathiire Nazarethi, kũrĩa aarereirwo, na agĩtoonya thunagogi mũthenya wa Thabatũ, o ta ũrĩa aamenyerete gwĩka. Nake akĩrũgama na igũrũ athome Maandĩko.

17 Akĩnengerwo ibuku rĩa gĩkũnjo rĩa mũnabii Isaia. Akĩrĩkũnjũra, akĩona harĩa handĩkĩtwo atĩrĩ:

18 “Roho wa Mwathani arĩ igũrũ rĩakwa,
nĩ ũndũ nĩanjitĩrĩrie maguta

nĩguo hunjagĩrie arĩa athĩni Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

Nĩandũmĩte thĩ nyanĩrĩre kuohorwo kwa arĩa moheetwo,

na atĩ arĩa atumumu nĩmegũcooka kuona,

na njohorithie arĩa mahinyĩrĩrio,

19 ningĩ nyanĩrĩre mwaka wa gwĩtikĩrĩka wa Mwathani.”

20 Agĩcooka agĩkũnja ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, agĩcookeria mũmenyereri wa thunagogi, agĩkara thĩ. Nao andũ arĩa othe maarĩ thunagogi makĩmũrora.

21 Nake akĩambĩrĩria kwaria, akĩmeera atĩrĩ, “Ũmũthĩ maandĩko maya nĩ mahingio mũkĩĩguagĩra.”

²² Nao andũ othe makĩmũgaatha na makĩgegio mũno nĩ ciugo njega iria cioimaga kanua gake. Makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Jusufu?”

²³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkũnjĩra thimo ĩrĩa yugaga atĩrĩ, ‘Ndagĩtarĩ, wĩhonia wee mwene! Maũndũ marĩa tũiguĩte atĩ nĩ wekire kũu Kaperinaumu meeke gũkũ itũũra-inĩ rĩaku.’”

²⁴ Agĩthĩ na mbere kuuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra na ma, gũtirĩ mũnabii wĩtikagĩrwo itũũra-inĩ rĩake.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwarĩ atumia aingĩ a ndigwa Isiraeli matukũ-inĩ ma Elija, rĩrĩa igũrũ rĩarĩ ihinge mĩaka ĩtatũ na nuthu, na ng’aragu nene ĩkĩyũra bũrũri wothe.

²⁶ No Elija ndaigana gũtũmwo kũrĩ o na ũmwe wao, tiga kũrĩ mũtumia wa ndigwa ũrĩa watũire itũũra rĩa Zarefathu kũu bũrũri wa Sidoni.

²⁷ Ningĩ nĩ kwarĩ andũ aingĩ maarĩ na mangũ thĩinĩ wa Isiraeli ihinda rĩa Elisha ũrĩa mũnabii, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao wahonirio tiga Naamani ũrĩa Mũsuriata.”

²⁸ Andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ wa thunagogi nĩmarakarire mũno rĩrĩa maiguire ũguo.

²⁹ Magĩũkĩra makĩmũrutũrũra kuuma itũũra-inĩ rĩu, makĩmũtware rwere-inĩ rwa karĩma harĩa itũũra rĩu rĩakĩtwo, nĩguo mamũikie na kũu kĩharũrũka-inĩ.

³⁰ Nowe Jesũ akĩgerera gatagatĩ-inĩ ka andũ, agĩthĩra.

Jesũ Kũingata Roho Mũũru

³¹ Agĩcooka agĩkũrũka, agĩthĩ Kaperinaumu, itũũra rĩarĩ Galili, na mũthenya wa Thabatũ akĩambĩrĩria kũruta andũ.

³² Nao andũ makĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake, tondũ ndũmĩrĩri yake yarĩ wa wathani.

³³ Na rĩrĩ, kũu thĩinĩ wa thunagogi nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ndaimono, nĩyo ngoma thũku. Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ,

³⁴ “Hĩ! Ūrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ūũkĩte gũtũniina? Nĩngũũ, we nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai!”

³⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma, akĩmĩra atĩrĩ, “Kira, na uume thĩinĩ wake!” Nayo ndaimono ĩyo ĩkĩgũithia mũndũ ũcio thĩ hau mbere yao othe, ĩkũma na ndĩamũthirie.

³⁶ Nao andũ othe makĩgega makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ ũrutani ũyũ ũhaana atĩa? Araatha ngoma thũku arĩ na wathani na hinya, nacio ikojima!”

³⁷ Nayo ngumo yake ĩkĩhunja kũrĩa guothe kwariganĩtie na kũu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

³⁸ Nake Jesũ akũma thunagogi, agĩthĩ mũciĩ gwa Simoni. Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ mũno, nao magĩthaiha Jesũ nĩ ũndũ wake.

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, akĩnamĩrĩra harĩ we, na agĩatha mũrimũ ũcio uume mwĩrĩ wake, nago ũkũma. Nake mũtumia ũcio agĩũkĩra o rĩmwe na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

40 Na rĩria riũa riathũaga, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ na mĩrimũ ngũrani, nake akĩmaigĩrĩra moko o mũndũ o mũndũ, akĩmahonia.

41 O na ningĩ ndaimono ikiuma andũ aingĩ, ikĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!” Nowe agĩcikaania na agĩcigĩria ciarie, tondũ nĩcioĩ atĩ nĩwe Kristũ.

42 Na gwakĩa-rĩ, Jesũ akiumagara agĩthĩ kũndũ gũtaarĩ andũ. Nao andũ makĩmũcaria, na rĩria maakinyire harĩa aarĩ, makĩgeria kũmũgirĩrĩria ndakoime kũu amatige.

43 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “No nginya hunjie Ũhoro-ũria-Mwega wa ũthamaki wa Ngai matũũra-inĩ marĩa mangĩ o namo, nĩ ũndũ nĩkĩo ndaatũmirwo.”

44 Nake agĩthĩ na mbere na kũhunja thĩnĩ wa thunagogi cia Judea.

5

Gwĩta Atũmwo a Mbere

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Jesũ arũngĩi hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Genesareti, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ aingĩ nĩkĩahatĩkanaga kĩmũkuhĩrĩrie nĩguo gĩthikĩrĩrie ũhoro wa Ngai,

2 nake akĩona tũtarũ twĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩu, tũtigĩtwo ho nĩ ategi a thamaki, arĩa maathambagia neti ciao cia gũtega.

3 Agĩtoonya gatarũ kamwe, nako kaarĩ ga Simoni, akĩmũthaita agatoonyatoonye maaĩ-inĩ, kehere hũgũrũrũ-inĩ. Agĩcooka agĩkara thĩ, akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoro arĩ gatarũ-inĩ kau.

4 Na aarĩkia kwaria, akĩra Simoni atĩrĩ, “Twara gatarũ haarĩa hariku, mũikũrũkie neti maaĩ-inĩ, mũtege thamaki.”

5 Nake Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi witũ, tũrutĩte wĩra mũritũ ũtukũ wothe, na tũtinanyiita kĩndũ o na kĩ. No tondũ nĩwoiga ũguo-rĩ, nĩngũikũrũkia neti.”

6 Maarĩkia gwĩka ũguo, makĩnyiita thamaki nyingĩ mũno, nginya neti ciao ikĩambĩrĩria gũtuĩka.

7 Nĩ ũndũ ũcio makĩheneria arĩa maarutithanagia wĩra nao, arĩa maarĩ gatarũ kau kangĩ moke mamateithie, nao magĩũka makĩiyũria tũtarũ twerĩ ki, o nginya tũkĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ.

8 Hĩndĩ irĩa Simoni Petero onire ũguo, akĩgũithia maru-inĩ ma Jesũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njeherera Mwathani; nĩ ndĩ mũndũ mwĩhia!”

9 Nĩgũkorwo we na arĩa othe maarĩ nao nĩmagegire mũno nĩ ũndũ wa thamaki iria maanyiitĩte,

10 o na Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, arĩa maarutithanagia wĩra na Simoni nĩmagegire.

Nake Jesũ akĩra Simoni atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra; kuuma rĩu ũrĩtegaga andũ.”

11 Nĩ ũndũ ũcio makĩumĩria tũtarũ twao hũgũrũrũ-inĩ cia iria, magĩtiga indo ciao ciothe, makĩmũrũmĩrĩra.

Mũndũ Warĩ na Mangũ

12 Na rĩrĩ, hĩndĩ imwe rĩria Jesũ aarĩ itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, nĩguokire mũndũ waiyũritwo nĩ mangũ mwĩrĩ wothe. Na rĩria onire Jesũ, akĩgũithia, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, akĩmũthaita, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

13 Jesū agītambūrūkia guoko gwake, akīhutia mündū ūcio, akīmwīra atīrī, “Īi, nīngwenda. Therio!” Na o hīndī īyo akīhonio mangū.

14 Jesū agīcooka akīmūkaania, akīmwīra atīrī, “Ndūkeere mündū o na ū, no thī, ūkeyonanie kūrī mūthīnjīri-Ngai, na ūrute magongona marīa Musa aathanire nī ūndū wa gūtherio gwaku, arī ūira kūrī o.”

15 Na rīrī, ngumo yake īgīkīrīrīria kūhunja makīria, o nginya kīrīndī kīngī ma kīa andū gīgīūka kūmūthikīrīria na kūhonio mīrimū yao.

16 No Jesū nīheragīra andū, agathiī kūndū gūtarī andū kūhoera Ngai kuo.

Jesū Kūhonia Mündū Wakuite Ciiga

17 Mūthenya ūmwe nī kūrutana aarutanaga, nao Afarisai na arutani a watho arīa mookīte kuuma matūūra mothe ma Galili, na Judea, na Jerusalemu, maikarīte thī hau. Naguo hinya wa Ngai wa kūhonia warī hamwe na Jesū.

18 Na rīrī, nīhookire andū makuūite mündū na kībarī, warūarīte mīrimū wa gūkua ciiga, nao makīgeria kūmūtoonyia nyūmba mamūige harī Jesū.

19 Na rīrīa maagire njīra ya gwīka ūguo nī ūndū wa ūingī wa andū, makīhaica nyūmba-igūrū magītharia maturubarī, makīmūikūrūkīria mwanya-inī ūcio o arī kībarī-inī, nginya gatagatī-inī ka andū acio makīmūiga o hau Jesū aarī.

20 Rīrīa Jesū onire wītīkio wao, akīmwīra atīrī, “Mūrata, nīwarekerwo mehia maku.”

21 Nao Afarisai na arutani a watho makīambīrīria gwīciirīa ngoro-inī ciao, makiuga atīrī, “Kaī mündū ūyū arī ū, ūkūruma Ngai? Nūū ūngīhota kūrekanīra mehia, tīga Ngai we wiki?”

22 Nowe Jesū nīamenyaga ūrīa meeciiragia na akīmooria atīrī, “Mūreeciirīa maūndū macio ngoro-inī cianyu nīkī?”

23 Nī ūndū ūrīkū mūhūthū; nī kwīra mündū, ‘Nīwarekerwo mehia maku,’ kana nī kūmwīra, ‘Ūkīra wītware’?

24 No nīgeetha mūmenye atī Mūrū wa Mündū arī na ūhoti gūkū thī wa kūrekanīra mehī-rī ...” Akīra mündū ūcio wakuite ciiga atīrī, “Ndakwīra atīrī, ūkīra, oya kībarī gīaku, ūinūke.”

25 O hau hau akīrūgama mbere yao, akīoya kībarī kīrīa akomeire, na akīinūka mūciī akīgoocaga Ngai.

26 Nao andū othe nīmagegire na magīkumia Ngai. Makīiyūrwo nī guoya, makiuga atīrī, “Ūmūthī nītuonete maūndū tūtārī tuona.”

Jesū gwīta Lawi

27 Thuutha wa ūguo, Jesū akīumagara na akīona mündū warī mwītīa wa mbeeca cia igooti wetagwo Lawi aikarīte harīa heetagīrio mbeeca cia igooti. Jesū akīmwīra atīrī, “Nūmīrīra.”

28 Nake Lawi agīūkīra, agītīga indo ciake ciothe, akīmūrūmīrīra.

29 Lawi agīcooka akīrugīthīria Jesū iruga inene gwake mūciī, na gīkundi kīnene kīa etīa mbeeca cia igooti o na andū angī nīmarīanagīra nao.

30 No Afarisai na arutani a watho arīa maarī a gīkundi kīao magītīta arutwo ake makīmooria atīrī, “Mūrīanagīra na mūkanyuanīra na etīa mbeeca cia igooti na andū ehīa nīkī?”

31 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũĩrĩ tio mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru.

32 Nĩ ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia, nĩguo merire.”

Jesũ Kũurio Kũuria Igũrũ rĩa Kwĩhingaga Kũrĩa

33 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Arutwo a Johana nĩ meehingaga kũrĩa irio kaingĩ kaingĩ makahooya, o nao arutwo a Afarisai nĩmekaga o ũguo, no aku marĩaga na makanyua hĩndĩ ciothe.”

34 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “No mwĩre ageni a mũhikania mehinge kũrĩa rĩrĩa e hamwe nao?

35 No rĩrĩ, ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeherio kuuma kũrĩ o; matukũ-inĩ macio-rĩ, nĩ makeehinga kũrĩa irio.”

36 Ningĩ Jesũ akĩmahe ũgoro na ngerekano ĩno, akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ ũngĩtinia kĩraka kuuma harĩ nguo njerũ, agũkĩre nguo ngũrũ. Angĩka ũguo, angĩkorwo atarũrite nguo njerũ, nakĩo kĩraka kiu kĩa nguo ĩyo njerũ kĩage kwagĩrĩa nguo ĩyo ngũrũ.

37 Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra ndibei ya mũhihano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ĩyo ya mũhihano no ĩtarũre mondo icio, ndibei ĩyo ĩtĩke, nacio mondo icio ĩtarũkange.

38 Aca, ti ta ũguo, ndibei ya mũhihano no nginya ĩkĩrwo mondo-inĩ njerũ.

39 O na gũtirĩ mũndũ thuutha wa kũnyua ndibei ngũrũ ũcookaga kwenda ndibei ĩyo ya mũhihano, nĩ ũndũ oigaga atĩrĩ, ‘Ĩrĩa ngũrũ nĩyo njega.’”

6

Jesũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ

1 Mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ akĩgerera mĩgũnda-inĩ ya ngano, nao arutwo ake makĩambĩrĩria gũtua ngira imwe cia ngano, magĩcirigitha na moko, makĩrĩa ngano.

2 Afarisai amwe makĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũĩ kĩratũma mwĩke ũrĩa gũtetĩkĩrĩtio nĩ watho mũthenya wa Thabatũ?”

3 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũrĩa Daudi eekire, rĩrĩa we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu?

4 Aatoonyire Nyũmba ya Ngai, akĩoya na akĩrĩa mĩgate ĩrĩa yamũrĩrwo Ngai, ĩrĩa ateetĩkĩrĩtio kũrĩa nĩ watho tiga no athĩnjĩri-Ngai meetĩkĩrĩtio kũmĩrĩa, na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

5 Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ.”

6 Na rĩrĩ, mũthenya ũngĩ wa Thabatũ nĩathiire thunagogi-inĩ, akĩrutana, nakuo nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ mwonju guoko gwake kwa ũrĩo.

7 Nao Afarisai na arutani a watho nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno, mone kana nĩekũhonania mũthenya wa Thabatũ.

8 Nowe Jesũ, tondũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia, akĩra mũndũ ũcio wonjete guoko atĩrĩ, “Ũkĩra ũrũgame mbere ya andũ othe.” Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩrũgama hau.

⁹ Jesū agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmũuria atĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtĩkĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ: nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũuru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũniina?”

¹⁰ Akĩhũgũra, akĩmarora othe, agĩcooka akĩira mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩka o ro ũguo; nakuo guoko gwake gũkĩhonio biũ.

¹¹ Nao makĩrakara mũno, makĩambĩrĩria kũũrania ũrĩa mangĩka Jesũ.

Atũmwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩomagariire agĩthĩ kĩrĩma-inĩ akahoe, akĩraara akĩhooya Ngai ũtukũ wothe.

¹³ Gwakĩa-rĩ, agĩta arutwo ake moke harĩ we, agĩthuura andũ ikũmi na eerĩ ao, akĩmatua atũmwo, nao nĩ:

¹⁴ Simoni (ũrĩa aatuire Petero), na Anderea mũrũ wa nyina, na Jakubu, na Johana, na Filipu, na Baritholomayo,

¹⁵ na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo, na Simoni ũrĩa wetagwo Zelote,

¹⁶ na Judasi wa Jakubu, na Judasi Mũisikariota ũrĩa wamũkunyaĩire.

Irathimo na Irumi

¹⁷ Nake Jesũ agĩkũrũka hamwe nao, makĩrũgama handũ haarĩ haraganu. Gĩkundi kĩnene kĩa arutwo ake kiarĩ ho, o na andũ aingĩ mũno kuuma Judea guothe, na Jerusalemu, o na kuuma ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni,

¹⁸ nao mookĩte nĩguo mamũigue na mahonio mũrimũ yao. Nao arĩa maanyamaragio nĩ ngoma thũku makĩhonio,

¹⁹ nao andũ othe makĩgeria kũmũhutia, tondũ hinya nĩwoimaga thĩnĩ wake na ũkamahonia othe.

²⁰ Nake akĩrora arutwo ake, akiuga atĩrĩ:

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ athĩni,
nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wanyu.

²¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũhũũtaga rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũkahũnio.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũrarĩra rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũgatheka.

²² Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ mekũmũmena,
na meyamũre kũrĩ inyuĩ, na mamũrume,
na mathũkĩrĩrie rĩitwa rĩanyu,
nĩ ũndũ wa Mũrũ wa Mũndũ.

²³ “Mũthenya ũcio nĩmũgakena na mũrũgarũge, tondũ mũcaara wanyu nĩ mũingĩ Igũrũ. Nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekire anabii.

²⁴ “No rĩrĩ, kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ itonga-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũrĩkĩtie kwamũkĩra kũnyamarũrwo kwanyu.

²⁵ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arĩa mũhũũniĩ rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũkahũta.

Kaĩ mũrĩ na haaro arĩa mũratheka rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũgacakaya na mũrĩre.

²⁶ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ othe mekũmũgaathĩrĩria-ĩ,
nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekaga anabii a maheeni.

Kwenda Thũ

27 “No ngũmwĩra atĩrĩ inyuĩ arĩa mũũthikĩrĩrie: endagai thũ cianyu, na mwĩkage wega arĩa mamũthũire,

28 na ningĩ mũrathimage arĩa mamũrumaga, na mũhooyagĩre arĩa mamwĩkaga ũũru.

29 Na rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rũmwe, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo. Na mũndũ angĩgũtunya igooti rĩaku, ndũkamũgirie kuoya o na kanjũ yaku.

30 Mũndũ o wothe angĩkũhooya kĩndũ mũhe, na mũndũ o wothe angĩoya kĩndũ gĩaku, ndũkamwĩtie.

31 Īkagai andũ arĩa angĩ o ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage.

32 “Rĩu-rĩ, angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mwakĩgũna na kĩ? O na ‘ehia’ nĩmendaga arĩa mamendete.

33 Na mũngĩkorwo mwĩkaga wega o arĩa mamwĩkaga wega-rĩ, mwakĩgũna na kĩ? Nĩgũkorwo ehia o nao nĩmekaga o ũguo.

34 Na ningĩ mũngĩkorwo mũkombithagia o arĩa mwĩhokete nĩmakamũriha-rĩ, mwakĩgũna na kĩ? O na ehia nĩmakombagĩra ehia arĩa angĩ, mehokete nĩmakarĩho ciothe.

35 No rĩrĩ, endagai thũ cianyu, na mũciĩkage wega, o na mũkombithagie mũtekwĩhoka gũcookerio kĩndũ. Hĩndĩ iyo irĩhi rĩanyu nĩrikaneneha, na inyuĩ nĩmũgatuĩka ariũ a ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, nĩgũkorwo we nĩaiguagĩra arĩa matarĩ ngaatho tha o na arĩa aaganu.

36 Iguanagĩrai tha, o ta ũrĩa Ithe wanyu aiguanagĩra tha.

Gũtuanĩra Ciira

37 “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio. Mũtigatuanagĩre, nĩgeetha na inyuĩ mũtikanatuĩrwo. Rekanagĩrai, na inyuĩ nĩmũkarekerwo.

38 Heanagai, na inyuĩ nĩmũrĩheagwo na gĩthimi kĩega, gĩkindĩrĩtwo, kĩinainĩtio na gĩgaitĩkĩrĩra, nĩkĩo mũgaitĩrĩrwo nakĩo nguo-inĩ. Nĩgũkorwo gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo.”

39 Agĩcooka akĩmahe ngerekano ĩno, akĩmooria atĩrĩ, “Mũtumumu no atongorie mũtumumu ũrĩa ũngĩ? Githĩ eerĩ to magũe irima?

40 Mũrutwo ti mũnene kũrĩ mũmũruti, no ũrĩa wothe mũrute wega, no atuĩke ta mũmũruti.

41 “Nĩ kĩ gĩgũtũma wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kũrũmbũiya mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku we mwene?

42 Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Mũrũ wa baba, reke ngũrute kĩhuti kũ kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee wagĩte kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ naguo riitho rĩaku? Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ naguo riitho, nĩguo wone wega ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

Mũtĩ na Maciaro maguo

43 “Gũtirĩ mũtĩ mwega ũciaraga maciaro mooru, kana mũtĩ mũũru ũgaciara maciaro mega.

44 O mũtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo mwene. Andũ matituaga ngũyũ kuuma mĩtĩ-inĩ ya mĩigua, o na kana magatua thabibũ kuuma cong’e-inĩ.

⁴⁵ Mündũ ũrĩa mweka aragia maündũ mega kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake, nake mündũ ũrĩa mũũru aragia maündũ mooru kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake. Nĩgũkorwo kanua gake kaaragia o maündũ marĩa maiyũrite ngoro yake.

Aaki arĩa Ogĩ, na arĩa Akĩgu

⁴⁶ “Atĩrĩrĩ, mũnjĩtaga ‘Mwathani, Mwathani,’ nĩkĩ, na mũtiĩkaga ũrĩa ndĩmwĩraga?”

⁴⁷ Nĩngũmuonia ũrĩa mündũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ nĩ, na akaigua ciugo ciakwa, na ageeka ũrĩa ciugĩte ahaana.

⁴⁸ Ahaana ta mündũ waakaga nyũmba, ũrĩa wenjire mũthingi, akĩũrikiya na akĩwamba igũrũ rĩa ihiga. Hĩndĩ rĩa kwagĩire mũiyũro wa maaĩ, kĩguũ gĩkĩgũtha nyũmba iyo na nditi, no gĩtiamĩenyenyirie, tondũ nĩyaakĩtwo wega.

⁴⁹ No mündũ ũrĩa ũiguaga ciugo ciakwa, na ndekaga ũrĩa ciugĩte, ahaana ta mündũ ũrĩa waakire nyũmba itarĩ na mũthingi. Na rĩrĩa kĩguũ kĩagũthire nyũmba iyo, ikĩmomoka, nago mwanangĩko wayo warĩ mũnene.”

7

Wĩtkio wa Mũnene-wa-Thigari-Igana

¹ Nake Jesũ aarĩkia kwaria maündũ macio mothe andũ makĩmũiguaga, agĩtoonya Kaperinaumu.

² No kũu nĩ kwarĩ na ndungata ya mũnene-wa-thigari-igana, irĩa mũmĩathi eendete mũno, nayo yarĩ ndwaru hakuhĩ gũkua.

³ Nake mũnene ũcio wa thigari igana aigua ũgoro wa Jesũ, agĩtũma athuuri a Ayahudi kũrĩ we makamũũrie oke ahonie ndungata yake.

⁴ Nao maakinya kũrĩ Jesũ, makĩmũthaitha magwatĩirie mũno, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mündũ ũyũ nĩagĩrĩrwo gwĩkwo ũguo nĩwe,

⁵ tondũ nĩendete rũrĩrĩ rwitũ na nĩatwakĩire thunagogi.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nao.

Na marĩ hakuhĩ gũkinya mũciĩ, mũnene ũcio wa thigari igana akĩmũtũmĩra arata makamwĩre atĩrĩ, “Mwathani, tiga gwĩthĩnia tondũ ndiagĩrĩire wee ũũke gwakwa mũciĩ.

⁷ O na nokĩo itanona njagĩrĩire gũũka kũrĩ we. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nĩkũhona.

⁸ Nĩgũkorwo nĩ mwene ndĩ mündũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe ‘Thĩ, nĩathiiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, ‘Ūka,’ nĩokaga. Na nĩngĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, ‘Ĩka ũna,’ nĩkaga.”

⁹ Rĩrĩa Jesũ aigũire ũguo, akĩgega, akĩhũgũkĩra kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩamũrũmĩrĩire, agĩkũra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ, ndionete mündũ ũrĩ na wĩtkio mũnene ũ Isiraeli guothe!”

¹⁰ Nao andũ arĩa maatũmĩtwo magĩcooka mũciĩ magĩkora ngombo iyo irĩ honu.

Jesũ Kũriũkia Kamwana ka Mũtumia wa Ndigwa

¹¹ Ihinda inini rĩathira, Jesũ agĩthĩ itũũra rĩetago Naini, nao arutwo ake na andũ gĩkundi kĩnene magĩthĩ nake.

¹² Na rĩrĩa akuhĩrĩirie kĩhingo gĩa itũũra rĩu, mündũ wakuĩte nĩarutago kuo na aarĩ mwana wa mũmwe, nake nyina aarĩ mũtumia wa ndigwa. Nao andũ aingĩ a itũũra rĩu maarĩ hamwe nake.

13 Rirĩa Mwathani onire mütumia ũcio, akĩmũiguĩra tha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũrĩa.”

14 Agĩcooka agĩthiĩ, akĩhutia ithandũkũ, nao arĩa maarĩkuuĩte makĩrũgama. Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Mwanake, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”

15 Mũndũ ũcio wakuĩte agĩũkĩra, akĩambĩrĩa kwaria, nake Jesũ akĩmũnengerana kũrĩ nyina.

16 Andũ othe makĩyũrwo nĩ guoya na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mũnabii mũnene nĩokĩte gatagatĩ gaitũ. Ngai nĩokĩte gũteithia andũ ake.”

17 Nayo ngumo ya Jesũ ikĩhunja Judea guothe o na bũrũri ũrĩa wagũthiũrũkĩirie.

Jesũ na Johana Mũbatithania

18 Nao arutwo a Johana nĩmamũheire ũhoru wa maũndũ macio mothe. Nake Johana agĩta arutwo ake eerĩ,

19 akĩmatũma kũrĩ Mwathani makamũurie atĩrĩ, “Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

20 Nao arutwo acio maakinya kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Johana Mũbatithania aatũtũma kũrĩ we tũkũurie atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?’”

21 Ihinda-inĩ o rĩu Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mũrimũ, na ndwari, na akĩngata ngoma thũku o na agĩtũma andũ aingĩ arĩa maarĩ atumumu macooke kuona.

22 Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria arĩa maatũmĩtwo atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa muonete na mũkaigua: atĩ atumumu nĩ marona, na ithua nĩretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩ marahonio, na andũ arĩa mataiguaga nĩmaraua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na ũhoru-ũrĩa-Mwega nĩũrahunjĩrio arĩa athĩni.

23 Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũtarahĩngwo nĩ ũndũ wakwa.”

24 Andũ acio maatũmĩtwo nĩ Johana moima harĩ Jesũ, Jesũ akĩambĩrĩa kwariĩ andũ aingĩ ũhoru wa Johana, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kũ mwathiĩte kuona werũ-inĩ? Hihi mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho?

25 Angĩkorwo ti guo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo cia goro na magekenia na mũago ya thĩ maikaraga nyũmba cia ũthamaki.

26 Mwangĩthiĩte kuona kĩ? Hihi mwathiĩte kuona mũnabii? Ĩĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii.

27 Ũyũ nĩwe ũrĩa ũhoru wake wandĩkĩtwo atĩrĩ:
“ Nĩngatũma mũtũmwo wakwa athiĩ mbere yaku,
nake nĩagagũthondekera njĩra.’

28 Ngũmwĩra atĩrĩ, harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ atumia-rĩ, gũtirĩ o na ũmwe mũnene gũkĩra Johana; no mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa Ngai, nĩ mũnene kũmũkĩra.”

29 (Andũ othe, o na etia mbeeca cia igooti, rĩrĩa maiguire ciugo cia Jesũ, magĩtũkĩra atĩ njĩra ya Ngai nĩ ya ma, tondũ maabatithĩtio nĩ Johana.

30 No Afarisai na arutani a watho makĩregana na ũrĩa Ngai endaga meke, tondũ o matiabatithĩtio nĩ Johana.)

³¹ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Andũ a rūciaro rūrũ ingĩmagerekania na kĩ? Matarĩĩ ta kĩ?”

³² Matarĩĩ ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩta iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

“Twamũhuhĩire mūtũrĩrũ,
mũkĩaga kũina;
twamũinĩire rwĩmbo rwa macakaya,
no mūtĩarĩire.’”

³³ Nĩgũkorwo Johana Mũbatithania ookire atekũrĩa na atekũnyua ndĩbei, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’

³⁴ Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuga, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, mũrata wa etiã mbeeca cia igooti na “ehia”.’

³⁵ No ũgĩ nĩũmenyekaga nĩ wa kĩhooto nĩ ciana ciaguo ciothe.”

Jesũ Gũtĩrĩrio Maguta nĩ Mũndũ-wa-nja warĩ Mwĩhia

³⁶ Na rĩrĩ, Mũfarisai ũmwe nĩetire Jesũ gwake makarĩanĩre irio cia hwaĩ-inĩ nake, nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nyũmba ya Mũfarisai ũcio, agĩikara metha-inĩ.

³⁷ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja watũũrĩte mūtũũrĩre wa mehĩa itũũra-inĩ rĩu aamenyire atĩ Jesũ nĩararĩa irio nyũmba ya Mũfarisai ũcio-rĩ, agĩũka na cuba wa maguta manungi wega,

³⁸ na akĩrũgama thuutha wake, o hau magũrũ-inĩ make, akĩrĩraga, na akĩambĩrĩria kũmũhũgia nyarĩrĩ na maithori make. Agĩcooka akĩmũgĩria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, agĩcimumunya, na agĩciitĩrĩria maguta manungi wega.

³⁹ Rĩrĩa Mũfarisai ũrĩa wamwĩtĩte onire ũndũ ũcio, akĩra na ngoro atĩrĩ, “Korwo mũndũ ũyũ nĩ mũnabii, nĩangĩamenya ũrĩa ũramũhutia nĩ mũndũ-wa-nja wa mũthemba ũrĩkũ, na atĩ nĩ mwĩhia.”

⁴⁰ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, ndĩ na ũndũ wa gũkwĩra.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, njĩra.”

⁴¹ “Kũrĩ andũ eerĩ maarĩ na thĩrĩ wa mũndũ wakombithanagia mbeeca. ũmwe aarĩ na thĩrĩ wa dinari magana matano, na ũrĩa ũngĩ dinari mĩrongo itano.

⁴² Na rĩrĩ, gũtirĩ o na ũmwe wao warĩ na mbeeca cia kũmũrĩha, nĩ ũndũ ũcio marĩ o eerĩ akĩmarekera thĩrĩ ũcio. Rĩu-rĩ, acio eerĩ nũũ ũngĩmwenda makĩria?”

⁴³ Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngwĩciiria nĩ ũrĩa warekeirwo thĩrĩ ũrĩa mũnene.”

Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩwatua wega.”

⁴⁴ Agĩcooka akĩhũgũrĩra mũndũ-wa-nja ũcio, akĩra Simoni atĩrĩ, “Nĩũkuona mũndũ-wa-nja ũyũ? Njũkire nyũmba gwaku, no ndũnaahe maaĩ ma gwĩthamba nyarĩrĩ, no nĩanjihũgia nyarĩrĩ na maithori make, na acigĩria na njuĩrĩ yake.

⁴⁵ Wee-rĩ, ndũnaamumunya, no mũndũ-wa-nja ũyũ, kuuma rĩrĩa ndonyire ndarĩ aratigithĩria kũmumunya nyarĩrĩ ciakwa.

⁴⁶ Wee-rĩ, ndũnanjitĩrĩria maguta mūtwe, no ũyũ nĩanjitĩrĩrie maguta manungi wega nyarĩrĩ.

⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngũkwĩra atĩrĩ, nĩarekeirwo mehĩa make maingĩ. Nĩgũkorwo nĩendanĩte mũno. No ũrĩa ũrekeirwo mehĩa manini, ndananga o hanini.”

⁴⁸ Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Nĩwarekerwo mehĩa maku.”

⁴⁹ Ageni arĩa angĩ makĩambĩrĩria kwĩrana atĩrĩ, “Kaĩ ũyũ akĩrĩ ũ, ũrarekanĩra o na mehia?”

⁵⁰ Jesũ akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Gwĩtĩkia gwaku nĩ gwakũhonokia; thĩ na thayũ.”

8

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, Jesũ agĩthĩ matũũra-inĩ o na tũtũura-inĩ akĩhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai. Arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ maarĩ hamwe nake,

² o na atumia amwe a arĩa maarutĩtwo ngoma thũku na arĩa maahonetio mĩrimũ: nao nĩ Mariamu (ũrĩa wetagwo Mũmagidali), nĩwe warutĩtwo ndaimono mũgwanja;

³ na Joana mũtumia wa Husa, ũrĩa warĩ mũrori wa indo cia Herode; na Susana; na angĩ aingĩ. Atumia aya nĩmamũtungatagĩra na indo ciao ene.

⁴ Andũ aingĩ nĩmathiire na mbere kũngana harĩ Jesũ moimĩte matũũra-inĩ, na rĩrĩa andũ maingĩhire mũno akĩmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ,

⁵ Mũrĩmi nĩoimagarire akahure mbeũ ciake. Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra; ikĩrangĩrĩrio na magũrũ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩcirĩa.

⁶ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ, na rĩrĩa ciamerire, mĩmera ĩyo ikĩhooaha tondũ wa kwaga ũigũ.

⁷ Nacio mbeũ ingĩ ikĩgũa mũigua-inĩ, nayo mũigua igĩkũranĩra nacio na igĩcithararia.

⁸ Mbeũ ingĩ nacio ikĩgũa tĩri-inĩ mũnoru. Igĩkũra, igĩciara maita igana ma iria ciahandĩtwo.

Aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩaigwe.”

⁹ Nao arutwo ake makĩmũũria ũrĩa ngerekano ĩyo yoigaga.

¹⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hito cia ũthamaki wa Ngai, no arĩa angĩ ndĩmaaraagĩria na ngerekano, nĩgeetha,

“ ‘maarora, makaaga kuona;

na maigua, makaaga gũtaũkĩrwo.’

¹¹ “Ngerekano ĩyo yugĩte atĩrĩ: Mbeũ icio nĩ ũhoru wa Ngai.

¹² Mbeũ iria ciagũire mũkĩra-inĩ wa njĩra nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru wa Ngai, nake mũcukani agooka akeheria ũhoru ũcio ngoro-inĩ ciao, nĩguo matigetĩkie mahonoke.

¹³ Nacio iria ciagũire rũnyanjara-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru wa Ngai, na makawamũkĩra na gĩkeno, no makaaga mĩri. Metĩkagia o gwa kahinda kanini, no magerio moka makaũtiganĩria.

¹⁴ Mbeũ iria ciagũire mũigua-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru, no o magĩthiiaga-rĩ, magatharario nĩ mĩhang’o, na ũtonga, na mũago, nao makaaga gũkũra.

¹⁵ No rĩrĩ, mbeũ iria ciagũire tĩri-inĩ ũrĩa mũnoru nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru marĩ na ngoro ya ma na njega, makaũtũũria, na nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria, magaciaraga maciaro.

Tawa Ūigĩrĩrwo Handũ Igũrũ

¹⁶ “Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ūgwatagia tawa akaũkunĩkĩria na irebe, kana akaũiga rungu rwa ūrĩrĩ. No aũigaga handũ igũrũ, nĩguo andũ arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ūtheri.

¹⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ ūndũ mũhithe ūtakaguũrio, na gũtirĩ ūndũ ūrĩ hitho-inĩ ūtakamenyeka kana ūtakanĩkwo ūtheri-inĩ.

¹⁸ Nĩ ūndũ ūcio mwĩmenyagĩrĩrei ūrĩa mũthikagĩrĩria. Ūrĩa wothe ūrĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ūrĩa wothe ūtarĩ nĩagatuunyo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

¹⁹ Na rĩrĩ, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka kũmuona, no matingĩahotire gũthĩi hakuhĩ nake nĩ ūndũ wa andũ kũingĩha.

²⁰ Mũndũ ūmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũgamĩte nja makĩenda gũkuona.”

²¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ arĩa maiguaga ūhoru wa Ngai na makaũhingia.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

²² Mũthenya ūmwe Jesũ nĩerire arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthĩi mũrĩmo ūrĩa ūngĩ wa iria.” Nĩ ūndũ ūcio magĩtoonya gatarũ magĩthĩi.

²³ Na rĩrĩa maathiiaga Jesũ akĩhĩtwo nĩ toro. Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ nĩ kwagiire na kĩhuhũkanio kĩnene, nako gatarũ kau kaarĩ hakuhĩ kũũrĩra maaĩ-inĩ, na magĩkorwo marĩ ūgwati-inĩ mũnene.

²⁴ Nao arutwo magĩthĩi makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ “Mwathani! Mwathani! Nĩtũkũũrĩra maaĩ-inĩ!”

Nake Jesũ agĩũkĩra agĩkaania rũhuho na maaĩ macio maahũũranaga; namo makũmbĩ macio ma maaĩ makĩnyihanyiiha na gũkĩhoorera.

²⁵ Akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Wĩtĩkio wanyu ūrĩ ha?”

Nao makĩiyũrwo nĩ guoya na makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ūyũ arĩ ũ? Aathaga huho o na maaĩ, nacio ikamwathĩkĩra.”

Jesũ Kũhonia Mũndũ warĩ na Ndaimono

²⁶ Makĩringa mũrĩmo ūrĩa ūngĩ wa iria, magĩkinya rũgongo rwa Agerasi rũrĩa rũng’ethanĩre na Galili.

²⁷ Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ, aakinya thĩ agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ndaimono oimĩte itũũra-inĩ. Mũndũ ūcio nĩaikarĩte ihinda inene ategwĩkĩra nguo kana agatũũra nyũmba, no aatũũraga mbĩrĩra-inĩ.

²⁸ Rĩrĩa mũndũ ūcio onire Jesũ, agĩkaya na akĩgũũthia magũrũ-inĩ make, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrenda atĩa na niĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaiha, ndũkaanyariire!”

²⁹ Nĩgũkorwo Jesũ nĩathĩte ngoma ĩyo thũku yume thĩinĩ wa mũndũ ūcio. Nĩyamũnyĩitaga kaingĩ, na o na gũtuũka nĩoohagwo moko na magũrũ na mũnyororo, na akarangĩrwo-rĩ, nĩatuangaga mũnyororo ĩyo yamuohaga, na ndaimono ĩyo ĩgatũma athĩi kũndũ gũtarĩ andũ.

³⁰ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Legioni,” nĩgũkorwo aarĩ na ndaimono nyingĩ.

³¹ Nacio ndaimono igĩkĩrĩrĩria gũthaiha Jesũ ndagaciathe ithĩi Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi.

32 Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na rūuru rūnene rwa ngūrwe rwarĩthagio harūrũka-inĩ cia kĩrĩma kĩarĩ hakuhĩ na hau. Ndaimono icio igĩthaita Jesũ aciĩtikirie itoonye thĩinĩ wacio, nake agĩciĩtikiria.

33 Ndaimono cioima thĩinĩ wa mũndũ ũcio, igĩthĩ igĩtoonya ngūrwe, naruo rūuru rūu rūkĩharūrũka kĩhurūrũka kũu na ihenya, rūkĩgũa iria-inĩ, rūkĩūrĩra kuo.

34 Rĩrĩa andũ arĩa maarĩthagia ngūrwe icio moonire ũrĩa gwekĩka, makĩūra, magĩthĩ kũheana ũhoru ũcio itũūra-inĩ na mĩgũnda-inĩ,

35 nao andũ makiumagara makone ũndũ ũcio wekĩkĩte. Rĩrĩa maakinyire harĩ Jesũ na makĩona mũndũ ũcio woimĩtwo nĩ ndaimono aikarĩte magūrũ-inĩ ma Jesũ, arĩ na nguo na arĩ na meciiria mega, magĩtigĩra mũno.

36 Andũ arĩa meyoneire ũndũ ũcio makĩra andũ acio angĩ ũrĩa mũndũ ũcio warĩ na ndaimono aahonetio.

37 Nao andũ othe a rūgongo rūu rwa Agerasi magĩthaita Jesũ oime kũu kwao amatige, nĩgũkorwo nĩmanyiĩtwo nĩ guoya. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩtoonya gatarũ agĩthĩ.

38 Nake mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono akĩmũthaita mathĩ nake, no Jesũ akĩmwatha athĩ, akĩmwĩra atĩrĩ,

39 “Cooka mũciĩ ũkoige ũrĩa wothe Ngai agwĩkĩire.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthĩ akĩra andũ othe a itũūra ũrĩa Jesũ aamwĩkĩire.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

40 Na rĩrĩ, Jesũ aacooka kuuma mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria, andũ angĩ nĩmamwamũkĩrire tondũ nĩmamwetereire.

41 Hĩndĩ ĩyo mũndũ wetagwo Jairũ warĩ mũnene wa thunagogi agĩũka, akĩgũithia magūrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũthaita athĩ gwake,

42 nĩ ũndũ mũirĩtu wake wa mũmwe warĩ wa ta mĩaka ikũmi na ĩrĩ aarĩ hakuhĩ gũkua.

Na Jesũ arĩ njĩra-inĩ agĩthĩ-rĩ, andũ nĩmamũhatĩkaga.

43 Gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ haarĩ na mũtumia ũmwe watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩrĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩamũhonirie.

44 Mũtumia ũcio agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na o rĩmwe agĩtiga kuura.

45 Nake Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia?”

Rĩrĩa othe maakaanire, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, andũ nĩmagũthiūrũkĩirie na magakũhatĩka.”

46 Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ harĩ mũndũ waahutia, tondũ nĩndaigua hinya woima thĩinĩ wakwa.”

47 Nake mũtumia ũcio, ona atĩ ndangĩhota kwĩhitha, agĩũka akĩinainaga, akĩgũithia magūrũ-inĩ make. Arĩ hau mbere ya andũ othe akĩheana gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmĩte amũhutie na ũrĩa aahonirio o ro rĩmwe.

48 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, gwĩtikia gwaku nĩkwo gwatũma ũhone. Thĩ na thayũ.”

49 Na o hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩaragia, hagĩkinya mũndũ woimĩte mũciĩ kwa Jairũ ũrĩa mũnene wa thunagogi, akiuga atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩarikĩtie gũkua, tiga gũthĩnia Mũrutani.”

50 Jesũ aigua ũguo, akĩra Jairũ atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, wee ĩtikia tu, na nĩekũhona.”

⁵¹ Rĩria aakinyire kwa Jairũ, ndaarekire mũndũ o na ũmwe atonye hamwe nake, tiga o Petero, na Jakubu, na Johana, na ithe na nyina a mwana ũcio.

⁵² Hĩndĩ ũyo andũ othe no kũrĩra maarĩraga magĩcakayaga nĩ ũndũ wa mwana ũcio. Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũrĩra, ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.”

⁵³ Nao makĩmũthekerera, tondũ nĩmooĩ atĩ aarĩ mũkuũ.

⁵⁴ Nowe Jesũ akĩnyiita mwana ũcio guoko, akiuga atĩrĩ, “Mwana wakwa, ũkĩra!”

⁵⁵ Na hĩndĩ o ũyo agĩcookererwo nĩ muoyo wake, na o rĩmwe akĩrũgama. Jesũ agĩcooka akĩmeera mahe mwana ũcio kĩndũ gĩa kũria.

⁵⁶ Nao aciari ake makĩgega mũno, nowe akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũ ũndũ ũcio wekĩkĩte.

9

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ hamwe, nĩamaheire hinya na ũhoti wa kũingata ndaimono ciothe na kũhonia mĩrimũ,

² na akĩmatũma mathiĩ makahunjie ũhoru wa ũthamaki wa Ngai na mahonagie andũ arĩa arũaru.

³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigakuue kĩndũ o nakĩ kĩa rũgendo; mũtigakuue mũtirima, kana mũhuko, kana irio, kana mbeeca o na kana nguo tiga o iria mwĩhumbĩte.

⁴ Nyũmba rĩa yothe mũrĩtoonyaga ikaragai kuo nginya rĩria mũkoima itũũra rĩu.

⁵ Andũ mangĩkaarega kũmũnyiita ũgeni-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke mũkiuma itũũra rĩao arĩ ũira wa kũmatũira ciira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio makiumagara magĩthiĩ kuuma gatũũra kamwe nginya karĩa kangĩ makĩhunjagia ũhoru-ũria-Mwega na makĩhonagia andũ kũria guothe maathiiaga.

⁷ Na rĩrĩ, rĩria Herode ũria mũthamaki aiguire ũhoru wa maũndũ mothe marĩa maathiiaga na mbere, nĩataangĩkire ngoro mũno tondũ andũ amwe moigaga atĩ Johana nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

⁸ na angĩ makoiga atĩ Elija nĩonekanĩte, o na angĩ makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte.

⁹ No Herode akiuga atĩrĩ, “Johana nĩndamũrengithirie mũtwe. ũyũ ndĩraigua ũhoru wake-rĩ, nĩwe ũ?” Nake akĩrĩrĩria kũmuona.

Jesũ Kũhũnia Andũ Ngiri Ithano

¹⁰ Nao atũmwo maacooka, makĩra Jesũ maũndũ marĩa mekĩte. Nake akĩehera kuo, agĩthiĩ nao itũũra rĩetagwo Bethisaida,

¹¹ no andũ aingĩ makĩmenya ũhoru ũcio na makĩmũrũmĩrĩra. Nake akĩmaamũkĩra na akĩmahe ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonia arĩa maabatarĩtio nĩ kũhonio.

¹² Hwai-inĩ arutwo arĩa ikũmi na eerĩ magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Ingata andũ aya nĩguo mathiĩ mĩciĩ rĩa rĩ hakuhi o na mĩgũnda-inĩ mageethe irio na gwa gũkoma, tondũ haha tũrĩ nĩ werũ ũtarĩ andũ.”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Maheei kĩndũ gĩa kũria.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũrĩ o na mĩgate ĩtano na thamaki igĩrĩ, no tũthiire tũkagũrĩre andũ aya othe irio.”

¹⁴ (Handũ hau haarĩ na arũme ta ngiri ithano.)

Nowe akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Maikariei thĩ marĩ ikundi cia andũ mĩrongo ĩtano ĩtano.”

¹⁵ Nao arutwo magũika o ũguo, magũikaria andũ othe thĩ.

¹⁶ Nike akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igũrũ, agĩcookia ngaatho na agĩcienyũranga. Agĩcooka agĩcinengera arutwo ake magaire andũ.

¹⁷ Othe makĩrĩa makĩhũũna, nao arutwo makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ cia cienyũ iria ciatigarire.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹⁸ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Jesũ akĩhooya arĩ keheri-inĩ, arutwo ake magĩkorwo marĩ hamwe nake. Akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija; angĩ nao makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte.”

²⁰ Nike akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ-rĩ, mugaga atĩa? Mugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ ũrĩa wa Ngai.”

²¹ Nike Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoro ũcio.

²² Nike akioga atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩna maingĩ, na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na arutani a watho, na no nginya ooragwo na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũkio.”

²³ Agĩcooka akĩmeera othe atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na oyage mũtharaba wake o mũthenya, aanũmagĩrĩre.

²⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, no ũrĩa wothe ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia.

²⁵ Mũndũ angĩũguna nakĩ angĩũgwatĩra thĩ yothe, no ate muoyo wake kana orwo nĩguo?

²⁶ Mũndũ o wothe ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa, o nake nĩagaconokerwo nĩ Mũrũ wa Mũndũ rĩrĩa agacooka arĩ na riiri wake, na riiri wa Ithe, o na wa araike arĩa atheru.

²⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe a aya marũngĩi haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai.”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

²⁸ Mĩthenya ta ĩnana thuutha wa Jesũ kwaria ũhoro ũyũ nĩathiire na Petero, na Johana na Jakubu akĩambata nao kĩrĩma igũrũ makahooe.

²⁹ Na rĩrĩa ahooyaga, mũhaanĩre wa ũthiũ wake ũkĩgarũrũka, nacio nguo ciake ikĩerũha igĩkenga o ta rũheni.

³⁰ Na rĩrĩ, andũ eerĩ, nĩo Musa na Elija,

³¹ makĩmũrĩra Jesũ marĩ na riiri mũnene makĩaria nake. Maaragia ũhoro wa gũkua gwake, kũrĩa aakirie kũhingia akinya Jerusalemu.

³² Petero hamwe na arĩa maarĩ nake nĩmahĩtĩtwo nĩ toro, na rĩrĩa mookĩrĩre, makĩona riiri wake na andũ acio eerĩ maarũngĩi hamwe nake.

³³ Na rĩria andũ acio maatiganaga na Jesũ, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.” (Nowe ndaamenyaga ũria oigaga.)

³⁴ Na o akĩaragia-rĩ, itu rĩkiumĩra na rĩkĩmahumbĩra, nao magĩitigĩra mũno nĩ kũhumbĩrwo nĩ itu rĩu.

³⁵ Mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũria ndĩthuurĩire; mũiguagei.”

³⁶ Thuutha wa mũgambo ũcio kũiguĩka, makĩona atĩ Jesũ aarĩ wiki. Nao arutwo magĩkĩra ki na ũhoro ũcio, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe meerire matukũ-inĩ macio maũndũ marĩa moonete.

Jesũ Kũhonia Kamwana kaarĩ na Ngoma Thũku

³⁷ Mũthenya ũyũ ũngĩ, maikũrũka kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ agĩtũngwo nĩ andũ aingĩ.

³⁸ Na rĩrĩ, mũndũ warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, ndagũthaiha ũrore mũriũ wakwa, nĩgũkorwo nĩ mwana wakwa wa mũmwe.

³⁹ na ngoma thũku nĩmũnyitaga na agakaya o rĩmwe; ningĩ ikamũrũnda na ikamũthiorania, igatũma arute mũhũyũ na kanua. Ndĩmũrekagia o na hanini, na nĩramwananga.

⁴⁰ Ndĩrathaihire arutwo aku maingate ngoma iyo, no mararemwo.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkagia na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara hamwe na inyuĩ, na ngũmũkirĩria nginya rĩ? Rehe mũrũguo haha.”

⁴² Rĩria kamwana kau gaathiiaga harĩ Jesũ, ndaimono iyo igĩgatungumania thĩ, na igĩgathiorania. No Jesũ agĩkũma roho ũcio mũũru, akĩhonia kamwana kau, agĩgacookeria ithe.

⁴³ Nao othe makĩgegio nĩ ũnene wa Ngai.

Hĩndĩ irĩa andũ othe maagegetio nĩ ũria wothe Jesũ eekĩte, akĩira arutwo ake atĩrĩ,

⁴⁴ “Thikĩrĩriai wega ũria ngũmwĩra: Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkunyaĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.”

⁴⁵ No-o matiamenyire ũguo nĩ kuuga atĩa. Nĩmahithĩtwo ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio makĩaga kũũmenya, na magĩitigĩra kũmũria ũhoro ũcio.

Nũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

⁴⁶ Na gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka arutwo makĩũrania nũ wao ũngĩtuĩka mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

⁴⁷ Nake Jesũ, tondũ nĩamenyaga meciiria mao, akĩoya kaana kanini agĩkarũgamia hakuhĩ nake.

⁴⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ũria wothe wamũkagĩra kaana gaka thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ũria ũnyamũkagĩra ti nĩ aamũkagĩra, no nĩ ũria wandũmire. Nĩgũkorwo ũria mũnini gatagatĩ-inĩ kanyu inyuothe, ũcio nĩwe mũnene kũmũkĩra.”

⁴⁹ Nake Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono na rĩitwa rĩaku, na ithuĩ tũrageria kũmũgiria tondũ ti ũmwe witũ.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie, nĩgũkorwo ũria ũtarĩ ũthũ na inyuĩ, ũcio nĩ ũmwe wanyu.”

Andũ a Samaria Kũrega Jesũ

⁵¹ Na rĩrĩ, kahinda gake gaakuhĩrĩria ga kwambata matu-inĩ, Jesũ nĩatuire itua rĩa gũthĩĩ Jerusalemu.

⁵² Nake agĩtũma andũ mathĩĩ mbere yake kũhaarĩria maũndũ nĩ ũndũ wake, magĩthĩĩ magĩtoonya gatũũra kamwe ga Samaria;*

⁵³ no andũ a kũu matiamũnyiitire ũgeni, tondũ aathiiaga Jerusalemu.

⁵⁴ Rĩrĩa arutwo ake, Jakubu na Johana monire ũguo makĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩũkwenda twĩtie mwaki uume igũrũ ũmaniine?”

⁵⁵ Nowe Jesũ akĩhũgũra akĩmakaania,

⁵⁶ nao magĩthĩĩ gatũũra kangĩ.

Thogora wa Kũrũmĩrĩra Jesũ

⁵⁷ Rĩrĩa maathiiaga na njĩra, mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndĩkũrũmagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiiaga.”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no rĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angĩgĩrĩra mũtwe wake.”

⁵⁹ Akĩra mũndũ ũngĩ atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

No mũndũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩĩ ngathike baba.”

⁶⁰ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke arĩa akuũ mathikage akuũ ao ene, no wee thĩĩ ũkahunje ũhoru wa ũthamaki wa Ngai.”

⁶¹ Na mũndũ ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ nĩngũkũrũmĩrĩra, no reke nyambe thĩĩ ngoigĩre andũ aitũ ũhoru.”

⁶² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũnyiitaga mũraũ na guoko gwake na agacooka kũrora na thuutha wagĩrĩire gũtungata ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

10*Jesũ Gũtũma Arutwo Mĩrongo Mũgwanja na Eerĩ*

¹ Thuutha wa ũguo Mwathani agĩthiura andũ angĩ mĩrongo mũgwanja na eerĩ, akĩmatũma eerĩ eerĩ, mathĩĩ mbere yake matũũra-inĩ mothe na kũndũ kũrĩa we aakirie gũthĩĩ.

² Akĩmeera atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini. Nĩ ũndũ ũcio, thaithai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathĩĩ magetha-inĩ make.

³ Thĩĩ! Ndamũtũma ta tũgonda gatagatĩ-inĩ ka njũũi.

⁴ Mũtigakuue kĩbeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ; na mũtikageithie mũndũ o na ũrĩkũ njĩra-inĩ.

⁵ “Nyũmba o yothe ĩrĩa mũrĩtoonyaga-rĩ, ambagai kuuga atĩrĩ, ‘Thayũ ũrogĩa nyũmba ĩno.’

⁶ Na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ mũndũ mwendi thayũ kuo, thayũ ũcio wanyu nĩũrĩkaraga nake; na kũngĩkorwo gũtirĩ, thayũ ũcio wanyu nĩ ũrĩmũcookagĩrĩra.

⁷ Ikarai nyũmba ĩyo, mũrĩĩage na mũkanyua kĩrĩa gĩothe marĩmũheaga, nĩgũkorwo mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo kũheagwo mũcaara wake. Mutikoimage nyũmba ĩmwe mũgathĩĩ ĩrĩa ĩngĩ.

* 9:52 Andũ a Samaria maarĩ ũthũ mũnene mũno na Ayahudi.

8 “Mũngĩgatoonya itũũra mũnyiiitwo ũgeni-rĩ, rĩĩagai o kĩa rĩa mũngĩheo.

9 Honagiai arĩa arũaru kuo, na mũmeerage atĩrĩ, ‘Ūthamaki wa Ngai nĩũmũkuhĩrĩrie.’

10 No mũngĩgatoonya itũũra o rĩothe mwage kũnyiiitwo ũgeni-rĩ, umagarai, mũthĩĩ njĩra-inĩ ciarĩo muuge atĩrĩ,

11 ‘Nĩtwaribariba o na rũkũngũ rwa itũũra rĩanyu rũrĩa rwĩnyiiitĩrĩre magũrũ maitũ, rũmũcookerere. No rĩrĩ, menyai wega ũũ: ũthamaki wa Ngai nĩũmũkuhĩrĩrie.’

12 Ngũmwĩra atĩrĩ, Sodomu nĩgũgakirĩrĩrio mũthenya ũcio gũkĩra itũũra rĩũ.

13 “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ korwo ciamu iria mwarĩngĩrwo nĩcio ciarĩngĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩerĩre tene mehumbe nguwo cia makũnia na mehurĩrie mũhu.

14 No andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ.

15 Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, mũũĩ atĩ nĩmũgatũũgĩrio nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno.

16 “Mũndũ ũrĩa ũmũthikagĩrĩria inyuĩ nĩ nĩ athikagĩrĩria, na ũrĩa ũmũregaga nĩ nĩ aregaga, na ũrĩa ũrĩndegaga nĩ ũrĩa wandũmire arĩregaga.”

17 Nao andũ acio mĩrongo mũgwanja na eerĩ magĩcooka makenete, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, o na ndaimono nĩiratwathĩkagĩra thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku.”

18 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩronire Shaitani akĩgũa kuuma igũrũ ta rũheni.

19 Inyuĩ nĩndĩmũheete ũhoti wa kũrangĩrĩria nyoka na tũng’aurũ, na wa gũtooria hinya wothe wa thũ; gũtirĩ kĩndũ gĩkamwĩka ũũru.

20 No rĩrĩ, mũtigakene tondũ ngoma nĩmworthikagĩra, no kenagai tondũ marĩitwa manyu nĩmandĩkitwo kũũrĩa Igũrũ.”

21 Na ihinda o rĩũ, Jesũ akĩyũrwo nĩ gĩkeno kĩa Roho Mũtheru, akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, no ũkamaguũrĩria tũkenge. Baba, wĩkĩte ũguo tondũ nĩguo wendi waku.

22 “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũĩ Mũriũ nũũ, tĩga Ithe witũ, na gũtirĩ mũndũ ũũĩ Ithe witũ nũũ o tĩga Mũriũ na arĩa othe Mũriũ endaga kũguũrĩria.”

23 Agĩcooka akĩhũgũkĩra arutwo ake, akĩmeera marĩ oiki atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitho marĩa marona kĩa mũrona.

24 Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, anabii aingĩ na athamaki nĩmerirĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona, no matiamonire na nĩmerirĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua, no matiamauire.”

Ngerekano ya Mũsamarĩa ũrĩa Mwega

25 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe mũrutani ũmwe wa watho nĩarũgamire nĩguo agerie Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

26 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kwandĩkitwo atĩa Watho-inĩ? Wee-rĩ, kaĩ ũthomaga atĩa?”

27 Mündũ ũcio akĩmũcookeria, akiuga atĩrĩ, “Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na hinya waku wothe, o na meciiria maku mothe”; na ‘Endaga mündũ wa itũura rĩanyu o ta ũria wiyendete wee mwene.’”

28 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wacookia wega; ikaga ũguo, na nĩũgatũura muoyo.”

29 No mündũ ũcio nĩeendaga gwĩtua mwega, nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nake mündũ wa itũura nũũ?”

30 Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mündũ ũmwe waikũrukaga oimĩte Jerusalemu arorete Jeriko, na akĩnyiitwo nĩ atunyani. Nao makĩmũruta nguo, makĩmũhũura, magĩcooka magĩthĩ, makĩmũtiga arĩ hakuhi gũkua.

31 Mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe nĩagereire njĩra iyo, na rĩrĩa onire mündũ ũcio, akĩhĩtũkĩra mũkĩra-inĩ ũria ũngĩ wa njĩra.

32 ũguo noguo Mũlawii eekire, hĩndĩ ĩrĩa aakinyire hau, o nake, amuona akĩhĩtũkĩra mũkĩra ũũrĩa ũngĩ wa njĩra.

33 No rĩrĩ, Mũsamaria ũmwe warĩ rũgendo-inĩ nĩakinyire harĩa mündũ ũcio aarĩ, amuona akĩmũiguĩra tha.

34 Agĩthĩ harĩ we, akĩmuoha ironda, na akĩmũitĩrĩria maguta na ndibei. Agĩcooka akĩmuoya, akĩmũhaicia igũrũ rĩa ndigiri yake, akĩmũtwaru nyũmba ya ageni, akĩmũmenyerera.

35 Kwarooka gũkĩa Mũsamaria ũcio akĩruta dinari igĩrĩ, agĩcinengera mwene nyũmba iyo ya ageni, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũmenyagĩrĩre, na ndacooka nĩngagũcookeria kĩrĩa kĩngĩ ũgaakorwo ũhũthĩrĩte.’

36 “Ũgwĩciiria nĩ mündũ ũrĩkũ wa acio atatũ watũkire mündũ wa itũura harĩ mündũ ũcio wanyiitwo nĩ atunyani?”

37 Nake mũrutani ũcio wa watho akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũria wamũiguĩrĩre tha.”

Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũgeeke o ta ũguo.”

Jesũ arĩ Mũciĩ kwa Maritha na Mariamu

38 Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake marĩ njĩra-inĩ magĩthĩ, nĩatoonyire gatũura kamwe kũrĩa aanyiitirwo ũgeni mũciĩ kwa mũtumia wetagwo Maritha.

39 Maritha aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Mariamu, nake aikarĩte magũrũ-inĩ ma Mwathani athikĩrĩrie ũria oigaga.

40 Nowe Maritha nĩarĩ na mĩhang’o nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe magĩrĩre kũhaarĩrio. Agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, kaĩ ũtarona ũria mwarĩ wa maitũ andekereirie wĩra? Mwĩre oke andeithie!”

41 Nake Mwathani akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maritha, Maritha, nĩũtangĩkĩte, na ũgethĩnia na maũndũ maingĩ,

42 no nĩ harĩ ũndũ ũmwe tu ũbataranĩtie. Mariamu nĩethuurĩre ũndũ ũria mwega makĩria, naguo ũndũ ũcio ndangitunywo.”

11

Ũrutani wa Jesũ ũkonĩ Mahooya

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Jesũ aarĩ handũ akĩhooya. Rĩrĩa aarĩkirie kũhooya, mũrutwo ũmwe wake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũrute kũhooya o ta ũria Johana aarutire arutwo ake.”

² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rĩrĩa mũkũhooya, ugagai atĩrĩ:

“ ‘Ithe witũ (ũrĩ Igũrũ),

rĩĩtwa riaku nĩriamũrwo,
ũthamaki waku niũũke.

(Ūrĩa wendete niwĩkagwo gũkũ thĩ,
o ta ūrĩa gwĩkagwo kũu igũrũ.)

³ Tũheage o mũthenya irio ciitũ cia gũtũigana.

⁴ Na ūtũrekere mehia maitũ,

o ta ūrĩa o na ithuĩ tũrekagĩra arĩa othe matwĩhagĩria.

Na ndũgatũtware magerio-inĩ

(no kũhonokia ūtũhonokagie ūũru-inĩ).’ ”

⁵ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ūmwe wanyu angĩkorwo arĩ na mũrata nake athĩ gwake ūtukũ gatagatĩ amwĩre atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, he mĩgate itatũ,

⁶ niũũkorwo ndĩ na mũrata wakwa wanjeerera, na ndirĩ na kĩndũ gĩa kũmũhe arĩe.’

⁷ “Nake mũndũ ūcio ūrĩ nyũmba thĩinĩ amũcookerie atĩrĩ, ‘Tiga gũũthĩnia. Nĩndĩkĩtie kũhinga mũrango na tũrĩ toro hamwe na ciana ciakwa. Ndingĩhota gũũkĩra ngũhe mĩgate.’

⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, o na angĩkorwo ndangũũkĩra amũhe mĩgate iyo nĩ ūndũ wa ūrata-rĩ, no nĩ ūndũ wa ūrĩa amũringĩrĩrie-rĩ, mũndũ ūcio niũũkĩra amũhe kĩrĩa gĩothe abatairio nĩkĩo.”

⁹ “Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ: Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrĩrwo.

¹⁰ Niũũkorwo ūrĩa wothe ūhooyaga nĩaheagwo; na ūrĩa ūmaathaga nĩonaga; na ūrĩa ūringaringaga mũrango nĩahingũragĩrwo.

¹¹ “Nĩ mũciari ūrĩkũ thĩinĩ wanyu ūngũitio thamaki nĩ mwana wake, nake amũhe nyoka?

¹² Kana eetio itumbĩ amũhe kang’aurũ?

¹³ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, Ithe wanyu ūrĩa ūrĩ Igũrũ githĩ ndarĩkĩragĩrĩria kũhe Roho Mũtheru kũrĩ arĩa mamũhooyaga!”

Jesũ na Beelizebuli

¹⁴ Na rĩrĩ, Jesũ nĩaingataga ndaimono yume thĩinĩ wa mũndũ ūtaaragia. Rĩrĩa ndaimono iyo yoimire, mũndũ ūcio ūtaaragia akĩaria, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ gĩkĩgega.

¹⁵ No amwe ao makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ūrĩa mũnene wa ndaimono.”

¹⁶ Nao andũ angĩ makĩmũgeria, makĩmũũria amaringĩre kĩama kiumĩte igũrũ.

¹⁷ Jesũ nĩamenyire ūrĩa meciiragia, nake akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki o wothe ūngĩgayũkana ūũkanĩrĩre guo mwene no ūharagane, nayo nyũmba ĩngĩgayũkana yũkanĩrĩre yo nyene no ĩgwe.

¹⁸ Angĩkorwo Shaitani nĩagayũkanĩte akeyũkĩrĩra we mwene-rĩ, ūthamaki wake ūngĩkĩĩhaanda atĩa? Ndoiga ūguo tondũ mũroiga atĩ nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli.

¹⁹ Ningĩ angĩkorwo nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, arũmĩrĩri anyu maingataga ndaimono na hinya wa ū? Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, acio nĩo makaamũtũira ciira.

20 Na rĩrĩ, ingĩkorwo nyingataga ndaimono na hinya wa kĩara kĩa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkĩte kũrĩ inyuĩ.

21 “Rĩrĩa mũndũ njamba oya indo ciake ciothe cia mbaara, arangĩre nyũmba yake mwene, indo ciake ciikaraga irĩ ngĩfire.

22 No rĩrĩ, mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũmũkĩra angĩmũtharĩkĩra amũtoorie, nĩamũtunyaga indo ciake cia mbaara irĩa ehokete, na akagaĩra andũ indo irĩa akoragwo atahĩte.

23 “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, na ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩ kũhurunja ahurunjaga.

24 “Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa ngoma thũku yoima thĩinĩ wa mũndũ, ĩtuĩkanagĩria werũ-inĩ ĩgĩcaria ũhurũko na ĩkawaga. Hĩndĩ ĩyo ĩkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩrĩa ndoimire.’

25 Na yacooka ĩgakora nyũmba ĩyo ĩrĩ haate, ĩgathondekwo wega.

26 Hĩndĩ ĩyo ngoma ĩyo thũku ĩkagĩra ngoma ingĩ mũgwanja thũku makĩria mayo, igatoonya, igaikara kuo. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere.”

27 Rĩrĩa Jesũ aaragia maũndũ maya-rĩ, mũndũ-wa-nja warĩ gata-gatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ akĩanĩrĩa na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitũguo ũrĩa wagũciarire na agĩkuongithia.”

28 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ arĩa maiguaga kiugo kĩa Ngai na magagĩathĩkĩra.”

Kĩmenyithia kĩa Jona

29 Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ kĩongererekire-rĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rũrũ nĩ rũciaro rwaganu. Rũũragia rũringĩrwo kĩa, no gũtirĩ kĩa rũkarĩngĩrwo tĩa o kĩa kĩa kĩa rĩngĩrwo Jona.

30 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Jona aarĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ a Nineve, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ egũkorwo arĩ kĩmenyithia kũrĩ rũciaro rũrũ.

31 Mũtumia-mũthamaki ũrĩa wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na andũ a rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira, nĩgũkorwo oimire ituri cia thĩ oke athikĩrĩre ũũgĩ wa Solomoni, na rĩrũ ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha.

32 Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmeririre maahunjĩrio nĩ Jona, na rĩrũ ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

Tawa wa Mwĩrĩ

33 “Gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa agacooka akaũiga handũ ũtangĩoneka kana akaũiga rungu rwa irebe, no aũigaga handũ igũrũ nĩguo arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri.

34 Riitho rĩaku nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ waku. Rĩrĩa maitho maku marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe o naguo ũkoragwo ũiyũrite ũtheri. No rĩrĩa matarĩ mega-rĩ, mwĩrĩ waku o naguo ũkoragwo ũiyũrite nduma.

35 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, menyerera ũtheri ũrĩa ũrĩ thĩinĩ waku ndũgatuĩke nduma.

36 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩrĩ waku wothe ũngĩyũrwo nĩ ũtheri, na ndũrĩ handũ harĩ nduma, nĩũrĩtheragĩrwo nĩ ũtheri biũ, o ta ũrĩa ũtheri wa tawa ũkũmũrĩkagĩra.”

Haaro Ithathatũ

37 Hĩndĩ irĩa Jesũ aarĩkirie kwaria, Mũfarisai ũmwe akĩmũnyiita ũgeni gwake makarĩanĩre; nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ, agĩkara metha-inĩ.

38 No Mũfarisai ūcio ona ūguo akĩgega nĩ ūndũ Jesũ ndaambire gwĩthamba moko atanaŕia irio.

39 Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ Afarisai mũthambagia gĩkombe na thaani mwena wa na igũrũ, no thĩinĩ wanyu mũiyũritwo nĩ ūkoroku na waganu.

40 Inyuĩ irimũ ici! Githĩ ũrĩa wombire mwena wa na nja to we wombire mwena wa na thĩinĩ?

41 No rĩrĩ, heagai athĩini kĩrĩa kĩrĩ thĩinĩ wa thaani, na hĩndĩ ĩyo indo ciothe nĩigũtuĩka theru harĩ inyuĩ.”

42 “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mũrutagĩra Ngai gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa terere, na togotia na nyeni cia mũthemba yothe no mũkaaga kũrũmbũiya kĩhooto na wendani wa Ngai. Mwaagĩrwo nĩ gwĩkaga maũndũ macio mũtegeũtiganĩria macio mangĩ ma mbere.

43 “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mwendaga gũikarĩria itĩ iria cia mbere thunagogi-inĩ na mũgeithagio mũrĩ ndũnyũ-inĩ.

44 “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ, tondũ mũtariĩ ta mbĩrĩra itarĩ rũuri iria andũ mageragĩra igũrũ rĩacio matekũmenya.”*

45 Mũrutani ūmwe wa Watho akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, rĩrĩa ūkwaria maũndũ macio-rĩ, niũratũruma o na ithuĩ.”

46 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na inyuĩ arutani a Watho kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mũkuuithagia andũ mũrigo mũritũ ĩrĩa matangĩhota gũkuua, na inyuĩ ene mũtingĩmĩhutia o na kaara kamwe mũmateithie.

47 “Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mwakagĩra anabii mbĩrĩra, o arĩa mooragirwo nĩ maithe manyu ma tene.

48 Nĩ ūndũ ūcio mũgakĩruta ũira atĩ nĩmwĩtikanĩtie na ũrĩa maithe manyu meekire; atĩ nĩo mooragire anabii, na inyuĩ mũkamaakĩra mbĩrĩra.

49 Tondũ wa ūguo ũũgĩ wa Ngai uugĩte atĩrĩ, ‘Nĩngamatũmĩra anabii na atũmwo, moorage amwe ao na manyariire arĩa angĩ.’

50 Nĩ ūndũ ūcio rũciaro rũrũ nĩrũgaciirithĩrio thakame ya anabii othe ĩrĩa yanaitwo kuuma o kĩambĩrĩria gĩa thĩ,

51 kuuma thakame ya Habili nginya thakame ya Zekaria ũrĩa woragĩrwo gatagatĩ-inĩ ga kĩgongona na handũ harĩa hatheru. ĩrĩ nĩguo, ngũmwĩra atĩrĩ, rũciaro rũrũ nĩrũkaherithĩrio thakame ĩyo.

52 “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arutani a watho-ĩ! Tondũ nĩmweheretie kĩhingũro kĩa ūmenyo. Inyuĩ ene mũtiigana gũtoonya, na arĩa marena gũtoonya mũkamagiria.”

53 Jesũ aarĩkia kuuma kũu, Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria kũmũkararia marĩ na ũũru mũno na kũmũũgita na kũmũuria ciũria nĩguo aarie maũndũ maingĩ,

54 makĩgeria kũmũtega maigwe kana nĩ harĩ ūndũ mũũrũ angĩaria.

12

Gũkaanio na Kũũmĩrĩrio

¹ O hĩndĩ ĩyo, rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ ngiri nyingĩ kĩonganĩte hamwe, nginya makarangana-rĩ, Jesũ akĩamba kwarĩria arutwo ake, akĩmeera

* **11:44** Ayahudi nĩmahakaga mbĩrĩra ciao coka nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ ũngĩcihutia tondũ ūguo nĩkũngiatũmire mũndũ anyiitwo nĩ thaahu.

atĩrĩ, “Mwĩmenyererei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai, na nĩyo ũhinga.

² Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, o na kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka.

³ Maũndũ marĩa mwarĩirie nduma-inĩ, makaiguuo mũthenya barigici, na ũrĩa wothe mwanahedanĩrĩra matũ-inĩ mũrĩ tũnyũmba twa thĩinĩ, nĩũkanĩrĩrwo kuuma nyũmba igũrũ.

⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ arata akwa, tigagai gwĩtigĩra arĩa mooragaga mwĩrĩ na thuutha ũcio gũtirĩ ũndũ mangĩhota gwĩka.

⁵ No nĩ ngũmuonia ũrĩa inyuĩ mwgĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra: Mwĩtigagĩrei ũrĩa ũngĩuraga mwĩrĩ na thuutha wa ũguo arĩ na ũhoti wa gũkia mũndũ Jehanamu. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mwĩtigagĩrei ũcio.

⁶ Githĩ tũnyoni tũtano tũtiendagio tũthendi twĩrĩ? No rĩrĩ, gũtirĩ o na kamwe gatuo Ngai ariganagĩrwo nĩko.

⁷ No ti-itherũ, o na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩ ndare. Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ mũrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe ũkanyumbũra mbere ya andũ, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamumbũra mbere ya araika a Ngai.

⁹ No ũrĩa ũkangaana mbere ya andũ ũcio nĩagakaanwo mbere ya araika a Ngai.

¹⁰ Nake mũndũ o wothe ũrĩa ũgaacambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wothe ũkaruma Roho Mũtheru ndakarekerwo.

¹¹ “Rĩrĩa mũgaatwarwo mbere ya thunagogi, na mbere ya aathani na anene mũciirithio-rĩ, mũtikanetange na ũrĩa mũgacookia kana ũrĩa mũkoiga,

¹² nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo Roho Mũtheru nĩakamũruta ũrĩa mwgĩrĩrwo nĩ kuuga.”

Ngerekano ya Gĩtonga Kĩrimũ

¹³ Mũndũ ũmwe warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, ĩra mũrũ wa maitũ tũgayane nake igai riitũ.”

¹⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nũũ ũnduĩte wa kũmũtuithania ciira kana wa kũmũgayania indo cianyu?”

¹⁵ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei! Mũtigakorokere maũndũ; nĩgũkorwo muoyo wa mũndũ ndũthimagwo na mũigana wa indo iria arĩ nacio.”

¹⁶ Agĩcooka akĩmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũgũnda wa mũndũ ũmwe gĩtonga nĩwaciarire mũno.

¹⁷ Nake akĩyũria na ngoro yake atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ndirĩ na handũ ha kũiga magetha makwa.’

¹⁸ “Agĩcooka akiuga atĩrĩ, ‘Nĩndamenya ũrĩa ngwĩka. Ngũtharia makũmbĩ makwa, njake mangĩ manene kũrĩ mo, njige magetha makwa mothe na indo ciakwa ciothe kuo.

¹⁹ Njooke njĩre ngoro yakwa atĩrĩ, “Ūrĩ na indo nyingĩ njega wĩigĩre cia gũkũigana mĩaka mũingĩ. Wĩhuurũkĩre, ũrĩre na ũnyue, na ũcanjamũke.”’

²⁰ “No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Wee kĩrimũ gĩkĩ! Ūtukũ ũyũ wa ũmũthĩ nĩũgwĩtio muoyo waku. Indo icio wĩigĩre-rĩ, igaatuĩka cia ũ?’

²¹ “Ūguo nĩguo gũgaatuĩka harĩ mũndũ o wothe ũrĩa wĩigagĩra mĩthithũ, no akaaga gwĩtongia na ũhoru wa Ngai.”

Mütigatangike

²² Jesũ agĩcooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, mütigetangage nĩ ũndũ wa mĩoyo yanyu nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga, kana kĩrĩa mũrĩhumbaga mũrĩ yanyu.

²³ Muoyo-rĩ, ũrĩ bata gũkĩra irio, nagu mwĩrĩ ũrĩ bata gũkĩra nguo.

²⁴ Ta mwĩciiriei ũhoru wa mahuru: Matihaandaga kana makagetha, o na matĩrĩ kũndũ gwa kũiga irio kana makũmbĩ, no Ngai nĩamaheaga irio. Inyuĩ githĩ mũtirĩ a bata mũno gũkĩra nyoni!

²⁵ Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga?

²⁶ Rĩu-rĩ, angĩkorwo mũtingĩhota gwĩka ũndũ mũnini ũguo-rĩ, mũgĩtangĩkaga na maũndũ macio mangĩ nĩkĩ?”

²⁷ Ta mwĩcũraniei ũrĩa itoka ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi. No ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe, ndaagemete ta kĩmwe gĩacio.

²⁸ Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka, irĩa irĩ ho ũmũthĩ na rũciũ igaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini!

²⁹ Tigagai gũthĩĩnika ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga kana mũrĩnyuuga; mütigatangĩkage nĩ ũndũ wa ũguo.

³⁰ Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo andũ a gũkũ thĩ arĩa matetikĩtie Ngai macaranagia namo, no Ithe wanyu nĩoĩ atĩ nĩmũbatarĩtio nĩmo.

³¹ No rĩrĩ, caragai ũthamaki wake, na maũndũ maya mangĩ mothe nĩmũrĩheagwo o namo.

³² “Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ rũũru rũrũ rũnini, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩonete arĩ wega kũmũhe ũthamaki ũcio.

³³ Endiai indo iria mũrĩ nacio mũcooke mũteithie athĩni. Mwĩthondekerei ibeeti cia mbeeca iria itangĩtarũka, na mwĩgĩire na kĩgĩina igũrũ kĩrĩa gĩtangĩthira, kũrĩa gũtarĩ mũici ũngĩkuhĩrĩria na gũtirĩ memenyi cia gũkĩananga

³⁴ Nĩgũkorwo o kũrĩa mĩthiithũ wanyu irĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

Gũikara Mwĩguĩte

³⁵ “Ikaragai mwĩhotorete, mwĩhaarĩrie gũtungata, na mũige matawa manyu magĩakanaga,

³⁶ o ta andũ metereire mwathi wao acooke kuuma iruga-inĩ rĩa kĩhikania, nĩguo rĩrĩa agaacooka, aaringaringa mũrango mamũhingũrĩre o narua.

³⁷ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩguĩte rĩrĩa agacooka. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakehotora acitungatĩre, aciikarie metha-inĩ, na acooke acirehere irio irĩe.

³⁸ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩhaarĩrie, o na angĩgooka ũtukũ gatagatĩ kana thaa kenda gũgĩkĩa.

³⁹ No rĩrĩ, menyai ũũ: Korwo mwene nyũmba nĩamenyete ithaa rĩrĩa mũici egũũka-rĩ, ndangĩarekire nyũmba yake ituuo.

⁴⁰ O na inyuĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩrĩa mũtamwĩrĩgĩrĩre.”

41 Petero akīmũuria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ithuĩ ũrahe ũhoro na ngerekano ĩno kana ũreera mũndũ o wothe?”

42 Nake Mwathani agĩcookia akīmũuria atĩrĩ, “Ndungata ya kwĩhokwo na njũgĩ, o ĩria mwathi wayo angĩhokera kũroraga ndungata ciake, na ĩciheage irio hĩndĩ ĩria yagĩrĩire, nĩrĩkũ?”

43 Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata ĩyo, ĩria mwathi wayo agooka akore ĩgũka ũguo.

44 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe.

45 No rĩrĩ, ĩ ndungata ĩyo ĩngĩra na ngoro yayo atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa ndaracooka narua,’ nayo yambĩrĩrie kũhũura ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na kũria na kũnyua na kũrĩo-rĩ,

46 Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũria ĩtamwĩrĩgĩrĩire o na ithaa rĩria ĩtooĩ, nake nĩakamĩherithia mũno, na amĩtuire ciira ta wa andũ arĩa matarĩ ehokeku.

47 “Ndungata ĩria ĩmenyaga ũria mwathi wayo endaga na ndĩhaaragĩria kana ĩgeeka ũria Mwathi wayo endaga, ĩkaahũurwo mahũura maingĩ.

48 No ĩria ĩtooĩ na nĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩire kũherithanĩrio, ĩkaahũurwo mahũura matarĩ maingĩ. ũria wothe ũheetwo indo nyingĩ, ageetio indo nyingĩ; nake ũria wĩhokeirwo nyingĩ makĩria nĩageetio nyingĩ makĩria.

Gũtirĩ Thayũ o tiga Nyamũkano

49 “Njũkĩte kũrehe mwaki gũkũ thĩ, naarĩ korwo mwaki ũcio nĩwambĩrĩrie gwakana!

50 No ndĩ na ũbatithio ndĩribatithio nago, no kaĩ nĩngũthĩnĩka mũno ũngĩgaakinya-ĩ!

51 Mũgwĩciiria ndokire kũrehe thayũ gũkũ thĩ? Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo tiguu, ndookire kũrehe nyamũkano.

52 Kuuma rĩu gũthĩ na mbere, andũ atano a mũciĩ ũmwe marĩkoragwo magayũkanĩte, atatũ magookĩria eerĩ, nao eerĩ magookĩria atatũ.

53 Nao marĩkoragwo magayũkanĩte ũũ, ithe agookĩria mũriũ nake mũriũ agookĩria ithe, nyina agookĩria mwarĩ nake mwarĩ agookĩria nyina, nyaciaraawe agookĩria mũtumia wa mũriũ nake mũtumia wa mũriũ agookĩria nyaciaraawe.”

Gũkũũrana Mahinda

54 Jesũ akĩra kĩrĩndĩ kũ atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩria muona itu rĩkĩambata riumĩte ithũiro, o rĩmwe muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkuura mbura,’ na gũkoira.

55 Hĩndĩ ĩria rũhuho rwahurutana riumĩte gũthini muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkũgĩa na ũrugarĩ,’ na gũkagĩa.

56 Inyuĩ hinga ici! Nĩmũũĩ wega gũkũũrana ũria ĩgũrũ na thĩ gũtariĩ. Mũkĩremagwo nĩgũkũũrana ũhoro wa mahinda maya tũrĩ nĩkĩ?

57 “Mwagaga gwĩtuĩra inyuĩ ene ũria kwagĩrĩire nĩkĩ?”

58 Na rĩrĩ, rĩria mũrathĩ na thũ yaku kũrĩ mũciirithania-rĩ, geria mũno wĩiguithanie nayo mũrĩ o njĩra-inĩ, ndĩgagũkururie ĩgũtware kũrĩ mũciirithania, nake mũciirithania akũneane kũrĩ mũnene, nake mũnene ũcio agũikie njeera.

59 Ngũkwĩra atĩrĩ, ndũkoima kuo ũtarĩhĩte thĩrĩ wothe, hatarĩ gathendi ũgũtigia.”

13

Mwĩrirei kana Mũthire

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maarĩ ho hĩndĩ ĩyo, arĩa meerire Jesũ ũhoru wa andũ a Galili arĩa mooraġitwo nĩ Pilato makĩruta magongona, nayo thakame yao igĩtukana na ya nyamũ cia magongona maŋo.

² Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Anga mũgwĩciiria atĩ andũ acio maanyariirirwo ũguo tondũ acio maarĩ ehia gũkĩra andũ acio angĩ othe a Galili?”

³ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaniinwo o tao.

⁴ Kana andũ arĩa ikũmi na anana, arĩa magwĩrĩrwo nĩ nyũmba ĩrĩa ndaaya kũu itũũra rĩa Siloamu ikĩmooraga-rĩ, anga mũgwĩciiria atĩ maarĩ na mahĩtia maingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe maatũũraga kũu Jerusalemu?

⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothe mũkaaniinwo o tao.”

⁶ Agĩcooka akĩmaarĩria na ngerekano, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe aarĩ na mũkũyũ wahandĩtwo thĩinĩ wa mũgũnda wake wa mĩthabibũ, nake agĩthĩ gũcacia maciaro mũtĩ-inĩ ũcio, no ndaigana kuona ngũyũ o na ĩmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, akĩra mũruti wa wĩra wa mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ atĩrĩ, ‘Rĩu nĩ mĩaka ĩtatũ njũkaga gũcacia maciaro mũkũyũ-inĩ, ũyũ na ndirĩ ndoona ngũyũ o na ĩmwe. Ũteme! Ũũthũkagĩria mũgũnda nĩkĩ?’

⁸ “No mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi ũyũ, nĩtũreke ũikare mwaka ũngĩ ũmwe, ndĩũrĩmĩre na ndĩwĩkĩre thumu.

⁹ Naguo ũngĩciara hĩndĩ ĩyo, nĩ wega! No ũngĩaga gũciara, no ũtemwo.’”

Mũtumia Kĩonje Kũhonio Mũthenya wa Thabatũ

¹⁰ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩkũrutana aarutanaga thĩinĩ wa thunagogi ĩmwe,

¹¹ nakuo gũgĩkorwo nĩ kwarĩ na mũtumia wonjetio nĩ ngoma thũku mĩaka ikũmi na ĩnana. Atũire ainamĩrĩre atekũhota gwĩtiira o na hanini.

¹² Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire, akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ nĩwohorwo kuuma kũrĩ wonje waku.”

¹³ Agĩcooka akĩmũigĩrĩra moko, na kahinda o kau agĩtiira, na akĩgooca Ngai.

¹⁴ Nake mũnene wa thunagogi akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Jesũ kũhonania mũthenya wa Thabatũ. Nake akĩra andũ atĩrĩ, “He na mũthenya ĩtandatũ ya kũruta wĩra. Nĩ ũndũ ũcio, ũkagai kũhonio mũthenya ĩyo, no ti mũthenya wa Thabatũ.”

¹⁵ Nowe Mwathani akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici! Githĩ o mũndũ wanyu ndohoraga ndegwa yake kana ndigiri yake yume kiugũ mũthenya wa Thabatũ, amĩtware ĩthĩ ĩkanyue maaĩ?”

¹⁶ Nake mũtumia ũyũ mwarĩ wa Iburahĩmu, ũrĩa ũtũire ohetwo nĩ Shaitani mĩaka ikũmi na ĩnana; ndakĩagĩrĩrwo nĩ kuohorwo o na kũrĩ mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, thũ ciake ciothe igĩconoka, no kĩrĩndĩ kũu kĩa andũ gĩgĩkena nĩ ũndũ wa maũndũ ma magegania marĩa eekaga.

Ngerekano ya Mbegū ya Karatarī na ya Ndawa ya Kūimbia Mīgate

18 Ningī Jesū akīūria atīrī, “Ūthamaki wa Ngai ūhaanaine na kī? Na ngūūgerekania na kī?”

19 Ūhaana ta mbeū ya karatarī īrīa mūdū oire akīhaanda mūgūnda wake. Igīkūra igītuika mūtī, nacio nyoni cia rīera-inī igīuka igīaka itara hong-e-inī ciaguo.”

20 Ningī akīūria atīrī, “Ingīgerekania ūthamaki wa Ngai na kī?”

21 Ūhaana ta ndawa ya kūimbia mīgate īrīa mūdū-wa-nja ooire na akīmītukania na mūtu mūngī, o nginya wothe ūkīimba.”

Mūrango ūrīa Mūceke

22 Nike Jesū agīthī ahītūkīire matūūra-inī na tūtūūra-inī akīrutanaga erekeire Jerusalemu.

23 Nike mūdū ūmwe akīmūūria atīrī, “Mwathani anga no andū anini tu makahonokio?”

Nike akīmeera atīrī,

24 “Geragai na hinya gūtoonyera mūrango ūrīa mūceke; tondū ngūmwīra atīrī, andū aingī nī makaageria gūtoonya, no matikahota.

25 Rīrīa mwene nyūmba agaakorwo okīrīte na ahinge mūrango-rī, mūkaarūgama hau nja mūkīringaringaga mūrango mūkīmūthaihaga, mūkoiga atīrī, ‘Mwathi witū, tūhingūrīre mūrango.’

“Nike nīakamūcookeria amwīre atīrī, ‘Nī ndimūū o na ndiū kūrīa muumīte.’

26 “Hīndī īyo nīmūkoiga atīrī, ‘Nītwarīanagīra na tūkanyuuanīra nawe, o na nīwarutanaga nīra-inī cia matūūra maitū.’

27 “Nowe nīakamaçookeria atīrī, ‘Nī ndimūū, o na ndiū kūrīa muumīte. Njehererai, inyuī inyuothe mwīkaga ūuru!’

28 “Kūu nīgūkagīa na kīrīro, na kūhagarania magego, rīrīa mūkoona Iburahīmu, na Isaaka, na Jakubu, na anabii othe marī ūthamaki-inī wa Ngai, no inyuī mūkorwo mūkītio nja.

29 Nao andū nīmagooka kuuma mwena wa irathīro, na wa ithūiro, na wa gathīgathini, na wa gūthini, maikare thī iruga-inī kūu ūthamaki-inī wa Ngai.

30 No ti-itherū, nī kūrī andū marī thuutha magaaatūka a mbere, na nī kūrī a mbere magaaatūka a thuutha.”

Kīeha kīa Jesū nī ūndū wa Jerusalemu

31 O hīndī īyo Afarisai amwe magīuka kūrī Jesū makīmwīra atīrī, “Uma gūkū ūthī kūdū kūngī. Herode nīarenda gūkūūragithia.”

32 Nike agīcookia atīrī, “Thīi mūkeere mbwe īyo atīrī, ‘Ūmūthī na rūciū ngūkorwo ngīngata ndaimono na ngīhonia andū, na mūthenya wa itatū ndīkie wīra wakwa.’

33 O na kūrī ūguo, ūmūthī na rūciū o na oke no nginya ngorwo ngīthī o na mbere, nīgūkorwo ti-itherū gūtīrī mūnabii ūngīkūra nja ya Jerusalemu!

34 “Atīrīrī, wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ūragaga anabii, na ūkahūūra na mahiga nyuguto arīa matūmītwo kūrī we, nī maita maingī atīa ndanenda gūcookerīrīa ciana ciaku hamwe o ta ūrīa ngūkū īcookerīrīa tūcui twayo mathagu-inī mayo, no ndūnjītīkagīria!

35 Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku ñiyũrite ihooru. Ngũmwĩra atĩrĩ, mũtikanyona rĩngĩ o nginya rĩrĩa mũkoiga atĩrĩ, 'Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani.' "

14

Jesũ e Nyũmba kwa Mũfarisai

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩathiire kũrĩa irio nyũmba ya mũnene ũmwe wa Afarisai, nao andũ maikarĩte mamũrorete mũno.

² Na hau mbere yake nĩ haarĩ na mũndũ warũarĩte mũrimũ wa kũimba mwĩrĩ.

³ Jesũ akĩũria Afarisai na arutani a watho atĩrĩ, "Watho nĩwĩtikĩrĩtie kũhonania mũthenya wa Thabatũ, kana ndwĩtikĩrĩtie?"

⁴ No-o magĩkĩra ki. Nake akĩnyiita mũndũ ũcio, akĩmũhonia na akĩmwĩra athĩ.

⁵ Agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, "Nũũ wanyu ũngĩaga kũruta mũriũ irima, kana ndegwa yake ĩgwĩte irima rĩa maaĩ mũthenya wa Thabatũ?"

⁶ Nao makĩaga ũndũ wa kũmũcookeria.

⁷ Rĩrĩa Jesũ oonire ũrĩa ageni maathuuraga itĩ iria ciaikaragĩrwo nĩ ageni a gũtĩio maikarĩre cio-rĩ, akĩmahe ngerekano ĩno, akiuga atĩrĩ:

⁸ "Mũndũ angĩgwĩta iruga-inĩ rĩa kĩhikano-rĩ, ndũgaikarĩre itĩ iria cigĩrwo ageni a gũtĩio, tondũ no hakorwo mũndũ ũngĩ mũtĩie gũgũkĩra wĩtĩtwo nĩ mwene iruga.

⁹ Kũngĩkĩhaana ũguo-rĩ, mwene iruga ũrĩa ũmwĩtĩte inyuĩ eerĩ no ooke, akwĩre atĩrĩ, 'Eherera mũndũ ũyũ gĩtĩ kũ.' Hĩndĩ iyo, nĩũgaaikara thuutha biũ ũconokete.

¹⁰ No hĩndĩ ĩrĩa ũngĩtwo-rĩ, ikaragĩra itĩ cia thuutha, nĩgeetha ũrĩa ũgwĩtĩte ooka, akwĩre atĩrĩ, 'Mũrata wakwa, thiĩ ũgaikare harĩa mbere.' Hĩndĩ iyo nĩũkaheo gĩtĩio maitho-inĩ ma ageni arĩa angĩ othe.

¹¹ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe wĩtũgagĩria nĩakanyihio, na ũrĩa wothe wĩnyihagia nĩagatũgĩrio."

¹² Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ ũcio wamwĩtĩte atĩrĩ, "Waruga iruga rĩa mũthenya kana rĩa hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũgetage o arata aku kana ariũ a thoguo, kana andũ anyu, o na kana andũ arĩa atongu a itũũra rĩanyu; ũngĩka ũguo-rĩ, nao nĩmagagwĩta na nĩ ũndũ ũcio makũrĩhe ũguo ũmekĩte.

¹³ No hĩndĩ ĩrĩa waruga iruga ĩtaga athĩni, na cionje, na ithua, na atumumu,

¹⁴ nawe nĩũkarathimwo. O na gũtuĩka matingĩhota gũkũrĩha, nĩũkarĩhwo hĩndĩ ĩrĩa andũ arĩa athingu makaariũkio."

Ngerekano ya Iruga Inene

¹⁵ Na rĩrĩa mũndũ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ hamwe nake aigũre ũguo, akĩra Jesũ atĩrĩ, "Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkaarĩa irio iruga-inĩ rĩa ũthamaki wa Ngai."

¹⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, "Mũndũ ũmwe nĩahaarĩrie iruga inene na agĩta ageni aingĩ.

¹⁷ Nacio thaa cia kũrĩa ciakinya, agĩtũma ndungata yake ĩkeere andũ arĩa meetĩtwo atĩrĩ, 'Ũkai, nĩgũkorwo maũndũ mothe nĩmahaarĩrie.'

18 “Nao othe, o mündũ akĩambĩrĩria kũheana ciĩgwatio. Wa mbere akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragũirire mũgũnda na no nginya thĩĩ ngawone. Thĩĩ ũmwĩre andekere.’

19 “Ūrĩa ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragũirire ndegwa ikũmi cia kũrĩma, na nĩndĩrathiĩ gũcigeria. Thĩĩ ũmwĩre andekere.’

20 “Nake ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩrahikanirie, nĩ ũndũ ũcio ndiihota gũũka.’

21 “Ndungata ĩyo ĩgĩthĩ, ĩkĩmenyithia mwathi wayo ũhoru ũcio. Hĩndĩ ĩyo mwene mũciĩ akĩrakara na agĩatha ndungata ĩyo akĩmĩra atĩrĩ, ‘Umagara narua ũthĩĩ nĩjira-inĩ iria nene, o na tũcĩra-inĩ twa itũũra, ũrehe athĩni, na cionje, na arĩa atumumu, o na ithua.’

22 “Nayo ndungata ĩyo ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, ũrĩa wathanire nĩwĩkĩtwo, na no hatigaire handũ.’

23 “Hĩndĩ ĩyo Mwathi wayo akĩra ndungata ĩyo atĩrĩ, ‘Umagara ũthĩĩ rĩu nĩjira-inĩ na ndeere-inĩ cia mĩgũnda, ũkaringĩrĩrie andũ moke nĩgeetha nyũmba yakwa ĩyũre.

24 Ngũmwĩra atĩrĩ, gũtirĩ mündũ o na ũmwe wa acio metĩtwo ũgaacama iruga rĩakwa.’”

Thogora wa Gũtuĩka Mũrutwo

25 Na rĩrĩ, andũ aingĩ nĩmatwaranire na Jesũ, nake akĩmahũgũkĩra, akĩmeera atĩrĩ,

26 “Mündũ o wothe angĩũka kũrĩ nĩ na aage gũthũũra ithe na nyina, na mũtumia wake, na ciana ciake, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, o na muoyo wake we mwene-rĩ, ndangĩhota gũtuĩka mũrutwo wakwa.

27 Nake mündũ o wothe ũtegwĩkuuĩra mũtĩ wake wa kwambĩrwo anũmĩrĩre, ndangĩhota gũtuĩka mũrutwo wakwa.

28 “Atĩrĩ, mündũ ũmwe wanyu angĩenda gwaka nyũmba ndaaya na igũrũ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũkara thĩ atare thogora nĩguo one kana wĩra na mbeeca cia kũmĩrĩkia?

29 Nĩgũkorwo angĩremwo nĩ kũmĩrĩkia thuutha wa gwaka mũthingi, andũ arĩa othe marĩmĩonaga nĩmarĩmũthekagĩrĩra,

30 makoiga atĩrĩ, ‘Mündũ ũyũ aambĩrĩrie gwaka nyũmba akĩremwo nĩ kũmĩrĩkia.’

31 “Kana mũthamaki angĩkorwo akiriĩ gũthĩ kũrũ mbaara na mũthamaki ũngĩ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũkara thĩ ecũũranie kana ahota kũrũ arĩ na andũ ngiri ikũmi na mũthamaki ũrĩa ũroka kũmũũkĩrĩra arĩ na andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ?

32 Angĩona atĩ ndangĩhota kũmũtooria, angĩtũmĩra mũthamaki ũcio ũngĩ andũ arĩ o kũraya mathĩĩ makamũũrie kũgĩe na thayũ.

33 Ũguo noguo, mündũ o wothe wanyu angĩaga kũrekia indo ciothe iria arĩ nacio, ndangĩtuĩka mũrutwo wakwa.

34 “Na rĩrĩ, cumbĩ nĩ mwegu, no cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wagu-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ?

35 Cumbĩ ũcio ndũrĩ bata gũitwo tũri-inĩ o na kana gũitwo kĩara-inĩ, nĩgũteoo ũteagwo.

“Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

15

1 Na rĩrĩ, etia mbeeca cia igooti na “ehia” othe nĩmoonganaga harĩ we nĩguo mamũigwe.

2 No Afarisai na arutani a watho magĩteta makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩamũkagĩra ehia na akariĩanĩra nao.”

3 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmahe ngerekano ĩno akĩmeera atĩrĩ:

4 “Mũndũ ũmwe wanyu angĩkorwo na ng’ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndatigaga icio mĩrongo kenda na kenda kũu werũ-inĩ, athĩ agacarie ĩyo ĩmwe yũrite, nginya amĩone?

5 Na aarĩkia kũmĩona, akamĩgĩrĩra ciande ciake akenete,

6 akainũka mũciĩ. Agacooka ageeta arata ake na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ūkai tũkenanĩre nĩ ũndũ nĩnyonete ng’ondũ yakwa ĩrĩa ĩrorĩte.’

7 Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo kũgĩaga gĩkeno kĩnene igũrũ nĩ ũndũ wa mũndũ ũmwe mwĩhia wĩrirĩte, gũkĩra ũrĩa gũkenagwo nĩ ũndũ wa andũ mĩrongo kenda na kenda athingu arĩa matabatarĩtio nĩ kwĩrira.

Ngerekano ya Ciringi Yũrite

8 “Kana mũtumia angĩkorwo arĩ na icunjĩ ikũmi cia betha, ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndagwatagia tawa, akahaata nyũmba yothe, na akamĩcaria na kĩyo o nginya amĩone?

9 Na amĩona-rĩ, ageeta arata ake o na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ūkai tũkenanĩre tondũ nĩnyonete mbeeca yakwa ĩrĩa ĩrorĩte.’

10 Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo gũkoragwo na gĩkeno harĩ araika a Ngai nĩ ũndũ wa mwĩhia ũmwe wĩrirĩte.”

Ngerekano ya Mwanake ũrĩa Worĩte

11 Jesũ agĩthĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ na ariũ eerĩ.

12 Ūrĩa mũnini akĩra ithe atĩrĩ, ‘Baba ngaĩra igai rĩrĩa rĩngĩgatuĩka rĩakwa.’ Nĩ ũndũ ũcio ithe akĩmagayania indo ciake.

13 “Na matukũ manini mathira, mũriũ ũcio mũnini agĩcookanĩrĩra indo ciake ciothe, akiumagara agĩthĩ bũrũri warĩ kũraya, na arĩ kũu agĩitanga indo ciake na mũtũũrĩre wa ũmaramari.

14 Nake aarĩkia kũhũthĩra indo ciake ciothe, gũkĩgĩa na ng’aragu nene kũu bũrũri ũcio wothe, nake akĩambĩrĩra gũthĩnĩka.

15 Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ kũũria wĩra kũrĩ mũndũ ũmwe wa bũrũri ũcio, nake akĩmũtwara akariĩthagie ngũrwe gĩthaka-inĩ gĩake.

16 Nĩeriragĩria kwĩhũũnia na makoro marĩa maarĩagwo nĩ ngũrwe icio tondũ gũtirĩ mũndũ wamũheaga kĩndũ gĩa kũrĩa.

17 “Na rĩrĩa ecookerire, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndungata ciigana atĩa cia baba irĩ na irio cia gũciigana o na igatigara, na nĩ nguagĩre gũkũ nĩ ng’aragu!

18 Nĩngũũkĩra thĩ kũrĩ baba ngamwĩre atĩrĩ: Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai na ngakwĩhĩria.

19 Ndiagĩrĩrwo nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ; ndua ta ndungata ĩmwe yaku.’

20 Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra, agĩthĩ kũrĩ ithe.

“No arĩ o haraaya, ithe akĩmuona, nake akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wake; agĩteng’era kũrĩ mũrũwe, akĩmũhĩmbĩria na akĩmũmumunya.

21 “Nake mūriū akīmwīra atīrī, ‘Baba, nīnjīhīrie Ngai o na ngakwīhīria. Ndiagīrīrwo nīgūcooka gwītagwo mūrūguo rīngī.’

22 “No ithe akīra ndungata ciake atīrī, ‘Thiī narua mūrehe nguo īria njega mūno mūmūhumbe, na mūmwīkire gīcūhī kīara, na iraatū magūrū.

23 Ningī mūrehe njaū ya gīcegū īria noru mūmīthīnje. Mūreke tūgīe na iruga na tūkūngūire.

24 Nīgūkorwo mūriū ūyū wakwa ararī mūkuū na nīariūkīte; nīarorīte na rīu nīonekete.’ Nī ūndū ūcio makīambīrīria gūkūngūira.

25 “Na rīrī, hīndī īyo mūriū ūria mūkūrū aarī mūgūnda. Na rīria aakuhīrīrie mūciī akīinūka-rī, akīigua gūkīinwo nyīmbo na ndūhiū.

26 Nī ūndū ūcio mūriū ūcio agīta ndungata imwe ya mūciī, akīmīuria gītūmi kīa maūndū macio.

27 Nayo ndungata īyo ikīmwīra atīrī, ‘Mūrū wa maitūguo nīokīte, nake thoguo nīamūthīnjīire njaū ya gīcegū īria noru, tondū nīamūcookereire arī mwege na arī mūgima.’

28 “Mūrū wa nyina ūcio mūkūrū akīrakara na akīrega gūtoonya nyūmba. Nī ūndū ūcio ithe akiuma nja, akīmūthaitha atoonye thiīnī.

29 No akīra ithe atīrī, ‘Ta thikīrīria! Ndūire ngūrutagīra wīra mīaka īyo yothe, na ndirī ndarega gūgwathīkīra. No rīrī, ndūrī waahe o na koori nīguo tūkūngūire na arata akwa.

30 No rīria mūrūguo ūyū ūitangīte indo ciaku na maraya ainūka, ūkamūthīnjīra njaū ya gīcegū īria noru!’

31 “Ithe akīmwīra atīrī, ‘Mūrū wakwa, wee tūtūūraga nawe hīndī ciothe, na indo ciothe iria ndī nacio nī ciaku.

32 No nītwagīrīrwo gūkūngūira na gūcanjamūka, tondū mūrū wa maitūguo ūyū ararī mūkuū na rīu nīariūkīte; nīarorīte na rīu nīonekete.’”

16

Ngerekano ya Mūrūgamīrīri Indo Warī Mūūgī

1 Nake Jesū akīra arutwo ake atīrī: “Nī kwarī na mūndū ūmwe warī gītonga, nake nī aarī na mūrori wa indo ciake mūrori ūcio nīathitangīrwo kūrī gītonga kīu atī nīaitangaga indo ciake.

2 Nī ūndū ūcio agīta mūrori ūcio wa indo, akīmwīra atīrī, ‘Ūhoro ūcio ndīraigua ūgūkoniī nī ūrīkū? Heana ūhoro wa ithabu rīa ūrūgamīrīri waku, tondū ndūgūcooka kūndorera indo ciakwa rīngī.’

3 “Nake mūrori wa indo ūcio akīyūria na ngoro atīrī, ‘Ngwīka atīa rīu? Mwathi wakwa nīekūndigithia wīra. Ndirī na hinya mūiganu wa kūrīma, na nīngūconoka kūhooya.

4 Rīu nīndamenya ūria ngwīka nīgeetha rīria ngaatigithio wīra gūkū, andū makaanyamūkagīra kwao mīciī.’

5 “Nī ūndū ūcio agīta mūndū o wothe warī na thiirī wa mwathi wake. Akīuria mūndū wa mbere atīrī, ‘Wee ūrī na thiirī ūigana atīa wa mwathi wakwa?’

6 “Nake akīmūcookeria atīrī, ‘Ndī na thiirī wa marebe magana meerī ma maguta ma mītamaiyū.’

“Mūrori ūcio akīmwīra atīrī, ‘Oya marūa maku ma thiirī ūikare thī narua wandīke atī ūrī na thiirī wa marebe igana rīmwe.’

⁷ “Agĩcooka akĩũria mũndũ wa keerĩ atĩrĩ, ‘Na we ũrĩ na thiiĩ ũigana atĩa?’

“Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thiiĩ wa makũnia igana rĩmwe ma ngano.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thiiĩ wandĩke ũrĩ na thiiĩ wa makũnia mĩrongo ĩnana.’

⁸ “Mwathi ũcio nĩagathĩrĩrie mũrũgamĩrĩri ũcio wa indo ciake ũtaarĩ mwĩhokeku nĩ ũndũ wa kũgĩa na ũũgĩ. Nĩgũkorwo andũ a gũkũ thĩ nĩ oogĩ na maũndũ mao gũkĩra andũ a ũtheri.

⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, hũthagĩrai ũtonga wa gũkũ thĩ na gũthondeka ũrata na andũ, nĩguo rĩrĩa ũtonga ũcio ũgaathira, mũkaamũkĩrwo ciikaro-inĩ iria cia tene na tene.

¹⁰ “Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩhokerwo indo nini no ehokerwo o na indo nyingĩ, na ũrĩa wothe ũtangĩhokeka na indo nini o na nyingĩ ndangĩhokerwo.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na ũtonga wa gũkũ thĩ-rĩ, nũũ ũngĩmwĩhokera ũtonga ũrĩa wa ma?

¹² Nĩngĩ mũngĩkorwo mũtarĩ ehokeku na indo cia andũ arĩa angĩ-rĩ, nũũ ũngĩmũhe indo cianyu ene?

¹³ “Gũtirĩ ndungata ĩngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no ĩthũũrĩre ũmwe yende ũcio ũngĩ, kana ĩtheane harĩ ũmwe, ĩnyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.”

¹⁴ Nao Afarisai, arĩa meendete mbeeca, rĩrĩa maiguire maũndũ macio mothe, makĩambĩrĩria gũtemba Jesũ.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mwĩtuuaga ega maitho-inĩ ma andũ, no Ngai nĩoi ngoro cianyu, nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa ũtuagwo wa bata mũno harĩ andũ, nĩguo ũrĩ magigi maitho-inĩ ma Ngai.

Ūrutani Ūngĩ wa Jesũ

¹⁶ “Ūhoro wa Watho na ūrutani wa Anabii watũire ūhunjagio nginya hĩndĩ ya Johana ũrĩa Mũbatithania. Kuuma hĩndĩ ĩyo, Ūhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki-wa-Ngai nĩ ūhunjagio, na mũndũ o wothe nĩehatagĩrĩria aũtoonye.

¹⁷ Nĩ ūhũthũ igũrũ na thĩ gũthira, gũkĩra gaturumo karĩa kanini mũno ka Watho keherio watho-inĩ.

¹⁸ “Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩtigana na mũtumia acooke ahikie mũtumia ũngĩ, ũcio nĩatharĩtie, nake mũndũ mũrũme ũrĩa ũngĩhikia mũtumia ũtiganĩte na mũthuuri-we, nĩatharĩtie.”

Gĩtonga na Lazaro

¹⁹ “Nĩ kwarĩ mũndũ warĩ gĩtonga wehumbaga nguo cia rangi wa ndathi na cia mũthemba wa gatani ĩrĩa njega, nake nĩeekenagia o mũthenya.

²⁰ Na rĩrĩ, kĩhingo-inĩ gĩake nĩhaigagwo mũndũ wahooyaga thendi wetagwo Lazaro, waiyũritwo nĩ ironda mwĩrĩ,

²¹ nake nĩeeriragĩria kũrĩa rũitĩki rũrĩa rwagũũaga kuuma metha-inĩ ya gĩtonga kũu. O na ngui nacio nĩciokaga na igacũna ironda ciake.

²² “Thinda nĩrĩakinyire mũhooi thendi ũcio agĩkua, nao arĩa makĩmũkuua makĩmũtwara harĩ Iburahĩmu. Gĩtonga kũu o nakĩo nĩgĩakuire na gĩgĩthikwo.

23 Kĩrĩ kũu icua-inĩ, kĩna ruo rũnene, gĩgĩtiira maitho, gĩkĩona Iburahĩmu arĩ haraaya, na Lazaro arĩ hau nake.

24 Nĩ ũndũ ũcio gĩtonga gĩkĩmwĩta gĩkĩmwĩra atĩrĩ, 'Iburahĩmu, Baba, njĩguĩra tha, ũtũme Lazaro atobokie mũthia wa kĩara gĩake maaĩ-inĩ ooke aahehie rũrĩmĩ, tondũ ndĩ na ruo rũnene gũkũ mwaki-inĩ ũyũ.'

25 "Nowe Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, 'Mũrũ wakwa, ririkana rĩrĩa watũire muoyo woonaga o maũndũ mega, hĩndĩ ĩyo Lazaro nake oonaga o maũndũ mooru, no rĩu we nĩmũnyamarũre, nawe ũrĩ ruo-inĩ.

26 Hamwe na ũguo-rĩ, gatagatĩ gaitũ nawe harĩ na mũkuru mũriku mũno wĩkĩrĩtwo, nĩguo arĩa mangĩenda kuuma gũkũ tũrĩ moke kũrĩ we matikaahote, o na gũtirĩ mũndũ ũngiuma kũu akĩre ooke gũkũ tũrĩ.'

27 "Nakĩo gĩtonga kũu gĩgĩcookia atĩrĩ, 'Ndagĩgũthaitha, baba, ũtũme Lazaro kũrĩ andũ a nyũmba ya baba,

28 nĩgũkorwo ndĩ na ariũ a baba atano. Reke athĩ akamahe ũhoru, nĩguo matikanooke gũkũ kũrĩ na ruo rũnene ũũ.'

29 "Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, 'Marĩ na Musa na Anabii; nĩmamathikĩrĩrie.'

30 "Nakĩo gĩtonga gĩkĩmwĩra atĩrĩ, 'Iburahĩmu, baba, acio ti aiganu; mũndũ angĩthĩ kũrĩ o oimĩte kũrĩ arĩa akuũ, no merire.'

31 "Agĩkĩmũcookeria atĩrĩ, 'Angĩkorwo matĩngĩgua Musa na Anabii, o na mũndũ angĩrĩũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ matĩngĩmũigua.' "

17

Mehia, Wĩtkio, na Wĩra wa Ndungata

1 Nake Jesũ akĩira arutwo ake atĩrĩ, "Maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie no nginya moke, no mũndũ ũrĩa ũtũmaga maũndũ macio moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

2 Nĩ kaba mũndũ ta ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ, gũkĩra atũme kamwe ga twana tũtũ tũnini keehie.

3 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte.

"Mũrũ wa thoguo kana mwarĩ wa thoguo angĩhia, mũkaanie, na angĩrĩra-rĩ, mũrekere.

4 Angĩkwĩhĩria maita mũgwanja o mũthenya ũmwe, na maita macio mothe mũgwanja agooka harĩ we agakwĩra atĩrĩ, 'Nĩdahera,' nĩ wega ũmũrekere."

5 Nao atũmwo makĩira Mwathani atĩrĩ, "Tuongerere wĩtkio!"

6 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũngĩkorwo na wĩtkio o mũnini ta kabegũ ga karatarĩ-rĩ, mwera mũkũyũ ũyũ atĩrĩ, 'Kũũrũka, ũkehaande iria-inĩ,' nague no ũmwathĩkĩre.

7 "Nĩ mũndũ ũrĩkũ wanyu ũngĩkorwo arĩ na ndungata ya kũmũrĩmĩra na mũraũ kana ya kũmũrĩthĩria ng'ondũ, na ndungata ĩyo yoimĩra mũgũnda amĩre atĩrĩ, 'Ūka ũikare thĩ ũrĩe?'

8 Githĩ to amũrĩre atĩrĩ, 'Thondekera irio cia hwaĩ-inĩ, na wĩhaarĩrie ũnjikarie ngĩrĩa na ngĩnyua; na thuutha ũcio no ũrĩe na ũnyue?'

9 Ningĩ no agĩcookerie ndungata ĩyo ngaatho nĩ gwĩka ũrĩa ĩrĩtwo ĩke?

10 Ūguo noguo o na inyuĩ, rĩrĩa mweka ũrĩa wothe mwĩrĩtwo mwĩke, ugagai atĩrĩ, 'Tũrĩ o ndungata itarĩ kĩene; twaruta o wĩra witũ tu.' "

Andũ Ikũmi Kũhonio Mangũ

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ arĩ rũgendo-inĩ rwa gũthiĩ Jerusalemu nĩagereire mũhaka-inĩ wa Samaria na Galili.

¹² Na rĩrĩa aatoonyaga gatũura kamwe, agĩtũngwo nĩ andũ ikũmi maarĩ na mũrimũ wa mangũ. Makĩrũgama o haraaya,

¹³ makĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, makiuga atĩrĩ, “Jesũ, Mwathi witũ, tũiguĩre tha!”

¹⁴ Hĩndĩ irĩa aamoonire, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũkeyonanie kũrĩ athĩnjĩri-Ngai.” Na rĩrĩa maathiiaga-rĩ, magĩtherio.

¹⁵ Rĩrĩa ũmwe wao onire nĩahonio, akĩhũndũka akĩgooca Ngai na mũgambo mũnene,

¹⁶ Akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũcookeria ngaatho. Mũndũ ũcio aarĩ Mũsamaria.

¹⁷ Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Githĩ othe ikũmi matiatherio? Acio angĩ kenda marĩ ha?”

¹⁸ Gũtirĩ o na ũmwe ũngĩcooka kũhe Ngai ũgooci tiga o mũgeni ũyũ?”

¹⁹ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra wĩthiire; gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.”

Gũũka kwa Ũthamaki wa Ngai

²⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Afarisai nĩmoririe Jesũ rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka. Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ndũũkaga na imenyithia iria mũngĩrorera,

²¹ kana andũ moige atĩrĩ, ‘Ũrĩ haha,’ kana ‘Ũrĩ harĩa,’ tondũ ũthamaki wa Ngai ũrĩ thĩinĩ wanyu.”

²² Agĩcooka akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Thinda nĩrĩroka rĩrĩa mũkeriragĩria kuona mũthenya ũmwe wa Mũrũ wa Mũndũ, no mũtikawona.

²³ Andũ nĩmakamwĩra atĩrĩ, ‘Arĩ harĩa!’ kana ‘Arĩ haha!’ Mũtikanateng’ere mũmarũmĩrĩre.

²⁴ O ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga rũkamũrĩka matu kuuma mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, no taguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũkahaana mũthenya ũcio wake.

²⁵ No rĩrĩ, no nginya ambe one mathĩina maingĩ na aregwo nĩ andũ a rũciaro rũrũ.

²⁶ “O ta ũrĩa gwatariĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkaahaana matukũ-inĩ ma Mũrũ wa Mũndũ.

²⁷ Andũ acio maakorirwo makĩrĩa, na makĩnyua, na makĩhikania, na makĩhikio, o nginya mũthenya ũrĩa Nuhu aatoonyire thabina. Hĩndĩ ĩyo kĩguũ kĩnene gĩgĩũka gĩkĩmaniina othe.

²⁸ “Ningĩ ũguo noguo gwatariĩ matukũ-inĩ ma Loti. Andũ acio maakorirwo makĩrĩa na makĩnyua, na makĩgũra na makĩendia, na makĩhaanda na magĩaka nyũmba.

²⁹ No mũthenya ũrĩa Loti oimire Sodomu, mwaki na ũbiriti ikiura ta mbura kuuma igũrũ, ikĩmaniina othe.

³⁰ “Ũguo noguo gũkahaana mũthenya ũrĩa Mũrũ wa Mũndũ akaaguũranĩrio.

³¹ Mũthenya ũcio, mũndũ o wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba igũrũ, na indo ciake irĩ nyũmba thĩinĩ, ndakanaharũrũke gũcigĩra. Ningĩ o na mũndũ ũrĩa ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndakanahũndũke agĩire kĩndũ.

32 Ta ririkanai mütumia wa Loti!

33 Mündü ūria wothe ūgeragia gütūria muoyo wake nīakoorwo nīguo, nake ūria wothe ūragwo nī muoyo wake nīakaūtūria.

34 Ngūmwīra atīrī, ūtukū ūcio andū eerī nīmagakorwo makomete ūrīrī ūmwe, nake ūmwe wao akuuo, na ūria ūngī atigwo.

35 Atumia eerī nīmagakorwo magīthīa hamwe; ūmwe wao akuuo, na ūria ūngī atigwo.

36 (Ningī arūme eerī nīmagakorwo makīruta wīra hamwe, ūmwe wao akuuo, ūria ūngī atigwo.)”

37 Nao makīmūria atīrī, “Kūu nī kū Mwathani?”

Nake akīmacookeria atīrī, “Nderi ciunganaga harīa hothe harī kīmba.”

18

Ngerekano ya Mütumia wa Ndigwa Wahooyaga Ategütigithīria

1 Nake Jesū akīhe arutwo ake ngerekano ya kūmaruta atī nīmagīrīrwo nīkūhooyaga hīndī ciothe mategūkua ngoro.

2 Akīmeera atīrī: “Itūra-inī rīmwe nī kwarī na mütuanīri ciira ūteetigagīra Ngai kana agatīia andū.

3 Na itūra-inī rīu nī kwarī mütumia ūmwe wa ndigwa wathiaga kūrī we kaingī akamwīra atīrī, ‘Ndīhīria harī thū ciakwa.’

4 “No mütuanīri ciira ūcio akīrega kūmūteithia kwa ihinda. No marigīrīrio akīra na ngoro atīrī, ‘O na gūtuika ndītigīrite Ngai kana ngatīia andū-rī,

5 no tondū wa ūria mütumia ūyū wa ndigwa atiindaga agīthīnia, nīngūtigīrīra ciira wake nīwatuuo na kīhooto nīguo atige kūunogagia na gūtindaga agīuka!’ ”

6 Nake Mwathani akiuga atīrī, “Nīmwaigua ūria mütuanīri ciira ūcio ūtarī kīhooto oigire?”

7 Githī o nake Ngai ndagatua ciira na kīhooto wa arīa ake ethuurīre, o arīa mamūkayagīra mūthenya na ūtukū? No aage kūmateithia na ihenya?

8 Ngūmwīra atīrī, agaatigīrīra atī nīmaciirīrwo na kīhooto, o na ningī na ihenya. O na kūrī ūguo-rī, rīrīa Mūrū wa Mündü agookarī, nīagakora andū metīkītie gūkū thī?”

Ngerekano ya Mūfarisai na Mwītia Mbeeca cia Igooti

9 Ningī Jesū akīarīria andū amwe arīa meīhokaga o ene, magetuaga athingu na makahūthagia andū arīa angī othe, akīmahe ngerekano, akīmeera atīrī:

10 “Andū eerī nīmambatire hekarū-inī kūhooya. Ūmwe aarī Mūfarisai na ūcio ūngī aarī mwītia wa mbeeca cia igooti.

11 Mūfarisai ūcio akīrūgama akīhooera we mwene, akiuga atīrī, ‘Ngai, nīndagūcookeria ngaatho nīgūkorwo ndihaana ta andū arīa angī, arīa atunyani, na arīa mekaga ūūru, na itharia, o na kana ta mwītia ūyū wa mbeeca cia igooti.

12 Nīndīhingaga kūrīa irio maita meerī o kiumia, na ngaruta gīcunjī gīa ikūmi kīa indo ciothe iria nyonaga.’

13 “No rīrī, mwītia wa mbeeca cia igooti ūcio akīrūgama o haraaya; na ndaigana gūtīira maitho make na igūrū, no nī kwīgūtha eegūthaga gīthūri enyīhītie, akoiga atīrī, ‘Ngai, njiguīra tha, nīi mündū mwīhia.’

14 “Ngũmwĩra atĩrĩ, mwĩtia mbeeca cia igooti nĩainũkire atuĩtwo mũthingu mbere ya Ngai gũkĩra ũcio ũngĩ. Nĩgũkorwo ũrĩa wothe wĩtũgagĩria nĩakanyiihio nake ũrĩa wĩnyiihagia nĩagatũũgĩrio.”

Twana na Jesũ

15 Na rĩrĩ, andũ nao nĩmarehagĩra Jesũ twana nĩguo atũhutie. Arutwo ake mona ũguo, makĩmakaania.

16 Nowe Jesũ agĩta twana tũu harĩ we, akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo.

17 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya.”

Mũnene warĩ Gĩtonga

18 Mũnene ũmwe akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

19 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega tiga Ngai we wiki.

20 We nĩũ ũrĩa maathani moigĩte, ‘Ndũkanatharanie, na ndũkanoragane, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoye, na tĩa thoguo na nyũkwa.’”

21 Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maathani macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ o mũnini.”

22 Jesũ aigua ũguo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ ũndũ ũmwe ũtigarĩtie gwĩka. Thiĩ wendie kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkũgĩa na mũthiithũ igũrũ. Ūcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

23 Rĩrĩa mũnene ũcio aigũire ũguo, akĩigua kĩaha mũno, tondũ aarĩ mũtongu mũno.

24 Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ nĩ hinya andũ arĩa atongu gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!

25 Nĩ ũhũthũ ngamĩra ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

26 Nao arĩa maigũire ũhoru ũcio makĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩkĩhota kũhonoka?”

27 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matahotekaga nĩ andũ nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

28 Nake Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtigĩte maũndũ maitũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!”

29 Jesũ akĩmeera, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ wake, kana mũtumia wake, kana ariũ a nyina, kana aciari ake, o na kana ciana ciake, nĩ ũndũ wa ũthamaki wa Ngai,

30 ũtakaho maĩta maingĩ ma kĩrĩa atigĩte ihinda-inĩ rĩrĩ tũrĩ, na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.”

Jesũ kwaria Ūhoru wa Gĩkuũ Gĩake Rĩngĩ

31 Na rĩrĩ, Jesũ agĩtwara arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ handũ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthĩ Jerusalemu, na maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo nĩ anabii makoniĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya mahingio.

32 Nake nĩakaneanwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. Nao nĩ makaamũnyũrũria, na mamũrume, na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko, o na mamũũrage.

33 Naguo mũthenya wa gatatũ nĩakariũka.”

³⁴ Nao arutwo ake makĩaga kũmenya ũndũ o na ũmwe wa macio. Nĩmahithĩtwo ũhoro ũcio na matiamenyire ũrĩa aameeraga.

Jesũ Kũhonia Mũtumumu

³⁵ Nake Jesũ akuhĩrĩria Jeriko, mũndũ warĩ mũtumumu nĩaikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya mbeeca.

³⁶ Rĩrĩa aiguire andũ aingĩ makĩhĩtũka, akĩũria ũrĩa gwekĩkaga.

³⁷ Andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi ũrahĩtũka.”

³⁸ Nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Jesũ, mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha.”

³⁹ Arĩa maatongoretie makĩmũkaania makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩrũgama, agĩathana, mũndũ ũcio atwarwo harĩ we.

⁴¹ Rĩrĩa aakuhĩrĩrie, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngwĩkire atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ngwenda njooke kuona.”

⁴² Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kuona, gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.”

⁴³ O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ, akĩgoocaga Ngai. Rĩrĩa andũ othe moonire ũguo, o nao makĩgooca Ngai.

19

Zakayo ũrĩa Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

¹ Na rĩrĩ, Jesũ nĩatoonyire Jeriko, akĩhĩtũkĩra kuo.

² Nakuo kũu Jeriko nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Zakayo; warĩ mũnene wa etia mbeeca cia igooti na aarĩ gĩtonga.

³ Nĩendaga kuona Jesũ aarĩ ũ, no ndangĩahotire kũmuona nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ, na tondũ aarĩ mũndũ mũkuhĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩhanyũka mbere yao, akĩhaica mũkũyũ nĩguo amuone, nĩgũkorwo Jesũ aageragĩra njĩra iyo.

⁵ Nake Jesũ aakinya hau, agĩtiira maito na igũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Zakayo, harũrũka narua, tondũ ũmũthĩ no nginya thĩi gwaku mũciĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio akĩharũrũka narua, akĩmũnyĩta ũgeni akenete.

⁷ Nao andũ mooni ũguo makĩambĩrĩria kũnuguna, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aathĩi gũceera kwa mũndũ mwĩhia.”

⁸ Nowe Zakayo akĩrũgama, akĩira Mwathani atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩngũheana nuthu ya indo ciakwa kũrĩ athĩini, na hangĩkorwo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndunyĩte kĩndũ, nĩngũmũrĩha kĩndũ kũu maita mana.”

⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūmũthĩ ũhonokio nĩũkinĩte nyũmba ĩno, tondũ mũndũ ũyũ o nake nĩ mũrũ wa Iburahĩmu.

¹⁰ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire gũcaria na kũhonokia kĩrĩa kũrĩte.”

Ngerekano ya Mina Ikũmi

¹¹ Na o mathikĩrĩrie maũndũ macio, agĩthĩ na mbere kũmahe ũhoro na ngerekano, tondũ nĩakuhĩrĩrie Jerusalemu, na andũ acio meciiragia atĩ ũthamaki wa Ngai warĩ o hakuhĩ gũkinya.

¹² Akĩmeera atĩrĩ: “Mũndũ ũmwe warĩ igweta nĩathiire bũrũri wa kũraya agatuuo mũthamaki, na thuutha wa ũguo acooke.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio agĩta ndungata ciake ikũmi, agĩcihe mina ikũmi, agĩciĩra atĩrĩ, ‘Onjorithagiai mbeeca ici nginya rĩrĩa ngacooka.’

14 “No andũ a bŭrŭri wake nĩmamũthũire, nao magĩtũma andũ mamuume thuutha makoige atĩrĩ, ‘Tũtikwenda mũndũ ũyũ atuĩke mũthamaki witũ.’

15 “Na rĩrĩ, rĩrĩa aacookire arĩkĩtie gũtuuo mũthamaki, agĩtũmanĩra ndungata iria aaneete mbeeca, nĩguo amenye uumithio ũrĩa cionete.

16 “Ndungata ya mbere igĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ikũmi.’

17 “Nake Mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩtie wega, wee ndungata yakwa njega! Na tondũ wa kwĩhokeka na ũndũ mũnini ũguo, tuĩka mũrori wa matũũra manene ikũmi.’

18 “Nayo ndungata ya keerĩ igĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ithano.’

19 “Nake mwathi wayo akĩmũira atĩrĩ, ‘Tuĩka mũrori wa matũũra manene matano.’

20 “Nayo, ndungata ya gatatũ igĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyo ĩno; ndaamĩohire na gĩtambaya ngĩmĩhitha.

21 Nĩndagwĩtigĩrĩre, tondũ ũrĩ mũndũ mũũru. Nĩwoyaga kĩrĩa ũtarutĩre wĩra, na ũkagetha kĩrĩa ũtahandĩte.’

22 “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu! Ngũgũtuĩra ciira kũringana na ciugo ciaku. Githĩ nĩwooĩ atĩ ndĩ mũũru, na atĩ njoyaga kĩrĩa itarutĩre wĩra na ngagetha kĩrĩa itahaandĩte?

23 Wakĩagire kũiga mbeeca ciakwa bengi nĩkĩ, nĩgeetha rĩrĩa ngaacooka ndĩcioye irĩ na uumithio?’

24 “Agĩcooka akĩira arĩa maarũgamĩte hau atĩrĩ, ‘Mũtunyei mina ĩyo arĩ nayo, mũmĩnengere ũrĩa ũrĩ na mina ikũmi.’

25 “Makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, githĩ ndarĩ na mina ikũmi!’

26 “Nake akĩmacookeria atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ ũrĩa wothe ũrĩ na kĩndũ, nĩakongererwo ingĩ nyingĩ, no ũrĩa ũtarĩ na kĩndũ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo.

27 No rĩrĩ, andũ acio marĩ ũthũ na nĩ, o acio mateendaga nduĩke mũthamaki wao-rĩ, marehei, mũmooragĩre o haha ndĩ.’ ”

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

28 Nake Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩthĩ na mbere kwambata erekeire Jerusalemu.

29 Aakuhĩrĩria Bethifage na Bethania, o kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ, agĩtũma arutwo ake eerĩ, akĩmeera atĩrĩ,

30 “Thĩĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mũgĩtoonya, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuaa mũndũ; mũohorei mũmĩrehe.

31 Mũndũ angĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ kĩratũma mũmĩohore?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.’ ”

32 Nao acio maatũmirwo magĩthĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte.

33 Na rĩrĩa moohoraga njaũ ĩyo, eene yo makĩmooria atĩrĩ, “Mũroohora njaũ ĩyo nĩkĩ?”

34 Nao magĩcookia atĩrĩ, “Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.”

35 Makĩmĩtarĩra Jesũ, magĩcooka makĩgĩrĩra nguo ciao igũrũ rĩa njaũ ĩyo, na magĩkarĩria Jesũ igũrũ rĩayo.

36 Na rĩrĩa aathiiaga, andũ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ.

37 Rirĩa aakinyire hakuhĩ na njĩra irĩa ikũrũkagĩra Kirĩma-inĩ kĩa Mitamaiyũ, gĩkundi gĩothe kĩa arutwo gĩkiambĩrĩria kũgocca Ngai, andũ makĩanĩrĩa makenete nĩ ũndũ wa ciama iria ciothe moonete makiuga atĩrĩ:

38 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũthamaki ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani!”

“Thayũ ũrogĩa kũu igũrũ, naguo riiri ũgĩe kũu igũrũ mũno!”

39 Afarisai amwe maarĩ gĩkundi-inĩ kũu makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, kaania arutwo aku!”

40 Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ, aya maangĩkira, mahiga no maanĩrĩre.”

41 Na rirĩa aakuhĩrĩrie itũũra rĩu inene rĩa Jerusalemu, aarĩona akĩrĩra nĩ ũndũ warĩo,

42 akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo ũmũthĩ wee mwene nĩũkũmenyete kĩrĩa kĩngĩkũrehere thayũ! No rĩu, ũhoru ũcio nĩũhithĩtwo maitho maku.

43 Hĩndĩ nĩgakinya rirĩa thũ ciaku igaaka ihumbu cia tũri ikũrigiicĩrie, na ikũhingĩrĩrie na mũena yothe.

44 Nĩigagũtungumania thĩ, wee hamwe na ciana ciaku iria irĩ kũu thĩinĩ waku. Matigatiga ihiga o na rĩmwe rĩrĩ igũrũ wa rirĩa rĩngĩ, tondũ ndũigana gũkũũrana ihinda rirĩa Ngai ookire gũgũceerera.”

Jesũ arĩ thĩinĩ wa Hekarũ

45 Agĩcoka agĩtoonya hekarũ thĩinĩ, na akĩambĩrĩria kũrutũrũra andũ arĩa meendagĩria indo kuo.

46 Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa iġeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’”

47 Na o mũthenya, nĩarutanaga kũu thĩinĩ wa hekarũ. No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atongoria arĩa maarĩ gatagatĩ ka andũ nĩmageragia kũmũũraga.

48 No matingĩonire njĩra ya kũmũũraga, tondũ andũ othe nĩmaikaraga mathikĩrĩrie ciugo ciake.

20

Kĩũria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

1 Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe akĩruta andũ kũu hekarũ-inĩ na akĩhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, hamwe na athuuri magĩũka kũrĩ we.

2 Makĩmũũria atĩrĩ, “Twĩre wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ. Nũũ wakũheire ũhoti ũcio?”

3 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũũria kũũria.

4 Ta njĩrai, ũbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte igũrũ kana woimire kũrĩ andũ?”

5 Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ ‘Woimĩte igũrũ’ egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtkia nĩkĩ?’

6 Ningĩ tuoiga atĩ ‘Woimĩte kũrĩ andũ’, andũ othe nĩmegũtũhũũra na mahiga nyuguto, nĩ ũndũ nĩmetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

7 Nĩ ũndũ ũcio magĩcokeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtũũ woimĩte kũ.”

8 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

9 Agĩcooka akĩhe andũ ũhoro na ngerekano akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ, na akĩũkomborithia arĩmi angĩ, agĩcooka agĩthĩ kũndũ kũraya na agĩkara kuo ihinda iraya.

10 Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio nĩgeetha mamĩnengere maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ. No akombori acio makĩmĩhũura na makĩmĩingata ĩtarĩ na kĩndũ.

11 Agĩcooka agĩtũma ndungata ĩngĩ, ĩyo o nayo makĩmĩhũura makĩmĩconorithia na makĩmĩingata ĩtarĩ na kĩndũ.

12 O rĩngĩ agĩtũma ndungata ya gatatũ, nao makĩmĩtihangia na makĩmĩingata.

13 “Nake mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩyũria atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ngũtũma mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete; hihi mahota kũmũhe gĩtũo’.

14 “No rĩrĩa akombori acio maamuonire, makĩarĩrĩria ũhoro ũcio. Makĩrana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Nĩtũmũuragei nĩguo igai rĩake rĩtũke rĩitũ.’

15 Nĩ ũndũ ũcio makĩmũruta nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ, makĩmũũraga.

“Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ-rĩ, akaameka atĩa?”

16 Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.”

Rĩrĩa andũ maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtũka ũguo!”

17 Jesũ akĩmarora, akĩmooria atĩrĩ, “Maandĩko marĩa mandĩkitwo atĩrĩ:

“‘Ihiga rĩrĩa aaki maaregire,
nĩrĩo rĩtũkĩte ihiga inene rĩa koine’,
ũguo nĩ kuuga atĩa?”

18 Mũndũ ũrĩa wothe ũkaagwĩra ihiga rĩu, nĩrĩkamunanga, no ũrĩa rĩkaagwĩra nĩrĩkamũhehenja.”

19 Arutani a watho na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyitithia o na ihenya tondũ nĩmamenyire aaheanire ngerekano ĩyo akĩaria ũhoro wao. No nĩmetigagĩra andũ.

Kũrutĩra Kaisari Igooti

20 O makĩmũtũragia-rĩ, makĩmũtũmĩra andũ a kũmũthigaana metuĩte andũ ega. Nao magĩthĩ nĩgeetha mamũnyite akiuga ũndũ mũũru, nĩguo mamũneane moko-inĩ ma wathani wa barũthi.

21 Nĩ ũndũ ũcio athigaani acio makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũĩ wee waragia na ũkarutana maũndũ marĩa magĩrĩire, na atĩ ndũtĩagĩra andũ maũthĩ, no wee ũrutana ũhoro wa Ngai na ma, ũrĩa kwagĩrĩire.

22 Atĩrĩ, nĩtwagĩrĩrwo nĩ kũrutĩra Kaisari igooti kana ca?”*

23 Nowe Jesũ akiona ũhinga ũrĩa maarĩ nago akĩmeera atĩrĩ,

24 “Ta nyoniai mbeeca cianyu. Mbica ĩno na rĩtwa rĩrĩ nĩ cia ũ?”

* 20:22 Kuuga andũ marute igooti rĩa Kaisari nĩkũngĩarakaririe Ayahudi, na kuuga matikarute nĩkũngĩarakaririe anene a Roma.

25 Makimūcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

Akĩmeera atĩrĩ, “Kĩrutagĩrei Kaisari kĩa kĩrĩ gĩaake, na mĩrutagĩre Ngai kĩa kĩrĩ gĩaake.”

26 Nao makĩaga ũndũ wa kũmũnyiita naguo harĩ maũndũ marĩa aaririe arĩ mbere ya andũ. Na tondũ wa ũrĩa maagegirio nĩ ũrĩa aamacookeirie ũhororĩ, magĩkira ki.

Ũhororĩ wa Kũriũka na wa Kũhikania

27 Na rĩrĩ, andũ amwe a Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhororĩ wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũũria atĩrĩ,

28 “Mũrutani, Musa aatwandĩkĩire atĩ mũrũ wa nyina na mũndũ angĩkua atigie mĩtumia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mĩtumia ũcio watigwo nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana.

29 Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, agĩtiga mĩtumia atarĩ na ciana.

30 Nake wa keerĩ,

31 na wa gatatũ makĩmũhikia, na makĩrũmanĩrĩra ũguo nginya wa mũgwanja; othe magĩkua, makĩmũtiga atarĩ na ciana.

32 Marigĩrĩrio-inĩ, mĩtumia ũcio o nake agĩkua.

33 Rũ-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka agaakorwo arĩ mĩtumia wa ũ harĩ acio mũgwanja, nĩgũkorwo othe nĩmamũhikĩtie?”

34 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Andũ a ihinda rĩrĩ nĩo mahikaga na makahikania.

35 No rĩrĩ, arĩa magaatuo aagĩrĩru a gũkinya ihinda rĩru o na gũkinyanĩrio ihinda rĩa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, acio matikahikania-gia o na kana mahikanagie.

36 Andũ acio matigacooka gũkua; nĩgũkorwo makahaana ta araike. Andũ acio magakorwo marĩ ciana cia Ngai, nĩgũkorwo nĩ ciana cia ũhororĩ ũcio wa kũriũka.

37 Naguo ũhororĩ wa atĩ andũ arĩa akuũ nĩmariũkagio-rĩ, Musa o nake nĩawonanirie harĩa haarĩ kĩhinga kĩa gĩaakanaga mwaki na gĩtihie, rĩrĩa eetire Mwathani ‘Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu.’

38 We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo, nĩgũkorwo harĩ we andũ othe arĩa marĩ muoyo matũũragio nĩwe.”

39 Nao andũ amwe a arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩwoiga wega!”

40 Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wageririe kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ wa Ũ?

41 Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga Kristũ nĩ mũriũ wa Daudi nĩ ũndũ wa kĩrĩ?”

42 Daudi we mwene nĩoigĩte ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ:

“Mwathani nĩerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

43 nginya ngaatũma thũ ciaku

ituĩke gaturwa ka makinya maku.”

44 Atĩrĩrĩ, Daudi aamwĩtĩre ‘Mwathani’. Angĩgĩcooka gũtuũka mũriũ wake atĩa?”

45 O andũ acio othe mathikĩrĩrie, Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ,

46 “Mwĩmenyererei arutani a watho. O mendaga gũthĩi mehumbĩte nguo ndaaya, na makenda kũgeithagio ndũnyũ-inĩ, na gũikaragĩra itĩ

iria cia bata thunagogi-inĩ, o na gũikara handũ ha andũ arĩa atĩlku maruga-inĩ.

⁴⁷ No nĩo matoonyagĩrĩra atumia a ndigwa makamatunya nyũmba ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩmakaherithio mũno makĩria.”

21

Mũhothi wa Mũtumia wa Ndigwa

¹ Na rĩrĩ, aatiira maitho, Jesũ akĩona itonga igũikĩra mĩhothi yao harĩa heekagĩrwo kĩgũina kĩa hekarũ.

² Agĩcooka akĩona mũtumia mũthĩni, warĩ wa ndigwa, agũikĩra tũthendi twĩrĩ o ho thĩini.

³ Akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtumia ũyũ mũthĩni wa ndigwa nĩahotha mbeeca nyingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

⁴ Andũ acio angĩ othe maaheana kũringana na ũtonga wao; no mũtumia ũyũ o na arĩ mũthĩni, ahotha kĩria gĩothe oima nakĩo gĩa kũmũtũria.”

Imenyithia cia Mũthia wa Mahinda

⁵ Na rĩrĩ, arutwo amwe ake nĩmaragia ũhoru wa hekarũ, ũria yagemetio na mahiga mathaka na iheo iria ciarutũrwo Ngai. No Jesũ akiuga atĩrĩ,

⁶ “Ha ũhoru wa mĩako ĩno mũrona-rĩ, hĩndĩ nĩiroka rĩria gũtagakorwo ihiga rĩrĩ igũrũ wa rĩria rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

⁷ Nao makĩmũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ rĩ maũndũ macio magekĩka? Na kĩmenyithia kĩa atĩ marĩ hakuhi gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio. Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩitwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ We,’ na nĩngĩ mamwĩre atĩrĩ, ‘Ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.’ Mũtikanamarũmirĩre.

⁹ Rĩria mũkaigua ũhoru wa mbaara na wa ngũĩ, mũtikanetigĩre. Maũndũ macio no nginya mekĩke mbere, no ũguo ti kuuga ithĩrĩro nĩikinyu.”

¹⁰ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũria rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũria ũngĩ.

¹¹ Nĩgũkaagĩa na ithingithia nene mũno, na ng’aragu, na mĩrimũ mĩũru kũndũ na kũndũ, na maũndũ ma kũmakania na imenyithia nene kuuma igũrũ.

¹² “No maũndũ macio mothe matanakinya-rĩ, nĩmũkanyitwo, na mũnyariirwo na mũneanwo thunagogi-inĩ na njeera o na mũtwarwo mbere ya ahamaki na aathani. Maũndũ macio mothe mũgeekwo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa.

¹³ ũndũ ũyũ ũgaakorwo ũrĩ mweke wanyu wa kũmarutĩra ũira.

¹⁴ No rĩrĩ, mũtikanatangĩke mũgĩciiria o mbere, ũria mũgeeciirĩrĩra.

¹⁵ Nĩgũkorwo nĩngamũhe ciugo na ũũgĩ iria thũ cianyu itakahota gwĩtiiria kana gũkararia.

¹⁶ Nĩmũgakunyanĩrwo o na nĩ aciari anyu, na arĩa mũciaraniirwo nao, na andũ a mbarĩ cianyu, o na arata, na nĩmakooragithia amwe anyu.

¹⁷ Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa.

18 No rĩrĩ, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe rwa mũtwe wanyu rũkoora.

19 Kũũmĩrĩria kwanyu nĩkuo gũgaatũma mũhonokie mũoyo yanyu.

20 “Rĩrĩa mũkoona Jerusalemu kũrigiciĩrio nĩ thigari cia mbaara, hĩndĩ ĩyo mũkaamenya atĩ kũniinwo kwarĩo kũrĩ hakuhi.

21 Hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ, na arĩa marĩ thĩinĩ wa itũũra riu inene nĩmoime kuo, nao arĩa marĩ ng’ongo-inĩ matikarĩtoonye.

22 Nĩgũkorwo ihinda rĩu nĩrĩo rĩgaakorwo rĩrĩ rĩa kũherithanio, nĩguo maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo mahingio.

23 Kaĩ atumia arĩa magaaakorwo marĩ na nda, na arĩa magaaakorwo makĩongithia twana matukũ macio nĩmagathĩĩnĩka-ĩ! Nĩgũkorwo bũrũri ũyũ nĩukagĩa na kĩnyariirĩko kinene na mang’ũrĩ ma gũũkĩrĩra andũ aya.

24 Nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, o na matahwo matwarwo mabũrũri mothe ma thĩ. Itũũra rĩa Jerusalemu nĩrĩkarangĩrĩrio nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nginya mahinda ma andũ-a-Ndũrĩrĩ mahingio.

25 “Na nĩgũkagĩa imenyithia thĩinĩ wa riũa na mweri-inĩ na njata-inĩ. Nakuo gũkũ thĩ, ndũrĩrĩ nĩikaigua ruo na igegio nĩ mũrurumo wa irĩa na makũmbĩ ma maaĩ makĩhũũrana.

26 Andũ nĩmakaringĩka nĩ ũndũ wa kũmaka, na guoya wa maũndũ marĩa magooka thĩ, nĩgũkorwo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.

27 Hĩndĩ ĩyo nĩmakona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ thĩinĩ wa itu arĩ na hinya na riiri mũingĩ.

28 Hĩndĩ irĩa maũndũ macio makaambĩrĩria gwĩkĩka-rĩ, mũkaarũgama mũtiire mũtwe yanyu na igũrũ, nĩgũkorwo hĩndĩ yanyu ya gũkũũrwo nĩkuhĩrĩrie.”

29 Nĩngĩ akĩmahe ngerekano ĩno: “Ta rorai mũtĩ wa mũkũyũ na mũtĩ ĩyo ĩngĩ yothe.

30 Rĩrĩa yathundũra mathangũ, mũmĩonaga na mũkamenya atĩ ihinda rĩa riũa rĩrĩ hakuhi.

31 ũguo noguo hĩndĩ irĩa mũkoona maũndũ macio mothe magĩkĩka, mũkaamenya o wega atĩ ũthamaki wa Ngai nĩkuhĩrĩrie.

32 “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigathira maũndũ macio mothe matahingĩtio.

33 Igũrũ na thĩ nĩigathira, no ciugo ciakwa itigathira.

34 “Mwĩmenyererei, ngoro cianyu itikanakorwo itahĩtwo nĩ ndĩa, na ũrĩũ na metanga ma muoyo ũyũ, naguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũtego o rĩrĩa mũtangĩlgereria.

35 Nĩgũkorwo ũndũ ũyũ ũgaakorerera andũ arĩa othe matũũraga thĩ-ĩno.

36 Ikaragai mwĩguĩte hĩndĩ ciothe, na mũhooyage nĩguo mũkaahota kũũrĩra maũndũ marĩa makiriĩ gwĩkĩka, na nĩguo mũkaahota kũrũgama mbere ya Mũrũ wa Mũndũ.”

37 Na o mũthenya Jesũ nĩarutanaga hekarũ-inĩ, na hwaĩ-inĩ agathiĩ gũkoma kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gũitagwo Kĩrĩma kĩa Mĩtamaiyũ.

38 Nao andũ othe nĩmathiiga hekarũ-inĩ rũciinĩ tene kũmũthikĩrĩria.

22

Judasi Gwĩtĩkĩra Gũkunyanĩra Jesũ

1 Na rĩrĩ, Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩrĩa Ītekĩrĩtwo Ndawa ya Kũmbia, kĩrĩa gĩĩtagwo Bathaka,* nĩgĩakuhĩrĩrie,

2 nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ũrĩa mangĩuragithia Jesũ, nĩgũkorwo nĩmetigagĩra mũingĩ wa andũ.

3 Hĩndĩ ĩyo Shaitani agĩtoonya thĩnĩ wa Judasi ũrĩa Mũisikariota, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ.

4 Nake Judasi agĩthĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ anene a arangĩri a hekarũ makarĩkanĩre ũrĩa angĩkunyaĩra Jesũ.

5 Nao magĩkena na magĩtikĩra kũmũhe mbeeca.

6 Nake agĩtikĩra, na akĩambĩrĩria gũcaria mweke wa kũneana Jesũ kũrĩ o rĩrĩa hatarĩ na andũ.

Bathaka ya Mũthia

7 Naguo mũthenya wa kũrĩa Mĩgate ĩrĩa Ītekĩrĩtwo Ndawa ya Kũmbia ũgĩkinya, rĩrĩa gatũrũme ka Bathaka kaarutagwo igongona.

8 Jesũ agĩtũma Petero na Johana, akĩmeera atĩrĩ, "Thĩĩ mũgatũhaarĩrie irio cia Bathaka, tũrie."

9 Nao makĩmũuria atĩrĩ, "Ūkwenda tũgaciharĩrie kũ?"

10 Akĩmacookeria atĩrĩ, "Mũgĩtoonya itũũra-inĩ inene-rĩ, nĩmũgũcemanĩa na mũndũ ũkuuĩte ndigithũ ĩrĩ na maai. Mũmũrũmirĩre o nginya nyũmba ĩrĩa egũtoonya.

11 Mwatoonya mwĩre mũndũ ũrĩa mwene nyũmba ĩyo atĩrĩ, 'Mũrutani aroria atĩrĩ: Nyũmba ya ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩra Bathaka na arutwo akwa?'

12 Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ĩrĩ na indo kuo. Haarĩriai irio cia Bathaka kuo."

13 Nao magĩthĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

14 Rĩrĩa ihinda rĩakinyire, Jesũ na atũmwo ake magĩkara metha-inĩ.

15 Nake akĩmeera atĩrĩ, "Nĩngoretwo ndĩrĩrĩrie mũno kũriaĩra Bathaka ĩno na inyuĩ itananyariĩrwo.

16 Nĩ ũndũ ngũmwĩra atĩrĩ, ndikamĩrĩa rĩngĩ nginya rĩrĩa ĩgaakinyanĩrio ũthamaki-inĩ wa Ngai."

17 Jesũ agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookeria Ngai ngaatho, akĩmeera atĩrĩ, "Oyai, mũnyuanĩre.

18 Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩ kuuma rĩu ndikanyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka."

19 Agĩcooka akĩoya mũgate, na aarĩkia gũcookeria Ngai ngaatho, akĩwenyũranga akĩmahe akĩmeera atĩrĩ, "Ūyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu, ĩkagai ũũ nĩguo mũndirikanage."

20 Maarĩkia kũrĩa agĩka o ũguo, akĩoya gĩkombe, akĩmeera atĩrĩ, "Gĩkombe gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩnĩ wa thakame yakwa ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wanyu.

21 No rĩrĩ, guoko kwa ũrĩa ũrĩngunyaĩra kũrĩ hamwe na nĩĩ metha-inĩ ĩno.

22 Mũrũ wa Mũndũ nĩegwĩkwo o ta ũrĩa gũtuĩtwo, no mũndũ ũrĩa ũkũmũkunyaĩra kaĩ arĩ na haaro-ĩ!"

23 Nao makĩambĩrĩria kũũrania gatagatĩ-inĩ kao nĩ ũrĩkũ wao ũngĩka ũguo.

* 22:1 Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩambagĩrĩria hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna mweri-inĩ wa Nisani.

24 Ningĩ nĩmagĩre na ngarari makĩũrania nũũ gatagatĩ-inĩ kao ũngĩtuuo mũnene.

25 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Athamaki a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmenenehagia igũrũ rĩa andũ ao; nao acio maathanaga nĩo meĩtaga Ateithania.

26 No inyuĩ mũtiagiĩrũwo nĩkũhaana ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa mũnene gatagatĩ-inĩ kanyu agĩrĩrũwo kũhaana ta ũrĩa mũnini mũno, nake ũrĩa wathanaga atuĩke ta ũrĩa ũtungataga.

27 Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ mũnene, nĩ ũrĩa ũkaraga metha-inĩ kũrĩa kana nĩ ũrĩa ũramũtungata? Githĩ ti ũrĩa ũkaraga metha-inĩ? No nĩ ndũire na inyuĩ, haana ta ũrĩa ũmũtungatagĩra.

28 Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkoretwo mũrĩ hamwe na nĩ hĩndĩ ya magerio makwa.

29 Na o ta ũrĩa Baba aheete ũthamaki, o na nĩ nĩndamũhe ũthamaki,

30 nĩguo mũkarĩagĩra na mũkanyuuagĩra metha-inĩ yakwa ũthamaki-inĩ wakwa, na ningĩ mũkarĩre itĩ-cia-ũnene, mũtuagĩre mĩhĩrĩga rĩa ikũmi na iĩrĩ ya Isiraeli ciira.

31 “Simoni, Simoni, atĩrĩ, Shaitani nĩahooete rũtha nĩguo agũthũngũthie o ta ũrĩa ngano ithũngũthagio.

32 No wee, Simoni nĩngũhooeire nĩgeetha wĩtĩkio waku ndũgathire. Na warĩkia kũnjookerera, ũmagĩrĩrie ariũ na aarĩ a thoguo.”

33 Nowe agĩcookia atĩrĩ, “Mwathani, nĩndĩhaarĩrie gũikio njeera o na gũkuanĩra hamwe nawe.”

34 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Petero, ngũkwĩra atĩrĩ, ũmũthĩ ngũkũ itanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ uuge atĩ ndũnjũũ.”

35 Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Rĩrĩa ndamũtũmire mũtarĩ na kabeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ-rĩ, nĩ harĩ kĩndũ mwagire?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ kĩndũ twagire.”

36 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu akorwo ũrĩ na kabeti kana mũhuko-rĩ, kuua; na akorwo ndũrĩ na rũhiũ rwa njora-rĩ, endia nguo yaku ya igũrũ, ũrũgũre.

37 Na ngũmwĩra atĩrĩ, ũhoru ũrĩa wandĩkitwo atĩ, ‘Nĩataramĩrio hamwe na arĩa aagarari watho’ no nginya ũhinge harĩ nĩ. Nĩgũkorwo maũndũ marĩa maandĩkitwo igũrũ rĩakwa nĩ hĩndĩ marahinga.”

38 Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ta rora haha tũrĩ na hiũ cia njora igĩrĩ.”

Nake akĩmeera atĩrĩ, “Icio nĩ njiganu.”

Jesũ Kũhoera Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ

39 Nake Jesũ akiumagara agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ o ta ũrĩa amenyerete gwĩkaga, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra.

40 Na aakinya ho akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai mũtikagwe magerio-inĩ.”

41 Akĩehera ho, agĩthĩ ta itĩna rĩa harĩa mũndũ angĩhota gũikia ihiga, agĩturia ndu akĩhooya,

42 akiuga atĩrĩ, “Baba, ũngĩenda-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ; no ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

43 Na mũraika akĩmuumĩrĩra oimite igũrũ, akĩmuongerera hinya.

44 Nake agĩkĩrĩrĩria kũhooya, arĩ na ruo rũnene ngoro-inĩ, nayo thithino yake yahaanaga ta matata manene ma thakame magĩtaata thĩ.

⁴⁵ Aatiga kũhooya agĩcooka harĩ arutwo, akĩmakora makomete, moorĩtwo nĩ hinya nĩ kĩaha.

⁴⁶ Akĩmooria atĩrĩ, “Mũkomete nĩkĩ? Ūkĩrai mũhooe nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ.”

Jesũ Kũnyitwo

⁴⁷ O hĩndĩ ĩyo aragia, hagĩũka gĩkundi kĩa andũ, nake mũndũ ũrĩa wetagwo Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, nĩwe wamatongoretie. Agĩkuhĩrĩa Jesũ amũmumunye,

⁴⁸ nowe Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Judasi, ũgũkunyanĩra Mũrũ wa Mũndũ na kũmũmumunya?”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩrĩa arũmĩrĩri a Jesũ monire ũrĩa kwerekeire gwĩkĩka, makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, tũmahũũre na hiũ ciitũ cia njora?”

⁵⁰ Nake ũmwe wao agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁵¹ Nowe Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūhoro ũcio nĩũkinye hau!” Agĩcooka akĩhutia gũtũ kwa mũndũ ũcio, akĩmũhonia.

⁵² Ningĩ Jesũ akĩũria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na anene a arangĩri a hekarũ, o na athuuri, arĩa mookĩte kũmũnyiita atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma?”

⁵³ Ndĩratũũraga na inyũ hekarũ-inĩ o mũthenya, na mũtirĩ mwageria kũnyiita. No rĩrĩ, rĩrĩrĩ nĩrĩo ithaa rĩanyu, ithaa rĩrĩa wathani wa nduma ũraathana.”

Petero Gũkaana Jesũ

⁵⁴ Hĩndĩ ĩyo makĩmũnyiita, makĩmũruta hau makĩmũtwara kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nake Petero akĩmũrũmirĩra arĩ o haraaya.

⁵⁵ Nao maarĩkia gwakia mwaki o nja gatagatĩ na gũikara thĩ hamwe, Petero nake agũikara thĩ hamwe nao.

⁵⁶ Ndungata ĩmwe ya mũirĩtu ikĩmuona na ũtheri wa mwaki aikarĩte hau, ikĩmũrora wega, ikiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ oima hamwe nake.”

⁵⁷ Nowe agĩkaana ũhoro ũcio, akiuga atĩrĩ, “Mũirĩtu ũyũ, nĩ ndimũũ.”

⁵⁸ Thuutha wa kahinda kanini mũndũ ũngĩ akĩmuona, akiuga atĩrĩ, “O nawe ũrĩ ũmwe wao.” Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nĩ ndirĩ wao!”

⁵⁹ Thuutha wa ithaa rĩmwe, mũndũ ũngĩ akiuga agwatĩirie atĩrĩ, “Hatirĩ nganja mũndũ ũyũ moima hamwe nake, nĩgũkorwo o nake nĩ Mũgalili.”

⁶⁰ Petero agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nĩ ndiũ ũrĩa ũroiga!” Na hĩndĩ o ĩyo oigaga ũguo, ngũkũ ĩgĩkũga.

⁶¹ Mwathani akĩhũgũra akĩrora Petero. Nake Petero akĩririkana ũrĩa Mwathani aamwĩrĩte atĩ, “Ūmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga nĩũrĩngaana majita matatũ.”

⁶² Nake agĩthĩ nja, akĩrĩra arĩ na ruo rũingĩ.

Arangĩri Kũnyũrũria Jesũ

⁶³ Andũ arĩa maarangĩrĩte Jesũ makĩambĩrĩria kũmũnyũrũria makĩmũhũũraga.

⁶⁴ Makĩmuoha maitho na gĩtambaya makĩmwĩra atĩrĩ, “Toiga nũũ wakũgũtha.”

⁶⁵ Na nĩmamwĩre maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmũruma.

Jesũ Mbere ya Pilato na Herode

⁶⁶ Rũciinĩ gwakĩa, kĩama gĩa athuuri arĩa atongoria a andũ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, gĩgĩcemanía, nake Jesũ akĩrehwo mbere yao.

⁶⁷ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Kristũ, twĩre.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩmwĩra, mũtingĩnjĩtikia,

⁶⁸ na ingĩmũũria kũria, mũtingĩnjokeria.

⁶⁹ No kuuma rĩu, Mũrũ wa Mũndũ arĩkoragwo aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai ũrĩa Mwene-Hinya.”

⁷⁰ Othe makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ Mũrũ wa Ngai?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmwamenya nĩ kuuga atĩ nĩ nĩ we.”

⁷¹ Makĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩenda ũira ũngĩ wakĩ? Nĩtweiguĩra ũhoru kuuma kanua gake mwene.”

23

¹ Hĩndĩ iyo kũngano kũ gĩothe gĩgĩũkĩra, gĩkĩmũtwara kũrĩ Pilato.

² Nakĩo gĩkĩambĩrĩria kũmũthitanga gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũyũ akĩhĩtithia rũrĩrĩ rwitũ. Nĩakararagia ũhoru wa kũrutĩra Kaisari igooti na agetuaga atĩ nĩwe Kristũ, na nĩ mũthamaki.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, ũguo woiga nĩguo.”

⁴ Nake Pilato akĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na andũ acio angĩ atĩrĩ, “Ndikuona ũndũ ingĩthitangĩra mũndũ ũyũ.”

⁵ Nao magĩthĩ na mbere kuuga magwatĩrie atĩrĩ, “Nĩatũmĩte andũ mookanĩrĩre Judea guothe nĩ ũndũ wa ũrutani wake. Aambĩrĩrie Galili na nĩokĩte nginya o gũkũ.”

⁶ Pilato aigua ũguo, akĩũria kana mũndũ ũcio nĩ wa kuuma Galili.

⁷ Rĩrĩa aamenyĩre atĩ Jesũ aarĩ wa bũrũri ũrĩa wathanagwo nĩ Herode, akiuga atwarwo kũrĩ Herode, ũrĩa wakoretwo arĩ Jerusalemu ihinda-inĩ rĩu.

⁸ Rĩrĩa Herode oonire Jesũ, nĩakenire mũno, tondũ kwa ihinda iraa ya nĩakoretwo akĩenda kũmuona. Kũringana na ũrĩa aigũite ũhoru wake, aarĩ na mwĩhoko wa kũmuona akĩringa ciama.

⁹ Akĩũria Jesũ ciũria nyingĩ, nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria o na kĩmwe.

¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maarũgamĩte hau, makĩmũthitanga magwatĩrie mũno.

¹¹ Nake Herode na thigari ciake makĩmũthekerera na makĩmũnyũrũria. Makĩmũhumba nguo yarĩ thaka, na makĩmũcookia kũrĩ Pilato.

¹² Nao Herode na Pilato magĩtuma ũrata mũthenya ũcio, tondũ mbere iyo maatũũrĩte marĩ ũthũ.

¹³ Pilato agĩta athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na aathani, na andũ hamwe,

14 akĩmeera atĩrĩ, “Mũndeheire mũndũ ũyũ atĩ nĩ mũndũ ũhĩtithagia andũ. Na nĩ ndatuĩria ũhoro wake mũrĩ ho, no ndirĩ ũndũ mũũru ndoona wa maũndũ marĩa mũmũthitangĩre.

15 O nake Herode ndanamuona arĩ na mahitia, nĩgũkorwo nĩamũcookia kũrĩ ithuĩ; nĩ ũndũ ũcio, ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo.

16 Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmũrekererie.” (

17 Nĩgũkorwo, kwarĩ mũtugo amohorere mũndũ ũmwe hĩndĩ ĩyo ya Iruga.)

18 No andũ acio makĩanĩrĩra na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Twehererie mũndũ ũyũ! Tuohorere Baraba!” (

19 Baraba aikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na nĩ ũndũ wa kũũragana.)

20 Nake Pilato, tondũ nĩeendaga kũrekereria Jesũ, akĩmaarĩria o rĩngĩ.

21 No-o magĩthĩ na mbere kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ! Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

22 Nake akĩmooria riita rĩa gatatũ atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ũũru ũrĩkũ mũndũ ũyũ eekĩte? Ndionete gĩtũmi gĩa gũtũma ooragwo. Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmuohore.”

23 No-o makĩanĩrĩra mategũtigithĩria makiugaga aambwo mũtĩ-igũrũ, nayo mũgambo ĩyo yao ĩkĩhootana.

24 Nĩ ũndũ ũcio Pilato agĩtua nĩekũmahingĩria o ũguo moorĩtie.

25 Akĩohora mũndũ ũcio waikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũĩ na kũũragana, o ũcio moigĩte mohorerwo, nake Pilato akĩneana Jesũ ekwo kũringana na ũrĩa mendaga.

Kwambwo kwa Jesũ

26 Na rĩrĩa thigari cioimagaragia Jesũ, ikĩnyiita mũndũ woimaga mũgũnda-inĩ wetagwo Simoni wa kuuma Kurene. Nacio ikĩmũigĩrĩra mũtharaba wa Jesũ aũkuue na amuume thuutha.

27 Andũ gĩkundi kĩnene makĩmũrũmĩrĩra, hamwe na atumia maa-gĩrĩkaga na makarĩra mũno.

28 Nake Jesũ akĩhũgũra na kũrĩ o, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, tigai kũndĩrĩra; mwĩrĩrĩrei inyuĩ ene na ciana cianyu.

29 Nĩgũkorwo kũrĩ hĩndĩ ĩgooka rĩrĩa mũkoigaga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo-rĩ, nĩ atumia arĩa thaata, na nda iria itarĩ ciaciara, o na nyondo iria itarĩ ciongwo!’

30 Hĩndĩ ĩyo

“nĩmakeera irĩma atĩrĩ, “Tũgwĩrei!”

o na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, “Tũhumbĩrei!” ’

31 Nĩ ũndũ-rĩ, andũ mangĩkorwo nĩmareeka maũndũ maya rĩrĩa mũtĩ ũrĩ mũigũ-rĩ, gũgakĩhaana atĩa woma?”

32 Na rĩrĩ, andũ angĩ eerĩ ageri ngero, o nao nĩmatwarirwo hamwe nake makoogwo.

33 Rĩrĩa maakinyire karĩma-inĩ handũ heetagwo Ihĩndĩ-rĩa-Mũtwe, makĩmwamba ho hamwe na ageri ngero acio, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, na ũrĩa ũngĩ mwena wake wa ũmotho.

34 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Baba mohere, nĩgũkorwo matiũũ ũrĩa mareeka.” Nao magĩcuukĩra nguo ciake mũtĩ, magĩcigayana.

35 Nao andũ nĩmarũgamĩte hau makĩmwĩrorera: Nao anene nĩmamũnyũrũragia makoiga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, nĩehonokie aakorwo nĩwe Kristũ wa Ngai, Ūrĩa wake Mũthuure.”

36 Thigari o nacio igĩũka, ikĩmũnyũrũria. Ikĩmũkundia thiki,*

37 ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi, wĩhonokie.”

38 Na nĩ haarĩ maandĩko maandĩkitwo igũrũ rĩake atĩrĩ: ŪYŪ NĨWE MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

39 Ūmwe wa ageri ngero acio maambanĩrio nake akĩmũruma, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ wee tiwe Kristũ? Wĩhonokie, na ūtũhonokie!”

40 No mũgeri ngero ūcio ūngĩ akĩmũkaania, akĩmũũria atĩrĩ, “Ndũngũtigĩra Ngai, kuona atĩ ūtuĩrĩrwo o ūrĩa atuĩrĩrwo?”

41 Ithuĩ tũherithĩtio na kĩhooto, nĩgũkorwo tũraherithĩrio ūrĩa twĩkite. No rĩrĩ, mũndũ ūyũ ndarĩ ūndũ mũũru ekite.”

42 Agĩcooka akĩira Jesũ atĩrĩ, “Ĩtikĩra gũkandirikana rĩrĩa ūgooka ūthamaki-inĩ waku.”

43 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra na ma, ūmũthĩ nĩũrikorwo hamwe na nĩ ikenero.”

Gũkua kwa Jesũ

44 Na rĩrĩ, kwarĩ ta thaa thita cia mũthenya, naguo bũrũri wothe ūkĩgĩa nduma nginya thaa kenda,

45 tondũ riũa nĩrĩatigire kwara. Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana maita meerĩ.

46 Nake Jesũ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Baba, roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku.” Aarĩkia kuuga ūguo, agĩtuũkana.

47 Rĩrĩa mũnene wa gĩkundi gĩa thigari igana oonire ūrĩa gwekĩka, akĩgooca Ngai, akiuga atĩrĩ, “Ti-itheru ūyũ oima mũndũ mũthingu.”

48 Rĩrĩa andũ arĩa othe maarũgamĩte hau kwĩrorera moonire ūrĩa gwekĩka, makĩinũka methikĩire, na makĩhũũraga ithũri nĩ kĩa.

49 No arĩa othe maamũũĩ, o hamwe na atumia arĩa maamũrũmĩrĩire kuuma Galili, makĩrũgama o haraaya, meroreire maũndũ macio.

Gũthikwo kwa Jesũ

50 Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na mũndũ wetagwo Jusufu, mũthuuri wa Kĩama, na aarĩ mũndũ mwega na mũrũngĩrĩru,

51 nake ndetĩkanĩtie na ūguo maatuĩte na mageeka. Oimĩte itũura rĩa Arimathea, bũrũri wa Judea, na nĩetagĩrĩra ūthamaki wa Ngai.

52 Nake agĩthĩ kũri Pilato, akĩhooya efĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.†

53 Nake agĩcuurũria mwĩrĩ wa Jesũ mũtharaba-inĩ, akĩũkũnja na taama wa gatani, agĩcooka akĩũiga thĩinĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga, nayo ndĩakoretwo iigĩtwo mũndũ.

54 Na mũthenya ūcio warĩ wa Ihaarĩria, nayo Thabatũ yarĩ hakuhi kwambĩrĩria.

55 Nao atumia arĩa moimĩte na Jesũ Galili makĩrũmĩrĩra Jusufu, makĩona mbĩrĩra na makĩona ūrĩa mwĩrĩ wake waigirwo ho.

* 23:36 Thiki yarĩ kĩndũ kĩgagatu gĩa kũnyuuo na no yahũthagĩrwo kũniina ruo. Jesũ niaregĩre kũnyua kĩndũ gĩa kũmũniinĩra ruo. † 23:52 Mwĩrĩ ya ageri ngero arĩa maambagwo mĩti-igũrũ ndĩathikagwo, no yateagwo kũndũ kũũru. Jusufu nĩonanirie ūrũme na wendo rĩria eetirie mwĩrĩ wa Jesũ.

⁵⁶ Magĩcooka makĩinũka, makĩhaarĩria mahuti manungi wega na maguta manungi wega. No rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ makĩhurũka kũringana na ũrĩa gwanhĩtwo.

24

Kũriũka kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa kwambĩrĩria kiumia, rũciinĩ tene, atumia magĩthĩ mbĩrĩra-inĩ makuũite indo nungi wega iria maathondekete.

² Nao magĩkora ihiga rĩgaragarĩtio rĩkeherio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra,

³ no rĩrĩa maatoonyire, matiigana gũkora mwĩrĩ wa Mwathani Jesũ.

⁴ Na rĩrĩa maagegete nĩ ũhoro ũcio, makĩumĩrĩrwo o rĩmwe nĩ arũme eerĩ mehumbĩte nguo njerũ ciakengaga mũno, makĩrũgama hakuhĩ nao.

⁵ Nao atumia acio metigĩrĩte mũno, makĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ, no arũme acio makĩmooria atĩrĩ, “Mũracaria ũrĩa ũrĩ muoyo kũrĩ arĩa akuũ nĩkĩ?”

⁶ Ndarĩ haha; nĩariũkĩte! Ririkanai ũrĩa aamwĩrire hĩndĩ ĩrĩa aarĩ na inyuĩ Galili atĩ:

⁷ ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya aneanwo moko-inĩ ma andũ ehia, aambwo mũtĩ-igũrũ, na mũthenya wa gatatũ ariũke.’ ”

⁸ Hĩndĩ iyo makĩrĩrikana ciugo ciake.

⁹ Na rĩrĩ, maacooka kuuma mbĩrĩra-inĩ, makĩhe arutwo arĩa ikũmi na ũmwe na arĩa angĩ othe ũhoro ũcio.

¹⁰ Mariamu Mũmagidali, na Joana, na Mariamu nyina wa Jakubu, na atumia arĩa angĩ maarĩ nao, nĩo meerire atũmwo ũhoro ũcio.

¹¹ No-o matiigana gwĩtĩkia atumia acio, tondũ ũhoro ũcio wa-haanaga ta ũrimũ kũrĩ o.

¹² No rĩrĩ, Petero agĩũkĩra, agĩteng’era mbĩrĩra-inĩ. Na ainamĩrĩra akĩona mataama ma gatani maigĩtwo thĩ marĩ moiki, agĩũthiira agegearĩte nĩ ũndũ wa ũguo gwekĩkĩte.

Arutwo Eerĩ Magĩthĩ Emau

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya o ro ũcio arutwo eerĩ a Jesũ maarĩ rũgendo-inĩ magĩthĩ itũra rĩetagwo Emau, rĩarĩ ta kilomita ikũmi kuuma Jerusalemu.

¹⁴ Nao nĩmaragia ũhoro wa maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte.

¹⁵ Na rĩrĩa maathiiaga makĩaragia ũhoro ũcio, Jesũ akĩmoimĩrĩra, agĩtwarana nao;

¹⁶ no matiigana kũrekwo mamũmenye.

¹⁷ Nike akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũcio mũrathĩ mũkĩaragia?”

Nao makĩrũgama matukĩte mothiũ.

¹⁸ Ũmwe wao, wetagwo Kileopa akĩmũũria atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ mũgeni Jerusalemu ũtamenyete maũndũ marĩa mekĩkĩte kuo matukũ-inĩ maya?”

¹⁹ Nike akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ maũndũ marĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũhoro wa Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũraarĩ mũnabii ũrĩ na ũhoti wa ciugo iria araaragia na ciiko iria areekaga arĩ mbere ya Ngai o na mbere ya andũ othe.

20 Athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na aathani aitũ maramũneanine atuĩrwo kũũragwo, na maramwambithia mũtĩ-igũrũ.

21 No ithuĩ-rĩ, tũrehokaga atĩ ũcio nĩwe ũgũkũũra andũ Isiraeli. Makĩria ma ũguo, riu nĩ mũthenya wa itatũ kuuma maũndũ maya mothe mekĩka.

22 Hamwe na ũguo atumia amwe aitũ nĩmatũmakirie mũno tondũ megũthĩite mbĩrĩra-inĩ rũciinĩ tene,

23 no matinona mwĩrĩ wake. Mokire matwĩra atĩ nĩmonire kĩoneki kĩa araika, arĩa mameerire atĩ arĩ muoyo.

24 Nao amwe a thiritũ iitũ nĩmathiire mbĩrĩra-inĩ, na makora o ũguo atumia acio mekuugĩte, no rĩrĩ, we mwene matinamuona.”

25 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya mwagĩte ũũgĩ na mũtihiũhaga gwĩtĩkia maũndũ mothe marĩa anabii moigĩte!

26 Githĩ to mũhaka Kristũ ambe anyariirwo na acooke atoonye riiri-inĩ wake?”

27 Jesũ akĩmataarĩria ũhoru wothe ũrĩa waarĩtio Maandĩko-inĩ ũmũkonii, ambĩrĩirie na maandĩko ma Musa na ma Anabii othe.

28 Na maakuhĩrĩria itũũra rĩrĩa maathiaga, Jesũ agĩtua taarĩ kũhĩtũka arahĩtũka.

29 No makĩmũringĩrĩria na hinya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Raarĩrĩra gũkũ na ithuĩ, nĩkũratuka na gũkiriĩ kũgĩa nduma.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtoonya aikaranie nao.

30 Rĩrĩa aikarire metha-inĩ hamwe nao, akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩmahe.

31 Hĩndĩ iyo makĩhingũka maitho, makĩmũmenya, nake akĩbuĩria, makĩaga kũmuona rĩngĩ.

32 Nao makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ngoro ciitũ itiikũhĩahĩaga hĩndĩ irĩa ekwaragia na ithuĩ njĩra-inĩ, na agĩtũtaarĩria ũrĩa Maandĩko moigĩte?”

33 Nao magĩũkĩra o hĩndĩ iyo magĩcooka Jerusalemu. Kũu magĩkora arutwo arĩa ikũmi na ũmwe, hamwe na arĩa maarĩ nao monganĩte,

34 makiugaga atĩrĩ, “Nĩ ma! Mwathani nĩariũkĩte na nĩoimĩrĩre Simoni.”

35 Hĩndĩ iyo acio eerĩ makĩmeera maũndũ marĩa meekĩkĩte marĩ njĩra-inĩ, na ũrĩa maamenyire Jesũ hĩndĩ irĩa eenyũrĩre mũgate.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo

36 O makĩaragia ũhoru ũcio, Jesũ akĩrũgama gatagatĩ kao akĩmeera atĩrĩ, “Thayũ ũrogĩa na inyuĩ.”

37 Nao makĩhahũka na makĩmaka, magĩĩciiria atĩ nĩ ngoma moon-aga.

38 Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũratangĩka nĩkĩ, na nĩ kũ gĩgũtũma mũgĩe na nganja meciiria-inĩ manyu?”

39 Ta rorai moko makwa na nyarĩrĩ ciakwa. Nĩ nĩ mwene! Huutiai muone; roho ndũrĩ nyama na mahĩndĩ, ta ũrĩa mũrona ndĩ nacio.”

40 Aarĩkia kuuga ũguo, akĩmoonia moko make na nyarĩrĩ ciake.

41 Nao magĩkorwo matarĩ maretĩkia nĩ ũndũ wa ũrĩa makenete na makagega. Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa?”

42 Nao makĩmũnengera gĩcunjĩ gĩa thamaki hũu.

43 Nake agĩkĩoya, akĩrĩa makĩĩonagĩra.

44 Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo ndamwĩrĩre hĩndĩ irĩa ndaarĩ na inyuĩ atĩ: Maũndũ mothe marĩa mandĩkitwo ũhoru wakwa Watho-inĩ wa Musa, na Maandĩko-inĩ ma Anabii, na Thaburi, no nginya mahingio.”

⁴⁵ Hĩndĩ ĩyo akĩhingũra meciiria mao nĩguo mamenye Maandĩko.

⁴⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo kwandĩkĩtwo: Kristũ nĩakanyariirwo na ariũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ mũthenya wa gatatũ,

⁴⁷ nago ũhoru wa kwĩrira na kũrekerwo kwa mehia ũkaahunjĩrio ndũrĩrĩ ciothe thĩnĩ wa rĩtwa rĩake, wambĩrĩrie Jerusalemu.

⁴⁸ Inyuũ mũrĩ aira a maũndũ macio.

⁴⁹ Na rĩrĩ, nĩngũmũtũmĩra kĩrĩa Baba eranĩire; no ikarai thĩnĩ wa itũũra rĩrĩ inene nginya rĩrĩa mũkaaheo hinya kuuma Igũrũ.”

Jesũ Kwambata Igũrũ

⁵⁰ Agĩcooka akĩmatongoria kuuma kũu magĩthĩ magĩkinya hakuĩ na Bethania; akĩoya moko na igũrũ, akĩmarathima.

⁵¹ Na o akĩmarathimaga, akĩmatiga, akĩiyũkio akĩambata igũrũ.

⁵² Nao makĩmũgocca na magĩcooka Jerusalemu makenete mũno.

⁵³ Nao nĩmaikaraga hekarũ-inĩ mahinda mothe makĩgocoga Ngai.

JOHANA

Ūhoru Gūtuika Mūndū

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ Ūhoru aarĩ o kuo, nake Ūhoru aatũūrĩte na Ngai, na Ūhoru aarĩ Ngai.

² We aatũūrĩte na Ngai kuuma o kĩaambĩrĩria.

³ Indo ciothe ciombirwo na ũndũ wake; gũtirĩ kĩndũ kĩa iria ciombirwo kĩaĩgĩre atarĩ ho.

⁴ Thĩinĩ wake kwarĩ muoyo, nago muoyo ũcio nĩguo warĩ ũtheri wa andũ.

⁵ Ūtheri ũcio nĩũtheraga nduma-inĩ, nayo nduma ndĩigana kũũhoota.

⁶ Nĩguokire mūndũ watũmĩtwo nĩ Ngai; eetagwo Johana.

⁷ We okire arĩ mũira oimbũre ũhoru ũkoniĩ ũtheri ũcio, nĩgeetha andũ othe metĩkie nĩ ũndũ wake.

⁸ We mwene tiwe warĩ ũtheri ũcio, no okire arĩ o ta mũira tu nĩgeetha oimbũre ũhoru wa ũtheri ũcio.

⁹ Ūtheri ũcio wa ma, ũrĩa ũtheragĩra o mūndũ o wothe, nĩwokaga thĩ.

¹⁰ We Ūhoru aarĩ gũkũ thĩ, no o na gũtuika thĩ yombirwo na ũndũ wake-rĩ, andũ a thĩ matiigana kũmũmenya.

¹¹ Okire gwake mwene, no andũ ake mwene matiigana kũmwĩtikĩra.

¹² No andũ arĩa othe maamwĩtikĩrĩre, o acio metĩkirie rĩtwa rĩake, nĩamahotithirie gũtuika ciana cia Ngai

¹³ ciana itaciarĩtwo nĩ thakame, kana igaciarwo nĩ kwenda kwa mwĩrĩ kana kwenda kwa mūndũ, no iciarĩtwo nĩ kwenda kwa Ngai.

¹⁴ We Kiugo agĩtuika mūndũ na agĩtũũrania na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ũrĩa woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ũtugi na ũhoru wa ma.

¹⁵ Johana nĩoimbũraga ũhoru wake. Aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe ũrĩa ndaaragia ũhoru wake ngiuga atĩrĩ, ‘Ūrĩa ũgũũka thuutha wakwa nĩ mūnene kũngĩra, tondũ aarĩ mbere yakwa.’”

¹⁶ Na kuuma ũiyũrĩrĩru wa ũtugi wake-rĩ, ithuothe nĩtwamũkĩrĩte irathimo nyingĩ mūno.

¹⁷ Tondũ watho wokire na Musa, no ũtugi na ũhoru ũrĩa wa ma ciokire na Jesũ Kristũ.

¹⁸ Gũtirĩ mūndũ o na ũrĩkũ ũrĩ ona Ngai, o tiga Mũrũ wake wa Mũmwe ũrĩa ũikarĩte hamwe na Ithe, na nĩwe ũtũmĩte amenyeke.

Johana Mũbatithania kuuga tiwe Kristũ

¹⁹ Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo ũira wa Johana hĩndĩ rĩra Ayahudi a Jerusalemu maamũtũmũire athĩnjĩri-Ngai na Alawii makamũũrie we aarĩ ũ.

²⁰ We ndaagire kuumbũra, no oimbũrĩre atekũhitha, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ti nĩ Kristũ.”

²¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ ũ? Wee nĩwe Elija?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, ti nĩ.”

Nĩngĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩwe Mũnabii ũrĩa?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

22 Mũthia-inĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ ũ? Tũhe macookio nĩguo tũcookerie arĩa matūtũmire. Ũkuuga atĩa ha ũhoru waku mwene?”

23 Johana akĩmacookeria na ciugo iria ciarĩtio nĩ mũnabii Isaia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũgambo wa mĩndũ ũranĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Rũngariai njĩra ya Mwathani.’ ”

24 Na rĩrĩ, Afarisai amwe arĩa maatũmĩtwo

25 makĩmũũria atĩrĩ, “Angĩkorwo we tiwe Kristũ, na tiwe Elija, o na kana Mũnabii ũrĩa-rĩ, ũkĩbatithanagia nĩkĩ?”

26 Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ. No gatagati-inĩ kanyu nĩ harĩ na ũmwe mũtooĩ.

27 Ũcio nĩwe ũgũũka thuutha wakwa, o we ũrĩa itaagĩrĩire kuohora ndigi cia iraatũ ciake.”

28 Maũndũ maya mothe mekĩkire itũũra-inĩ rĩa Bethania, mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, kũrĩa Johana aabatithanagĩria.

Jesũ Gatũrũme ka Ngai

29 Mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana akĩona Jesũ agĩũka na kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, “Onei! Gatũrũme ka Ngai karĩa keheragia mehia ma kĩrĩndĩ!

30 Ũyũ nĩwe ndaaragia ũhoru wake rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Mũndũ ũrĩa ũgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũrĩ nĩ tondũ we aarĩ kuo mbere yakwa.’

31 Nĩ mwene ndiamũũ, no ndokire ngĩbatithanagia na maaĩ nĩgeetha aguũrĩrio andũ a Isiraeli.”

32 Ningĩ Johana akĩheana ũira ũyũ: “Nĩndonire Roho agĩkũrũka kuuma igũrũ atariĩ ta ndutura, agĩkara igũrũ rĩake.

33 Nĩ ndingĩamũmenyire, tĩa ũrĩa wandũmire mbatithanagie na maaĩ aanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũndũ ũrĩa ũkoona Roho agĩkũrũkĩra na aikare igũrũ rĩake-rĩ, ũcio nĩwe ũkaabatithanagia na Roho Mũtheru.’

34 Nĩ nĩnyonete ũguo na ngoimbũra atĩ ũyũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

Arutwo a Mbere a Jesũ

35 Ningĩ mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana agĩkorwo arĩ kũu o rĩngĩ marĩ na arutwo ake eerĩ.

36 Na rĩrĩa onire Jesũ akĩhĩtũka, akiuga atĩrĩ, “Onei Gatũrũme ka Ngai!”

37 Hĩndĩ irĩa arutwo acio eerĩ maiguire oiga ũguo, makĩrũmĩrĩra Jesũ.

38 Jesũ ehũgũra akĩmoona mamumĩte thuutha, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũrenda?”

39 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii” (ũguo nĩ kuuga Mũrutani), “ũikaraga kũ?”

39 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũkai na nĩmũkuona.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ makĩona kũrĩa aikaraga, na magĩkara nake mũthenya ũcio. Na kwarĩ ta thaa ikũmi.

40 Na rĩrĩ, ũmwe wa arutwo acio eerĩ arĩa maiguĩte ũrĩa Johana oigĩte na makĩrũmĩrĩra Jesũ aarĩ Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero.

41 ũndũ wa mbere ũrĩa Anderea eekire nĩgũcacia mũrũ wa nyina Simoni, na kũmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mesia” (nĩwe Kristũ).

42 Nake akĩmũtwara kũrĩ Jesũ.

Nake Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Simoni mũrũ wa Johana. Ũgũcooka gwĩtwo Kefa” (na rĩo rĩngĩtaũrwo nĩ kuuga Petero).

Jesũ gwĩta Filipu na Nathanieli

43 Mũthenya ũyũ ũngĩ Jesũ agĩtua itua rĩa gũthiĩ Galili. Agĩkora Filipu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩra.”

44 Filipu, o ta Petero na Anderea, aarĩ wa itũũra rĩa Bethisaida.

45 Filipu agĩkora Nathanieli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũrĩa Musa aandĩkire ũhoru wake Ibuku-inĩ rĩa Watho, na nowe anabii maandĩkire ũhoru wake, nake nĩwe Jesũ wa Nazarethi, mũrũ wa Jusufu.”

46 Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Kũrĩ kĩndũ kĩega kĩngiuma Nazarethi?”

Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũka ũkoone.”

47 Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ onire Nathanieli agĩũka kũrĩ we, akĩaria ũhoru wake, akiuga atĩrĩ, “Onei Mũisiraeli kũna ũtarĩ ũhinga.”

48 Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Ũnjũũ atĩa?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũkuonete o na rĩrĩa uuma rungu rwa mũkũyũ, Filipu atanagwĩta.”

49 Hĩndĩ ĩyo Nathanieli akiuga atĩrĩ, “Rabii, wee nĩwe Mũrũ wa Ngai; wee nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli.”

50 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩndakwĩra atĩ nĩnguonire ũrĩ rungu rwa mũkũyũ. Nĩũkuona maũndũ manene kũrĩ macio.”

51 Nĩngĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩmũkona igũrũ rĩhingũkĩte na araika a Ngai makĩambata na magĩikũrũka, harĩ Mũrũ wa Mũndũ.”

2

Jesũ Kũgarũra Maaĩ Magatuĩka Ndibeĩ

1 Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ nĩ kwagĩire na kihikanio kũu Kana ya Galili. Nyina wa Jesũ aarĩ kuo,

2 nake Jesũ na arutwo ake o nao nĩmetĩtwo kĩhikanio-inĩ kũu.

3 Rĩrĩa ndibeĩ yathirire,* nyina wa Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Matĩrĩ na ndibeĩ ĩngĩ.”

4 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ndĩ na ũhoru ũrĩkũ nawe? Ihinda rĩakwa rĩtirĩ rĩrakinya.”

5 Nake nyina akĩra ndungata atĩrĩ, “Ĩkai ũrĩa wothe ekũmwĩra.”

6 Hau hakuhĩ nao nĩ haarĩ na ndigithũ ithathatũ cia maaĩ ciathondeketwo na ihiga, mũthemba ũrĩa wahũthagĩrwo nĩ Ayahudi magongona-inĩ mao ma gwĩtheria,† na o ĩmwe yaiyũragio nĩ ngeereni kuuma mĩrongo ĩrĩ nginya mĩrongo ĩtatũ.

7 Nake Jesũ akĩra ndungata icio atĩrĩ, “Iyũriai ndigithũ maaĩ”; nacio ikĩyũria riita.

8 Agĩcooka agĩciĩra atĩrĩ, “Rĩu tahiai ĩmwe mũtwarĩre mũtabania wa iruga.”

Nacio igĩka o ũguo,

9 nake mũtabania wa iruga agĩcama maaĩ macio maagarũrĩtwo magatuĩka ndibeĩ. Ndaamenyaga kũria yoimĩte, o na gũtuĩka ndungata ĩria ciatahĩte maaĩ nĩciamenyaga. Hĩndĩ ĩyo agĩta mũhikania keheri-inĩ

* 2:3 Warĩ ũndũ wa thoni mũno kũrĩ andũ a mũciĩ ndibeĩ ĩngĩathirire ũhiki-inĩ. † 2:6 Ayahudi meetĩkitie mũndũ nĩanyiitagwo nĩ thaahu o mũthenya, na nĩkĩo meethambaga moko hĩndĩ ciothe.

¹⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ aambaga kũruta ndibei ĩrĩa njega, na ageni maarĩkia kũnyua mũno, agacooka akaruta ĩrĩa ĩtarĩ njega; no wee ũkũigĩte ĩrĩa njega nginya rĩu.”

¹¹ Kĩu nĩkĩo kĩama kĩa mbere kĩrĩa Jesũ aaringire, na aakĩringĩre kũu Kana ya Galili. Akĩonania riiri wake, nao arutwo ake makĩmwĩtikia.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

¹² Thuutha ũcio agĩkũrũka Kaperinaumu, marĩ na nyina, na ariũ a nyina, o na arutwo ake. Magũikara kuo matukũ manini.

¹³ Rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie-rĩ, Jesũ akĩambata, agĩthĩ Jerusalemu.

¹⁴ Kũu hekarũ-inĩ nĩakorire andũ makiendia ng’ombe, na ng’onde, na ndutura,[‡] o na angĩ maikarĩte metha-inĩ magĩceenjia mbeeca.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthondeka mũcarica wa mĩkanda, na akĩmarutũrũra othe kuuma hekarũ-inĩ, hamwe na ng’onde, na ng’ombe; akĩhurunja mbeeca cia arĩa maacenjagia mbeeca na akĩng’aurania metha ciao.

¹⁶ Nao arĩa meendagia ndutura akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ici gũkũ! Mwahota atĩa gũtua nyũmba ya Baba ndũnyũ!”

¹⁷ Nao arutwo ake makĩririkana nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kĩyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo gĩkaandĩa.”

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩama kĩrĩkũ ũngĩtũringĩra gĩa gũtuonia ũhoti ũrĩa ũrĩ nago wa gwĩka maũndũ macio mothe?”

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Thariai hekarũ ĩno, na nĩngũmĩaka rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ.”

²⁰ Nao Ayahudi magĩcookia atĩrĩ, “Hekarũ ĩno yakirwo na mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtandatũ, nawe ũkũmĩaka na mĩthenya ĩtatũ?”

²¹ No rĩrĩ, hekarũ ĩrĩa aaragia ũhoro wayo nĩ mwĩrĩ wake.

²² Na thuutha wake kũriũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, arutwo ake makĩririkana ũria oigĩte. Nao magĩĩtikia Maandĩko, o na ciugo icio Jesũ aarĩtie.

²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa aarĩ Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, andũ aingĩ makĩona ciamu iria aaringaga, nao magĩĩtikia rĩitwa rĩake.

²⁴ No Jesũ ndaigana kũmeĩhokera, nĩgũkorwo nĩooĩ andũ othe.

²⁵ Ndaabataragio nĩ ũira wa mũndũ, ũkoniĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo nĩamenyaga kĩrĩa kĩrĩ thĩinĩ wa mũndũ.

3

Jesũ na Nikodemo

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wa Afarisai wetagwo Nikodemo, warĩ wa kĩaama kĩrĩa gĩathanaga kĩa Ayahudi.

² Nĩokire kũrĩ Jesũ ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, nĩtũũĩ we ũrĩ mũrutani uumĩte kũrĩ Ngai. Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũringa ciamu iria ũringaga Ngai atarĩ hamwe nake.”

³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthamaki wa Ngai atangĩciarwo rĩngĩ.”

[‡] **2:14** Nyamũ cia kũrutwo magongona ciendagĩrio Ayahudi arĩa moimaga mabũrũri mangĩ magooka gũkũngũira ciathĩ icio.

4 Nake Nikodemo akīmūūria atīrī, “Mündū angīciarwo atīa arī mūkūrū? Ti-itherū ndangihota gūtoonya nda ya nyina hīndī ya keerī nīguo aciarwo!”

5 Jesū akīmūcookeria atīrī, “Ngūkūwīra atīrī na ma, gūtīrī mündū ūngītoonya ūthamaki-inī wa Ngai atangīciarwo na maaī na Roho.

6 Mwīrī ūciaraga mwīrī, no Roho aciaraga roho.

7 Ndūkagegio nī ūguo ndoiga atī, ‘No nginya ūciarwo rīngī.’

8 Rūhuho rūhurutanaga na kūrīa rūngīenda. Ūiguaga rūkīhurutana, no ndūmenyaga kūrīa rumīte kana kūrīa rūrorete. Ūguo noguo gūtariī harī mündū ūrīa wothe ūciarītwo nī Roho.”

9 Nake Nikodemo akīmūūria atīrī, “Ūndū ūcio ūngīhoteka atīa?”

10 Nake Jesū akīmūūria atīrī, “Wee ūrī mūrutani wa Isiraeli na ndūrataūkīrwo nī maūdū maya?”

11 Ngūkūwīra atīrī na ma, twaragia ūrīa tūūī, na tūkoimbūra ūrīa tuonete, no inyuī, mūtiitīkagīra ūira witū.

12 Ndakūwīra maūdū ma gūkū thī, waga gwītīkia; ūngītīkia atīa ingīkūwīra maūdū ma na igūrū?

13 Gūtīrī mündū ūrī wathīī igūrū tīga ūrīa woimire igūrū, na nīwe Mūrū wa Mündū.”

14 Na o ta ūrīa Musa aambararīre nyoka ya gīcango werū-inī, ūguo no taguo Mūrū wa Mündū akaambarario,

15 nīguo ūrīa wothe ūmwīhokete agīe na muoyo wa tene na tene.

16 “Nīgūkorwo Ngai nīendire kīrīndī, akīruta Mūrū wake wa mūmwe, nīgeetha mündū o wothe ūmwītīkītie ndakoore, no agīe na muoyo wa tene na tene.

17 Nīgūkorwo Ngai ndaatūmire Mūrūwe gūkū thī aciirithie kīrīndī, no nīguo kīrīndī kīhonoke nī ūndū wake.

18 Ūrīa wothe ūmwītīkītie tī wa gūciirithio, no ūrīa wothe ūtamwītīkītie ūcio nīarīkītie gūtūrwo ciira, nīgūkorwo ndehokete rīitwa rīa Mūrū wa Ngai wa mūmwe.

19 Rīrī nīrīo ituīro: Ūtheri nīwokire gūkū thī, no andū makīenda nduma gūkīra ūtheri, nī ūndū ciīko ciao ciarī njūru.

20 Mündū o wothe wīkaga ūūru nīathūire ūtheri, na ndangiumīra ūtheri-inī nī gwītīgīra ciīko ciake itikoimbūke.

21 No mündū ūrīa wothe wīkaga maūdū ma ma nīoimagīra ūtheri-inī, nīguo kuonekane kūna atī ūguo ekīte nī Ngai ūmūhotithītie.”

Ūira wa Johana Mūbatithania ūkonīī Jesū

22 Thuutha wa ūguo, Jesū na arutwo ake nīmoimagarire magīthīī būrūri wa Judea, kūrīa aikarangire nao, na akabatithanagia.

23 O nake Johana nīabatithanagīria Ainoni gūkuhī na Salimu, nīgūkorwo kūu nī kwarī maaī maingī, nao andū nīmookaga kuo kaingī kaingī mabatithio.

24 (Hīndī īyo Johana ndaakoretwo aikītio njeera.)

25 Nī kwagīire na ngarari gatagatī-inī ka arutwo amwe a Johana na Mūyahudi ūmwe ūhorō-inī wa mītugo yao ya gwītheria.

26 Magīūka kūrī Johana makīmūwīra atīrī, “Rabīī, mündū ūrīa mūrāarī nake mūrīmo ūrīa ūngī wa Jorodani, ūrīa wee warutire ūira ūmūkonīī-rī, nīarabatithania, nao andū othe nīmarathīī kūrī we.”

²⁷ Ūhorō-inĩ ūcio Johana agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ndarĩ ūndũ angĩamũkĩra o tĩga ūrĩa aheetwo kuuma igũrũ.

²⁸ Inyuĩ ene no mũheane ūira muuge atĩ nĩndoigire atĩrĩ, ‘Nĩ ti nĩ Kristũ, no ndũmĩtwo njũke mbere yake.’

²⁹ Mũhiki nĩ wa mũhikania. No rĩrĩ, mũrata wa mũhikania ūrĩa ūmũrũgamĩrĩire nĩamũthikagĩrĩria, na akaiyũrwo nĩ gĩkeno rĩrĩa aigua mũgambo wa mũhikania. Gĩkeno ta kũu nĩkĩo ndĩ na kĩo, na rĩu nĩgĩkinyanĩru.

³⁰ We no nginya akĩrĩrĩrie kũneneha, na nĩ ngĩrĩrĩrie kũnyiiha.

³¹ “Ūrĩa uumĩte igũrũ nĩ mũnene kũrĩ andũ othe; nake ūrĩa uumĩte thĩ nĩ wa gũkũ thĩ, na maũndũ marĩa aragia no ma gũkũ thĩ. Ūrĩa uumĩte igũrũ arĩ igũrũ rĩa andũ arĩa angĩ othe.

³² We oimbũraga maũndũ marĩa onete na akaigua no gũtirĩ mũndũ o na ūmwe wĩtikagĩra ūira wake.

³³ Mũndũ ūrĩa wĩtikĩrĩte ūira ūcio nĩahũũrĩte mũhũũri atĩ Ngai nĩ wa ma.

³⁴ Nĩgũkorwo ūrĩa Ngai atũmĩte aragia ciugo cia Ngai nĩ ūndũ Ngai aheanaga Roho hatarĩ gĩthimi.

³⁵ Ithe nĩendete Mũriũ na nĩ aigĩte indo ciothe moko-inĩ make.

³⁶ Ūrĩa wothe wĩtikĩtie Mũriũ, arĩ na muoyo wa tene na tene, no ūrĩa wothe ūregete Mũriũ ndakona muoyo, nĩgũkorwo egũtũura arakarĩrwo nĩ Ngai.”

4

Jesũ Kwaria na Mũtumia Mũsamaria

¹ Afarisai nĩmaiguire atĩ Jesũ nĩagĩĩaga na arutwo aingĩ gũkĩra Johana na akamabatithia,

² o na gũtuĩka, ti Jesũ wabatithanagia, no nĩ arutwo ake.

³ Hĩndĩ ĩrĩa Mwathani aamenyire ūhorō ūcio, akiuma Judea na agĩcooka Galili o rĩngĩ.

⁴ Na rĩrĩ, no nginya angĩatuĩkanĩirie bũrũri wa Samaria.

⁵ Nĩ ūndũ ūcio, agĩkina itũũra rĩarĩ Samaria rĩetagwo Sukaru, hakuĩ na gĩthaka kĩa Jakubu aaheete mũriũ Jusufu.

⁶ Nakĩo gĩthima kĩa Jakubu nĩkuo kĩarĩ, nake Jesũ, tondũ wa kũnoga nĩ rũgendo, agĩkara thĩ hau gĩthima-inĩ. Na kwarĩ ta thaa thita.

⁷ Na rĩrĩa mũtumia ūmwe Mũsamaria okire gũtaha maaĩ-rĩ, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “No ūũhe maaĩ ma kũnyua?”

⁸ (Hĩndĩ ĩyo arutwo ake nĩmathĩite kũgũra irio itũũra-inĩ.)

⁹ Nake mũtumia ūcio Mũsamaria akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ūrĩ Mũyahudi na nĩ ndĩ mũtumia Mũsamaria. Ūngĩkĩhooya gĩa kũnyua atĩa?” (Nĩgũkorwo Ayahudi matĩrĩ ngwatanĩro na Asamaria.)

¹⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo nĩũũ kĩheo kĩa Ngai na ūkamenya nũũ ūrakũhooya maaĩ ma kũnyua, wee nĩwe ūngĩamũhooya nake nĩangĩakũhe maaĩ ma muoyo.”

¹¹ Nake mũtumia ūcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ūyũ, ndũrĩ na kĩndũ gĩa gũtaha maaĩ nakĩo, na gĩthima gĩkĩ nĩ kĩriku. Ūngĩkĩruta kũ maaĩ macio ma muoyo?”

¹² Anga ūkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Jakubu ūrĩa watũheire gĩthima gĩkĩ, na we mwene aatũũrĩte anyuuaga maaĩ kuuma kĩo o hamwe na ariũ ake na ndũũru ciake cia mbũri na cia ng’ombe?”

13 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyuuaga maaĩ maya nĩanyootaga rĩngĩ,

14 no ũrĩa wothe ũkũnyua maaĩ marĩa ngaamũhe ndarĩ hĩndĩ akaanyoota. Ti-itherũ, maaĩ marĩa ngũmũhe megũtuĩka gĩthima kĩa maaĩ thĩinĩ wake, gĩtherũkage muoyo wa tene na tene.”

15 Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, he maaĩ macio nĩguo ndikananyoote rĩngĩ, na ndige gũũkaga haha gũtaha maaĩ.”

16 Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ wĩte mũthuuriguo mũũke nake.”

17 Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na mũthuuri.” Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ waria ma rĩrĩa woiga atĩ ndũrĩ na mũthuuri.

18 Ũhoru wa ma nĩ atĩ ũkoretwo ũrĩ na athuuri atano, na mũndũ mũrũme ũrĩa ũrĩ nake rĩu ti mũthuuriguo.* Ũguo woiga nĩ ũhoru wa ma.”

19 Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩndĩrona atĩ wee ũrĩ mũnabii.

20 Maithe maitũ maahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, no inyuĩ Ayahudi muugaga atĩ Jerusalemu nokuo kũndũ kũrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooyagĩra Ngai.”

21 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, nĩtĩkia, kũrĩ ihinda rĩroka rĩrĩa mũtakaahooyagĩra Baba kĩrĩma-inĩ gĩkĩ o na kana Jerusalemu.

22 Inyuĩ Asamaria mũhooyaga kĩrĩa mũtooĩ; no ithuĩ tũhooyaga kĩrĩa tũũĩ, nĩgũkorwo ũhonokio uumĩte kũrĩ Ayahudi.†

23 No ihinda nĩrĩroka na rĩu nĩrĩkinyu, rĩrĩa arĩa mahooyaga na ma makaahooyaga Baba na roho, na mamũhooyage na ma, nĩgũkorwo nĩ andũ ta acio Baba acaragia a kũmũhooyaga.

24 Ngai nĩ roho, nao arĩa mamũhooyaga no nginya mamũhooyage na roho, na mamũhooyage na ma.”

25 Nake mũtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ Mesia” (ũrĩa wĩtagwo Kristũ) “nĩarooka. Hĩndĩ ĩrĩa agooka nĩagatũtaarĩria maũndũ mothe.”

26 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩrakwarĩria nĩ nĩ we.”

Arutwo Gũcooka harĩ Jesũ

27 O ihinda-inĩ rĩu arutwo ake magĩũka, na makĩgega maakora akĩaranĩria na mũtumia. No gũtirĩ o na ũmwe woririe atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũrenda?” kana akĩũria, “Ũraaranĩria nake nĩkĩ?”

28 O hĩndĩ ĩyo mũtumia ũcio agĩtiga ndigithũ yake ya maaĩ, agĩcooka itũũra-inĩ, akĩira andũ atĩrĩ,

29 “Ũkai, mũkone mũndũ wanjĩra maũndũ marĩa mothe ndaaneka. Ũcio no akorwo nĩwe Kristũ?”

30 Nao makiuma kũu itũũra-inĩ, magĩthĩ harĩa Jesũ aarĩ.

31 Mũira wa makinye, arutwo ake makĩmũringĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, rĩa irio.”

32 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Ndĩ na irio cia kũrĩa, iria mũtarĩ ũndũ wacio mũũ.”

33 Nao arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ hihĩ harĩ mũndũ ũmũreheire irio?”

* 4:18 Ayahudi moigaga atĩ mũtumia nĩangĩateirwo nĩ athuuri eerĩ kana atatũ, no angĩakĩririe hau onekaga arĩ mũndũ mwĩhia biũ. † 4:22 Asamaria maarĩ na maandĩko ma mabuku o marĩa matano ma Musa, na matiametĩkĩtie mothe. Meetĩkĩtie Mesia, we Mũhonokia, akoima kũrĩ Ayahudi.

³⁴ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Irio ciakwa nĩ gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire na kũrĩkia wĩra wake.

³⁵ Githĩ mũtiugaga atĩ, ‘Nĩ mĩeri ĩna ĩtigariĩte magetha makinye?’ Ngũmwĩra atĩrĩ, hingũrai maitho manyu muone mĩgũnda! Magetha nĩmakinyu.

³⁶ O na rĩu mũgethi nĩagĩaga na mũcaara wake, o na nĩagethaga magetha ma muoyo wa tene na tene, nĩgeetha mũhaandi na mũgethi makenanĩre hamwe.

³⁷ Amu nĩ ũhoru wa ma ũrĩa uugaga atĩ, ‘Ũmwe ahaandaga, nake ũngĩ akagetha.’

³⁸ Nĩ ndaamũtũmire mũkagethe kĩrĩa mũtarutĩire wĩra. Angĩ nĩo marutĩte wĩra mũritũ, na inyuĩ mũkagetha uumithio wa wĩra wao.”

Asamaria Aingĩ Gwĩtikia

³⁹ Nao Asamaria aingĩ kuuma itũũra rĩu makĩmwĩtikia nĩ ũndũ wa ũira wa mũtũmia ũcio, tondũ nĩameerire atĩrĩ, “Nĩanjĩrĩre maũndũ marĩa mothe ndaneeka.”

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa Asamaria mokire kũrĩ Jesũ, makĩmũringĩrĩria aikaranie nao, nake agũikara mĩthenya ĩrĩ.

⁴¹ Na tondũ wa ciugo ciake, andũ angĩ aingĩ magĩtikia.

⁴² Magĩkĩra mũtũmia ũcio atĩrĩ, “Ithuĩ tũtĩretĩkia no ũndũ wa ũrĩa ũratwĩrĩre; rĩu nĩtwĩguĩrĩire ithuĩ ene na tũkamenya atĩ mũndũ ũyũ ti-itherũ nĩwe Mũhonokia wa kĩrĩndĩ.”

Jesũ Kũhonia Mwana wa Mũnene

⁴³ Thuutha wa mĩthenya ĩyo ĩrĩ, akiumagara agĩthĩ Galili.

⁴⁴ (Amu Jesũ we mwene nĩoigĩte atĩ mũnabii ndatĩagwo bũrĩri-inĩ wake mwene.)

⁴⁵ Rĩrĩa aakinyire Galili, andũ a Galili makĩmũnyĩta ũgeni. Nĩmonete ũrĩa wothe ekĩte Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Bathaka, nĩgũkorwo o nao maarĩ kuo.

⁴⁶ O rĩngĩ agĩceera Kana ya Galili, kũrĩa aagarũrĩte maaĩ magatuĩka ndibeĩ. Na kũu Kaperinaumu nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe mũnene warĩ na mũriũ mũrũaru.

⁴⁷ Rĩrĩa mũndũ ũcio aaiguire atĩ Jesũ nĩoimĩte Judea agooka Galili, agĩthĩ kũrĩ we, akĩmũthaiĩta athĩ akahonie mũriũ, ũrĩa warĩ hakuĩ gũkua.

⁴⁸ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũtangĩona ciama na morirũ, mũtingĩtikia.”

⁴⁹ Nake mũnene ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuari ũyũ, nĩtũikũrũke mwana wakwa atanakua.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Inũka. Mũrũguo nĩekũhona.”

Mũndũ ũcio agĩtikia ũguo Jesũ aamwĩrĩre, na akĩnũka.

⁵¹ Naarĩ njĩra akĩnũka, ndungata ciake ikĩmũtũnga na ndũmĩrĩri atĩ mũrũwe arĩ o muoyo.

⁵² Rĩrĩa aamoorĩre nĩ ta thaa ciigana mũriũ aambĩrĩrie kũigua wega, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ira thaa mũgwanja nĩguo araahonire.”

⁵³ Nake ithe akĩmenya atĩ thaa ĩcio nocio Jesũ aramwĩrĩte atĩrĩ, “Mũrũguo nĩekũhona.” Nĩ ũndũ ũcio we na nyũmba yake yotho magĩtikia.

⁵⁴ Gĩkĩ nĩkĩo kĩarĩ kĩama gĩa keerĩ kĩrĩa Jesũ aaringĩre kũu Galili, oimĩte Judea.

5

Jesū Kūhonia Karia-inī

¹ Thuutha wa maündū macio Jesū nĩambatire Jerusalemu tondū nĩ kwarĩ na gĩathĩ kĩa Ayahudi.

² Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu hakuhi na Kĩhingo-kĩa-Ng'ondũ nĩ kwarĩ na karia geetagwo na Kĩhibirania Bethesida, nako gaathiũrũkũirio nĩ ithaku ithano ciarĩ ngite.

³ Kũu nĩkuo gwakomagwo nĩ ikundi nene cia andũ arĩa maarĩ arũaru, ta atumumu, na cionje, na arĩa maakuĩte ciĩga (meeteireire maaĩ moinjugwo).

⁴ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ hĩndĩ mũraika wa Mwathani aikũrũkaga akoinjuga maaĩ karia-inĩ kau; na mündũ wa mbere kũrika kuo maaĩ moinjugwo, nĩahonagio mũrimũ o wothe ũrĩa aarĩ naguo.)

⁵ Na hau nĩ haarĩ mündũ ũmwe watũũrite arĩ mũrũaru mĩaka mũrongo itatũ na inana.

⁶ Hĩndĩ irĩa Jesũ aamuonire akomete hau, na akĩmenya atĩ atũũrite ũguo ihinda iraa, akĩmũria atĩrĩ, "Nĩũkwenda kũhonio?"

⁷ Nake mündũ ũcio warũarĩte akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũthuuri ũyũ, ndirĩ na mündũ wa kũndikia thĩnĩ wa karia rĩrĩa maaĩ moinjugwo. Ngĩgeria gũtoboka thĩnĩ-rĩ, mündũ ũngĩ agatoboka mbere yakwa."

⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ūkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware!"

⁹ Na o rĩmwe mündũ ũcio akĩhona, akĩoya kĩbarĩ gĩake, na agĩtwara.

Na rĩrĩ, mũthenya ũcio gwekĩkire ũguo warĩ wa Thabatũ,

¹⁰ na nĩ ũndũ ũcio Ayahudi makĩra mündũ ũcio wahonetio atĩrĩ, "Ūmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ; watho ndũgwĩtĩkĩrtie ũkuue kĩbarĩ gĩaku."

¹¹ Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, "Mündũ ũrĩa ũũhonirie anjĩrĩre atĩrĩ, 'Oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware.'"

¹² Nĩ ũndũ ũcio makĩmũria atĩrĩ, "Mündũ ũcio ũkwĩrĩre woe kĩbarĩ wĩtware nũũ?"

¹³ Mündũ ũcio wahonetio ndaamenyaga nũũ wamũhonetie, tondũ Jesũ aakoretwo orĩre kĩrĩndĩ-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hau.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akĩmũkora hekarũ-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, "One, rĩu nĩũhonete. Ndũgacooke kwĩhia ndũkae gũkorwo nĩ ũndũ mũũru kũrĩ ũcio."

¹⁵ Nake mündũ ũcio agĩthĩ na akĩra Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe wamũhonetie.

Kũgĩa Muoyo thĩnĩ wa Mũriũ

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Ayahudi makĩnyariira Jesũ, tondũ ekĩte maündũ macio mũthenya wa Thabatũ.

¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, "Baba atũũrite o arĩ wĩra-inĩ wake ngĩnya rĩu, na o na nĩ no ndĩraruta wĩra."

¹⁸ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu, Ayahudi magĩkĩrĩrĩa kũgeria kũmũruga; nĩgũkorwo to mũthenya wa Thabatũ aathũkagia, no o na ngĩnya nĩetaga Ngai ithe wake mwene, na ũguo akeiganania na Ngai.

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, "Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Mũriũ ndarĩ ũndũ angĩka we mwene, tĩga o ũrĩa onaga Ithe agĩka, nĩgũkorwo maündũ marĩa Ithe ekaga no mo Mũriũ o nake ekaga.

²⁰ Nĩgũkorwo Ithe nĩendete Mũriũ, na nĩamuonagia maũndũ mothe marĩa ekaga, Īi, na nĩakamuonia maũndũ manene o na gũkĩra maya, nĩgeetha o na inyuĩ mũgege.

²¹ O ta ũrĩa Ithe arĩukagia andũ arĩa akuũ akamahe muoyo, noguo o nake Mũriũ aheaga muoyo o ũrĩa angĩenda kũhe.

²² Na ningĩ-rĩ, ithe ndarĩ mũndũ atuagĩra ciira, no ehokeire Mũriũ ũtuanĩri wothe wa ciira,*

²³ nĩgeetha andũ othe matĩage Mũriũ o ta ũrĩa matĩaga Ithe. ũrĩa ũtatĩaga Mũriũ ndatĩaga Ithe ũrĩa wamũtũmire.

²⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũiguaga kiugo gĩakwa na agetũkia ũrĩa wandũmire, arĩ na muoyo wa tene na tene; na ti wa gũciirithio nĩarĩkĩtie kuuma gĩkuũ-inĩ agatoonya muoyo-inĩ.

²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩ ihinda rĩrooka, na rĩu nĩikinyu rĩrĩa akuũ makaigua mũgambo wa Mũrũ wa Ngai, nao arĩa makaũigua nĩ magaatũra muoyo.

²⁶ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Ithe arĩ na muoyo thĩinĩ wake mwene, no taguo ahotithĩtie Mũriũ kũgĩa na muoyo thĩinĩ wake mwene.

²⁷ Na nĩamũheete ũhoti wa gũtuanĩra ciira nĩ tondũ nĩ Mũrũ wa Mũndũ.

²⁸ “Mũtikagegio nĩ ũhoru ũcio, nĩgũkorwo ihinda nĩrĩroka rĩrĩa andũ arĩa othe marĩ mbĩrĩra-inĩ makaigua mũgambo wake

²⁹ na moime kuo, arĩa mekĩte wega mariũke nĩguo matũũre muoyo, nao arĩa mekĩte ũũru mariũke nĩguo matuĩrwo ciira.

³⁰ Ndirĩ ũndũ ingĩhota gwĩka nĩ mwene; nduanagĩra ciira kũringana na ũrĩa njiguaga, na itua rĩakwa nĩ rĩa kĩhooto, nĩgũkorwo ndicaragia gwĩkenia nĩ mwene, tiga gũkenia ũrĩa wandũmire.

Ūira Ūkonĩ Jesũ

³¹ “Ingĩheana ũira ũngoniĩ nĩ mwene-rĩ, ũira ũcio wakwa ndũngĩtuĩka wa ma.

³² Nĩ kũrĩ na ũngĩ ũrĩa uumbũraga ũhoru wakwa, na nĩnjũũ atĩ ũira wake igũrũ rĩakwa nĩ wa ma.

³³ “Inyuĩ nĩmwatũmanire kũrĩ Johana, nake nĩaheanire ũira wa ma.

³⁴ Ti atĩ nĩnjĩtikagĩra ũira wa mũndũ; no nĩndĩũgwetaga nĩgeetha mũhonokio.

³⁵ Johana aarĩ tawa ũrĩa wakanire na ũkĩmũrĩka, na inyuĩ mũgĩthuura gũkenera ũtheri wake kwa ihinda.

³⁶ “Nĩ ndĩ na ũira mũnene gũkĩra ũcio wa Johana. Nĩgũkorwo wĩra ũrĩa Baba aaheete ndĩkie, na noguo ndĩraruta, nĩguo uumbũraga atĩ Baba nĩwe ũndũmĩte.

³⁷ Nake Baba ũrĩa wandũmire nĩaheanĩte ũira ũngoniĩ we mwene. Inyuĩ mũtirĩ mwaigua mũgambo wake kana mũkona ũrĩa atarĩ,

³⁸ o na kiugo gĩake gĩtitũraga thĩinĩ wanyu, tondũ mũtiĩtikĩtie ũrĩa aatũmire.

³⁹ Inyuĩ mũtuĩragia Maandĩko tondũ mwĩciiragia atĩ na ũndũ wamo nĩmwĩgwatĩire muoyo wa tene na tene. Maandĩko macio nĩmo moimbũraga ũhoru ũrĩa ũngoniĩ,

⁴⁰ no nĩmũregaga gũũka kũrĩ nĩ mũgĩe na muoyo.

⁴¹ “Nĩ ndĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ,

* 5:22 Ayahudi meetĩkĩtie atĩ Ngai Ithe nĩwe warĩ mũciirithia wa andũ othe. Nĩ ũndũ ũcio ũrutani ũyũ nĩmawonire ta ũtaarĩ wa ma.

⁴² no inyuĩ nĩndĩmũũĩ. Ngamenya atĩ inyuĩ mũtirĩ na wendo wa Ngai ngoro-inĩ cianyu.

⁴³ Njũkĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Baba na mũtinjĩtikagĩra; no mũndũ ũngĩ angĩũka na rĩitwa rĩake mwene, nĩmũkũmwĩtikĩra.

⁴⁴ Mũngĩtikia atĩa angĩkorwo mwĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ, no mũticaragia ũgooci ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai o ũcio ũmwe?

⁴⁵ “No mũtigeciirie atĩ nĩngamũthitanga mbere ya Baba. Musa ũrĩa inyuĩ mwĩhokeete nĩwe mũmũthitangi.

⁴⁶ Korwo nĩmwĩtikĩtie Musa-rĩ, no mũnjĩtikie, nĩgũkorwo nĩ ũhoru wakwa aandĩkire.

⁴⁷ No kuona atĩ mũtiĩtikĩtie ũrĩa aandĩkire-rĩ, mũngĩgĩtikia atĩa ũrĩa njugaga?”

6

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

¹ Thuutha wa maũndũ macio, Jesũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Iria rĩa Galili (na norĩo rĩitagwo Iria rĩa Tiberia),

² nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩmũrũmĩrĩra tondũ nĩkĩoneete ciama iria aaringĩire andũ arĩa maarĩ arũaru.

³ Nake Jesũ akĩambata kĩrĩma-inĩ, agĩkara thĩ marĩ hamwe na arutwo ake.

⁴ Nakĩo Gĩathĩ gĩa Bathaka ya Ayahudi nĩgĩakuhĩrĩirie.

⁵ Rĩrĩa Jesũ aarorire akĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, akĩũria Filipu atĩrĩ, “Tũkũgũra mĩgate kũ andũ aya marĩe?”

⁶ Oririe ũguo nĩguo amũgerie, nĩgũkorwo we nĩooĩ ũrĩa egwĩka.

⁷ Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũcara wa mĩeri ĩnana ndũngĩgũra mĩgate ya kũigana nĩguo o mũndũ arũme kenyũ!”

⁸ Nake mũrutwo ũngĩ wake wetagwo Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero, akiuga atĩrĩ,

⁹ “Haha harĩ kahĩ karĩ na mĩgate ĩtano ya mũtu wa cairi na thamaki igĩrĩ nini, no ingĩkĩigana atĩa andũ marĩ aingĩ ũũ?”

¹⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ĩraai andũ maikare thĩ.” Hau maarĩ haarĩ na nyeki nyingĩ, nao arũme magĩkara thĩ, na maarĩ ta arũme ngiri ithano.

¹¹ Jesũ agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo, agĩcookia ngaatho na akĩgaĩra arĩa maikarĩte thĩ kũringana na mũigana ũrĩa o mũndũ angĩendire. Agĩcooka agĩka o ũguo na thamaki.

¹² Rĩrĩa othe maarĩire na makĩhũũna, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ũnganiai cienyũ iria ciatigara. Mũtikareke kĩndũ o na kĩrĩkũ kũrĩire.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio magĩciũngania, makĩiyũria ikabũ ikũmi na igĩrĩ na icunjĩ cia mĩgate rĩa ĩtano ya cairi, iria ciatigirio nĩ andũ acio maarĩkia kũrĩa.

¹⁴ Thuutha wa andũ kuona ciama iria Jesũ aaringĩte, makĩambĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩwe mũnabii ũrĩa ũgooka gũkũ thĩ.”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmenya atĩ nĩmendaga mamũtue mũthamaki wao na hinya, nĩ ũndũ ũcio akĩmeherera o rĩngĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

¹⁶ Rĩrĩa gwakinyire hwaĩ-inĩ arutwo ake magĩkũrũka nginya iria-inĩ,

¹⁷ magĩtoonya marikabu, makĩringa iria marorete Kaperinaumu. Hĩndĩ ĩyo kwarĩ nduma, na Jesũ ndaathiĩte kũrĩ o.

¹⁸ Nĩ kwarĩ na makũmbĩ ma maaĩ tondũ wa rũhuho rũnene rũrĩa rwahurutanaga.

¹⁹ Na hĩndĩ ĩrĩa maatwarithĩtie marikabu ta kilomita ithano kana ithathatũ, makĩona Jesũ agĩũka kũrĩ marikabu-inĩ agereire maaĩ igũrũ; nao makĩmaka.

²⁰ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nũ; tigai gwĩtigĩra.”

²¹ Magĩtikĩra atoonye thĩnĩ wa marikabu, na kahinda o kau marikabu ĩgĩkinya hũgũrũrũ-inĩ cia kũrĩa maathiiaga.

²² Mũthenya ũcio ũngĩ, kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩarĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria gĩkĩmenya atĩ no marikabu ĩmwe yarĩ ho, na atĩ Jesũ ndaamũngĩrĩte hamwe na arutwo ake no maathiĩte marĩ oiki.

²³ No ningĩ gũgĩũka marikabu ingĩ ciumĩte Tiberia ikĩrũgama hakuhĩ na harĩa andũ maarĩĩre mĩgate thuutha wa Mwathani gũcookeria Ngai ngaatho.

²⁴ Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩamenyire atĩ Jesũ kana arutwo ake gũtirĩ warĩ ho, gĩkĩngĩra marikabu icio, gĩgĩthĩ Kaperinaumu gũcaria Jesũ.

Jesũ nĩwe Mũgate wa Muoyo

²⁵ Rĩrĩa maamũkorire mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, ũkinyire gũkũ rĩ?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, inyuĩ mũtiranjaria nĩ ũndũ wa ciama iria mũronire, no nĩ ũndũ nĩmũrarĩire mĩgate mũrahũna.

²⁷ Tigagai gũtangĩkĩra irio iria ithũkaga, no mwĩtangagei nĩ ũndũ wa irio iria cia gũtũũra nginya muoyo-inĩ wa tene na tene, iria Mũrũ wa Mũndũ akaamũhe. ũcio nĩwe Ngai Ithe ahũũrĩte mũhũũri wa gwĩtikĩrĩka.”

²⁸ Magĩcooka makĩmũũria atĩrĩ, “Twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩgeetha tũrutage mawĩra marĩa Ngai endaga?”

²⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Wĩra wa Ngai nĩ ũyũ: nĩ mwĩtikie ũrĩa we atũmĩte.”

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ciama irikũ ũgũtũringĩra tuone nĩguo tũgwĩtikie? ũgwĩka atĩa?”

³¹ Maithe maitũ ma tene maarĩĩaga mana kũu werũ-inĩ; o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Aamaheire mĩgate kuuma igũrũ marĩe.’”*

³² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ti Musa wamũheire mũgate kuuma igũrũ, no nĩ Baba ũmũheaga mũgate ũrĩa wa ma kuuma igũrũ.

³³ Nĩgũkorwo mũgate wa Ngai nĩ ũrĩa ũikũrũkaga kuuma igũrũ akahe kĩrĩndĩ gĩa thĩ muoyo wa tene na tene.”

³⁴ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, kuuma rĩu tũheage mũgate ũcio.”

³⁵ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo. Mũndũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ nĩ ndakahũũta o na rĩ, na ũrĩa ũnjĩtikĩtie ndakanyoota o na rĩ.

³⁶ No rĩrĩ, o ta ũrĩa ndĩmwĩrĩte, nĩmũnyonete, no mũtirĩ mũretĩkia.

* 6:31 Ayahudi meciiragia atĩ Mesia oka nĩangĩamaheire irio iria cietagwo mana, iria maithe mao maarĩĩaga marĩ werũ-inĩ.

37 Arĩa othe Baba ahee nĩmarĩũkaga kũrĩ nĩ, na ũrĩa wothe ũgooka kũrĩ nĩ ndikamũingata o na rĩ.

38 Nĩgũkorwo ndiikũrũkĩte kuuma igũrũ njũke gwĩka wendi wakwa nĩ mwene, no njũkĩte gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire.

39 Naguo ũyũ nĩguo wendi wa ũrĩa wandũmire, atĩ ndigaate o na ũmwe wa arĩa othe aaheete, no ngaamariũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.

40 Nĩgũkorwo wendi wa Baba nĩ atĩ ũrĩa wothe wonete Mũriũ na akamwĩtĩkia nĩakagĩa na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.”

41 Ayahudi maigua ũguo makĩambĩrĩa kũng’ong’ora nĩ ũndũ wake tondũ nĩoigĩte atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate ũrĩa waikũrũkĩre kuuma igũrũ.”

42 Makiuga atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Jesũ mũrũ wa Jusufu, ũrĩa ithe na nyina tũũĩ? Rĩu angĩhota atĩa kuuga atĩ, ‘Nĩ ndaikũrũkĩre kuuma igũrũ?’”

43 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũng’ong’ora gatagatĩ-inĩ kanyu.

44 Gũtirĩ mũndũ ũngĩũka kũrĩ nĩ ataguucĩrĩrio nĩ Baba ũrĩa wandũmire, na nĩ nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.

45 Nĩ kwandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma Anabii atĩrĩ, ‘Nao othe makaarutwo ũhoru nĩ Ngai.’ Nake ũrĩa wothe ũthikagĩrĩa Baba na akeeruta ũhoru kuuma kũrĩ we, nĩokaga kũrĩ nĩ.

46 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ona Baba, tiga o ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai; we wiki nowe wonete Baba.

47 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wĩtikĩtie arĩ na muoyo wa tene na tene.

48 Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo.

49 Maithe manyu ma tene maarĩaga mana marĩ werũ-inĩ, na no maakuire.

50 No ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa ũikũrũkĩte kuuma igũrũ, ũrĩa mũndũ angĩrĩa na ndakue.

51 Nĩ nĩ nĩ mũgate ũrĩa ũrĩ muoyo ũrĩa waikũrũkĩre kuuma igũrũ. Mũndũ o wothe ũngĩrĩa mũgate ũyũ, nĩagatũũra tene na tene. Mũgate ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa ũrĩa ngũheana nĩ ũndũ wa muoyo wa andũ a gũkũ thĩ.”

52 Hĩndĩ iyo nao Ayahudi makĩambĩrĩa gũkararania mũno o ene, makoorania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ angĩhota atĩa gũtũhe mwĩrĩ wake tũrĩe?”

53 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtangĩrĩa mwĩrĩ wa Mũrũ wa Mũndũ na mũnyue thakame yake, mũtirĩ na muoyo thĩinĩ wanyu.

54 ũrĩa wothe ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa arĩ na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.

55 Nĩgũkorwo mwĩrĩ wakwa nĩ irio kũna, nayo thakame yakwa nĩ kĩndũ gĩa kũnyua kũna.

56 ũrĩa wothe ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa aikaraga thĩinĩ wakwa na nĩ ngaikara thĩinĩ wake.

57 O ta ũrĩa Baba mũtũũra muoyo aandũmire na o ta ũrĩa na nĩ ndũũraga muoyo nĩ ũndũ wa Baba, noguo mũndũ ũrĩa ũndũaga agaatũũra muoyo nĩ ũndũ wakwa.

⁵⁸ Ūyū nīguo mūgate ūrīa waikūrūkire kuuma igūrū. Maithe manyu maarīre mana na nīmakuire, no ūrīa ūrīaga mūgate ūyū egūtūūra tene na tene.”

⁵⁹ Maūndū macio aamaaririe rīrīa aarutanaga thunagogi-inī kūu Kaperinaumu.

Arutwo Aingī Gūtiganīria Jesū

⁶⁰ Arutwo ake aingī maigua ūguo makiuga atīrī, “Ūyū nī ūrutani mūrītū mūno, nūū ūngīhota kūwītīkīra?”

⁶¹ Jesū amenya atī arutwo ake nīmang’ong’oraga nī ūndū wa ūhoro ūcio akīmeera atīrī, “Kaī ūhoro ūcio wamūrakaria?”

⁶² Ī mūngīkīona Mūrū wa Mūndū akīambata igūrū kūrīa aarī mbere!

⁶³ Roho aheanaga muoyo; mwīrī ndūrī kīene. Ciugo iria ndamwarīria nī roho na nīcio muoyo.

⁶⁴ No nī kūrī amwe anyu matarī maretīkia.” Nīgūkorwo kuuma o kīambīrīria Jesū nīoo arīa matetīkītie, na ūrīa ūkaamūkunyañra.

⁶⁵ Agīthī na mbere, akiuga atīrī, “Nīkīo ndamwīrire atī gūtīrī mūndū ūngīhota gūka kūrī nī atahotīhītio nī Baba.”

⁶⁶ Kuuma hīndī ūyo, arutwo ake aingī makīhūndūka, na matia-cookire kūmūrūmīrīra.

⁶⁷ Jesū akīūria arīa ikūmi na eerī atīrī, “O na inyuī kaī mūrenda gūthī?”

⁶⁸ Nake Simoni Petero akīmūcookeria, atīrī, “Mwathani, tūngīthī kūrī ū? Wee nīwe ūrī na ciugo cia muoyo wa tene na tene.

⁶⁹ Nītītīkītie na tūkamenya atī wee nīwe ūrīa Mūtheru wa Ngai.”

⁷⁰ Hīndī ūyo Jesū akīmācookeria akīmeera atīrī, “Gīthī ti nī ndīmūthuurīte mūrī ikūmi na eerī? No ūmwe wanyu nī ndaimono!”

⁷¹ (Aaragia ūhoro wa Judasi mūrū wa Simoni Isikariota, tondū o na aakorwo aarī ūmwe wa acio ikūmi na eerī, nīwe warī amūkunyañre thuutha ūcio.)

7

Jesū Gūthī Gīathī gīa Ithūnū

¹ Thuutha ūcio, Jesū nīaceerangire Galili, nī ūndū ndendaga gūthī Judea tondū Ayahudi akuo nīmamūcaragia mamūūrage.

² No hīndī ĩrīa Gīathī gīa Ithūnū* kīa Ayahudi gīakuhīrīrie-rī,

³ ariū a nyina na Jesū makīmwīra atīrī, “Nīwagīrīrwo uume gūkū ūthī Judea, nīguo arutwo aku mone ciama iria ūringaga.

⁴ Gūtīrī mūndū wendaga kūmenyeka nī andū ūhithaga ūrīa areeka. Na tondū nīūreeka maūndū maya-rī, wīonanie kūrī kīrīndī.”

⁵ Nīgūkorwo o na ariū a nyina matiamwītīkītie.

⁶ Nī ūndū ūcio, Jesū akīmeera atīrī, “Ihinda rīakwa rīrīa rīagīrīre rītīrī rīrakinya; no harī inyuī ihinda o rīothe nīrīagīrīre.

⁷ Andū a gūkū thī matingīmūthūūra, no nī nīmathūire tondū nīnyumbūraga atī ūrīa mekaga nī ūūru.

⁸ Inyuī thīi Gīathī-inī. Nīi ndikwamba kwambata Gīathī-inī kīu, nīgūkorwo ihinda rīakwa rīrīa rīagīrīru rītīrī rīrakinya.”

⁹ Na aarīkia kuuga ūguo, agīkara kūu Galili.

* 7:2 Gīathī gīa Ithūnū kīamarikanagia ūrīa maatūūrīte morūūruga werū-inī, o hamwe na wega wa Ngai wa kūmakinya Kaanani.

10 No rĩrĩ, thuutha wa ariũ a nyina gũthĩ Gĩathĩ-inĩ kũu, o nake agĩcooka agĩthĩ, no ndaathĩre akĩmenyekaga, no aathĩre na hitho.

11 Na rĩrĩ, kũu Gĩathĩ-inĩ-rĩ, Ayahudi nĩmamũcaragia, makĩũranagia atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”

12 Kũu mũingĩ-inĩ guothe andũ nĩmaragia na mũheehũ ũhoro wake. Amwe makoiga atĩrĩ, “Mũndũ ũcio nĩ mũndũ mwega.”

Nao arĩa angĩ makoiga atĩrĩ, “Aca, mũndũ ũcio nĩaheenagia andũ.”

13 No gũtirĩ mũndũ ũngĩaririe ũhoro wake akĩguagwo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi.

Jesũ Kũrutana Gĩathĩ-inĩ

14 Gĩathĩ gĩakinya gatagatĩ-rĩ, Jesũ akĩambata agĩthĩ nja-inĩ cia hekarũ, akĩambĩrĩria kũrutana.

15 Nao Ayahudi makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aa-menyeyire maũndũ maya kũ, na ndathomete?”

16 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ūrutani ũrĩa ndutanaga ti wakwa nĩ mwene. Uumaga kũrĩ ũrĩa wandũmire.

17 Mũndũ o wothe angĩenda gwĩka wendi wa Ngai, ũcio nĩarĩmenyaga kana ũrutani wakwa uumaga kũrĩ Ngai, kana njaragia ũhoro wakwa mwene.

18 Mũndũ ũrĩa waragia ũhoro wake we mwene eekaga ũguo nĩgeetha egoocithie we mwene, no ũrĩa ũrutaga wĩra nĩgeetha agoocithie ũrĩa ũmũtũmĩte nĩ mũndũ wa ma; gũtirĩ ũndũ wa maheeni ũmũkonĩ.

19 Githĩ Musa ndaamũheire watho? No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmenyagĩrĩra watho. Mũrageria kũnjũraga nĩkĩ?”

20 Naguo mũingĩ wa andũ ũkĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ndaimono. Nũ ũrageria gũkũũraga?”

21 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ndaaringire kĩama kĩmwe, na inyuĩ inyuothe mũkĩgega.

22 No rĩrĩ, tondũ Musa nĩamũheire ũhoro wa kũrua (o na gũtuĩka ũhoro ũcio ndwoimire kũrĩ Musa, no woimĩte kũrĩ maithe manyu ma tene-rĩ), inyuĩ nĩ mũruithagia mwana mũthenya wa Thabatũ.

23 Rĩu angĩkorwo mwana no aruithio mũthenya wa Thabatũ nĩgeetha watho wa Musa ndũgathaahio-rĩ, mũrakĩndakarĩra nĩkĩ nĩkũhonia mũndũ mũthenya wa Thabatũ?

24 Tigai gũtuanagĩra ciira na ũrĩa mũndũ atarĩ, tuanagĩrai ciira na kĩhooto.”

Jesũ nĩwe Kristũ?

25 Tondũ ũcio andũ amwe a kũu Jerusalemu makĩambĩrĩria kũũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ tiwe mũndũ ũrĩa marageria kũũraga?

26 Na rĩu araaria atekwĩhitha, na matĩrĩ ũndũ maramwĩra. Kaĩ anene mamenyete kũna atĩ ũyũ nĩwe Kristũ?

27 No ithuĩ nĩtũũĩ kũrĩa mũndũ ũyũ oimĩte; rĩrĩa Kristũ agooka, gũtirĩ mũndũ ũkaamenya kũrĩa agaakorwo oimĩte.”

28 Tondũ ũcio Jesũ, o akĩrutanaaga kũu hekarũ-inĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ; “Ĩĩ nĩguo, nĩmũnjũũĩ, na mũkamenya kũrĩa nyumĩte. Ndiũkĩte gũkũ nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, no ũrĩa wandũmire nĩ wa ma. Inyuĩ mũtimũũĩ,

29 no nĩ nĩndĩmũũĩ, tondũ nyumĩte kũrĩ we, na nĩwe wandũmire.”

30 Maigua ũguo makĩgeria kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie, tondũ ihinda rĩake rĩtari ikinyu.

31 O na kũrĩ o ũguo, andũ aingĩ makĩmwĩtikia. Makiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ rĩra Kristũ agooka-rĩ, nĩakaranga ciamu nyingĩ gũkĩra mũndũ ũyũ?”

32 Afarisai makĩgua andũ makĩheehana maũndũ ta macio mamũkoniĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩtũma thigari cia hekarũ ikamũnyiite.

33 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngũkorwo na inyuĩ o ihinda inini, njooke thĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire.

34 Inyuĩ mũkaanjaria, no mũtikanyona; na kũrĩa ngaakorwo, mũtikahota gũkinya.”

35 Ayahudi makĩirana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ kũ arenda gũthiĩ, kũ tũtangĩhota kũmuona? Hihi egũthiĩ kũrĩa andũ aitũ matũũraga mahurunjũkĩte gatagati ka Ayunani, akarute Ayunani ũhoru?”

36 Nĩ atĩa ekwendaga kuuga, rĩrĩa oigire atĩ, ‘Mũkaanjaria no mũtikanyona’ na ‘kũrĩa ngaakorwo mũtikahota gũkinya’?”

37 Mũthenya wa mũthia, na ũrĩa warĩ mũnene wa Giathĩ kũu-rĩ, Jesũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnyootĩ-rĩ, nĩoke harĩ nĩ anyue.

38 ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, thĩnĩ wake nĩkũriumaga njũũ cia maaĩ marĩ muoyo, o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte.”

39 Akĩaria ũguo aaragia ũhoru wa Roho, ũrĩa arĩa maamwĩtikĩtie makaheo thuutha-inĩ. Amu hĩndĩ iyo Roho ndaaheanĩtwo, nĩgũkorwo Jesũ ndaagocithĩtio.

40 Hĩndĩ irĩa andũ maiguire ciugo ciake, amwe makiuga atĩrĩ, “Titherũ mũndũ ũyũ nĩ we Mũnabii ũrĩa.”

41 Arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Kristũ.”

Nao angĩ makĩũria atĩrĩ, “Kwahoteka atĩa Kristũ oime Galili?”

42 Githĩ Maandĩko matiugĩte atĩ Kristũ akoima rũciaroinĩ rwa Daudi, na oime Bethlehemu itũũra rĩrĩa Daudi aatũũraga?”

43 Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na nyamũkano gatagati-inĩ ka andũ acio nĩ ũndũ wa Jesũ.

44 Amwe nĩmendaga kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie.

Atongoria a Ayahudi Kwaga Gwĩtikia

45 Marigĩrĩrio-inĩ arangĩri a hekarũ magĩcooka kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai, nao makĩmooria atĩrĩ, “Mwaga kũmũrehe nĩkĩ?”

46 Arangĩri acio magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ waria ta ũrĩa mũndũ ũcio aragia.”

47 Nao Afarisai makĩmooria atĩrĩ, “Mũroiga atĩ o na inyuĩ nĩamũheeneticie?”

48 Nĩ kũrĩ mũnene o na ũmwe kana Mũfarisai ũmwĩtikĩtie?

49 Aca! No gĩkundi gĩkĩ kĩa andũ matooi watho-rĩ, nĩkĩnyiite nĩ kĩrumi.”

50 Nikodemo, ũrĩa wathiite kũrĩ Jesũ mbere iyo na aarĩ ũmwe wa gĩkundi kĩa, akĩũria atĩrĩ,

51 “Watho witũ nĩtũtuagĩra mũndũ ciira ataambĩte gũthikĩrĩrio nĩguo akamenyeka ũrĩa ekĩte?”

⁵² Nao makīmũũria atĩrĩ, “O nawe kaĩ uumĩte Galili? Tuĩria ũhoro, na nũkũmenya atĩ mũnabii ndangiuma Galili.”

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Johana 7:53-8:11)

⁵³ (O mũndũ akĩnũka gwake mũciĩ.

8

¹ No rĩrĩ, Jesũ agĩthiĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

² Na rũciinĩ tene akĩroka o rĩngĩ kũu nja cia hekarũ, kũrĩa andũ othe maamũrigiiciĩrie. Nake agĩkara thĩ kũmaruta.

³ Arutani a watho hamwe na Afarisai makĩrehe mĩtumia wanyi-itwo agĩtharia. Makĩmũrũgamia hau mbere ya gĩkundi,

⁴ na makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, mĩtumia ũyũ aanyiitwo agĩtharia.

⁵ Thĩinĩ wa watho-rĩ, Musa aatwathire tũhũũrage atumia ta aya na mahiga nyuguto. Rĩu we ũkuuga atĩa?”

⁶ Maahũthagĩra kũria gĩkĩ kĩrĩ ta mũtego, nĩgeetha magĩe na ũndũ wa kũmũthitangĩra.

No Jesũ akĩnamĩrĩra, na akĩambĩrĩria kwandĩka thĩ na kĩara gĩake.

⁷ Na rĩrĩa maathiire na mbere kũmũũria ũhoro ũcio, akĩnamũka, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo harĩ na ũmwe wanyu ũtarĩ ehia-rĩ, nĩatuĩke wa mbere kũmũikĩria ihiga.”

⁸ Agĩcooka akĩnamĩrĩra rĩngĩ, akĩandĩka thĩ na kĩara.

⁹ Rĩrĩa maiguire ũguo, makĩambĩrĩria kwehera hau ũmwe kwa ũmwe, maambĩriĩrie na arĩa akũrũ, nginya hagĩtigara o Jesũ na mĩtumia ũcio arũngĩ o hau.

¹⁰ Jesũ akĩnamũka, akĩmũũria atĩrĩ, “Mĩtumia ũyũ, agũthitangi marĩ ha? Hatirĩ o na ũmwe wao wagũtuĩra?”

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, gũtirĩ o na ũmwe.”

Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “O na nĩ ndigũgũtuĩra. Thĩ, na ndũkanacooke kwĩhia.”)

Ūira wa Jesũ nĩ wa Ma

¹² Rĩrĩa Jesũ aariĩrie andũ rĩngĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ũtheri wa thĩ. Ūria wothe ũnũmagĩrĩra ndarĩ hĩndĩ arĩthiiaga na nduma, no arĩgĩaga na ũtheri wa muoyo.”

¹³ Nao Afarisai makĩmũkararia, makĩmwĩra atĩrĩ, “We ũraheana ũira waku wee mwene; ũira waku ti wa ma.”

¹⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩruta ũira wakwa nĩ mwene-rĩ, ũira wakwa nĩ wa ma, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kũrĩa ndoimire o na kũrĩa ndĩrathiĩ. No inyuĩ mũtiũĩ kũrĩa nyumĩte kana kũrĩa ndĩrathiĩ.

¹⁵ Inyuĩ mũtuanagĩra ciira na ũmũndũ; nĩ ndirĩ mũndũ nduagĩra ciira.

¹⁶ No o na ingĩtuanĩra ciira-rĩ, itua rĩakwa nĩrĩagĩrĩire, nĩgũkorwo ndituanagĩra ndĩ nyiki. No nĩ ndĩ na Baba, ũria wandũmire.

¹⁷ Thĩinĩ wa watho wanyu nĩ kwandĩkitwo atĩ ũira wa andũ eerĩ nĩ wa ma.

¹⁸ Nĩ ndĩraruta ũira wakwa mwene; nake mũira wakwa ũcio ũngĩ nĩ Baba ũria wandũmire.”

¹⁹ Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo arĩ kũ?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũtinjũũĩ, o na Baba mũtimũũĩ. Korwo nĩmũnjũũĩ, o na Baba nĩmũngĩmũũĩ.”

20 Nake aaragia ciugo icio akirutana hekarū-inĩ hakuhi na harĩa mũhothi warutagirwo. No gũtirĩ mũndũ wamũnyitire nĩ tondũ ihinda riake ritiarĩ ikinyu.

21 O ringĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngwĩthiĩra, na inyuĩ nĩmũkanjaria no mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu. Kũria ngũthiĩ inyuĩ mũtingĩhota gũũka.”

22 Ũhoru ũcio ũgĩtũma Ayahudi morie atĩrĩ, “Kaĩ ekwĩyũraga? Hihi nĩkĩo aroiga atĩ, ‘Kũria ngũthiĩ mũtingĩhota gũũka?’”

23 Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a gũkũ thĩ, nĩ nyumĩte Igũrũ.

24 Inyuĩ mũrĩ a thĩ-ino; no nĩ ndirĩ wa thĩ-ino. Ndamwĩrire atĩ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu; mũngĩrega gwĩtĩkia ũria njugaga atĩ nĩ nĩ we, ti-itherũ mũgaakua mũrĩ o mehia-inĩ manyu.”

25 Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ.”

Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ o ũria ndũũrite ndĩmwĩraga kuuma o kĩambĩrĩria.

26 Ndĩ na maũndũ maingĩ ingiuga ma kũmũciirithia namo. No ũria wandũmire nĩ mwĩhokeku, nago ũria njiguĩte kuuma kũrĩ we nĩguo njĩraga kĩrĩndi.”

27 Nao matiigana kũmenya atĩ aameeraga ũhoru wa Ithe.

28 Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwarĩkia kwambararia Mũrũ wa Mũndũ-rĩ, nĩguo mũkamenya ũria njugaga atĩ nĩ nĩ we, na atĩ gũtirĩ ũndũ njĩkaga ndĩĩrite, no njaragia o ũria Baba andutĩte.

29 Nake ũria wandũmire arĩ hamwe na nĩ; ndandigĩte ndĩ nyiki, nĩgũkorwo hĩndĩ ciothe njĩkaga maũndũ o marĩa mamũkenagia.”

30 O akĩaragia-rĩ, andũ aingĩ makĩmwĩtĩkia.

Ciana cia Iburahĩmu

31 Nake Jesũ akĩra Ayahudi arĩa maamwĩtĩkĩtie atĩrĩ, “Mũngĩrũmia ũrutani wakwa-rĩ, mũrĩ arutwo akwa kũna.

32 Nĩ mũkaamenya ũhoru wa ma, nago ũhoru ũcio wa ma nĩ ũkaamũkũũra.”

33 Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, na tũtirĩ twatuĩka ngombo cia mũndũ o na ũ. Ũngĩkiuga atĩa atĩ nĩtũgakũũrwo?”

34 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ o ma, mũndũ o wothe wĩhagia nĩ ngombo ya mehia.

35 No rĩrĩ, ngombo ti ya gũtũũra mũciĩ nginya tene no mũriũ wa mwene mũciĩ nĩ wa gũtũũra mũciĩ nginya tene.

36 Nĩ ũndũ ũcio Mũrũ wa Ngai angĩkamũkũũra-rĩ, nĩmũgakũũrwo kũna.

37 Nĩnjũũĩ mũrĩ a rũciaro rwa Iburahĩmu, no nĩmwĩharĩirie kũnjũraga, tondũ ũhoru wakwa ndũrĩ na ũikaro thĩĩnĩ wanyu.

38 Nĩ ndĩramwĩra maũndũ marĩa nyonete harĩ Baba, na inyuĩ mwĩkaga maũndũ marĩa mũiguĩte kuuma kũrĩ ithe wanyu.”

39 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Iburahĩmu nĩwe ithe witũ.” Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ,

“Mũngĩrĩ ciana cia Iburahĩmu-rĩ, nĩ mũngũkaga maũndũ marĩa Iburahĩmu eekaga.

40 ũria kũrĩ nĩ atĩ, inyuĩ nĩmũtuĩte itua rĩa kũnjũraga, o nĩ mũndũ ũria ũmũheete ũhoru ũria wa ma, o ũria ndaiguĩre kuuma kũrĩ Ngai. Ũguo tigo Iburahĩmu eekaga.

41 Inyuĩ mũreka maũndũ marĩa ithe wanyu ekaga.”

Nao makĩmũkararia makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ ciana ciumanĩte na ũtharia. Ithuĩ tũrĩ na Baba ũmwe tu, na nĩwe Ngai.”

Ciana cia Mũcukani

42 Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngai angĩrĩ Ithe wanyu-rĩ, no mũnyende, nĩgũkorwo ndoimire kũrĩ Ngai, na rĩu ndĩ gũkũ. Ti nĩ mwene ndĩtũmĩte, no nĩwe wandũmire.

43 Mũraga gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa ndĩroiga nĩkĩ? Tondũ mũtirahota kũmenya ũhoru ũrĩa ndĩraria.

44 Inyuĩ mũrĩ ciana cia ithe wanyu, Mũcukani, na mwendaga kũhingia merirĩria ma ithe wanyu. We aarĩ mũuragani kuuma o kĩambĩrĩria. Ndathingataga ũhoru wa ma, nĩgũkorwo gũtirĩ ũhoru wa ma thĩnĩ wake. Rĩrĩa ekũheenania, aaragia rũthiomi rwake, tondũ we nĩ mũheenania, na nĩwe ithe wa maheeni.

45 No tondũ njaragia ũhoru wa ma-rĩ, mũtinjĩtikagia.

46 Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũngĩonania atĩ ndĩ mwĩhia? Angĩkorwo ndĩraria ũhoru wa ma-rĩ, mũregaga kũnjĩtikia nĩkĩ?

47 Ũrĩa ũrĩ wa Ngai nĩaiguaga ũrĩa Ngai oigaga. Kĩrĩa kĩgiragia mũmũigwe nĩ tondũ mũtirĩ a Ngai.”

Uge wa Jesũ Igũrũ Rĩake we Mwene

48 Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ tũtirĩ na kĩhooito gĩa kuuga atĩ wee ũrĩ Mũsamarĩa na ũrĩ na ndaimono?”

49 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndĩrĩ na ndaimono, no nĩndĩite Baba, no inyuĩ mũtindĩite.

50 Ndirecarĩria ũgooci wakwa nĩ mwene, no nĩ harĩ na ũmwe ũrĩa ũucaragia, na nĩwe mũtuanĩri ciira.

51 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩakwa, ndarĩ hĩndĩ akona gĩkuũ.”

52 Ayahudi maigua ũguo, makĩgũthũka makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩtwamenya atĩ ũrĩ na ndaimono. Iburahĩmu nĩakuire o na anabii magĩkua, no wee ũroiga atĩ mũndũ o wothe angĩrũmia kiugo gĩaku, ndagacama gĩkuũ.

53 Wee ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Iburahĩmu? We nĩakuire o na anabii magĩkua. Kaĩ ũreciiria we ũrĩ ũ?”

54 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩgooca-rĩ, kwĩgooca gwakwa nĩ gwa tũhũ. Baba, ũrĩa muugaga atĩ nĩwe Ngai wanyu nĩwe ũngooithagia.

55 O na gũtuĩka mũtimũũĩ, nĩ nĩndĩmũũĩ. Ingiuga atĩ ndimũũĩ, ingĩtuĩka wa maheeni ta inyuĩ, no nĩndĩmũũĩ na nĩnũmĩtie kiugo gĩake.

56 Ithe wanyu Iburahĩmu nĩakenaga atĩ nĩakona mũthenya wakwa; na nĩawonire na agĩcanjamũka.”

57 Nao Ayahudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee o na ndũkinyĩtie mũaka mĩrongo ĩtano, na ũkoiga atĩ nĩwonete Iburahĩmu!”

58 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Iburahĩmu atanaciarwo, Nĩ ndũire!”

59 Maigua ũguo makĩoya mahiga mamũhũũre namo nyuguto, no Jesũ akĩhitha, akiuma kũu hekarũ-inĩ.

9

Jesū Kūhingūra Maitho ma Mündū Waciaritwo arī Mūtumumu

¹ Na rīrīa aathiiaga na njīra-rī, akīona mündū waciaritwo arī mūtumumu.

² Nao arutwo ake makīmūūria atīrī, “Rabii, nūū wehirie, nī mündū ūyū kana nī aciari ake, nīgeetha aciarwo arī mūtumumu?”

³ Nake Jesū akiuga atīrī, “Ti mündū ūyū kana aciari ake mehirie. No ūndū ūyū wekīkire nīgeetha wīra wa Ngai wonanio mūtūūrīre-inī wake.

⁴ Rīrīa rīothe arī mūthenya-rī, no nginya tūrute wīra wa ūrīa wandūmire. Ūtukū nūrooka rīrīa gūtārī mündū ūngīhota kūruta wīra.

⁵ Rīrīa ndī gūkū thī, nī nī ūtheri wa thī.”

⁶ Na aarīkia kuuga ūguo, agītua mata thī, akīringia ndoro na mata macio, na akīmīhaka mündū ūcio maitho.

⁷ Akīmīwīra atīrī, “Thī ūgethambe Karia-inī ga Siloamu” (narīo rītwa Siloamu nī kuuga Gūtūmwō.)^{*} Nī ūndū ūcio mündū ūcio agīthī na agīthamba, na agīūka mūcīi akīonaga.

⁸ Nao andū a itūūra rīake na arīa maamuonete mbere iyo akīhooya ūteithio makīūrania atīrī, “Githī mündū ūyū ti ūrīa ūraikaraga thī ahooyage ūteithio?”

⁹ Andū amwe makiuga atī aarī we.

Nao arīa angī makiuga atīrī, “Aca, no kūhaana amūhaana.”

Nowe agīkīrīrīria kuuga atīrī, “Nī nī mündū ūcio.”

¹⁰ Nao makīmūūria atīrī, “Maitho maku makīhingūkire atīa?”

¹¹ Nake akīmacookeria atīrī, “Mündū ūrīa metaga Jesū nīwe ūringirie ndoro aahaka maitho, anjīra thī ngeethambe Karia-inī ga Siloamu. Nī ūndū ūcio ndathiī na ndeethamba, na ndahota kuona.”

¹² Nao makīmūūria atīrī, “Mündū ūcio arī ha?”

Nake akīmeera atīrī, “Nīi ndiūūi.”

Afarisai Gūtūūria Ūhoro wa Kūhonio kwa Mūtumumu Ūcio

¹³ Nao magītwarā mündū ūcio warī mūtumumu kūrī Afarisai.

¹⁴ Na rīrī, mūthenya ūcio Jesū aaringirie ndoro na akīhingūra maitho ma mündū ūcio warī wa Thabatū.

¹⁵ Nī ūndū ūcio Afarisai o nao makīmūūria ūrīa aahotete kuona. Nake mündū ūcio akīmacookeria atīrī, “Aahakire ndoro maitho, na nīi ndeethamba na rīu nīndīrona.”

¹⁶ Nao Afarisai amwe makiuga atīrī, “Mündū ūyū ndoimīte kūrī Ngai, nīgūkorwo ndamenyagīrīra Thabatū.”

No arīa angī makīūria atīrī, “Mündū mwīhia ahotā atīa kūrīngā cīama ta ici?” Nī ūndū ūcio makīamūkana.

¹⁷ Mūthia-inī Afarisai acio makīhūgūkīra mündū ūcio warī mūtumumu, makīmūūria atīrī, “Wee ūkuuga atīa ha ūhoro wake? Nīwe araahingūrire maitho.”

Nake mündū ūcio agīcookia atīrī, “Nī mūnabii.”

¹⁸ O na kūrī ūguo Ayahudi matiigana gwītīkia ūhoro wa mündū ūcio atī aarī mūtumumu na atī nīacookete kuona, nginya rīrīa maatūmanīire aciari ake.

^{*} 9:7 Karia gaka kaarī kamwe ka mīako ya kūrēhe maaī Jerusalemu, na gaakītuo nī Hezekia.

19 Makĩmooria atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mwana wanyu? Ūyũ nĩwe mũroiga aciarirwo arĩ mũtumumu? Rĩu ahotete atĩa kuona?”

20 Nao aciari ake magĩcookia atĩrĩ, “Ithui tũũ nĩ mwana witũ na tũũ aciarirwo arĩ mũtumumu.

21 No ũrĩa ahotete kuona, kana ũrĩa ũmũhingũrire maitho make, ithui tũtũũ. Mũũriei nĩ mũgima, nĩekwĩyarĩrĩa.”

22 Aciari ake moigire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, nĩgũkorwo Ayahudi nĩmarĩkĩtie gũtua atĩ mũndũ o wothe ũngiuga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ nĩegũikio nja ya thunagogi.

23 Nĩkĩo aciari ake moigire atĩrĩ, “Nĩ mũgima; mũũriei.”

24 Magĩita mũndũ ũcio warĩ mũtumumu hĩndĩ ya keerĩ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Goocithia Ngai. Nĩtũũ mũndũ ũyũ nĩ mwĩhia.”

25 Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndiũ kana nĩ mwĩhia kana ti mwĩhia. No njũũ ũndũ ũyũ ũmwe; ndĩraarĩ mũtumumu na rĩu nĩndĩrona!”

26 Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Agwĩkire atĩa? Akũhingũrire maitho atĩa?”

27 Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩdamwĩra ũhoru o rĩu na inyuĩ mũtinathikĩrĩa. Mũrenda kũigua rĩngĩ nĩkĩ? O na inyuĩ nĩmũkwenda gũtuĩka arutwo ake?”

28 Nao makĩmũruma, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutwo wa mũndũ ũyũ! Ithui tũrĩ arutwo a Musa!

29 Ithui nĩtũũ atĩ Ngai nĩarĩirie Musa, no ha ũhoru wa mũndũ ũyũ-rĩ, tũtũũ o na kũrĩa oimĩte.”

30 Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũcio nĩ ũrirũ-ĩ! Inyuĩ mũtũũ kũrĩa oimĩte, na nĩwe ũhingũrire maitho.

31 Nĩtũũ atĩ Ngai ndathikagĩrĩa andũ ehia. Athikagĩrĩa mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũngai na ũrĩa wĩkaga wendi wake.

32 Gũtirĩ mũndũ ũrĩ waigua ũhoru wa mũndũ ũhingũrĩtwo maitho aciarĩtwo arĩ mũtumumu.

33 Korwo mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai ndarĩ ũndũ angĩhota gwĩka.”

34 Igũrũ rĩa ũhoru ũcio magĩcookia atĩrĩ, “Wee waciarirwo ũrĩ na mehia. Ũngĩkĩgeria atĩa gũtũruta!” Nao makĩmũikania na kũu nja.

Ūtumumu wa Kũiroho

35 Jesũ nĩaiguire atĩ nĩmaikĩtie mũndũ ũcio nja, na rĩrĩa aamuonire akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwĩtikĩtie Mũrũ wa Mũndũ?”

36 Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Mũthuari ũyũ, ũcio nĩwe ũ? Njĩra, nĩgeetha ndĩmwĩtikie.”

37 Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩmuonete; nĩwe ũyũ ũraaria nawe.”

38 Nake mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mwathani, nĩndetĩkia,” na akĩmũthathaiya.

39 Ningĩ Jesũ akiuga atĩrĩ, “Njũkĩte gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa gũtuanĩra ciira, nĩgeetha arĩa atumumu mahote kuona, nao arĩa monaga matũke atumumu.”

40 Afarisai amwe arĩa maarĩ nake makĩigua akiuga ũguo, nao makĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ atĩa? O na ithui tũrĩ atumumu?”

41 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩrĩ atumumu-rĩ, mũtingĩrĩ na mehia; no rĩu tondũ muugaga atĩ nĩmuonaga-rĩ, mũgũikara o na wĩhia wanyu.”

10

Mūrũthi na Rũũru Rwake

¹ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa ũtatoonyaga gĩcegũ kĩa ng’ondũ agereire kĩhingo-inĩ, no akahaicĩra handũ hangĩ-rĩ, ũcio nĩ mũici na nĩ mũtunyani.

² Mũndũ ũrĩa ũtoonyaga na kĩhingo nĩwe mūrĩithi wa ng’ondũ ciake.

³ Mũrangĩri nĩamũhingũragĩra kĩhingo, nacio ng’ondũ nũithikagĩrĩria mũgambo wake. Eetaga ng’ondũ ciake na marĩitwa, na agaciomagaria.

⁴ Aarĩkia kuumia iria irĩ ciake ciothe-rĩ, acitongoragia, nacio ng’ondũ ciake ikamũrũmĩrĩra, tondũ nĩciũĩ mũgambo wake.

⁵ No itirĩ hĩndĩ ingĩrũmĩrĩra mũgeni; ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ nĩkũmũrĩra, tondũ itiũĩ mũgambo wa mũgeni.”

⁶ Jesũ aahũthĩrire ngerekano ĩyo, no matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Nĩ nĩ nĩ kĩhingo kĩa ng’ondũ.

⁸ Arĩa othe mookire mbere yakwa maarĩ aici na atunyani, no ng’ondũ itiigana kũmathikĩrĩria.

⁹ Nĩ nĩ nĩ kĩhingo; ũrĩa wothe ũtoonyagĩra harĩ nĩ nĩakahonoka. Agaatoonyaga na akoima, na onage gĩa kũria.

¹⁰ Mũici okaga tu nĩgeetha aiyee, na orage, na anange; nĩ njũkĩte nĩguo magĩe na muoyo, na magĩe naguo kũna.

¹¹ “Nĩ nĩ nĩ mūrĩithi ũrĩa mwega. Mūrĩithi ũrĩa mwega arutaga muoyo wake nĩ ũndũ wa ng’ondũ.

¹² Mūrĩithi wa mũcaara tiwe mūrĩithi ũrĩa mwene ng’ondũ. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ona njũũi igĩũka, atiganagĩria ng’ondũ, akoora. Hĩndĩ ĩyo nayo njũũi igatharĩkĩra rũũru, ĩkarũhurunja.

¹³ Mũndũ ũcio oraga tondũ we nĩ wa kwandĩkwo, na ndarũmbũyanagia na ũhoru wa ng’ondũ.

¹⁴ “Nĩ nĩ nĩ mūrĩithi ũrĩa mwega; nĩnjũũĩ ng’ondũ ciakwa, nacio ng’ondũ ciakwa nĩcinjũũĩ,

¹⁵ o ta ũrĩa Baba anjũũĩ, na nĩ ngamenya Baba, na nĩndutĩte muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ng’ondũ.

¹⁶ Ndĩ na ng’ondũ ingĩ iria itarĩ cia gĩcegũ gĩkĩ. No nginya o nacio ndĩcirehe. O nacio nĩgathikĩrĩria mũgambo wakwa, na gũgaakorwo na rũũru rũmwe, na mūrĩithi ũmwe.

¹⁷ Gĩtũmi kĩa Baba kũnyenda nĩ ũndũ nĩndutĩte muoyo wakwa nĩgeetha njooke ndĩwoe rĩngĩ.

¹⁸ Gĩtirĩ mũndũ ũngĩndunya guo, no nĩ ngũũruta na kwĩyendera. Ndĩ na ũhoti wa kũũruta, o na ũhoti wa kũwoya rĩngĩ. Watho ũyũ ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Baba.”

¹⁹ Maigua ciugo icio, Ayahudi makĩamũkana o rĩngĩ.

²⁰ Aingĩ ao makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arĩ na ndaimono na akagũrũka. Mũkũmũthikĩrĩria nĩkĩ?”

²¹ No angĩ makiuga atĩrĩ, “Īno ti mĩario ya mũndũ ũrĩ na ndaimono. Ndaimono no ĩhingũre maitho ma mũtumumu?”

Kwaga gwĩtĩkia kwa Ayahudi

22 Ningĩ gũkĩgĩa na Gĩathĩ gĩa Kwamũrwo kũu Jerusalemu. Kwarĩ kĩmera kĩa heho,

23 nake Jesũ aarĩ hekarũ-inĩ agĩceraceera gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

24 Nao Ayahudi makĩmũrigiicĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ūgũtũura ũtũigĩte na nganja nginya rĩ? Angĩkorwo nĩwe Kristũ-rĩ, twĩre ũtekũhitha.”

25 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩmwĩrite, no mũtiitĩkagia. Ciama iria ningaga na rĩtwa rĩa Baba nĩcinjaragĩrĩria,

26 no inyuĩ mũtiitĩkagia tondũ mũtirĩ ng’ondũ ciakwa.

27 Ng’ondũ ciakwa nũthikagĩrĩria mũgambo wakwa; nĩndĩciũ, nacio nĩcinũmagĩrĩria.

28 Nĩndĩciheaga muoyo wa tene na tene, na gũtirĩ hĩndĩ ikoora; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ makwa.

29 Baba ũrĩa waheire cio, nĩ mũnene kũrĩ othe; gũtirĩ mũndũ ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ ma Baba.

30 Nĩĩ na Baba tũrĩ ũmwe.”

31 O rĩngĩ Ayahudi makĩoya mahiga nĩguo mamũhũũre namo nyuguto,

32 nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩmuonetie ciama nyingĩ nene kuuma kũrĩ Baba. Nĩ kĩaama kĩrĩkũ gĩacio mũrenda kũũhũrĩra na mahiga nyuguto?”

33 Nao Ayahudi makĩmũcokeria atĩrĩ, “Tũtirakũhũũra na mahiga nyuguto nĩ ũndũ wa o na kĩmwe gĩacio, no nĩ ũndũ wa kũruma Ngai, tondũ wĩtuĩte Ngai na wee ũrĩ o mũndũ.”

34 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Gĩthĩ gũtiandĩkitwo Watho-inĩ wanyu atĩrĩ, ‘Ndoigire inyuĩ mũrĩ ngai’?”

35 Angĩkorwo aametire ‘ngai’, o acio kiugo kĩa Ngai gĩokire kũrĩ o, (na Maandĩko matheru matingĩaga kũhingio)

36 ĩ mũndũ ũrĩa Baba aamũrire arĩ wake kũna na akĩmũtũma gũkũ thĩ, ũhoru wake nĩ atĩa? Mũragĩithitanga nĩkĩ atĩ nĩndaruma Ngai tondũ nĩndoiga, ‘Ndĩ Mũrũ wa Ngai’?”

37 Ingĩaga gwĩka ũrĩa Baba ekaga mũtikanjĩtikie.

38 No o na ingĩka ũrĩa ekaga-rĩ, o na gũtuĩka mũtinjĩtikĩtie, ĩtikiai ciama icio, nĩguo mũmenye na mũtaũkĩrwo atĩ Baba arĩ thĩnĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba.”

39 Na o rĩngĩ makĩgeria kũmũnyiita, nowe akĩĩhonokia kuuma moko-inĩ mao.

40 Ningĩ Jesũ agĩcoka mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Jorodani, harĩa Johana aabatithanagĩria matukũ-inĩ ma mbere. Agĩkara kũu,

41 nao andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we. Nao makiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka Johana ndarĩ kĩaama aaringire, ũhoru ũrĩa wothe Johana oigire ũkonĩ mũndũ ũyũ warĩ wa ma.”

42 Na andũ aingĩ a kũu magĩĩtikia Jesũ.

11

Gĩkuũ kĩa Lazaro

1 Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wetagwo Lazaro, nake aarĩ mũrũaru. Aarĩ wa Bethania, itũũra rĩa Mariamu na mwarĩ wa nyina Maritha.

2 Mariamu ũyũ nowe waitĩrĩrie Mwathani maguta manungi wega na akĩmũgiria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Lazaro ũcio warĩ mũrũaru.

³ Nĩ ùndũ ùcio aarĩ acio a nyina magĩtũmanĩra Jesũ akeerwo atĩrĩ, “Mwathani, ùrĩa wendete nĩmũrũaru.”

⁴ Rĩrĩa Jesũ aiguire ùhoru ùcio, akiuga atĩrĩ, “Ndwari ìno ndĩkũrĩkĩrĩra na gĩkuũ. Aca, nĩ ya kũgocithia Ngai, nĩgeetha Mũrũ wa Ngai agoocithio nĩyo.”

⁵ Jesũ nĩendete Maritha na mwarĩ wa nyina, o na Lazaro.

⁶ No o na thuutha wa kũigua atĩ Lazaro aarĩ mũrũaru-rĩ, aikarire kũu aarĩ mĩthenya ìngĩ ìrĩ.

⁷ Agĩcooka akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũcookei Judea.”

⁸ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “No rĩrĩ Rabii, o rĩu ica ikuhĩ Ayahudi marageragia gũkũhũura na mahiga nyuguto, na rĩu ùrenda gũcooka kuo?”

⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ mũthenya ti wa mathaa ikũmi na meerĩ? Mũndũ ùrĩa ùthiia mũthenya ndangĩhĩngwo, nĩgũkorwo onaga na ùtheri wa gũkũ thĩ.

¹⁰ Ahĩngagwo rĩrĩa egũthĩ ùtukũ, nĩ ùndũ ndarĩ na ùtheri.”

¹¹ Aarĩkia kuuga ùguo, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrata witũ Lazaro nĩakomete; no nĩngũthĩ kũu ngamũũkĩrie.”

¹² Arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩ gũkoma akomete-rĩ, nĩekũhona.”

¹³ Jesũ aaragia ùhoru wa gĩkuũ gĩake, no arutwo ake meciiragia aaragia ùhoru wa toro wa ndũire.

¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio akĩmeera na njĩra ìgũtaũka, atĩrĩ, “Lazaro nĩmũkuũ,

¹⁵ no nĩ ùndũ wanyu nĩngenete nĩgũkorwo ndiraarĩ kuo, nĩgeetha mwĩtikie. No rĩrĩ, nĩtũthĩ kũrĩ we.”

¹⁶ Nake Toma (ùrĩa wetagwo Wa-mahatha) akĩira arutwo arĩa angĩ atĩrĩ, “Nĩtũthĩ o na ithuĩ, tũgakuanĩre nake.”

Jesũ Kũmĩrĩria Aarĩ a Nyina na Lazaro

¹⁷ Jesũ aakinya-rĩ, agĩkora Lazaro nĩnaniĩte mĩthenya ìna thĩnĩ wa mbĩrĩra.

¹⁸ Na rĩrĩ, itũura rĩa Bethania rĩtiakinyĩtie kilomita ithatũ kuuma Jerusalemu,

¹⁹ nao Ayahudi aingĩ nĩmokĩte kũu kwa Maritha na Mariamu kũmomĩrĩria nĩ ùndũ wa gũkuĩrwo nĩ mũrũ wa nyina wao.

²⁰ Rĩrĩa Maritha aiguire atĩ Jesũ nĩarooka, akiuma, agĩthĩ kũmũtũnga, no Mariamu agĩkara kũu mũciĩ.

²¹ Maritha akĩira Jesũ atĩrĩ, “Mwathani ùngĩraarĩ gũkũ-rĩ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.

²² No rĩrĩ, nĩnjũũ atĩ o na rĩu Ngai nĩegũkũhe o kĩrĩa gĩothe ùngĩhooya.”

²³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũguo nĩekũriũka.” Nake Maritha akĩmũcookeria atĩrĩ,

²⁴ “Nĩnjũũ nĩakariũka hĩndĩ ya iriũkĩro mũthenya wa mũthia.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ kũriũka na nĩ nĩ muoyo. Nake ùrĩa wothe ùnjĩtikĩtie, o na aakua, nĩagatũura muoyo;

²⁶ nake ùrĩa wothe ùtũuraga muoyo na nĩanjĩtikĩtie, ndarĩ hĩndĩ agaakua. Wee nĩwĩtikĩtie ùguo?”

²⁷ Nake Maritha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ì Mwathani, nĩnjĩtikĩtie atĩ wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, ùrĩa wĩrĩtwo nĩagooka gũkũ thĩ.”

28 Nake aarikia kuuga ũguo, agĩcooka agĩthiĩ agĩta mwarĩ wa nyina Mariamu keeheri-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani arĩ gũkũ na nĩarakũũria.”

29 Rĩrĩa Mariamu aiguire ũguo, akĩrũgama na ihenya agĩthiĩ kũrĩ we.

30 Na hĩndĩ ĩyo Jesũ ndaakoretwo atonyete itũũra, no aarĩ o harĩa Maritha aamũtũngĩte.

31 Rĩrĩa Ayahudi acio maarĩ na Mariamu kũu nyũmba makĩmũũmĩrĩria monire ũrĩa okĩra na ihenya oimĩte nja, makĩmũrũmĩrĩra, magĩciiria atĩ aathiiaga mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho.

32 Hĩndĩ ĩrĩa Mariamu aakinyire harĩa Jesũ aarĩ na akĩmuona, akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩraarĩ gũkũ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.”

33 Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akĩrĩra, na Ayahudi arĩa mokĩte hamwe nake o nao makĩrĩra-rĩ, agĩcaaya mũno roho-inĩ thĩnĩ na agĩtangĩka ngoro.

34 Akĩmooria atĩrĩ, “Mũmũigĩte ha?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ũka wone.”

35 Jesũ akĩrĩra.

36 Nao Ayahudi makiuga atĩrĩ, “Onei ũrĩa aramwendete!”

37 No amwe ao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ũrahingũrire mĩtumumu maitho-rĩ, ndangĩrahotire kũgĩria akue?”

Jesũ Kũriũkia Lazaro

38 Nake Jesũ, o rĩngĩ acaaite mũno, agĩthiĩ mbĩrĩra-inĩ. Mbĩrĩra ĩyo yarĩ ngurunga na yahingĩtwo na ihiga.

39 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ihiga.”

No Maritha, mwarĩ wa nyina na mũndũ ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩmũnungu nĩ ũndũ nĩaniinĩte mĩthenya ĩna ho.”

40 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrĩre atĩ wetĩkia nĩũkuona riiri wa Ngai?”

41 Nĩ ũndũ ũcio makĩeheria ihiga. Jesũ agĩcooka agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Baba, nĩndagũcookeria ngaatho nĩ ũndũ nĩũnjiguaga.

42 Nĩnjũũĩ atĩ nĩũnjiguaga hĩndĩ ciothe, no ndoiga ũguo nĩ ũndũ wa andũ aya marũgamĩte haha, nĩguo metĩkie atĩ nĩwe wandũmire.”

43 Jesũ aarikia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Lazaro, uma!”

44 Nake mũndũ ũcio warĩ mũkuũ akiuma, ohetwo na ndaamĩ cia gatani moko na magũrũ, na akarigiicĩrio taama ũthiũ.

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Muohorei mataama macio ma mbĩrĩra, mũreke athĩ.”

Gũciirĩra Kũũraga Jesũ

45 Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi aingĩ arĩa mokĩte gũceerera Mariamu, moona ũrĩa Jesũ eekire, makĩmwĩtĩkia.

46 No amwe ao magĩthiĩ kũrĩ Afarisai, makĩmeera ũrĩa Jesũ ekĩte.

47 Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene hamwe na Afarisai magĩta Kĩama.

Makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ kĩi tũreka? Onei ũrĩa mũndũ ũyũ araringa ciana nyingĩ.

⁴⁸ Twareka athiĩ na mbere ũguo, andũ othe nĩmekũmwĩtĩkia, nao Aroma moke meyoere hekarũ iitũ, o na rũrĩrĩ rwitũ.”

⁴⁹ Hĩndĩ iyo ũmwe wao wetagwo Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mwaka ũcio, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtirĩ ũndũ mũũĩ o na atĩa!

⁵⁰ Inyuĩ mũtiũĩ atĩ nĩ kaba mũndũ ũmwe akue nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ, handũ ha rũrĩrĩ ruothe rũthire.”

⁵¹ ũndũ ũcio ndaaririe etaarĩte we mwene, no aarathire ũguo arĩ ta mũthĩnjĩri-Ngai mũnene wa mwaka ũcio, atĩ Jesũ nĩagakuĩra rũrĩrĩ rwa Ayahudi,

⁵² na to rũrĩrĩ rũu rwiki, no o na ningĩ akue nĩ ũndũ wa ciana cia Ngai iria ciahurunjũkĩte, nĩgeetha acicookanĩrĩrie atũme ituĩke kĩndũ kimwe.

⁵³ nĩ ũndũ ũcio kuuma mũthenya ũcio magĩciirĩra kũmũũraga.

⁵⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaacookire gũthiĩ akĩonithanagia kũrĩ Ayahudi. Handũ ha ũguo, akĩehera agĩthiĩ kũndũ kwarĩ hakuhi na werũ, gatũũra geetagwo Efraimu, agĩkara kuo na arutwo ake.

⁵⁵ Na rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie, andũ aingĩ makĩambata kuuma matũũra-inĩ, magĩthiĩ Jerusalemu nĩ ũndũ wa igongona rĩa gwĩtheria Bathaka itanakinya.

⁵⁶ Andũ acio magĩkara magĩcaragia Jesũ, na rĩrĩa maarũngĩ nja ya hekarũ, makĩũrania atĩrĩ, “Mũgwĩciiria atĩa? Kaĩ hihi ategũka Gĩathĩ-inĩ?”

⁵⁷ No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai nĩmarutĩte watho atĩ mũndũ o wotho ũngĩamenyire harĩa Jesũ aarĩ, amarehere ũhoru nĩgeetha mamũnyiite.

12

Jesũ Kũhakwo Maguta arĩ Bethania

¹ Mĩthenya itandatũ mbere ya Gĩathĩ kĩa Bathaka gũkinya, Jesũ agĩthiĩ Bethania, kũrĩa Lazaro ũrĩa aariũkĩtie aatũũraga.

² Nĩ kwarugirwo irio cia hwaĩ-inĩ nĩ ũndũ wa Jesũ. Maritha nĩwe watungataga, nake Lazaro aarĩ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ na Jesũ.

³ Nake Mariamu akĩoya cuba ya maguta manungi wega na ma goro mũno, akĩhaka Jesũ magũrũ, agĩcooka akĩmũgiria na njuĩrĩ yake.* Nayo nyũmba ikĩiyũra mũtararĩko mwega wa maguta macio.

⁴ No mũrutwo ũmwe wa Jesũ wetagwo Judasi Isikariota, ũrĩa wacookire kũmũkunanĩra, akĩregana na ũndũ ũcio, akiuga atĩrĩ,

⁵ “Nĩkĩ kĩragiririe maguta macio mendio na mbeeca icio iheo athĩni? Nĩmaraiganĩte mũcaara wa mwaka mũgima.”

⁶ Ndoigire ũguo nĩ ũndũ wa gũcaĩra athĩni, no oigire ũguo nĩ ũndũ aarĩ mũci, tondũ nĩwe wakuuaga mũhuko wa mbeeca, na nĩaiyaga imwe akahũthĩra we mwene.

⁷ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Tiganai nake, araigĩte maguta macio nĩ ũndũ wa mũthenya ũrĩa ngaathikwo.

⁸ Athĩni mũrĩ nao hĩndĩ ciothe, no nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.”

* **12:3** Mariamu nĩonanirie wendo mũnene nĩ ũndũ wa gũitĩrĩra Jesũ maguta macio nyarĩrĩ, na kũmũhuura na njuĩrĩ ciake.

9 Ihinda-inĩ o rĩu gĩkundi kĩnene kĩa Ayahudi gĩkĩmenya atĩ Jesũ aarĩ kũu na gĩgĩũka, na gĩtiokire nĩ ũndũ wa Jesũ tu, no ningĩ nĩgeetha kĩone o na Lazaro ũcio aariũkĩtie kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

10 Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩthugunda kũũraga Lazaro o nake,

11 nĩgũkorwo nĩ ũndũ wake Ayahudi aingĩ nĩmathiiga kũrĩ Jesũ na makamwĩtikia.

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

12 Mũthenya ũcio ũngĩ andũ aingĩ arĩa mokĩte nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kũu[†] makĩgua atĩ Jesũ aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩĩ Jerusalemu.

13 Magĩkuua mĩkĩndũ,[‡] magĩthĩĩ namo kũmũtũnga, makĩanagĩrĩra atĩrĩ,
“Hosana!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwachani!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ Mũthamaki wa Isiraeli!”

14 Nake Jesũ akĩona njaũ ya ndigiri, akĩmĩkarĩra, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ,

15 “Tiga gwĩtigĩra, wee Mwarĩ wa Zayuni;
ta rora, mũthamaki waƙu nĩarooka,
aikarĩire njaũ ya ndigiri.”

16 Arutwo ake matiambĩte gũtaũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa maũndũ macio. No Jesũ aarĩkia kũgoocithio nĩguo maataũkĩrwo atĩ maũndũ macio maandĩkĩtwo nĩ ũndũ wake, na atĩ ũguo noguo maamwĩkĩte.

17 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ nake rĩrĩa eetire Lazaro oime mbĩrĩra-inĩ na akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ gĩgĩthĩĩ na mbere kũmemerekia ũhoru ũcio.

18 Andũ aingĩ magĩũka gũtũnga Jesũ nĩ ũndũ nĩmaiguĩte atĩ nĩaringĩte kĩama kũu.

19 Nĩ ũndũ ũcio Afarisai makĩĩrana atĩrĩ, “Ta kĩonei tũtirĩ ũndũ tũreeka. Onei ũrĩa andũ othe mamũrũmĩrĩire!”

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

20 Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na Ayunani gatagatĩ-inĩ ka arĩa maathĩte gũthathaiya Ngai Gĩathĩ-inĩ kũu.

21 Nao magĩũka kũrĩ Filipu, ũrĩa woimĩte itũũra rĩa Bethisaida kũu Galili, marĩ na ihooya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, no twende kuona Jesũ.”

22 Nake Filipu agĩthĩĩ akĩĩra Anderea ũhoru ũcio, nao eerĩ magĩthĩĩ makĩĩra Jesũ.

23 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩkinyu Mũrũ wa Mũndũ agoocithio.

24 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga hĩndĩ ya ngano yambire kũgũa tũri-inĩ ĩkue-rĩ, itũũraga ĩrĩ iiki. No ĩngĩkua, nũĩciaraga maciaro maingĩ.

25 Mũndũ ũrĩa wendete muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, na mũndũ ũrĩa ũthũire muoyo wake arĩ gũkũ thĩ, nĩakaũtũũria nginya muoyo wa tene na tene.

[†] 12:12 Andũ aingĩ mũno nĩmookaga gũkũngũira Gĩathĩ kĩa Bathaka. [‡] 12:13 Mĩkĩndũ yatũmagĩrwo gũkũngũira ũhootani.

26 Ūrĩa wothe ūndungatagĩra no nginya anũmĩrĩre, nĩgeetha harĩa ndĩ o nayo ndungata yakwa ĩgaakorwo ho. Ūrĩa ūndungatagĩra-rĩ, nake Baba nĩarĩmũtĩaga.

27 “Rĩu ngoro yakwa nĩratangĩka, na nĩ ngũkiuga atĩa? Njuge, ‘Baba honokia harĩ ihinda rĩrĩ?’ Aca, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmĩte nginyie ihinda rĩrĩ.

28 Baba, goocithia rĩtwa rĩaku!”

Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrĩgoocithĩtie na no ngũrĩgoocithia o rĩngĩ.”

29 Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ ho na gĩkĩigua ũguo, gĩkiuga atĩ mũgambo ũcio nĩwarurumaga; nao arĩa angĩ makiuga atĩ nĩ mũraika wamwarĩria.

30 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũgambo ũcio ndũnaaria nĩ ūndũ wakwa, no waria nĩ ūndũ wanyu.

31 Hĩndĩ nĩ nginyu thĩ ĩno ĩtuĩrwo ciira; nake mũnene wa thĩ ĩno nĩekũingatwo.

32 No nĩ ndaarĩkia kũhaicio igũrũ kuuma thĩ, nĩngaguucĩrĩria andũ othe harĩ nĩ.”

33 Oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa agaakua.

34 Gĩkundi kũu gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte kuuma Watho-inĩ atĩ Kristũ egũtũura tene na tene, nĩ ūndũ ũcio-rĩ, nĩ atĩa ũguo woiga atĩ ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya ahaicio igũrũ?’ Ūcio ‘Mũrũ wa Mũndũ’ nũ?”

35 Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũgũkorwo na ũtheri ihinda rĩngĩ inini. Thiagai rĩrĩa mũrĩ na ũtheri, nduma ĩtanamũtumanĩra. Mũndũ ũrĩa ũthiiga na nduma ndamenyaga kũrĩa arathĩ.

36 Mwĩhokagei ũtheri hĩndĩ ĩrĩa mũrĩ naguo, nĩgeetha mũtuĩke ciana cia ũtheri.” Nake Jesũ aarĩkia kwaria, akĩmehitha, agĩthĩira.

Ayahudi gũthĩ na Mbere na kwaga Gwĩtĩkia

37 O na thuutha wa Jesũ kũringa ciana icio ciothe makĩonaga-rĩ, matiigana kũmwĩtĩkia.

38 Ūndũ ũcio warĩ wa kũhingia kiugo kĩa Isaia ũrĩa mũnabii kĩrĩa kũuragia atĩrĩ:

“Mwathani, nũ wĩtĩkĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Mwathani kũguũrĩrio ũ?”

39 Nĩ ūndũ ũcio matingĩetĩkirie, nĩ tondũ Isaia nĩoigĩte handũ hangĩ atĩrĩ:

40 “Nĩamatuĩte atumumu,
na akoomia ngoro ciao,
nĩgeetha matikoone na maitho mao,
kana mataũkĩrwo ngoro-inĩ ciao,
o na kana magariũrũke, na nĩ ndĩmahonie.”

41 Isaia oigire ũguo nĩ ūndũ nĩooneete riiri wa Jesũ, na akĩaria ũhoru wake.

42 No o na gũtariĩ o ũguo, aingĩ o na gatagatĩ ka atongoria a Ayahudi nĩmamwĩtĩkirie. No nĩ ūndũ wa Afarisai, matingĩoimbũrĩre wĩtĩkio wao nĩ gwĩtigĩra matikaingatwo thunagogi;

43 nĩgũkorwo nĩmendete kũgoocwo nĩ andũ gũkĩra kũgoocwo nĩ Ngai.

44 Jesũ agĩcooka akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnjĩtikĩtie, to niĩ nyiki etĩkĩtie, no etĩkĩtie o na ũrĩa wandũmire.

45 Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio andora, onaga ũrĩa wandũmire.

46 Niĩ njũkĩte gũkũ thĩ ndĩ ũtheri, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe ũnjĩtikĩtie ũngũikara nduma-inĩ.

47 “Ha ũhoro wa mũndũ ũrĩa ũiguaga ũhoro wakwa no akaaga kũũhingia, ndikũmũtuĩra ciira; nĩgũkorwo ndiokire gũtuĩra andũ a thĩ ciira, no ndokire kũmahonokia.

48 Mũtuanĩri ciira arĩ ho, harĩ mũndũ ũrĩa ũndegaga na akaaga gwĩtikĩra ciugo ciakwa; kiugo kũ ndaaririe nĩkĩo gĩkaamũtuĩra ciira mũthenya wa mũthia.

49 Nĩgũkorwo ndiaririe ndĩĩrite niĩ mwene, no Baba ũrĩa wandũmire nĩwe wanjathire ũrĩa ingiuga, na ũrĩa ingĩaria.

50 Nĩnjũũĩ atĩ rĩathani rĩake rĩkinyagia mũndũ muoyo-inĩ wa tene na tene. Nĩ ũndũ ũcio ũhoro ũrĩa wothe njaragia no ũrĩa Baba anjĩĩrite njarie.”

13

Jesũ Gũthambia Arutwo ake Nyarĩrĩ

1 Na rĩrĩ, gwatigĩtie o hanini Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩkinye. Jesũ nĩamenyete atĩ ihinda rĩake rĩa kuuma gũkũ thĩ athĩĩ kũrĩ Ithe nĩriakinĩtie. Na tondũ niendete arĩa maarĩ ake gũkũ thĩ, akĩmoonia ũrĩa aamendete nginya kĩrĩkĩrĩro.

2 Na rĩrĩa maarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, Mũcukani nĩarĩkĩtie gwĩkĩra ngoro-inĩ ya Judasi Isikariota, mũrũ wa Simoni, meciiria ma gũkunyanyĩra Jesũ,

3 Jesũ nĩamenyete atĩ Ithe nĩamũheete ũhoti wa maũndũ mothe, na atĩ oimĩte kũrĩ Ngai, na acookaga kũrĩ o Ngai;

4 nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩũkĩra, akiuma hau maarĩagĩra, akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩoya taurũ, akĩĩoha njohero.

5 Thuutha wa ũguo, agĩũtĩrĩra maaĩ kĩraĩ-inĩ na akĩambĩrĩria gũthambia arutwo ake nyarĩrĩ, akĩmagiragia na taurũ ĩyo eyohete njohero.

6 Na aakinya harĩ Simoni Petero, Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani, wee nĩwe ũgũũthambia nyarĩrĩ?”

7 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũngĩmenya ũrĩa ndĩreka rĩu, no thuutha-inĩ nĩũrĩmenya.”

8 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, wee ndũrĩ hĩndĩ ũngũthambia nyarĩrĩ ciakwa.”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itangĩgũthambia, ndũngĩgĩa ngwatanĩro na niĩ.”

9 Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ndũgaathambie o nyarĩrĩ ciiki, no gĩũthambie moko o na mũtwe!”

10 Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ wĩthambĩte mwĩrĩ abatairio nĩ gwĩthamba o nyarĩrĩ ciiki; mwĩrĩ wake wothe nĩ mũtheru. Na inyuĩ mũrĩ atheru, o na gũtuĩka ti inyothe.”

11 Nĩgũkorwo nĩamenyete ũrĩa ũkaamũkunyanyĩra, na nĩkĩo oigire atĩ ti othe maarĩ atheru.

¹² Aarīkia kũmathambia nyarĩrĩ, akĩhumba nguo yake ya igũrũ, na agĩcooka haria aikarĩte. Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ ũguo ndamwĩka?”

¹³ Mũnjĩtaga ‘Mũrutani’ na ‘Mwathani’, na ũguo nĩguo kũrĩ, nĩgũkorwo ũguo nĩguo ndĩ.

¹⁴ Na rĩrĩ, kuona atĩ Niĩ, Mwathani na Mũrutani wanyu, nĩndamũthambia nyarĩrĩ-rĩ, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo mũthambanagie nyarĩrĩ mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

¹⁵ Nĩndamuonia kĩonereria nĩguo mwĩkage o ta ũguo ndamwĩka.

¹⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mwathi wayo, kana mũtũmwo agakĩra ũrĩa ũmũtũmĩte.

¹⁷ Kuona atĩ rĩu nĩmũmenyete maũndũ maya, nĩmũrĩrathimagwo mwameka.

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gũkũnyanĩrwo Gwake

¹⁸ “Ndiraaria ũhoru wanyu inyuothe; nĩnjũũĩ arĩa thuurĩte. No ũhoru ũyũ nĩ wa kũhingia maandĩko marĩa moigĩte atĩrĩ, ‘O ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.’”

¹⁹ “Ndiramwĩra maũndũ maya rĩu matanekĩka, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa marĩkĩka mũrĩnjĩtĩkia atĩ niĩ nĩ niĩ we.”

²⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe wamũkagĩra mũndũ ũrĩa ndũmĩte nĩ niĩ mwene aamũkagĩra; na ũrĩa wothe ũnyamũkagĩra, aamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

²¹ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩtangĩka ngoro na akiumbũra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngũnyanĩra.”

²² Nao arutwo ake makĩambĩrĩria kũrorana marigĩtwo nũũ gatagatĩ-inĩ kao aaragia ũhoru wake.

²³ Ũmwe wao, mũrutwo ũrĩa Jesũ endete, aikarĩte thĩ etiiranĩtie na Jesũ.

²⁴ Nake Simoni Petero akĩheneria mũrutwo ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mũũrie araaria ũhoru wa ũ.”

²⁵ Nake mũrutwo ũcio, agĩtiirania na Jesũ na akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ũcio nũũ ũraaria ũhoru wake?”

²⁶ Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa ngũhe kĩenyũ gĩkĩ kĩa mũgate ndaarĩkia gũgĩtobokia thubu-inĩ.” Na aarĩkia gũtobokia kĩenyũ kĩa mũgate thubu-inĩ, agĩkĩhe Judasi Isikariota mũrũ wa Simoni.

²⁷ Judasi aarĩkia kũrĩa mũgate ũcio, Mũcukani akĩmũingĩra.

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩa ũkiriĩ gwĩka-rĩ, ĩka narua.”

²⁸ No gũtirĩ o na ũmwe warĩ metha-inĩ wataũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa Jesũ kũmwĩra ũguo.

²⁹ Na tondu Judasi nĩwe waigaga mbeeca-rĩ, amwe magĩciiria Jesũ aamwĩraga agũre kĩria kĩabataranĩtie nĩ ũndũ wa Gĩathĩ, kana aheane kĩndũ nĩ ũndũ wa arĩa athĩni.

³⁰ Nake Judasi aarĩkia kwamũkĩra mũgate ũcio, akiuma nja. Na kwarĩ ũtukũ.

Jesũ Kũratha atĩ Petero Nĩekũmũkaana

³¹ Na Judasi aarĩkia gũthĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu Mũrũ wa Mũndũ nĩagoocithĩtio, nake Ngai nĩagoocithĩtio arĩ thĩnĩ wake.”

³² Angĩkorwo Ngai nĩagoocithĩtio thĩnĩ wake, Ngai nĩekũgocithia Mũriũ arĩ thĩnĩ wake mwene, na amũgocithie o narua.

33 “Ciana ciakwa, ngũkorwo na inyuĩ o gwa kahinda kanini. Nĩmũkanjaria, na o ta ũrĩa ndeerire Ayahudi, no taguo ngũmwĩra: Kũrĩa ndĩrathiĩ, inyuĩ mũtingĩhota gũũka.

34 “Ngũmũhe riathani rĩerũ: Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ. O ta ũrĩa ndĩmwendete, o na inyuĩ no nginya mwendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

35 Ũndũ ũyũ nĩguo ũrĩmenyithagia andũ othe atĩ mũrĩ arutwo akwa, mũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

36 Simoni Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ ũgũthiĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrĩa ngũthiĩ, mũtingĩhota kũnũmĩrĩra rĩu, no nĩmũrĩnũmĩrĩra thuutha-inĩ.”

37 Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ kĩngĩgĩria ngũrũmĩrĩre rĩu? Nĩ nĩngũruta muoyo wakwa nĩ ũndũ waku.”

38 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩ no ũrute muoyo waku nĩ ũndũ wakwa? Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ngũkũ itanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ!

14

Jesũ Kũũmĩrĩria Arutwo Ake

1 “Mũtigatangĩke ngoro, mwĩhokei Ngai; o na nĩ mũnjĩhoke.

2 Thĩinĩ wa nyũmba ya Baba kũrĩ na ciikaro nyingĩ; gũtangĩrĩ ũguo ingĩrĩ kũmwĩra. Nĩngũthiĩ kuo kũmũthondekera handũ.

3 Na ndathiĩ na ndamũthondekera handũ-rĩ, nĩngacooka ndĩmũgũire nĩgeetha o na inyuĩ mũkoragwo harĩa ndĩ.

4 Njĩra ya kũrĩa ndĩrathiĩ inyuĩ nĩmũmĩũ.”

Jesũ Nĩwe Njĩra ya Gũthiĩ kũrĩ Baba

5 Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ithuĩ tũtũĩ kũrĩa ũgũthiĩ, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩra tũngĩkĩmĩmenya atĩa?”

6 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ njĩra, na nĩ nĩ ũhoru ũrĩa wa ma, na nĩ nĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ nĩ.

7 Korwo nĩmũũmenyete kũna, no mũmenye Baba o nake. Kuuma rĩu, nĩmũmũ na nĩ mũmuonete!”

8 Filipu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tuonie Baba na ithuĩ nĩtũkũiganĩra.”

9 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Filipu, ndũrĩ wamenya o na thuutha wa gũkorwo na inyuĩ ihinda iraihu ũguo? Mũndũ ũrĩa wothe ũnyonete nĩonete Baba. Ũngĩkiuga atĩa atĩ, ‘Tuonie Baba?’

10 Kaĩ ũtetĩkĩtie atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga ti ciakwa nĩ mwene; no Baba ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa, nĩwe ũraruta wĩra wake.

11 Njĩtikiai rĩrĩa nguuga atĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, nake Baba arĩ thĩinĩ wakwa; kana mũgũĩtikie nĩ ũndũ wa ũira wa ciamia iria ningaga.

12 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, nĩarĩkaga maũndũ marĩa njikaga. Na nĩageeka o na maũndũ manene kũrĩ macio, tondũ ndĩrathiĩ kũrĩ Baba.

13 Na ũrĩa wothe mũkahooya, nĩngawĩka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgeetha Mũriũ arehere Baba riiri.

14 Mwahooya ũndũ o wothe thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩndĩrĩwĩkaga.

Jesũ Kwĩranĩra Roho Mũtheru

15 “Angĩkorwo nĩmũnyendete, nĩmũrĩathĩkagĩra ũrĩa ndĩmwathĩte.

16 Na nĩ nĩngahooya Baba, nake nĩakamũhe Mũteithia ũngĩ aikarage na inyuĩ nginya tene,

17 nake nĩwe Roho ũrĩa wa ma. Nao andũ a gũkũ thĩ mat-ingĩmwĩkĩra tondũ matimuonaga na matimũũ. No inyuĩ nĩmũmũ nĩgũkorwo atũũranagia na inyuĩ, na aikaraga thĩnĩ wanyu.

18 Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai, nĩngũũka kũrĩ inyuĩ.

19 Thuutha wa ihinda inyinyi, thĩ ndĩgũcooka kũnyona, no inyuĩ nĩmũrĩnyonaga. Tondũ nĩndũũraga muoyo, o na inyuĩ nĩmũgũtũura muoyo.

20 Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩnĩ wa Baba, na inyuĩ mũrĩ thĩnĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩnĩ wanyu.

21 ũrĩa wothe ũiguaga maathani makwa na akamaathĩkĩra, ũcio nĩwe ũnyendete. Nake ũcio ũnyendete nĩarĩendagwo nĩ Baba, o na nĩ nĩndĩmwendaga na ndĩonithanagie kũrĩ we.”

22 Nake Judasi (no ti Isikariota) akiuga atĩrĩ, “No rĩrĩ Mwathani, nĩ kĩ gĩgũtũma wĩonithanie kũrĩ ithuĩ na ti kũrĩ andũ a gũkũ thĩ?”

23 Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyendete nĩarĩathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũrĩũkaga kũrĩ we tũtũuranagie nake.

24 ũrĩa ũtanyendete ndathĩkagĩra ũrutani wakwa. Ciugo icio mũiguaga ti ciakwa nĩ mwene; nĩ cia Baba ũrĩa wandũmire.

25 “Maũndũ maya mothe ndamwarĩria tũrĩ o na inyuĩ.

26 No rĩrĩ, we Mũteithia, na nĩwe Roho Mũtheru, ũrĩa Baba agaatumũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩakamũruta maũndũ mothe na amũririkanie ũrĩa wothe ndĩmwĩrite.

27 Thayũ nĩguo ngũmũtigĩra; thayũ wakwa nĩguo ndaamũhe. Ndikũmũhe thayũ ta ũrĩa ũheanagwo nĩ andũ a gũkũ thĩ. Mũtigatangĩke ngoro kana mwĩtigĩre.

28 “Inyuĩ nĩmwaiguire ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũthĩ na nĩngacooka njũke kũrĩ inyuĩ rĩngĩ.’ Angĩkorwo nĩmũnyendete-rĩ, no mũkene tondũ ndĩrathĩ kũrĩ Baba, nĩgũkorwo Baba nĩ mũnene kũrĩ nĩ.

29 Ndamwĩra maũndũ macio o rĩu matanekĩka nĩgeetha rĩria magekĩka mũgeetikia.

30 Ndikũmwarĩria ũhoro ũyũ ihinda iraya, nĩgũkorwo mũnene wa gũkũ thĩ nĩarooka. We ndarĩ na hinya wa kũnjatha,

31 no andũ a gũkũ thĩ no nginya mamenye atĩ nĩnyendete Baba, na atĩ njĩkaga o ũrĩa Baba anjathĩte.

“Ũkai rĩu; nĩtũthĩi.

15

Mũthabibũ na Honge

1 “Nĩ nĩ nĩ mũthabibũ ũrĩa wa ma nake Baba nĩwe mũrĩmĩri.

2 Rũhonge o ruothe rũrĩ thĩnĩ wakwa rũtaciara nĩarũtemaga akarweheria. Naruo rũhonge o ruothe rũrĩa rũciaraga nĩarũceehaga nĩguo rũciare maciaro maingĩ makĩria.

3 Inyuĩ o na rĩu mũrĩ atheru nĩ ũndũ wa ũhoro ũrĩa ndĩmũheete.

4 Ikaragai thĩnĩ wakwa na nĩ nĩndĩrĩkaraga thĩnĩ wanyu. Gũtirĩ rũhonge rũngĩciara maciaro rũrĩ rwiki; no nginya rũikare thĩnĩ wa

mũthabibũ. O na inyuĩ mũtingĩciara maciaro mũtangĩikara thĩinĩ wakwa.

⁵ "Nĩ nĩ mũthabibũ, na inyuĩ mũrĩ hongē. Mũndũ angĩikara thĩinĩ wakwa na nĩ njikare thĩinĩ wake, nĩarĩciaraga maciaro maingĩ; tondũ mũtarĩ hamwe na nĩ mũtirĩ ũndũ mũngĩhota gwĩka.

⁶ Mũndũ o wothe angĩaga gũikara thĩinĩ wakwa-rĩ, atariĩ o ta rūhongē rūrĩa rūteagwo rūkooma; hongē icio nĩkũnganio ciũnganagio, igaikio mwaki-inĩ ikahĩa.

⁷ Mũngĩikara thĩinĩ wakwa, nacio ciugo ciakwa ciikare thĩinĩ wanyu, hooyai o kĩrĩa gĩothe mũngĩenda, na nĩmũkũheo kĩo.

⁸ Ũndũ ũrĩa ũngĩgocithia Baba nĩ atĩ, mũciarage maciaro maingĩ nĩguo mwĩonanie mũrĩ arutwo akwa.

⁹ "O ta ũrĩa Baba anyendete, ũguo noguo na nĩ ndĩmwendete. Rĩu-rĩ, ikaragai o wendo-inĩ wakwa.

¹⁰ Mũngĩathĩkĩra maathani makwa-rĩ, nĩmũrĩkaraga wendo-inĩ wakwa o ta ũrĩa nĩ njathĩkĩire maathani ma Baba na ngaikara wendo-inĩ wake.

¹¹ Ndamwĩra maũndũ macio nĩguo gĩkeno gĩakwa kĩgĩe thĩinĩ wanyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

¹² Rĩathani rĩakwa nĩ rĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete.

¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wendo mũnene kũrĩ ũyũ, atĩ mũndũ no arute muoyo wake nĩ ũndũ wa arata ake.

¹⁴ Inyuĩ mũrĩ arata akwa, mũngũka ũrĩa ndĩmwathĩte.

¹⁵ Ndigũcooka kũmwĩta ndungata, tondũ ndungata ndĩmenyaga ũrĩa mũmĩathi areeka; no inyuĩ ndĩmwĩtĩte arata nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ndĩrutĩte kuuma kũrĩ Baba nĩndĩmũmenyithĩtie.

¹⁶ Ti inyuĩ mwathuurire, no nĩ nĩ ndamũthuurire, na ngĩmwamũra mũthĩĩ mũgaciare maciaro, namo maciaro macio matũũre. Nake Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkahooya thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa.

¹⁷ Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩakwa: Endanagai.

Andũ a Thĩ Gũthũũra Arutwo

¹⁸ "Andũ a thĩ mangĩmũthũũra, menyai atĩ nĩ nĩ maambire gũthũũra.

¹⁹ Korwo mũrĩ a gũkũ thĩ, andũ a thĩ no mamwende ta mũrĩ ao. No rĩrĩ, inyuĩ mũtirĩ a gũkũ thĩ, no nĩndĩmũthuurĩte kuuma kũrĩ andũ a thĩ. Nĩkĩo andũ a thĩ mamũthũire.

²⁰ Ririkanai ũhoru ũrĩa ndamwĩrĩre atĩrĩ, 'Gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mũmĩathi.' Angĩkorwo nĩ nĩmanyariirire, o na inyuĩ nĩmakamũnyarira. Angĩkorwo nĩmathĩkĩire ũrutani wakwa o na wanyu nĩmakawathĩkĩra.

²¹ Nao makaamwĩka ũguo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgũkorwo matiũĩ ũrĩa wandũmire.

²² "Korwo ndĩokire ngĩmahe ũhoru, matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu matirĩ na kũigwatio nĩ ũndũ wa mehia mao.

²³ Mũndũ ũrĩa ũũthũũrĩte, nĩathũũire Baba o nake.

²⁴ Korwo ndĩkĩte gatagatĩ-inĩ kao maũndũ marĩa matarĩ mekwo nĩ mũndũ ũngĩ matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu nĩmonete ciama ici, no no maathũire na magathũũra Baba.

²⁵ No nĩgeetha kũhingio ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wao atĩrĩ, 'Nĩmathũũrĩre hatarĩ gĩtũmi.'

26 “Hĩndĩ ĩrĩa Mũteithia agooka, ũrĩa ngaamūtũmĩra kuuma kũrĩ Baba, na nĩwe Roho wa ma ũrĩa uumaga kũrĩ Baba, we nĩakaheana ũira wakwa.

27 Na o na inyuĩ no nginya mũkaaruta ũira, tondũ mĩtũũrĩte na nĩ kuuma o kĩambĩrĩria.

16

1 “Ndamwĩra maũndũ macio mothe nĩgeetha mĩtikanae gũtiganĩria wĩtĩkio.

2 Nĩmakamũingata thunagogi-inĩ; na ũhoro wa ma nĩ atĩ, kũrĩ hĩndĩ ĩgũũka rĩrĩa mũndũ o wothe ũkaamũũraga ageciiragia atĩ nĩ Ngai aratungatĩra.

3 Mageekaga maũndũ macio nĩ ũndũ matimenyete Baba o na kana makaamenya.

4 Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha hĩndĩ ĩyo yakinya mũkaaririkana atĩ nĩndamwĩrĩte. Ndamwĩrĩre maũndũ macio kĩambĩrĩria-inĩ tondũ ndaarĩ hamwe na inyuĩ.

Wĩra wa Roho Mũtheru

5 “Rĩu nĩngũthĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũranjũũria atĩrĩ, ‘Ūrathĩ kũ?’

6 Mwaiyũrwo nĩ kĩahe nĩ tondũ nĩndamwĩra maũndũ macio.

7 No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwagĩrĩre nĩ thĩ nĩ ũndũ wanyu. Tondũ ndaaga gũthĩ, Mũteithia ndagooka kũrĩ inyuĩ. No ndaathĩ, nĩngamũtũma oke kũrĩ inyuĩ.

8 Nake oka, nĩakaiquithia andũ a gũkũ thĩ ũrĩa mahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa mehia, na ũhoro-inĩ wa ũthingu, o na ũhoro-inĩ wa ciira:

9 Nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa mehia, nĩgũkorwo andũ matĩnjĩtĩkĩtie;

10 nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa ũthingu, nĩgũkorwo ndĩrathĩ kũrĩ Baba kũrĩa mũtangĩcooka kũnyona;

11 na nĩmahĩtĩtie ũhoro-inĩ wa ciira tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira.

12 “Ndi na maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmwĩra, makĩria ya marĩa mũngĩhota kũmĩrĩria rĩu.

13 No rĩrĩ, Roho Mũtheru ũcio wa ma oka, nĩakamũtongoria ũhoro-inĩ ũrĩa wa ma wothe. Ndakaaragia ũhoro wake mwene; akaaragia ũhoro wa maũndũ marĩa aigũite, ningĩ nĩakamwĩra ũhoro wa maũndũ marĩa magooka thuutha.

14 Nĩakangoocithia nĩgũkorwo nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ.

15 Maũndũ mothe ma Baba nĩ makwa. Nĩkĩo ndamwĩra atĩ Roho nĩakamũmenyithia ũhoro wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ, mũũmenye.

16 “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona.”

Kĩahe kĩa Arutwo nĩ Gĩgũtuũka Gĩkeno

17 Amwe a arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ atĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’, ningĩ atĩ ‘Tondũ ndĩrathĩ kũrĩ Baba?’ ”

18 Magĩthĩ na mbere kũũrania atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Kahinda kanini?’ Ithũ tũtiramanya ũrĩa aroiga.”

19 Nake Jesũ akiona atĩ nĩmendaga kũmũũria ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kũũrania mũrorania ũrĩa ngwendaga kuuga rĩrĩa njugire atĩ ‘Thuutha wa kahinda na kahinda kanani mũtikũnyona rĩngĩ, na nĩngĩ thuutha wa kahinda kanani nĩmũkũnyona?’

20 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũkaarĩra na mũcakaŕe rĩrĩa andũ a thĩ marakena. Inyuĩ mũkanyitwo nĩ kĩahe, no kĩahe, kĩanyu nĩgĩkagarũrũka gĩtuĩke gĩkeno.

21 Mũndũ-wa-nja agĩciara nĩakoragwo na ruo tondũ hĩndĩ yake nĩ nginyu; no aarĩkia gũciara kaana, akariganĩrwo nĩ ruo nĩ ũndũ wa gũkena nĩgũkorwo kaana nĩ gaaciarwo gũkũ thĩ.

22 O na inyuĩ noguo: Rĩu nĩ ihinda rĩanyu rĩa kĩahe, no nĩngamuona rĩngĩ na nĩmũgakena, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũtunya gĩkeno kũu.

23 Mũthenya ũcio wakinya mũtigacooka kũnjũũria ũndũ o na ũrĩkũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkaahooya thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa.

24 Nginyagia rĩu mũtirĩ mwahooya ũndũ thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Hooyai na nĩmũkũheo, nĩguo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre.

25 “O na gũtuĩka ngoretwo ngĩaria na ngerekano-rĩ, hĩndĩ nĩroka rĩrĩa itagacooka kũmwarĩria na njĩra iyo, no ngaamwĩraga ũhoro wa Baba itekũhithĩrĩa.

26 Mũthenya ũcio nĩmũkahooyaga thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Ndiroiga atĩ nĩngahooyaga Baba ithenya rĩanyu.

27 No rĩrĩ, Baba we mwene nĩamwendete, nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũnyendete, na nĩmwĩtikĩtie atĩ ndoimire kũrĩ Ngai.

28 Nĩi ndoimire kũrĩ Baba, ngĩũka gũkũ thĩ; na rĩu nĩnguuma gũkũ thĩ, njooke kũrĩ Baba.”

29 Hĩndĩ iyo arutwo a Jesũ makiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩuratũhe ũhoro wega, ũtekwaria na ngerekano.

30 Rĩu nĩtwamenya atĩ wee nĩũũ maũndũ mothe, na atĩ o na ndũbataire mũndũ o na ũrĩkũ akũũrie ciũria. Ũhoro ũcio nĩwatũma twĩtikie atĩ woimite kũrĩ Ngai.”

31 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rĩu nĩmwetĩkia!

32 No hĩndĩ nĩroka, na nĩnginyu, rĩrĩa mũkahurunjũka, o mũndũ athĩ gwake mũciĩ. Mũkaandiga ndĩ nyiki, no ndirĩ nyiki, nĩgũkorwo Baba arĩ hamwe na nĩi.

33 “Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha mũgĩe na thayũ thĩnĩ wakwa. Gũkũ thĩ nĩmũrionaga thĩina. No ũmĩrĩria! Nĩi nĩndooretie thĩ.”

17

Jesũ Kwĩhoera

1 Jesũ aarĩkia kuuga maũndũ macio, agĩtiira maitho akĩrora na igũrũ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Baba hĩndĩ nĩ nginyu. Gocithia Mũrũguo, nĩguo nake Mũrũguo akũgocithie.

2 Nĩgũkorwo nĩmũheete ũhoti wa gwatha andũ othe, nĩguo arĩa othe ũmũheete amahe muoyo wa tene na tene.

3 Na rĩu ũyũ nĩguo muoyo wa tene na tene: Atĩ makũmenye, o Wee Ngai ũrĩa wa ma, na mamenye Jesũ Kristũ, ũrĩa ũtũmĩte.

4 Nĩngũgocithĩtie gũkũ thĩ na ũndũ wa kũrĩkia wĩra ũrĩa waheire ndute.

5 Na rĩu Baba, ngoocithia ndĩ mbere yaku na riiri ũrĩa ndaari naguo hamwe nawe o mbere thĩ itaanagĩa.

Jesũ Kũhoera Arutwo ake

6 “Nĩnguũrĩrie andũ arĩa waheire gũkũ thĩ rĩitwa rĩaku. Acio maarĩ aku; nawe ũkĩihe o, nao nĩmathĩkĩire kiugo gĩaku.

7 Na rĩu nĩmamenyete atĩ indo iria ciothe ũheete ciuĩite kũrĩ wee.

8 Nĩgũkorwo nĩndamaheire ciugo iria waheire, nao magĩciĩtĩkĩra. Nĩmamenyire hatarĩ nganja atĩ ndoimire kũrĩ wee, na magĩtĩkia atĩ wee nĩwe wandũmire.

9 Acio nĩo ndĩrahoera. Ndirahoera andũ a gũkũ thĩ, no ndĩrahoera arĩa ũũheete, nĩgũkorwo nĩ aku.

10 Kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku, na kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo nĩ gĩakwa. Naguo ũgocĩ nĩũkĩite kũrĩ nĩ nĩ ũndũ wao.

11 Ndigũkara gũkũ thĩ rĩngĩ, no-o marĩ o gũkũ thĩ, na nĩ ndĩroka kũrĩ wee. Baba Mũtheru, magĩtĩre na ũhoti wa rĩitwa rĩaku, rĩitwa rĩrĩa waheire, nĩgeetha matũike ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe.

12 Rĩrĩa ndĩraari nao, nĩndĩramagitagĩra na ngamamenyerera na rĩitwa rĩu waheire. Gũtirĩ o na ũmwe ũũrĩte o tiga ũrĩa wathĩrĩrwo kwanangwo nĩguo Maandĩko mahingio.

13 “Rĩu ndĩroka kũrĩ wee, no maũndũ maya ndĩroiga ndĩ o gũkũ thĩ, nĩguo maiyũrwo nĩ gĩkeno gĩakwa kĩrĩ gĩkinyanĩru kũna thĩinĩ wao.

14 Nĩndĩmaheete kiugo gĩaku, nao andũ a gũkũ thĩ maka-mathũũra, nĩgũkorwo o ti a gũkũ thĩ rĩngĩ, o ta ũrĩa nĩ itarĩ wa gũkũ thĩ.

15 Ihooya rĩakwa ti ũmarute gũkũ thĩ, no nĩ atĩ ũmagitagĩre kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.

16 O ti a gũkũ thĩ, o ta ũrĩa o na nĩ itarĩ wakuo.

17 Maamũre, ũmatherie na ũhoru ũrĩa wa ma; ũhoru waku nĩguo ũhoru wa ma.

18 O ta ũrĩa wandũmire gũkũ thĩ, na nĩ noguo ndamatũma kũrĩ andũ a gũkũ thĩ.

19 Ndĩtheretie nĩ ũndũ wao, nĩguo o nao matherio kũna nĩ ũhoru ũrĩa wa ma.

Jesũ Kũhoera Etĩkia othe

20 “Nĩngĩ to aya oiki ndĩrahoera. Ndirahoera o na arĩa angĩ makaanjĩtĩkia nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya aya,

21 nĩguo othe matũike ũmwe Baba, o ta ũrĩa we ũrĩ thĩinĩ wakwa na nĩ ndĩ thĩinĩ waku. O nao marogĩa thĩinĩ witũ nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ metĩkie atĩ nĩwe ũndũmĩte.

22 Nĩndĩmaheete riiri ũrĩa waheire, nĩguo matũike ũmwe o ta ũrĩa ithuĩ tũrĩ ũmwe,

23 nĩ ndĩ thĩinĩ wao, nawe ũrĩ thĩinĩ wakwa. Marotuĩka ũmwe kũna, nĩgeetha andũ a gũkũ thĩ mamenye atĩ nĩwe wandũmire, na atĩ nĩũmendete o ta ũrĩa ũnyendete.

24 “Baba, ngwenda arĩa ũũheete makorwo na nĩ harĩa ndĩ na mone riiri wakwa, riiri ũrĩa ũũheete nĩ ũndũ nĩwanyendete thĩ itanombwo.

25 “Baba Mũthingu, o na gũtuũka andũ a gũkũ thĩ matikũũ-rĩ, nĩ nĩngũũ, nao nĩ moĩ atĩ nĩwe ũndũmĩte.

26 Nĩngũmenyithanĩtie kũrĩ o, na nĩngũkĩrĩrĩa gũkũmenyithania, nĩgeetha wendani ũrĩa ũnyendete naguo ũkarage thĩnĩ wao na nĩguo o na nĩ mwene ngoragwo thĩnĩ wao.”

18

Jesũ Kũnyitwo

1 Jesũ aarĩkia kũhooya, agĩthĩ arĩ na arutwo ake, makĩringa mũkuru wa Karũũ ga Kidironi. Mũrĩmo ũcio ũngĩ nĩ haarĩ na mũgũnda wa mĩtamaiyũ, agĩtoonya ho na arutwo ake.

2 Na rĩrĩ, Judasi, ũrĩa wamũkunyaĩire, nĩooĩ handũ hau, nĩ ũndũ Jesũ nĩacemanagĩria ho kainingĩ na arutwo ake.

3 Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩthĩ hau mũgũnda-inĩ ũcio, atongoretie mbũtũ ya thigari na anene amwe kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai. Nao nĩmakuuĩte icinga, na matawa, na indo cia mbaara.

4 Nake Jesũ nĩ ũndũ nĩamenyaga maũndũ marĩa mothe maakirie kũmũkora-rĩ, akiumĩra akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

5 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we.” (Nake Judasi ũcio wamũkunyaĩire aarũngĩ hau hamwe nao.)

6 Rĩrĩa Jesũ aameerire atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ we,” magĩcooka na thuutha makĩgũa thĩ.

7 O rĩngĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ mũracaria?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi.”

8 Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndamwĩra atĩ nĩ nĩ we. Akorwo nĩ nĩ mũracaria-rĩ, rekei andũ aya mathĩ.”

9 Gwekĩkire ũguo nĩgeetha ũhoro ũrĩa aarĩtie ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, “Andũ arĩa waheire gũtirĩ o na ũmwe wao ndeete.”

10 Hĩndĩ ĩyo Simoni Petero, tondũ aarĩ na rũhiũ rwa njora, akĩrũcomora na agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. (Ndungata ĩyo yetagwo Maliku.)

11 Nake Jesũ agĩatha Petero atĩrĩ, “Cookia rũhiũ rwaku rwa njora! Gĩkombe kĩrĩa Baba aaheete-rĩ, nĩngwaga gũkĩnyũra?”

Jesũ Gũtwarwo kwa Anasi

12 Nayo mbũtũ ĩyo ya thigari na mũnene wayo, hamwe na anene acio a Ayahudi makĩnyũta Jesũ. Makĩmuoha na

13 makĩamba kũmũtwaro kwa Anasi, ũrĩa warĩ mũthoniwe wa Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene mwaka ũcio.

14 Kaiafa nĩwe wataarĩte Ayahudi atĩ no gũkorwo arĩ wega mũndũ ũmwe akuĩre andũ othe.

Petero Gũkaana Jesũ Ihinda rĩa Mbere

15 Simoni Petero marĩ na mũrutwo ũngĩ makĩrũmĩrĩa Jesũ. Na tondũ mũrutwo ũcio nĩooĩ nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩtwarana na Jesũ kũu nja ya mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene.

16 No Petero agĩtigwo etereire hau nja ya kĩhingo. Nake mũrutwo ũcio ũngĩ, woĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩcooka, akĩaria na mũirĩtu ũrĩa warĩ kĩhingo-inĩ agĩtoonyia Petero.

17 Nake mũirĩtu ũcio warĩ kĩhingo-inĩ akĩũria Petero atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩcookia agĩkiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao.”

18 Na rĩrĩ, ndungata na thigari ciarũgamĩte irigiicĩrie mwaki ũrĩa ciakĩtie ikĩwota, tondũ kwarĩ na heho. Petero o nake aarũgamĩte hamwe nao agĩota mwaki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene kũũria Jesũ Ciũria

19 Ihinda-inĩ o rĩu, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene oragia Jesũ ũhoru wa arutwo ake na ũhoru wa ũrutani wake.

20 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ njariirie andũ othe a thĩ itarĩ ũndũ ngũhitha, na ngarutana hĩndĩ ciothe thunagogi-inĩ o na hekarũ-inĩ, kũrĩa Ayahudi othe macemanagia. Ndirĩ ũndũ njaragia na hito.

21 Ūranjũria ũguo nĩkĩ? Ūria arĩa mananjigua ngĩaria. Ti-itherũ nĩmoĩ ũrĩa ndanoiga.”

22 Rĩrĩa Jesũ oigire ũguo, ũmwe wa thigari iria ciarĩ hau akĩmũgũtha rũhĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ūguo nĩguo ũgũcookeria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

23 Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩndoiga ũũru-rĩ, heana ũira wa ũũru ũcio. No angĩkorwo ndaaria ũhoru wa ma-rĩ, wangũthĩra kĩ?”

24 Nake Anasi akĩmũneana atwarwo arĩ o muohe kũrĩ Kaiafa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

Petero Gũkaana Jesũ rĩa Keerĩ na rĩa Gatatũ

25 O hĩndĩ iyo Simoni Petero arũgamĩte agĩota mwaki, akĩũrio atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩkaana, akiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao!”

26 Ndungata imwe ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na yarĩ ya mbarĩ ya mũndũ ũrĩa Petero aatinĩtie gũtũ, ikĩmũũria atĩrĩ, “Na githĩ nĩ ndirakuonire mũrĩ nake hau mũgũnda-inĩ wa mĩtamaiyũ?”

27 O rĩngĩ Petero agĩkaana, na o hĩndĩ iyo ngũkũ ĩgĩkũga.

Jesũ Mbere ya Pilato

28 Ningĩ Ayahudi makĩruta Jesũ gwa Kaiafa makĩmũtwaru gũikaro-inĩ kĩa Barũthi wa Kĩroma. Hĩndĩ iyo kwarĩ rũciinĩ tene, na nĩgeetha matikagwatwo nĩ thaahu, Ayahudi matiatoonyire gũikaro kũ; nĩ ũndũ nĩmendaga mahote kũrĩa gĩathĩ kĩa Bathaka.

29 Nĩ ũndũ ũcio Pilato akiuma akĩmakora kũu nja akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ mũramũthitangĩra kĩ?”

30 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Atangĩrĩ muuni watho-rĩ, tũtingĩmũrehe kũrĩ we.”

31 Nake Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Kĩmuoei inyũĩ ene mũkamũciirithie kũringana na watho wanyu.”

Nao Ayahudi makĩregana na ũhoru ũcio, makiuga atĩrĩ, “Ithũ tũtirĩ na rũũtha rwa kũũraga mũndũ o na ũ.”

32 Maũndũ maya mekĩkire nĩgeetha ciugo iria Jesũ aarĩtie akĩonania mũthemba wa gĩkuũ kĩrĩa agaakua ihingio.

33 Pilato agĩcooka agĩtoonya gũikaro kũu kĩa Barũthi, agĩita Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

34 Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūcio nĩ woni waku, kana nĩ andũ makwĩrĩte ũhoru wakwa?”

³⁵ Nake Pilato akīmūcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩkĩrĩ Mūyahudi? Andũ anyu na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene nĩo makũneanĩte kũrĩ nĩ. Nĩ atĩa wĩkĩte?”

³⁶ Nake Jesũ akīmūcookeria atĩrĩ, “Ũthamaki wakwa ti wa gũkũ thĩ. Korwo nĩ ũguo-rĩ, ndungata ciakwa nicingĩndũĩrĩre ndikanyĩitwo nĩ Ayahudi. No ũthamaki wakwa nĩ wa kuuma kũndũ kũngĩ.”

³⁷ Nake Pilato akīmūcookeria atĩrĩ, “nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, wee ũkĩrĩ Mũthamaki!”

Nake Jesũ akīmūcookeria atĩrĩ, “Nĩwaria ma kuuga atĩ nĩ ndĩ Mũthamaki. Ma nĩ atĩrĩ, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩatũmire njarwo, na nĩkĩo ndokire gũkũ thĩ atĩ nyumbũrage ũhoru ũrĩa wa ma. Mũndũ o wothe ũrĩ mwena wa ũhoru wa ma nĩathikagĩrĩa.”

³⁸ Nake Pilato akīmũria atĩrĩ, “Ũhoru wa ma nĩ ũrĩkũ?” Aarĩkia kũũria ũguo akiuma nja o rĩngĩ agĩthĩ kũrĩ Ayahudi akĩmeera atĩrĩ, “Ndirona gĩtũmi gĩa kũmũthitangĩra.

³⁹ No ningĩ nĩ mūtugo wanyu hĩndĩ ya Bathaka ndĩmuohorere mũndũ ũmwe. Nĩmũkwenda ndĩmuohorere ‘mũthamaki wa Ayahudi’?”

⁴⁰ Nao makĩanĩrĩa, magĩcookia atĩrĩ, “Aca, tũtikwenda ũcio! Tuohorere Baraba!” Na rĩrĩ, Baraba ũcio aarĩ mĩtunyani.

19

Jesũ Gĩtuĩrwo kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

¹ Hĩndĩ ĩyo Pilato akĩoya Jesũ, akīmũhũurithia iboko.

² Nacio thigari igĩtuma thũmbĩ ya mĩigua, ikĩmwĩkĩra mĩtwe, na ikĩmũhumba kanjũ ya rangi wa ndathi,

³ igathiiaga harĩ we o ihinda kwa ihinda, ikamũnyũrũragia ikiugaga atĩrĩ, “Ngeithi, mũthamaki wa Ayahudi!” Nacio ikamũgũthaga ũthiũ na hĩ.

⁴ O rĩngĩ Pilato akiuma nja, akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ta onei ngũmũruta nja ndĩmũrehe kũrĩ inyuĩ, nĩguo mũmenye atĩ nĩ ndionete ũndũ o na ũrĩkũ angĩthitangĩrwo.”

⁵ Rĩrĩa Jesũ oimire nja ekĩrĩte thũmbĩ ĩyo ya mĩigua na ehumbĩte kanjũ ĩyo ya rangi wa ndathi-rĩ, Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ nĩ ũyũ!”

⁶ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na atongoria a Ayahudi maamuonire, makĩanĩrĩa makiuga atĩrĩ, “Mwambithie mũtĩ-igũrũ! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

No Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Muoei mũmwambe mũtĩ igũrũ arĩ inyuĩ. Ha ũhoru wakwa, ndirona ũndũ o na ũrĩkũ angĩthitangĩrwo.”

⁷ Nao Ayahudi makiuga magwatĩirie atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũrĩ watho; na kũringana na watho ũcio no nginya akue, tondũ nĩetuĩte Mũrũ wa Ngai.”

⁸ Rĩrĩa Pilato aiguire ũguo, agĩtigĩra mũno makĩria,

⁹ agĩcooka thĩnĩ wa nyũmba ĩyo ya ũthamaki. Ningĩ akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Wee-rĩ, uumĩte kũ?” Nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria.

¹⁰ Pilato akīmũria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũrega kũjarĩria? Kaĩ ũtooĩ ndĩ na ũhoti wa gũkuohorithia, kana wa gũkwambithia mũtĩ igũrũ?”

¹¹ Nake Jesũ akīmũcookeria atĩrĩ, “Wee ndũngĩrĩ na ũhoti igũrũ rĩakwa korwo ndũheetwo guo kuuma igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio ũria ũũneanire kũrĩwe nĩwe ũrĩ na mehia marĩa manene.”

12 Kuuma hĩndĩ ĩyo, Pilato akĩgeria kuohora Jesũ, no Ayahudi magĩthĩ na mbere kwanĩrĩra atĩrĩ, “Ũngĩrekereria mũndũ ũyũ, wee ndũrĩ mũrata wa Kaisari. Mũndũ o wothe wĩtuaga mũthamaki nĩamenete Kaisari.”

13 Rĩrĩa Pilato aigwire ũguo-rĩ, akiumia Jesũ nja, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa mũtuanĩri ciira handũ hoĩkaine ta “Harĩa-haare-Mahiga” (na heetagwo na Kĩhibirania Gabatha).

14 Kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria rĩa Kiumia gĩa Gĩathĩ kĩa Bathaka; na kwarĩ ta thaa thita.

Nake Pilato akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ũyũ mũthamaki wanyu.”

15 No-o makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mweherie! Mweherie! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nyambithie Mũthamaki wanyu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ mũthamaki ũngĩ tiga Kaisari.”

16 Mũthia-inĩ Pilato akĩmũneana kũrĩ o nĩguo akambwo mũtĩ-igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

Nacio thigari ikĩnyĩta Jesũ.

17 Na ekuũire mũtharaba wake agĩthĩ nginya harĩa heetagwo “Ha Ihĩndĩ rĩa Mũtwe” (na no ho hetagwo na Kĩhibirania, Golgotha.)

18 Hau nĩho maamwambire, na hamwe nake makĩamba andũ angĩ eerĩ, ũmwe mwena ũmwe na ũcio ũngĩ mwena ũcio ũngĩ; nake Jesũ arĩ gatagatĩ.

19 Nake Pilato akĩandĩkithia kĩbaũ na gĩkĩhũũrĩrwo mũtharaba-inĩ. Nakĩo kĩandĩkitwo atĩrĩ, JESŪ WA NAZARETHI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

20 Nao Ayahudi aingĩ magĩthoma maandĩko macio, nĩgũkorwo handũ harĩa Jesũ aambiĩrwo haarĩ hakuhĩ na itũũra rĩu inene, nakĩo kĩbaũ kũ kĩandĩkitwo na Kĩhibirania, na Kĩlatini, na Kĩyunani.*

21 Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene a Ayahudi makĩra Pilato atĩrĩ, “Tiga kwandĩka ‘Mũthamaki wa Ayahudi’, no andĩka atĩ mũndũ ũyũ nĩ kuuga oigire atĩ nĩwe mũthamaki wa Ayahudi.”

22 Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũguo ndandĩka nĩndandĩka.”

23 Rĩrĩa thigari ciarĩkirie kwamba Jesũ, ikĩoya nguo ciake, igĩcigayania maita mana, o mũndũ yake, no kanjũ yatigarire. Nguo ĩyo ndĩarĩ na rũtumo, yatumĩtwo kuuma igũrũ nginya thĩ ĩrĩ o taama ũmwe.

24 Nacio ikĩirana atĩrĩ, “Nĩtũtīgi kũmĩtarũra; rekei tũmĩcuukĩre mĩtĩ nĩguo tũmenye ũrĩa ũgũthĩ nayo.”

Gwekĩkire ũguo nĩguo Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Maagayanire nguo ciakwa,

na magĩcuukĩra kanjũ yakwa mĩtĩ.”

Ũguo nĩguo thigari ciekire.

25 Hakuhĩ na mũtharaba wa Jesũ nĩho nyina aarũgamĩte, na mwarĩ wa nyina na nyina, na Mariamu mũtumia wa Kiliopa, na Mariamu Mũmagidali.

26 Rĩrĩa Jesũ onire nyina na mũrutwo ũrĩa endete marũngĩ hakuhĩ nake, akĩra nyina atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ũcio mũrũguo,”

* 19:20 Rũthiomi rwa Asuriata rwarĩ rũmwe rwa thiomi iria Ayahudi maaragia, na Kĩhibirania, na Kĩlatini, o hamwe na Kĩyunani.

27 agĩcooka akĩira mũrutwo ũcio atĩrĩ, “Ũcio maitũguo.” Kuuma hĩndĩ ĩyo mũrutwo ũcio akĩoya nyina wa Jesũ, agĩthĩĩ gũtũũra mũciĩ kwa mũrutwo ũcio.

Gũkua kwa Jesũ

28 Thuutha ũcio, Jesũ amenya atĩ maũndũ mothe nĩmathira, na nĩguo Maandĩko mahinge, akiuga atĩrĩ, “Nĩnyootĩĩ.”

29 Hau nĩ haarĩ na cuba yarĩ na thiki, nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtobokia thibũnji ho, igĩcooka igĩthecerera thibũnji ĩyo rũthanju-inĩ rwa mũthobi, ikĩmĩtwarĩrĩria kanua-inĩ ka Jesũ.

30 Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamĩkundire, akiuga atĩrĩ, “Ũhoru nĩwathira.” Na oiga ũguo, akĩinamia mũtwe, agĩtuĩkana.

31 Na rĩrĩ, kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi, nĩguo marokere Thabatũ ya mwanya. Na tondũ Ayahudi matiendaga mũĩrĩ ĩyo ĩtigwo mĩtharaba-inĩ hĩndĩ ya Thabatũ, makĩũria Pilato aathane atĩ andũ acio maambĩtwo moinwo magũrũ, na mũĩrĩ yao ĩcuurũrio.

32 Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩthĩĩ ikiuna magũrũ ma mũndũ wa mbere ũrĩa mambanĩrio na Jesũ na igĩcooka ikiuna ma ũcio ũngĩ.

33 No rĩrĩa maakinyire harĩ Jesũ na makĩona atĩ nĩarĩkĩtie gũkua, makĩaga kuuna magũrũ make.

34 Handũ ha ũguo-rĩ, mũthigari ũmwe agĩtheeca Jesũ mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ.

35 Nake mũndũ ũrĩa wonire maũndũ macio nĩarutĩte ũira, naguo ũira wake nĩ wa ma. We nĩooĩ atĩ aaragia ũhoru wa ma, na oimbũraga nĩgeetha o na inyuĩ mwĩtĩkie.

36 Namo maũndũ macio meekĩkire nĩgeetha Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Gũtirĩ ihĩndĩ o na rĩmwe rĩake rĩkoinwo.”

37 O na ningĩ no harĩ Maandĩko mangĩ moigĩte atĩrĩ, “Makeerorera mũndũ ũrĩa maathecire.”

Gũthikwo kwa Jesũ

38 Thuutha ũcio, Jusufu wa Arimathea akĩhooya Pilato mwĩrĩ wa Jesũ. Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũrutwo wa Jesũ, no amũrũmagĩrĩra na hitho tondũ wa gwĩtigĩra Ayahudi. Nake Pilato akĩmũhe rũtha, nake agĩthĩĩ agĩkuua mwĩrĩ ũcio.

39 Maathiire na Nikodemo, ũrĩa wathiĩte kũrĩ Jesũ ũtukũ. Nikodemo agĩtwara mũtukanio wa manemane na thubiri ingĩkinya o ta ratiri mĩrongo mũgwanja na ithano.

40 Nao eerĩ makĩoya mwĩrĩ wa Jesũ, makĩwoha na mataama ma gatani hamwe na mũtukanio ĩyo mĩnungi wega, kũringana na mũtugo ya Ayahudi ya gũthikana.

41 Hau Jesũ aambĩrwo nĩ haarĩ na mũgũnda, na thĩinĩ wa mũgũnda ũcio nĩ kwarĩ na mbĩrĩra njerũ, ĩrĩa ĩtakoretwo ĩgĩtwo mwĩrĩ wa mũndũ o na ũmwe.

42 Tondũ kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi nĩguo marokere Thabatũ, na ningĩ nĩ ũndũ mbĩrĩra ĩyo yarĩ o hakuhĩ-rĩ, makĩiga Jesũ ho.

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia rūciinĩ tene, kũrĩ o na nduma, Mariamu Mũmagidali nĩathiire mbĩrĩra-inĩ na akĩona ihiga rĩrĩa rĩarĩ mũromo-inĩ rĩrĩ rĩeherie.

² Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ ateng'ereke kũrĩ Simoni Petero na mũrutwo ũrĩa ũngĩ, ũrĩa Jesũ endete, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩmarutĩte Mwathani mbĩrĩra-inĩ, na tũtũũ harĩa mamũigĩte!"

³ Nĩ ũndũ ũcio Petero na mũrutwo ũcio ũngĩ makiumagara marorete mbĩrĩra-inĩ.

⁴ Marĩ o eerĩ magĩteng'era, no mũrutwo ũcio ũngĩ agĩkĩria Petero ihenya, agĩkinya mbĩrĩra-inĩ mbere.

⁵ Akĩnamĩrĩra, na akĩrora thĩnĩ, akĩona mataama ma gatani marĩ maige thĩ, no ndaatoonyire.

⁶ Nake Simoni Petero, ũrĩa warĩ thuutha wake, agĩkinya na agĩtoonya mbĩrĩra thĩnĩ. Akĩona mataama ma gatani maigĩtwo hau,

⁷ o hamwe na gĩtambaya kĩrĩa Jesũ ohetwo mũtwe agĩthikwo. Nakĩo gĩakũnjĩtwo gĩkaigwo kĩrĩ giiki, gĩtarĩ hamwe na mataama macio ma gatani.

⁸ Thuutha ũcio mũrutwo ũcio ũngĩ, ũrĩa wakinyĩte mbĩrĩra-inĩ mbere, o nake agĩtoonya thĩnĩ. Akĩona na agĩtĩkia.

⁹ (Nĩgũkorwo nginyagia hĩndĩ ĩyo matiakoretwo mataũkĩrwo nĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩarĩ ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ.)

Jesũ Kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali

¹⁰ Arutwo acio magĩcooka makĩinũka kwao,

¹¹ no Mariamu akĩrũgama hau nja ya mbĩrĩra akĩrĩraga. O akĩrĩraga-rĩ, akĩnamĩrĩra, akĩrora mbĩrĩra thĩnĩ,

¹² akĩona araike eerĩ marĩ na nguo njerũ, maikarĩte thĩ harĩa mwĩrĩ wa Jesũ waigĩtwo, ũmwe agaikara mũtwe-inĩ nake ũcio ũngĩ agaikara magũrũ-inĩ.

¹³ Nao makĩmũũria atĩrĩ, "Mũtumia ũyũ, nĩ kĩ kĩrakũrĩria?"

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩ ũndũ nĩmeheretie Mwathani wakwa mbĩrĩra-inĩ, na ndiũ harĩa mamũigĩte."

¹⁴ O hĩndĩ ĩyo akĩhũgũra, akĩona Jesũ arũgamĩte hau, no ndaigana kũmenya atĩ aarĩ Jesũ.

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Mũtumia ũyũ, nĩ kĩ kĩrakũrĩria? Nũũ ũracaria?"

Mariamu agĩciiria atĩ ũcio aarĩ mũrĩmi wa mũgũnda, akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũthuuri ũyũ, akorwo nĩwe ũmweheretie njĩra harĩa ũmũigĩte nĩguo thĩ ngamuoe."

¹⁶ Nake Jesũ akĩmwĩta, "Mariamu!"

Nake akĩhũgũra akĩmwĩtĩka na Kĩhibirania atĩrĩ, "Raboni!" (naguo nĩ kuuga Mũrutani).

¹⁷ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndũkae kũnyiita, nĩ ũndũ ndirĩ ndĩrambata thĩ kũrĩ Baba! No rĩrĩ, thĩ kũrĩ arutwo akwa, ũmeere atĩrĩ, 'Nĩndĩracooka thĩ kũrĩ Baba, na nowe Ithe wanyu, njooke kũrĩ Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu.'"

¹⁸ Mariamu Mũmagidali agĩthĩ kũrĩ arutwo, akĩmatwarĩra ũhorĩ, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩnyonete Mwathani!" Na akĩmeera atĩ nĩwe wamwĩrite maũndũ macio.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo Ake

19 Hwaĩ-inĩ wa mũthenya o ũcio wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia, rĩrĩa arutwo maarĩ hamwe, na mĩrango ĩrĩ mĩhinge nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, Jesũ agĩũka akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

20 Aarĩkia kuuga ũguo akĩmoonia moko make na mbaru ciake. Nao arutwo makĩiyũrwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wa kuona Mwathani.

21 Na o rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ! O ta ũrĩa Baba aandũmire, noguo o na nĩ ndamũtũma.”

22 Na oiga ũguo, akĩmahuhĩrĩria mĩhũmũ yake, akĩmeera atĩrĩ, “Amũkĩrai Roho Mũtheru.

23 Arĩa othe mwarekera mehia mao, nĩmarĩrekaagĩrwo, na arĩa othe mũtarĩrekaagĩra, matĩrĩrekaagĩrwo.”

Jesũ Kuumĩrĩra Toma

24 Na rĩrĩ, Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, ndaarĩ hamwe na arutwo rĩrĩa Jesũ okire.

25 Tondũ ũcio arutwo arĩa angĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mwathani.”

Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Itoonete irema cia mĩcumarĩ moko-inĩ make, na ndoonyie kĩara gĩakwa hau irema-inĩ cia mĩcumarĩ, na njooke ndoonyie guoko mbaru-inĩ ciake, ndingĩũtikia ũhoro ũcio.”

26 Thuutha wa kiumia kĩmwe, arutwo ake maarĩ kũu nyũmba rĩngĩ, na Toma aarĩ hamwe nao. O na gũtuũka mĩrango yarĩ mĩhinge-rĩ, Jesũ agĩũka, akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akiuga atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!”

27 Agĩcooka akĩra Toma atĩrĩ, “Toonyia kĩara gĩaku haha; rora moko makwa. Tambũrũkia guoko gwaku ũgũikie mbaru-inĩ ciakwa. Tiga kũgĩa na nganja, ĩtikia.”

28 Nike Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani wakwa na Ngai wakwa!”

29 Nike Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩwanyona. Kũrathimwo nĩ arĩa metĩkagia matonete.”

30 Jesũ nĩaringire ciama ingĩ nyingĩ akĩonagwo nĩ arutwo ake, iria itaandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩrĩ.

31 No rĩrĩ, ici ciandĩkĩtwo nĩgeetha mwĩtikie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, na atĩ na ũndũ wa gwĩtikia mũgĩe na muoyo thĩnĩ wa rĩtwa rĩake.

21

Jesũ Kũringa Kĩama gĩa Kũgwatia Thamaki

1 Thuutha ũcio Jesũ nĩacookire akiumĩrĩra arutwo ake iria-inĩ rĩa Tiberia. Ũũ nĩguo kwahaanire:

2 Simoni Petero, na Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), na Nathanieli wa kuuma Kana ya Galili, na ariũ a Zebedi, o na arutwo angĩ eerĩ maarĩ hamwe.

3 Simoni Petero akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndathĩĩ gũtega thamaki.” Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthĩĩ nawe.” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, magĩtoonya marikabu, no ũtukũ ũcio matĩrĩ kĩndũ maagwatirie.

4 Rũciinĩ tene, Jesũ akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria, no arutwo matiamenyaga atĩ nĩ Jesũ.

5 Nike akĩmeeta akĩmooria atĩrĩ, “Arata akwa, nĩmũgwatĩtie thamaki?”

Nao magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Aca.”

⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ikiai wabu mwena wa ũrĩo wa marikabu na nĩmũkũgwatia.” Rĩrĩa meekire ũguo, makĩremwo nĩ kũguucia wabu ũcio nĩ ũrĩa thamaki icio ciarĩ nyingĩ.

⁷ Nake mũrutwo ũrĩa Jesũ eendete akĩira Petero atĩrĩ, “Nĩ Mwathani!” Na rĩrĩa Simoni Petero aigwire mũrutwo ũcio aamwĩra atĩ, “Nĩ Mwathani”, akĩooha nguo yake ya igũrũ (tondũ nĩamĩrutĩte), na akĩrũga maaĩ-inĩ.

⁸ Nao arutwo acio angĩ makĩmũrũmĩrĩra na marikabu maguucĩtie wabu ũiyũrĩte thamaki tondũ matiarĩ haraaya, maarĩ ta itũina rĩa makinya igana rĩmwe kuuma hũgũrũrũ-inĩ.

⁹ Maarĩkia kuumĩria marikabu, makĩona mwaki wa makara wakĩtio hau, na thamaki irĩ njĩkire riiko, na mũgate.

¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rehei thamaki imwe cia iria mwagwattia.”

¹¹ Nake Simoni Petero akĩhaica marikabu akĩguucia wabu ũcio nginya hũgũrũrũ-inĩ. Naguo waiyũrĩte thamaki iria nene, 153, no o na irĩ nyingĩ ũguo, wabu ũcio ndwatuĩkire.

¹² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai mwĩgagũre.” Hatirĩ o na ũmwe wa arutwo acio wamũũririe atĩrĩ, “Nĩwe ũ?” Nĩmamenyire atĩ nĩ Mwathani.

¹³ Nake Jesũ agĩthĩ, akĩoya mũgate akĩmahe, agĩcooka akĩmahe thamaki o nacio.

¹⁴ Rĩrĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩa gatatũ rĩa Jesũ kuumĩrĩra arutwo ake thuutha wa kũrĩũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

Jesũ Gũcookia Petero

¹⁵ Nao maarĩkia kũrĩa, Jesũ akĩũria Simoni Petero atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, na ma ti-itherũ nĩũnyendete gũkĩra aya?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩi Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga tũgondũ twakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁶ Ningĩ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, ti-itherũ nĩũnyendete?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩi Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩithagia ng’ondũ ciakwa.”

¹⁷ Agĩcooka akĩmũũria hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, nĩũnyendete?”

Nake Petero akĩigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ aamũũririe hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Nĩũnyendete?” Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ maũndũ mothe; wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga ng’ondũ ciakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁸ “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, rĩrĩa warĩ mwĩthĩ nĩwehumbaga nguo, ũgathĩ kũrĩa ũkwenda; no rĩrĩa ũgaakũra, nĩũgatambũrũkia moko, nake mũndũ ũngĩ nĩagakũhumba nguo, acooke agũtware kũrĩa ũtekwenda gũthĩ.”

¹⁹ Jesũ oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa Petero agaakua, agoocithie Ngai. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra!”

²⁰ Nake Petero eehũgũra akĩona mũrutwo ũrĩa Jesũ endete amarũmĩrĩre. (Ūcio nĩ ũrĩa wetiranĩtie na Jesũ rĩrĩa marĩlaga irio cia hwaĩ-inĩ, na nowe wamũũrĩtie atĩrĩ, “Mwathani, nũũ ũcio ũgũgũkunyanĩra?”)

21 Na rĩrĩa Petero aamuonire-rĩ, akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nake mũndũ ũyũ ũhoro wake nĩ atĩa?”

22 Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoro waku? Wee no nginya ũnũmirĩre.”

23 Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũhuhu ũkĩhunja thĩinĩ wa aariĩ na aarĩ a Ithe witũ gũkĩirwo atĩ mũrutwo ũcio ndagakua. No Jesũ ndoigĩte atĩ ndagakua; ũrĩa oigĩte no atĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoro waku?”

24 Mũrutwo ũcio nĩwe ũrĩ na ũira wa maũndũ maya mothe, na nowe ũmaandĩkĩte. Na ithuĩ nĩtũũĩ atĩ ũira wake nĩ wa ma.

25 Jesũ nĩekire maũndũ mangĩ maingĩ. Korwo mothe nĩmandĩkirwo-rĩ, ngwĩgereria atĩ o na thĩ yothe ndĩngũiganĩra mabuku marĩa mangĩandĩkwo.

ATŪMWO

Jesũ Kuoywo Athĩ Igũrũ

¹ Thĩinĩ wa ibuku riakwa riã mbere, wee Theofilo-rĩ, nĩndakwandĩkiire maũndũ mothe marĩa Jesũ aambĩrĩrie gwĩka na kũrutana

² nginya mũthenya ũrĩa oirwo agĩtarwo igũrũ thuutha wa kũhe atũmwo arĩa aathuurĩte mawatho na ũndũ wa Roho Mũtheru.

³ Thuutha wa kũnyariirĩka gwake, akĩionania kũrĩ andũ acio na akĩheana imenyithia nyingĩ cia kuonania atĩ aarĩ muoyo. Nĩamoimĩrĩire ihinda riã mũthenya mĩrongo ña, na akĩaria ũhoru ũkonĩ ũthamaki wa Ngai.

⁴ Hĩndĩ ñmwe, rĩrĩa aarĩanagĩra nao, nĩamathire, akĩmeera atĩrĩ: “Mũtikoime Jerusalemu, no etererai kĩheo kĩrĩa Ithe witũ eeranĩire, o kĩrĩa inyuĩ mwanaigua ngĩaria ũhoru wakĩo.

⁵ Nĩgũkorwo Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũrĩbatithio na Roho Mũtheru mũthenya mĩngĩ ñtaanathira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maagomanire hamwe makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ihinda rĩrĩ nĩrĩo ũgũcookeria andũ a Isiraeli ũthamaki wao?”

⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ: “Ti ũhoru wanyu kũmenya ciathĩ o na kana mahinda marĩa Ithe witũ atuĩte na ũhoti wake mwene.

⁸ No nĩmũriheo hinya rĩrĩa Roho Mũtheru arĩũka igũrũ rĩanyu; na inyuĩ nĩmũgatuĩka aira akwa thĩinĩ wa Jerusalemu, na Judea guothe, na Samaria, na nginya ituri ciothe cia thĩ.”

⁹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoywo na igũrũ o meroreire, narĩo itu rikĩmũhumbĩra magĩtiga kũmuona rĩngĩ.

¹⁰ O hĩndĩ ñyo maikarĩte macũthĩrĩrie mũno akĩambata matu-inĩ-rĩ, o rĩmwe andũ eerĩ mehumbĩte nguo njerũ makĩrũgama o hau maarĩ.

¹¹ Makĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya a Galili,* mũrũgamĩte haha mũcũthĩrĩrie igũrũ nĩkĩ? Jesũ o ro ũcio, ũrĩa weherio harĩ inyuĩ aatarwo igũrũ-rĩ, agaacooka o ro ũguo mwamuona agĩthĩ.”

Mathia Gũthuurwo Acooke Ithenya riã Judasi

¹² Hĩndĩ ñyo magĩcooka Jerusalemu moimĩte Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ,† mũigana wa rũgendo rũrĩa rũngĩathiirwo mũthenya wa Thabatũ kuuma itũũra inene.

¹³ Rĩrĩa maakinyire, makĩambata nyũmba ya igũrũ ñrĩa maikaraga. Nao andũ arĩa maarĩ ho maarĩ Petero, na Johana, na Jakubu na Anderea; Filipu na Toma, na Baritholomayo na Mathayo; Jakubu mũrũ wa Alufayo, na Simoni Mũzelote, na Judasi mũrũ wa Jakubu.

¹⁴ Othe makĩnyiitanĩra hamwe, makĩrũmanĩrĩria kũhooya, hamwe na atumia, na Mariamu nyina wa Jesũ, o na ariũ a nyina na Jesũ.

¹⁵ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Petero akĩrũgama gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa meetĩkĩtie (gĩkundi kĩa andũ ta igana riã mĩrongo ñrĩ),

* 1:11 Arutwo a Jesũ othe moimĩte Galili tiga o Judasi, no hĩndĩ ñno nĩeyũragĩte. † 1:12 Kĩrĩma gĩkĩ kĩarĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Bethania. Ayahudi matietĩkĩrĩtio gũthĩ rũgendo rũraihu mũthenya wa Thabatũ.

16 akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, Maandĩko no nginya mangāhingire marĩa Roho Mũtheru aaririe tene na kanua ka Daudi ũhoru ũkonĩ Judasi, ũrĩa watongoririe andũ arĩa maanyiitire Jesũ.

17 Aarĩ ũmwe witũ na nĩagwatanagĩra na ithuĩ ũtungata-inĩ ũyũ.”

18 (Judasi nĩagũrĩre gĩthaka na kĩheo kĩrĩa aamũkĩrĩre nĩ ũndũ wa waganu wake. Nake akĩgũa gĩthaka-inĩ kũu na mũnduru, nayo nda yake ĩgĩtathũka, namo mara mothe makiuma.

19 Andũ othe a kũu Jerusalemu makĩigua ũhoru ũcio, na nĩ ũndũ ũcio magĩta gĩthaka kũu na rũthiomi rwao Ekiladama, ũguo nĩ kuuga, Gĩthaka kĩa Thakame.)

20 “Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ,

“ ‘Mũciĩ wake ũrokira ihooru;

kũroaga mũndũ wa gũtũũra kuo,’

nĩngĩ gũkaandĩkwo atĩrĩ,

“ ‘Ūtongoria wake ũrooywo nĩ mũndũ ũngĩ.’”

21 Nĩ ũndũ ũcio nĩ kwagĩrĩre gũthuurwo mũndũ ũmwe kuuma kũrĩ andũ arĩa makoretwo marĩ hamwe na ithuĩ ihinda rĩothe rĩrĩa Mwathani Jesũ aaceeraga na ithuĩ,

22 kwambĩrĩria hĩndĩ ya ũbatithio wa Johana nginya hĩndĩ ĩrĩa Jesũ oirwo akĩambata akĩehera harĩ ithuĩ. Nĩgũkorwo mũndũ ũmwe wa aya no nginya atuĩke mũira hamwe na ithuĩ ũhoru-inĩ wa kũriũka gwake.”

23 Nĩ ũndũ ũcio makĩrũgamia andũ eerĩ, Jusufu ũrĩa wetagwo Barasaba[‡] (na no oĩkaine ta Jusito), na Mathia.

24 Magĩcooka makĩhooya makiuga atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũĩ ngoro ya mũndũ wothe. Tuonie nũũ wa aya eerĩ ũthuurĩte

25 nĩguo oe ũtungata ũyũ wa gũtuũka mũtũmwo, ũrĩa Judasi aatigire nĩguo athiĩ kũrĩa kũrĩ gwake.”

26 Magĩcooka magĩcuuka mĩtĩ, naguo mũtĩ ũkĩgwĩra Mathia; nĩ ũndũ ũcio akĩongererwo harĩ atũmwo acio ikũmi na ũmwe.

2

Roho Mũtheru Gũũka Hĩndĩ ya Bendegothito

1 Hĩndĩ ĩrĩa mũthenya wa Bendegothito* wakinyire-rĩ, acio othe magĩkorwo maarĩ handũ hamwe.

2 Na o rĩmwe mũgambo ta wa rũhuho rũnene rũkũhurutana na hinya ũgĩũka kuuma igũrũ, ũkũyũra nyũmba yothe ĩrĩa maaikarĩte.

3 Makĩona kĩndũ gĩatarĩ ta nĩnĩmbĩ cia mwaki iria ciagayũkanĩte igĩkara igũrũ rĩa mũndũ o mũndũ.

4 Othe makĩyũrio Roho Mũtheru na makĩambĩrĩria kwaria na thiomu ingĩ o ta ũrĩa Roho aamahotithirie.

5 Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu nĩ gwaikaraga Ayahudi etigĩri Ngai kuuma ndũrĩrĩ-inĩ cĩothe cia thĩ.

6 Rĩrĩa maiguire mũgambo ũcio, gĩkundi kĩa andũ gĩgĩcookanĩrĩa kĩgegete, tondũ o mũndũ aamaiguaga makĩaria na rũthiomi rwake kũũmbe.

7 Nao makĩgega mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ andũ aya othe maraaria ti andũ a Galili?”

[‡] 1:23 Barasaba nĩ kuuga “Mũrũ wa Thabatũ.” * 2:1 Bendegothito nĩ kuuga “mĩrongo ĩtano” (Alaw 23:16) tondũ gĩathĩ kũu gĩokaga mũthenya wa mĩrongo ĩtano kuuma kiumia kĩa Bathaka.

8 Nĩ kĩĩ kĩratũma mũndũ o mũndũ witũ amaigwe makĩaria na rūthiomi rwa kũrĩa aaciarĩrwo?

9 Andũ a Parĩthi, na a Media, na a Elamu; o na andũ arĩa matũũraga Mesopotamia, na Judea, na Kapadokia, na Ponto, na Asia,

10 na Firigia, na Pamufilia, na Misiri, na mũena ya Libia ĩrĩa ĩrĩ gũkuhĩ na Kurene, na ageni a kuuma Roma,

11 (Ayahudi hamwe na andũ arĩa meegarũrite magatuĩka Ayahudi); na andũ a Kirete, na a Arabia, tũramaigua makĩaria na thiomi ciitũ ũhoru wa magegania ma Ngai!”

12 Mamakĩte na makagega makĩũrania atĩrĩ, “Ũũ nĩ kuuga atĩa?”

13 Amwe ao, o na kũrĩ ũguo, nĩmamathirĩkirie, makiuga atĩrĩ, “Aya nĩkũrĩo marĩtwo nĩ ndibei.”

Petero Kwarĩria Gĩkundi kĩa Andũ

14 Hĩndĩ ĩyo Petero akĩrũgama hamwe na arĩa ikũmi na ũmwe, akĩanĩrĩa na akĩarĩria gĩkundi kũ kĩa andũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aitũ Ayahudi o na inyuĩ inyuothe mũtũũraga Jerusalemu, rekei ndĩmũtaarĩrie ũhoru ũyũ; thikĩrĩriai wega ũrĩa nguuga.

15 Andũ aya ti arĩũ, ta ũrĩa mũreciiria. Rĩu nĩ thaa ithatũ tu cia rūciini!

16 Aca gũtitarĩ ta ũguo, ũhoru ũyũ nĩguo warĩtio nĩ mũnabii Joeli, akiuga atĩrĩ:

17 “Ngai ekuuga atĩrĩ, matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.

Ariũ na aarĩ anyu nĩmakarathaga mohoro,
Aanake anyu nĩmakonaga cioneki,
nao athuuri anyu marootage irooto.

18 O na ningĩ nĩngaitĩrĩria ndungata ciakwa
cia arũme na cia andũ-a-nja Roho wakwa matukũ-inĩ macio,
nacio nĩkarathaga mohoro.

19 Nĩngonania morirũ kũu igũrũ matu-inĩ,
na nyonanie ciama gũkũ thĩ,
cia thakame, na cia mwaki, na cia ndogo ĩkwambata.

20 Riũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuĩke nduma,
naguo mweri ũtuĩke ta thakame,
mbere ya mũthenya ũcio mũnene wa Mwathani ũrĩa ũrĩ riiri
gũkinya.

21 Na nĩgũgakinya atĩrĩ, atĩ mũndũ wothe ũgaakaĩra
rĩitwa rĩa Mwathani nĩakahonokio.’

22 “Inyuĩ andũ aya a Isiraeli, thikĩrĩriai ũhoru ũyũ: Jesũ wa Nazarethi aarĩ mũndũ waheanĩtwo nĩ Ngai kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa ciama, na morirũ, na cionerĩa, irĩa Ngai aaringire gatagatĩ-inĩ kanyu agereire harĩ we, o ta ũrĩa inyuĩ ene mũũĩ.

23 Mũndũ ũyũ aaneanirwo moko-inĩ manyu, kũringana na ũrĩa Ngai aatuĩte na ũrĩa aamenyete o mbere; na inyuĩ, mũteithĩrĩrio nĩ andũ arĩa aaganu, mũkĩmũũraga na nĩra ya kũmwambithia mũtharaba-inĩ.

24 No Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ, akĩmuohora ruo-inĩ rwa gĩkuũ, tondũ gũtingĩahotekire atũũre anyiitũtwo nĩkĩo.

25 Tondũ Daudi oigire atĩrĩ ũhoru wake:

“Nĩndonaga Mwathani arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ,

ndingĩenyenyeka.

26 Nĩ ùndũ ùcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, naruo rũrĩmĩ rwakwa rũgakena;

o nago mwĩrĩ wakwa nĩũgũtũũra ùrĩ na mwĩhoko,

27 tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ,

o na kana ùreke ùrĩa waku Mũtheru abuthe.

28 Nĩũmenyithĩtie njĩra cia muoyo;

nĩũkanjĩyũria gĩkeno ndĩ harĩa ùrĩ.'

29 "Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, no ndĩmwĩre ndĩ na ùũmĩrĩru atĩ ithe witũ Daudi nĩakuire na agĩthikwo, na mbĩrĩra yake ĩrĩ o gũkũ nginya ùmũthĩ ùyũ.

30 Nowe aarĩ mũnabii na nĩamenyete atĩ Ngai nĩamwĩre na mwĩhĩtwa atĩ nĩagaikarĩria ùmwe wa rũciaro rwake gĩtĩ gĩake kĩa ùnene.

31 Nĩ ùndũ nĩamenyete ùhoru ùcio mbere, nĩaririe ùhoru wa kũriũka gwa Kristũ, atĩ ndaatiganĩrio mbĩrĩra-inĩ, o na kana mwĩrĩ wake ùkĩbutha.

32 Ngai nĩariũkĩtie Jesũ ùcio, na ithuĩ ithuothe tũrĩ aira a ùhoru ùcio.

33 Kuona atĩ nĩatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ùrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrĩre kĩranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũitĩrĩrie Roho ta ùrĩa mũrona rĩu na mũkaigua.

34 Nĩgũkorwo Daudi ndaambatire agĩthĩ igũrũ, no nĩoigire atĩrĩ,

"Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

"Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ùrĩo,

35 o nginya rĩrĩa ngaatua thũ ciaku

gaturwa ka makinya maku."'

36 "Nĩ ùndũ ùcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ùcio mwambire, Mwathani na Kristũ."

37 Rĩrĩa andũ maiguire ùhoru ùcio, ùkĩmatheeca ngoro, makĩũria Petero na atũmwo acio angĩ atĩrĩ, "Ariũ a Baba, twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?"

38 Nake Petero akĩmacookeria atĩrĩ, "Mwĩreirei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru.

39 Kĩranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we."

40 Akĩmataara na ciugo ingĩ nyingĩ, akĩmakaanagia; na akĩmathaitha, akĩmeera atĩrĩ, "Mwĩhonokiei kuuma kũrĩ rũciaro rũrũ ruogomu."

41 Andũ arĩa meetĩkĩrĩre ndũmĩrĩri yake makĩbatithio, na mũthenya ùcio makĩongerereka andũ ta ngiri ithatũ.

Ngwatanĩro ya Andũ arĩa Metĩkĩtie

42 Nao nĩmerutĩire kũgwatĩria ùrutani wa atũmwo, na ngwatanĩro-inĩ, na ùhoru-inĩ wa kwenyũrana mũgate, na kũhooya.

43 Andũ othe makĩiyũrwo nĩ guoya, nao atũmwo magĩka morirũ maingĩ, na makĩringa ciama.

44 Andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ hamwe, na nĩmagwatanagĩra indo ciothe.

45 Makĩendia ithaka ciao na indo ciao, makaheaga mũndũ o wothe kũringana na bata wake.

⁴⁶ O mũthenya nĩmagomanaga hekarũ-inĩ. Nĩmenyũraga mũgate marĩ mĩciĩ-inĩ yao, na makarĩanĩra marĩ na gĩkeno, na marĩ na ngoro theru,

⁴⁷ makagoocaga Ngai, na magetĩkĩrĩka kũrĩ andũ othe. Nake Mwathani nĩongagĩrĩra thiritũ-inĩ yao andũ arĩa maahonokaga o mũthenya.

3

Petero Kũhonia Mũndũ warĩ Mwonju

¹ Mũthenya ũmwe Petero na Johana nĩmambatire magĩthiĩ hekarũ-inĩ ihinda rĩa mahooya, na kwarĩ thaa kenda cia mũthenya.

² Na rĩrĩ, mũndũ waciariĩtwo arĩ mwonju nĩakuuagwo agatwarwo kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka, akaigwo ho o mũthenya nĩguo ahooe mbeeca kũrĩ andũ arĩa maatoonnyaga hekarũ.

³ Na rĩrĩa onire Petero na Johana marĩ hakuhiĩ gũtoonya-rĩ, akĩmahooya mbeeca.

⁴ Nao Petero na Johana makĩmũkũũrĩra maitho. Hĩndĩ ĩyo Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tũrore!”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩmarora, erĩgĩrĩire atĩ nĩmekũmũhe kĩndũ.

⁶ Petero agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Betha na thahabu ndirĩ nacio, no kĩrĩa ndĩ nakĩo nĩkĩo ngũkũhe. Thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũkĩra wĩtware.”

⁷ Akĩmũnyiita guoko gwake kwa ũrĩo, akĩmũrũgamia na igũrũ, na o hĩndĩ ĩyo magũrũ na thũng’wa cia mũndũ ũcio ikĩgĩa na hinya.

⁸ Nake akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara. Agĩcooka agĩthiĩ nao hekarũ-inĩ, etwarĩte na magũrũ, akĩrũgarũgaga na akĩgoocaga Ngai.

⁹ Rĩrĩa andũ othe monire agĩitwara na magũrũ akĩgoocaga Ngai,

¹⁰ makĩmenya atĩ nĩ mũndũ ũrĩa watũũraga aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ kĩrĩa gĩetagwo Gĩthaka akĩhooya mbeeca. Nao makĩgega mamakĩte nĩkuona ũrĩa kwahanĩkĩte harĩ mũndũ ũcio.

Petero Kwarĩria Andũ arĩa Meroreire

¹¹ Mũndũ ũcio watũũrĩte ahooyaga mbeeca-rĩ, o enyitũrĩire Petero na Johana, andũ othe makĩgega na magĩũka mateng’erete nginya hau maarĩ, naho heetagwo Gĩthaku gĩa Solomoni.

¹² Rĩrĩa Petero onire ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, ũndũ ũyũ ũramũgegĩa nĩkĩ? Mũratũroora atĩa taarĩ hinya witũ kana ũthingu witũ watũma mũndũ ũyũ etware na magũrũ?”

¹³ Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu, o we Ngai wa maithe maitũ, nĩagoocithĩtie ndungata yake Jesũ. Inyuĩ nĩmwamũneanire ooragwo, na mũkĩmũkaana mbere ya Pilato, o na gũtuĩka nĩatuĩte itua rĩa kũmũrekereria.

¹⁴ Mwakaanire ũrĩa Mũtheru na Mũthingu mũkiuga muohorerwo mũũragani.

¹⁵ Mworagire ũrĩa mũheani wa muoyo, no Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Ithuiĩ tũrĩ aira a ũhoro ũcio.

¹⁶ Nĩ ũndũ wa wĩtikio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, mũndũ ũyũ mũrona na mũũĩ, nĩagĩite na hinya. Nĩ rĩitwa rĩa Jesũ na wĩtikio ũrĩa uumanaga nake watũma mũndũ ũyũ ahone o ta ũrĩa inyuotho mũreyonera.

17 “Na rĩrĩ, ariũ a Ithe witũ, nĩnjũũ atĩ mwekire ũguo nĩ ũndũ wa kũrigwo, o ta ũrĩa atongoria anyu o nao meekire.

18 No rĩrĩ, ũguo nĩguo Ngai aahingirie ũrĩa aarĩtie o mbere na tũnua twa anabii othe, akiuga atĩ Kristũ wake nĩakanyariĩrĩka.

19 Nĩ ũndũ ũcio mwĩreire na mũgarũrũke kũrĩ Ngai, nĩgeetha mehia manyu meherio, nĩguo mũgĩe na mahinda ma kũrurumũkio moimĩte kũrĩ Mwathani, na

20 nĩguo atũme Kristũ, o we ũrĩa wamũritwo nĩ ũndũ wanyu, nake nĩwe Jesũ.

21 We no nginya aikare igũrũ o nginya ihinda rikinye rĩa Ngai rĩa gũcookereria maũndũ mothe, o ta ũrĩa eranĩire o tene na tũnua twa anabii aake atheru.

22 Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Mwathani Ngai wanyu nĩakamwarahũrĩra mũnabii o ta nĩĩ kuuma kũrĩ andũ anyu. Na no nginya mũgaathikĩrĩria ũrĩa wothe akaamwĩra.

23 Na rĩrĩ, mũndũ o wothe ũrĩa ũtakamũthikĩrĩria, nĩakeherio biũ kuuma kũrĩ andũ ao.’

24 “Ti-itherũ, anabii othe kuuma hĩndĩ ya Samũeli, arĩa manaaria, nĩ maaririe ũhoru wa matukũ maya.

25 Na inyuĩ mũrĩ ariũ a anabii, na a kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aarĩkanĩire na maithe manyu. Eerire Iburahĩmu atĩrĩ, ‘Na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, andũ othe a thĩ nĩmakarathimwo.’

26 Rĩrĩa Ngai aariũkirie ndungata yake, aambire kũmĩtũma kũrĩ inyuĩ nĩgeetha amũrathime na ũndũ wa kũgarũra o ũmwe wanyu kuuma kũrĩ mĩtũũrĩre yanyu ya waganu.”

4

Petero na Johana Marĩ Mbere ya Kĩama

1 Nao athĩnjĩri-Ngai, na mũnene wa arangĩri a hekarũ, o na Asadukai magĩthĩ harĩ Petero na Johana rĩrĩa maaragĩria andũ.

2 Nĩmaiguĩte ũuru mũno tondũ atümwo nĩmarutaga andũ na makahunjia ũhoru wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ thĩnĩ wa Jesũ.

3 Makĩnyiita Petero na Johana, na tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ, makĩmaikia njeera nginya mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩre.

4 No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa maiguire ndũmĩrĩri iyo nĩmetũkirie, nagueo mũigana wa arũme ũkĩongerereka magĩkinya ta 5,000.

5 Mũthenya ũyũ ũngĩ, aathani ao na athuuri, na arutani a watho makĩgomana kũu Jerusalemu.

6 Nake Anasi, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, aarĩ ho, marĩ na Kaiafa, na Johana, na Alekisantero, na andũ arĩa angĩ maarĩ a nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

7 Magĩathana atĩ Petero na Johana marehwo mbere yao, na makĩambĩrĩria kũmooria ciũria. Makĩmooria atĩrĩ, “Mũrahotire gwĩka ũndũ ũcio na hinya ũrĩkũ, kana na rĩtwa rĩrĩkũ?”

8 Nake Petero, aiyũritwo nĩ Roho Mũtheru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aathani na athuuri a andũ!

9 Angĩkorwo twĩtĩtwo ũmũthĩ nĩgeetha tũtaarĩrie ũhoru wa gũiko kĩega kĩrĩa gũkĩirwo mũndũ ũcio ũratũũrĩte arĩ mwonju, na tũũrio ũrĩa arahonirio-rĩ,

10 kĩmenyei inyuĩ, o na andũ othe a Isiraeli atĩrĩ: Mũndũ ũyũ arũngĩĩ mbere yanyu arĩ mũhonu nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ

wa Nazarethi, ũrĩa mwambithirie, nake Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

¹¹ We nĩwe
“ ihiga rĩrĩa inyuĩ aaki mwaregire,
na nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga rĩrĩa inene rĩa koine.’

¹² Naguo ũhonokio ndũngĩoneka harĩ mũndũ ũngĩ o wothe, nĩ ũndũ gũtirĩ rĩtwa rĩngĩ gũkũ thĩ rĩheanĩtwo kũrĩ andũ rĩngĩtũhonokia.”

¹³ Rĩrĩa monire ũũmĩrĩru wa Petero na Johana, na makĩmenya atĩ matiarĩ athomu, na atĩ maarĩ andũ o ũguo-rĩ, makĩgega na makĩmenya atĩ andũ acio maakoreetwo marĩ na Jesũ.

¹⁴ No rĩrĩ, mona mũndũ ũcio wahonetio arũgamĩte hamwe nao-rĩ, matingĩahotire kuuga ũndũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmaatha mehere Kĩama-inĩ, nao athuuri magĩciira marĩ oiki.

¹⁶ Makĩũrania atĩrĩ, “Andũ aya tũkũmeeka atĩa? Andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmooĩ atĩ nĩmaringĩte kĩaama kĩnene na tũtingĩhota gũkaana ũhoru wakĩo.

¹⁷ No nĩguo tũgirie ũndũ ũyũ gũthĩi na mbere makĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ-rĩ, no nginya tũkaanie andũ aya kwarĩria mũndũ o na ũrĩkũ na rĩtwa rĩu.”

¹⁸ Magĩcooka makĩmeeta thĩnĩ rĩngĩ na makĩmaatha atĩ matikaarie kana marutane o na atĩa na rĩtwa rĩa Jesũ.

¹⁹ No Petero na Johana makĩmacookeria atĩrĩ, “Tuai ciira inyuĩ ene kana nĩ kwaĩrĩre maithe-inĩ ma Ngai tũmwathĩkĩre inyuĩ gũkĩra gwathĩkĩra Ngai.

²⁰ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gũtiga kwaria ũrĩa tuonete na tũkaigua.”

²¹ Na thuutha wa kũmakaania, maamehĩire mũno, makĩmarekereria mathũ. Matingĩahotire gũtua ũrĩa mangĩamaherithirie, tondũ andũ othe nĩmagoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa gwekĩkĩte.

²² Nĩgũkorwo mũndũ ũcio wahonetio na nĩra ya kĩaama aarĩ na ũkũrũ wa makĩria ma mĩaka mĩrongo ĩna.

Mahooya ma Etĩkia

²³ Na rĩrĩa Petero na Johana maarekereirio, magĩthĩi kũrĩ andũ a thiritũ yao, na makĩmeera ũrĩa wothe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri maameerĩte.

²⁴ Rĩrĩa maiguire ũhoru ũcio, makĩanĩrĩra marĩ ngoro ĩmwe makĩhooya Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, nĩwe wombire igũrũ na thĩ na iria, o na indo ciothe iria irĩ kuo.

²⁵ Nawe nĩwaririe na ũndũ wa Roho Mũtheru na kanua ka ndungata yaku, o we ithe witũ Daudi, ũkiuga atĩrĩ:

“ Nĩ kĩĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ irakare mũno,
na andũ mathugunde mĩbango ya tũhũ?

²⁶ Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu,
nĩguo mokĩrĩre Mwathani,

na mokĩrĩre ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.’

²⁷ Ti-itherũ, Herode na Pontio Pilato nĩmoonganire hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ, na andũ a Isiraeli, itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩguo mathugunde ũrĩa megũũkĩrĩra Jesũ ndungata yaku theru, o ĩrĩa wee waitĩrĩrie maguta.

28 O mekire ũrĩa hinya waku na wendi waku watuĩte o mbere atĩ nĩguo gũgaatuĩka.

29 Na rĩrĩ, Mwathani, kĩone ũrĩa matwĩhĩire, na ũkĩhotithie ndungata ciaku kwaria kiugo gĩaku irĩ na ũũmĩrĩru mũingĩ.

30 Tambũrũkia guoko gwaku ũhonanie, na ũringe ciamu na morirũ na ũndũ wa rĩtwa rĩa Jesũ, ndungata yaku theru.”

31 Nao maarĩkia kũhooya, handũ hau moonganĩte hagĩthingitha. Nao othe makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, makĩaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũcamba.

Etĩkia Kũhũthĩra Indo Ciao marĩ Hamwe

32 Nao andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ na ngoro ĩmwe na meciiria o mamwe. Gũtiarĩ mũndũ woigaga atĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciake nĩ gĩake we mwene, no maahũthagĩra indo ciothe iria maarĩ nacio hamwe.

33 Nao atůmwo, marĩ na hinya mũingĩ, magĩthiĩ na mbere kũheana ũira wa kũriũka kwa Mwathani Jesũ, na wega mũingĩ wa Ngai warĩ igũrũ rĩa.

34 Gũtiarĩ andũ maagaga kĩndũ gatagati-inĩ kao. Nĩgũkorwo ihinda kwa ihinda andũ arĩa maarĩ na ithaka kana nyũmba nĩmaciendagia, makarehe mbeeca icio mendetie,

35 magaciiga magũrũ-inĩ ma atůmwo, nacio ikagaĩrwo mũndũ o mũndũ kũringana na bata wake.

36 Jusufu, Mũlawii wa kuuma Kuporo,* ũrĩa atůmwo meetaga Baranaba (ũguo nĩ kuuga Mũrũ wa Ũũmanĩrĩria),

37 nĩendirie gĩthaka gĩake na akĩrehe mbeeca icio, agĩciiga magũrũ-inĩ ma atůmwo.

5

Anania na Safira

1 Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Anania, marĩ hamwe na mũtumia wake Safira o nao nĩmendirie gĩcunjĩ gĩa gĩthaka kĩa.

2 Anania agĩitigĩria mbeeca imwe, no icio ingĩ agĩcirehe na agĩciiga magũrũ-inĩ ma atůmwo, nake mũtumia wake Safira agĩkorwo nĩooĩ ũhoru ũcio wega.

3 Nowe Petero akĩmũria atĩrĩ, “Anania, nĩ kũ ngoro yaku ĩiyũrĩtwo nĩ Shaitani ũguo, agatũma ũheenie Roho Mũtheru, na ũgetigĩria mbeeca imwe cia iria wendetie gĩthaka?”

4 Rĩrĩa ũtarakĩendetie-rĩ, githĩ gĩtirarĩ gĩaku? Na thuutha wa gũkĩendia-rĩ, githĩ mbeeca itirakĩrĩ o ciaku wĩke nacio o ũrĩa ũkwenda? Ũreciiririe gwĩka ũguo nĩkĩ? Ti andũ ũheenietie, no nĩ Ngai.”

5 Rĩrĩa Anania aiguire ũguo-rĩ, akĩgũa thĩ na agĩkua. Nao andũ arĩa othe maiguire ũrĩa kwahaana makĩiyũrwo nĩ guoya.

6 Nao aanake magĩũka, makĩoha mwĩrĩ wake na cuka, makĩuumia nja na makĩũthika.

7 Thuutha wa ta mathaa matatũ-rĩ, mũtumia wake agĩtoonya atekũmenya ũrĩa gwekĩkĩte.

* 4:36 O na gũtuĩka Alawii matietĩkĩrĩtio kũgĩa na ithaka kũu Isiraeli, matiagirĩtio kũgĩa nacio mabũrũri-inĩ mangĩ.

8 Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, ici nĩcio mbeeca iria wee na Anania mũrendirie gĩthaka?”

Nake mũtumia ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Ĩi, nĩcio tũrendirie.”

9 Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kũ gĩtũmĩte mũrĩkanĩre mũgerie Roho wa Mwathani? Atĩrĩrĩ, magũrũ ma andũ arĩa maathika mũthuuriguo marĩ mũromo-inĩ, nĩmegũkuumia nja o nawe.”

10 O kahinda kau akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, agĩkua. Nao aanake magĩtoonya, makĩmũkora akuĩte, makĩmuoya, magĩthĩi, makĩmũthika kahuhĩ na mũthuuriwe.

11 Naguo kanitha wothe, hamwe na andũ arĩa othe maiguire maũndũ macio makĩnyiitwo nĩ guoya mũnene.

Atũmwo Kũhonia Andũ aingĩ

12 Na rĩrĩ, atũmwo nĩmaringire ciama nyingĩ, na makĩonania morirũ gatagatĩ-inĩ ka andũ. Nao andũ arĩa othe metĩkĩtie nĩmagomanaga hamwe Gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni.

13 Gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria gwĩturanĩra nao, o na gũtuĩka andũ nĩmamaheete gĩtũo mũno.

14 O na kũrĩ ũguo-rĩ, arũme na andũ-a-nja aingĩ nĩmetĩkirie Mwathani, nago mũigana wao ũkĩongerereka.

15 Nĩ ũndũ wa ũguo, andũ nĩmareehaga andũ arĩa arũaru njĩra-inĩ, makamakomeria itanda na ibarĩ, nĩguo naarĩ amwe ao mahutio nĩ kĩruru gĩa Petero.

16 Ningĩ andũ aingĩ nĩmonganaga hamwe moimĩte matũũra-inĩ marĩa maathiũrũkĩirie Jerusalemu, makareehaga andũ ao arĩa arũaru, na arĩa manyariiragwo nĩ ngoma thũku, nao othe makahonio.

Atũmwo Kũnyariirwo

17 Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa othe maakoragwo nake, arĩa maarĩ a thiritũ ya Asadukai, makĩiyũrwo nĩ ũiru.

18 Makĩnyiita atũmwo, makĩmaikia njeera ĩrĩa ya mũingĩ.

19 No ũtukũ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩhingũra mĩrango ya njeera, na akĩmoimia nja.

20 Akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũrũgame hekarũ-inĩ, mwĩre andũ ũhoru wothe wa muoyo ũyũ mwerũ.”

21 Na rĩrĩ, ruoro rũgĩtema magĩtoonya hekarũ-inĩ, na makĩambĩrĩria kũruta andũ o ta ũrĩa meerĩitwo.

Rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa maakoragwo nake maakinyire-rĩ, magĩcookanĩrĩria Kĩama, kũngano gĩa athuuri othe a Isiraeli, na magĩtũmana njeera atũmwo magĩrwo.

22 No rĩrĩa thigari ciakinyire njeera-rĩ, itiamakorire kuo. Nĩ ũndũ ũcio, magĩcookia ũhoru makĩmeera atĩrĩ,

23 “Twakora mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhinge wega, nao arangĩri marũgamĩte mĩrango-inĩ; no twamĩhingũra, tũtinakora mũndũ kũu thĩinĩ.”

24 Rĩrĩa mũnene wa arangĩri a hekarũ na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maiguire ũhoru ũcio makĩmaka na makĩrigwo nĩ ũrĩa gũgũikara.

25 Hĩndĩ ĩyo hagĩũka mũndũ, akiuga atĩrĩ, “Ta rorai! Andũ arĩa mũraikirie njeera marũgamĩte hekarũ-inĩ makĩruta andũ.”

26 Maigua ũguo, mūnene wa arangĩri a hekarũ agĩthĩĩ na anene a thigari ciake na makĩrehe atümwo. Matiigana kũhũthĩra hinya, tondũ nĩmetigagĩra andũ matikamahũũre na mahiga nyuguto.

27 Maarĩkia kũrehe atümwo-rĩ, makĩmarũgamia mbere ya Kĩama nĩguo morio ciũria nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũria mūnene.

28 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ tũtiramũkaanirie biũ mũtikarutane na rĩitwa rĩrĩ, no rĩu mũiyũritie Jerusalemu ũrutani wanyu, na nĩmwĩrutaniirie gũtũma tũcookererwo nĩ thakame ya mũndũ ũcio.”

29 Petero na atümwo acio angĩ magĩcookia atĩrĩ, “Ithui no nginya twathĩkire Ngai gũkĩra gwachĩkĩra andũ!

30 Ngai wa maithe maitũ nĩariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ũria mworagire na ũndũ wa kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

31 Ngai nĩamũtũgĩririe akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo arĩ Mũthamaki na Mũhonokia nĩguo Isiraeli merire na marekerwo mehĩa.

32 Ithui tũrĩ aira a maũndũ macio, nake Roho Mũtheru, ũria Ngai aheete andũ arĩa mamwathĩkagĩra-rĩ, o nake nĩ mũira.”

33 Rĩria maiguire ũguo makĩrakara mũno makĩenda kũmooraga.

34 No rĩrĩ, Mũfarisai wetagwo Gamalieli, mũrutani wa watho na watĩtũwo nĩ andũ othe akĩrũgama Kĩama-inĩ, agĩathana atĩ andũ acio mambe moimio nja gwa kahinda kanini.

35 Nake akĩira Kĩama atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, cũraniai wega ũria mũratanya gwĩka andũ aya.

36 Ihinda rĩhĩtũku mũndũ wetagwo Theuda nĩeyumĩririe agĩtũuaga atĩ we nĩ mũndũ ma, na akĩgĩa na arũmĩrĩri ta magana mana. Nĩooragirwo, nao arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo na ũhoro ũcio wothe ũgĩtuĩka wa tũhũ.

37 Thuutha wake, Judasi ũria woimĩte Galili akĩyũmĩria matukũ-inĩ ma kwĩyandĩkithia na agĩtongoria mbũtũ ya andũ nĩguo makararie watho. O nake akĩũragwo, na arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo.

38 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igũrũ rĩkoniĩ ũhoro ũyũ ngũmũtaara atĩrĩ, tiganai na andũ aya! Marekeei mathĩ! Nĩ ũndũ angĩkorwo muoroto kana ciĩko ciao ciumanĩte na ũmũndũ-rĩ, ũndũ ũcio nĩũgũthira.

39 No angĩkorwo ũndũ ũyũ uumanĩte na Ngai, mũtingĩhota kũgĩrĩrĩria andũ aya; mũgwĩkora mũkĩhũũrana na Ngai.”

40 Nao magĩtũkania na mĩario yake. Nao magĩta atümwo matoonye makĩmahũũrithia iboko.* Magĩcooka makĩmaatha matikaarie thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, magĩcooka makĩmarekereria mathĩ.

41 Nao atümwo makĩuma Kĩama-inĩ makenete tondũ wa ũria maatuĩtwo aagĩrĩru a gũconorithio nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩu.

42 Mũthenya o mũthenya, marĩ hekarũ-inĩ o na marĩ mĩciĩ-inĩ, matiigana gũtiga kũrutana na kũhunja ũhoro ũcio mwega atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

6

Andũ Mũgwanja Gũthuurwo

1 Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio rĩria mũigana wa arutwo wongererekaga-rĩ, Ayahudi amwe arĩa maaciariĩrwo kwa Ayunani

* 5:40 Mũyahudi angĩonirwo na mahĩtia, aatuagĩrwo kũhũũrwo iboko mĩrongo itatũ na kenda.

nĩmatetirie Ayahudi a Kĩhibirania tondũ atumia ao a ndigwa matagayagirwo irio rĩria ikũgayanwo o mũthenya.

² Nĩ ùndũ ùcio, atümwo acio ikũmi na eerĩ magĩcookanĩrĩria arutwo othe hamwe na makĩmeera atĩrĩ, “Gũtiagirĩire tũtiganĩrie ùtungata wa kiugo kĩa Ngai nĩguo tũtungatage metha-inĩ.

³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, thuurai andũ mũgwanja kuuma gatagatĩ-inĩ kanyu, andũ arĩa moĩkaine atĩ nĩ maiyũrĩtwo nĩ Roho, o na ùũgĩ, na nĩtũkũmehokera wĩra ùcio,

⁴ na ithuĩ tũrũmbũye ùhoru wa mahooya na ùtungata wa kiugo.”

⁵ Ùndũ ùcio moigire nĩwakenirie gĩkundi kũu gĩothe. Nao magĩthura Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wĩtũkio na Roho Mũtheru, na Filipu, na Porokoro, na Nikanora, na Timoni, na Paramena, na Nikola, mũndũ wa kuuma Antiokia ùrĩa wagarũrũkĩte agatuĩka Mũyahudi.

⁶ Makĩneana andũ acio kũrĩ atümwo, nao atümwo makĩmahoera na makĩmaigĩrĩra moko.

⁷ Nĩ ùndũ ùcio kiugo kĩa Ngai gĩkĩhunja. Mũigana wa arutwo kũu Jerusalemu ùkĩongerereka mũno, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩgĩathĩkĩra ùhoru wa wĩtũkio.

Stefano Kũnyiitwo

⁸ Na rĩrĩ, Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wega wa Ngai na ùhoti, nĩekire morirũ manene na akĩringa ciama gatagatĩ-inĩ ka andũ.

⁹ No rĩrĩ, nĩ kuoimĩrĩre ngarari kuuma kũrĩ andũ a Thunagogi ya Andũ arĩa Oohore (ta ùrĩa yetagwo), nao nĩ Ayahudi a kuuma Kurene na Aleksanderia o hamwe na mabũrũri ma Kilikia na Asia. Andũ aya makĩambĩrĩria gũkararania na Stefano,

¹⁰ no matĩgĩetiiririe ùũgĩ wake kana Roho ùrĩa aaragia naguo.

¹¹ Hĩndĩ iyo makĩringĩrĩria andũ amwe na hitho moige atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte Stefano akĩaria ciugo cia kũruma Musa, o na Ngai.”

¹² Nĩ ùndũ ùcio magĩtũma okĩrĩrwo nĩ andũ, na athuuri, na arutani a watho. Makĩnyiita Stefano makĩmũrehe mbere ya Kĩama.

¹³ Magĩcooka makĩrehe aira a maheeni, arĩa maarutire ùira makĩiuga atĩrĩ, “Mũndũ ùyũ ndatigithagĩria kwaria agĩũkagĩrĩra handũ haha hatheru, o na gũũkĩrĩra watho.

¹⁴ Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte akiuga atĩ Jesũ ùyũ wa Nazarethi nĩagatharia handũ haha, na agarũre mĩtugo irĩa Musa aatũtigĩire.”

¹⁵ Andũ arĩa othe maarĩ Kĩama-inĩ magĩkũũrĩra Stefano maitho, nao makĩona ùthiũ wake ùtarĩ ta ùthiũ wa mũraika.

7

Stefano Kwarĩria Kĩama

¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Thitango ici nĩ cia ma?”

² Nake Stefano agĩcookia atĩrĩ, “Ariũ a Baba na maithe maitũ, ta thĩkĩrĩria! Ngai mwene riiri nĩoimĩrĩire ithe witũ Iburahĩmu hĩndĩ irĩa aatũũraga bũrũri wa Mesopotamia, atanathĩ gũtũũra bũrũri wa Harani.

³ Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Thaama uume bũrũri wanyu na ùtĩge andũ anyu, ùthĩ bũrũri ùrĩa ngaakuonia.’

4 “Nĩ ùndũ ùcio Iburahĩmu akiuma bũrũri wa Akalidei agĩthiĩ gũtũũra Harani. Thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, Ngai akĩmũruta kuo na agĩũka bũrũri ùyũ mũtũũraga.

5 Ndaamũheire igai gũkũ, o na ikinya rĩmwe. No Ngai nĩamwĩrire atĩ we hamwe na njiaro ciake nĩmakegwatĩra bũrũri ùyũ, o na gũtuũka hĩndĩ ìyo Iburahĩmu ndaarĩ na mwana.

6 Ngai eerire Iburahĩmu atĩrĩ: ‘Njiaro ciaku igaatũũra irĩ ng’eni bũrũri ùtarĩ wacio, kũrĩa igaatuuo ngombo na inyariirwo ihinda rĩa mĩaka magana mana.’

7 Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, ‘No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igaatungata irĩ ngombo; na thuutha ùcio-rĩ, nĩkoima bũrũri ùcio, nacio nũikaahooya irĩ kũndũ gũkũ.’

8 Hĩndĩ ìyo nĩarĩkanĩire na Iburahĩmu kĩrĩkanĩro kĩa ùhoru wa kũrua. Nake Iburahĩmu agĩtuũka ithe wa Isaaka na akĩmũruithia thikũ ya kanana thuutha wa gũciarwo gwake. Thuutha-inĩ Isaaka agĩtuũka ithe wa Jakubu, nake Jakubu agĩtuũka ithe wa athuuri arĩa ikũmi na eerĩ.

9 “Na tondũ wa maguuka maitũ kũiguĩra Jusufu ùiru, nĩmamwendirie bũrũri wa Misiri agatuũke ngombo kuo. No Ngai aarĩ hamwe nake

10 na akĩmũhonokia mathĩna-inĩ make mothe. Nĩaheire Jusufu ùũgĩ na akĩmũhotithia atuũke wa kwendeka nĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri; nĩ ùndũ ùcio akĩmũtua wa gwathaga Misiri o na nyũmba yake yothe ya ùthamaki.

11 “Thuutha ùcio gũkĩgĩa ng’aragu bũrũri-inĩ wothe wa Misiri, na Kaanani, na ikĩrehe gũthĩnĩka kũingĩ mũno, namo maithe maitũ makĩaga irio.

12 Rĩrĩa Jakubu aiguire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, agĩtũma maithe maitũ kuo hĩndĩ ya mbere.

13 Na rĩrĩa maathiire riita rĩa keerĩ-rĩ, Jusufu akĩmenyithania kũrĩ ariũ a ithe, nake Firaũni akĩmenya ùhoru wa nyũmba ya Jusufu.

14 Thuutha wa ùguo-rĩ, Jusufu agĩtũmanĩra ithe Jakubu na nyũmba yake yothe moke, nao othe maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja na atano.

15 Nake Jakubu agĩikũrũka, agĩthiĩ Misiri, kũrĩa we na maithe maitũ maakuĩrĩire.

16 Mĩrĩ yao nĩyacookirio Shekemu na igĩthikwo mbĩrĩra-inĩ irĩa Iburahĩmu aagũrĩte na mbeeca kuuma kũrĩ ariũ a Hamori kũu Shekemu.

17 “Rĩrĩa ihinda rĩakuhĩrĩirie rĩa Ngai kũhingia kĩranĩro gĩake kũrĩ Iburahĩmu-rĩ, mũigana wa andũ aitũ kũu Misiri nĩwongererekete mũno.

18 Hĩndĩ ìyo mũthamaki ùngĩ ùtooĩ ùhoru wa Jusufu agĩtuũka wa gũthamaka Misiri.

19 Agĩũka andũ aitũ ùũru mũno na akĩhinyĩrĩria maithe maitũ na ùndũ wa kũmaringĩrĩria na hinya mate tũkenge twao nĩgeetha tũkue.

20 “Ihinda-inĩ rĩu Mũsa nĩacıarirwo, nake aarĩ mwana mũthaka mũno. Akĩrererwo mũciĩ gwa ithe ihinda rĩa mĩeri itatũ.

21 Rĩrĩa aigirwo nja-rĩ, mwarĩ wa Firaũni akĩmuoya akĩmũrera ta mwana wake.

22 Mũsa agĩthomithio na ùũgĩ wothe wa andũ a Misiri na aarĩ na hinya wa mĩario na ciĩko.

23 “Rĩrĩa Musa aakinyirie mĩaka mĩrongo ĩna-rĩ, agĩtua itua rĩa gũceerera andũ ao a Isiraeli.

24 Nĩonire mũndũ ũmwe wao akĩnyariirwo nĩ mũndũ wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ kũmũũrĩria na akĩmũrĩhĩria na ũndũ wa kũũraga mũndũ ũcio Mũmisiri.

25 Musa eeciirĩtie atĩ andũ ao nĩmangĩonire atĩ Ngai nĩamũhũthagĩra nĩgeetha amahonokie, no-o matiamenyire ũguo.

26 Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩthĩ agĩkora andũ eerĩ a Isiraeli makĩrũa. Akĩgeria kũmaiguithania akĩmeeraga atĩrĩ, ‘Andũ aya, inyũ mũrĩ a ithe ũmwe; nĩ kĩ kĩratũma mwende gwĩkana ũũru?’

27 “No mũndũ ũrĩa wekĩte ũcio ũngĩ ũũru agĩkania Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Nũũ wagũtuire mwathi na mũtuithania wa maciira maitũ?’

28 Ũrenda kũnjũraga o ta ũrĩa ũrooragire Mũmisiri ira?’

29 Rĩrĩa Musa aigũire ũguo akĩũra agĩthĩ bũrũri wa Midiani, kũrĩa aatũũrire arĩ ta mũgeni na akĩgĩa na ariũ eerĩ.

30 “Na rĩrĩ, mĩaka mĩrongo ĩna yarĩkia gũthira-rĩ, mũraika aki-umĩrĩra Musa arĩ nĩnĩmbĩ-inĩ cia mwaki iria ciakanaga kĩhinga-inĩ kũu werũ-inĩ hakuhĩ na Kĩrĩma gĩa Sinai.

31 Rĩrĩa onire ũguo, akĩgega nĩ kĩrĩa onire. Na rĩrĩa aakuhagĩrĩria nĩguo one wega-rĩ, akĩigua mũgambo wa Mwathani ũkiuga atĩrĩ:

32 ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, o na Jakubu.’ Musa akĩinaina nĩ gwĩtigĩra na ndaigana kũrora.

33 “Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ruta iraatũ ciaku, nĩgũkorwo hau ũrũgamĩte nĩ handũ hatheru.

34 Ti-itherũ nĩnyonete kũhinyĩrĩrio kwa andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte gũcaaya kwao, na nĩnjikũrũkĩte thĩ nĩguo ndĩmohorithie. Rĩu ũka nĩngũgũtũma ũcooke Misiri.’

35 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa maaregete makiuga atĩrĩ, ‘Nũũ ũgũtuĩte mwathi witũ na mũtũciirithia?’ Ngai we mwene nĩamũtũmire atuĩke mũnene na mũkũũri wao, na ũndũ wa mũraika ũrĩa wamuumĩrĩre kĩhinga-inĩ.

36 Akĩmatongoria makiuma Misiri na agũka morirũ na akĩringa ciama arĩ kũu Misiri, o na Iria-inĩ Itune, na ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ.

37 “Ũyũ nowe Musa ũrĩa werire andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Ngai nĩakamũtũmĩra mũnabii ta nĩ kuuma kũrĩ andũ anyu kũmbe.’

38 We aarĩ kĩũngano-inĩ kũu werũ-inĩ, arĩ hamwe na mũraika ũrĩa wamwarĩirie Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, na aarĩ hamwe na maithe maitũ; nake nĩamũkĩrĩre ciugo irĩ muoyo nĩgeetha atũkinyĩrie.

39 “No rĩrĩ, maithe maitũ nĩmaregire kũmwathĩkĩra. Handũ ha ũguo-rĩ, o makĩmũrega, na thĩinĩ wa ngoro ciao makĩrĩrĩria gũcooka Misiri.

40 Nao makĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Nĩgũkorwo mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũtongoririe tũkiama bũrũri wa Misiri, tũtiũĩ ũrĩa onete!’

41 Hĩndĩ ĩyo nĩguo maathondekire mũhianano watariĩ ta njaũ. Makĩũrutĩra magongona, na makĩgĩa na hĩndĩ ya gũkũngũira kĩrĩa maathondekete na moko mao.

42 No Ngai akĩmahutatĩra, na akĩmarekereria mahooyage ciũmbe cia igũrũ. Ũhoro ũyũ ũtwaranĩte na ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa anabii, atĩrĩ:

“ Nĩmwandutĩire magongona na maruta
mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli?

43 Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa Moleku,
na njata ya ngai yanyu ĩrĩa ĩtagwo Refani,
mĩhianano ĩrĩa mwathondekire ya kũhooyaga.

Tondũ ũcio, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo’ kũhĩtũka Babuloni.

44 “Maithe maitũ maarĩ na hema ĩrĩa yetagwo gĩkaro kĩa Ũira kũu
werũ-inĩ. Nayo yathondeketwo o ta ũrĩa Ngai eerĩte Musa, kũringana
na mũhianĩre ũrĩa onete.

45 Maarĩkia kwamũkĩra hema-rĩ, maithe maitũ, matongoretio nĩ
Joshua magĩũka nayo rĩrĩa menyĩitĩire bũrũri kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ iria
Ngai aarutũrũrire ciehere mbere yao. Nayo ĩgĩtũũra kũu bũrũri ũcio
o nginya hĩndĩ ya Daudi,

46 ũrĩa wakenire nĩ gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, na akĩhooya etĩkĩrio aakĩre
Ngai wa Jakubu gĩkaro.

47 No Solomoni nĩwe wamwakĩire nyũmba.

48 “No rĩrĩ, Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ndaikaraga nyũmba ciakĩtwo nĩ
andũ. O ta ũrĩa mũnabii oigĩte atĩrĩ:

49 “ Igũrũ nĩkuo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,
nayo thĩ nĩ gaturwa ka makinya makwa.

Ũngĩkĩnjakĩra nyũmba ya mũthemba ũrĩkũ?

Ũguo nĩguo Mwathani ekũũria.

Kana kĩhurũko gĩakwa kĩngĩkorwo kũ?

50 Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe?’

51 “Inyuĩ andũ aya aremĩ, o inyuĩ mũtarĩ aruu ngoro na matũ! Inyuĩ
mũtarĩ o ta maithe manyu: Inyuĩ mũtũũraga mũreganĩte na Roho
Mũtheru!

52 Nĩ kũrĩ mũnabii ũtaanyariirwo nĩ maithe manyu? Mooragire o
na andũ arĩa maarathire ũhoro wa gũũka kwa Ũrĩa Mũthingu. Na rĩu
nĩmũmũkunyaniĩre na mũkamũũraga;

53 o inyuĩ mwamũkĩrĩre watho ũrĩa waathanirwo kũgerera araika
no mũkĩaga kũwathĩkĩra.”

Stefano Kũhũũrwo na Mahiga

54 Rĩrĩa maiguire maũndũ macio-rĩ, makĩrakara mũno, na
makĩmũhagaranĩria magego.

55 No Stefano, aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, Agĩcũthĩrĩria igũrũ
akĩona riiri wa Ngai, na Jesũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

56 Akiuga atĩrĩ, “Onei, nĩndĩrona igũrũ rĩhingũkĩte nake Mũrũ wa
Mũndũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.”

57 Maigua ũguo makĩhumbĩra matũ mao, makĩhanyũka harĩ we
makiugagĩrĩria na mũgambo mũnene.

58 makĩmũkururia, makĩmumia nja ya itũũra, na makĩambĩrĩria
kũmũhũũra na mahiga nyuguto. Nao, aira makĩga nguogiao magũrũ-
inĩ ma mwanake wetagwo Saũlũ.

59 Rĩrĩa maamũhũũraga na mahiga nyuguto, Stefano nĩahooire Ngai,
akiuga atĩrĩ, “Mwathani Jesũ, amũkĩra roho wakwa.”

60 Agĩcooka agĩturia ndu, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwathani,
ndũkamoorie rĩhĩa rĩrĩrĩ.” Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩkoma.

8

¹ Nake Saülũ aarĩ ho, na agĩtĩkĩra atĩ ooragwo.

Kanitha Kũnyariirwo na Kũhurunjwo

Mũthenya ũcio kanitha ũkĩnyariirwo mũno kũu Jerusalemu, nao andũ othe o tĩga atūmwo makĩhurunjũkĩra Judea na Samaria.

² Andũ etigĩri Ngai magĩthika Stefano na makĩmũcakaĩra mũno.

³ No Saülũ akĩambĩrĩria kwananga kanitha. Aathiiaga nyũmba o nyũmba, akĩrutũrũraga arũme na andũ-a-nja, akĩmaikagia njeera.

Filipu arĩ Bũrũri wa Samaria

⁴ Nao andũ arĩa maahurunjĩtwo nĩmahunjirie kiugo kĩa Ngai o kũrĩa guothe maathiiaga.

⁵ Filipu agĩkũrũka agĩthii itũũra rĩarĩ Samaria, akĩhunjia ũhoru wa Kristũ kuo.

⁶ Rĩrĩa ikundi cia andũ ciaiguire Filipu na ikĩona ciamia iria aaringaga, othe magĩthikĩrĩria ũrĩa oigaga.

⁷ Ngoma thũku nĩcioimaga andũ aingĩ igĩkayũrũrũkaga, na andũ aingĩ maarũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, na andũ arĩa maarĩ onju makĩhonio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na gĩkeno kĩnene itũũra-inĩ rĩu.

Simoni ũrĩa warĩ Mũragũri

⁹ Na rĩrĩ, itũũra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ na mũndũ wetagwo Simoni, nake nĩragũrĩte kwa ihinda na akagegia andũ othe a Samaria. Nake nĩetĩaga na ageetua atĩ aarĩ mũndũ mũnene mũno,

¹⁰ nao andũ othe, arĩa anini na arĩa anene, makamũthikagĩrĩria na makoiga na mũgambo mũnene atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩwe hinya wa ũngai ũrĩa ũlkaine ta Hinya Mũnene.”

¹¹ Maatũrĩte mamumaga thuutha tondũ nĩamagegetie hĩndĩ ndaaya na ũragũri wake.

¹² No rĩrĩa meetĩkirie Filipu akĩhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai na wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ-rĩ, makĩbatithio, arũme o hamwe na andũ-a-nja.

¹³ Simoni we mwene agĩtĩkia na akĩbatithio. Nake akĩrũmĩrĩra Filipu kũrĩa guothe aathiiaga, agegetio nĩ imenyithia cia hinya na ciamia iria onaga.

¹⁴ Rĩrĩa atūmwo arĩa maarĩ kũu Jerusalemu maiguire atĩ andũ a Samaria nĩmetĩkĩrĩte kiugo kĩa Ngai-rĩ, makĩmatũmĩra Petero na Johana.

¹⁵ Nao maakinya kuo, makĩmahoera nĩguo maamũkĩre Roho Mũtheru,

¹⁶ tondũ nginya hĩndĩ iyo Roho Mũtheru ndaakoretwo aikũrũkũire mũndũ o na ũmwe wao; tĩga o kũbatithio maabatithĩtio thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.

¹⁷ Hĩndĩ iyo Petero na Johana makĩmaigĩrĩra moko, nao makĩamũkĩra Roho Mũtheru.

¹⁸ Rĩrĩa Simoni onire atĩ Roho aaheanagwo na ũndũ wa kũigĩrĩrwo moko nĩ atūmwo-rĩ, akĩenda amahe mbeeca,

¹⁹ akiuga atĩrĩ, “Heei ũhoti ũyũ o na nĩ nĩgeetha ũrĩa wothe ndaigĩrĩra moko makwa akaamũkĩra Roho Mũtheru.”

²⁰ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbeeca ciaku irothiranĩra hamwe nawe, nĩgũkorwo wĩciĩrĩtie no ũgũre kĩheo kĩa Ngai na mbeeca.

21 Wee ndūrī na handū, o na ndūrī na igai ūtungata-inī ūyū, tondū ngoro yaku ti njagīruru mbere ya Ngai.

22 Wīrire waganu ūyū na ūhooe Mwathani. Hihi nīegūkūrekerana nī ūndū wa gūkorwo na rīciiria ta rīu ngoro-inī yaku.

23 Nīgūkorwo nguona ūiyūrītwo nī marūrū na ūgatuīka ngombo ya mehia.”

24 Hīndī īyo Simoni akīmūcookeria atīrī, “Hooerai harī Mwathani nīgeetha ndikae gūkorwo nī ūndū o na ūmwe wa macio mwagweta.”

25 Rīrīa maarīkirie kūheana ūira na kūhunjia kiugo kīa Mwathani-rī, Petero na Johana magīcooka Jerusalemu, o makīhunjagia Ūhoro-ūrīa-Mwega tūtūūra-inī tūngī twa Samaria.

Filipu na Mūhabashi

26 Na rīrī, mūraika wa Mwathani akīra Filipu atīrī, “Thī werekeire gūthini, ūkinye njīra-inī, njīra īrīa ya werū-inī, īrīa īkūrūkite kuuma Jerusalemu īgathiī nginya Gaza.”

27 Nī ūndū ūcio akiumagara, na arī njīra-inī agīcemaniana na Mūhabashi warī mūhakūre, mūdū mūnene warī igweta ūrīa warūgamīrīre kīgīna gīa Kandake, mūthamaki-mūdū-wa-nja wa Ahabashi.* Mūdū ūyū aathiite Jerusalemu kūhooya Ngai;

28 na arī njīra-inī akīnūka, aaikarīte ngaari-inī yake ya mbarathi agīthoma ibuku rīa Isaia ūrīa mūnabii.

29 Roho akīra Filipu atīrī, “Thī ngaari-inī īrīa ya mbarathi ūikare hakuhi nayo.”

30 Hīndī īyo Filipu akīhanyūka nginya ngaari-inī īyo ya mbarathi, akīgua mūdū ūcio agīthoma ibuku rīa Isaia ūrīa mūnabii, akīmūria atīrī, “Nīūrataūkīrwo nī ūhoro ūcio ūrathoma?”

31 Nake agīcookia atīrī, “Ingītaūkīrwo atīa, tiga hagīre mūdū wa kūndaarīria?” Nī ūndū ūcio akīra Filipu ahaice ngaari īyo ya mbarathi, aikaranie nake.

32 Mūdū ūcio warī mūhakūre aathomaga gacunjī gaka ka Maandīko:

“Aatwarirwo o ta ng’ondū gīthīnjīro-inī,

na o ta ūrīa gatūrūme gakiraga ki karī mbere ya mūdū ūrīa ūrakenja guoya,

noguo o nake ataatumūrire kanua gake.

33 Nīaconorithirio na ndaigana gūtuīrwo ciira na kīhotoo.

Nū ūngīaria ūhoro wa njīaro ciake?

Nīgūkorwo muoyo wake nīwehererio ūkiuma gūkū thī.”

34 Mūdū ūcio mūhakūre akīria Filipu atīrī, “Ndagūthaitha, ta njīra atīrī, mūnabii araaria ūhoro wa ū, nī ūhoro wake we mwene kana nī ūhoro wa mūdū ūngī?”

35 Hīndī īyo Filipu akīrutia ūhoro hau, akīmūhe Ūhoro-ūrīa-Mwega ūkoniī Jesū.

36 Na marī njīra-inī magīthīrī, magīkinya handū haarī na maaī, nake mūdū ūcio warī mūhakūre akīmūira atīrī, “Ta rora, maaī nīmo maya. Nī kī kīngīgīria mbatithio?”

* 8:27 Ūmūthī būrūri ūcio ūkaine ta Nubia, kana Sudani ya Rūgongo.

³⁷ (Nake Filipu akiuga atĩrĩ, “Ũngũtĩkia na ngoro yaku yothe, no ũbatithio.” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩtĩkĩtie atĩ Jesũ Kristũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”)

³⁸ Nake agĩathana ngaari ĩyo ya mbarathi ĩrũgame. Hĩndĩ ĩyo Filipu na mũndũ ũcio mũhakũre magũkũrũka, magĩtoonya maaĩ-inĩ, nake Filipu akĩmũbatithia.

³⁹ Na rĩrĩa moimĩrire maaĩ-inĩ, Roho wa Mwathani o rĩmwe akĩoya Filipu, akĩmweheria, nake mũndũ ũcio mũhakũre akĩaga kũmuona rĩngĩ, no agĩthĩ na mbere na rũgendo akenete.

⁴⁰ No Filipu nĩonekanire Azota, na agĩthĩ akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega matũura-inĩ mothe nginya agĩkinya Kaisarea.

9

Saũlũ Kũgarũrũka

¹ Ihinda-inĩ o rĩu Saũlũ no eehĩtagĩra kũũraga arutwo a Mwathani. Agĩthĩ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene,

² na akĩmũhooya marũa athĩ namo thunagogi-inĩ iria ciarĩ Dameski, nĩgeetha angĩkora andũ a Njĩra ĩyo kuo, marĩ arũme kana andũ-a-nja, amanyiite amatware Jerusalemu marĩ ohe.

³ Naarĩ rũgendo-inĩ aakuhĩrĩa Dameski-rĩ, o rĩmwe ũtheri ũkiuma na igũrũ, ũkĩmwarĩra mĩena yothe.

⁴ Akĩgũa thĩ, na akĩgua mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, Saũlũ, ũnyariiraga nĩkĩ?”

⁵ Saũlũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ, Mwathani?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jesũ ũrĩa ũnyariiraga.

⁶ No rĩrĩ, rĩu ũkĩra ũtoonye itũura rĩrĩ inene, na nĩũkwĩrwo ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁷ Nao andũ arĩa maatwaranaga hamwe na Saũlũ makĩrũgama hau maagĩte ũrĩa mangiuga; o nĩmaiguire mũgambo no matiigana kuona mũndũ o na ũrĩkũ.

⁸ Nake Saũlũ agĩũkĩra, akĩrũgama, no rĩrĩa aahingũririe maitho ndoonaga o na hanini. Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyĩita guoko makĩmũtwara Dameski.

⁹ Ihinda rĩa matukũ matatũ aarĩ mũtumumu, na ndarĩ kĩndũ aarĩaga kana akanyua.

¹⁰ Na rĩrĩ, kũu Dameski nĩ kwarĩ na mũrutwo wetagwo Anania. Mwathani akĩmwarĩria na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anania!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ Mwathani.”

¹¹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ kwa Judasi o kũu njĩra ĩrĩa ĩtagwo Nũngarũ, ũrie mũndũ uumĩte Tariso wĩtagwo Saũlũ, nĩ ũndũ nĩkũhooya arahooya.

¹² Nĩonete mũndũ kĩoneki-inĩ wĩtagwo Anania agĩũka kũmũigĩrĩa moko, nĩguo acooke kuona.”

¹³ Anania akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩnjiguĩte ũhoro mũingĩ ũkonĩ mũndũ ũcio, na maũndũ mainĩ mooru marĩa aaneka andũ aku arĩa aamũre kũũrĩa Jerusalemu.

¹⁴ Na okĩte gũkũ arĩ na wathani kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, nĩgeetha anyĩite andũ arĩa othe makayagĩra rĩtwa rĩaku.”

¹⁵ No Mwathani akĩria Anania atĩrĩ, “Thĩĩ, tondũ ũndũ ũcio nĩ kĩndũ gĩakwa kĩria ndĩthuurĩre gĩa gũtwara ũhoro wa rĩtwa rĩakwa kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, na athamaki, o na kũrĩ andũ a Isiraeli.

16 Nĩngũmuonia ũrĩa arĩ o nginya anyamaarĩke nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa.”

17 Hĩndĩ ĩyo Anania agĩthĩ na agĩtoonya nyũmba ĩyo. Akĩgĩrĩra Saũlũ moko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, mũrũ wa Ithe witũ, Mwathani, o we Jesũ ũrĩa ũrakuumĩrĩre ũrĩ njĩra-inĩ ũgĩũka gũkũ, nĩandũmĩte nĩguo ũcooke kuona, na ũiyũrio na Roho Mũtheru.”

18 O hĩndĩ ĩyo, tũnyamũ twahaanaga ta ngaracũ tũkiuma maitho-inĩ ma Saũlũ, tũkĩgũa thĩ, nake akĩhota kuona rĩngĩ. Agĩũkĩra na akĩbatithio,

19 na aarĩkia kũrĩa irio, akĩgĩa na hinya.

Saũlũ arĩ Dameski na Jerusalemu

Saũlũ agĩikara mĩthenya ĩigana ũna marĩ hamwe na arutwo kũu Dameski.

20 Na hĩndĩ ĩyo akĩambĩrĩria kũhunjia thunagogi-inĩ atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai.

21 Andũ othe arĩa maamũiguire makĩgega makĩũria atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ tiwe ũraagithĩtie andũ thayũ kũu Jerusalemu gatagatĩ-inĩ ka arĩa makayagĩra rĩitwa rĩu? Na githĩ ndokĩte gũkũ nĩgeetha amanyiite amatware marĩ ohe kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene?”

22 Nowe Saũlũ agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya, na akĩgegĩa Ayahudi arĩa maatũrĩte kũu Dameski na ũndũ wa kũmaiguithia na ma atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

23 Thuutha wa mĩthenya mĩngĩ gũthira, Ayahudi magĩcookania ndundu mamũũrage,

24 no Saũlũ akĩmenya mũbango ũrĩa maarĩ nanguo. Mũthenya na ũtukũ maaikaraga mamuoheirie ihingo-inĩ cia itũũra inene nĩguo mamũũrage.

25 No arũmĩrĩri aake makĩmuoya ũtukũ, makĩmũharũrũkia arĩ gĩkabũ-inĩ mamũgereirie mwanya warĩ rũthingo-inĩ.

26 Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire Jerusalemu, akĩgeria kwĩgwatania na arutwo, no othe nĩmamwĩtigagĩra, tondũ matietĩkagĩa atĩ kũna aarĩ mũrutwo.

27 No Baranaba akĩmuoya akĩmũtwara kũrĩ atũmwo. Akĩmeera ũrĩa Saũlũ oonire Mwathani arĩ rũgendo-inĩ rwake, na ũrĩa Mwathani aamwarĩirie, na ũrĩa aahunjirie kũu Dameski thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ ategwĩtigĩra.

28 Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩikara na atũmwo, na agaceeraga kũu Jerusalemu, akĩaragĩa na ũcamba thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani, ategwĩtigĩra.

29 Nĩngĩ nĩaaragĩa na agakararanagĩa na Ayahudi arĩa maaciariirwo kwa Ayunani, no nao makageria ũrĩa mangĩmũũraga.

30 Rĩrĩa ariũ na aarĩ a Ithe witũ maamenyire ũguo, makĩmuoya, makĩmũkũrũkia nginya Kaisarea, makĩmũtũma Tariso.

31 Hĩndĩ ĩyo kanitha wa Judea guothe, na Galili, na Samaria ũgĩkenera ihinda rĩa thayũ. Nĩwongereirwo hinya; na ũkĩũmĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, na ũkĩongererwo andũ, nao magĩtũra metigĩrĩte Mwathani.

Ainea na Dorokasi

32 Na rĩrĩ, rĩrĩa Petero aaceeraga kũndũ na kũndũ bũrũri-inĩ, nĩathiire gũceerera andũ arĩa aamũre a kũu Lida.

³³ Arĩ kũu agĩkora mũndũ wetagwo Ainea warĩ na mũrimũ wa gũkua cĩga, na aatũũrite akomete gĩtanda-inĩ ihinda rĩa mũaka ĩnana.

³⁴ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ainea, Jesũ Kristũ nĩakũhonia. Ũkĩra ũkũnje kĩbarĩ gĩaku.” O hĩndĩ ĩyo Ainea akĩrũgama.

³⁵ Andũ othe arĩa maatũũraga Lida na Sharonĩ makĩmuona na makĩgarũrũkĩra Mwathani.

³⁶ Kũu Jopa nĩ kwarĩ mũrutwo wetagwo Tabitha (narĩo rĩtwa rĩu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Dorokasi), nake aatũũrite ekaga maũndũ mega, na agateithagia athĩni.

³⁷ O ihinda-inĩ rĩu nĩarũarire na agĩkua, nago mwĩrĩ wake ũgĩthambio, ũkĩgwo nyũmba ya igũrũ.*

³⁸ Lida kwarĩ hakuhi na Jopa; nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa arutwo maaiguire atĩ Petero aarĩ kũu Lida, magĩtũma andũ eerĩ makamũringĩrĩrie mamwĩre atĩrĩ, “Twagũthaitha ũka narua!”

³⁹ Nake Petero agĩthĩ hamwe nao, na aakinya agĩtwarwo nyũmba ya igũrũ. Atumia othe a ndigwa makĩrũgama, makĩmũthiũrũkĩria makĩrĩraga, na makĩmuonagia kanjũ na nguo ingĩ iria Dorokasi aatumĩte rĩrĩa aarĩ nao.

⁴⁰ Nake Petero akĩmeera othe moime nja ya nyũmba; agĩcooka agĩtura maru akĩhooya Ngai. Agĩcooka akĩgarũrũkĩra mũtumia ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tabitha, ũkĩra,” nake Tabitha akĩhingũra maitho, na oona Petero, agĩtiira.

⁴¹ Nake Petero akĩmũnyiita guoko, akĩmũrũgamia. Agĩcooka agĩta andũ arĩa meetĩkĩtie, na atumia acio a ndigwa, akĩmũneana kũrĩ o arĩ muoyo.

⁴² Naguo ũhoro ũcio ũkĩmenyeka Jopa guothe, nao andũ aingĩ magĩtĩkia Mwathani.

⁴³ Nake Petero agĩkara Jopa mũthenya mũingĩ kwa mũndũ wetagwo Simoni, ũrĩa warĩ mũtanduki wa njũũa.†

10

Korinelio Gũtũmanĩra Petero

¹ Na rĩrĩ, kũu Kaisarea nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Korinelio, ũrĩa warĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe cia mbũtũ ĩrĩa yoĩkaine ta Mbũtũ ya Italia.

² Mũndũ ũcio na andũ othe a nyũmba yake nĩmeyamũrĩire Ngai na makamwĩtigagĩra; nake nĩaheanaga indo ciake na ũtaana kũrĩ andũ arĩa maarĩ abatarĩ na nĩahooyaga Ngai kaingĩ.

³ Mũthenya ũmwe ta thaa kenda cia mũarahorĩ, akĩona kĩoneki. Akĩona mũraika wa Ngai wega, ũrĩa wokire harĩ we na akĩmwĩra atĩrĩ, “Korinelio!”

⁴ Korinelio akĩmũrora aiyũrĩtwo nĩ guoya, akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ Mwathani?”

Nake mũraika akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mahooya maku na indo iria ũheete andũ arĩa athĩni nĩkinyĩte igũrũ kũrĩ Ngai rĩrĩ iruta rĩa kũrĩkanwo.

⁵ Na rĩrĩ, tũma andũ mathĩi Jopa magĩire mũndũ wĩtagwo Simoni, na nowe wĩtagwo Petero.

* 9:37 Warĩ mũtugo wa Ayahudi na Ayunani gũthambia mwĩrĩ wa mũndũ aakua, kũũhaarĩria gũthikwo. † 9:43 Tene andũ meetanagio na wĩra ũrĩa maarutaga nĩgeetha makamenyeka o na ihenya.

6 Araikara gwa Simoni ũria mütanduki wa njũũa, o ũria nyũmba yake irĩ rüttere-inĩ rwa iria.”

7 Rĩria mũraika ũcio wamwarĩirie aathiire, Korinelio agĩta ndungata ciake igĩri na mũthigari ũmwe weamũriire Ngai, na aarĩ ũmwe wa andũ arĩa maamütungatagĩra.

8 Akĩmeera ũria wothe kwahanĩte agĩcooka akĩmatũma Jopa.

Kĩoneki gĩa Petero

9 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩriire ta thaa thita cia mũthenya marĩ njĩra-inĩ makuhĩriirie itũura rĩu-rĩ, Petero akĩhaica nyũmba-igũrũ nĩgeetha akahooe Ngai.

10 Nake akĩigua aahũta na akĩbatario nĩ kĩndũ gĩa kũria, na rĩria irio ciarugagwo-rĩ, akĩgocerera.

11 Nake akĩona igũrũ rĩhingũritwo na kĩndũ gĩatariĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio thĩ kĩnyitĩtwo mĩthia ĩna.

12 Nakĩo kiarĩ na nyamũ cia mĩthemba yothe ya iria irĩ magũrũ mana, o na nyamũ iria itaambaga thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ.

13 Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Petero, ũkĩra. Thĩnja na ũrĩe.”

14 Petero agĩcookia atĩrĩ, “Aca, Mwathani! Ndirĩ ndarĩa kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre, kana kĩndũ kĩrĩ thaahu.”

15 Mũgambo ũkĩmwarĩria riita rĩa keerĩ ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩria Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.”

16 Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, na o rĩmwe gĩtama kũu gĩgĩcookio na igũrũ.

17 Na rĩria Petero eeyũragia gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu oonete-rĩ, andũ arĩa maatũmitwo nĩ Korinelio makĩona harĩa nyũmba ya Simoni yarĩ, na makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ.

18 Magĩitana, makĩũria kana Simoni ũria wĩtagwo Petero aakaraga kũu.

19 Na rĩria Petero eeciiragia ũhoro wa kĩoneki kũu, Roho akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, harĩ na andũ atatũ maragũcaria.

20 Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩra ũikũrũke, ũthĩĩ nao na ndũkagĩe na nanganja nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩmatũmĩte.”

21 Petero agĩkũrũka, akĩira andũ acio atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio mũracaria. Mũũkĩte nĩkĩ?”

22 Nao andũ acio magĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte gwa Korinelio, ũria mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe. Nĩ mũndũ mũthingu na mwĩtigĩri-Ngai, na nĩatĩtwo nĩ Ayahudi othe. Mũraika mũtheru aramwĩriire atũmane ũthĩĩ gwake mũciĩ nĩgeetha aigue ũria ũrenda kuuga.”

23 Hĩndĩ ĩyo Petero akĩira andũ acio matoonye nyũmba matuĩke ageni aake.

Petero Gũthĩĩ gwa Korinelio

Mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩriire Petero agĩthĩĩ nao, na ariũ a Ithe witũ amwe kuuma Jopa magĩthĩĩ nake.

24 Naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩriire magĩkinya Kaisarea. Korinelio agĩkorwo ametereire na eetĩte andũ a nyũmba yake na arata a hakuhi.

25 Na rĩria Petero aatoonyaga nyũmba, Korinelio akĩmũtũnga na akĩgũithia magũrũ-inĩ make amwĩnyihĩrie.

²⁶ No Petero akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama, nĩ ndĩ o mũndũ o na nĩ.”

²⁷ O makĩaragia-rĩ, Petero agĩtoonya thĩinĩ na agĩkora gĩkundi kĩnene kĩa andũ.

²⁸ Akĩmeera atĩrĩ: “Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ Mũyahudi ndetĩkĩrĩtio nĩ watho kũgwatanĩra na mũndũ wa Ndũrĩrĩ o na kana kũmũceerera. No Ngai nĩanyonetie atĩ ndiagĩrĩrwo nĩ kuuga atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ti mwamũre kana atĩ arĩ na thaahu.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ndĩratũmanĩrwo, ndĩrokire itegũkararia. Njĩtĩkĩria ngũurie kĩrĩa kĩratũmire ũndũmanĩre?”

³⁰ Nake Korinelio akĩmũcookeria atĩrĩ: “Matukũ mana mahĩtũku, ndaarĩ thĩinĩ wa nyũmba yakwa ngĩhooya ithaa-inĩ ta rĩrĩ rĩa thaa kenda cia mĩaraho. Mũndũ warĩ na nguo ciahenegia akĩrũgama o rĩmwe mbere yakwa,

³¹ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Korinelio, Ngai nĩaiguĩte mahooya maku, na nĩaririkanĩte iheo ciaku iria wanahe athĩinĩ.

³² Nĩ ũndũ ũcio tũmana Jopa wĩtĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero, nake nĩ mũgeni gwa Simoni ũrĩa mũtanduki wa njũũa, ũrĩa ũikaraga rũtere-inĩ rwa iria.’

³³ Nĩ ũndũ ũcio nĩndagũtũmanĩre o hĩndĩ ĩyo, na nĩ weka wega nĩ ũndũ wa gũũka. Rũu ithuĩ ithuothe tũrĩ haha mbere ya Ngai nĩgeetha tũthikĩrĩrie ũrĩa wothe Mwathani agwathĩte ũtwĩre.”

³⁴ Nake Petero akĩambĩrĩria kwaria, akiuga atĩrĩ: “Rũu nĩndamenya kũna ũrĩa arĩ ma atĩ Ngai ndarĩ mũthutũkanio.

³⁵ no atĩ nĩetĩkagĩra andũ kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe arĩa mamwĩtigagĩra na mageeka ũrĩa kwagĩrĩre.

³⁶ Inyuĩ nĩmũũĩ ndũmĩrĩri ĩrĩa Ngai aatũmĩre andũ a Isiraeli, akĩaria ũhoru mwega wa thayũ na ũndũ wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Mwathani wa andũ othe.

³⁷ Inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa gwekĩkire kũu Judea guothe, kwambĩrĩria Galili thuutha wa ũbatithio ũrĩa Johana aahunjagia,

³⁸ ũrĩa Ngai aaitĩrĩre Jesũ wa Nazarethi Roho Mũtheru o na hinya, na ũrĩa aathĩaga agĩkaga wega na akĩhonagia andũ arĩa maahatĩrĩrio nĩ hinya wa mũcukani, tondũ Ngai aarĩ hamwe nake.

³⁹ “Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ marĩa mothe eekire thĩinĩ wa bũrũri wa Ayahudi o na Jerusalemu. Nĩmamũuragire na njĩra ya kũmwamba mũtĩ-igũrũ.

⁴⁰ No mũthenya wa gatatũ Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ na agĩtũma onekane kũrĩ andũ.

⁴¹ We ndonirwo nĩ andũ othe, o tiga aira arĩa Ngai aathuurĩte: akĩonwo nĩ ithuĩ, o ithuĩ twarĩanĩire na tũkĩnyuanĩra nake aarĩkia kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

⁴² Nĩatwathire tũhunjĩrie andũ na tũrute ũira atĩ we nĩ we Ngai aamũrĩre atuĩke mũtuanĩri-ciira wa andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

⁴³ Anabii othe nĩmaheanaga ũira wa ũhoru wake atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũkaamwĩtĩkia nĩakamũkĩra ũrekeri wa mehia na ũndũ wa rĩtwa rĩake.”

⁴⁴ Na Petero o akĩaragia ciugo icio-rĩ, Roho Mũtheru agĩkũrũkĩra andũ arĩa othe maiguire ndũmĩrĩri ĩyo.

⁴⁵ Nao andũ arĩa meetĩkĩtie, a thiritũ ya arĩa maruaga, arĩa mokĩte na Petero makĩgega mona atĩ kĩheo kĩa Roho Mũtheru nĩgĩaitĩrĩrio andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao.

46 Nīgūkorwo nīmamaiguire makīaria na thiomi makīgoocaga Ngai.

Hīndī ñyo Petero akīūria atīrī,

47 “Harī mündū ũngīgiria andū aya mabatithio na maaĩ? Andū aya nīmamūkīra Roho Mūtheru o ta ithuĩ.”

48 Nī ũndū ũcio agīathana mabatithio thīnī wa rīitwa rīa Jesū Kristū. Magīcooka makīūria Petero aikaranie nao ihinda rīa mīthenya mīnini.

11

Petero Gūtaarīria Gītūmi gīa Cīko Ciake

1 Na rīrī, atümwo, na ariū na aarī a Ithe witū arīa maarī Judea guothe makīigua atī andū-a-Ndūrīrī o nao nīmarīkītie kwamūkīra kiugo kīa Ngai.

2 Nī ũndū ũcio rīrīa Petero aambatire agīthī Jerusalemu, andū arīa meetīkītie a thiritū ya arīa maruaga makīmūrūithia

3 makīmwīra atīrī, “Wee nīwatoonyire nyūmba ya andū arīa mataruaga, na ũkīrīanīra nao.”

4 Nowe Petero akīambīrīria kūmataarīria maündū mothe wega o ta ũrīa meekīkīte, akīmeera atīrī:

5 “Ndaarī itūūra-inī rīa Jopa ngīhooya Ngai, na rīrīa ndaagoocereire-rī, ngīona kīoneki. Ngīona kīndū gīatarī ta gītama kīnene gīkīharūrūko kuuma igūrū na mīthia yakīo ina, na gīgīkūrūka o harīa ndaarī.

6 Ndaacūthīrīria thīnī wakīo ngīona nyamū cia thī iria irī magūrū mana, na nyamū cia gīthaka, na nyamū iria itambaga thī na nyoni cia rīera-inī.

7 Ngīcooka ngīigua mūgambo ũkīnjīra atīrī, ‘Petero, ũkīra. Thīnja, na ũrīe!’

8 “Na nī ngīcookia atīrī, ‘Aca, Mwathani! Gūtīrī kīndū gītārī kīamūre kana kīrī thaahu kīrī gīatoonya kanua gakwa.’

9 “Naguo mūgambo ũcio ũkīaria riita rīa keerī kuuma igūrū ũkīnjīra atīrī, ‘Ndūkanoige kīndū o na kīrīkū kīrīa Ngai atheretie atī ti kīamūre.’

10 Ũndū ũyū wekīkire maita matatū, nakīo gītama kīu gīkīguucio na igūrū.

11 “O hīndī ñyo andū atatū arīa maatūmītwo kūrī nī kuuma Kaisarea magīkinya nyūmba-inī irīa ndaikaraga.

12 Nake Roho akīnjīra thīi nao na ndikagīe na ngaanja. Nao ariū a Ithe witū aya atandatū tūgīthī nao na tūgītoonya nyūmba ya mündū ũcio.

13 Nake agītūwīra ũrīa oimīrīrwo nī mūrāika arī gwake nyūmba, akīmūwīra atīrī, ‘Tūmana Jopa wītīrwo Simoni ũrīa wītagwo Petero.

14 Nīegūkūrehera ndūmīrīri irīa igūtūma wee na nyūmba yaku yothe mūhonoke.’

15 “Na rīrīa ndaambīrīrie kwaria-rī, Roho Mūtheru akīmaikūrūkīra o ta ũrīa aatūikūrūkīre hīndī ya mbere.

16 Hīndī ñyo ngīrīrikana ũrīa Mwathani oigīte atīrī, ‘Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mūkaabatithio na Roho Mūtheru.’

17 Angīkorwo Ngai nīamaheire kīheo o kīrīa aatūheire ithuĩ andū arīa twestīkirie Mwathani Jesū Kristū-rī, nī ndaarī ũ ű ngūo ndīciirie atī no ngararie Ngai?”

¹⁸ Rĩrĩa maaiguire ũguo, magĩtiga ngarari na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Gwakorwo nĩ ũguo-rĩ, Ngai nĩakinyĩirie andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao ũhoru wa kwĩrira nĩguo magĩe na muoyo.”

Kanitha wa Antiokia

¹⁹ Na rĩrĩ, andũ arĩa maahurunjũkire nĩ ũndũ wa kũnyariirwo thuutha wa kũuragwo gwa Stefano magĩthiĩ o nginya Foinike, na Kuporo, na Antiokia, no matiahunjagĩria andũ angĩ ũhoru tiga o Ayahudi oiki.

²⁰ O na kũrĩ o ũguo, andũ amwe ao, arĩa moimĩte Kuporo, na Kurene, magĩthiĩ Antiokia na makĩambĩrĩria kwarĩria Ayunani o nao, makĩmahunjĩria ũhoru mwega ũkonĩ Mwathani Jesũ.

²¹ Guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nao; na andũ aingĩ magĩtĩkia makĩgarũrũkĩra Mwathani.

²² Nayo ngumo ya maũndũ macio igĩkinyĩra andũ a kanitha ũrĩa warĩ kũu Jerusalem; nao magĩtũma Baranaba athĩ Antiokia.

²³ Rĩrĩa aakinyire na akĩona ũira wa wega wa Ngai, agĩkena na akĩmomĩrĩria marĩ othe, atĩ maikarage maathĩkĩre Mwathani na ngoro ciao ciothe.

²⁴ Baranaba aarĩ mũndũ mwega waiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru na warĩ na wĩtĩkio, nao andũ aingĩ magĩtĩkia Mwathani.

²⁵ Nike Baranaba agĩthiĩ Tariso gũcaria Saũlũ,

²⁶ na rĩrĩa aamuonire akĩmũrehe Antiokia. Nĩ ũndũ ũcio kwa ihinda rĩa mwaka ũmwe Baranaba na Saũlũ makĩgomana na kanitha na makĩruta andũ aingĩ. Kũu Antiokia nĩkũo arutwo meetirwo Akristiano riita rĩa mbere.

²⁷ Ihinda-inĩ rĩu anabii amwe magĩikũrũka kuuma Jerusalemu nginya Antiokia.

²⁸ Ũmwe wao wetagwo Agabo akĩrũgama, na nĩ ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru, akĩratha atĩ nĩ gũkũgĩa ng’aragu nene Roma guothe. (Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya wathani wa Kilaudio.)

²⁹ Nao arutwo, magĩciiria kũheana ũteithio nĩ ũndũ wa ariũ a Ithe witũ arĩa maatũuraga kũu Judea, o ta ũrĩa mũndũ aahotithitio.

³⁰ Nĩmekire ũndũ ũcio, makĩnengera Baranaba na Saũlũ iheo ciao matwarĩre athuuri a kanitha.

12

Petero kuuma Njeera na Kĩama

¹ Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩu nĩguo Mũthamaki Herode aanyiitire andũ amwe a kanitha, arĩ na muoroto wa kũmanyariira.

² Akĩũragithia Jakubu, mũrũ wa nyina na Johana na rũhiũ rwa njora.

³ Na rĩrĩa oonire ũhoru ũcio nĩwakenia Ayahudi-rĩ, akĩnyiitithia Petero o nake. Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũimbia.

⁴ Aarĩkia kũmũnyiitithia, akĩmũikia njeera akĩmũneana arangĩrwo nĩ ikundi inya cia thigari, o gĩkundi kĩrĩ gĩa thigari inya. Herode eendaga amũrehe mbere ya mũngĩ thuutha wa Gĩathĩ gĩa Bathaka.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Petero akĩhingĩrwo njeera, no kanitha nĩwahooyaga Ngai ũtegitigithĩria nĩ ũndũ wake.

6 Na ütukũ ùrĩa Herode aarokaga kùmùtwara agaciirithio, Petero aakomete gatagatĩ ga thigari igĩrĩ, ohetwo na mĩnyororo ìĩrĩ, nacio thigari igĩrĩ ikarũgama kĩhingo-inĩ irangĩrĩte.

7 Na rĩrĩ, o rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra naguo ùtheri ùkĩara kanyũmba kau aarĩ. Mũraika ùcio akĩringaringa Petero mwena na akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ùkĩra narua!” Nayo mĩnyororo ìrĩa oohetwo nayo moko ikĩgũa thĩ.

8 Mũraika ùcio agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhumbe nguo ciaku na wĩkĩre iraatũ.” Nake Petero agĩka o ùguo. Mũraika ùcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhotore nguo yaku na ùnũmĩrĩre.”

9 Petero akĩmũrũmĩrĩra, makiuma nja ya njeera, no ndaamenyaga atĩ ùndũ ùcio mũraika eekaga warĩ ùndũ wa ma; eeciiragia atĩ nĩ kĩoneki onaga.

10 Makĩhĩtũka arangĩri a mbere na a keerĩ na magĩkinya kĩhingo-inĩ gĩa kĩgera kĩrĩa gĩa gũtoonya itũura inene. Nakĩo kĩhingo kũ gĩkĩhingũra nĩ ùndũ wao, nao makĩgerera ho. Rĩrĩa maathiire ùraihu wa gacĩra kamwe-rĩ, o rĩmwe mũraika ùcio akĩmũtiga.

11 Nake Petero akĩĩguu, na akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya hatarĩ nganja atĩ Mwathani nĩegũtũmĩte mũraika wake aahonokie kuuma moko-inĩ ma Herode na kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe andũ a Ayahudi matanyĩte kuona.”

12 Na rĩrĩa aguũkĩrwo nĩ ùhoro ùcio, agĩthĩĩ kwa Mariamu ùrĩa warĩ nyina wa Johana, na nowe wetagwo Mariko, na nĩkuo andũ aingĩ monganĩte makĩhooya Ngai.

13 Petero akĩringaringa mũrango wa nja, nake mũirĩtu warutaga wĩra kuo wetagwo Roda agĩũka kũhingũra.

14 Rĩrĩa aagũire mũgambo wa Petero, akĩyũrwo nĩ gĩkeno kĩnene akĩaga kũhingũra mũrango akĩhũndũka ateng’erete, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Petero arĩ mũrango-inĩ!”

15 Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩ kũgũrũka ùgũrũkĩte.” Rĩrĩa aakĩrĩrĩrie agwatĩrie kuuga atĩ ùguo nĩguo kwarĩ, makiuga atĩrĩ, “No nginya akorwo nĩ mũraika wake.”

16 Nowe Petero agĩthĩĩ na mbere kũringaringa mũrango, na rĩrĩa maahingũrĩre makĩona nĩwe, makĩgega.

17 Petero akĩmakiria na guoko na akĩmataarĩria ùrĩa Mwathani aamũrutĩte njeera. Akĩmeera atĩrĩ, “Ìrai Jakubu na ariũ na aarĩ a Ithe witũ ùhoro ùcio,” agĩcooka agĩthĩĩ kũndũ kũngĩ.

18 Rũciinĩ gwakĩa, nĩ kwagũire na ngũĩ nene gatagatĩ-inĩ ga thigari nĩ kũrigwo nĩ ùrĩa gwekĩkĩte ùhoro ùkonĩĩ Petero.

19 Thuutha wa Herode gũcaria Petero na kũmwaga-rĩ, agĩciirithia thigari, na agĩathana atĩ ciũragwo.

Gĩkuũ kĩa Herode

Herode agĩcooka akiuma Judea agĩthĩĩ Kaisarea, agĩkara kuo kwa ihinda inini.

20 Na rĩrĩ, nĩatũũrĩte ahaaranĩte na andũ a Turo na a Sidoni, no o magĩcookanĩrĩra hamwe magĩetha ùrĩa mangĩaranĩrie nake. Na maarĩkia kũnyiitwo mbaru nĩ Bulasito, ùrĩa warĩ ndungata njĩhokeku ya mũthamaki-rĩ, makĩhooya kũgĩe na thayũ, tondũ bũrũri wa mũthamaki ùcio nĩguo wamaheaga irio.

²¹ Na mũthenya ũrĩa waraarĩirio wakinya-rĩ, Herode akĩihumba nguo ciake cia ũthamaki, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, akĩarĩria andũ acio.

²² Nao makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Ūcio nĩ mũgambo wa ngai, ti mũgambo wa mũndũ.”

²³ O rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩringa Herode nĩ ũndũ wa kwaga kũgoocithia Ngai, nake akĩrĩo nĩ igunyũ, agĩkua.

²⁴ No kiugo kĩa Ngai gĩgĩkĩrĩria kuongerereka na gũtheerema.

²⁵ Rĩrĩa Baranaba na Saũlũ maarĩkirie ũtungata wao-rĩ, magĩcooka kuuma Jerusalemu, na magĩcooka na Johana, na nowe wetagwo Mariko.

13

Baranaba na Paũlũ Gũtũmwo

¹ Na rĩrĩ, kanitha-inĩ wa Antiokia nĩ kwarĩ na anabii na arutani: nao nĩo Baranaba, na Simeoni ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Nigeri, na Lukio ũrĩa woimĩte Kurene, na Manaeni (ũrĩa wareranĩirio na Herode ũrĩa mũthamaki), o na Saũlũ.

² Rĩrĩa mahooyaga Mwathani mehingĩte kũrĩa irio, Roho Mũtheru akiuga atĩrĩ, “Nyamũrĩrai Baranaba na Saũlũ nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa ndĩmetĩire.”

³ Nĩ ũndũ ũcio thuutha wa kwĩhinga kũrĩa irio na kũhooya Ngai, makĩmaĩgĩrĩra moko, na makĩmatũma mathĩ.

Baranaba na Paũlũ Kũhunjia Kuporo

⁴ Andũ acio eerĩ, matũmĩtwo nĩ Roho Mũtheru, magĩthĩ nginya Seleukia na makĩhaica marikabu makiuma kũu magĩthĩ nginya Kuporo.

⁵ Rĩrĩa maakinyire Salamisi, makĩhunjia kiugo kĩa Ngai thunagogi-inĩ cia Ayahudi. Nake Johana aarĩ hamwe nao arĩ ta mũteithia wao.

⁶ Magĩthĩ matuĩkanĩirie gĩcigĩrĩra kũu gĩothe nginya magĩkina Pafo. Kũu magĩkora Mũyahudi warĩ mũragũri na mũnabii wa maheeni wetagwo Bari-Jesũ,

⁷ nake aatungatagĩra barũthi ũrĩa wetagwo Serigio Paũlũ. Barũthi ũcio warĩ mũndũ mũũgĩ, agĩtũmanĩra Baranaba na Saũlũ tonũ nĩendaga kũigua kiugo kĩa Ngai.

⁸ No rĩrĩ, Elumo ũcio mũragũri (amu ũguo nĩguo rĩitwa rĩake riugĩte) akĩmakararia na akĩgeria kũgarũra barũthi ũcio nĩgeetha ndagetĩkie.

⁹ Hĩndĩ iyo Saũlũ, ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Paũlũ aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩkũrĩra Elumo maĩtho, akĩmwĩra atĩrĩ,

¹⁰ “Wee ũrĩ mwana wa mũcukani na ũrĩ thũ ya maũndũ marĩa mothe mega! Ūiyũrĩtwo nĩ mũthemba yothe ya maheeni na waara. Ndũrĩ hĩndĩ ũgaatiga kuogomia njĩra iria ciagĩrĩire cia Mwathani?”

¹¹ Na rĩrĩ, guoko kwa Mwathani nĩgũgũkĩrĩire. Nĩgũtuĩka mũtumumu na kwa ihinda ndũgũkorwo ũkĩona ũtheri wa riũa.”

O hĩndĩ iyo akĩona marundurundu, na akĩgĩo nĩ nduma, akĩambĩrĩria kũhambahambata, agĩcaragia mũndũ wa kũmũnyiita guoko amũtongorio.

¹² Nake barũthi oona ũrĩa gwekĩka, agĩtĩkia, nĩgũkorwo nĩagegirio nĩ ũrutani ũcio ũkonĩ Mwathani.

Paũlũ arĩ Antiokia ya Bũrũri wa Pisidia

¹³ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao, moima Pafu makĩhaica marikabu magĩthĩ Periga kũu bũrũri wa Pamufilia, kũrĩa Johana aamatigire agĩcoka Jerusalemu.

¹⁴ Moima Periga, magĩthĩ na mbere magĩkinya Antiokia ya bũrũri wa Pisidia. Na mũthenya wa Thabatũ magĩtoonya thunagogi magĩkara thĩ.

¹⁵ Thuutha wa gũthomwo kwa Maandĩko ma Watho na ma Anabii, anene a thunagogi makĩmatũmanĩra makĩmeera atĩrĩ; “Ariũ a Ithe witũ, angĩkorwo mũrĩ na ũhoro wa kũmĩrĩria andũ-rĩ, maarĩriei.”

¹⁶ Paũlũ akĩrũgama, na aarĩkia kũmakiria na guoko akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Isiraeli o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mũhooyaga Ngai, ta thĩkĩrĩria!”

¹⁷ Ngai wa andũ a Isiraeli nĩathuurire maithe maitũ; agĩtũma andũ acio matheereme hĩndĩ ĩrĩa maatũũraga Misiri, na akĩmaruta bũrũri ũcio na hinya mũnene,

¹⁸ nĩakĩrĩrĩrie mĩtugo yao ihinda rĩa ta mĩaka mĩrongo ĩna marĩ werũ-inĩ,

¹⁹ akĩniina ndũrĩrĩ mũgwanja kũu Kaanani nago bũrũri wacio akĩũhe andũ aake ũtuĩke igai rĩao.

²⁰ ũhoro ũcio wothe wekĩkire ihinda-inĩ rĩa ta mĩaka magana mana ma mĩrongo ĩtano.

“Thuutha wa ũguo, Ngai akĩmahe atĩrĩrĩrĩ bũrũri o nginya hĩndĩ ya Samũeli ũrĩa warĩ mũnabii.

²¹ Hĩndĩ ĩyo andũ makiuga maheo mũthamaki, nake Ngai akĩmahe Saũlũ mũrũ wa Kishu, wa mũhĩrĩga wa Benjamini, nake agĩathana mĩaka mĩrongo ĩna.

²² Thuutha wa kweheria Saũlũ, agĩtua Daudi mũthamaki wao. Akĩruta ũira ũmũkoniĩ, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩnyonete Daudi mũrũ wa Jesii arĩ mũndũ ũkenagia ngoro yakwa; we nĩarĩkaga ũrĩa wothe ngwenda eke.’

²³ “Kuuma rũciaro-inĩ rwa mũndũ ũyũ, Ngai nĩareheire andũ a Isiraeli Mũhonokia, na nĩwe Jesũ, o ta ũrĩa eeranĩire.

²⁴ Jesũ atanooka, Johana nĩahunjagĩria andũ othe a Isiraeli ũhoro wa kwĩrira mehia na ũhoro wa kũbatithio.

²⁵ Na rĩrĩa Johana aarĩkagia wĩra wake nĩoririe atĩrĩ: ‘Mwĩciiragia nĩ nĩ nĩ ũũ? Nĩ ti nĩ we. Aca nĩ ti nĩ, nowe nĩegũka thuutha wakwa, o we ũrĩa nĩ itagĩrĩrwo kuohora ndigi cia iraatũ ciake.’

²⁶ “Ariũ a Ithe witũ, o inyuĩ ciana cia Iburahĩmu, o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai, ũhoro ũyũ wa ũhonokio nĩ ithuĩ tũtũmĩrwo.

²⁷ Andũ a Jerusalemu na anene ao matiakũũranire Jesũ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa maamũtuĩrĩre ciira, makĩhingia ciugo cia anabii iria ithomagwo o mũthenya wa Thabatũ.

²⁸ O na gũtuika mationire gĩtũmi kĩiganu gĩa gũtũma ooragwo, nĩmathaithire Pilato aathane ooragwo.

²⁹ Na maarĩkia kũhingia maũndũ mothe marĩa maandĩkĩtwo ũhoro wake, makĩmũcurũria kuuma mũtĩ-igũrũ, makĩmũiga mbĩrĩra.

³⁰ No rĩrĩ, Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ,

31 na kwa ihinda rĩa mĩthenya mĩngĩ nĩonirwo nĩ andũ arĩa moimite nao Galili, magathiĩ Jerusalemu. Na rĩu acio nĩo aira aake kũrĩ andũ aitũ.

32 “Tũramwĩra ũhoru mwega: Ũhoru ũrĩa Ngai eerĩire maithe maitũ,

33 nĩatũhingĩirie ithuĩ ciana ciao, na ũndũ wa kũriũkia Jesũ. O ta ũrĩa kwandĩkitwo thĩinĩ wa Thaburi ya keerĩ atĩrĩ:

“Wee ũrĩ Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.’

34 Naguo ũhoru wa ma wa atĩ Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩguo ndakabuthe-rĩ, nĩ warĩtio na ciugo ici:

“Nĩngakũhe irathimo iria theru na iria itarĩ hĩndĩ ingĩaga iria cierĩirwo Daudi.’

35 ũndũ ũcio nĩwarĩtio handũ hangĩ atĩrĩ:

“Wee ndũkareka ũrĩa waku Mũtheru abuthe.’

36 “Nĩgũkorwo rĩrĩa Daudi aarĩkirie gũtungatĩra Ngai rũciaro-inĩ rwake, nĩakuire; agĩthikwo hamwe na maithe make naguo mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

37 No ũrĩa Ngai aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ ndaabuthire.

38 “Nĩ ũndũ ũcio, ariũ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoru wa kũrekerwo kwa mehia nĩũhunjĩtio kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa Jesũ.

39 Na mũndũ wotho ũmwĩtikĩtie nĩatuuagwo mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa watho wa Musa ũtangĩamũtuire mũthingu.

40 Mwĩmenyererej, nĩgeetha ũhoru ũrĩa anabii maaririe ndũkanamũkore, rĩrĩa moigire atĩrĩ:

41 “Ta rorai, inyuĩ anyũrũrania,
gegaai na mũthire,
nĩgũkorwo nĩngwĩka ũndũ matukũ-inĩ manyu,
ũrĩa mũtangĩtikia,
o na mũngĩrwo nĩ mũndũ.’ ”

42 Rĩrĩa Paũlũ na Baranaba moimaga thunagogi, andũ makĩmeera moke mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire wa Thabatũ nĩguo mathĩ na mbere kwaria ũhoru ũcio.

43 Hĩndĩ irĩa mũcemanio wathirire, Ayahudi aingĩ na andũ arĩa meegarũrite magatuĩka Ayahudi makĩrũmĩrĩra Paũlũ na Baranaba, nao makĩmaarĩria na makĩmaringĩrĩria mathĩ na mbere gũikara wega-inĩ wa Ngai.

44 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire wa Thabatũ, hakuhĩ andũ othe a itũra rĩu inene magĩũka kũigua kiugo kĩa Mwathani.

45 Hĩndĩ irĩa Ayahudi moonire kĩrĩndĩ kũu, makĩnyitwo nĩ ũiru na makĩaria ciugo njũru cia gũũkĩrĩra ũrĩa Paũlũ oigaga.

46 Nao Paũlũ na Baranaba makĩmacookeria marĩ na ũcamba makĩmeera atĩrĩ, “No nginya tũngĩrambire kũheana kiugo kĩa Ngai kũrĩ inyuĩ. No rĩrĩ, kuona nĩmũraũrega na mũgetuĩra atĩ mũtiagirĩrwo nĩ muoyo wa tene na tene-rĩ, rĩu nĩtũkũgarũrũka tũthĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

47 Nĩgũkorwo Mwathani atwathĩte agatwĩra atĩrĩ:

“Nĩndĩmũtuĩte ũtheri wa gũtherera andũ-a-Ndũrĩrĩ,
nĩguo mũtware ũhoru wa ũhonokio nginya ituri-inĩ cia thĩ.’ ”

48 Hĩndĩ irĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ maaiguire ũguo magĩkena na magĩtũia kiugo kĩa Mwathani, nao andũ arĩa othe maathĩrĩrio muoyo-inĩ wa tene na tene magĩtikia.

49 Nakĩo kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja kũndũ guothe kũu bũrũri-inĩ.

50 No Ayahudi magĩakĩrĩria atumia arĩa meyamũrĩre Ngai na maarĩ igweta, o na anene a itũũra inene. Makĩrutithia ngũĩ ya gũũkĩrĩra Paũlũ na Baranaba nĩguo manyariirwo, na makĩmaingata moime bũrũri-inĩ wao.

51 Nĩ ũndũ ũcio makĩribariba rũkũngũ kuuma magũrũ mao kuonania, atĩ nĩmatigana nao na magĩthiĩ Ikonia.

52 Nao arutwo makĩiyũrwo ni gĩkeno, na makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru.

14

Paũlũ na Baranaba marĩ Ikonia

1 Na rĩrĩ, Paũlũ na Baranaba marĩ kũu Ikonia, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi o ta mũtugo. Marĩ kũu makĩaria na ũhoti mũingĩ mũno o nginya Ayahudi aingĩ na andũ-a-Ndũrĩrĩ magĩtĩkia.

2 No Ayahudi arĩa maaregire gwĩtĩkia nĩmathogothire andũ-a-Ndũrĩrĩ, makĩmathũkia meciirĩa nĩgeetha mookĩrĩre ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

3 Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba magĩkara kũu ihinda iraaaya, makĩaria marĩ na ũcamba nĩ ũndũ wa Mwathani, o we wekĩrĩre ndũmĩrĩri ya wega wake hinya na ũndũ wa kũmahotithia kũringa ciama na morirũ.

4 Andũ a itũũra rĩu inene makĩgayũkana; amwe magĩtĩkania na Ayahudi, nao arĩa angĩ magĩtĩkania na atũmwo.

5 Nĩ kwarĩ na ndundu yathugundĩtwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na Ayahudi, hamwe na atongoria ao, nĩguo mameeke ũũru, na mamahũũre na mahiga nyuguto.

6 No nao makĩmenya ũhoru ũcio, na makĩũrĩra matũũra manene ma bũrũri wa Likaonia, na nĩmo Lisitera, na Deribe, o na bũrũri ũrĩa wagũthiũrũrũkĩirie,

7 kũrĩa maathiire na mbere kũhunjia ũhoru mwega.

Paũlũ na Baranaba marĩ Lisitera na Deribe

8 Nakuo kũu Lisitera nĩ kwarĩ mũndũ warĩ mwonju magũrũ, na aatũũrĩte arĩ mwonju kuuma gũciarwo na ndetwarĩte na magũrũ o narĩ.

9 Nake agĩthikĩrĩria Paũlũ akĩaria. Paũlũ aamũrora, akĩona atĩ aarĩ na witĩkio wa kũhonio,

10 akĩmwĩta na mũgambo mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama na magũrũ maku!” Na o hĩndĩ iyo, mũndũ ũcio akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara.

11 Rĩrĩa gĩkundi kũu kĩa andũ kĩonire ũrĩa Paũlũ eekĩte, gĩkianĩrĩra na rũthiomi rwa Likaonia gĩkiuga atĩrĩ, “Ngai nĩciikũrũkĩte kũrĩ ithuĩ itariĩ ta andũ!”

12 Magĩta Baranaba Zeu,* nake Paũlũ makĩmwĩta Herime tondũ nĩwe warĩ mwaria ũrĩa mũnene.

13 Mũthĩnjĩri-ngai ya Zeu, ũrĩa hekarũ yake yarĩ o hau nja ya itũũra, akĩrehe ndegwa na mahũa maatumĩtwo ta thũmbĩ hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene, tondũ we na gĩkundi kũu kĩa andũ nĩmendaga kũmarutĩra magongona.

* 14:12 Zeu yarĩ ngai nene ya Ayunani, na nĩyo yarĩ ngai ya itũũra rĩa Lisitera. Baranaba aatuĩkaga nĩahanaine na ngai iyo.

14 No rīrĩa atūmwo acio Baranaba na Paūlū maaiguire ūguo, magītembūranga nguo ciao, makīhanyūka, magītoonya kūrī kīrīndī, makīanagīrira atīrī,

15 “Andū aya, mūreka ūguo nīkī? Ithuī tūrī o andū ta inyuī. Tūmūreheire ūhorō mweга, wa kūmwīra mūgarūrūke mūtīgane na maūndū marīa matarī kīene, mūcookerere Ngai ūrīa ūtūūraga muoyo, o we ūrīa wombire igūrū na thī na iria na indo ciothe iria irī kuo.

16 Tene, nīarekereirie ndūrīrī ciothe ithiige na mīthiire yacio nyene,

17 no ndaigana gwītiga atarī na ūira wa kuonania atī arī kuo: nīamuonetie ūtugi na ūndū wa kūmuurīria mbura yumīte igūrū na kūmūhe magetha hīndī ya kīmera; nīamūheaga irio nyingī na akaiyūria ngoro cianyu na gīkeno.”

18 No o na maarītīe ciugo icio, nī maarī na wīra mūrītū wa kūgīria gīkundi kīu kīa andū kīmarutīre igongona.

19 Na rīrī, hīndī īyo Ayahudi angī magīūka moimīte Antiokia na Ikonīa, nao makīguucīrīria gīkundi kīu kīa andū, gīgīcooka mwena wao. Gīkundi kīu gīkīhūūra Paūlū na mahīga nyuguto, na gīkīmūkururia, gīkīmūruta nja ya itūūra, gūciirītīe nī mūkuū.

20 No arutwo maarīkia kūmūrīgiicīria, agīūkīra agīcooka itūūra-inī. Mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre, we na Baranaba makīuma kūu magīthī Deribe.

Paūlū na Baranaba Gūcooka Antiokia ya Suriata

21 Paūlū wa Baranaba makīhunjia ūhorō mweга itūūra-inī rīu na magītūma andū aingī matuīke arutwo. Magīcooka makīhūndūka magīthī Lisītera, na Ikonīa, na Antiokia,

22 magīkağīra arutwo hinya na kūmomīrīria nīgeetha matūūre marūmīte wītīkio. Makameeraga atīrī, “No nginya ithuī tūgerere mathīna-inī maingī nīguo tūtoonye ūthamaki-inī wa Ngai.”

23 Paūlū na Baranaba makīmaamūrīra athuuri a kanitha na makīhooya Ngai mehīngīte kūrīa irio, makīmaneana kūrī Mwathani, o we ūrīa meehokete.

24 Thuutha wa gūtuīkanīria Pisīdia, magīkinya Pamufīlia,

25 na maarīkia kūhunjia kiugo kūu Perīga, magīkūrūka magīthī Atalia.

26 Moima Atalia makīhaica marikabu, magīcooka Antiokia, o kūrīa maahoeirwo weга wa Ngai mbere nī ūndū wa wīra ūrīa maarīkītīe kūruta.

27 Maakinya kūu magīcookanīrīria andū a kanitha hamwe, makīmeera ūrīa wothe Ngai ekīte agereire harīo na ūrīa aahingūrīre andū-a-Ndūrīrī mūrango wa gwītīkia.

28 Nao magīkara na arutwo kūu ihinda iraya.

15

Mūcemanio wa Kanitha Jerusalemu

1 Na rīrī, andū amwe magīkūrūka kuuma Judea magīthī Antiokia, na nīmarutaga ariū a Ithe wītū makameera atīrī: “Mūngīaga kūrūa kūrīngana na mūtugo ūrīa warutanirwo nī Musa, mūtingīhonoka.”

² Ũndũ ũyũ ũgĩtũma Paũlũ na Baranaba macookanĩrie na makaranie mũno nao. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba makĩamũrwo, marĩ na etĩkia angĩ, maambate mathiĩ Jerusalemu makone atũmwo na athuuri nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio.

³ Naguo kanitha ũkĩmoimagaria, na rĩrĩa maatuĩkanagĩria Foinike na Samaria, nĩmaheanaga ũhoru wa ũria andũ-a-Ndũrĩrĩ maagarũrũkire kũrĩ Ngai. Ũhoru ũcio ũgĩkenia ariũ a Ithe witũ mũno.

⁴ Na maakinya Jerusalemu, makĩamũkĩrwo nĩ kanitha, na atũmwo, na athuuri, nao makĩmeera maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩte agereire harĩo.

⁵ Hĩndĩ iyo andũ amwe a arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya Afarisai makĩrũgama, makiuga atĩrĩ, “Andũ a Ndũrĩrĩ no nginya marue na maathwo atĩ marũmagie watho wa Musa.”

⁶ Nao atũmwo na athuuri magĩcemanĩa nĩgeetha maarĩrĩrie ũhoru ũcio.

⁷ Thuutha wa mĩario mĩingĩ, Petero akĩrũgama, akĩmarĩria, akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũĩ atĩ ihinda rĩhĩtũku, Ngai nĩathuurire kuuma gatagatĩ kanyu nĩguo andũ-a-Ndũrĩrĩ maigue ndũmĩrĩri ya Ũhoru-ũria-Mwega kuuma kũrĩ nĩ na nĩguo metĩkie.

⁸ Nake Ngai, ũria ũũĩ ngoro, akĩonania atĩ nĩametĩkĩrĩte na ũndũ wa kũmahe Roho Mũtheru, o ta ũria aatũhete.

⁹ Ndeekĩrĩre ngũũrani gatagatĩ gaitũ nao, nĩgũkorwo maatheririre ngoro ciao na ũndũ wa wĩtĩkio.

¹⁰ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, nĩ kĩĩ kĩratũma mwende kũgeria Ngai na ũndũ wa gwĩkĩra arutwo icooki ngingo rĩrĩa ithuĩ o na kana maithe maitũ tũtarĩ twahota gũkuua?

¹¹ Aca! Twĩtĩkĩtie atĩ tũhonokete nĩ ũndũ wa wega wa Mwathani witũ Jesũ, o ta ũria o nao mahonokete.”

¹² Nakĩo kũngano gĩothe gĩgĩkĩra ki gĩgĩthikĩrĩria Baranaba na Paũlũ makĩheana ũhoru wa ciamna na morĩrũ iria Ngai eekĩte kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire harĩo.

¹³ Rĩrĩa maarĩkirie kwaria, Jakubu akĩaria akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta thikĩrĩriai.

¹⁴ Simoni nĩatũtaarĩria ũria Ngai oonanirie wendo wake hĩndĩ ya mbere na ũndũ wa gwĩthuurĩra andũ kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩguo matũike aake.

¹⁵ Nacio ciugo cia anabii ikaringana na ũhoru ũcio, o ta ũria kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

¹⁶ “Thuutha wa ũguo nĩngacooka,
na njake rĩngĩ hema ya Daudi ĩria ĩgwĩte.

Nĩngaka iganjo rĩayo rĩngĩ,
na ndĩmĩcookie harĩa yarĩ,

¹⁷ nĩgeetha matigari marongoragie Mwathani,
o na andũ othe a Ndũrĩrĩ arĩa metanagio na rĩitwa rĩakwa,
ũguo nĩguo Mwathani ũria wĩkaga maũndũ macio ekuuga’

¹⁸ marĩa moĩkaine kuuma o tene.

¹⁹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ngũtua atĩrĩ, tũtuge kũritũhĩria ũhoru andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maragarũrũka kũrĩ Ngai.

²⁰ Handũ ha ũguo-rĩ, twagĩrĩrwo tũmaandĩkĩre marũa, tũmeere methemage kuumana na irio iria ithaahĩtio nĩ mĩhianano, nĩngĩ

metheemage kuumana na ũmaraya, na kuumana na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na kuumana na thakame.

²¹ Nĩgũkorwo ũhoru wa Musa nĩwahunjagio matũũra-inĩ mothe o kuuma mahinda ma tene mũno, na nĩũthomagwo thunagogi-inĩ mũthenya yothe ya Thabatũ.”

Marũa ma Kĩama kũrĩ Andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa Metĩkĩtie

²² Hĩndĩ ĩyo atũmwo na athuuri, hamwe na kanitha wothe, magĩtua itua mathuure andũ amwe ao mamatũme Antiokia marĩ na Paũlũ na Baranaba. Magĩthuura Judasi (ũrĩa wetagwo Barasaba) na Sila, nao andũ aya eerĩ maarĩ atongoria thĩinĩ wa ariũ a Ithe witũ.

²³ Makĩmatũma na marũa maya:

Nĩ ithuĩ atũmwo na athuuri, o ithuĩ ariũ a Ithe wanyu,

Kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie kũu Antiokia, na Suriata, na Kilikia:

Amũkĩrai ngeithi.

²⁴ Nĩtũiguĩte atĩ andũ amwe nĩmooimire kũrĩ ithuĩ matarĩ na rũũtha rwitũ, na makĩmũthĩnia, na makĩnyariira meciiria manyu nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririe.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ithuothe nĩtũiguanĩre tũthuure andũ amwe tũmatũme kũrĩ inyuĩ marĩ na arata aitũ endwa, Baranaba na Paũlũ,

²⁶ andũ arĩa matwarĩrĩrie mũoyo yao ũgwati-inĩ nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩa Mwachani witũ Jesũ Kristũ.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwtatũma Judasi na Sila nĩgeetha makĩndĩre ũhoru ũyũ tũramwandĩkĩra na ciugo cia tũnua twao.

²⁸ Nĩkuonekete arĩ wega kũrĩ Roho Mũtheru o na kũrĩ ithuĩ twage kũmũkuuithia mũrigo ũkĩrĩte maũndũ maya:

²⁹ Na rĩrĩ, mũtikarĩage irio iria irutĩrwo mũhianano, na mũtikanyuuage thakame, na mũtikarĩage nyama cia nyamũ cia gũitwo, na mũtigane na ũmaraya. Mwetheema maũndũ macio-rĩ, nĩmũgwĩka wega.

Tigwoi ũhoru.

³⁰ Nao andũ acio makiugĩrwo ũhoru, na makĩharũrũka magĩthĩ Antiokia, kũrĩa maacookanĩrĩrie kanitha hamwe, na makĩneana marũa macio.

³¹ Rĩrĩa andũ maathomire marũa macio, magĩkena nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya kũmoomĩrĩria ĩrĩa yaandĩkĩtwo marũa-inĩ macio.

³² Nao Judasi na Sila, arĩa o ene maarĩ anabii, makĩaria maũndũ maingĩ ma kũmĩrĩria na kuongerera ariũ a Ithe witũ hinya.

³³ Thuutha wa gũikara kũu kwa ihinda-rĩ, makiugĩrwo ũhoru na irathimo cia thayũ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩguo macooke kũrĩ andũ arĩa maamatũmĩte.

³⁴ (Nowe Sila akĩona arĩ wega aikare kũu.)

³⁵ No Paũlũ na Baranaba magĩtigwo kũu Antiokia, kũrĩa o, na andũ angĩ aingĩ maarutanaga na makahunjia kiugo kĩa Mwachani.

Paũlũ na Baranaba Gũkararania

³⁶ Thuutha wa mīthenya iigana ūna, Paŭlū akīra Baranaba atīrī, “Reke tūcooke tūgaceerere ariū na aarī a Ithe witū matūūra-inī mothe marīa tūhunjītie kiugo kīa Mwathani, tūkamenye ūria matariī.”

³⁷ Baranaba nīeendaga kuoya Johana, ūria wetagwo Mariko mathiī nake,

³⁸ no Paŭlū ndonaga arī wega mathiī nake, tondū nīamatiganīrie rīria maarī Pamufilia na akīaga gūthiī kūruta wīra nao.

³⁹ Makīgīa na gūkararania kūnene o nginya makīamūkana. Baranaba akīoya Mariko, makīhaica marikabu, magīthiī Kuporo,

⁴⁰ no Paŭlū agīthuura Sila, na maarīkia kūhooerwo wega wa Mwathani nī ariū na aarī a Ithe witū, magīthiī.

⁴¹ Agītuīkanīria Suriata na Kilikia, agīkagīra makanitha hinya.

16

Timotheo Kūnyitana na Paŭlū na Sila

¹ Na rīrī, Paŭlū agīkinya Deribe agīcooka akiuma kuo agīthiī Lisitera, kūrīa mūrutwo wetagwo Timotheo aatūuraga, ūria nyina aarī Mūyahudi mūtumia wetikītie Ngai, no ithe aarī Mūyunani.

² Ariū na aarī a Ithe witū a kū Lisitera na Ikonja nīmaragia wega igūrū rīake.

³ Paŭlū nīendaga mathiī nake rūgendo, no nī tondū wa Ayahudi arīa maatūuraga kūu, akīmūruithia nīgūkorwo nīmooī atī ithe aarī Mūyunani.

⁴ Na rīria maathiiaga kuuma itūūra nginya rīria rīngī, nīmeeraga andū matua marīa maatuītwo nī atümwo na athuuri kūu Jerusalemu nīguo andū mamaathīkagīre.

⁵ Nī ūndū ūcio makanitha makīgīa na hinya ūhoroinī wa gwītīkia na makongererekaga mūigana o mūthenya.

Paŭlū kuona Kīoneki kīa Mūdū wa Makedonia

⁶ Paŭlū na andū arīa maarī nao magītuīkanīria būrūri wothe wa Firigia na Galatia, nīgūkorwo nīmagirītio nī Roho Mūtheru kūhunja kiugo kūu būrūri wa Asia.

⁷ Rīria maakinyire mūhaka-inī wa Misia, makīgeria gūtoonya Bithinia, no Roho wa Jesū ndaigana kūmetīkīria gūtoonya.

⁸ Nī ūndū ūcio makīhītūka Misia, magīkūrūka magīkinya Teroa.

⁹ Ūtukū ūcio-rī, Paŭlū akīona kīoneki kīa mūdū wa Makedonia arūgamīte akīmūthaiha, akīmūwīra atīrī, “Ūka gūkū Makedonia ūtūteithie.”

¹⁰ Paŭlū aarīkia kuona kīoneki kīu, tūkīhaarīria o hīndī iyo nīgeetha tūthiī Makedonia, tūgītua atī Ngai nīatwītīte tūkamahunjīrie Ūhorō-ūrīa-Mwega.

Kūhonoka kwa Lidia kūu Filipi

¹¹ Twaarīkia kuuma Teroa, tūgīthiī na marikabu twerekeire Samotherake, na mūthenya ūyū ūngī tūgīthiī Neapoli.

¹² Kuuma kūu tūgīthiī Filipi, kūrīa gwathagwo nī andū a Roma, na nīrīo rīarī itūūra rīria inene rīa būrūri ūcio wa Makedonia. Na tūgīkara kūu mīthenya itaarī mīngī.

¹³ Mūthenya wa Thabatū wakinya tūkiuma nja ya kīhingo gīa itūūra, tūgīthiī rūū-inī, tūtaanyīte kuona handū ha kūhooerwo Ngai.

Tügũikara thĩ na tũkĩambĩrĩria kwarĩria andũ-a-nja arĩa monganĩte hau.

¹⁴ Na rĩrĩ, ũmwe wa andũ-a-nja acio maathikĩrĩrie eetagwo Lidia, ũrĩa warĩ mwonjoria wa nguo cia rangi wa ndathi, na oimĩte itũũra rĩa Thuatira, na aarĩ mũhooi Ngai. Nake Mwathani akĩhingũra ngoro yake, akĩamũkĩra ndũmĩrĩri ya Paũlũ.

¹⁵ Rĩrĩa we na andũ a nyũmba yake maabatithirio-rĩ, nĩatũnyiitire ũgeni gwake mũciĩ agĩtwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmuonete atĩ nĩnjĩtikĩtie Mwathani-rĩ, ũkai mũgaikare nyũmba gwakwa.” Nake agĩtũringĩrĩria tũthĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Njeera

¹⁶ Hĩndĩ ĩmwe tũgĩthĩ harĩa haahooyagĩrwo Ngai, nĩtwatũngirwo nĩ mũirĩtu warĩ ngombo na nĩarĩ na roho wa kũragũra. Nake nĩatũmaga ene we meonere mbeeca nyingĩ mũno nĩ ũndũ wa ũragũri wake

¹⁷ Mũirĩtu ũcio akĩrũmĩrĩra Paũlũ hamwe na ithuĩ, akĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩ ndungata cia Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na maramũhe ũhoru wa njĩra ya ũrĩa mũngĩhonokio.”

¹⁸ Mũirĩtu ũcio agĩthĩ na mbere na gwĩka ũguo mũthenya mũingĩ. Marigĩrĩrio-inĩ Paũlũ agĩthirĩka mũno nginya akĩhũgũkĩra roho ũcio akĩwĩra atĩrĩ, “Ndagwatha thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ uume thĩinĩ wake!” O hĩndĩ iyo roho ũcio ũkĩmuuma.

¹⁹ Rĩrĩa ene mũirĩtu ũcio ngombo maamenyire atĩ mwĩhoko wao wa kuona mbeeca nĩwathira, makĩnyiita Paũlũ na Sila makĩmaguucũrũria makĩmatoonyia ndũnyũ mbere ya aathani.

²⁰ Makĩmarehe mbere ya aciirithania, makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ Ayahudi, na nĩmararehe ngũĩ itũũra-inĩ riitũ

²¹ nĩ ũndũ wa kũrutana mĩtugo ĩrĩa ithuĩ andũ a Roma tũtagĩrĩrwo nĩ gwĩtikĩra o na kana kũmĩka.”

²² Nakĩo kĩrĩndĩ gĩgũkĩrĩra Paũlũ na Sila kĩmeeke ũuru no aciirithania makĩruta watho atĩ marutwo nguo na mahũũrwo iboko.

²³ Thuutha wa kũhũũrwo mũno magĩkio njeera, na mũrangĩri wa njeera agĩathwo amarangĩre wega.

²⁴ Aarĩkia kwamũkĩra watho ũcio, akĩmaikia kanyũmba ka na thĩinĩ na akĩohithania magũrũ mao na ndungu.

²⁵ Na rĩrĩ, ta ũtukũ gatagatĩ, Paũlũ na Sila nĩkũhooya maahooyaga makĩinagĩra Ngai nyĩmbo, nao andũ arĩa angĩ mohetwo maka-mathikĩrĩria.

²⁶ Na o rĩmwe gũkĩgĩa gĩthingithia kĩnene o nginya mũthingi ya njeera ĩgĩthingitha. Nayo mĩrango yotho ya njeera ikĩhingũka o rĩmwe, na mũnyororo ya mũndũ o mũndũ ikĩregera.

²⁷ Mũrangĩri wa njeera akĩarahũka, na rĩrĩa aarorire akĩona mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhingũku, akĩruta rũhiũ rwake rwa njora akĩenda kwĩyũraga tondũ eeciiririe atĩ andũ arĩa mohetwo nĩmoorĩte.*

²⁸ No Paũlũ akĩanĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeegere ngero! Ithuothe tũrĩ ho!”

²⁹ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera agĩtia matawa, agĩcooka akĩhanyũka thĩinĩ akĩinainaga, akĩgũithia mbere ya Paũlũ na Sila.

* **16:27** Mũndũ muohe angĩorire njeera, mũthigari nĩwe woragawo, nĩkĩo mũthigari ũyũ endaga kwĩyũraga o kabere.

30 Agĩcooka akĩmoimia na nja, akĩũria atĩrĩ, “Athuuri aya, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo honoke?”

31 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkia Mwathani Jesũ, na nĩũkũhonoka, wee, o hamwe na andũ a nyũmba yaku.”

32 Magĩcooka makĩmwarĩria ũhoru wa kiugo kĩa Mwathani, hamwe na andũ arĩa angĩ othe maarĩ gwake nyũmba.

33 O ihinda rĩu rĩa ũtukũ, mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmooya, akĩmathambia irona, na o hĩndĩ iyo we na andũ othe a nyũmba yake makĩbatithio.

34 Mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmatwara gwake nyũmba, na akĩmahe irio. Akĩiyũrwo nĩ gĩkeno tondũ nĩeetĩkirie Ngai, we o hamwe na andũ a nyũmba yake yothe.

35 Na rĩrĩ, gwakĩa aciirithania magĩtũma thigari ikeere mũrangĩri ũcio wa njeera atĩrĩ, “Rekereria andũ acio mathiĩ.”

36 Nike mũrangĩri ũcio wa njeera akĩira Paũlũ atĩrĩ, “Aciirithania maathana, moiga atĩ wee na Sila mũrekererio. Rĩu no mũthiĩ. Thiĩ na thayũ.”

37 No Paũlũ akĩira thigari icio atĩrĩ, “Maratũhũũrire mbere ya mũngĩ tũtaciirithĩtio, o na gũtuĩka ithuĩ tũrĩ raiya a Roma, na maratũikia njeera. Rĩu marakĩenda gũtũruta na hitho? Aca! Reke mooke o ene matũrute nja, matuumagarie.”

38 Nacio thigari igĩcookeria aciirithania ũhoru ũcio, na rĩrĩa maaiguire atĩ Paũlũ na Sila maarĩ raiya a Roma, makĩmaka.

39 Nao magĩũka kũmahooreria, na makĩmoimagaria kuuma njeera, makĩmathaitha moime itũũra rĩu mathiĩ.

40 Paũlũ na Sila maarĩkia kuuma njeera, magĩthiĩ mũciĩ kwa Lidia, kũria maakorire ariũ na aarĩ a Ithe witũ, na makĩmoomĩrĩria. Magĩcooka magĩũthiĩra.

17

Paũlũ na Sila marĩ Thesalonike

1 Na rĩrĩ, maarĩkia gũtuĩkanĩria Amufipoli na Apolonia, magĩkina Thesalonike, kũria kwarĩ na thunagogi ya Ayahudi.

2 Paũlũ agĩtoonya thunagogi, o ta ũrĩa aamenyerete, na mũthenya itatũ ya Thabatũ akĩaranĩria nao kuuma Maandĩko-inĩ,

3 akĩmataarĩria na akĩmaiguithia atĩ kwarĩ o nginya Kristũ anyari-irĩke na ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Akĩmeera atĩrĩ, “Jesũ ũyũ ndĩramũhe ũhoru wake-rĩ, nĩwe Kristũ.”

4 Ayahudi amwe magĩtikĩra ũhoru ũcio na magĩtuĩka a thiritũ ya Paũlũ na Sila, o ũndũ ũmwe na gĩkundi kĩnene kĩa Ayunani etigĩri-Ngai, o na atumia aingĩ arĩa maarĩ igweta.

5 No Ayahudi makĩigua ũiru; nĩ ũndũ ũcio magĩcaria andũ arĩa maarĩ mũtugo mũũru kuuma ndũnyũ, makĩmacookanĩrĩria gĩkundi, na makĩambĩrĩria kũruta ngũĩ kũu itũũra-inĩ. Nao makĩhanyũka kwa Jasoni gwetha Paũlũ na Sila nĩgeetha mamoiemie nja kũrĩ kĩrĩndĩ.

6 No rĩrĩa maamaagire, magĩkururia Jasoni na ariũ a Ithe witũ amwe, makĩmarehe kũrĩ anene a itũũra, makĩanagirĩra atĩrĩ: “Andũ aya nĩo marehete thĩina thĩ yothe, na rĩu nĩmookĩte gũkũ,

7 na Jasoni nĩamanyitĩte ũgeni thĩinĩ wa nyũmba yake. Othe nĩmarakararia watho wa Kaisari, makoiga atĩ nĩ kũrĩ na mũthamaki ũngĩ wĩtagwo Jesũ.”

8 Rĩria maaiguire ũguo, kĩrĩndĩ kũu na anene a itũũra magĩtangĩka mũno.

9 Hĩndĩ ĩyo magĩtia Jasoni na andũ arĩa angĩ maarĩ nao irĩhi rĩa kũmarũgamĩrĩra, magĩcooka makĩmarekereria mathĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Berea

10 Na kwarĩkia gũtuka-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ na Sila mathĩ Berea. Nao maakinya kuo, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi.

11 Na rĩrĩ, Ayahudi a Berea maarĩ a ngoro njega gũkĩra Ayahudi a Thesalonike, nĩgũkorwo nĩmamũkĩrĩre ndũmĩrĩri marĩ na wendo mũingĩ, na magathuthuuragia Maandĩko o mũthenya, nĩgeetha moone kana ũrĩa Paũlũ aameeraga warĩ ũhoru wa ma.

12 Ayahudi aingĩ nĩmetĩkirie, o ũndũ ũmwe na atumia aingĩ a Ayunani arĩa maarĩ igweta, o na andũ arũme aingĩ Ayunani.

13 Rĩrĩa Ayahudi a Thesalonike maamenyire atĩ Paũlũ nĩahunjagia kiugo kĩa Ngai kũu Berea-rĩ, magĩthĩ kũu o nakuo, magĩthogotha kĩrĩndĩ na magĩgĩthũkia ngoro.

14 Hĩndĩ o ĩyo ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ athĩ ndwere-inĩ cia iria, no Sila na Timotheo magĩtigwo kũu Berea.

15 Nao andũ arĩa moimagaririe Paũlũ, makĩmũkinyia Athene, na magĩcooka marĩ na ndũmĩrĩri ya Sila na Timotheo atĩ mathĩ kũrĩ Paũlũ narua o ta ũrĩa kũngĩhoteka.

Paũlũ arĩ Athene

16 Paũlũ o ametereire kũu Athene-rĩ, nĩatangĩkire ngoro mũno nĩkuona ũrĩa itũũra rĩu rĩaiyũrite mĩhianano.

17 Nĩ ũndũ ũcio nĩaranagĩria na Ayahudi o na Ayunani arĩa meeyamũrĩre Ngai kũu thunagogi-inĩ, o na ningĩ akaaragia ndũnyũ-inĩ o mũthenya na andũ arĩa maakoragwo ho.

18 Nakĩo gĩkundi kĩa Aepikurio na Asitoiko, arutani a ũũgĩ,* makĩambĩrĩria gũkararania nake. Amwe ao makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ wa mũhuhu arageria kuuga atĩa?” Nao andũ arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ ta mũndũ ũrahunja ũhoru wa ngai ng’eni.” Moigaga ũguo tondũ Paũlũ aahunjagia ũhoru Mweka wa Jesũ o na wa kũriũka gwake.

19 Hĩndĩ ĩyo makĩmuoya na makĩmũtwara mbere ya mũcemanio wa Areopago,† makĩmwĩra atĩrĩ, “No twende kũmenya atĩrĩ, ũrutani ũyũ mwerũ ũrarutana nĩ ũrĩkũ?”

20 Tũraigua ũgĩtwarĩria maũndũ mageni, na nĩtũkwenda kũmenya ũrĩa moigĩte.”

21 (Andũ othe a Athene na andũ a kũngĩ arĩa maatũũraga kuo matirĩ ũndũ ũngĩ meekaga tiga kwaria na gũthikĩrĩria ũhoru wa maũndũ marĩa mageni).

* **17:18** Arutani a Epikurio maarutanaga atĩ ũndũ ũrĩa mweka mũno makĩria warĩ gwĩkenia. Nao arutani a Sitoiko maarutanaga atĩ andũ matũũranagie weka na indo ciothe cia thĩ, matekũmakio nĩ ũhoru wa ruo kana mwago, o na kana wa maũndũ mega na moru ngoro-inĩ.

† **17:19** Areopago nĩ kuuga “Kĩrĩma kĩa Aresi”; Aresi yarĩ ngai ya Ayunani ya marurumĩ na mbaara.

22 Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩrũgama mũcemanio-inĩ wa kĩaama kũu gĩetagwo Areopago akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Athene, nĩnguona atĩ maũndũ-inĩ mothe mũrĩ andũ a ndini mũno.

23 Nĩgũkorwo o na nĩnyonete kĩgongona kĩaandĩkĩtwo maandĩko maya: KŪRĨ NGAI ĪRĨA ĪTOŪO, rĩrĩa ngoretwo ngĩceera na ngarora wega indo cianyu iria nyamũre cia kũhooywo. Na rĩrĩ, kĩrĩa mũhooyaga mũtooi nĩkĩo ngũmũhe ũhoru wakĩo.

24 “Ngai ũrĩa wombire thĩ na indo ciothe iria irĩ kuo nĩwe Mwathani wa igũrũ na thĩ, na ndatũũraga hekarũ ciakĩtwo na moko.

25 Na ndatungatagwo na moko ma andũ, ta abataire kĩndũ, tondũ we mwene nĩwe ũheaga andũ muoyo na mĩhũmũ o na indo iria ingĩ ciothe.

26 Kuuma harĩ mũndũ ũmwe, nĩathondekire ndũrĩrĩ ciothe cia andũ nĩguo matũũre kũndũ guothe thĩ; na agĩtua mahinda mao o na kũndũ kũrĩa megũtũũra.

27 Ngai eekire ũguo nĩgeetha andũ mamũmaathe na hihi mamũhambatĩre mamuone, o na gũtuũka ndarĩ haraaya na o ũmwe witũ.

28 ‘Nĩgũkorwo nĩ thĩinĩ wake tũtũũraga na tũgetwara, na tũgakorwo tũrĩ muoyo.’ O ta ũrĩa aandĩki amwe a nyĩmbo cianyu moigĩte atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ a rũciaro rwake.’

29 “Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ a rũciaro rwa Ngai, tũtiagĩrĩrwo nĩ gwĩciiria atĩ Ngai ahaana ta mũhianano wa thahabu kana wa betha, o na kana wa ihiga, ũrĩa ũthondeketwo na mũthugundĩre na ũũgĩ wa mũndũ.

30 Mahinda ma tene Ngai ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio wa kwaga ũmenyo, no rĩu nĩathĩte andũ othe a kũndũ guothe merire.

31 Nĩgũkorwo nĩatuĩte mũthenya ũrĩa agaatuĩra thĩ ciira na kĩhooto na ũndũ wa mũndũ ũrĩa athuurĩte. Nĩamenyithanĩtie ũndũ ũyũ kũrĩ andũ othe na ũndũ wa kũriũkia Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.”

32 Hĩndĩ ĩrĩa maiguire ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ, amwe ao magĩtheka, no angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩtũkwenda gũkũigua ũkĩaria ũhoru ũcio hĩndĩ ingĩ.”

33 Maarĩkia kuuga ũguo, Paũlũ akĩehera Kĩama-inĩ kũu.

34 Andũ mataarĩ aingĩ magĩtuũka arũmĩrĩri a Paũlũ na magĩtũkia. ũmwe wao aarĩ Dionisio, mũndũ warĩ wa thiritũ ya Areopago, o na mũtumia wetagwo Damari, na angĩ maigana ũna.

18

Paũlũ arĩ Korinitho

1 Thuutha ũcio, Paũlũ akiuma Athene agĩthĩ Korinitho.

2 Aakinya kũu agĩkora Mũyahudi wetagwo Akula, mũndũ wa ciarĩrwo Ponto, na aakoretwo oka kuuma Italia marĩ na mũtumia wake Pirisila, tondũ Kilaudio nĩathanĩte Ayahudi othe moime Roma. Nake Paũlũ agĩthĩ kũmona,

3 na tondũ Paũlũ aarĩ mũtumi wa hema o tao-rĩ, agĩkarania na akĩrutithania wĩra nao.

4 O mũthenya wa Thabatũ nĩaheanaga ũhoru thunagogi-inĩ, akĩgeria kũiguithia Ayahudi na Ayunani.

⁵ Rĩria Sila na Timotheo mookire kuuma Makedonia, Paũlũ akĩĩrutĩra gũkorwo akĩhunja mahinda mothe, na akoimbũragĩra Ayahudi atĩ Jesũ niwe Kristũ.

⁶ No rĩria Ayahudi maakararirie Paũlũ na makĩmũruma, akĩribariba nguo ciake nĩ ũndũ wa kũng'ũrĩka na akĩmeera atĩrĩ, "Thakame yanyu ĩromũcookerera! Nĩ ndĩrĩ ũndũ ingĩũrio nĩ ũndũ wanyu. Kuuma rĩu ngũcooka gũthĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ."

⁷ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akiuma kũu thunagogi-inĩ, agĩthĩ kwa mũndũ we-tagwo Titio Jusito, warĩ mũhooi Ngai, nayo nyũmba yake yariganĩte na thunagogi.

⁸ Nake Kirisipo, ũrĩa warĩ mũtongoria wa thunagogi, agĩĩtikia Mwathani hamwe na nyũmba yake yothe; na andũ aingĩ a Korinitho arĩa maamũguire akĩaria magĩĩtikia na makĩbatithio.

⁹ Ũtukũ ũmwe Mwathani akĩira Paũlũ na kĩoneki atĩrĩ, "Ndũkae gwĩtigĩra; thĩ na mbere na kũheana ũhoru, na ndũgaakire.

¹⁰ Nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na gũtirĩ mũndũ ũgũgũtharĩkĩra agwĩke ũũru, tondũ ndĩ na andũ aingĩ gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ."

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩkara kũu mwaka ũmwe na nuthu, akĩmarutaga kiugo kĩa Ngai.

¹² Rĩria Galio aarĩ barũthi wa Akaia, Ayahudi makĩnyiitana magĩtharĩkĩra Paũlũ na makĩmũtwara igooti-inĩ.

¹³ Makiuga atĩrĩ, "Mũndũ ũyũ araringĩrĩria andũ kũhooya Ngai na njĩra ĩria ĩreganĩte na watho."

¹⁴ Na rĩria Paũlũ endaga kwaria, Galio akĩira Ayahudi atĩrĩ, "Korwo inyuĩ Ayahudi mũrateta nĩ ũndũ wa ũndũ mũũru kana ngero njũru-rĩ, nĩ hangĩrĩ na gĩtũmi gĩa kũmũthikĩrĩria inyuĩ.

¹⁵ No kuona atĩ nĩ ũhoru wa ciũria ikonĩ ciugo na marĩitwa na watho wanyu inyuĩ ene-rĩ, menyai ũrĩa mũgwĩka. Nĩ ndigũtuĩka mũtui ciira wa maũndũ ta macio."

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio akiuga marutũrũrwo kuuma igooti-inĩ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi acio othe makĩgarũrũkĩra Sosithene mũtongoria wa thunagogi, na makĩmũhũũrĩra hau mbere ya igooti. No Galio ndaigana kũrũmbũyana na ũhoru ũcio o na atĩa.

Pirisila na Akula, na Apolo

¹⁸ Paũlũ nĩaikarire kũu Korinitho kwa ihinda. Agĩcooka agĩtiga ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo, akĩhaica marikabu agĩthĩ Suriata, marĩ hamwe na Pirisila na Akula. Atanahaica marikabu, aambire akĩenjo njũrĩ yake arĩ kũu Kenikirea, tondũ wa mwĩhitwa eehĩte.

¹⁹ Nao maakinya Efeso, Paũlũ agĩtiga Pirisila na Akula kuo. We mwene agĩtoonya thunagogi na akĩaranĩria na Ayahudi.

²⁰ Nao makĩmũũria aikaranganie nao kuo, nowe akĩrega.

²¹ No rĩria oimaga kuo, akĩmeera atĩrĩ, "Aakorwo nĩ wendi wa Ngai, nĩndĩrĩcooka." Nake akĩhaica marikabu akiuma Efeso.

²² Rĩria aakinyire Kaisarea, akĩambata agĩthĩ kũgeithia Kanitha, agĩcooka agĩkũrũka agĩthĩ nginya Antiokia.

²³ Na thuutha wa Paũlũ gũkaranga kũu Antiokia, akiuma kuo, na agĩthĩ kũndũ na kũndũ bũrũri wothe wa Galatia na Firigia, akĩũmagĩrĩria arutwo othe.

24 O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciariirwo Aleksanderia,* agĩũka Efeso. Aarĩ mũndũ mũthomu, na aarĩ na ũũgĩ mũingĩ mũno wa Maandĩko.

25 Nĩarutĩtwo na njĩra ĩrĩa ya Mwathani, na akaaragia na kĩyo kĩnene, na akarutanaga ũhoro wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuĩka ũbatithio ũrĩa ooĩ warĩ o wa Johana.

26 Nake akĩambĩrĩria kwaria na ũcamba kũu thunagogi-inĩ. Rĩrĩa Pirisila na Akula maamũiguire akĩaria, makĩmũnyiita ũgeni kwao mũciĩ na makĩmũtaarĩria ũhoro wa njĩra ya Ngai wega makĩria.

27 Na rĩrĩa Apolo eendaga gũthiĩ Akaia, ariũ na aarĩ a Ithe witũ makĩmũmĩrĩria na makĩandĩkĩra arutwo akuo marũa makĩmeera mamwamũkĩre. Na aakinya kuo agĩtuĩka ũteithio mũnene kũrĩ andũ arĩa meetĩkĩtie nĩ ũndũ wa wega wa Ngai.

28 Nĩgũkorwo arĩ na ũhoti mũingĩ, nĩahootire Ayahudi biũ mbere ya andũ othe, akĩonanagia kuuma kũrĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

19

Paũlũ arĩ Efeso

1 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Apolo arĩ kũu Korinitho, Paũlũ akĩgerera njĩra ĩrĩa yatuĩkanĩirie mwena wa rũgongo agĩthiĩ nginya Efeso. Aakinya kũu agĩkora arutwo amwe kuo.

2 Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwamũkĩrire Roho Mũtheru rĩrĩa mwetĩkĩrie?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ o na tũtirĩ twaigua atĩ nĩ kũrĩ Roho Mũtheru.”

3 Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmooria atĩrĩ, “Mwakĩbatithirio ũbatithio ũrĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Twabatithirio ũbatithio wa Johana.”

4 Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūbatithio wa Johana warĩ ũbatithio wa kwĩrira kwa mehia. Eeraga andũ metĩkie ũrĩa ũgũũka thuutha wake, nake nĩwe Jesũ.”

5 Rĩrĩa maaguire ũguo, makĩbatithio thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ.

6 Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ aamaigĩrĩire moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomĩ ingĩ na makĩratha mohoro.

7 Nao othe maarĩ ta andũ ikũmi na eerĩ.

8 Paũlũ agĩtoonya thunagogi, na ihinda rĩa mĩeri ĩtatũ akĩaria na ũcamba kuo, akĩgeragia kũringĩrĩria andũ ũhoro wa ũthamaki wa Ngai.

9 No amwe ao makĩũmia ngoro; makĩaga gwĩtikia na magĩcambia Njĩra ĩyo mbere ya kĩrĩndĩ. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmeherera. Akĩoya arutwo agĩthiĩ nao nyũmba ĩrĩa yathomithagĩrio andũ ya Turano, akaaranagĩria na andũ o mũthenya arĩ kuo.

10 Ūndũ ũyũ nĩwathiire na mbere ihinda ta rĩa mĩaka ĩrĩ, o nginya Ayahudi na Ayunani othe arĩa maatũũraga bũrũri wa Asia makĩigua kiugo kĩa Mwathani.

11 Ngai nĩaringire ciama cia mwanya agereire harĩ Paũlũ,

* 18:24 Aleksanderia rĩarĩ itũura rĩa bũrũri wa Misiri, na nĩrĩo rĩarĩ rĩa keerĩ kũneneha kũria guothe thirikari ya Roma yaathanaga. Rĩarĩ na Ayahudi aingĩ mũno.

¹² o nginya itambaya na nguo iria ciahutagia mwĩrĩ wake igatwarĩrwo andũ arĩa maarĩ arũaru, nao makahona mĩrimũ yao na ngoma thũku ikamatiga.

¹³ Na rĩrĩ, Ayahudi amwe arĩa maathiiaga makĩingataga ngoma thũku makĩgeria kũhũthĩra rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ harĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. Moigaga atĩrĩ, “Thiĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ, ũrĩa ũhunjagio nĩ Paũlũ, ndagwatha uume.”

¹⁴ Ariũ mũgwanja a Mũyahudi wetagwo Sikeva, warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene, nĩmekaga ũguo.

¹⁵ Mũthenya ũmwe, ngoma thũku ikĩmacookeria ikĩmeera atĩrĩ, “Jesũ nĩndĩmũũĩ na nĩnjũũĩ ũhoru wa Paũlũ, no inyuĩ mũrĩ a?”

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo mũndũ ũcio warĩ na ngoma thũku akĩmarũgĩrĩa akĩmatoria othe. Akĩmahũũra mũno nginya makiuma nyũmba ĩyo makĩũra marĩ njaga makiuraga thakame.

¹⁷ Rĩrĩa Ayahudi na Ayunani arĩa maatũũraga Efeso maamenyire ũhoru ũcio, othe makĩyũrwo nĩ guoya, narĩo rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ rĩgĩtũũgĩrio.

¹⁸ Andũ aingĩ a arĩa meetĩkirie makĩyũmĩria na makiumbũra waganu wao matekũhitha.

¹⁹ Andũ aingĩ arĩa maaragũraga, magĩcookanĩrĩria mabuku mao na makĩmacinĩra mbere ya andũ othe. Rĩrĩa maatarire thogora wa mabuku macio, magĩkinĩria durakima ngiri mĩrongo ĩtano.

²⁰ Kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja mũno na njĩra ĩyo na gĩkĩgĩa na hinya.

²¹ Thuutha wa maũndũ macio mothe gwĩkĩka, Paũlũ agĩtua itua rĩa gũthĩĩ Jerusalemu, atuĩkanĩrie Makedonia na Akaia. Akiuga atĩrĩ, “Ndaarĩkia gũkinĩria kũu, no nginya ngaacooka thiĩ Roma.”

²² Agĩtũma andũ eerĩ a arĩa maamũteithagĩrĩria, na nĩo Timotheo na Erasito, mathĩĩ Makedonia, nake agĩkaranga kũu bũrũri wa Asia gwa kahinda kanini.

Ngũĩ kũu Efeso

²³ Ihinda-inĩ rĩu nĩ kwagiire na thogothogo nene ĩkonĩĩ ũhoru wa Njĩra ĩyo.

²⁴ Mũturi wa indo cia betha wetagwo Demeterio, ũrĩa wathondekaga tũmĩhianano twa betha twa Aritemi, nĩatũmaga andũ arĩa maaturaga indo icio magĩe na wonjoria mũnene.

²⁵ Nike agĩcookanĩrĩria andũ acio maaturaga indo icio, hamwe na aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra ũhaanaine na wao, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya, inyuĩ nĩmũũĩ nĩtuonaga uumithio mũnene kuuma kũrĩ wonjoria ũyũ.

²⁶ Na nĩmũrona na mũkaigua ũrĩa mũndũ ũyũ ũretwo Paũlũ aigũthĩtie na akahĩtithia andũ aingĩ gũkũ Efeso, na makĩria bũrũri wothe wa Asia akiugaga atĩ ngai iria ithondeketwo nĩ mũndũ ti ngai o na hanini.

²⁷ Ũgwati ũrĩa ũrĩ ho nĩ atĩ to wonjoria witũ wiki ũkũmenererio, no o na hekarũ ya ngai ya mũndũ-wa-nja ĩrĩa nene ĩitagwo Aritemi nĩkwagithio kiene, na ngai ĩyo ya mũndũ-wa-nja yo nyene, ĩrĩa ĩhooyagwo bũrũri-inĩ wothe wa Asia, na thĩ yothe, nĩkũmwo ũkaru wayo.”

28 Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩng'ũrĩka mũno na makĩanĩrĩa, makiugaga atĩrĩ: "Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!"

29 Na thuutha wa kahinda kanini itũũra rĩu rikĩiyũra inegene. Andũ acio othe makĩnyiita Gayo na Arisitariko arĩa moimĩte Makedonia na Paũlũ, nao makĩhanyũka marĩ ngoro ĩmwe magĩtoonya nyũmba ĩrĩa yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

30 Paũlũ nĩendaga kwĩyumĩria mbere ya kĩrĩndĩ kũu, no arutwo makĩmũgĩria.

31 O na anene amwe a bũrũri wa Asia arĩa maarĩ arata a Paũlũ makĩmũtũmanĩra, makĩmũthaiha ndakagerie gũtoonya nyũmba ĩyo yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

32 Kĩũngano kũu gĩkĩaga ũiguano: Amwe maanagĩrĩa makoiga ũũ, na arĩa angĩ makoiga ũũ. Andũ arĩa aingĩ o na matiamenyaga gĩtũmi gĩa gũkorwo hau.

33 Ayahudi makiumĩria Alekisa mbere ya kĩrĩndĩ, na andũ amwe a kĩrĩndĩ kũu makĩanĩrĩa makĩmwĩra ũrĩa egwĩka. Nake akĩmakiria na moko nĩgeetha eyarĩrĩrie mbere yao.

34 No rĩrĩa maamenyire atĩ aarĩ Mũyahudi, othe makĩanĩrĩa na mũgambo ũmwe ihinda ta rĩa mathaa meerĩ makiugaga atĩrĩ, "Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!"

35 Karani wa kĩama gĩa itũũra rĩu agĩkiria kĩrĩndĩ kũu, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ: "Andũ aya a Efeso, githĩ thĩ yothe ndũũ atĩ itũũra rĩa Efeso nĩrĩo rĩene hekarũ ĩrĩa itũũragwo nĩ Aritemi ũrĩa mũnene, na mũhianano wake ũrĩa waharũrũkire kuuma igũrũ?"

36 Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ maũndũ macio matingĩkaanĩka-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ gũkĩra, na mũtikae gwĩka ũndũ wa ihenya.

37 Inyuĩ mwarehe andũ aya haha, o na gũtuĩka ti kũiya maiyĩte indo cia hekarũ, kana makaruma ngai iitũ ya mũndũ-wa-nja.

38 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, angĩkorwo Demeterio na andũ acio angĩ marutaga wĩra nake marĩ na mateta igũrũ rĩa mũndũ o wothe, maciirĩro nĩmahingũre na aciirithania marĩ ho. No mamathitange.

39 Angĩkorwo harĩ na ũndũ ũngĩ mũngĩenda kuuga makĩria ma ũguo, ũcio no ũciirĩrwo kĩaama-inĩ kĩa watho.

40 ũrĩa kũrĩ rĩu nĩ atĩ, tũrĩ ũgwati-inĩ wa gũthitangĩrwo ngũĩ ĩno ya ũmũthĩ. Na kũrĩ ũguo tũtingĩhota kũheana ũhoru wa thogothogo ĩno, tondũ hatĩrĩ na gĩtũmi kĩa yo."

41 Aarĩkia kuuga ũguo, akĩira kĩũngano kũu gĩthiĩ, akĩniina mũcemanio.

20

Paũlũ Gũtuĩkanĩria Makedonia na Ũyunani

1 Na rĩrĩ, ngũĩ ĩyo yarĩkia gũthira, Paũlũ agĩtũmanĩra arutwo, na aarĩkia kũmomĩrĩria, akĩmoigĩra ũhoru agĩthiĩ Makedonia.

2 Agĩtuĩkanĩria mĩena ya kuo, akĩaragia ciugo nyingĩ cia kũũmĩrĩria andũ, na marigĩrĩrio agĩkinya bũrũri wa Ũyunani,

3 kũrĩa aakarire mĩeri ĩtatũ. Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ eeharagĩria kũhaica marikabu athiĩ Suriata, agĩtua itua gũcookera Makedonia, tondũ Ayahudi nĩmaciirĩrie kũmwĩka ũũru.

4 Paũlũ aathire marĩ hamwe na Sopatiro mũrũ wa Puro, mũndũ wa kuuma Berea, na Arisitariko, na Sekundo, andũ a kuuma Thesalonike,

na Gayo wa kuuma Deribe, o hamwe na Timotheo, ningĩ na Tikiko, na Tirofimo, andũ a kuuma bũrũri wa Asia.

⁵ Andũ acio magĩthĩĩ mbere magĩtweterera kũu Teroa.

⁶ No ithuĩ tũkĩhaica marikabu, tũkiuma Filipi thuutha wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũimbia, na thuutha wa mĩthenya ĩtano, tũgĩkora andũ arĩa angĩ kũu Teroa, nakuo tũgĩkara mĩthenya mũgwanja.

Eutiko Kũriũkio kũu Teroa

⁷ Mũthenya wa mbere wa kiumia nĩtwagomanire hamwe nĩguo twenyũre mũgate. Paũlũ akĩarĩria andũ, na tondũ nĩatanyĩte gũthĩĩ mũthenya ũcio warũmĩrĩire-rĩ, agĩthĩĩ na mbere kwaria nginya ũtukũ gatagati.

⁸ Nĩ kwarĩ na matawa maingĩ maakanaga kũu nyũmba ya igũrũ kũrĩa twagomanĩte.

⁹ Nake mwanake wetagwo Eutiko aikarĩte ndirica-inĩ, na o ũrĩa Paũlũ aathiaga na mbere na kwaria-rĩ, noguo mwanake ũcio akĩragĩrĩria gũtoorio nĩ toro. Rĩrĩa aakomire, akĩgũa thĩ kuuma ngoroba ya gatatũ nao mamuoya magĩkora nĩ mũkuũ.

¹⁰ Paũlũ agĩkũrũka, agĩkomera mwanake ũcio akĩmũkumbatĩria akĩmeera atĩrĩ, "Tigai kũmaka, arĩ muoyo!"

¹¹ Agĩcooka akĩambata nyũmba ya igũrũ, akĩenyũra mũgate na akĩrĩa. Na thuutha wa kũmaarĩria nginya gũgĩkĩa-rĩ, akiuma kũu, agĩthĩĩ.

¹² Nao andũ makĩinũkia mwanake ũcio arĩ muoyo, na mahooreire ngoro mũno.

Paũlũ Kuugĩra Athuuri a Efeso Ũhoro

¹³ No ithuĩ tũgĩthĩĩ mbere tũgĩtoonya marikabu tũgĩthĩĩ nginya Aso, kũrĩa twathiire tũkĩoyaga Paũlũ. Aathondekete mũbango ũyũ mbere tondũ we athĩite kũu magũrũ.

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa aatũtũngire kũu Aso, tũkĩmũkuua na marikabu, tũgĩthĩĩ nginya Mitilene.

¹⁵ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire tũkĩhaica marikabu, tũgĩthĩĩ tũgĩkinya harĩa haaringaine na Kio, na thuutha wa mũthenya ũcio tũgĩkinya Samo, naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire, tũgĩkinya Mileto.

¹⁶ Paũlũ nĩatuĩte itua rĩa gũthĩĩ ahĩtũkĩte Efeso na marikabu nĩguo ndagate mahinda kũu bũrũri wa Asia, nĩ ũndũ nĩehĩkaga nĩguo kwahoteka akinya Jerusalem, mũthenya wa Bendegothito.

¹⁷ Paũlũ arĩ kũu Mileto, agĩtũmana Efeso, agĩta athuuri a kanitha moke harĩ we.

¹⁸ Nao maakinya, akĩmeera atĩrĩ, "Inyuĩ nĩ mũũĩ ũrĩa ndaatũũraga ihinda rĩrĩa rĩothe ndaakarire na inyuĩ, kuuma o mũthenya wa mbere ũrĩa ndookire bũrũri wa Asia.

¹⁹ Nĩndatungatĩire Mwathani ndĩnyihĩtie mũno na ndĩ na maithori, o na gũtuĩka nĩndageririo mũno nĩ ũndũ Ayahudi nĩmaathugundaga kũnjĩka ũũru.

²⁰ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ndirĩ ndatithia kũhunja ũndũ o wothe ũngĩmũguna no ndĩmũrutagĩra mbere ya andũ othe na ngathĩiaga o nyũmba o nyũmba.

21 Na ngoimbūrīra Ayahudi o hamwe na Ayunani atī no nginya magarūrūke kūrī Ngai na ūndū wa kwīrira na magīe na wītīkio thīnī wa Mwathani witū Jesū.

22 “Na rīrī, nī ūndū wa kūrīngīrīrio nī Roho Mūtheru, ndīrathīī Jerusalemu itekūmenya maūndū marīa makaangora ndī kūu.

23 Ūndū ūrīa njūūī tu nī atī, Roho Mūtheru nīandaaraga atī matūūra-inī mothe, njeera na mathīina nīcio injetereire.

24 No rīrī, ndirona gūtūūra muoyo kūrī na bata harī nīī, korwo no ndīkie ihenya na ndīkie wīra ūrīa Mwathani Jesū aaheete, na nīguo wīra wa kuumbūra Ūhoro-ūrīa-Mwega wa wega wa Ngai.

25 “Na rīu nīnjūūī gūtīrī o na ūmwe thīnī wanyu wa andū arīa ndanathīī ngīhunjagīria ūhoro wa ūthamaki ūgacooka kūnyona rīngī.

26 Nī ūndū ūcio, ngūmwīra ūmūthī atī gūtīrī thakame ya mūndū o na ūmwe ngoorio.

27 Nī ūndū nīī ndirī ndatithia kūmūhunjīria wendi wa Ngai ūrī wothe.

28 Mwīmenyererei inyuī ene, na mūmenyerere rūuru ruothe rūrīa Roho Mūtheru amūtuīte arori aruo. Tuīkai arīithi a kanitha wa Ngai, ūrīa aagūrire na thakame yake mwene.

29 Nīnjūūī atī ndaarīkia gūthīī, njūūī ndīiani nīigooka gatagatī-inī kanyu na itigacaaīra rūuru rūrū.

30 O na ningī kuuma harī inyuī nīgūkoimīra andū, na mogomie ūhoro-wa-ma nīgeetha maguucīrīrie arutwo mamarūmīrīre.

31 Nī ūndū ūcio ikaragai mwīhūgīte! Ririkanai atī ihinda rīa mīaka itatū ndirī ndatigithīria gutaara o ūmwe wanyu ūtukū na mūthenya ngīitaga maithori.

32 “Na rīu ngūmūneana kūrī Ngai o na kūrī ūhoro wa wega wake, ūrīa ūngīhota kūmwaka wega mūrūme na mūgīe na igai hamwe na andū arīa othe matheretio.

33 Nīī ndirī ndacuumīkīra betha kana thahabu, o na kana nguo ya mūndū o wothe.

34 Inyuī ene nīmūūī atī ndaarutaga wīra na moko makwa nī ūndū wa mabata makwa nīī mwene, na mabata ma andū arīa ndakoragwo nao.

35 Maūndū-inī marīa mothe ndeekire, nīndamuonirie atī no nginya tūteithagie andū arīa matarī hinya, na ūndū wa kūruta wīra mūrītū ta ūcio, tūkīrīrikanaga ciugo iria ciarīrio nī Mwathani Jesū we mwene rīrīa oigire atīrī, ‘Kūheana nī kūrī irathimo nyingī gūkīra kūheo.’ ”

36 Aarīkia kuuga ūguo, agīturia ndu hamwe nao othe makīhooya.

37 Nao othe makīrīra makīmūhīmbagīria na makīmūmumunya.

38 Ūndū ūrīa wamekīrīre kīeha mūno makīria, nī ūrīa aameerire atī matigacooka kūmuona ūthīū rīngī. Magīcooka makīmumagaria nginya marikabu-inī.

21

Paūlū Gūthīī Jerusalemu

1 Na rīrī, thuutha wa gwītīgithūkania nao, tūkīhaica marikabu tūgīthīī tūrūngīrīrie tūgīkina Kosi. Mūthenya ūcio ūngī warūmīrīre tūgīkina Rodo, na twoima kūu tūgīthīī nginya Patara.

² Tũgĩkora marikabu yaringaga ithĩ Foinike, na ithuĩ tũkĩmĩhaica tũgĩthĩ.

³ Na rĩrĩa tuonire Kuporo, tũkĩhĩtũkĩra mwena wa gũthini wakuo, tũgĩthĩ nginya Suriata. Tũgĩkinya Turo, kũrĩa marikabu iitũ yaru-tagĩrwo mĩrigo ĩrĩa yarĩ nayo.

⁴ Tũgĩkora arutwo kuo, na tũgĩkara nao mĩthenya mũgwanja. Nao arutwo acio na ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru magĩthaitha Paũlũ ndagathiĩ Jerusalemu.

⁵ No ihinda riitũ rĩathira, tũkiama kũu, tũgĩthĩ na mbere na rũgendo rwitũ. Arutwo othe, hamwe na atumia ao na ciana ciao, magĩtuomagaria, magĩtũkinya nja ya itũura, na tũrĩ hau hũgũrũrũ-inĩ cia iria, tũgĩturia ndu, tũkĩhooya Ngai.

⁶ Twaarĩkia kuganĩra ũhoro, tũkĩhaica marikabu, nao makĩinũka.

⁷ Twoima Turo, tũgĩthĩ na mbere na rũgendo rwitũ, tũgĩkinya Putolemai, tũkĩgeithia ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo na tũgĩkarania nao mũthenya ũmwe.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũkiama kuo, tũgĩthĩ, tũgĩkinya Kaisarea, na tũgĩkara mũciĩ kwa Filipu ũrĩa warĩ mũhunja ũmwe wa arĩa Mũgwanja.

⁹ Nake nĩarĩ na airĩtu aake ana matarĩ ahiku, nao nĩmarathaga mohoro.

¹⁰ Na thuutha wa gũkorwo kuo matukũ maingĩ-rĩ, gũgũka mũnabii wetagwo Agabo oimĩte Judea.

¹¹ Rĩrĩa aakinyire harĩ ithuĩ, akĩoya mũcibi wa Paũlũ, akĩwĩoha moko na magũrũ, akiuga atĩrĩ, "Roho Mũtheru aroiga atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Ayahudi a Jerusalemu marĩoha mwene mũcibi ũyũ, na macooke mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.' "

¹² Hĩndĩ ĩrĩa twaiguire ũguo, ithuĩ na andũ arĩa angĩ maarĩ ho tũgĩthaitha Paũlũ ndakae kwambata Jerusalemu.

¹³ Hĩndĩ iyo Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, "Nĩ kĩĩ kĩratũma mũrĩre, na mũkanjũraga ngoro? To kuohwo gwiki ndĩhaarĩrie, no nĩndĩhaarĩrie o na gũkua ndĩ kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ."

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa aaregire kũigua ũrĩa twamwĩraga-rĩ, tũgĩtigana nake tũkiuga atĩrĩ, "Wendo wa Mwathani ũrohinga."

¹⁵ Thuutha wa ũguo, tũkĩhaarĩria tũkĩambata Jerusalemu.

¹⁶ Arutwo amwe a kuuma Kaisarea magĩthĩ hamwe na ithuĩ, na magĩtũtwara kwa mũndũ wetagwo Mũnasoni, tũgaikare kuo. Aarĩ mũndũ woimĩte Kuporo, na aarĩ ũmwe wa arutwo arĩa a mbere.

Paũlũ Gũkinya Jerusalemu

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa twakinyire Jerusalemu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtwamũkĩra na gĩkeno.

¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ, na andũ arĩa twarĩ nao tũgĩthĩ kuona Jakubu, nao athuuri othe maarĩ ho.

¹⁹ Nake Paũlũ akĩmageithia na akĩmeera ũrĩa wothe Ngai eekĩire andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire ũtungata-inĩ wake.

²⁰ Rĩrĩa maaiguire ũguo, makĩgooca Ngai. Magĩcooka makĩira Paũlũ atĩrĩ, "Mũrũ wa ithe witũ, nĩwonete ũrĩa Ayahudi ngiri nyingĩ metĩkitie, na othe marĩ na kĩyo gĩa kũhingia watho.

21 Nao nĩmamenyithĩtio atĩ nĩ ũrutaga Ayahudi othe arĩa matũũranagia na andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ magarũrũke matigane na watho wa Musa, ũkĩmeeraga matikaruithie ciana ciao na matigaikare kũringana na mĩtugo iitũ.

22 Tũgwĩka atĩa? Hatĩrĩ ngaanja nĩmekũigua atĩ nĩũũkĩte.

23 Nĩ ũndũ ũcio ĩka ũrĩa tũgũkwĩra. Tũrĩ na andũ ana mehitĩte mwĩhitwa.

24 Thiĩ na andũ aya, ũgwatanĩre nao igongona-inĩ rĩao rĩa gwĩtheria, na ũmarĩhĩre mahũthĩro mao, nĩgeetha menjwo mĩtwe.* Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmekũmenya atĩ ũhoru ũrĩa maiguĩte ũgũkonĩ ti wa ma, no atĩ wee mwene nĩwathĩkĩire watho.

25 Ha ũhoru wa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie-rĩ, nĩtwamandĩkĩire, tũkĩmamenyithia itua riitũ, atĩ o metheeme kũria irio iria irutĩrwo mĩhianano, na thakame, na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na ũmaraya."

26 Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ agĩthiĩ na andũ acio, na agĩũtheria hamwe nao. Agĩcooka agĩthiĩ hekarũ-inĩ akamenyithanie rĩria mĩthenya ya gwĩtheria ĩkaarĩka, na o ũmwe wao arutĩrwo igongona.

Paũlũ Kũnyiitwo

27 Rĩria matukũ macio mũgwanja maakuhĩrĩrie gũthira-rĩ, Ayahudi amwe moimĩte bũrũri wa Asia makĩona Paũlũ hekarũ-inĩ. Magĩthogotha kĩrĩndĩ gĩothe na makĩmũnyiita,

28 makĩanagĩrĩra atĩrĩ, "Andũ a Isiraeli, tũteithie! Mũndũ ũyũ nĩ we ũrutaga andũ kũndũ guothe ũhoru wa gũũkĩrĩra andũ aitũ, na watho witũ, na handũ haha. Na hamwe na ũguo-rĩ, nĩarehete Ayunani hekarũ-inĩ, agathaahia handũ haha hatheru."

29 (Nĩmonete Tirofimo ũrĩa Mũefeso marĩ na Paũlũ kũu itũũra-inĩ, no magĩciiria atĩ Paũlũ nĩamũtoonyetie hekarũ-inĩ.)

30 Narĩo itũũra rĩothe rĩkĩambũrũrũka nao andũ magĩũka mahanyũkĩte moimĩte mĩena yothe. Makĩnyiita Paũlũ, makĩmũguucũrũria makĩmũruta hekarũ, na o hĩndĩ ĩyo ihingo ikĩhingwo.

31 Na rĩrĩ, rĩria maageragia kũmũũraga ũhoru ũgĩkinya harĩ mũnene wa mbũtũ ya thigari cia Roma atĩ itũũra rĩothe rĩa Jerusalemu rĩarĩ na ngũĩ.

32 Nake o rĩmwe akĩoya anene na thigari magĩkũrũka harĩ kĩrĩndĩ mateng'ere. Rĩria andũ acio maarutaga ngũĩ moonire mũnene ũcio na thigari ciake magĩtiga kũhũra Paũlũ.

33 Mũnene ũcio wa thigari agĩũka akĩmũnyiita na agĩathana ohwo na mĩnyororo ĩrĩ. Agĩcooka akĩũria aarĩ ũ na nĩ atĩa ekĩte.

34 Andũ amwe thĩinĩ wa kĩrĩndĩ maanagĩrĩra makoiga ũũ na arĩa angĩ makoiga ũũ; na tondũ mũnene ũcio wa thigari ndangĩamenyire ma ya ũhoru nĩ ũndũ wa mbugĩrĩrio, agĩathana Paũlũ ahingĩrwo nyũmba ya thigari.

35 Hĩndĩ ĩria Paũlũ aakinyire ngathĩ-inĩ kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthũka mũno o nginya Paũlũ agĩkuuo nĩ thigari.

36 Kĩrĩndĩ kĩa kĩamuumĩte thuutha kĩanagĩrĩra gĩkoiga atĩrĩ, "Mweherie!"

* 21:24 Meetheragia na makenjwo mĩtwe kuonania kwĩhinga nĩ ũndũ wa mũhitwa yao.

Paũlũ Kwarĩria Kĩrĩndĩ

³⁷ Rĩrĩa thigari ciarĩ o hakuhi gũtoonyia Paũlũ nyũmba ya thigari-rĩ, akĩũria mũnene wacio atĩrĩ, “Nĩũkũnjĩtikĩria ngwĩre ũndũ?”

Nake mũnene ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee anga nĩwaragia Kĩyunani?”

³⁸ Githĩ we tiwe Mũmisiri ũrĩa wambĩrĩrie ngũĩ hĩndĩ ĩmwe, na ũgĩtongoria itoi ngiri inya, mũkiomagara nacio mũgĩthĩ werũ-inĩ?”

³⁹ Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩĩ ndĩ Mũyahudi wa kuuma Tariso, bũrũri wa Kilikia, na itũũra rĩrĩa ndaciarĩrwo rĩrĩ igweta. Ndagũthaitha, reke njarĩrie andũ aya.”

⁴⁰ Paũlũ aarĩkia kũheo rũũtha nĩ mũnene ũcio wa thigari, akĩrũgama ngathĩ-inĩ agĩkiria kĩrĩndĩ kũu na moko. Rĩrĩa kĩrĩndĩ gĩakirire, agĩkĩarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania. Agĩkũira atĩrĩ:

22

¹ “Ariũ a Baba, o na inyuĩ maithe makwa, thikĩrĩriai ngĩyariĩria.”

² Rĩrĩa maagũire akĩmaarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania-rĩ, magĩkira ki.

Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akiuga atĩrĩ,

³ “Nĩĩ ndĩ Mũyahudi, wa gũciarĩrwo Tariso itũũra rĩa bũrũri wa Kilikia, no ndaarereirwo itũũra-inĩ rĩrĩ. Nĩndathomithirio wega nĩ Gamalieli ũhoru wa watho wa maithe maitũ, na ndaarĩ na kĩyo kĩa maũndũ ma Ngai o ta ũrĩa inyuĩ inyuothe mũtariĩ ũmũthĩ.

⁴ Nĩndanyariiraga arũmĩrĩri a Njĩra ĩno o nginya magakua na nganyĩita arũme na andũ-a-nja ngamaikia njeera,

⁵ o ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na Kĩama gĩothe gĩa athuuri o nao mangĩheana ũira ũcio. O na nĩmaheire marũa ndwarĩre andũ ao kũu Dameski, na nĩ ngĩthĩ kuo nganyĩite andũ acio ndĩmarehe Jerusalemu nĩguo maherithio.

⁶ “Ta thaa thita ndĩ hakuhi gũkinya Dameski-rĩ, o rĩmwe gũkĩgĩa ũtheri mũnene woimire igũrũ, naguo ũkĩnjarĩria mĩena yothe.

⁷ Ngĩgwa thĩ, na ngĩgua mũgambo mũnene ũkĩnjarĩria, ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Saũlũ! Saũlũ! ũũnyariiraga nĩkĩ?’

⁸ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩ we ũ, Mwathani?’

“Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũranyariira.’

⁹ Nao andũ arĩa twarĩ nao nĩmoonire ũtheri ũcio, no matiataũkĩrwo nĩ mũgambo wa ũcio wanjaragĩria.

¹⁰ “Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, ‘Mwathani ngwĩka atĩa?’

“Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ūkĩra ũtoonye Dameski. Kũu nĩkuo ũrĩrĩrwo maũndũ marĩa mothe wathĩrĩrwo gwĩka.’

¹¹ Na rĩrĩ, andũ arĩa twarĩ nao makĩnyĩita guoko makĩndwara Dameski, tondũ ũkengu wa ũtheri ũcio nĩwanduĩte mĩtumumu.

¹² “Mũndũ wetagwo Anania nĩookire kũnyona, na aarĩ mũndũ weamũrĩire Ngai na ũndũ wa kũrũmia watho, na nĩheetwo gĩtĩo nĩ Ayahudi othe arĩa maatũũraga kũu.

¹³ Agĩũka na akĩrũgama hakuhi na nĩ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa ithe witũ Saũlũ, cooka kuona!’ Na hĩndĩ o ro ĩyo ngĩhota kũmuona.

14 “Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ngai wa maithe maitũ nĩagũthuuriẽ nĩguo ũmenye wendi wake na wone Ũrĩa Mũthingu, o na ũigũe ciugo kuuma kanua gake.

15 Nĩũgũtuĩka mũira wake kũrĩ andũ othe wa kũmoimbũrĩra ũrĩa wonete na ũrĩa ũiguĩte.

16 Rĩu nĩ kũĩ wetereire? Ũkĩra, ũbatithio na ũthambio mehia maku, ũgĩkayagĩra rĩtwa rĩake.’

17 “Hĩndĩ ĩrĩa ndaacookire Jerusalemu, ndĩ hekarũ-inĩ ngĩhooya nĩndagiĩre na iringi,

18 ngĩkĩona Mwathani akĩaria, nake akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũkĩra narua uume Jerusalemu, tondũ matiigwĩtikĩra kumbũrĩrwo ũhoru wakwa nĩwe.’

19 “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Mwathani, andũ aya nĩmooĩ atĩ ndoimaga thunagogi ĩmwe ngathĩ ĩrĩa ĩngĩ nĩguo nyiitithie na hũũre andũ arĩa magwĩtikĩtie.

20 Na rĩrĩa Stefano mũira waku aaitirwo thakame, ndaarũngĩĩ ho ngũtikĩra ũndũ ũcio wĩkwo, na ngaikaria nguo cia andũ arĩa maamũũragire.’

21 “Nake Mwathani akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Thĩ, tondũ nĩngũgũtũma kũndũ kũraya kwa andũ-a-Ndũrĩrĩ.’”

Paũlũ, Raiya wa Roma

22 Kĩrĩndĩ kũu gĩgĩthikĩrĩria Paũlũ o nginya rĩrĩa oigire ũguo. Hĩndĩ ĩyo gĩkĩaria na mũgambo mũnene kĩanĩrĩre, atĩrĩ, “Mweherieĩ thĩ! Ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo!”

23 Na rĩrĩa kĩanaagĩrĩra gĩgĩteaga nguo ciakĩo na gĩkĩũmbũraga rũkũngũ,

24 mũnene ũcio wa mbũtũ agĩathana Paũlũ aingĩrio nyũmba ya thigari. Ningĩ agĩathana atĩ Paũlũ ahũũrwo iboko na orio ciũria nĩguo kũmenyeke kĩria gĩatũmaga andũ mamugĩrĩrie ũguo.

25 Na rĩrĩa maamũkomagia mamũhũũre-rĩ, Paũlũ akĩũria mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe warũngĩĩ hau atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie mũhũũre raiya wa Roma na kĩboko atanyiitikanĩte na ihĩtia?”

26 Rĩrĩa mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aaigũire ũguo, agĩthĩĩ kũrĩ mũnene wa mbũtũ, akĩmũhe ũhoru ũcio. Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Rĩu ũgwĩka atĩa? Mũndũ ũyũ nĩ raiya wa Roma.”

27 Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩthĩĩ kũrĩ Paũlũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, wee ũrĩ raiya wa Roma?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī, ndĩ raiya wa Roma.”

28 Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndarĩhire thogora mũnene nĩgeetha ndũĩke raiya wa Roma.”

Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “No nĩ ndaaciarirwo ndĩ raiya wa Roma.”

29 Nao andũ arĩa meendaga kũmũũria ciũria magĩtigana nake o rĩmwe. Mũnene ũcio wa mbũtũ we mwene akĩmaka aamenya atĩ nĩoheete Paũlũ na mĩnyororo, na aarĩ raiya wa Roma.

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Kĩama

30 Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre, nĩgũkorwo mũnene ũcio wa mbũtũ nĩeendaga kũmenya wega kĩria Ayahudi maathitangagĩra Paũlũ, akĩmuohora na agĩathana athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri

othe a Kĩama magomane. Agĩcooka akĩrehe Paülũ, na akĩmũrũgamia mbere yao.

23

¹ Nake Paülũ agĩkũũrĩra athuuri a Kĩama kũu maitho akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩndungatĩire Ngai ndĩ na thamiri itarĩ ũcuuke nginya mũthenya wa ũmũthĩ.”

² Nake Anania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩatha andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paülũ mamũringe kanua.

³ Hĩndĩ ĩyo Paülũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee rũthingo rũrũ rũhakĩtwo mũnyũ mwerũ, we nĩwe ũkũringwo nĩ Ngai! Ũikarĩte hau ũndũire ciira kũringana na watho, no wee ũkaregana na watho, ũgaathana atĩ ningwo!”

⁴ Nao andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paülũ makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩkũũmĩrĩria kũruma mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

⁵ Nake Paülũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ariũ a Baba, ndikũmenyete atĩ ũcio nĩwe mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene; nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: ‘Ndũkanaarie ũũru igũrũ rĩa mũnene wa andũ anyu.’”

⁶ Na rĩrĩ, Paülũ aamenya atĩ amwe ao maarĩ Asadukai, na arĩa angĩ Afarisai, akĩanĩrĩra Kĩama-inĩ kũu, akiuga atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩ ndĩ Mũfarisai, na njarĩtwo nĩ Mũfarisai. Ndĩraciirithio nĩ ũndũ wa kĩĩrĩgĩrĩro gĩakwa gĩa kũriũkio kwa arĩa akuũ.”

⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka Afarisai na Asadukai, nakio kĩũngano kũu gĩkĩamũkana.

⁸ (Asadukai moigaga gũtirĩ ũriũkio, na gũtirĩ araike, o na kana maroho, no Afarisai nĩmetĩkĩtie maũndũ macio mothe.)

⁹ Gũkĩgĩa na ngũĩ nene, nao arutani a watho amwe arĩa maarĩ Afarisai makĩrũgama na makĩaria megũmĩire mũno, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirona ũũru wa mũndũ ũyũ. ĩ kũngĩkorwo nĩ roho kana mũraika ũmwarĩirie?”

¹⁰ Nacio ngarari ikĩneneha mũno, o nginya mũnene wa mbũtũ akĩigua guoya nĩkuona ta Paülũ angĩtarũrangwo tũcunjĩ nĩo. Agĩatha mbũtũ cia thigari ciikũrũke, imweherie harĩo na hinya, na imũtware nyũmba ya thigari.

¹¹ Ũtukũ ũrĩa warũmĩrĩire, Mwathani akĩrũgama hakuhĩ na Paülũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! O ũguo ũheanĩte ũhoru wakwa gũkũ Jerusalemu, noguo ũkaũheana kũu Roma.”

Ithugunda rĩa Kũũraga Paülũ

¹² Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, Ayahudi makĩgĩa na ndundu na makĩhĩta mwĩhĩtwa matikaarĩe kana manyue matooragĩte Paülũ.

¹³ Andũ arĩa maathugundĩte ndundu ĩyo maarĩ makĩria ya mĩrongo ĩna.

¹⁴ Magĩthĩĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩmeera atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtwĩhĩtĩte mwĩhĩtwa wa kwaga kũrĩa kĩndũ kana kũnyua nginya tũũrage Paülũ.

¹⁵ Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ hamwe na Kĩama gĩa Athuuri ũriai mũnene wa mbũtũ amũrehe mbere yanyu, mwĩtuĩte ta mũrenda gũtuĩria wega ũhoru wa ciira wake. Ithuĩ nĩtwĩhaarĩrie kũmũũraga atanakinya haha.”

16 No rĩria mwanake wa mwarĩ wa nyina na Paũlũ aaguire ũhoro wa ithugunda rĩu, agĩthĩ nyũmba ya thigari akĩra Paũlũ.

17 Hĩndĩ iyo Paũlũ agĩta ũmwe wa anene a thigari igana rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Twara mwanake ũyũ kũrĩ mũnene wa mbũtũ; arĩ na ũndũ arenda kũmwĩra.”

18 Nĩ ũndũ ũcio mũnene ũcio akĩmuoya, akĩmũtwara kũrĩ mũnene wa mbũtũ.

Mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Paũlũ, ũria muohe nĩandũmanĩre anjĩra ndeehe mwanake ũyũ kũrĩ we tondũ arĩ na ũndũ arenda gũkwĩra.”

19 Mũnene ũcio wa mbũtũ akĩnyiita mwanake ũcio guoko, akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũuria atĩrĩ, “Nĩ afa ũrenda kũnjĩra?”

20 Nake mwanake ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ayahudi nĩmaiguanĩre makũurie ũmarehere Paũlũ nĩguo arũgame mbere ya kĩama rũciũ, metuĩte ta marendu gũtuũria ũhoro wake wega.

21 Ndũgetĩkĩre ũguo marendu, tondũ andũ makĩria ya mĩrongo ĩna ao mamuoheirie nĩra-inĩ. Nĩmehĩtĩte mwĩhitwa wa kwaga kũria kana kũnyua nginya mamũurage. Na rĩrĩ, nĩmehaarĩrie, metereire wĩtikĩre ihooya rĩao.”

22 Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩra mwanake ũcio athĩ, na akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ nĩũnginyĩrie ũhoro ũcio.”

Paũlũ Gũtwarwo Kaisarea

23 Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩcooka agĩta anene aake eerĩ a thigari igana rĩmwe akĩmaatha atĩrĩ, “Haarĩriaĩ gĩkundi gĩa thigari magana meerĩ, na thigari mĩrongo mũgwanja iria ithiiga ihaiĩte mbarathi, na thigari magana meerĩ iria ithiiga ikuũte matimũ, nĩguo mathĩĩ Kaisarea thaa ithatũ cia ũtukũ.

24 Na nĩngĩ mũhaarĩrie mbarathi cia gũkuua Paũlũ atwarwo kũrĩ Felike ũria barũthi hatarĩ na ũgwati.”

25 Agĩcooka akĩandĩka marũa ũũ:

26 Nĩ nĩ Kilaudio Lisia,

Kũrĩ mũgaathe Barũthi Felike:

Nĩndakũgeithia.

27 Mũndũ ũyũ aranyĩtĩtwo nĩ Ayahudi na mararĩ hakuhi kũmũuraga, no ndĩrathiĩ na thigari ciakwa ndĩramũthara, nĩgũkorwo nĩndĩramenyete atĩ nĩ raiya wa Roma.

28 Nĩndĩrendaga kũmenya kĩria maramũthitangagĩra, na nĩ ũndũ ũcio ndĩramũtwara Kĩama-inĩ kĩa.

29 Ndĩrakora atĩ athitangĩrwo maũndũ makoniĩ watho wao, no hatirarĩ ũndũ acukĩrwo ũngĩratũmire atuĩrwo kũũragwo kana kuohwo.

30 Rĩria ndĩramenyithirio atĩ kũraarĩ na ithugunda rĩa kũũraga mũndũ ũcio, ndĩramũtũma kũrĩ we o hĩndĩ iyo. Ndĩracooka ndĩraatha andũ acio mamũthitangĩte makũrehere thitango ĩria mamũthitangĩre.

³¹ Nĩ ùndũ ùcio thigari ikĩoya Paũlũ ùtukũ o ta ùrĩa ciaathĩtwo, ikĩmũwara o nginya Antipatĩri.

³² Naguo mũthenya ùyũ ùngĩ igĩtiga thigari iria ciathiiaga ihaicĩte mbarathi ithĩi nake, nacio igĩcooka nyũmba ciao.

³³ Thigari icio cia mbarathi ciakinya Kaisarea, ikĩnengera barũthi marũa na ikĩneana Paũlũ kũrĩ we.

³⁴ Nake barũthi aathoma marũa, akĩũria kũrĩa Paũlũ oimĩte. Rĩrĩa aamenyĩre atĩ oimĩte Kilikia,

³⁵ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngaathikĩrĩria ciira waku andũ arĩa magũthitanĩte mooka.” Agĩcooka agĩathana Paũlũ aikare arangĩrĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya ùthamaki ya Herode.

24

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Felike Acirithio

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthenya ĩtano, Anania, mũthĩnjĩri-Ngai ùrĩa mũnene, agĩkũrũka agĩthĩi Kaisarea marĩ na athuuri amwe na wakiri wetagwo Teritulo, na makĩrehe thitango ciao cia gũũkĩrĩra Paũlũ kũrĩ barũthi.

² Rĩrĩa Paũlũ eetirwo thĩĩnĩ, Teritulo akĩambĩrĩria kũmũhitanga mbere ya Felike, akiuga atĩrĩ: “Nĩtũkeneire ihinda iraa ya rĩa thayũ tũrĩ rungu rwaku, na ùũgĩ waku wa kuona na kabere nĩũgarũrite maũndũ marĩa mooru magatuĩka mega bũrũri-inĩ ùyũ.

³ Kũndũ guothe na maũndũ-inĩ mothe, wee mũgaathe Felike, nĩtwamũkĩrite ùndũ ùyũ tũrĩ na ngaatho nene.

⁴ No nĩgeetha ndigakũnogie makĩria, nĩngũkũũria na gĩtĩĩo ùtũthikĩrĩrie hanini.

⁵ “Nĩtuonete mũndũ ùyũ arĩ mũndũ wa kũrehe thĩĩna, na nĩarehete ngũĩ gatagatĩ-inĩ ka Ayahudi kũndũ guothe thĩĩnĩ wa thĩ. We nĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩrĩa gĩtagwo Anazari,

⁶ na nĩngĩ nĩageragia gũthaahia hekarũ; nĩ ùndũ ùcio tũkĩmũnyiita. (Na nĩtũngĩamũtuĩrĩire kũringana na watho witũ.

⁷ No Lisia, mũnene ùcio wa mbũtũ agĩũka akĩmũruta moko-inĩ maitũ na hinya akĩmweheria, na agĩathana athitangi aake moke kũrĩ wee.)

⁸ Wee mwene wamũũrangia nĩũkũmenya ma ya ùhoro ùyũ wothe tũmũthitangĩre.”

⁹ Nao Ayahudi makĩnyiitanĩra na thitango ĩyo, makiuga atĩ maũndũ macio maarĩ ma ma.

¹⁰ Rĩrĩa barũthi aaheneirie Paũlũ na moko aarie-rĩ, Paũlũ oigire atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ nĩũkoretwo ùrĩ mũtui ciira wa rũrĩrĩ rũrũ ihinda rĩa mĩaka mũngĩ, nĩ ùndũ ùcio nĩngwĩyarĩrĩria ngenete.

¹¹ Nĩ ùndũ mũhũthũ harĩwe kũmenya atĩ ti makĩria ma mũthenya ikũmi na ĩrĩ ĩthĩrĩte kuuma ndambata Jerusalemu kũhooya Ngai.

¹² Andũ arĩa maathitangĩte matianyonire ngĩkararania na mũndũ o na ùrĩkũ hekarũ-inĩ, kana ngĩtũma kĩrĩndĩ kĩgĩe na ngũĩ thunagogi-inĩ, o na kana handũ hangĩ o hothe itũũra-inĩ.

¹³ Na matingĩhota kuonania ihooto harĩwe cia thitango icio maathitangĩre.

¹⁴ No rĩrĩ, nĩngwĩtĩkĩra atĩ nĩhooyaga Ngai wa maithe maitũ ndĩ mũrũmĩrĩri wa Njĩra ĩyo, o ĩyo metaga ya gĩkundi kĩa nyamũkano. Nĩĩ

nĩnjĩtikĩtie maũndũ mothe marĩa megii Watho na marĩa mandikĩtwo mabuku-inĩ ma Anabii,

¹⁵ na ndĩ na kũrĩgĩrĩro thĩinĩ wa Ngai o ta kĩrĩa andũ aya marĩ nakĩo, atĩ nĩgũgakorwo na kũriũka kwa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrutanaagĩria hĩndĩ ciothe kũiga thamiri yakwa ĩtarĩ na ũcuuke mbere ya Ngai na mbere ya andũ.

¹⁷ “Thuutha wa gũkorwo itarĩ kuo mĩaka mĩingĩ, nĩndokire Jerusalemu nĩgeetha ndeehere andũ akwa iheo nĩ ũndũ wa athĩini na ndute maruta nĩ ũndũ wa Ngai.

¹⁸ Na rĩrĩa ndarũmbũyanagia na maũndũ macio nĩmangorire kũu hekarũ-inĩ ndĩtheretie. Gũtiarĩ na gĩkundi kĩa andũ ndaarĩ na kĩo, o na kana ngĩkorwo ngĩruta thĩina.

¹⁹ No nĩ kũrĩ Ayahudi a kuuma bũrũri wa Asia arĩa magĩrĩrwo nĩgũkorwo marĩ haha mbere yaku na maathitange angĩkorwo nĩ marĩ ũndũ mangĩnjuukĩra.

²⁰ Akorwo ti ũguo, aya marĩ haha nĩmagĩrĩrwo moige ihĩtia rĩrĩa maanyonire narĩo rĩrĩa ndaarũgamire mbere ya Kĩama,

²¹ tĩga ũkorirwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe ndanĩrĩre rĩrĩa ndaarũngĩi mbere yao ngiuga atĩrĩ: ‘Ũmũthĩ ndũgamĩte mbere yanyu njiirithio nĩ ũndũ nĩnjĩrĩgĩrĩre ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ.’”

²² Nake Felike, nĩ ũndũ nĩamenyete wega ũhoru wa Njĩra ĩyo, agĩtĩria ciira. Akiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Lisia, ũcio mũnene wa mbũtũ agooka-rĩ, nĩguo ngaatua ciira waku.”

²³ Agĩatha mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aige Paũlũ arĩ mũrangĩre, no amũhe wĩyathi mũnini na etĩkĩrie arata aake marũmbũye mabata make.

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya mĩnini, Felike agĩũka marĩ na mũtumia wake Dirusila, ũrĩa warĩ Mũyahudi mũtumia. Agĩtũmanĩra Paũlũ, na akĩmũthikĩrĩria akĩaria ũhoru wa wĩtikio thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁵ Rĩrĩa Paũlũ aaragia ũhoru wa ũthingu, na wa kwĩgĩrĩrĩa merĩrĩa ma mwĩrĩ, o na wa ciira ũrĩa ũgooka, Felike akĩigua etigĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũguo! Rĩu no ũthĩ. Rĩrĩa ndĩrĩgĩa na ihinda rĩagĩrĩre, nĩndĩgĩtũmanĩra ũũke.”

²⁶ Ihinda-inĩ o rĩu no ehokaga atĩ Paũlũ nĩangĩamũheire ihaki, na nĩ ũndũ ũcio nĩaikaraga akĩmũtũmanagĩra, akaaria nake.

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa mĩaka ĩrĩrĩ yathirire-rĩ, Porikio Fesito agĩcooka ithenya rĩa Felike, no tondũ Felike nĩendaga gũkenia Ayahudi, agĩtiga Paũlũ njeera.

25

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Fesito

¹ Na rĩrĩ, mĩthenya ĩtatũ yathira thuutha wa Fesito gũkinya kũu bũrũri-inĩ, akiuma Kaisarea akĩambata agĩthĩ Jerusalemu.

² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na atongoria a Ayahudi magĩũka harĩ we, makĩmwĩra maũndũ marĩa Paũlũ aathitangĩrwo.

³ Nĩmahĩkire gũthaitha Fesito atĩ nĩ ũndũ wa wega wake kũrĩ o etĩkĩre Paũlũ atwarwo Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩmahaaragĩria kũmuoheria njĩra-inĩ mamũũrage.

4 Nake Fesito akĩmacookeria atĩrĩ, “Paũlũ ahingĩrwo Kaisarea, na nĩ nĩngũcooka kuo o narua.

5 Tondũ ũcio no tũthĩĩ na atongoria amwe anyu nĩgeetha mathĩĩ magathitangĩre mũndũ ũcio kuo, angĩkorwo nĩ harĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

6 Thuutha wa gũikarania nao kũu ihinda ta rĩa mũthenya ĩnana kana ikũmi, agĩikũrũka, agĩthĩĩ Kaisarea, na mũthenya ũyũ ũngĩ akĩgomithania igooti, na agĩathana Paũlũ areehwo mbere yake.

7 Rĩrĩa Paũlũ aakinyire, Ayahudi arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makĩmũrĩgĩicĩria, na makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ mooru, marĩa matangĩahotire kuonania atĩ nĩ ma ma.

8 Nake Paũlũ akĩyarĩrĩa, akiuga atĩrĩ: “Nĩ ndĩrĩ ũndũ njĩkĩte ũreganĩte na watho wa Ayahudi, o na kana wa hekarũ o na kana wa Kaisari.”

9 Nake Fesito, akĩenda gũkenia Ayahudi akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Wee nĩ ũkwenda kwambata ũthĩĩ Jerusalemu ngagũciirithĩrie kuo nĩ ũndũ wa maũndũ maya ũthitangĩrwo?”

10 Nake Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩu ndũgamĩte igooti-inĩ rĩa Kaisari, harĩa njagĩrĩrwo nĩ gũciirithĩrio. Nĩ ndihĩtĩrie Ayahudi, o ta ũrĩa wee mwene ũmenyete o wega.

11 No rĩrĩ, angĩkorwo ndĩ na ihĩtia rĩa gwĩka ũndũ o wothe wa gũtũma njũragwo-rĩ, ndingĩrega gũkua. No angĩkorwo maũndũ marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi aya ti ma ma-rĩ, gũtikĩrĩ mũndũ ũrĩ na gũtũmi gĩa kũũneana kũrĩ o. Ndacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari!”

12 Thuutha wa Fesito gũcookania ndundu na kĩaama gĩaake, akiuga atĩrĩ, “Wacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari na kũrĩ Kaisari nĩkuo ũgũthĩĩ!”

Fesito Kũmenyithia Mũthamaki Agiripa Ũhoro

13 Mũthenya mũnini yathira Mũthamaki Agiripa na Berinike magĩũka kũu Kaisarea kũnyĩita Fesito ũgeni.

14 Na tondũ nĩmaikaraga kũu mũthenya mũingĩ-rĩ, Fesito akĩhe mũthamaki ũcio ũhoro wa ciira wa Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ kũrĩ na mũndũ watigĩrwo nĩ Felike arĩ muohe.

15 Rĩrĩa ndaathĩre Jerusalemu-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a Ayahudi nĩmamũthitangire, na makĩnjũũria ndĩmũtuĩre.

16 “Na nĩ ngĩmeera atĩ ti mũtugo wa andũ a Roma kũneana mũndũ o wothe ataambĩte kũng’ethanĩra na andũ arĩa mamũthitangĩte na kũheo mweke wa kwĩyarĩrĩa ũhoro-inĩ ũrĩa athitangĩrwo.

17 Rĩrĩa tuokire nao gũkũ, ndiaikaririe ciira ũcio, no ndaarookire kũgomithania igooti na ngĩathana mũndũ ũcio areehwo.

18 Rĩrĩa andũ arĩa maamũthitangĩte maarũgamire kwaria, mati-amũthitangĩre ũndũ o na ũmwe mũũru ta ũrĩa nderĩgĩrĩre.

19 No handũ ha ũguo, o maarĩ na maũndũ mamwe maakararanagia nake makonĩ ũhoro wa ndini yao na makonĩ ũhoro wa mũndũ wakuĩte wetagwo Jesũ ũrĩa Paũlũ oigaga atĩ arĩ muoyo.

20 Nĩndarigĩrwo nĩ ũrĩa ingĩtũria maũndũ ta macio; nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria kana no eende gũthĩĩ Jerusalemu agaciirithĩrio maũndũ macio aathitangĩrwo kuo.

21 Rĩrĩa Paũlũ aacookirie ciira riiko etererio itua rĩa Mũthamaki-rĩ, ngĩathana ahingĩrwo nginya rĩrĩa ingĩahotire kũmũtwarithia kũrĩ Kaisari.”

22 Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “No nyende kwĩguĩra mũndũ ũcio akĩaria.”

Nake Fesito agĩcookia atĩrĩ, “Nĩukamũigua rũciũ.”

Paũlũ Kũrũgama mbere ya Agiripa

23 Mũthenya ũyũ ũngĩ, Agiripa na Berinike magĩũka marĩ na mwago mũnene na magĩtoonya nyũmba ya gũciirĩrwo marĩ hamwe na anene a thigari o na athuuri a itũũra arĩa maarĩ igweta. Nake Fesito agĩathana Paũlũ arehwo.

24 Fesito akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki Agiripa na andũ arĩa othe mũrĩ na ithuĩ haha, nĩmũkuona mũndũ ũyũ! Nĩwe mũingĩ wothe wa Ayahudi wanjũũririe, ndĩ kũu Jerusalemu na ndĩ gũkũ Kaisarea, ngaciire ũhoru wake, ũkĩanĩra ũkiugaga atĩ ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo rĩngĩ.

25 No nĩ nĩndonire atĩ ndarĩ ũndũ eekĩte wa gũtũma ooragwo, no tondũ nĩacookirie ciira riiko kũrĩ Mũthamaki, ngĩtua itua rĩa kũmũtũma Roma.

26 No ndirĩ na ũndũ mũna ingĩandĩkĩra Mũthamaki Mũgaathe igũrũ rĩake. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndamũrehe mbere yanyu inyuothe, na makĩria mbere yaku wee Mũthamaki Agiripa, nĩgeetha ũhoru ũyũ warĩkia gũtũrio, ngĩe na ũndũ ingĩandĩka.

27 Nĩgũkorwo ndikuona kwagĩrĩre gũtũma mũndũ muohe itekuonia maũndũ marĩa athitangĩrwo.”

26

1 Nake Agiripa akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Ūrĩ na rũũtha rwa kwĩyarĩrĩa.”

Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩtambũrũkia guoko, akĩambĩrĩa kwĩyarĩrĩa, akiuga atĩrĩ,

2 “Mũthamaki Agiripa, nĩngũigua ndĩ mũtũku kũrũgama mbere yaku ũmũthĩ ndĩyarĩrĩre igũrũ rĩa maũndũ mothe marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi,

3 na makĩria nĩ tondũ wee nĩũũ mĩtugo yothe ya Ayahudi na maũndũ marĩa makararanagĩria. Nĩ ũndũ ũcio nĩndakũhooya ũũthikĩrĩre ũtegũthethũka.

4 “Ayahudi othe nĩmooĩ ũrĩa ndũũrĩte kuuma ndĩ mwana, kuuma kĩambĩrĩa kĩa mũtũũrĩre wakwa ndĩ bũrũri-inĩ wakwa kũmbe, o na ndĩ Jerusalemu.

5 Nĩmanjũũĩ hĩndĩ ndaaya, na mangĩenda, no maheane ũira wakwa, atĩ kũringana na watho ndaatũũrĩte ndĩ Mũfarisai, ndĩrutanĩrie na kĩyo kũrũmia maũndũ mothe ma ndini iitũ.

6 Na rĩrĩ, ndũgamĩte haha ũmũthĩ njĩrithio nĩ ũndũ wa kwĩrĩgĩrĩa kĩranĩro kĩrĩa Ngai eerĩre maithe maitũ.

7 Kĩranĩro kũu no kĩo mĩhĩrĩga ĩrĩa iitũ ikũmi na ĩrĩ ĩrĩgagĩrĩa kuona gĩkĩhingio, rĩrĩa ĩtungatagĩra Ngai na kĩyo ũtukũ na mũthenya. Na rĩrĩ, wee Mũthamaki, Ayahudi maathitangĩte nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩrĩro kũu.

8 Nĩ kĩ kĩngĩtũma mũndũ o na ũrĩkũ wanyu atue atĩ nĩ ũndũ ũtangĩtĩkio, atĩ Ngai nĩariũkagia arĩa akuũ?

9 “O na nĩ nĩndaiguithĩtio atĩ nĩndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ũrĩa wothe ingĩahotire ndegane na rĩtwa rĩa Jesũ wa Nazarethĩ.

¹⁰ Na ũguo nĩguo ndeekire kũu Jerusalemu. Ngĩikia andũ aingĩ a arĩa aamũre njeera, heetwo rūũtha nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na rĩria andũ acio mooragawo, nĩndetĩkanagia na ituĩro rĩu.

¹¹ Mahinda maingĩ nĩndathiiaga kuuma thunagogi-inĩ ĩmwe nginya ĩria ĩngĩ nĩgeetha ndĩmaneane maherithio, na ngageria kũmahatĩrĩria marume Ngai. Na tondũ wa ũria ndaamarakarĩire mũno nĩndathiiaga kũmanyariira o na matũũra-inĩ marĩa manene ma kũngĩ.

¹² “Hĩndĩ ĩmwe ndĩ rũgendo-inĩ ta rūu-rĩ, ndaathiiaga Dameski heetwo ũhoti na ngatũmwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene.

¹³ Kũrĩ thaa thita cia mũthenya, wee Mũthamaki, ndĩ njĩra-inĩ ngĩona ũtheri mũnene woimĩte igũrũ ũkengete gũkĩra riũa, ũkĩnjarĩra mũena yothe, nĩ na andũ arĩa twarĩ nao.

¹⁴ Ithuothe tũkĩgũa thĩ, na nĩ ngĩigua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ na rwario rwa Kĩhibirania, ‘Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ? Nĩ undũ ũrĩ hinya hariwe kũhũura mĩcengi na haati.’

¹⁵ “Na nĩ hĩndĩ ĩyo ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũ, Mwathani?’

“Nake Mwathani akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ Jesũ ũria ũnyariiraga.

¹⁶ Rĩu ũkĩra ũrũgame na magũrũ maku. Ndaakuumĩrĩra ngwamũre ũtuĩke ndungata na ũtuĩke mũira wa maũndũ marĩa wonete mangonĩ na marĩa ngũkuonia.

¹⁷ Nĩngũkũhonokia kuuma kũrĩ andũ anyu na kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa ndĩragũtũma kũrĩ o,

¹⁸ ũkamahingũre maitho, na ũmagarũre moime nduma-inĩ mathĩ ũtheri-inĩ, na ũmarute hinya-inĩ wa Shaitani ũmatware kũrĩ Ngai, nĩgeetha maamũkĩre ũrekanĩri wa mehia, na magĩe na handũ gatagati-inĩ ka andũ arĩa matheretio na undũ wa kũnjĩtikia.’

¹⁹ “Nĩ undũ ũcio, Mũthamaki Agiripa, ndiigana kwaga gwachĩkĩra kĩoneki kĩu kĩoimĩte igũrũ.

²⁰ Ngĩambĩrĩria kũhunjĩria andũ arĩa maarĩ Dameski, ngĩcooka ngĩhunjĩria andũ a kũu Jerusalemu o na a Judea guothe, na andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao. Ndaahunjagia atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kwĩrira na magarũrũke kũrĩ Ngai, na moonanie kwĩrira kwao na undũ wa cĩko ciao.

²¹ Kĩu nĩkĩo gĩatũmire Ayahudi maanyĩtĩre hekarũ-inĩ, na magerie kũnjũraga.

²² No nĩngoretwo ndĩ na ũteithio wa Ngai nginya ũmũthĩ ũyũ, na nĩkĩo nũngĩ haha nĩguo heane ũira kũrĩ andũ arĩa anini na arĩa anene o undũ ũmwe. Ndirĩ undũ njugaga makĩria ma ũria anabii na Musa moigĩte atĩ nĩũgekĩa,

²³ atĩ Kristũ nĩakanyariirwo, na atuĩke wa mbere kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩguo ahunje ũhoru wa ũtheri kũrĩ andũ aake kĩũmbe o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.”

²⁴ Fesito aigua ũguo, akĩmũgũthũkĩra akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Paũlũ nĩkũgũrũka ũgũrũkĩte! Gĩthomo kũu gĩaku kĩingĩ nĩgĩtũmĩte ũgũrũke.”

²⁵ Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ mũgaathe Fesito, nĩ ndigũrũkĩte. Undũ ũria ndĩroiga nĩ wa ma na ti ũgũrũki.

²⁶ Mũthamaki nĩo maũndũ maya, na no ndĩmwarĩrie itegwĩtigĩra. Nĩ njũũ atĩ gũtirĩ undũ o na ũmwe wa maũndũ maya aagĩte kũmenya, tondũ matiekĩrwo hito-inĩ.

27 Mũthamaki Agiripa, wee nĩwĩtĩkĩtie anabii? Nĩnjũũĩ atĩ nĩũmetĩkĩtie.”

28 Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Nĩũgwĩciiria atĩ kahinda-inĩ kanini ũguo no ũnjiguithie ndũike Mũkristiano?”

29 Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “kahinda kanyiihe kana karaihe, ndĩrahooya Ngai atĩ to wee wiki, no o na andũ aya angĩ othe maraathikĩrĩria ũmũthĩ, ndenda matũike ta nĩ, tĩa o mĩnyororo ĩno.”

30 Mũthamaki ũcio agĩũkĩra marĩ hamwe na barũthi, na Berinike, na andũ arĩa maikarĩte hamwe nao.

31 Makiuma nyũmba ĩyo, na rĩrĩa maaranagĩria, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo kana ohwo.”

32 Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩangĩarekererio korwo ndaracooketie ciira riiko kũrĩ Kaisari.”

27

Paũlũ kwambĩrĩria Rũgendo rwa gũthĩĩ Roma

1 Na rĩrĩa gwatuirwo atĩ nĩtũkũhaica marikabu tũthĩĩ Italia, Paũlũ na andũ arĩa angĩ mooheetwo makĩneanwo kũrĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe, warĩ wa mbũtũ ya Agusito, wetagwo Juliasi.

2 Tũkĩhaica marikabu yoimĩte Aduramutio ĩrĩa yakirie gũthĩĩ icukĩro-inĩ cia marikabu iria ciarĩ ndwere-inĩ cia iria rĩrĩa inene bũrũri-inĩ wa Asia, na ithuĩ tũkiambĩrĩria rũgendo tũgĩthĩĩ. Nake Arisitariko, Mũmakedonia woimĩte Thesalonike, aarĩ hamwe na ithuĩ.

3 Mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩkinya Sidoni; nake Juliasi, nĩ ũndũ wa kũiguĩra Paũlũ tha, akĩmwĩtĩkĩria athĩ kũrĩ arata aake nĩguo mamũhe kĩria angĩabatarire.

4 Twoima kũu tũkiambĩrĩria rũgendo rĩngĩ, tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kuporo, tondũ huhu cioimaga na mwena ũrĩa twathiiaga.

5 Twaarĩkia gũtuĩkania iria rĩrĩa inene rĩrĩa rĩarĩ gũkuhĩ na mabũrũri ma Kilikia na Pamufilia tũgĩkinya itũũra rĩa Mira, bũrũri-inĩ wa Likia.

6 Tũrĩ kũu mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩona marikabu ya Aleksanderia yathiiaga Italia, nake agĩtũhaicia yo.

7 Tũgĩthĩĩ kahora ihinda rĩa mĩthenya mĩingĩ na tũrĩ na thũina mĩingĩ nginya tũgĩkinya gũkuhĩ na Kinido. Na rĩrĩa rũhuho rwagiririe tũthĩĩ ũrĩa twendaga-rĩ, tũgĩthĩĩ tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kirete, kũng’ethera Salimone.

8 Nĩtwathiire na thũina mĩingĩ tũgereire ndwere-inĩ cia iria rĩrĩa inene na tũgĩkinya handũ heetagwo Gĩcukĩro Kĩega, hakuhĩ na itũũra rĩa Lasea.

9 Mahinda maingĩ nĩmathirĩte, na gũthĩĩ na marikabu kwarĩ na ũgwati tondũ ihinda rĩa Gĩathĩ gĩa Kwĩhinga kũria Irio nĩrĩahĩtũkĩte. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ,

10 “Athuuri aya, nĩnguona atĩ rũgendo rwitũ nĩ rũgũkorwo na mũtino na rũrehe hathara nene kũrĩ marikabu na mĩrigo o na nginya kũrĩ mĩoyo iitũ yo mĩene.”

11 No mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe, handũ ha gũthikĩrĩria ũrĩa Paũlũ oigaga, aarũmirĩre ũtaari wa mũtwarithia wa marikabu o na wa mwene marikabu ĩyo.

12 Tondũ gĩcukĩro kũu gĩtiarĩ kĩega gĩa gũikarwo hĩndĩ ya heho-rĩ, andũ aingĩ magĩtua itua tũthĩ na mbere, twĩhokete gũkinya Foinike, tũikare kuo hĩndĩ ũyo ya heho. Gĩkĩ kiarĩ gĩcukĩro kĩa meeri gĩa Kirete, nakio kĩang'etheire mwena wa gũthini wa ithũiro, o undũ ũmwe na mwena wa gathigathini wa ithũiro.

Kĩhuhũkanio

13 Rĩria rũhuho rumĩte mwena wa gũthini rwambĩrĩrie kũhurutana kahora-rĩ, magĩciiria nĩmona kĩrĩa mendaga, na nĩ undũ ũcio makĩohora marikabu magĩthĩ magereire hũgũrũrũ-inĩ cia Kirete.

14 Na ihinda rĩtanathĩ mũno, rũhuho rwa hinya wa kĩhuhũkanio kĩnene rwetagwo "Eurakilo," rũkĩhurutana ruumĩte gĩcigĩrĩra-inĩ kũu.

15 Nayo marikabu ikĩnyitwo nĩ kĩhuhũkanio kũu ikĩremwo nĩgũthĩ na kũria rũhuho rwoimaga, nĩ undũ ũcio tũkĩmĩrekereria itwarwo nĩ rũhuho.

16 Na rĩria twahĩtũkagĩra gacigĩrĩra-inĩ kanini geetagwo Kauda, nĩtwarĩ na thĩina wa kũhaicia gatarũ ga kũhonokia andũ igũrũ wa marikabu.

17 Hĩndĩ irĩa andũ acio maakahaicirie marikabu-inĩ, makĩhĩtũkĩria mĩkanda rungu rwa marikabu yo nyene nĩgeetha mamĩohe wega. Nĩ undũ wa gwĩtigĩra kũhata mũthanga-inĩ wa handũ heetagwo Siritĩrĩ, makĩharũrũkia matanga na makĩrekereria marikabu ũyo itwarwo o kũria ingĩatwarirwo nĩ rũhuho.

18 Nĩtwanyariirĩkire mũno nĩ undũ wa kĩhuhũkanio kũu o nginya mũthenya ũyũ ũngĩ makĩambĩrĩria gũikia mĩrigo iria-inĩ.

19 Naguo mũthenya wa gatatu makĩambĩrĩria gũikia indo cia wĩra cia marikabu iria-inĩ na moko mao ene.

20 Na rĩria kwaagire kuoneka riũa kana njata ihinda rĩa mũthenya mũngĩ, nakio kĩhuhũkanio gĩgĩthĩ na mbere kũhuhũkania-rĩ, tũkĩrigĩrĩria na kwaga mwĩhoko o wotha wa kũhonoka.

21 Thuutha wa andũ gũikara ihinda iriaya matekũria, Paũlũ akĩrũgama mbere yao akĩmeera atĩrĩ: "Andũ aya, nĩ kaba mũngĩetĩkĩrĩre ũtaaro wakwa mwage kuuma Kirete, hĩndĩ ũyo nĩmũngĩehonokire kuumana na ũgwati ũyũ o na hathara ũno.

22 No rĩrĩ, nĩngũmũthaita mũthĩ na mbere kũmĩrĩria, tondũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũkũũra; tiga marikabu iiki ikwanangĩka.

23 Ũtukũ ũyũ, mũraika wa Ngai ũria niĩ ndĩ wake na ũria ndungataga nĩarũgamire hakuhĩ na niĩ na

24 aanjĩra atĩrĩ, 'Paũlũ ndũkae gwĩtigĩra. No nginya ũrũgame mbere ya Kaisari ũciirithio; na rĩrĩ, Ngai tondũ wa wega wake, nĩekũhonokia mĩoyo ya andũ arĩa othe ũrĩ nao.'

25 Nĩ undũ ũcio, inyuĩ andũ aya, thĩĩ na mbere kũmĩrĩria, nĩgũkorwo ndĩ na wĩtikio thĩinĩ wa Ngai atĩ nĩgũkũhaana o ta ũguo aanjĩrĩte.

26 No o na kũrĩ ũguo no nginya tũhate gĩcigĩrĩra-inĩ kĩa."

Marikabu Kwanangĩka

27 Na rĩrĩ, ũtukũ wa mũthenya wa ikũmi na ina wakinya, o tũgĩtwarithagio ũu na ũu nĩ rũhuho tũtuĩkanĩrie iria rĩria rĩtagwo Adiria-rĩ, ũtukũ gatagati atwarithia a marikabu makĩgereria nĩmakuhĩrĩrie thĩ nyũmũ.

28 Nao makïoya kïgeri kïa ùriku wa maaï makïona atï maaï maarï na ùriku wa buti igana rïa mïrongo ïrï. Thuutha wa kahinda kanini magïthima rïngï makïona atï maaï maarï na ùriku wa buti mïrongo kenda.

29 Nï ùndü wa gwïtigïra tütikaagüthithio rwaro rwa ihiga, makïreka nanga inya kuuma mwena wa na thuutha wa marikabu, na makïhooya gükïe.

30 Na rïrïa maageragia kûura moime marikabu-inï, atwarithia a marikabu makïharürükia gatarü ga kûhonokia andü iria-inï, metuïte atï marena kûharürükia nanga inwe kuuma müthia wa na mbere wa marikabu.

31 Hïndï ïyo Paülü akïra münene ücio wa thigari igana rïmwe hamwe na thigari atïrï, “Andü aya maga gükara marikabu-inï, inyuï mütingïhonoka.”

32 Nï ùndü ücio thigari igïtinia mïkanda ïrïa yanyiitïte gatarü ga kûhonokia andü, makïreka koore.

33 Gwakuhrïria gükïa, Paülü akïmathaitha othe marïe irio, akïmeera atïrï, “Kwa ihinda rïa mïthenya ikümi na ïna mïthiru, mükoretwo mükarïte o üguo mwïmïte irio, müteekürïa kindü.

34 Rïu ndamüthaitha mürïe irio. Nïmübarïte kürïa irio nïguo imüige muoyo. Gütïrï rücuïrï rwa mütwe wa mündü o na ümwe wanyu rüküura.”

35 Aarïkia kuuga üguo, akïoya mügate, agïcookeria Ngai ngaatho mbere yao othe. Agïcooka akïwenyüranga, akïambïrïria kürïa.

36 Nao othe makïgua momïrïria, makïoya irio makïrïa.

37 Ithuothe twarï andü 276 arïa twarï marikabu-inï.

38 Rïrïa maarïre makïhüuna, maacookire magïkia ngano iria-inï nïgeetha marikabu ïhüthe.

39 Kwarooka gükïa-rï, atwarithia matiigana kûmenya bürürï ücio, no makïona gïcongoco* kïarï na müthanga hügürürü-inï, magïciiria magerie kûhatithia marikabu ho.

40 Nao makïrenga nanga, igïtigwo iria-inï, na o hau makïohora mïkanda ïrïa yohete thukani.† Magïcooka makïhaicia taama ürïa wïkagïrwo mbere ya marikabu nïguo ünyiite rühuho, magïthï meerekeire hügürürü-inï.

41 No rïrï, marikabu ïkïgütha müthanga na ïkïhata. Müthia wa na mbere wayo ükïhata na ükïrïma biü, naguo müthia wa na thuutha ükiunikanga nï ùndü wa kühürwo nï makümbï ma maaï.

42 Thigari ikïbanga ciürage ohwo nïgeetha gütikagïe o na ümwe wao üngïthambïra oore.

43 No tondu münene ücio wa thigari igana rïmwe nïendaga kûhonokia muoyo wa Paülü, agïcigiria ciïke üguo ciabangïte. Agïathana atï andü arïa mangïahotire güthambïra mambe marüüge maaï-inï mathï thï nyümü.

44 Nao andü acio angï makinye kuo menyïtïrïre mbaü kana icunji cia marikabu. Üguo nïguo andü othe maakinyire thï nyümü matarï na üuru.

* 27:39 Gïcongoco nï handü iria rïtoonanyite na thï nyümü, ùndü marikabu no ïkühïrïre thï nyümü ïtarï na ügwati, tiga hïndï ya kïhuhükano. † 27:40 Thukani nï gïcunji kïa mbaü kana cuuma gïa kügata marikabu kana ndege.

28

Hügürürü-inĩ cia Malita

¹ Twaarĩkia gũkinya hügürürü-inĩ tũtarĩ na ũũru, nĩguo twa-
menyire atĩ gĩcigĩrĩra kũu gĩetagwo Malita.

² Nao atũũri a gĩcigĩrĩra kũu magĩtuonia ũtugi wa mwanya.
Magĩtwakĩria mwaki tondũ nĩ kuoiraga na kwarĩ na heho na
magĩtũnyiita ũgeni ithuothe.

³ Nake Paũlũ akĩoya gĩkundi gĩa tũkũ, na rĩrĩa aatũikagĩra riiko-rĩ,
ndũira ikiumĩra nĩ ũndũ wa ũrugari wa mwaki, ikĩoherera guoko-inĩ
gwake.

⁴ Rĩrĩa andũ a gĩcigĩrĩra kũu moonire ndũira ĩcuuhĩte guoko-
inĩ gwake makĩirana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ no nginya akorwo nĩ
mũũragani, nĩgũkorwo o na gũtuĩka nĩahonokire kuuma iria-inĩ,
kĩhooto gĩtimwĩtikĩrĩtie atũũre muoyo.”

⁵ Nowe Paũlũ akĩribaribĩra nyoka ĩyo mwaki-inĩ na ndaigana kuona
ũndũ mũũru.

⁶ Andũ maataanyaga kuona akĩimba kana agwe o rĩmwe akue, no
thuutha wa gweterera hĩndĩ ndaaya, makĩona gũtirĩ ũndũ ũtarĩ wa
ndũire ũrekĩka harĩ we, makĩricũkwo makiuga atĩ aarĩ ngai.

⁷ Na rĩrĩ, hakuhĩ na hau maarĩ, nĩ kwarĩ na gĩthaka kĩarĩ kĩa
mũndũ wetagwo Pabulio, ũrĩa warĩ mũnene wa gĩcigĩrĩra kũu.
Nake nĩatũnyiitire ũgeni gwake, na kwa ihinda rĩa mĩthenya ĩtatũ
agĩtũtuga wega arĩ na ũtaana.

⁸ Nake ithe aarĩ ũrĩrĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ na
kũharwo thakame. Paũlũ agĩtoonya nyũmba kũmuona, na thuutha
wa kũmũhoera akĩmũigĩrĩra moko akĩmũhonia.

⁹ Rĩrĩa gwekĩkire ũguo, andũ arĩa angĩ maarĩ arũaru gĩcigĩrĩra-inĩ
kũu magĩũka, makĩhonio.

¹⁰ Nĩmatuonirie gĩtũio na njĩra nyingĩ, na rĩrĩa twehaarĩirie gũthĩĩ
magĩtũhe kĩrĩa gĩothe twabataire.

Paũlũ Gũkinya Roma

¹¹ Thuutha wa mĩeri ĩtatũ tũkĩhaica marikabu yaikarĩte kũu
gĩcigĩrĩra-inĩ hĩndĩ ya heho. Nayo yarĩ marikabu ya kuuma Alek-
isanderia na yarĩ na rũũri rwa ngai cia mahatha iria cietagwo Kasitori
na Poluke.

¹² Twakinya Sirakusi tũgĩikara kuo ihinda rĩa thikũ ithatũ.

¹³ Twoima kũu tũgĩthĩĩ tũgĩkinya Regio. Mũthenya ũyũ ũngĩ gũkĩgĩa
na rũhuho rwa kuuma mwena wa gũthini, naguo mũthenya ũcio ũngĩ
warũmĩrĩire tũgĩkinya Puteoli.

¹⁴ Kũu tũgĩkora ariũ na aarĩ a Ithe witũ amwe, arĩa maatũnyiitire
ũgeni, na magĩtũũria tũikaranie nao ihinda rĩa kiumia kĩgima. ũguo
noguo twacookire tũgĩkinya Roma.

¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ kũu nĩmaiguĩte atĩ nĩtuokaga,
nao magĩũka o nginya ndũnyũ ya Apio, na handũ hetagwo Nyũmba
Ithatũ cia Ageni gũtũthaagaana. Nake Paũlũ ona andũ acio,
agĩcookeria Ngai ngaatho na akĩigua omĩrĩria.

¹⁶ Rĩrĩa twakinyire Roma, Paũlũ nĩetĩkĩririo aikare arĩ wiki, arĩ na
mũthigari wa kũmũrangĩra.

Paũlũ Kũhunja Roma arĩ Mũrangĩre

17 Thuutha wa thikũ ithatũ, Paũlũ agĩta atongoria a Ayahudi mongane hamwe. Rĩria maagomanire, Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na gũtuika ndirĩ ũndũ mũuru njĩkĩte andũ aitũ kana ngathũkia mũtugo ya maithe maitũ-rĩ, nĩndanyiitĩrwo Jerusalemu na ngĩneanwo kũrĩ andũ a Roma.

18 Nao magĩthuthuuria na makĩenda kũndekia tondũ ndiarĩ na ihĩtia rĩa ũgeri wa ngero rĩa gũtũma njũragwo.

19 No rĩria Ayahudi maareganire na itua rĩu, ndirĩ ũndũ ũngĩ ingĩekire tiga gũcookia ciira riiko gwa Kaisari, no ti atĩ ndaarĩ na ũndũ wagũthitangĩra andũ akwa.

20 Kĩu nĩkĩo gĩtũmĩte njũũrie tuonane na inyuĩ na twaranĩrie. Njohetwo na mũnyororo ũyũ nĩ ũndũ wa kũrĩgĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli.”

21 Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ twanyĩta marũa magũkoniĩ kuuma Judea, na gũtirĩ mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũũkĩte kuuma kuo agatũkinyĩria ũhoru kana akaaria ũndũ mũuru waku.

22 No nĩtũkwenda kũigua woni waku nĩ ũrĩkũ, nĩgũkorwo nĩtũũĩ atĩ kũndũ goothe andũ nĩmararia magokĩrĩra gĩkundi gĩkĩ.”

23 Nao makĩbanga gũcemia na Paũlũ mũthenya mũna, na magũka kũria aaikaraga marĩ gĩkundi kĩnene gũkĩra mbere. Kuuma rũciiniĩ nginya hwaĩ-inĩ akĩmataara na akĩmoimbũrĩra ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩgeria kũmaiguithia ũhoru wa Jesũ kuuma Watho-inĩ wa Musa na kuuma Maandĩko-inĩ ma Anabii.

24 Amwe magĩtũkia ũria aameerire, no angĩ makĩaga gwĩtũkia.

25 Nao makĩaga kũiguithania o ene, na makĩambĩrĩria gũthĩ rĩria maaguire mũthia-inĩ Paũlũ oiga atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩeerire maithe manyu ũhoru wa ma rĩria aaririe na kanua ka Isaia ũria mũnabii, akiuga atĩrĩ:

26 “Thĩ kũrĩ andũ aya, ũmeere atĩrĩ,
“Inyuĩ mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikamenya ũndũ;
mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.”

27 Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya itirĩ tha;

matũ mao matingĩhota kũigua,

na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,

na maigue na matũ mao,

nacio ngoro ciao igĩe na ũmenyo,

nao manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

28 “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngwenda mũmenye atĩ ũhonokio wa Ngai nĩtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao nĩmegũthikĩrĩria!”

29 (Na aarĩkia kuuga ũguo-rĩ, Ayahudi magĩthĩi magĩkararanagia mũno o ene.)

30 Na kwa ihinda rĩa mĩaka iĩrĩ mĩgima, Paũlũ agĩkara kũu, arĩ nyũmba yake ya gũkombora, na akanyĩitaga ũgeni andũ arĩa othe mokaga kũmuona.

31 Nĩahunjagia ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akarutana ũhoru ũkoniĩ Mwathani Jesũ Kristũ arĩ na ũcamba, na hatarĩ na ũndũ ũngĩmũrigĩrĩria.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AROMA

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, ndungata ya Kristũ Jesũ, o niĩ njĩtĩtwo nduĩke mũtũmwo, na ngaamũrwo hunjagie Ũhoro-ũria-Mwega wa Ngai,

² o Ũhoro-ũria-Mwega eeranĩire o mbere na tũnua twa anabii ake thĩinĩ wa Maandĩko marĩa Matheru,

³ ũria ũkonii Mũrũwe, ũria ta mũndũ warĩ wa rũciaro rwa Daudi.

⁴ Na rĩrĩ, Roho wa ũtheru nĩonanirie na ũhoti atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mũrũ wa Ngai tondũ wa ũria aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ: o we Jesũ Kristũ Mwathani witũ.

⁵ kũgerera we Ngai nĩatũheete wega wake, na agatũhe ũhoti ta atũmwo nĩguo twĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ ciothe kũndũ guothe ũria Ngai amekũire, nĩguo mamwĩtkie na mamwathĩkire, nĩguo matũme rĩtwa riake rĩgoocagwo.

⁶ O na inyuĩ mũrĩ amwe a acio metĩtwo matũke a Jesũ Kristũ.

⁷ Ndĩramwandĩkĩra marũa maya inyuothe arĩa mũrĩ kũu Roma, o inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, na mũgetwo mũtuĩke andũ aamũre:

Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ, iroikara na inyuĩ.

Paŭlũ Kwĩrĩria Gũceera Roma

⁸ O mbere nĩngũcookeria Ngai wakwa ngaatho thĩinĩ wa Jesũ Kristũ nĩ ũndũ wanyu inyuothe, tondũ ũhoro wa wĩtkio wanyu nĩũmenyithanĩtio thĩ yothe.

⁹ Ngai, ũria niĩ ndungatagĩra na ngoro yakwa yothe na ũndũ wa kũhunja Ũhoro-ũria-Mwega wa Mũrũwe-rĩ, niwe mũira wakwa wa ũria ndũũraga ndĩmũririkanaga

¹⁰ mahooya-inĩ makwa hĩndĩ ciothe; na nĩndĩrahooya atĩ rĩu nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai no hingũrĩrwo njĩra nĩguo njũke kũrĩ inyuĩ.

¹¹ Nĩndĩrerĩria mũno tuonane na inyuĩ nĩgeetha ndĩmũgaire iheo cia kũiroho nĩguo muongerwo hinya,

¹² ũguo nĩ kuuga atĩ inyuĩ na niĩ tũgĩe na ũhoro wa kũũmanĩrĩria, o mũndũ omĩrĩrie mũndũ ũria ũngĩ na wĩtkio wake.

¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mwage kũmenya atĩ nĩ mahinda maingĩ ndanabanga kũmũceerera (no ndanagirĩrĩrio gwĩka ũguo nginya rĩu) nĩgeetha ngĩe na maciaro thĩinĩ wanyu, o ta ũria ngũite na maciaro thĩinĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ iria ingĩ.

¹⁴ Niĩ haana ta ndĩ na thĩrĩ na Ayunani o na arĩa matarĩ Ayunani,* nĩngĩ ngagĩa na thĩrĩ wa andũ arĩa oogĩ o na arĩa matarĩ oogĩ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo ndĩriragĩria mũno kũhunja Ũhoro-ũria-Mwega o na kũrĩ inyuĩ arĩa mũtũũraga Roma.

¹⁶ Niĩ ndĩngĩconokera Ũhoro-ũria-Mwega, tondũ nĩguo hinya wa Ngai wa gũtũma mũndũ o wothe ũria ũwĩtkĩtie ahonoke: O mbere Ayahudi, na thuutha wao nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

* **1:14** Ayunani maarĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maaragia rũthiomi rwa Kĩyunani kana arĩa maarũmagĩra mũtũũrĩre wa Ayunani.

17 Nīgūkorwo thīnī wa Ūhorō-ūrīa-Mwega, ūthingu ūrīa uumīte kūrī Ngai nīūguūrītio, na nīguo ūthingu ūrīa wonekaga na ūndū wa gwītīkia kuuma o kīambīrīria nginya kīrīkīro, o ta ūrīa kwandīkītwa afīrī: “Mūndū ūrīa mūthingu arītūūrāga muoyo nī ūndū wa gwītīkia.”

Mang’ūrī ma Ngai harī Kīrīndī

18 Mang’ūrī ma Ngai nīmaguūrītio kuuma igūrū mokīrīre ūhorō wothē wa andū kūregana na Ngai, na waganu wa andū arīa magiragīrīria ūhorō-ūrīa-wa-ma na ūndū wa waganu wao,

19 nīgūkorwo maūndū ma Ngai marīa mangīmenyeka nīo matiagīte kūmenyeka nīo, tondū Ngai nīwe wamamenyithirie.

20 Nīgūkorwo kuuma rīrīa thī yombirwo, maūndū ma Ngai marīa matonekaga, na nīmo hinya wake wa tene na tene, o na ūngai wake, nīmarīkītīe kuoneka o wega, na makamenyeka nī ūndū wa indo iria ciombirwo, nīgeetha andū matikagīe na kīngwatio.

21 Tondū o na harīa maamenyete Ngai, matiigana kūmūgooca taarī Ngai, kana makīmūcookeria ngaatho, no meciiria mao maatuīkire ma tūhū, nacio ngoro ciao ngūgu ikīgīa nduma.

22 Na o rīrīa moigaga atī o nī oogī-rī, noguo maatuīkire irimū,

23 nao magīkūūrānia riiri wa Ngai ūrīa mūtūūra muoyo na mīhianano īthondeketwo īkahaana ta andū arīa makuuaga, na nyoni, na nyamū cia magūrū mana, o na nyamū iria itaambaga thī.

24 Nī ūndū ūcio Ngai akīmārekereria marūmagīrīre merirīria mao mooru marīa ngoro ciao cīeriragīria, o na mekage maūndū ma ūmaraya ma kwagithia mīrī yao gītīo, mūndū na ūrīa ūngī.

25 Nīmakūūrānirie ūhorō-ūrīa-wa-ma wa Ngai na maheeni, makīhooya na magītungatīra indo iria ciombirwo handū ha gūtungatīra Mūciūmbi, o ūcio wa kūgoocagwo nginya tene. Amenī.

26 Tondū wa ūguo-rī, Ngai nīamārekereirie marūmagīrīre merirīria mao mooru ma maūndū ma thoni. O na andū-a-nja ao nīmakūūrānirie mūtugo wao ūrīa wa ndūire na ūrīa ūtarī wa ndūire.

27 O nao arūme o ūndū ūmwe nīmatiganīrie mūtugo wao ūrīa wa ndūire na andū-a-nja, magaakanagwo nī merirīria mooru ma kwīrānīria o ene. Arūme magīka cīiko cia ūra-thoni na arūme arīa angī, nao nīmegwatīre thīnī wa mīrī yao ene iherithia rīrīa rīmagīrīrie nī ūndū wa waganu ūcio wao.

28 Na makīria ma ūguo-rī, tondū mationire bata wa gūtūūra mamenyete Ngai, nake akīmārekereria magīe na meciiria ma ūmarānīria, mekage maūndū marīa mataagīrīrwo nī gwīkwo.

29 Nao makīyūrwo nī waganu wa mīthemba yothe, ūūru, na ūkoroku, na meciiria ma ūmarānīria. Makaiyūrwo nī ūiru, na ūragani, na ngū, na maheeni, na rūmena. Magatuīka andū a mūhuhu,

30 na acambānia, na athūūri Ngai, na aciinūrāni, na egaathi, na etīi, mathugundaga nīra cia gwīka ūūru, na andū matangīathīkīra aciari ao;

31 nao ti akuūku wega, na matitīāga ūhorō ūrīa mūrīkanīre, na nī oorū mūno, na matirī tha.

32 Na o na gwatuīka nīmooī watho wa ūthingu wa Ngai atī andū arīa mekaga maūndū ta macio maagīrīrwo nī gūkua, to gūthī mathiāga

na mbere na gwika maũndũ macio tu, no nĩmetĩkanagia na andũ arĩa mekaga maũndũ macio.

2

Ciira wa Ngai wa Kĩhooto

¹ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, wee mũndũ ùyũ ndũrĩ na kũgwatio, wee ùtuagĩra mũndũ ùrĩa ùngĩ ciira, nĩgũkorwo rĩrĩa ùgũtuĩra mũndũ ùngĩ ciira, nĩwe mwene ùretuĩra ciira, tondũ wee ùratuanĩra ciira wĩkaga maũndũ o macio ekaga.

² Na nĩtũũ atĩ Ngai agaatuĩra andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio ciira na kĩhooto.

³ Tondũ rĩrĩa wee mũndũ ùyũ, ùtuagĩra arĩa angĩ ciira na ùgacooka ùgeeka maũndũ o macio mekaga-rĩ, wee ùgwĩciiria nĩũkahonoka ciira wa Ngai?

⁴ Kana nĩkũnyarara ùnyararĩte ùtugi wake mũnene, na ùkirĩrĩa, na wetereri wake, ùkaaga kũmenya atĩ ùtugi wa Ngai nĩguo ùkũguucagĩrĩa nĩguo wĩrĩre?

⁵ No rĩrĩ, nĩ ùndũ wa ùrĩa ùmĩtie ngoro yaku, na ùkarega kwĩrĩra-rĩ, nĩ mang'ũrĩ ùreigĩra marĩa magagũũkirĩa. Nĩgũkorwo mũthenya wa mang'ũrĩ nĩũrooka, rĩrĩa matuĩro ma Ngai ma kĩhooto makaaguũranĩrio.

⁶ Nĩ ùndũ Ngai akaarĩha o mũndũ kũringana na maũndũ marĩa aaneke.

⁷ Arĩa macaragia kũheo riiri, na gĩtĩo, na ùhoru wa kwaga kũbutha, nĩ ùndũ wa gwika wega matekũnoga-rĩ, acio nĩakamahe muoyo wa tene na tene.

⁸ No arĩa eyendi, na nĩmaregaga ùhoru-wa-ma na makarũmagĩrĩa maũndũ mooru-rĩ, acio nĩmagakinyĩrwo nĩ mang'ũrĩ na marakara.

⁹ Nĩgũkaagia na thĩina na mũnyamaro kũrĩ andũ othe arĩa mekaga ùũru; mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ;

¹⁰ no riiri, na gĩtĩo, na thayũ ikaaheo mũndũ o wotho ùrĩa wĩkaga wega: mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

¹¹ Nĩgũkorwo Ngai ndatĩagĩra andũ maũthĩ.

¹² Andũ arĩa othe mehagia matarĩ watho-inĩ makaaniinwo matarĩ watho-inĩ, nao arĩa othe mehagia marĩ rungu rwa watho magaatũrwo ciira kũringana na watho ùcio.

¹³ Nĩgũkorwo ti arĩa maiguaga watho matuagwo athingu maithe-inĩ ma Ngai, no arĩa maathĩkaagĩra watho nĩo magaatũuo athingu.

¹⁴ (Ti-itherũ, rĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa matarĩ na watho mekaga maũndũ marĩa watho uugĩte nĩ ùndũ wa ùhoru wao wa mũciarĩre-rĩ, o ene nĩmonanagia nĩmooĩ watho ùcio, o na gũtuĩka matirĩ maũigua

¹⁵ tondũ nĩmonanagia atĩ maũndũ marĩa mabataranagia thĩinĩ wa watho nĩmandĩke ngoro-inĩ ciao, nacio thamiri ciao o nacio ikaruta ùira, namo meciiria mao rĩmwe makamaciirithagia na rĩrĩa rĩngĩ makamaciirĩrĩa.)

¹⁶ Ùndũ ùyũ ùkooneka mũthenya ùrĩa Ngai, na ùndũ wa Jesũ Kristũ agaatuĩra ciira meciiria ma hithe marĩa marĩ ngoro-inĩ cia andũ, o ta ùrĩa ùhoru-ùrĩa-Mwega uugĩte, ùrĩa nĩ hunjagia.

Ayahudi na Watho

17 Atĩrĩrĩ, angĩkorwo wee wĩitaga Mũyahudi; na ũngĩkorwo wĩhocagia ũhoru-inĩ wa watho na nĩwĩrahagĩra ngwatanĩro yaku na Ngai;

18 angĩkorwo nĩumenyete ũrĩa endaga, na ũgakũũrana maũndũ marĩa marĩ bata gũkĩra marĩa mangĩ tondũ wa ũrĩa ũrutĩtwo maũndũ ma watho;

19 angĩkorwo nĩwĩtikĩtie atĩ wee ũrĩ mĩtungoria wa andũ arĩa atumumu, o na ũtheri wa gũtherera arĩa marĩ nduma-inĩ,

20 o na mũtaari wa andũ arĩa akĩgu, na mũrutani wa tũkenge, tondũ thĩnĩ wa watho ũrĩ na mũhianĩre wa ũrĩa ũmenyo wa ũhoru-wa-ma ũtariĩ;

21 hakĩrĩ ũguo-rĩ, wee ũrutaga andũ arĩa angĩ-rĩ, ndũngĩkĩruta wee mwene? Wee ũhunjagia atĩ andũ matikaiye-rĩ, wee nĩũiyaga?

22 Wee uugaga atĩ andũ matikanatharanie-rĩ, wee nĩũtharanagia? Wee ũthũire mũhianano-rĩ, wee nĩũiyaga indo cia hekarũ cia andũ arĩa matooi Ngai?

23 Wee wĩrahagĩra watho-rĩ, nĩũconorithagia Ngai na ũndũ wa kwagarara watho ũcio?

24 O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ, "Rĩitwa rĩa Ngai nĩrĩcambagio thĩnĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩ ũndũ wanyu."

25 ũhoru wa kũrua nĩ ũrĩ kĩguni ũngĩrũmia ũrĩa watho uugĩte, no ũngĩagarara watho ũcio-rĩ, ũhoru ũcio waku wa kũrua ũtuĩkite ta ũtaruĩte.*

26 Angĩkorwo arĩa matarĩ aruu nĩmahingagia maũndũ marĩa mabataranagia thĩnĩ wa watho-rĩ, githĩ acio matiagĩrĩire gũtuuo ta maruĩte?

27 Mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũruu mwĩrĩ na nĩahingagia ũrĩa watho uugĩte-rĩ, nĩakamũtuĩra ciira, inyuĩ mwagararaga watho ũcio o na mwakorwo nĩmũruĩte na mũrĩ na watho ũrĩa mwandĩke.

28 Tondũ-rĩ, Mũyahudi ti ũrĩa wonanagia atĩ nĩ Mũyahudi na igũrũ, nakuo kũrua to kũrĩa gwa kuoneka mwĩrĩ-inĩ.

29 Aca, Mũyahudi kũna nĩ ũrĩa Mũyahudi ngoro; nakuo kũrua nĩ kũrua kwa ngoro, ũguo nĩ kuuga atĩ nĩ ũhoru wa Roho, no ti wa watho ũrĩa mwandĩke. Kũganwo kwa mũndũ ta ũcio-rĩ, gũtiumaga kũrĩ andũ, no kuumaga kũrĩ Ngai.

3

Wĩhokeku wa Ngai

1 Gwatuĩka ũguo-rĩ, Mũyahudi agĩkĩrĩte andũ arĩa angĩ na kĩ? Kana bata wa kũrua ũkĩrĩ ũrĩkũ?

2 Hĩ! ũguni no mũnene na njĩra ciothe! Mbere ya maũndũ mothe, Ayahudi nĩo mehokeirwo ũramati wa ciugo cia Ngai.

3 Ī kũngĩkorwo amwe ao nĩmagire kwĩhokeka, kwaga kwĩhokeka kwao, nĩkũngĩatũmire Ngai aage gũtuĩka mwĩhokeku?

4 Kũroaga gũtuĩka ũguo! Ngai arotuĩka wa ma, na mũndũ o wothe atuĩke wa maheenĩ, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

"Nĩguo kuonekage atĩ rĩrĩa ũkwaria,
wee waragia maũndũ ma kĩhooto,
na ũhootanage rĩrĩa ũgũciirithania."

* 2:25 Kũrua kwa arũme kwarĩ rũũri rwa kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aathondekire na andũ a Isiraeli.

⁵ No rĩrĩ, angĩkorwo wagi witũ wa ũthingu nĩtũmaga ũthingu wa Ngai ũguũrio mũno makĩria-rĩ, tũkiuge atĩa? No tuuge atĩ Ngai ti wa kĩhooto rĩrĩa egũtũkinyĩria mang'ũrĩ make? (Ndĩraaria o ta ũrĩa mũndũ wa gũkũ thĩ angĩaria.)

⁶ Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Ngai angĩgĩtuĩra thĩ ciira atĩa?

⁷ No mũndũ ahota kuuga atĩrĩ, “Angĩkorwo kũheenania gwakwa no kũingĩhie ũhoro-wa-ma wa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio gũtũme riiri wake wongerereke-rĩ, nĩ ngĩtuagĩrwo ciira ta ndĩ mwĩhia nĩkĩ?”

⁸ Nĩ kĩ kĩgiragia tuuge, ta ũrĩa tũcambagio atĩ nĩguo tuugaga, o na ta ũrĩa andũ amwe moigaga atĩ nĩguo tuugaga, “Nĩtũtũre twĩkaga ũũru nĩguo wega woneke”? Acio-rĩ, gũtuĩrwo ciira kwao nĩ gwa kĩhooto.

Gũtirĩ Mũndũ o na Ũmwe Mũthingu

⁹ Tũkiuge atĩa? Ithuĩ Ayahudi tũkĩrĩ ega gũkĩra andũ arĩa angĩ? Aca, tiguu! Nĩtũrĩkĩtie kuonania hau mbere atĩ Ayahudi o hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe nĩmagwĩte hinya-inĩ wa mehia.

¹⁰ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Gũtirĩ mũndũ mũthingu, gũtirĩ o na ũmwe;

¹¹ gũtirĩ mũndũ ũmenyaga ũndũ,

gũtirĩ mũndũ ũrongoragia Ngai.

¹² Othe nĩmagarũrũkĩte, makoora,
othe hamwe magatuĩka kĩndũ gĩtarĩ bata;
gũtirĩ mũndũ wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.”

¹³ “Mĩmero yao ihaana ta mbĩrĩra hingũre;
nĩmĩ ciao ciaragia o maheeni.”

“Mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũira.”

¹⁴ “Tũnua twao tũiyũrĩte irumi na ũrũrũ.”

¹⁵ “Mahanyũkaga na magũrũ magaite thakame;

¹⁶ mwanangĩko na kĩaha nĩcio cionanagia kũrĩa magereire,

¹⁷ nayo njĩra ya thayũ matimĩũ.”

¹⁸ “Hatĩrĩ wĩtigĩri Ngai maitho-inĩ mao.”

¹⁹ Na rĩu-rĩ, nĩtũũ atĩ maũndũ marĩa mothe watho uugĩte, merĩtwo andũ arĩa marĩ rungu rwa watho, nĩgeetha kanua o gothe gakirio, nao andũ a thĩ othe matuĩke a gũciirithio nĩ Ngai.

²⁰ Tondũ wa ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũ ũngĩtuuo mũthingu maitho-inĩ ma Ngai nĩ ũndũ wa kũrũmia watho; no rĩrĩ, watho nĩguo ũtũmaga andũ mamenye atĩ nĩmehĩtie.

Ũthingu Uumanĩte na Wĩtĩkio

²¹ No rĩrĩ, rĩu ũthingu uumĩte kũrĩ Ngai nĩũmenyithanĩtio na njĩra ĩngĩ itahutanĩtie na Watho wa Musa, o na gũtuĩka nĩyoimbũrĩtwo o tene nĩ Watho na Anabii.

²² Naguo ũthingu ũyũ nĩ ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na ũheagwo arĩa othe metũkĩtie na ũndũ wa gwĩtĩkia Jesũ Kristũ. Gũtirĩ ũhoro wa gũthuurania andũ,

²³ nĩgũkorwo andũ othe nĩmehĩtie na makanyihĩrwo nĩ riiri wa Ngai,

²⁴ na nĩ ũndũ wa wega wa Ngai magatuuo athingu o ũguo tũhũ, nĩ ũndũ wa ũrĩa maakũrĩrwo nĩ Kristũ Jesũ.

²⁵ Ngai aamũrutire arĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia na ũndũ wa wĩtikio thĩnĩ wa thakame yake. Ngai eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake, tondũ wa ũrĩa mehia ma mbere iyo maarekeirwo andũ matekũherithio, nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria kwa Ngai,

²⁶ nake eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake mahinda-inĩ maya, na kũmenyeke atĩ we nĩ mũthingu, na nĩwe ũtuaga andũ arĩa metĩkĩtie Jesũ athingu.

²⁷ Gwagĩtuĩka ũguo-rĩ, kwĩraha gũkĩrĩ ha? Nĩ kweherie biũ. Kweheretio nĩ ũndũ wa gĩtũmi kĩrĩkũ? Hihĩ nĩ ũndũ wa kũrũmia watho? Aca, no nĩ ũndũ wa watho ũrĩa wa wĩtikio.

²⁸ Nĩgũkorwo nĩtũrũmĩtie atĩ mũndũ atuagwo mũthingu na ũndũ wa gwĩtikia no ti ũndũ wa gwathĩkĩra watho.

²⁹ Ngai-rĩ, akĩrĩ o Ngai wa Ayahudi oiki? Githĩ Ngai ti wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao? Īĩ, nĩ Ngai wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao,

³⁰ nĩgũkorwo Ngai no ũmwe, na nĩwe ũrĩtuaga andũ arĩa maruaga athingu, na ũndũ wa gwĩtikia, na arĩa mataruaga nao amatuuage athingu na ũndũ wa gwĩtikia o ro ũguo.

³¹ Rĩu-rĩ, no twagithie ũhoro wa watho kĩene nĩ ũndũ wa ũhoro wa wĩtikio ũcio? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ watho tũgũkĩongerera hinya.

4

Iburahĩmu gĩtuuo Mũthingu nĩ ũndũ wa Gwĩtikia

¹ Iburahĩmu, o ũcio ithe witũ ũhoro-inĩ wa gũciarwo na mwĩrĩ-rĩ, aamenyire atĩa ũhoro ũcio?

² Angĩkorwo, ti-itherũ, Iburahĩmu aaturwo mũthingu na ũndũ wa ciĩko irĩa ekaga-rĩ, nĩarĩ na ũndũ wa kwĩrahĩra, no ti mbere ya Ngai.

³ Nĩgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩa? “Iburahĩmu nĩetikirie Ngai, naguo ũndũ ũcio ũgĩtũma atuuo mũthingu.”

⁴ Atĩrĩrĩ, hĩndĩ irĩa mũndũ aruta wĩra-rĩ, mũcaara wake ũrĩa aheagwo ndũkoragwo ũrĩ ta kĩheo, no nĩ ta thĩrĩ ararĩhwo.

⁵ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũtehokaga maũndũ marĩa ekaga, tiga o gwĩtikia Ngai ũrĩa ũtuaga andũ arĩa aaganu athingu-rĩ, wĩtikio wa mũndũ ũcio nĩguo atuagĩrwo taarĩ ũthingu.

⁶ ũguo noguo Daudi oigaga rĩrĩa aaragia ũhoro wa kĩrathimo kĩa mũndũ ũrĩa Ngai atuĩte mũthingu hatarĩ ũhoro wa ciĩko, akoiga atĩrĩ:

⁷ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa
marekeirwo mahĩtia mao,
namo mehia mao makahumbĩrwo.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa
Mwathani atatuaga mwĩhia.”

⁹ Hihĩ kĩrathimo gĩkĩ no kĩa andũ arĩa maruaga oiki, kana nĩ kĩa o na arĩa mataruaga? Nĩtũkoretwo tũkiuga atĩ wĩtikio wa Iburahĩmu nĩguo watũmire atuuo mũthingu.

¹⁰ No aaturwo mũthingu arĩ na ũhoro ũrĩkũ? Hihĩ nĩ thuutha wa kũrua, kana nĩ mbere iyo? Ti thuutha wa kũrua, no nĩ mbere iyo, hĩndĩ irĩa ataarũite!

11 Nake agĩcooka akĩamũkĩra rũũri rwa kũrua, rũrĩ mũhũri wa ũthingu ũrĩa aarĩ naguo nĩ ũndũ wa gwĩtikia o na hĩndĩ ĩrĩa ataarĩ mũruu. Nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka ithe wa arĩa othe metĩkagia o na matarĩ aruu, nĩgeetha o nao matuuagwo athingu.

12 Na ningĩ nowe ithe wa andũ arĩa maruaga, arĩa matarĩ atĩ no kũrua maruĩte, no nĩmathiiaga na mũthĩre wa wĩtikio ũrĩa ithe witũ Iburahĩmu aarĩ naguo mbere ya kũrua.

13 Iburahĩmu ndeerĩrwo kĩranĩro atĩ nĩagatuĩka mũgai wa thĩ hamwe na njaro ciake nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, no nĩ ũndũ wa ũthingu ũrĩa uumanaga na wĩtikio.

14 Nĩgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa matũũragio nĩ watho nĩ agai-rĩ, wĩtikio ndũkĩrĩ kiene, nakĩo kĩranĩro nĩ gĩa tũhũ,

15 tondũ watho ũrehaga mang'ũrĩ. Naho harĩa hatarĩ watho hatirĩ ũhoru wa kwagarara watho.

16 Tondũ wa ũguo-rĩ, kĩranĩro kiumanaga na wĩtikio, nĩgeetha wonekage na ũndũ wa wega wa Ngai, na ũtuĩke wa kũheo kũna njaro ciothe cia Iburahĩmu, na to arĩa maaherwo ũhoru wa watho oiki, no nĩ kũrĩ arĩa othe metĩkĩtie ta ũrĩa Iburahĩmu eetĩkĩtie. Nĩgũkorwo Iburahĩmu nĩwe ithe wa arĩa othe metĩkĩtie.

17 Ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: "Nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ." We nĩwe ithe witũ maitho-inĩ ma Ngai, o ũcio Iburahĩmu eetĩkĩtie, o we Ngai ũrĩa ũriũkagia arĩa makuĩte, na waragia ũhoru wa maũndũ marĩa matarĩ ho ta marĩ ho.

18 Iburahĩmu nĩagĩre na kĩrĩgĩrĩro o na harĩa hataarĩ kĩndũ gĩa kwĩrĩgĩrĩra na agĩtikia, na nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, o ta ũrĩa erĩtwo atĩrĩ, "Ūguo nĩguo rũciaruro rwaku rũkaigana."

19 Nake o na akĩmenyaga atĩ mwĩrĩ wake watarĩ ta ũrĩ mũkuũ nĩgũkorwo ũkũrũ wake warĩ ta mĩaka igana rĩmwe, na aamenya atĩ nda ya Sara nĩyathirĩte hinya wa gũciara-rĩ, ndaigana kũnyihanyihĩrwo nĩ wĩtikio.

20 Nowe ndaigana kũgĩa na nganja ũhoru-inĩ wa wĩtikio ũkonĩ kĩranĩro kũu kĩa Ngai, no wĩtikio wake nĩ hinya wongereirwo, nake akĩgocca Ngai,

21 tondũ nĩetĩkĩtie biũ atĩ Ngai arĩ na hinya wa kũhingia ũrĩa eranĩire.

22 Ūndũ ũcio ũgĩtũma atuuo mũthingu.

23 Na rĩrĩ, ciugo icio ciandĩkĩtwo atĩrĩ "Nĩatuirwo mũthingu" itiandĩkirwo nĩ ũndũ wake wiki,

24 no ciandĩkirwo nĩ ũndũ witũ, ithuĩ arĩa Ngai agaataua athingu, o ithuĩ arĩa twĩtikĩtie Ngai ũrĩa wariũkirie Jesũ Mwathani witũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

25 We aaneanirwo oragwo nĩ ũndũ wa mehia maitũ, na agĩcooka akĩriũkio nĩgeetha tũtuuo athingu.

5

Thayũ na Gĩkeno

1 Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ nĩtũtuĩtwo andũ athingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, tũrĩ na thayũ na Ngai nĩ ũndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ,

² we ūrīa ūtūmīte tūgīe na mweke wa gūkinya wega-inī wa Ngai, harīa tūrūngīī rīu nī ūndū wa gwītīkia. Na ithuī nītūkenaga nī ūndū wa kūrīgīrīro kīrīa tūrī nakīo gīa gūgaakinyīra riiri wa Ngai.

³ Na to ūguo wiki, no rīrīa tūrī mathīina-inī nītūkenaga tondū nītūū atī gūthīnīka gūtūmaga tūmīrīrie;

⁴ nakuo kūmīrīria gūtūmaga tūgīe na gwīkindīra; nakuo gwīkindīra gūtūmaga tūgīe na kūrīgīrīro.

⁵ Nakīo kūrīgīrīro kīu gītingītūūruga ngoro, tondū Ngai nīaitīrīrie wendani wake ngoro-inī ciitū na ūndū wa Roho Mūtheru, ūrīa we aatūheire.

⁶ Nī ūndū-rī, o ihinda rīrīa rīagīrīrie rīakinya, o hīndī īrīa tūtaarī na hinya, Kristū nīakuire nī ūndū wa andū arīa matatīāga Ngai.

⁷ Nī hinya mūno mūdū akue nī ūndū wa mūdū mūthingu, no hihi kwahoteka kuoneka mūdū ūngīkua nī ūndū wa mūdū mwega.

⁸ No Ngai nīonanītie wendo wake kūrī ithuī na nījira īno: Atī hīndī īrīa twatūire tūrī ehia-rī, Kristū nīatūkuīrīrie.

⁹ Kuona atī rīu nītūūtūwo athingu na ūndū wa thakame yake-rī, githī tūtīgakīhonokio makīria kuuma harī mang'ūrī ma Ngai nī ūndū wake!

¹⁰ Tondū-rī, angīkorwo hīndī īrīa twarī thū cia Ngai nītwaiguithanirio nake na ūndū wa gīkuū kīa Mūrīū, na tondū rīu tūrī aiguithanie na Ngai-rī, nītūrīkīragīrīria kūhonokio nī ūndū Kristū arī muoyo.

¹¹ Na to ūguo wiki, no o na nītūkenagīra Ngai thīinī wa Mwathani witū Jesū Kristū, o ūcio ūtūmīte tūiguithanio na Ngai.

Gīkuū nī ūndū wa Adamu, Muoyo nī ūndū wa Kristū

¹² Nī ūndū ūcio-rī, o ta ūrīa kwīhia kwa mūdū ūmwe gwatūmire mehīa matoonye gūkū thī, nakīo gīkuū gīgītoonya nī ūndū wa mehīa, nao andū othe magītūika a gūkuaga tondū nīmehīrie,

¹³ nīgūkorwo o na watho ūtanaheanwo, mehīa maarī kuo gūkū thī. No gūtarī watho mūdū ndangītūuo mwīhia.

¹⁴ O na kūrī ūguo-rī, kuuma hīndī ya Adamu o nginya hīndī ya Musa, gīkuū nīkīo gīatūire gīthamakagīra andū, o na arīa matehītie na ūndū wa kwagarara watho ta ūrīa Adamu eekīte, arī we mūhano wa Ūrīa warī wa gūka thuutha.

¹⁵ No kīheo kīu gītihaanaine na ihītia rīa kwagarara watho. Tondū angīkorwo andū aingī nīmakuire nī ūndū wa ihītia rīa mūdū ūmwe-rī, wega wa Ngai o na kīheo kīrīa kīarehirwo nī wega wa mūdū ūcio ūmwe, na nīwe Jesū Kristū-rī, nīcio ciyūrīrīrie andū aingī mūno makīria!

¹⁶ O na ningī, kīheo kīu kīa Ngai gītiringaine na maciaro ma mehīa ma mūdū ūcio ūmwe: Tondū gūtuīrwo kwa rīhīa rīu rīmwe nīkuo gwatūmire andū matuīrwo ciira, no kīheo kīu kīaheanirwo nī Ngai o ūguo tūhū kīarutirwo nī ūndū wa mehīa maingī, nakīo gīgītūma matuuo athingu.

¹⁷ Tondū-rī, angīkorwo kwīhia kwa mūdū ūmwe gwatūmire gīkuū gīthamake nī ūndū wa mūdū ūcio ūmwe-rī, githī arīa maamūkagīra wega mūingī wa Ngai na kīheo kīu kīa ūthingu matīgūtūra mathamakaga makīria marī muoyo-inī nī ūndū wa mūdū ūmwe, o we Jesū Kristū!

¹⁸ Nĩ ùndũ ùcio, o ta ùrĩa kwĩhia riita o rĩmwe gwatũmire andũ othe matuĩrwo ciira-rĩ, ùguo noguo gĩiko kĩmwe kĩa ùthingu gĩatũmire andũ othe matuuo athingu nĩguo magie na muoyo.

¹⁹ Nĩgũkorwo o ta ùrĩa ùremi wa mũndũ ùmwe watũmire andũ aingĩ matuuo ehia-rĩ, ùguo noguo gwathĩka kwa mũndũ ùcio ùmwe gũgũtũma andũ aingĩ matuuo athingu.

²⁰ Ùhoro wa watho wongereirwo nĩguo mehia mongerereke. No harĩa mehia mongererekire-rĩ, naguo wega wa Ngai ùkĩongerereka makĩria,

²¹ nĩgeetha o ta ùrĩa mehia maathamakire thĩinĩ wa gĩkuũ-rĩ, o naguo wega wa Ngai ùthamakage nĩ ùndũ wa ùthingu, nĩguo ùtũkinyie muoyo-inĩ wa tene na tene nĩ ùndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ.

6

Gũtũura Muoyo thĩinĩ wa Kristũ

¹ Hakĩrĩ ùguo-rĩ, tũkiuge aĩa? Nĩ tũtũũre o twĩhagia nĩgeetha wega wa Ngai ùingihage?

² Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ùguo! Ithuĩ-rĩ, nĩtwakuire ùhoro-inĩ wa wĩhia; twakĩhota aĩa gũcooka gũtũura thĩinĩ waguo?

³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ ithuĩ othe arĩa twabatithirio thĩinĩ wa Kristũ Jesũ twabatithirio thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake?

⁴ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, twabatithio nĩgũthikwo twathikirwo hamwe nake gĩkuũ-inĩ gĩake, nĩgeetha o ta ùrĩa Kristũ aariũkirio kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ hinya wa riiri wa Ithe, o na ithuĩ tũtũũre na mũtũũrĩre mwerũ.

⁵ Angĩkorwo nĩtũnyitithanĩtio nake ùguo thĩinĩ wa gĩkuũ gĩake-rĩ, hatirĩ nganja nĩtũkanyitithanio nake thĩinĩ wa kũriũka gwake.

⁶ Nĩgũkorwo nĩtũũĩ atĩ mũndũ witũ wa tene nĩambirwo hamwe nake nĩgeetha mwĩrĩ ùyũ wa mehia weherio, nĩguo tũtikanacooke gũtuĩka ngombo cia mehia,

⁷ tondũ mũndũ o wothe ùrĩa ùrĩkĩtie gũkua nĩatigithanĩtio na mehia.

⁸ Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩtwakuire hamwe na Kristũ-rĩ, nĩtwĩtĩkĩtie atĩ nĩtũgatũura muoyo hamwe nake.

⁹ Nĩgũkorwo nĩtũũĩ atĩ tondũ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkua; gĩkuũ gĩtirĩ na hinya wa kũmwatha rĩngĩ.

¹⁰ Gĩkuũ kĩrĩa aakuire, aakuĩrĩre ùhoro wa mehia o riita rĩmwe rĩa kũigana; no muoyo ùrĩa atũũraga-rĩ, atũũraga nĩ ùndũ wa riiri wa Ngai.

¹¹ O na inyuĩ, o ùndũ ùmwe mwĩonagei atĩ nĩmũkuĩte ùhoro-inĩ wa mehia, na atĩ mũtũũraga muoyo mũrĩ ngwatanĩro na Ngai thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹² Tondũ ùcio, mũtikanareke mehia mathamakage thĩinĩ wa mũĩrĩ yanyu iyo ikuaga, atĩ nĩguo mwathĩkagĩre merirĩria mooru mayo.

¹³ Ningĩ mũtikananeane ciĩga cia mũĩrĩ yanyu mehia-inĩ, atĩ nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo cia kwagana nacio, no nĩ kaba mwĩheanage kũrĩ Ngai, mũhaana ta andũ marutĩtwo gĩkuũ-inĩ makarehwo muoyo-inĩ na mũneanage ciĩga icio cia mũĩrĩ yanyu kũrĩ we nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo na gwĩka maũndũ ma ùthingu.

14 Mūtigatuīke a gwathagwo nĩ mehia, tondũ inyuĩ mūtĩrĩ agũthamakagĩrwo nĩ watho, no mūrĩ agũthamakagĩrwo nĩ wega wa Ngai.

Ngombo cia Ũthingu

15 Tũkiuge atĩa? Kuona atĩ tūtĩrĩ rungu rwa watho no tũrĩ rungu rwa wega wa Ngai-rĩ, nĩtūtũũre twĩhagia? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

16 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ rĩrĩa mweheana kũrĩ mũndũ nĩguo mũtuĩke ngombo mũmwathĩkagĩre-rĩ, inyuĩ mũkĩrĩ o ngombo cia ũcio mwathĩkagĩra: mūrĩ ngombo cia mehia marĩa merekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, kana mūrĩ ngombo cia wathĩki ũria ũrehaga ũthingu?

17 No Ngai arocookerio ngaatho, tondũ o na gũtuĩka inyuĩ mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, rĩu nĩmwathĩkĩire na ngoro yothe ũrutani ũria mwehokeirwo.

18 Inyuĩ nĩmũrĩkĩtie kuohorwo mũkoima mehia-inĩ, mũgacooka gũtuĩka ngombo cia ũthingu.

19 Ndĩraaria ũhoru ũyũ ngũgerekanaagia na maũndũ ma andũ tondũ inyuĩ nĩmwagĩte hinya mũtũũrĩre-inĩ wanyu wa ndũire. O ta ũria mwatũire mũneanaga ciĩga cianyu cia mũĩrĩ ituĩke ngombo kũrĩ maũndũ marĩa matarĩ ma ũtheru o na ma waganu ũria ũtũire wongererekaga-rĩ, rĩu kĩneanei ciĩga cianyu ituĩke ngombo cia ũthingu nĩguo mũgaatuĩka andũ atheru.

20 Rĩrĩa mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, mũtiathagwo nĩ ũthingu.

21 Hĩndĩ ĩyo muonaga uumithio ũrĩkũ kuuma kũrĩ maũndũ marĩa matũmaga rĩu mũconoke? Maũndũ macio marigĩrĩrio-inĩ marehaga gĩkuũ!

22 No rĩu tondũ nĩmwohoretwo mũkoima mehia-inĩ na mũgatuĩka ngombo cia Ngai-rĩ, uumithio ũria muonaga ũmwerekagĩria ũtheru-inĩ, na maciaro maguo nĩ muoyo wa tene na tene.

23 Nĩgũkorwo mũcaara wa mehia nĩ gĩkuũ, no kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga nĩ muoyo wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ.

7

Ngerekano ya Ũhiki

1 Atĩrĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ (nĩgũkorwo ndĩraaria na inyuĩ mūrĩ andũ arĩa mooĩ watho), kaĩ mũtooĩ atĩ watho wathaga mũndũ o rĩrĩa arĩ muoyo?

2 Nĩ ũndũ mũtũmia ũrĩ na mũthuri aikaraga ohanĩtio na mũthuriwe nĩ watho ihinda rĩrĩa rĩothe mũthuriwe arĩ muoyo; no mũthuriwe angĩkua-rĩ, mũtumia ũcio ti muohe nĩ watho ũcio wa ũhiki.

3 Tondũ mũtumia ũcio angĩhikĩra mũndũ ũngĩ rĩrĩa mũthuriwe arĩ muoyo, atuĩkaga mũtharia. No mũthuriwe angĩkua, mũtumia ũcio ti muohe nĩ watho ũcio, na ndangĩtuĩka gĩtharia o na angĩhikio nĩ mũndũ ũngĩ.

4 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na inyuĩ nĩmwakuire ũhoru-inĩ wa watho nĩ ũndũ wa mwĩrĩ wa Kristũ, nĩguo mũtuĩke a mũndũ ũngĩ, o we ũria wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩgeetha tũciaragĩre Ngai maciaro.

⁵ Nīgūkorwo hīndī ĩrīa twathagwo nī mwīrī ūyū wa mehīa-rī, merīrīa ma mehīa marīa maarahūrāgwo nī watho nīmarutaga wīra thīnī wa mīrī iitū, magaciārāgīra gīkuū maciāro.

⁶ No rīu, nītuohoretwo tūkoīma watho-inī, tondū nītūkuūte ūhoroinī ūrīa watuohete nīgeetha tūtungatage na mūtungatīre mwerū wa Roho, no ti mūtungatīre ūrīa mūkūrū wa watho ūrīa mwandīke.

Kūgiana na Wīhia

⁷ Rīu rī, tūkiuge atīa? Watho ūkīrī wīhia? Aca ti ūguo! Ti-itherū tīga nī ūndū wa watho ndingīamenyire wīhia nī kī. Nīgūkorwo ndingīamenyire ūhorō wa gūcumīkīra korwo watho ndwoigīte, “Ndūkanacumīkīre kīndū kīene.”

⁸ No wīhia, tondū wa kuona kamweke karīa kaaheanītwo nī rīathani rīu, ūgītūma ngīe na merīrīa ma mīthemba yothe thīnī wakwa. Nīgūkorwo hatarī watho, wīhia nī mūkuū.

⁹ Kūrī hīndī nī ndaarī muoyo itanamēnya watho; no hīndī ĩrīa rīathani rīokire, wīhia ūkīgīa muoyo na nī ngīkua.

¹⁰ Ngīmenya atī rīathani o rīu rīarī rīa gūtūma mūdū atūūre muoyo-rī, norīo rīarehire gīkuū.

¹¹ Nīgūkorwo rīrīa wīhia wonire kamweke karīa kaaheanītwo nī rīathani rīu-rī, nī kūūheenia waheenirīe, na ūkīnjūrāga narīo.

¹² Nī ūndū ūcio-rī, watho nī mūtheru, o na rīathani no rītheru, na nī rīa kīhooto na nī rīega.

¹³ Kaī ūndū ūcio mwega ūgīcookete gūtūka gīkuū harī nī? Gūtikanatuīke ūguo! No nīgeetha wīhia ūkūūrīkane atī nī wīhia, nīwarehire gīkuū thīnī wakwa na ūndū wa kūhūthīra ūndū ūcio mwega, nīguo wīhia ūtuīke wīhia kūna.

¹⁴ Nītūū atī watho uumanīte na Roho; no nī ndī mūdū ūrī na mwīrī wendetio agatuīka ngombo ya wīhia.

¹⁵ Ndimenyaga maūdū marīa njīkaga. Nīgūkorwo ūrīa nyendaga gwīka tīguo njīkaga, no ūndū ūrīa thūire nīguo njīkaga.

¹⁶ O na ingītūka njīkaga ūrīa itekwenda gwīka-rī, nīnjītīkīrīte atī watho nī mwega.

¹⁷ Tondū ūcio nīngūūranīte atī ti nī mwene njīkaga maūdū macio, no nī wīhia ūrīa ūtūūrāga thīnī wakwa wīkaga ūguo.

¹⁸ Nīnjūū atī gūtīrī ūndū mwega ūtūūrāga thīnī wakwa, ūguo nī kuuga thīnī wa mwīrī ūyū wakwa wīhāgia. Nīgūkorwo nīndīrīragīria gwīka wega, no hīnya wa gwīka ūguo nīguo itarī.

¹⁹ Nīgūkorwo wega ūrīa nyendaga gwīka tīguo njīkaga, no ūuru ūrīa itendaga gwīka nīguo thīiaga na mbere gwīka.

²⁰ Na rīrī, ingīkorwo nīnjīkaga ūrīa itekwenda gwīka-rī, ti nī mwene njīkaga maūdū macio, no nī wīhia ūrīa ūtūūrāga thīnī wakwa wīkaga ūguo.

²¹ Ūndū ūyū nītūmāga nyone atī watho ūyū nīguo ūrutaga wīra thīnī wakwa: Rīrīa ngwenda gwīka wega-rī, ūuru ūkoragwo o hamwe na nī.

²² Nīgūkorwo ngoro-inī yakwa thīnī, nīngenagīra watho wa Ngai;

²³ no nīnyonaga watho ūngī ūkīruta wīra thīnī wa cīga cia mwīrī wakwa, ūkarehaga mbaara, na ūkarūaga na watho wa meciiria makwa, na ūkandua mūdū muohe nī watho wa wīhia ūrīa ūrutaga wīra thīnī wa cīga ciakwa.

²⁴ Kaĩ nĩ ndĩkĩrĩ mündũ mũthĩĩnĩku-ĩ! Nũũ ũkũũhonokia harĩ mwĩrĩ ũyũ wa gĩkuũ?

²⁵ Nĩndacookeria Ngai ngaatho nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ!

Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ mwene thĩinĩ wa meciiria makwa ndĩ ngombo ya watho wa Ngai, no ha ũhoro wa mwĩrĩ ũyũ wa wĩhia, nĩ ndĩ ngombo ya watho wa wĩhia.

8

Muoyo thĩinĩ wa Roho

¹ Nĩ ũndũ wa maũndũ macio-rĩ, andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ o ti a kũherithio,

² tondũ nĩ kũgerera harĩ Jesũ Kristũ watho wa Roho ũrĩa ũheaga muoyo wanjohorire kuuma kũrĩ wĩhia na gĩkuũ.

³ Nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa watho wa Musa ũtangĩahotire gwĩka nĩ ũndũ wa kwagithio hinya nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia-rĩ, Ngai nĩekire ũndũ ũcio na ũndũ wa gũtũma Mũriũ wake mwene arĩ na mwĩrĩ ũhaanaine na mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, nĩgeetha atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia. Na nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩra wĩhia ũrĩa warĩ thĩinĩ wa mündũ ũrĩa wĩhagia ciira,

⁴ nĩgeetha maũndũ ma ũthingu marĩa mathanĩtwo nĩ watho mahingio thĩinĩ witũ, ithuĩ arĩa tũtatũũraga kũringana na mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, no tũtũũraga kũringana na Roho.

⁵ Andũ arĩa matũũraga kũringana na mwĩrĩ ũyũ wĩhagia meciiragia o maũndũ marĩa mwĩrĩ ũcio wendaga; no arĩa matũũraga kũringana na Roho meciiragia o maũndũ marĩa mendagwo nĩ Roho.

⁶ Meciiria ma mündũ mwĩhia marehaga gĩkuũ, no meciiria marĩa maathagwo nĩ Roho marehaga muoyo na thayũ;

⁷ meciiria marĩa mehagia marĩ ũthũ na Ngai. Meciiria macio matiathĩkagĩra watho wa Ngai, o na matingĩhota gwĩka ũguo.

⁸ Andũ arĩa maathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia matingĩhota gũkenia Ngai.

⁹ No rĩrĩ, inyuĩ mũtiathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, no mwathagwo nĩ Roho, angĩkorwo Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu. No rĩrĩ, mündũ o wothe ũtarĩ na Roho wa Kristũ-rĩ, ũcio ti wa Kristũ.

¹⁰ No angĩkorwo Kristũ arĩ thĩinĩ wanyu-rĩ, mũrĩ wanyu nĩmĩkuũ nĩ ũndũ wa mehia, no maroho manyu marĩ muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu.

¹¹ Na ningĩ angĩkorwo Roho wa Ngai ũrĩa wariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuĩ atũũraga thĩinĩ wanyu-rĩ, o we ũcio wariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuĩ niagatũma mũrĩ iyo yanyu ikuaga igĩe na muoyo nĩ ũndũ wa Roho wake, ũcio ũtũũraga thĩinĩ wanyu.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũrĩ na thĩirĩ, no ti thĩirĩ kũrĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia, atĩ nĩguo tũtũũrage kũringana na ũrĩa wendaga.

¹³ Nĩgũkorwo mũngĩtũũra kũringana na ũrĩa mwĩrĩ ũyũ wĩhagia wendaga-rĩ, nĩmũgakua, no mũngĩũraga ciĩko icio njũru cia mwĩrĩ na hinya wa Roho-rĩ, nĩmũgatũũra muoyo,

¹⁴ tondũ andũ arĩa othe matongoragio nĩ Roho wa Ngai acio nĩo ciana cia Ngai.

¹⁵ Nĩgũkorwo mũtiaheirwo roho wa kũmũtua ngombo rĩngĩ nĩguo mwĩtigagĩre, no mwaheirwo Roho wa kũmũtua ciana ciake cia

kwirerewo. Na nĩguo ũtũmaga twanĩrĩre tũkoiga atĩrĩ, “Abba, Baba.”

¹⁶ Roho Mũtheru we mwene nĩwe mũira hamwe na maroho maitũ atĩ ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai.

¹⁷ Rĩu-rĩ, angĩkorwo tũrĩ ciana ciake-rĩ, tũkĩrĩ agai, tũgatuĩka o agai a kũgaya Ngai, na agai hamwe na Kristũ, angĩkorwo ti-itherũ nĩtũgwatanagĩra nake mĩnyamaro yake nĩguo tũkaahota kũgwatanĩra riiri wake o nago.

Riiri ũrĩa Ũgooka

¹⁸ Nguona atĩ mĩnyamaro ĩrĩa tũrĩ nayo rĩu ndĩngĩringithanio na riiri ũrĩa tũkaaguĩrĩrio.

¹⁹ Indo iria ciombirwo itũũraga cietereire kũguũranĩrio gwa ciana cia Ngai irĩ na gũthethũka kũnene.

²⁰ Nĩgũkorwo ciũmbe icio ciathĩrĩrio itũũre itarĩ kĩene na ti ũndũ wa gwĩthuurĩra cio nyene, no nĩ ũndũ wa kwenda kwa ũrĩa waciathĩrĩrie itũũre irĩ na kĩrĩgĩrĩro,

²¹ atĩ ciũmbe cio nyene nĩgakũũrwo kuuma ũkombo-inĩ wa kũbutha, ikinye wĩyathi-inĩ wa riiri wa ciana cia Ngai.

²² Nĩtũũĩ atĩ nginyagia rĩu ciũmbe icio ciothe itũire icaayaga irĩ na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩheo mwana.

²³ Na to indo icio icaayaga, no o na ithuĩ arĩa tũrĩ na maciaro ma mbere ma Roho, nĩtũcaayaga ngoro-inĩ ciitũ thĩnĩ, twetereire hĩndĩ ĩkinye ya gũtuo ciana cia Ngai, na nĩkuo gũkũũrwo kwa mũrĩ iitũ kuuma ũkombo-inĩ.

²⁴ Nĩgũkorwo twahonokirio nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩrĩro kũ. No rĩrĩ, kwĩrĩgĩrĩra kĩndũ kĩoneku-rĩ, kũ ti kĩrĩgĩrĩro kũrĩ. Nũũ wĩrĩgagĩrĩra kĩrĩa arĩ nakĩo?

²⁵ No rĩrĩ, tũngĩkorwo twĩrĩgĩrĩre kĩrĩa tũtarĩ nakĩo-rĩ, tũgĩetagĩrĩra o tũkirĩrĩrie.

²⁶ O ũndũ ũmwe, Roho nake nĩatũteithagia nĩ ũndũ wa ũrĩa tũtarĩ hinya. Ithuĩ tũtũĩ kĩrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooya, no Roho we mwene nĩatũthaithanagĩrĩra arĩ na mũcaayo ũtangĩgweteka na ciugo.

²⁷ Nake Ngai ũrĩa ũthuthuuragia ngoro ciitũ nĩoĩ meciiria ma Roho, tondũ Roho nĩwe ũthaithanagĩrĩra andũ arĩa aamũre kũringana na ũrĩa Ngai endete.

Andũ a Ngai Nĩatoorania

²⁸ Ningĩ nĩtũũĩ atĩ harĩ andũ arĩa mendete Ngai, o arĩa metĩtwo nĩwe kũringana na ũrĩa aathugundĩte-rĩ, maũndũ mothe mateithanagia hamwe mamarehere kĩrathimo.

²⁹ Nĩgũkorwo acio Ngai aamenyete o tene-rĩ, nĩo aathĩrĩrie matuĩke a kũhaanania na mũhianĩre wa Mũrũwe, nĩguo atuĩke irigithathi harĩ andũ aingĩ a Ithe ũmwe.

³⁰ Nao acio aathĩrĩrie o mbere, nĩo eetire; nao acio eetire, nĩo aatũire athingu; nao acio aatũire athingu, nĩo aahumbire riiri.

³¹ Tũkiuge atĩa ũhoru ũkonĩ maũndũ macio? Angĩkorwo Ngai arĩ mwena witũ-rĩ, nũũ ũngĩkĩhota gũtũtuma ũthũ?

³² Ũcio ũtaigana gũcaĩra Mũriũ wake mwene, no akĩmũneana nĩ ũndũ witũ ithuothe, na rĩrĩ, agĩtũheete ũcio-rĩ, angĩkĩrega atĩa gũtũtaanahĩra na indo iria ingĩ ciothe?

33 Nũũ ũngĩona ũndũ wa gũthitangĩra andũ arĩa Ngai ethuurĩre? Nĩ Ngai ũmatuĩte atĩ matirĩ na mahĩtia.

34 Nũũ ũngĩhota kũmatua ehia? Gũtirĩ! Kristũ Jesũ, o we ũrĩa wakuire, na akĩriũka akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩwe ũikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai agĩtũthaithanĩrĩra.

35 Nũũ ũngĩtũtigithania na wendani wa Kristũ? Anga nĩ kuona thĩina, kana kwĩhĩrwo nĩ ruo, kana nĩkũnyariirwo, kana ng'aragu, kana kwaga nguo, kana ũgwati, o na kana rũhiũ rwa njora?

36 O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Tũtindaga tũkĩũragwo o mũthenya wothe nĩ ũndũ waku;
tũtuuagwo ta ng' Ondu cia gũthĩnjwo.”

37 No rĩrĩ, o na tũkĩonaga maũndũ macio mothe-rĩ, ithuĩ tũrĩ makĩria ma atooria nĩ ũndũ wa ũcio watwendire.

38 Nĩgũkorwo nĩndĩkĩtie kũmenya kũna atĩ o na kũngĩtuĩka nĩ ũhoru wa gũkua kana gũtũura muoyo, o na kana araika kana ndaimono, o na kana ũhoru wa mahinda maya kana marĩa magooka, o na kana maahinya o na marĩkũ,

39 o na kana ũraihi wa na igũrũ kana ũriku, o na kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩa iria ciombirwo: gũtirĩ o na kĩmwe kĩngĩhota gũtũtigithania na wendani wa Ngai, ũcio ũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ.

9

Ngai Gũthuura Andũ a Isiraeli

1 Nĩ ngwaria ũhoru-wa-ma ndĩ thĩinĩ wa Kristũ, ti maheeni ndĩraaria, o nayo thamiri yakwa nĩyo mũira wakwa thĩinĩ wa Roho Mũtheru,

2 atĩ ndĩ na kĩa kĩnene na ruo rwa ngoro rũtarathira.

3 Nĩgũkorwo ingĩendire nĩ mwene nyitwo nĩ kĩrũmi na nyingatwo ndigithanio na Kristũ handũ-inĩ ha ariũ na aarĩ a Ithe witũ acio a rũrĩrĩ rwitũ kũmbe,

4 nĩo andũ a Isiraeli. O nĩo Ngai aatuire ciana ciake; na nĩo maikaraga na riiri wake, na no-o matuĩtwo andũ a kĩrikanĩro, na a kwamũkĩra watho, na a kũhooyaga hekarũ-inĩ, o na ningĩ nĩo merĩrwo ciĩranĩro.

5 Ningĩ maithe maitũ marĩa ma tene maarĩ a kĩruka kũ, nake Kristũ aarĩ wa rũciaro rwao ha ũhoru wa mwĩrĩ, o we Ngai ũrĩa wathaga maũndũ mothe, ũrĩa ũgocagwo nginya tene! Amenĩ.

6 ũguo ti kuuga atĩ kiugo kĩa Ngai nĩkĩagĩte kũhinga. Nĩgũkorwo ti andũ othe arĩa maciarĩrwo Isiraeli marĩ andũ a Ngai a ma.

7 O na ningĩ ti othe ciana cia Iburahĩmu, o na gũtuĩka nĩ a rũciaro rwake. No rĩrĩ, eerĩrwo atĩrĩ, “Rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.”

8 ũguo nĩ ta kuuga atĩrĩ, ti ciana iria iciarĩtwo na njĩra ya ndũire ingĩtuĩka ciana cia Ngai, no nĩ ciana cia kĩĩranĩro ituuagwo cia mbeũ ya Iburahĩmu.

9 Nĩgũkorwo kĩĩranĩro kĩoigĩte atĩrĩ: “Ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩakinya nĩngacooka, nake Sara nĩakagĩa kaana ga kahĩ.”

10 Na to ũguo wiki, o nacio ciana cia Rebeka ciarĩ cia ithe o ũmwe, na nĩwe ithe witũ Isaaka.

11 No rĩrĩ, ciana icio cia mahatha itanaciarwo, o na itekĩte ūndũ o na ūrĩkũ mwega kana mũũru, nĩguo mũbango ūrĩa Ngai aathugundĩte wa gwĩthuurĩra andũ ūhinge:

12 ti na ūndũ wa ciĩko iria mekĩte, no nĩ ūndũ wa wendi wa ūcio wĩtanaga, nĩerire Rebeka atĩrĩ, “Ūrĩa mũkũrũ nĩagatungatĩra ūrĩa mũnini.”

13 O ta ūrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Nĩndendire Jakubu, no ngĩrega Esaũ.”

14 Tũkiuge atĩa nĩ ūndũ wa ūhoro ūcio? Ngai no atuanĩre ūndũ ūtarĩ wa kĩhooto? Kũroaga gũtuĩka ūguo!

15 Nĩgũkorwo erire Musa atĩrĩ,
“Nĩndĩguagĩra tha ūrĩa ndenda kũiguĩra tha,
na ngacaĩra ūrĩa ndenda gũcaĩra.”

16 Tondũ ūcio-rĩ, ūndũ ūcio nduonekaga nĩ ūndũ wa wendi wa mũndũ, kana nĩ ūndũ wa kĩyo gĩake, no nĩ ūndũ wa tha cia Ngai.

17 Nĩgũkorwo Maandĩko-inĩ Firaũni erĩtwo atĩrĩ: “Ndagũtũgĩririe nĩ ūndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kĩũmbe, nĩguo nyonanie hinya wakwa thĩinĩ waku, na nĩguo rĩitwa rĩakwa rĩhunjio thĩ yothe.”

18 Nĩ ūndũ ūcio Ngai aiguagĩra tha mũndũ ūrĩa enda kũiguĩra tha, na akoomia ngoro ya ūrĩa enda kũũmia.

19 Ūmwe wanyu ahota kũnjũũria atĩrĩ: “Ngai atũire atũtuagĩra mahĩtia nĩkĩ? Tondũ nũũ ūngĩkĩhota kũregana na ūrĩa Ngai ekwenda?”

20 No wee-rĩ, ūkĩrĩ ū mũndũ ūyũ nĩguo ūcookanĩrie na Ngai? “Kĩndũ kĩrĩa kĩombirwo-rĩ, no kĩũrie ūcio wakũũmbire, ‘Wanyũmbire ūũ nĩkĩ?’ ”

21 Githĩ mũũmbi wa nyũngũ ndarĩ na kĩhooto gĩa kũhũthĩra rĩũmba o ūrĩa angĩenda; kĩenyũ kĩmwe kĩa rĩũmba rĩu athondeke indo imwe cia kũhũthĩrwo na njĩra ya gũtũka na ingĩ nĩ ūndũ wa mahũthĩro ma ndũire?

22 Ī kũngĩkorwo Ngai, tondũ nĩathuurĩte kuonania mang’ũrĩ make na kũmenyithania hinya wake, nĩakirĩrĩrie mũno arĩ na wetereri mũnene andũ arĩa mahaana to indo icio cia kũrakarĩrwo, o icio ciahaarĩrio kwanangwo?

23 Ī kũngĩkorwo ekaga ūguo nĩgeetha atũme ūingĩ wa riiri wake ūmenyeke nĩ arĩa mahaana ta indo iria akaiguĩra tha, arĩa aahaarĩrie o mbere matuĩke a kũgaya riiri ūcio,

24 na nĩo ithuĩ, ithuĩ arĩa eetire, na to arĩa moimĩte kũrĩ Ayahudi, no nĩ kuuma o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ?

25 O ta ūrĩa oigĩte Ibuku-inĩ rĩa Hosea, atĩrĩ:
“Andũ arĩa matarĩ akwa nĩo ngeeta ‘andũ akwa’;

nake mũndũ-wa-nja ūcio ūtarĩ mwende nĩwe ngeeta ‘mwendwa wakwa.’ ”

26 na ningĩ,

“Nĩgũgatuĩka atĩ, o handũ harĩa meerĩrwo atĩrĩ,
‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa,’

no ho mageetĩrwo ‘ariũ a Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo’.”

27 Naguo ūhoro ūkonĩĩ Isiraeli, Isaia nĩanĩrĩire, akiuga atĩrĩ:

“O na gũtuĩka andũ a Isiraeli maigana ta mũthanga wa iria-inĩ-rĩ,
no matigari mao makaahonoka.

28 Nĩgũkorwo Mwathani nĩagatuĩra

andũ a gũkũ thĩ ciira o narua, na aũkinyie mũthia.”

29 Na o ta ūrĩa Isaia oigĩte o mbere ūndũ ūcio ūtanakinya, atĩrĩ:
 “Tiga Mwathani Mwene-Hinya-Wothe
 aatūtigĩirie njiaro-rĩ,
 ithuĩ tũngĩatuĩkire ta Sodomu,
 na tũhaane o ta Gomora.”

Isiraeli kwaga Gwĩtikia

30 Tũkiuge atĩa ha ūhoru ūcio? Atĩ andũ-a-Ndūrĩrĩ, arĩa mataathin-gatire ūthingu, nĩmagĩire naguo, ūthingu ūrĩa ūgĩagwo naguo na ūndũ wa gwĩtikia;

31 no atĩ andũ a Isiraeli, arĩa maathingatire watho wa ūthingu-rĩ, matiigana kũgĩa na watho ūcio.

32 Maagire kũgĩa naguo nĩkĩ? Tondũ matiaũthingatire na njĩra ya wĩtikio, no maũcaririe na njĩra ya gwĩka maũndũ. O nao nĩmahĩngirwo nĩ “ihiga rĩrĩa rĩhĩnganaga”.

33 O ta ūrĩa kwandikĩtwo:
 “Atĩrĩrĩ, kũu Zayuni nĩnjigĩte ihiga rĩrĩa rītũmaga andũ mahĩngwo,
 na ngaiga rwaro rwa ihiga rūrĩa rūtũmaga magũe,
 nake mũndũ ūrĩa ūmwĩhokete ndarĩ hĩndĩ agaaconorithio.”

10

1 Ariũ na aarĩ a lthe witũ, ūndũ ūrĩa ngoro yakwa yendete mũno na ūrĩa hooyaga Ngai nĩ ūndũ wa andũ a Isiraeli nĩ atĩ mahonokio.

2 Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira wao atĩ nĩ marĩ kĩyo ūhoru-inĩ wa Ngai, no kĩyo kũu kĩa gĩkaaga ūmenyi.

3 Na tondũ matiigana kũmenya ūthingu ūrĩa uumaga kũrĩ Ngai no nĩ kũgeria maageririe kwĩhaandĩra ūthingu wao ene-rĩ, matiigana kwĩnyiihĩria ūthingu wa Ngai.

4 Nake Kristũ nĩwe wakinyirie ūhoru wa watho mũthia nĩgeetha kũgĩe na ūthingu kũrĩ mũndũ o wothe ūrĩa wĩtikĩtie.

5 Musa aataarĩirie ūhoru wa ūthingu ūrĩa uumanaga na watho na njĩra ĩno: “Mũndũ ūrĩa wĩkaga maũndũ macio arĩtũũragio muoyo nĩmo.”

6 No rĩrĩ, ūthingu ūrĩa uumanaga na gwĩtikia uugaga atĩrĩ: “Ndũkaneyũrie na ngoro atĩrĩ, ‘Nũũ ūkwambata akinye igũrũ?’” (ũguo nĩ kuuga, agĩire Kristũ amũrehe gũkũ thĩ)

7 “o na ndũkeyũrie, ‘Nũũ ūkaaharũrũka irima rĩrĩa rĩtarĩ gĩturi?’” (ũguo nĩ kuuga, ambatie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ).

8 No ūhoru ūcio uugaga atĩa? Uugaga atĩrĩ, “Ūhoru ūrĩ o hakuhi nawe; ūrĩ o kanua-inĩ gaku, na ngoro-inĩ yaku,” naguo ūhoru ūcio nĩguo ūhoru wa wĩtikio ūrĩa tumbũraga:

9 Atĩ ūngiumbũra na kanua gaku atĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” o na gwĩtikia wĩtikie na ngoro yaku atĩ Ngai nĩamũriũkirie oime kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, no ūhonoke.

10 Nĩgũkorwo mũndũ etĩkagia na ngoro yake, agatuuo mũthingu, na akoimbũra na kanua gake, agakĩhonokio.

11 Tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ūmwĩhokaga ndarĩ hĩndĩ agaaconorithio.”

¹² Nĩgũkorwo gũtirĩ ngũũrani gatagatĩ ka Mũyahudi na mũndũ-wa-Ndũrĩrĩ: tondũ Mwathani o ũcio nĩwe Mwathani wa andũ othe, na nĩarathimaga mũno arĩa othe mamũkayagĩra;

¹³ nĩgũkorwo nĩ kwandike atĩrĩ, “Mũndũ wothe ũrĩa ũgaakaĩra rĩtwa rĩa Mwathani nĩakahonoka.”

¹⁴ No rĩrĩ, mangĩmũkaĩra atĩa matamwĩtikĩtie? Na mangĩmwĩtikia atĩa matarĩ maigua ũhoru wake? Na mangĩkiigua atĩa matarĩ na mũndũ wa kũmahunjĩria?

¹⁵ Ningĩ andũ mangĩhota atĩa kũhunja ũhoru matarĩ atũme? O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kaĩ magũrũ ma andũ arĩa mahunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega nĩmagĩrĩire-ĩ!”

¹⁶ No rĩrĩ, ti andũ othe Isiraeli meetĩkĩrĩre Ũhoru-ũrĩa-Mwega. Nĩgũkorwo Isaia oririe atĩrĩ, “Mwathani, nũũ wĩtikĩtie ũhoru witũ?”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, gwĩtikia kuumanaga na kũigua ũhoru, naguo ũhoru ũiguagwo na ũndũ wa kiugo gĩa Kristũ.

¹⁸ No ngũũria atĩrĩ: Matirĩ maigua Ũhoru? Hatirĩ nganja nĩmaiguĩte, tondũ Maandĩko mekuuga atĩrĩ:

“Mũgambo wao nĩwahunjire thĩ yothe,
nacio ciugo ciao igĩkinya ituri-inĩ ciothe cia thĩ.”

¹⁹ Na ningĩ ngũũria atĩrĩ: Andũ a Isiraeli matiigana kũmenya ũguo? Atĩrĩ, Musa o mbere oigire atĩrĩ,

“Nĩngatũma mũigũe ũiru nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ hatarĩ;
nĩngatũma mũrakare nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo!”

²⁰ Nake Isaia akiuga omĩrĩrie mũno atĩrĩ,
“Andũ arĩa mataanjaragia nĩo maanyonire;
ndeeguũrĩrie arĩa mataanjũũragĩrĩria.”

²¹ No ha ũhoru ũkonĩ Isiraeli akoiga atĩrĩ,
“Mũthenya wothe ndindaga ndambũrũkĩtie moko makwa
kũrĩ andũ aremi, na a ngarari.”

11

Matigari ma Isiraeli

¹ Ningĩ ngũũria atĩrĩ: Ngai nĩkũrega aaregire andũ ake? Kũroaga gũtuĩka ũguo! Nĩ mwene ndĩ Mũisiraeli, wa rũciaro rwa Iburahĩmu, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini.

² Ngai ndaigana kũrega andũ ake arĩa aamenyete o mbere. Kaĩ mũtooi ũrĩa Maandĩko moigite harĩa handĩkitwo ũhoru wa Elija, ũrĩa aathaire Ngai nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ:

³ “Mwathani, nĩmoragĩte anabii aku na nĩmatharĩtie igongona ciaku; no nĩ nyiki ndigarĩte, nao nĩkũnjaria maranjaria manjũrage?”

⁴ Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nĩndĩtigĩirie andũ ngiri mũgwanja arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o na hĩndĩ ĩno tũrĩ, nĩ kũrĩ na matigari marĩa Ngai ethuurĩre nĩ ũndũ wa wega wake.

⁶ Na angĩkorwo Ngai aamathuurire nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, gũtingĩgĩtuĩka atĩ maathuurirwo nĩ ũndũ wa ciiko ciao; korwo nĩ ũguo-rĩ, wega wa Ngai ndũngĩgĩtuĩka nĩ wega rĩngĩ.

⁷ Rũ tũkiuge atĩa? Nĩ atĩrĩ, ũndũ ũrĩa andũ a Isiraeli maatũire macaragia na kũyo kĩnene matiawonire, no andũ arĩa athuure-rĩ, nĩmawonire. Acio angĩ nao nĩmoomirio ngoro,

⁸ o ta ūrĩa kwandik̄two atĩrĩ:
 “Ngai nĩamaheire roho ta wa andũ magonetio nĩ toro,
 akĩmahe maitho matekuona,
 na matũ matekũigua,
 o nginya ūmũthĩ ūyũ.”

⁹ Nake Daudi ekuuga atĩrĩ:

“Metha yao ya kūrĩra ĩrotuĩka mũtego, na kĩndũ gĩa kũmagwata,
 o na ĩtuĩke ya kũmahĩnga, na ĩrĩhi rĩa ūũru wao.

¹⁰ Maitho mao marogĩa nduma, matige gũcooka kuona,
 na mathiige mainamĩrĩire nginya tene.”

Honge cia Gũciarithanio

¹¹ Ningĩ ngũũria atĩrĩ: Ayahudi nĩkũhĩngwo maahĩngirwo makĩgũa
 ūndũ matangĩũkĩra? Kũroaga gũtuĩka ūguo! Aca ti guo o na atĩa!
 Ūrĩa kūrĩ nĩ atĩ, tondũ wa mehia mao, ūhonokio nĩũkinyĩire andũ-a-
 Ndũrĩrĩ nĩgeetha andũ a Isiraeli maigue ūiru.

¹² No angĩkorwo ūremi wao nĩũtuĩkĩte ūtonga kūrĩ kĩrĩndĩ gĩa
 thĩ, nayo hathara yao ĩgatuĩka ūtonga kūrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, githĩ
 kũiyũrĩrwo kwao gũtingĩkĩrehe ūtonga mũngĩ makĩria!

¹³ Rĩu-rĩ, nĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ ndĩraarĩria. Tondũ ndĩ
 mūtũmwo ūtũmĩtwo kūrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, ūtungata ūcio wakwa
 nĩndĩwikĩrĩire mũno,

¹⁴ ngũgeragĩria kana hihĩ ndahota kwarahũra andũ a rũruka
 rwakwa kũmbe maigue ūiru, na ndũme amwe ao mahonokio.

¹⁵ Tondũ angĩkorwo kũregwo kwao nĩkuo gwa gũtũma kĩrĩndĩ gĩa
 thĩ kũguithanio na Ngai-rĩ, ĩ gwĩtikĩrwo kwao kũngĩkĩrehe kũ, tiga o
 kũriũka kuuma kūrĩ arĩa akuũ?

¹⁶ Angĩkorwo kĩenyũ gĩa kĩmere kĩrĩa kĩrutũrwo Ngai kĩrĩ maciaro
 ma mbere nĩ gĩtheru-rĩ, o nakĩo kĩmere gĩothe no gĩtheru; angĩkorwo
 mũri nĩ mũtheru-rĩ, o nacio hongwe no theru.

¹⁷ Angĩkorwo hongwe imwe cia mũtamaiyũ wa mũgũnda
 nĩciakahũrirwo, nawe, o na watuĩka ūrĩ rũhongwe rwa mũtamaiyũ
 wa gĩthaka-rĩ, ūgĩciarithanio na hongwe icio ingĩ, na rĩu nĩũgayanaga
 ūnoru na icio ingĩ kuuma mũri wa mũtamaiyũ ūcio-rĩ,

¹⁸ menya ndũkae kwĩganĩra hongwe icio ingĩ. Ūngĩka ūguo-rĩ,
 ririkana ūndũ ūyũ: Wee tiwe ūnyĩtĩrĩire mũri ūcio, no nĩ mũri ūcio
 ūkũnyĩtĩrĩire.

¹⁹ No wee no ūkiuge atĩrĩ, “Hongwe icio ciakahũrirwo nĩgeetha
 njarithanio na mũtĩ.”

²⁰ Ūguo noguo. No rĩrĩ, hongwe icio ciakahũrirwo tondũ wa kwaga
 gwĩtikia, nawe wĩhaandĩte nĩ ūndũ wa gwĩtikia. Ndũkae gwĩtĩia, no
 wĩtigagĩre.

²¹ Tondũ angĩkorwo Ngai ndaacĩire hongwe icio cia ndũire-rĩ, o nawe
 ndangĩgũcaĩra.

²² Nĩ ūndũ ūcio, mwĩcũranieĩ ūhoru wa ūtugi wa Ngai na kwaga
 tha gwake: harĩ andũ acio maagũire, nĩagire kũmaiguĩra tha, no
 inyuĩ, nĩkũmũtuga amũtugaga, angĩkorwo nĩmũgũtũra thĩnĩ wa
 ūtugi wake. Kwaga ūguo-rĩ, o na inyuĩ no mũtinio mweherio.

²³ Andũ acio nao mangĩtiga kũrũmia ūhoru ūcio wa kwaga gwĩtikia-
 rĩ, nĩmagaciarithanio na mũtĩ, nĩgũkorwo Ngai arĩ na ūhoti wa
 kũmaciarithania naguo rĩngĩ.

24 Nĩ ùndũ-rĩ, angĩkorwo mwatanirio kuuma mūtamaiyũ-inĩ wa kĩrĩti, na mũgĩcooka mũgĩciarithanio na mūtamaiyũ wa mũgũnda, na ũcio nĩ ũhoru ũtarĩ wa ndũire-rĩ, githĩ ti ũhũthũ makĩria hongē ici, o ici ciarĩ ciaguo, gũciarithanio na mūtamaiyũ wa mũgũnda o ũcio warĩ wao kũmbe!

Andũ a Isiraeli othe Nĩmakahonokio

25 Ariũ na aarĩ a lthe witũ, ndikwenda mũikare mũrigĩtwo nĩ ũhoru ũyũ wa hitho, nĩgeetha mũtikae kwĩona ta mũrĩ oogĩ: Hitho nĩ atĩ, andũ amwe a Isiraeli nĩanyiite nĩ kũmia ngoro, o nginya rĩria mũigana wa andũ-a-Ndũrĩrĩ ũkaahinga gũtoonya.

26 Nĩ ùndũ ũcio-rĩ, andũ a Isiraeli othe nĩmakahonokio, o ta ũria kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Mũhonokia nĩakoima Zayuni;

naguo ũhoru wa kũregana na Ngai nĩakaweheria kuuma kũrĩ Jakubu.

27 Nakĩo gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩria ngaarĩkanĩra nao, rĩria ngaamehereria mehia mao.”

28 Ha ũhoru-ũria-Mwega-rĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuirwo thũ nĩ ùndũ wanyu, no ha ũhoru wa gũthuurwo-rĩ, nĩmendetwo nĩ ùndũ wa maithe mao ma tene,

29 nĩgũkorwo iheo iria Ngai aheanaga na gwĩtana kũria etanaga nakuo ndacookaga kwĩricũkwo.

30 O ta ũria inyuĩ hĩndĩ ĩmwe mwaremeire Ngai, no rĩu nĩamũiguĩrĩre tha nĩ ùndũ wa ũremi wao-rĩ,

31 rĩu no taguo o nao matuĩkĩte aremi, nĩgeetha o nao rĩu maiguĩrwo tha nĩ ùndũ wa ũria Ngai amũiguĩrĩre tha.

32 Nĩgũkorwo Ngai nĩatuĩte andũ othe aremi nĩgeetha acooke amaiguĩre tha othe.

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

33 Hĩ! Ĩ ũũgĩ wa Ngai, o naguo ũmenyo wake, itikĩrĩ nyingĩ na ndiku mũno!

Matuĩro make gũtirĩ ũngĩhota kũmatuĩria, na mĩthiire yake kaĩ ndĩngĩmenyeka-ĩ!

34 “Nũũ ũmenyete meciiria ma Mwathani?”

Kana nũũ ũkoretwo akĩmũtaara?”

35 “Nũũ wanahe Ngai kĩndũ,

atĩ nĩguo Ngai acooke amũrihe kĩndũ kũu?”

36 Nĩgũkorwo indo ciothe cioimire harĩ we, na nĩwe ũcitũũragia ciothe, na ciothe-rĩ, no ciake.

Nake arogocagwo nginya tene na tene! Amen.

12

Magongona marĩ Muoyo

1 Nĩ ùndũ ũcio, ariũ na aarĩ a lthe witũ, ndamũthaita tondũ wa ũria Ngai anamũiguĩra tha, mwĩrute mĩrĩ yanyu ĩtuĩke magongona marĩ muoyo, na matheru mangĩkenia Ngai, arĩ guo ũtungata ũria wagĩrĩre na wa ma wa kũgoocithia Ngai.

2 Mũtikanahaananie ũhoru wanyu na maũndũ marĩa mekagwo nĩ andũ a thĩ ĩno; no garũrũkai na ùndũ wa kwerũhio meciiria manyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũrĩhotaga kũmenya na gwĩtikĩra wendi ũcio wa Ngai,

o wendi ūcio wake mwega ūrĩa wa kũmũkenagia, na mũkinyanĩru kũna.

³ Nĩ ūndũ wa wega ūrĩa ndaaheirwo nĩ Ngai-rĩ, ngwĩra o mũndũ wotho wanyu atĩrĩ: Mũndũ ndakae gwĩtua mũnene gũkĩra ūrĩa aagĩrĩrwo nĩ gwĩtua, no nĩ kaba mũndũ eciiragie ūhoru wake we mwene na atue itua rĩagĩrĩru, kũringana na wĩtikio ūrĩa Ngai amũheete.

⁴ O ta ūrĩa tũrĩ na ciĩga nyingĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ ūmwe, nacio ciĩga ici ciothe itirutaga wĩra mũthemba ūmwe-rĩ,

⁵ no taguo o na ithuĩ, o na twatuĩka tũrĩ aingĩ, tũrĩ mwĩrĩ ūmwe thĩinĩ wa Kristũ, na o kĩga nĩkĩohanĩtio na iria ingĩ ciothe.

⁶ Ningĩ nĩtũheetwo iheo itiganĩte, kũringana na wega ūrĩa tũheetwo. Angĩkorwo kĩheo kĩa mũndũ nĩ kũratha mohoro-rĩ, nĩahũthĩre kĩheo kũ kũringana na ūrĩa wĩtikio wake ūigana.

⁷ Angĩkorwo nĩ gũtungata, nĩatungatage; na angĩkorwo nĩ kũrutana, nĩarutanage;

⁸ ningĩ angĩkorwo nĩ kũmĩrĩria andũ, nĩakĩũmanagĩrĩrie; na angĩkorwo nĩ wa kũrũmbũiya mabata ma andũ arĩa angĩ, nĩakĩheanage na ūtaana; angĩkorwo nĩ wa gũtongoria, nĩatongoragie na kĩyo; ningĩ ūrĩa wa kũiguanĩra tha, nĩekage ūguo akenete.

Wendani

⁹ Wendani wanyu nĩũkoragwo nĩ ūrĩa ūtarĩ ūhinga. Thũũragai ūndũ ūrĩa mũũru; naguo ūndũ ūrĩa mwega mũkĩũrũmagie.

¹⁰ Endanagai mũndũ na ūrĩa ūngĩ, mũrĩ na wendani ta wa ciana cia ithe ūmwe. Na mũndũ nĩatĩĩage ūrĩa ūngĩ gũkĩra we mwene.

¹¹ Rutagai wĩra na kĩyo, na mũreke ngoro cianyu ihĩahĩage, mũgĩtungatagĩra Mwathani.

¹² Ikaragai mũkenete nĩ ūndũ mũrĩ na kũrĩgĩrĩro, na mũkiragĩrĩrie hĩndĩ ya mathĩna, na mũikarage mũkĩhooyaga hĩndĩ ciothe.

¹³ Teithagai andũ a Ngai mabataro-inĩ mao. Tũũrai mũnyitaga andũ ūgeni.

¹⁴ Rathimagai andũ arĩa mamũnyariiraga; marathimagei na mũtikanamarume.

¹⁵ Kenagai hamwe na arĩa marakena; na mũcakae na arĩa maracakaya.

¹⁶ Tũũrai mũiguanĩte mũndũ na ūrĩa ūngĩ. Tigagai gwĩtĩia, no mwĩtikagĩre kũgĩa ngwatanĩro na andũ arĩa matarĩ igweta. Tigagai kwĩona ta mũrĩ oogĩ.

¹⁷ Mũtikaneke mũndũ ūũru nĩ ūndũ wa ūũru ūrĩa amwĩkĩte. Menyagĩrĩrai nĩguo mwĩkage maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩire nĩ andũ othe.

¹⁸ Inyuĩ-rĩ, geragai gũikarania na mũndũ o wotho na thayũ kũngĩhoteka.

¹⁹ Arata akwa, mũtikanerĩhĩrie, no tigagĩriai mang'ũrĩ ma Ngai handũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: "Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria," ūguo nĩguo Mwathani ekuuga.

²⁰ Handũ ha ūguo-rĩ:

"Thũ yaku ingĩkorwo ihũtĩ-rĩ, mũhe irio;

ingĩkorwo nĩnyootĩ-rĩ, mũhe gĩa kũnyua.

Gwĩka ūguo-rĩ, nĩkũmĩgĩrĩra makara ma mwaki mũtwe."

21 Mütikanatoorio nĩ ũũru, no tooragiai ũũru na wega.

13

Kwĩnyihĩria arĩa Maathanaga

¹ O mündũ no nginya athĩkagĩre arĩa maathanaga, nĩgũkorwo gũtirĩ hinya wa gwathana tiga ũria Ngai ahaandĩte. Aathani arĩa marĩ ho nĩ Ngai ũmatuĩte a gwathana.

² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mündũ ũria ũremagĩra arĩa maathanaga, nĩkũrega aregaga ũndũ ũria Ngai atuĩte, nao arĩa mekaga ũguo nĩmagatuĩka a gũtuĩrwo ciira.

³ Nĩgũkorwo aathani ti a kũmakia arĩa mekaga ũria kwagĩriire, no nĩ a kũmakia arĩa mekaga ũũru. Nĩũkwenda wagage gwĩtigagĩra ũria wathanaga? Gũkage ũria kwagĩriire, nake nĩarĩkũgathagĩria.

⁴ Nĩgũkorwo we nĩ ndungata ya Ngai ya gũtũma wonage maũndũ mega. No ũngĩka ũũru-rĩ, wĩtigĩre, nĩgũkorwo ndakuuaga rũhiũ rwa njora tũhũ. We nĩ ndungata ya Ngai, na mũrihanania wake wa kũherithania na wa gũkinyĩria mündũ ũria wĩkaga ũũru mang'ũri ma Ngai.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩriire mwathĩkagĩre arĩa maathanaga, ti tondũ wa gwĩtigĩra mang'ũri macio, no nĩ tondũ wa ũria mwĩmenyeire na thamiri cianyu ũria arĩ wega gwĩka.

⁶ ũndũ ũcio noguo ũtũmaga mũrutage magooti, nĩgũkorwo arĩa maathanaga nĩ ndungata cia Ngai, na maheanaga mahinda mao mothe nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kĩũmbe.

⁷ Rutagĩrai andũ othe kĩria mwagĩrĩrwo nĩ kũmarutĩra: Angĩkorwo mũtirutĩte magooti, rutai magooti; na angĩkorwo nĩ kũruta mbeeca cia kũrutithia wĩra wa bũrũri, rutai; nao andũ arĩa a kũheo gĩtũio, maheagei; na arĩa a gwĩkĩrĩrwo, mekagĩrĩrei.

Endanagai tondũ Mũthenya Nĩũkuhĩrĩrie

⁸ Mũtigaikare mũri na thĩiri na mündũ o na ũrĩkũ, tiga o mwendanage hĩndĩ ciothe mündũ na ũria ũngĩ, nĩgũkorwo mündũ wendaga mündũ ũria ũngĩ nĩahingĩtie watho.

⁹ Nĩ ũndũ maathani maya, atĩ “Ndũkanatharanie,” na “Ndũkanoragane,” na “Ndũkanaiye”, na “Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kĩene,” o na riathani rĩngĩ o rĩothe rĩngĩkorwo ho, mohanĩtio mothe maturanĩrwo thĩinĩ wa riathani rĩrĩ: “Enda mündũ ũria ũngĩ ta ũria wĩyendete wee mwene.”

¹⁰ Wendani-rĩ, ndũngũka mündũ ũria ũngĩ ũũru. Nĩ ũndũ ũcio kwendana nĩkũo kũhingia watho.

¹¹ Na mwĩkage ũguo nĩ ũndũ wa kũmenya mahinda maya tũri ũria matariĩ. Ihinda nĩũkinyu nĩgeetha mwarahũke mũtĩge gũkoma, tondũ ũhonokio witũ rĩu ũri hakuhĩ kũri rĩria twambĩrĩrie gwĩtĩkia.

¹² ũtukũ ũri hakuhĩ gũthira; naguo mũthenya ũkiriĩ gũkinya. Nĩ ũndũ ũcio nĩtũtigane na maũndũ ma nduma na twĩohe indo cia mbaara, o iria cia ũtheri.

¹³ Nĩtũthiĩage na mĩthĩire mĩagĩrĩru, o irĩa yagĩriire gũikarwo nayo mũthenya, tũtigatoonye maruga-inĩ mooru marĩ na nyĩmbo njũru na ũrĩũ, na tũtigatoonye ũtharia-inĩ kana maũndũ ma ũura-thoni, na tũtikagĩage na njũgitano na kũiguanĩra ũiru.

¹⁴ No rĩrĩ, mwĩhumbei Mwathani Jesũ Kristũ, na mũtigatũire mwĩciiragia o ũrĩa mũngĩhingia merĩrĩria ma mũĩrĩ ĩno ya mehia.

14

Andũ arĩa Ahũthũ na arĩa marĩ Hinya

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũkoragwo arĩ na wĩtikio mũhũthũ mwamũkĩrei, mũtekũmũtuĩra ciira nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mataiguanĩirwo.

² Wĩtikio wa mũndũ ũmwe-rĩ, nĩũmwĩtikĩrĩtie kũrĩa irio cia mũthemba yothe, no mũndũ ũngĩ, ũrĩa ũrĩ wĩtikio mũhũthũ, arĩaga o mũthemba ya nyeni.

³ Mũndũ ũrĩa ũrĩaga mũthemba yothe ya irio ndakae kũmena mũndũ ũrĩa ũtekaga ũguo, nake mũndũ ũrĩa ũtarĩaga indo imwe-rĩ, ndakae gũtuĩra ciira mũndũ ũrĩa ũrĩaga ciothe tondũ Ngai nĩamwĩtikĩrĩtie.

⁴ Wee ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre ndungata ya mũndũ ũngĩ ciira? Mwathi wayo nĩwe ũmenyaga ĩrũngĩ wega kana ĩgwĩte. Nayo nĩrĩrũgamaga, tondũ Mwathani nĩwe ũrĩ na ũhoti wa gũtũma ĩrũgame.

⁵ Mũndũ ũmwe-rĩ, onaga ta kũrĩ mũthenya ũmwe mũtheru kũrĩ ĩrĩa ĩngĩ; nake mũndũ ũngĩ akoona mũthenya yothe no ũndũ ũmwe. O mũndũ nĩemenyere wega na ngoro yake.

⁶ Mũndũ ũrĩa wonaga mũthenya ũmwe ũrĩ wa mwanya-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani. Nake ũrĩa ũrĩaga nyama-rĩ, arĩaga nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩgũkorwo nĩ Ngai acookagĩria ngaatho; nake ũrĩa ũtacĩrĩaga-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani, na nĩ Ngai acookagĩria ngaatho.

⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ o na ũmwe witũ ũtũũraga nĩ ũndũ wake mwene, na gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkuaga nĩ ũndũ wake mwene.

⁸ Nĩ ũndũ tũngĩtũũra muoyo-rĩ, tũtũũraga nĩ ũndũ wa Mwathani; na tũngĩkua-rĩ, twakua nĩ ũndũ wa Mwathani. Nĩ ũndũ ũcio tũngĩkorwo tũrĩ muoyo kana tũkuĩte-rĩ, tũrĩ o a Mwathani.

⁹ Ũhoru ũyũ nĩguo watũmire Kristũ akue na acooke ariũke, nĩguo atuĩke Mwathani wa arĩa akuĩ na arĩa marĩ muoyo.

¹⁰ Wee-rĩ, ũgũtuĩra mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ciira nĩkĩ? Kana ũkũmena mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu nĩkĩ? Nĩgũkorwo ithuothe nĩtũkarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira kĩa Ngai.

¹¹ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:
“Ti-itherũ, o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo,
iruo o rĩothe nĩrĩgaturio mbere yakwa;

naru rũrĩmĩ o ruothe nĩrũkoimbũrĩra Ngai,’ ũguo nĩguo
Mwathani ekuuga.”

¹² Hakĩrĩ ũguo-rĩ, o ũmwe witũ nĩakaheana ũhoru wake mwene mbere ya Ngai.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩtũgĩtĩge gũtuanĩra ciira ithuĩ ene. Handũ ha ũguo-rĩ, kaba mũtue na meciiria manyu atĩ mũtigatũma mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu ahĩngwo kana agwe njĩra-inĩ.

¹⁴ Nĩ nĩmenyete wega biũ ndĩ thĩnĩ wa Mwathani Jesũ, atĩ gũtirĩ irio ĩrĩ thaahu cio nyene. No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa wonaga kĩndũ ta kĩrĩ thaahu-rĩ, ũcio harĩ we kĩndũ kũ nĩ kĩrĩ thaahu.

¹⁵ Angikorwo mūrū kana mwarī wa thoguo n̄iekūigua ūūru tondū wa kīrīa ūrīāga-rī, wee n̄ūtīgīte gūthīi na mīthiire ya wendani. Tiga gūtūma mūrū kana mwarī wa Ithe wanyu ūcio Kristū aakuirīire oore n̄i ūndū wa kīrīa ūrarīa.

¹⁶ Mūtikanareke ūndū ūrīa muonaga ūrī mwegā ūtuīke wa gūcambio.

¹⁷ Nīgūkorwo ūthamaki wa Ngai ti ūhorō wa kūrīa na kūnyua, no n̄i wa ūthingu, na thayū o na gīkeno iria ciumaga kūrī Roho Mūtheru, ¹⁸ tondū mūdū o wothe ūrīa ūtungatagīra Kristū na njīra icio n̄īakenagia Ngai, o na akoonagwo arī mwegā n̄i andū.

¹⁹ Nī ūndū ūcio-rī, n̄itwīkīragei kīyo gīa gwīkaga maūndū marīa marehaga ūhorō wa thayū na magatūma tuonganīrīre hinya.

²⁰ Mūtikanathūkie wīra wa Ngai n̄i ūndū wa irio. Irio ciothe n̄i theru, no rīrī, n̄i ūūru mūdū kūrīa kīndū o gīothe kīrīa kīngīhītithia mūdū ūrīa ūngī.

²¹ Nī kaba kwaga kūrīa nyama, kana kūnyua ndibei o na kana gwīka ūndū ūngī o na ūrīkū ūrīa ūngītūma mūrū kana mwarī wa Ithe wanyu ahītithio.

²² Nī ūndū ūcio-rī, ūndū ūrīa wītīkītīe ūkonīi maūndū macio-rī, n̄iūmenyeke gatagatī gaku na Ngai. Kūrathimwo-rī, n̄i mūdū ūrīa ūtarī ūndū angīcuukīra n̄i ūndū wa kīndū kīrīa onaga kīrī kīega agīka.

²³ No rīrī, mūdū angīkorwo arī na nganja, acooke arīe irio iria arī na nganja nacio, mūdū ūcio n̄īetuīrīire ciira, tondū kūrīa gwake gūtīumanīte na wītīkio; naguo ūndū o wothe ūtoimanīte na wītīkio n̄i mehīa.

15

¹ Na rīrī, ithuī arīa tūrī na hinya-rī, twagīrūrwo nīgūkuuanagīra na arīa matarī na hinya maūndū mao ma ūhinyaru na to gwīkenagia ithuī ene.

² O ūmwe witū nīagīrūrwo nīgūkenia mūdū ūrīa ūngī n̄i ūndū wa maūndū make mega, nīgeetha ongererwo hinya.

³ Nīgūkorwo o na Kristū ndekenirie we mwene, no o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Irumi cia arīa makūrūmaga n̄i nīi ciagwīrīire.”

⁴ Nīgūkorwo maūndū mothe marīa maandīkirwo tene maandīkirwo marī ma gūtūruta, nīgeetha tūgīage na kūrīgīrīro n̄i ūndū wa gūkirīrīria na kūmīrīrio nī Maandīko macio.

⁵ Ngai ūrīa ūheanaga ūkirīrīria na ūūmanīrīria aromūhe roho wa ūiguanō o mūdū na ūrīa ūngī rīrīa mūkūrūmīrīra Kristū Jesū,

⁶ nīgeetha mūgoocithagie Ngai o we Ithe wa Mwathani witū Jesū Kristū mūrī na ngoro īmwe na mūgambo ūmwe.

⁷ Nī ūndū ūcio, o mūdū nīagītīkagīre ūrīa ūngī, o ta ūrīa mwetūkirīro nī Kristū, nīgeetha Ngai agoocagwo.

⁸ Nīgūkorwo ngūmwīra atīrī, Kristū okire arī ndungata ya Ayahudi n̄i ūndū wa ūhorō wa ma wa Ngai, nīguo ahingie ciīranīro iria ciērīrwo maithe maitū ma tene,

⁹ nīgeetha andū-a-Ndūrīrī magoocithagie Ngai n̄i ūndū wa tha ciake, ta ūrīa kwandīkītwo atīrī:

“Nī ūndū ūcio nīngūkūgooca ndī gatagatī ka ndūrīrī;
nīndīrīnaga nyīmbo cia kūgooca rītwa rīaku.”

¹⁰ Nīngī nī kwīrītwo atīrī:

“Kenai, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, mũrĩ hamwe na andũ ake.”

11 Na ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ,

“Goocai Mwathani, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ othe,

na mũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũgooca, inyuĩ andũ othe.”

12 O na ningĩ, Isaia nĩoigĩte atĩrĩ,

“Mũndũ ũrĩa wĩtagwo Mũri wa Jesii nĩagooka,

o we ũrĩa ũkaarhũka atuĩke wa gwatha ndũrĩrĩ,

nao andũ-acio-a-Ndũrĩrĩ nĩmakaagĩa na kĩrĩgĩrĩro thĩinĩ wake.”

13 Na rĩrĩ, Ngai ũrĩa arĩ we mwĩhoko witũ aromũiyũria na gĩkeno gĩothe na thayũ tondũ wa ũrĩa mũmwĩhokete, nĩgeetha mũkĩrĩrĩrie kũgĩa na kĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa hinya wa Roho Mũtheru.

Paũlũ Mũtungatĩri wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

14 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ mwene nĩnjĩtikĩrĩte atĩ inyuĩ ene nĩmũiyũrĩtwo nĩ wega, na nĩ mũrĩ na ũmenyo mũiganu, o na mũkahota gũtaarana inyuĩ ene.

15 Ndĩmwandĩkĩre ũndũ ũyũ ndĩ na ũũmĩrĩru mũingĩ ngĩmwĩra maũndũ mamwe, taarĩ kũmũrĩrikania maũndũ macio rĩngĩ, nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaheire,

16 nĩguo nduĩke mũtungatĩri wa Kristũ Jesũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ndutage wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai wa kũhunjagia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai, nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magaatũka igongona rĩĩtikĩrĩku nĩ Ngai, o rĩrĩa rĩtherie nĩ Roho Mũtheru.

17 Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa ũtungata wakwa ngĩtungatĩra Ngai.

18 Ndikũgeria kwaria ũndũ o na ũrĩkũ tiga o ũrĩa Kristũ ahingĩtie na ũndũ wakwa harĩ ũhoru wa gũtongoria andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru-inĩ wa gwathĩkĩra Ngai, nĩ ũndũ wakwa kũheana ũhoru na maũndũ marĩa mekirwo,

19 na ũndũ wa hinya ũrĩa watũmaga kũringwo ciama na kuonwo morirũ, tondũ wa hinya wa Roho Mũtheru. Na nĩ ũndũ wa ũguo kuuma Jerusalemu kũrigiicũka nginya Iluriko, nĩhunjĩtie biũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

20 Na rĩrĩ, ndũire ndũirĩrĩrie kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩa Kristũ atamenyekete, nĩgeetha ndikanatuĩke wa gwaka igũrũ rĩa mũthingi wakĩtwo nĩ mũndũ ũngĩ.

21 No rĩrĩ, nĩgũtuĩke o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo, atĩrĩ:

“Arĩa matarĩ meerwo ũhoru wake nĩo makaawona,
na arĩa matarĩ maigua nĩo magaataũkĩrwo nĩguo.”

22 Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa kĩanagiria mahinda maingĩ njũke kũu kwanyu.

Mũbango wa Paũlũ Gũthĩi Roma

23 No rĩu, tondũ hatĩrĩ handũ hangĩ ingĩruta wĩra ng’ongo-inĩ ici, na tondũ mĩaka mũingĩ nĩngoretwo ngĩrĩrĩria kũmuona-rĩ,

24 nĩndĩrabanga gwĩka ũguo ngĩthĩi Sipania. Nĩndĩrehoka gũkaamũceerera ngĩhĩtũkĩra kũu kwanyu, na atĩ nĩmũkandeithĩrĩria gũthĩi rũgendo rũu, thuutha wa gũkenanĩra na inyuĩ ihinda inini.

25 No rĩu ndĩ rũgendo-inĩ ngĩthĩi Jerusalemu ngatungatĩre andũ arĩa aamũre marĩ kũu.

²⁶ Nīgūkorwo andũ a Makedonia na a Akaia nĩmoonire arĩ wega kũhotha nĩguo mateithie andũ arĩa athĩni a thiritũ ya andũ arĩa aamũre kũu Jerusalemu.

²⁷ Ūguo nĩguo moonire kwagĩrĩre, na ti-itherũ nĩ marĩ na thi-irĩ wa andũ acio. Tondũ wa rĩrĩ, angĩkorwo andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmagwatanĩre na Ayahudi irathimo cia kũroho-rĩ, o nao marĩ na thĩrĩ kũrĩ Ayahudi wa kũmatungatĩra na indo iria marathimĩtwo nacio.

²⁸ Nĩ ūndũ ūcio ndaarĩkia kũruta wĩra ūcio, na menye wega atĩ maciaro macio nĩ marĩkia kwamũkĩrwo-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngamũceerera ngĩthĩ Sipania.

²⁹ Nĩnjũũ atĩ ngĩũkĩra kũu kwanyu, ngaakorwo njiyũrĩrĩrwo nĩ irathimo cia Kristũ.

³⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩndamũthaitha nĩ ūndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na nĩ ūndũ wa wendani ūrĩa tũheetwo nĩ Roho, atĩ mũnyiitanĩre na nĩ kĩgiano-inĩ gĩakwa na ūndũ wa kũhooya Ngai nĩ ūndũ wakwa.

³¹ Hooyai nĩgeetha ngaahonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie a kũu Judea, na ningĩ atĩ ūtungata wakwa kũu Jerusalemu ūgetĩkĩrika nĩ andũ arĩa aamũre akuo,

³² nĩgeetha ngooka kũrĩ inyuĩ ngenete, Ngai enda, na tũcanjamũke tũrĩ hamwe.

³³ Ngai mwene thayũ aroikara hamwe na inyuĩ inyuothe. Amenii.

16

Ngeithi kũrĩ Arata

¹ Nĩngũgaathĩrĩria mwarĩ wa Ithe witũ Fibi kũrĩ inyuĩ, ūrĩa ūtungataga thĩinĩ wa kanitha wa Kenikirea.

² Nĩngũmũhooya mũmwamũkĩre thĩinĩ wa Mwathani o ta ūrĩa mũngĩamũkĩra andũ arĩa aamũre, na mũmũhe ūteithio o wothe angĩbatario nĩguo kuuma kũrĩ inyuĩ, nĩgūkorwo o nake anakorwo arĩ ūteithio mũnene kũrĩ andũ aingĩ, o hamwe na nĩ mwene.

³ Geithiai Pirisila na Akula, arĩa tũrutaga wĩra nao tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.*

⁴ O nĩmendire kũũragwo nĩ ūndũ wakwa. Na to nĩ nyiki ndĩramacookeria ngaatho, no nĩmacookeirio ngaatho nĩ makanitha mothe ma andũ-a-Ndũrĩrĩ.

⁵ Geithiai o na kanitha ūrĩa ūcemanagia kwao mũciĩ.

Geithiai mũrata wakwa Epeneto, ūrĩa warĩ mwĩtkia wa Kristũ wa mbere kũu bũrũri wa Asia.

⁶ Geithiai Mariamu, ūrĩa warutire wĩra na kĩyo kĩnene mũno nĩ ūndũ wanyu.

⁷ Geithiai Anderoniko na Juniasi, andũ a mũhĩrĩga witũ arĩa tuohetwo hamwe. Nao nĩ marĩ igweta gatagatĩ-inĩ ka atũmwo, o na ningĩ nĩmatũkire a Kristũ mbere yakwa.

⁸ Geithiai Ampiliato, ūrĩa nyendete mũno thĩinĩ wa Mwathani.

⁹ Na mũgeithie Urubano, ūrĩa tũrutithanagia wĩra wa Kristũ nake, o na mũgeithie mũrata wakwa nyendete Sitakusi.

* **16:3** Pirisila na Akula maarĩ arata a hakuhi a Paũlũ, na maarutaga wĩra wa gũtuma hema hamwe nake.

10 Geithiai Apele, ūrĩa wageririo na akĩmenyeka atĩ nĩ wa Kristũ kũna.

Na mũgeithie andũ a nyũmba ya Arisitobulo.

11 Ningĩ mũgeithie Herodioni, ūrĩa wa mũhĩrĩga witũ.

Geithiai andũ a nyũmba ya Narikiso arĩa marĩ thĩinĩ wa Mwathani.

12 Geithiai Turufena na Turufosa, andũ-a-nja acio marutaga wĩra na hinya thĩinĩ wa Mwathani.

Na mũgeithie mũrata wakwa Perisi, mũndũ-wa-nja ũngĩ o nake ũrutĩte wĩra na hinya mũno thĩinĩ wa Mwathani.

13 Geithiai Rufusi, ūrĩa mũthuure thĩinĩ wa Mwathani, o na mũgeithie nyina, ūrĩa ũkoretwo arĩ o ta maitũ.

14 Ningĩ mũgeithie Asunikirito, na Felegoni, na Herime, na Pateroba, na Herima, o na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa marĩ hamwe nao.

15 O na ningĩ mũgeithie Filologo, na Julia, na Nerea na mwarĩ wa nyina, na Olumpa, na arĩa othe aamũre makoragwo hamwe nao.

16 Geithaniai mũndũ na ūrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

Makanitha mothe ma Kristũ nĩmamũgeithia.

17 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngũmũthaitha mwĩmenyagĩrĩre andũ arĩa marehaga nyamũkano na maũndũ ma kũmũhĩngithia, marĩa marenanĩte na ũhoru ūrĩa mũrutĩtwo. Eheragĩrai andũ ta acio.

18 Nĩgũkorwo andũ ta acio ti Mwathani witũ Kristũ matungataga, no nĩ nda ciao ene matungataga. Nĩmaheenagia ngoro cia andũ arĩa matooi ũũru na ũndũ wa mĩario yao mĩnyoroku na ndeto ciao cia kwĩyendithĩrĩria.

19 Andũ othe nĩmaiguĩte ngumo ya wathĩki wanyu, nĩ ũndũ ũcio nĩnĩyũrĩtwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wanyu; no nĩngwenda mũgĩe na ũũgĩ harĩ maũndũ marĩa mega, na mwage ũcuuke harĩ maũndũ marĩa mooru.

20 Ngai mwene thayũ nĩarĩhehenja Shaitani o narua, na inyuĩ mũmũrangĩrĩrie rungu rwa magũrũ manyu. Wegu wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũroikara na inyuĩ.

21 Nĩmwageithio nĩ Timotheo, ūrĩa tũrutaga wĩra nake, o na Lukio, na Jasoni na Sosipatero, arĩa a mũhĩrĩga witũ.

22 Nĩ Teritio, mwandĩki wa marũa maya, nĩndamũgeithia thĩinĩ wa Mwathani.

23 Nake Gayo, ūrĩa ũnyitĩte ũgeni na ūrĩa ũtugaga andũ a kanitha othe, nĩamũgeithia.

Nĩmwageithio nĩ Erasito, ūrĩa mũigi kĩgĩna gĩa itũũra, na mũrũ wa ithe witũ Kwarito. (

24 Wegu wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe. Ameni.)

25 Na rĩu kũrĩ ūrĩa ũngĩhota kũmũrũgamia wega nĩ ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-Mwega ūrĩa hunjagia, na kwanĩrĩra ũhoru wa Jesũ Kristũ kũringana na ũguũrio wa maũndũ marĩa ma hito marĩa matũire mahithĩtwo kuuma tene,

26 no rĩu nĩmaguũrie na makamenyithanio thĩinĩ wa Maandĩko marĩa ma ũnabii, nĩ ũndũ wa watho wa Ngai, o we ūrĩa ũtũũraga tene na tene, nĩgeetha ndũrĩrĩ ciothe imwĩtkie na imwathĩkagĩre:

²⁷ nake Ngai, o we wiki mũũgĩ-rĩ, arotũũra agoocagwo nginya tene na ũndũ wa Jesũ Kristũ! Ameni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, o nĩ ndeetirwo nduĩke mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai, ndĩratũma ngeithi ici tũrĩ hamwe na mũrũ wa Ithe witũ Sosithene,*

² Twandĩkĩra kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ Korinitho, kũrĩ arĩa othe maamũrĩtwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ na magetwo matuĩke andũ atheru, o hamwe na arĩa othe marĩ kũndũ guothe makayagĩra rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we Mwathani wao na witũ:

³ Wega na thayũ irogĩa kũrĩ inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho

⁴ Nĩnjookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, nĩ ũndũ wa wega wake ũrĩa mũheetwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

⁵ Nĩgũkorwo thĩinĩ wake nĩmũtongetio maũndũ-inĩ mothe, mũgatongio ũhoroinĩ wa mĩario yanyu yothe o na ũhoroinĩ wothe wa kũmenya maũndũ,

⁶ tondu-rĩ, ũira witũ ũkonĩĩ Kristũ nĩwekĩrirwo hinya thĩinĩ wanyu.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ kĩheo gĩa kũiroho o na kĩmwe mũtarĩ nakĩo, o mũgĩetagitĩra na kĩyo kũguũranĩrio kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁸ Nake nĩarĩmũikaragia mũrĩ na hinya nginya mũthia, nĩguo mũtikanakorwo mũrĩ na ũcuuke mũthenya ũrĩa wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁹ Ngai nĩ mwĩhokeku, o we ũrĩa wamwĩtire nĩguo mũkorwo na ngwatanĩro na Mũriũ Jesũ Kristũ, Mwathani witũ.

Nyamũkano thĩinĩ wa Kanitha

¹⁰ Atĩrĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaitha thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, atĩ inyuothe mũiguane o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩguo mũtikagĩe na nyamũkano gatagatĩ-inĩ kanyu, no mũikare mũiguanĩte, na mũrĩ na meciiria o mamwe, na ngoro o ĩmwe.

¹¹ Tondũ rĩirĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmenyithĩtio nĩ andũ amwe a kuuma nyũmba ya Kiloe atĩ nĩ kũrĩ na ngũĩ gatagatĩ-inĩ kanyu.

¹² ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ: ũmwe wanyu oigaga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Paŭlũ”; ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Apolo”; nake ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Kefa”; o na ningĩ ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Kristũ.”

¹³ Kaĩ Kristũ agayanĩtio? Paŭlũ-rĩ, nĩwe waambirwo mũtĩ igũrũ nĩ ũndũ wanyu? Mwabatithirio thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Paŭlũ?

¹⁴ Nĩngũcookia ngaatho nĩ ũndũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu nĩ ndaabatithirie, o tiga Kirisipo na Gayo.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngiuga atĩ mwabatithirio thĩinĩ wa rĩtwa rĩakwa.

* 1:1 Warĩ mũtugo wa Ayunani kwambĩrĩria marũa na rĩtwa rĩa mwandiki.

¹⁶ Īi, o na ningĩ nĩndabatithirie andũ a nyũmba ya Stefana; no tiga acio, ndingĩrikana kana nĩ kũrĩ mũndũ ũngĩ ndaabatithirie.

¹⁷ Nĩ gũkorwo Kristũ ndaandũmire ngabatithanie, no aandũmire ngahunjie Ūhoro-ũrĩa-Mwega, no ti ndĩũheane na ũũgĩ wa mũndũ, nĩgeetha mũtharaba wa Kristũ ndũkae kwagithio kĩene.

Kristũ nĩwe Ũũgĩ na Ũhoti wa Ngai

¹⁸ Nĩgũkorwo ndũmĩrĩri ya mũtharaba nĩ ũrimũ kũrĩ arĩa maroora, no kũrĩ ithuĩ arĩa tũrahonokio-rĩ, ũndũ ũcio nĩ hinya wa Ngai.

¹⁹ Nĩgũkorwo kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Ũũgĩ wa andũ arĩa oogĩ nĩkũniina ngaaũniina;

naguo ũmenyo wa andũ arĩa imenyi ndĩkĩtue wa tũhũ.”

²⁰ Mũndũ ũrĩa mũũgĩ-rĩ, akĩrĩ kũ? Mũndũ ũrĩa mũthomu-rĩ, akĩrĩ kũ? Ari ha mũciiri ũrĩa ũũĩ gũciira maũndũ ma mahinda maya tũrĩ? Githĩ Ngai ndatuĩte ũũgĩ wa thĩ ĩno ũrimũ?

²¹ Nĩgũkorwo Ngai na ũndũ wa ũũgĩ wake nĩonire afĩ andũ a thĩ ĩno na ũũgĩ wao matikaamũmenya, akĩona kwagĩrĩre ahũthĩre maũndũ ma ũrimũ marĩa tũhunjagia nĩgeetha ahonokie arĩa mamwĩtikagia.

²² Ayahudi metagia ciama, nao Ayunani macaragia ũũgĩ,

²³ no ithuĩ tũhunjagia ũhoro wa Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ: maũndũ macio nĩ mũhĩnga kũrĩ Ayahudi na ũrimũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ,

²⁴ no kũrĩ arĩa Ngai etĩte, Ayahudi o na Ayunani, Kristũ nĩwe hinya wa Ngai na ũũgĩ wa Ngai.

²⁵ Nĩgũkorwo ũrimũ wa Ngai nĩ mũũgĩ gũkĩra ũũgĩ wa mũndũ, naguo ũhũthũ wa Ngai nĩ mũritũ gũkĩra hinya wa mũndũ.

²⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta gĩciiriei ũrĩa mwatariĩ rĩrĩa mwetirwo. Ti aingĩ anyũ oogĩ na ũũgĩ wa andũ a gũkũ thĩ; na ti aingĩ mangĩaguucĩrĩre andũ; o na ti aingĩ maciarĩrwo mĩciĩ ĩrĩa ĩrĩ igweta.

²⁷ No Ngai aathuurire maũndũ marĩa ma ũrimũ ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie andũ arĩa oogĩ; ningĩ Ngai aathuurire maũndũ marĩa matarĩ hinya ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie arĩa marĩ hinya.

²⁸ Agĩthuura maũndũ marĩa mahũthũ ma thĩ ĩno, na marĩa matarĩ ma gũtĩka, o gwata marĩa matarĩ maũndũ kũrĩ, nĩgeetha amaagithie bata,

²⁹ nĩgeetha mũndũ o na ũ ndakanetĩie mbere ya Ngai.

³⁰ No rĩrĩ, nĩwe ũtũmĩte mũkorwo mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, ũrĩa ũtuĩkĩte ũũgĩ uumĩte kũrĩ Ngai nĩ ũndũ witũ, ũguo nĩ kuuga, ũthingu witũ, na ũtheru, na gũkũũrwo.

³¹ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage nĩ ũndũ wa Mwathani.”

2

¹ Hĩndĩ ĩrĩa ndookire kũrĩ inyuĩ, ngĩmũhunjĩria ũira wa hitho ya ũhoro wa Ngai, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndiamwarĩirie na mĩario ya kanua kega kana ũũgĩ mũnene.

² Nĩgũkorwo nĩndatuĩte itua ndirĩ ũndũ ũngĩ ngwenda kũmenya, rĩrĩa rĩothe ndaari na inyuĩ, o tiga ũhoro wa Jesũ Kristũ na kwambwo gwake mũtĩ-igũrũ.

³ Ndookire kũrĩ inyuĩ itarĩ na hinya, na ndĩ na guoya, o na ngĩinainaga mũno.

4 Ndũmĩrĩri yakwa na kũhunjia gwakwa itiarĩ na ciugo cia kũguucanĩrĩria na ũũgĩ, no nĩcionanagia hinya wa Roho,

5 nĩguo wĩtikio wanyu ndũgakorwo ũtiirĩrĩrwo nĩ ũũgĩ wa andũ, o tiga hinya wa Ngai.

Ũũgĩ Uumanĩte na Roho

6 No ningĩ ithuĩ-rĩ, tũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa agima twaragia ũhoro wa ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, no tũtiaragia ũhoro wa ũũgĩ wa mahinda maya, kana wa aathani a mahinda maya arĩa matarĩ kũrĩa merekeire.

7 No ithuĩ-rĩ, twaragia ũhoro wa ũũgĩ wa Ngai ũrĩa wa hitho, ũũgĩ ũrĩa watũire ũrĩ mũhithe, o ũrĩa Ngai aathĩrĩre o mbere ya kũũmba thĩ nĩ ũndũ wa riiri witũ.

8 Gũtirĩ o na ũmwe wa anene a mahinda maya wamenyire ũhoro ũcio, nĩgũkorwo mangĩaũmenyete-rĩ, matingĩaambire Mwathani wa riiri.

9 Nĩgũkorwo no ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Maũndũ marĩa matarĩ monwo na maitho,

na matarĩ maiguuo na matũ,

o na matarĩ maatoonya ngoro ya mũndũ,

nĩmo Ngai athondekeire andũ arĩa mamwendete”:

10 no Ngai nĩatũguũrĩrie maũndũ macio na ũndũ wa Roho wake.

Roho nĩathuthuuragia maũndũ mothe, o na maũndũ ma Ngai marĩa marikĩru mũno.

11 Tondũ-rĩ, nũũ ũũĩ meciiria ma mũndũ, tiga o roho wa mũndũ ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wake? O ta ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũũĩ meciiria ma Ngai, o tiga Roho wa Ngai.

12 Tũtiamũkĩrĩte roho wa thĩ ĩno, no tũheetwo Roho ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai, nĩguo tũmenyage iheo iria Ngai atũheete o ũguo tũhũ.

13 Maũndũ macio nĩmo twaragia, no tũtimaaragia na ciugo iria tũrutĩtwo na ũũgĩ wa mũndũ, no nĩ na ciugo iria tũrutagwo nĩ Roho, tũgataarĩria ũhoro wa ma wa kũiroho na ciugo cia kũiroho.

14 Mũndũ ũtarĩ na Roho ndetĩkagĩra maũndũ marĩa moimaga kũrĩ Roho wa Ngai, tondũ maũndũ macio nĩ ũrimũ kũrĩ we, na ndangĩmamenya, tondũ makũũrĩkanaga na njĩra ya kũiroho.

15 Mũndũ wa kũiroho nĩakũũranaga maũndũ mothe, nowe mwene gũtirĩ mũndũ ũngĩmũtuĩra:

16 “Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmenya meciiria ma Mwathani, nĩguo akĩmũtaare?”

No ithuĩ tũrĩ na meciiria ma Kristũ.

3

Ũhoro wa Nyamũkano thĩnĩ wa Kanitha

1 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndingĩahotire kũmwarĩria ta mũrĩ andũ a kũiroho, no ndaamwarĩrie ta mũrĩ andũ a thĩ, o ta twana tũnini thĩnĩ wa Kristũ.

2 Ndaamũheire iria, no ti irio nyũmũ ndaamũheire, nĩgũkorwo mũtiakinyĩte a gũcirĩa. Ti-itherũ o na rĩu mũtikinyĩte a gũcirĩa.

3 O na rĩu mũrĩ andũ a thĩ. Kuona atĩ kũrĩ na ũiru na ngũĩ thĩnĩ wanyu-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ andũ a thĩ? Githĩ mũtiragĩika o ta ũrĩa andũ a ndũire mekaga?

4 Nĩ ùndũ-rĩ, rĩrĩa mũndũ ùmwe ekuuga atĩrĩ, “Nĩ nũmagĩrĩa Paũlũ,” nake ùrĩa ùngĩ akoiga atĩrĩ, “Nĩ nũmagĩrĩa Apolo,” githĩ mũtikĩrĩ o andũ a ndũire?

5 Kaĩ Apolo akĩrĩ ù? Nake Paũlũ akĩrĩ ù? Acio maarĩ o ndungata, iria ciatũmire mwĩtkie, o ta ùrĩa Mwathani aagaĩre o mũndũ wĩra wake.

6 Nĩ nĩ mbeũ ndahaandire, nake Apolo agĩciitĩrĩa maaĩ, no nĩ Ngai waatũmire ikũre.

7 Nĩ ùndũ ùcio ti mũndũ ùrĩa ùhaandaga kana ùrĩa ùitagĩrĩa maaĩ ùrĩ bata, no ùrĩa ùrĩ bata nĩ Ngai, ùrĩa ùtũmaga ikũre.

8 Mũndũ ùrĩa ùhaandaga na mũndũ ùrĩa ùitagĩrĩa maaĩ makoragwo na muoroto ùmwe, na o mũndũ akaarĩhwo kũringana na wĩra wake we mwene.

9 Nĩgũkorwo tũrutithanagia wĩra hamwe na Ngai; na inyuĩ mũrĩ mũgũnda wa Ngai, na mwako wa Ngai.

10 Nĩ ùndũ wa wega ùrĩa Ngai aaheete, nĩ nĩ gwaka ndaakire mũthingi haana ta mwakithia ùrĩa mũũgĩ nake mũndũ ùngĩ nĩ gwaka araaka igũrũ rĩa mũthingi ùcio. No o mũndũ nĩamenyagĩrĩre ùrĩa egwaka igũrũ rĩraguo.

11 Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ùngĩaka mũthingi ùngĩ tiga ùrĩa ùrĩkĩtie gwakwo, na nĩguo Jesũ Kristũ.

12 Angĩkorwo mũndũ o na ù egwaka igũrũ rĩa mũthingi ùyũ akĩhũthagĩra thahabu, kana betha, kana mahiga ma goro, kana mbaũ, kana nyeki, o na kana rũũa-rĩ,

13 wĩra wake nĩũkoneka ùrĩa ùtariĩ, tondũ Mũthenya ùcio nĩũgaatũma woneke ùtheri-inĩ. Wĩra ùcio ùkaaguũrio na mwaki, nĩgũkorwo wĩra wa o mũndũ nĩũkagerio na mwaki ùcio.

14 Angĩkorwo kĩrĩa mũndũ aakĩte mũthingi-igũrũ nĩgĩgetiiria mwaki ùcio-rĩ, nĩakarĩhwo mũcaara wake.

15 Angĩkorwo nĩũkahĩa-rĩ, nĩakoorwo nĩguo; nowe mwene nĩakahonoka, no akaahonoka ta mũndũ ùgereire mwaki-inĩ.

16 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ inyuĩ ene mũrĩ hekarũ ya Ngai, na atĩ Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu?

17 Mũndũ o wotha angĩananga hekarũ ya Ngai-rĩ, Ngai nĩakamwananga; nĩgũkorwo hekarũ ya Ngai nĩ theru, na nĩ inyuĩ hekarũ ìyo.

18 Mũtikae kwĩheenia. Mũndũ o na ùrĩkũ thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩeciiragia nĩ mũũgĩ na ùũgĩ wa mahinda maya tũrĩ-rĩ, nĩagĩtuĩke “kĩrimũ” nĩguo atuĩke mũũgĩ.

19 Nĩgũkorwo ùũgĩ wa thĩ ìno nĩ ùrimũ maitho-inĩ ma Ngai. O ta ùrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Nĩanyĩitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao”;

20 o na nĩngĩ nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Mwathani nĩoĩ atĩ meciiria ma arĩa oogĩ nĩ ma tũhũ.”

21 Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, mũndũ o na ùrĩkũ ndakae kwĩraha na ùhoru wa andũ! Maũndũ mothe nĩ manyu,

22 kana nĩ Paũlũ, kana nĩ Apolo, kana nĩ Kefa, kana nĩ thĩ ìno, kana nĩ muoyo, kana nĩ gĩkuũ, kana nĩ maũndũ marĩa marĩ ho rĩu, kana nĩ maũndũ marĩa magooka, mothe nĩ manyu,

23 na inyuĩ mũrĩ a Kristũ, nake Kristũ nĩ wa Ngai.

4

1 Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, andũ magĩrĩrwo nĩgũtuonaga ta ndungata cia Kristũ, na ta tũrĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ ma hitho ma Ngai.

2 Rĩu nĩkũbataranĩtie atĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ no nginya monanie atĩ nĩ ehokeku.

3 Ndingĩmaka o na hanini ingĩtuĩrwo ciira nĩ inyuĩ, kana nduĩrwo nĩ igooti rĩa andũ o na rĩrĩkũ; ti-itherũ o na nĩ mwene ndingĩtuĩra ciira.

4 Nĩ mwene ndirĩ na ūndũ ingĩcuukĩra, no ūndũ ūcio ndũngĩtũma nduĩke atĩ ndirĩ na mahĩtia. Mwathani nĩwe ūnduagĩra ciira.

5 Nĩ ūndũ ūcio ndũkae gũtua ciira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtakinyĩte; eterera nginya Mwathani ooke. Maũndũ marĩa mahithe ndumainĩ nĩakamoimĩria ūtheri-inĩ, na nĩakaguũria meciiria ma ngoro cia andũ. Ihinda rĩu o mũndũ nĩakamũkĩra ngaatho ciake kuuma kũrĩ Ngai.

6 Rĩu-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, maũndũ macio ndĩramaringithania na ūhoru wakwa mwene na wa Apolo nĩguo mũgunĩke, nĩguo mwĩrute na ithuĩ gĩtũmi kĩa ūrĩa kwĩragwo atĩrĩ, “Mũtikae kwagarara ūrĩa kwandĩkitwo.” Nĩgeetha mũtikae gwĩtũia mũndũ ūmwe makĩria ya ūrĩa ūngĩ.

7 Nĩ ūndũ-rĩ, nũũ ūtũmĩte wĩone ūrĩ na ngũũrani na mũndũ ūngĩ o wothe? Nĩ kĩ ūrĩ nakĩo ūtaaheirwo? Na angĩkorwo nĩwaheirwo-rĩ, ūragĩtũia nĩkĩ ta atarĩ kũheo waheirwo?

8 Nĩmũrĩkĩtie kũgĩa na kĩrĩa gĩothe mwendaga! Nĩmũrĩkĩtie gũtonga! Nĩmũtuĩkĩte athamaki, ithuĩ tũtarĩ ho! Naarĩ korwo ti-itherũ nĩmwatuĩkire athamaki kũna nĩguo tũtuĩke a gũthamaka hamwe na inyuĩ!

9 Nĩgũkorwo ndĩrona atĩ ithuĩ atũmwo Ngai atũigĩte handũ tũrĩonekaga tũrĩ thuutha wa andũ arĩa angĩ othe, na ta andũ matuĩrĩrwo kũũragĩrwo thĩinĩ wa kĩaaro kĩa mathako. Nĩtũtuĩtwo kĩndũ gĩa kwĩrorerwo nĩ thĩ yothe, kũrĩ araike o na kũrĩ andũ.

10 Ithuĩ tũrĩ irimũ nĩ ūndũ wa Kristũ, no inyuĩ mũrĩ andũ oogĩ mũno thĩinĩ wa Kristũ! Ithuĩ nĩ kwaga twagĩte hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya! Inyuĩ nĩmũheetwo gĩtũo, no ithuĩ nĩtũmĩtwo gĩtũo!

11 Nginya ihinda rĩrĩ ithuĩ tũrĩ tũtũũrĩte tũhũũtaga na tũkanyoota, na tũgatarũkĩrwo nĩ nguo, ningĩ nĩtũhũũrĩtwo mũno, o na tũgaikara tũtarĩ na mĩciĩ.

12 Ningĩ nĩtũrutaga wĩra na moko maitũ tũrĩ na kĩyo. Rĩrĩa twarunwo-rĩ, ithuĩ tũkarathima; na rĩrĩa twanyariirwo, tũkomĩrĩa;

13 o na rĩrĩa twacambio, tũcookagia ūhoru na ūhooreri. Nginya ihinda rĩrĩ tũtuĩkĩte gĩko gĩa thĩ, tũgatuĩka mahuti ma gũkũ thĩ.

14 Ndiraandĩka marũa maya nĩguo ndĩmũconore, no nĩguo ndĩmũtaare mũrĩ ta ciana ciakwa nyendete mũno.

15 O na mũngĩkorwo mũrĩ na areri ngiri ikũmi thĩinĩ wa Kristũ, mũtirĩ na maithe maingĩ, nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ ndaatuĩkire ithe wanyu ūndũ-inĩ wa ūhoru-ũrĩa-Mwega.

16 Nĩ ūndũ ūcio ndamũthaiha mwĩgerekanie na nĩ.

17 Nĩ ūndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo, mũrũ wakwa ūrĩa nyendete, na ūrĩa mwĩhokeku thĩinĩ wa Mwathani. Nĩekũmũrĩrĩkania mũtũũrĩre wakwa thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, ūrĩa ūringaine na ūrĩa ndutanaga makanitha-inĩ kũndũ guothe.

18 Amwe anyu nĩmatuĩkĩte etĩi, makona ta itarooka kũu kũrĩ inyuĩ.

¹⁹ No nĩngũũka kũrĩ inyuĩ narua, akorwo nĩ kwenda kwa Mwathani, na hĩndĩ ãyo nĩngatuĩria ũrĩa andũ aya etĩĩ maaragia, o hamwe na ũhoti ũrĩa marĩ naguo.

²⁰ Nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai ti ũhoro wa kwaria, no nĩ wa kũgĩa na ũhoti.

²¹ Mũkwenda atĩa? Ngĩũke kũrĩ inyuĩ na kĩboko, kana njũke na wendo hamwe na roho wa ũhooreri?

5

Ingatai Mũndũ ũcio Githaria

¹ Nĩ ma ndeto nĩiraario atĩ thĩinĩ wanyu kũrĩ na ũtharia, na nĩ ũtharia mũthemba ũrĩa ũtangioneka o na kũrĩ andũ arĩa matetikĩtie Ngai: Naguo nĩ atĩ ũmwe wanyu nĩakomete na mũtumia wa ithe.

² Na inyuĩ mũgakenera ũndũ ũcio! Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũiyũritwo nĩ kĩahe, nĩguo mũndũ ũcio wĩkĩte ũguo mũmũingate, ehene ngwatanĩro-inĩ yanyu?

³ O na ndakorwo ndirĩ hamwe na inyuĩ kũu, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, na nĩndĩkĩtie gũtuĩra mũndũ ũcio wĩkĩte ũguo ciira, o ta ndĩ hamwe na inyuĩ.

⁴ Hĩndĩ ĩrĩa mũrĩkorwo mũnganĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ, na nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, o na hinya wa Mwathani witũ Jesũ ũrĩ ho-rĩ,

⁵ mũndũ ũcio mũneanei kũrĩ Shaitani, nĩgeetha mehia make ma kĩmwĩrĩ maninwo, naguo roho wake ũkaahonokio mũthenya ũrĩa wa Mwathani.

⁶ Mwĩgaatho ũcio wanyu ti mwega. Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ ndawa nini ya kũimbia mĩgate nĩtũmaga kĩmere gĩothe kĩimbe?

⁷ Eheriai ndawa ĩyo ya kũimbia mĩgate ĩrĩa ya tene biũ nĩguo mũtuĩke kĩmere kĩaerũ gĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, tondũ ũguo nĩguo mũtariĩ. Nĩgũkorwo Kristũ, o we gatũrũme gaitũ ka Bathaka, nĩarĩkĩtie kũrutwo igongona.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũkũngũire Gĩathĩ, ti na ndawa ĩyo ya tene ya kũimbia mĩgate, ĩyo ya rũmena na ya waganu, no tũkũngũire na mũgate ũtarĩ na ndawa ya kũimbia, o guo mũgate wa wĩhokeku na wa ũhoro wa ma.

⁹ Nĩndĩmwandĩkĩire marũa-inĩ makwa ngamwĩra mũtigage kũgĩaga thiritũ na andũ arĩa ahũuri maraya,

¹⁰ ũguo ti kuuga mweheranĩre na andũ a thĩ ĩno, arĩa ahũuri maraya, kana arĩa akoroku, kana arĩa atunyani, o na kana arĩa ahooi mĩhianano. Mũngĩka ũguo-rĩ, no mũkĩumire gũkũ thĩ.

¹¹ No rĩu, ndĩramwandĩkĩra nĩguo mũtikagĩe thiritũ na mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa wĩitaga mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ, no nĩ mũhũuri maraya, kana nĩ mũkoroku, kana nĩ mũhooi mĩhianano kana nĩ mũndũ wa gũcambania, o na kana nĩ mũrĩu wa njooi kana nĩ mũtunyani. Mũndũ ta ũcio mũtikarĩanĩre nake.

¹² Ũkĩrĩ wĩra wakwa gũciirithia arĩa matarĩ a kanitha? Githĩ inyuĩ mũtikĩagĩrĩrwo nĩgũciirithia arĩa marĩ a kanitha?

¹³ Ngai nĩwe ũgaaciirithia arĩa marĩ nja. "Ingatai mũndũ ũcio mwaganu oime thĩinĩ wanyu."

6

Maciira Gatagatĩ-inĩ ka Andũ Etikia

¹ Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũhĩtĩirie ũrĩa ũngĩ-rĩ, no akĩgerie gũthĩi kũrĩ andũ arĩa matetigĩrĩte Ngai nĩguo mamatuithanie ciira, handũ ha gũthĩi mbere ya andũ arĩa aamũre?

² Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aamũre nĩo magaatuĩra andũ a gũkũ thĩ ciira? Na angĩkorwo nĩ inyuĩ mũgaaciirithia andũ a gũkũ thĩ-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ na ũhoti wa gũtua maciira marĩa manini?

³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ nĩ ithuĩ tũgaatuĩra araike ciira? Ī maũndũ ma mũtũũrĩre ũyũ-rĩ, githĩ tũtiagĩrĩrwo nĩkũmaciira makĩria!

⁴ Nĩ ũndũ ũcio kũngĩkorwo na mũndũ wanyu ũhĩtĩirio maũndũ-inĩ ta macio-rĩ, no mũthuure o na andũ matangĩtũka kanitha-inĩ matuĩke a kũmũciirithia!

⁵ Ndoiga ũguo nĩguo ndĩmũconore. Kwahoteka atĩa atĩ thĩnĩ wanyu gũtirĩ mũndũ mũũgĩ ũngĩhota gũtuithania etikia eerĩ ciira mangĩhitania?

⁶ No handũ ha ũguo-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ atwaraga ũrĩa ũngĩ igooti-inĩ, na nĩ igooti-inĩ rĩa arĩa matetikĩtie!

⁷ Gũkorwo mũrĩ na maciira gatagatĩ-inĩ kanyu nĩkuonania atĩ nĩmũhootetwo biũ. Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre gwĩkwo ũuru? Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre kũheenio?

⁸ Handũ ha ũguo-rĩ, nĩmũheenanagia na mũgekana ũũru, na acio mwĩkaga ũguo-rĩ, nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu.

⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aaganu matikagaya ũthamaki wa Ngai? Mũtikanaheneke: Gũtirĩ ahũuri maraya, kana ahooi mĩhianano, kana itharia, kana arũme arĩa metuaga ta aka, kana arũme arĩa makomaga na arũme arĩa angĩ,

¹⁰ kana aici, kana andũ arĩa akoroku, kana arĩũ, kana acambania, o na kana atunyani makaagaya ũthamaki wa Ngai.

¹¹ Na ũguo nĩguo amwe anyu mwatariĩ. No nĩmwathambirio, na mũgĩtherio, na mũgĩtuuo athĩngu thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ o na nĩ ũndũ wa Roho wa Ngai witũ.

Mehia ma Ũtharia

¹² "Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothe," no ti ũndũ o wothe ũrĩ kĩguni. "Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothe," no ndingĩathwo nĩ ũndũ o na ũrĩkũ.

¹³ "Irio nĩ cia nda na nda nĩ ya irio," no Ngai nĩagaciniina cieri. Mwĩrĩ ti wa kũhũthĩrwo na ũmaraya, no nĩ wa gũtungata Mwathani, nake Mwathani aathage mwĩrĩ ũcio.

¹⁴ Ngai nĩariũkirie Mwathani kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ ũndũ wa hinya wake, na o na ithuĩ nĩagatũriũkia na hinya o ro ũcio.

¹⁵ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mĩrĩ yanyu nĩ ciĩga cia Kristũ we mwene? Nĩ ũndũ ũcio, no ngĩoye ciĩga icio cia Kristũ nĩguo ndĩcinyiitithanie na mũmaraya? Kũroaga gũtuĩka ũguo!

¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiiitithanagia na mũmaraya, matuĩkaga mwĩrĩ ũmwe nake? Nĩgũkorwo nĩ kwĩritwo atĩrĩ, "Acio eerĩ magaatuĩka mwĩrĩ ũmwe."

¹⁷ No mũndũ ũrĩa wĩnyiiitithanagia na Mwathani atuĩkaga ũmwe nake thĩnĩ wa roho.

18 Ūragĩrai mehia ma ūmaraya. Mehia marĩa mangĩ mothe mek-agwo nĩ mündũ marĩ nja ya mwĩrĩ wake, no mündũ ūrĩa ūhũũraga ūmaraya-rĩ, nĩ mwĩrĩ wake mwene ehagĩria.

19 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mwĩrĩ yanyu nĩ hekarũ ya Roho Mũtheru ūrĩa ūrĩ thĩnĩ wanyu, ūrĩa mwaheirwo nĩ Ngai? Inyuĩ mũtirĩ anyu inyuĩ ene;

20 inyuĩ mwagũrirwo na thogora. Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, tũithagiai Ngai na mwĩrĩ yanyu.

7

Ūhoro wa Kũhikania

1 Na rĩrĩ, ha ūhoro wa maũndũ marĩa mwananyandĩkĩire marĩa nĩ ūndũ wamo, ngũmwĩra atĩrĩ: Nĩ wega mündũ mūrũme kwaga kũhikania.

2 No tondũ wa ūrĩa ūmaraya ūingĩhĩte-rĩ, o mündũ mūrũme nĩagĩrĩrwo nĩ kũgĩa na mūtumia wake mwene, na mündũ-wa-nja agĩe na mũthuuri wake mwene.

3 Mũthuuri nĩagĩrĩrwo nĩ kũhingagĩria mūtumia wake bata wake wa kĩhiko, o nake mūtumia ahingagĩrie mũthuuriwe bata wake.

4 Mūtumia ndangũathĩra mwĩrĩ wake mwene, tondũ nĩ wake na mũthuuriwe. Ūguo no taguo mũthuuri atangũathĩra mwĩrĩ wake mwene, tondũ nĩ wake na mūtumia wake.

5 Tigagai kũimana, o tiga rĩrĩa mũngĩkorwo mũgũanĩire, naguo gũkorwo nĩ kwa ihinda, nĩgeetha mũgũĩage na ihinda rĩa kũhooya. Thuutha ūcio no mũcooke hamwe rĩngĩ, nĩguo Shaitani ndakamũgerie tondũ wanyu kũremwo kwĩgĩrĩrĩa.

6 Ūhoro ūcio ndawaaria taarĩ rũũtha ngũheana, no ti gwathana ngwathana.

7 No nyende andũ othe mahaane ta ūrĩa nĩ ndariĩ. No o mündũ aheetwo kĩheo gĩake mwene kuuma kũrĩ Ngai; mündũ ūmwe aheetwo kĩheo gĩkĩ, na ūrĩa ūngĩ akaheo kĩrĩa kĩngĩ.

8 Na rĩrĩ, nĩ ūndũ wa andũ arĩa matahikanĩtie na atumia a ndigwa, nguuga ūũ: Nĩ wega maikare o ūguo matahikanĩtie, o ta ūrĩa nĩ ndariĩ.

9 No angĩkorwo matingĩhota kwĩgĩrĩrĩa-rĩ, nĩmahike na mahikanie, tondũ nĩ kaba kũhikania gũkĩra gũikara makĩhũahĩaga.

10 Kũrĩ andũ arĩa mahikĩte na makahikania-rĩ, ngwathana ūũ, no ti nĩ, nĩ Mwathani ūgwathana: Mūtumia ndakanatigane na mũthuuriwe.

11 No aangĩka ūguo-rĩ, nĩagũikare atarĩ mũhiku, kana akorwo ti ūguo, acookerere mũthuuriwe. Ningĩ mũthuuri ndakanatigane mūtumia wake.

12 Nĩ ūndũ wa acio angĩ nguuga ūũ, no nĩ nĩ ndĩroiga, ti Mwathani: Angĩkorwo mūrũ wa Ithe witũ arĩ na mūtumia ūtetĩkĩtie, na mūtumia ūcio etĩkĩre matũũranie-rĩ, nĩatige kũmũingata.

13 Nake mūtumia angĩkorwo arĩ na mũthuuri ūtetĩkĩtie, na mũthuuri ūcio etĩkĩre matũũranie-rĩ, nĩatige kũmũingata.

14 Nĩgũkorwo mũthuuri ūrĩa ūtetĩkĩtie nĩatheretio nĩ ūndũ wa mūtumia wake, nake mūtumia ūrĩa ūtarĩ mwĩtikia nĩatheretio nĩ ūndũ wa mũthuuri wake mwĩtikia. Kũngĩaga gũtuũka ūguo-rĩ, ciana cianyũ no ituũke ti theru, no ūrĩa kũrĩ rĩũ nĩ atĩ nĩ theru.

15 No rĩrĩ, mũndũ ũcio ũtetĩkĩtie angĩthĩrĩ, nĩarekwo athĩ. Nĩgũkorwo mũndũ mũrũme, kana mũndũ-wa-nja ũrĩa wĩtikĩtie ti muohe nĩ ũhoro ta ũcio; Ngai atwĩtĩte tũtũranagie na thayũ.

16 Wee mũtumia-rĩ, ũũĩ atĩa kana nĩwe ũkaahonokia mũthuuri waku? O na wee mũthuuri-rĩ, ũũĩ atĩa kana nĩwe ũkaahonokia mũtumia waku?

17 No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ nĩaikare mũtũũrĩre ũrĩa Mwathani aamũgairĩ, o ũrĩa Ngai aamwĩĩre. Ũyũ nĩguo watho ũrĩa ngwatha makanitha mothe.

18 Mũndũ angĩkorwo eetirwo arĩ mũruu-rĩ, nĩatige gũikara ta atarĩ mũruu. Mũndũ ũrĩa ũtaarĩ mũruu rĩrĩa eetirwo nĩatige kũrua.

19 Kũrua gũtirĩ bata; o na kwaga kũrua gũtirĩ bata. Ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ kũmenyerera maathani ma Ngai.

20 O mũndũ nĩaikarage o ũrĩa aatarĩ rĩrĩa Ngai aamwĩĩre.

21 Wee warĩ ngombo rĩrĩa wetirwo? Ũndũ ũcio ndũgagũtange, no korwo wahota kuona njĩra ya kuuma ũkombo-inĩ-rĩ, gerera yo.

22 Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa warĩ ngombo rĩrĩa Mwathani aamwĩĩre-rĩ, ũcio nĩ mũndũ wa Mwathani ũtarĩ ngombo; ningĩ no taguo, ũrĩa warĩ mũndũ muohore rĩrĩa Mwathani aamwĩĩre-rĩ, ũcio nĩ ngombo ya Kristũ.

23 Inyuĩ mwagũrirwo goro; mũtigatuĩke ngombo cia andũ.

24 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o ũndũ ũrĩa mũndũ eehokeirwo nĩ Ngai-rĩ, nĩaikarage o ũguo ũndũ ũcio Ngai aamwĩĩre.

25 Rĩu-rĩ, ũhoro wĩgĩ airĩtu nĩ ũyũ: Ndirĩ na watho uumĩte kũrĩ Mwathani, no nĩngũheana itua rĩakwa ta mũndũ mwĩhokeku nĩ ũndũ wa kũiguĩrwo tha nĩ Mwathani.

26 Nĩ ũndũ wa mathĩĩna ma mahinda maya-rĩ, nguona arĩ wega mũikarage o ũrĩa mũndũ atarĩ.

27 Wee nĩũhikanĩtie? Ndũkaingate mũtumia waku. Wee nawe hihi ndũhikanĩtie? Tĩga kũhikania.

28 No ũngĩhikania-rĩ, wee ndwĩhĩtie; o na mũirĩtu angĩhika-rĩ, o nake ndehĩtie. No andũ arĩa marahika kana makahikania-rĩ, nĩmarĩonaga mathĩĩna maĩngĩ mũtũũrĩre-inĩ ũyũ, na nĩmo ndĩrenda kũmũrigĩrĩa.

29 Ũndũ ũrĩa ndĩrenda kuuga, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩ ihinda nĩ inini. Kuuma rĩu andũ arĩa marĩ na atumia nĩ kwagĩrĩre maikarage ta matarĩ nao;

30 arĩa maracakaya nĩmaikarage ta mataracakaya; nao arĩa makenete nĩmaikarage ta matakenete; o na arĩa mekũgũra indo, nĩmaikarage ta matarĩ kĩndũ marĩ.

31 nao arĩa mahũthagĩra indo cia thĩ ĩno, nĩmaikarage ta matohanĩtio nacio. Nĩgũkorwo ũrĩa thĩ ĩno ĩhaana rĩu-rĩ, nĩgũthira ĩrathira.

32 Nĩ ĩngĩenda inyuĩ mũikarage mũtegwĩtanga. Mũndũ ũrĩa ũtahikanĩtie etangaga na maũndũ ma Mwathani, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia Mwathani.

33 No mũndũ ũrĩa ũhikanĩtie etangaga na maũndũ ma gũkũ thĩ, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mũtumia wake,

34 nĩguo wendi wa ngoro yake nĩmũgayũkanu. Mũndũ-wa-nja ũtarĩ mũhiku kana mũirĩtu etangaga na maũndũ ma Mwathani: Muoroto wake nĩ kwĩheana harĩ Mwathani mwĩrĩ na roho. No mũtumia

mũhiku etangaga na maũndũ ma thĩ ñno, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mũthuuiriwe.

³⁵ Ndiramwarĩria maũndũ maya nĩgeetha mũgunĩke, ti atĩ nĩguo ndĩmũrigĩrĩrie, no nĩgeetha mũikarage na mũthiire ĩrĩa yagĩrĩire, mwĩheanite biũ harĩ Mwathani mũtekũguucĩrĩrio nĩ maũndũ mangĩ.

³⁶ Mũndũ o wothe angĩona atĩ nĩarahĩtĩria mũirĩtu ũrĩa orĩtie, nake mũirĩtu ũcio akorwo matukũ make ma ũirĩtu wake nĩmarahĩtũkarĩ, mũndũ ũcio angĩigua nĩagĩrĩrwo nĩ kũhikania-rĩ, nĩeke o ũguo ekwenda. Ti kwĩhia ekwĩhia. Nĩmagĩrĩrwo mahikanie.

³⁷ No rĩrĩ, ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake atekũringĩrĩrio, no nĩwe mwene wĩyendeire, na agatua itua atĩ ndekũhikia mũirĩtu ũcio-rĩ, mũndũ ũcio o nake nĩekĩte ũrĩa kwagĩrĩire.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa ũhikagia mũirĩtu ũrĩa orĩtie nĩekaga ũrĩa kwagĩrĩire, no ũrĩa ũngĩaga kũmũhikia nĩekaga wega makĩria.

³⁹ Mũtumia nĩohanĩtio na mũthuuiriwe rĩrĩa rĩothe mũthuuiriwe arĩ muoyo. No mũthuuiriwe angĩkua, nĩmuohore na no ahĩkĩre mũndũ o ũrĩa angĩenda, no mũndũ ũcio no nginya akorwo nĩetikĩtie Mwathani.

⁴⁰ No itua rĩakwa nĩ atĩrĩ, mũtumia ũcio angĩaga kũhika rĩngĩ, no akorwo arĩ na gĩkeno makĩria. Na ngwĩciiria atĩ nĩ o na nĩ ndĩ na Roho wa Ngai.

8

Irio Irutĩrwo Mĩhianano

¹ Na rĩrĩ, ũhoro wa irio iria ikoragwo irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ ithuothe tũrĩ na ũmenyo ũhoro-inĩ ũcio. Ũmenyo nĩtũmaga mũndũ etũgĩrie, no wendo nĩ gwaka wakaga.

² Mũndũ ũrĩa wĩciiragia atĩ nĩoĩ ũndũ-rĩ, ndooĩ ũndũ ũcio wega ta ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kũũmenya.

³ No mũndũ ũrĩa wendete Ngai, ũcio nĩwe ũũño nĩ Ngai.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ha ũhoro ũkoniĩ kũrĩa irio iria irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ gũkũ thĩ mũhianano nĩ kindũ gĩa tũhũ, na atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga o ũrĩa ũmwe.

⁵ Tondũ o na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ indo ciĩtagwo ngai, irĩ kũũrĩa igũrũ kana irĩ gũkũ thĩ-rĩ, amu ti-itherũ nĩ kũrĩ na “ngai” nyingĩ na “aathani” aingĩ,

⁶ no harĩ ithuĩ-rĩ, Ngai no ũmwe, na nĩwe Ithe witũ, na indo ciothe cioimire kũrĩ we na tũtũuraga muoyo nĩ ũndũ wake; na kũrĩ na Mwathani o ũmwe, nake nĩwe Jesũ Kristũ, o we ũrĩa indo ciothe ciagĩire nĩ ũndũ wake, na nowe ũtũtũuragia muoyo.

⁷ No ti andũ othe mooĩ ũguo. Andũ amwe nĩ ũndũ wa ũrĩa matũũrĩte mamenyerete mĩhianano, o na hĩndĩ ĩrĩa mekũrĩa irio ta icio meciiragia atĩ nĩrutĩrwo mũhianano, na tondũ thamiri ciao itirĩ hinya-rĩ, makanyitwo nĩ thaahu.

⁸ No irio iria tũrĩaga itingĩtũma tũkuhĩrĩrie Ngai; tũtingĩthũkio nĩ kwaga gũcirĩa, na tũtingĩagĩrio nĩgũcirĩa.

⁹ O na kũrĩ ũguo-rĩ, menyererai atĩ wĩyathi ũcio wanyu ndũgatuĩke mũhĩnga kũrĩ arĩa matarĩ na hinya.

¹⁰ Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũrĩ na thamiri ĩtarĩ na hinya, angĩmuona inyuĩ mũrĩ na ũmenyo ũyũ mũkĩrĩra irio thĩnĩ wa hekarũ ya mũhianano-rĩ, githĩ ndangĩmĩrĩria arĩe kĩrĩa kĩrutĩrwo mũhianano?

11 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mūrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũcio thamiri yake itarĩ na hinya, o ũcio Kristũ aakuĩrĩire-rĩ, agathũkio nĩ ũmenyo wanyu.

12 Hĩndĩ ĩrĩa mwehĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ na njĩra ĩyo, na mũgatihia thamiri ciao icio itarĩ hinya-rĩ, nĩ Kristũ mwehĩria.

13 Nĩ ũndũ ũcio, angĩkorwo kĩrĩa ndĩrarĩa no gĩtũme mūrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ agwe mehia-inĩ-rĩ, ndikĩagĩrĩrwo nĩ kũrĩa nyama rĩngĩ, nĩguo ndigatũme agwe.

9

Maũndũ marĩa Maagĩrĩire Mũtũmwo

1 Githĩ nĩ ndirĩ na wĩyathi? Githĩ nĩ ndirĩ mũtũmwo? Githĩ nĩ ndionire Jesũ Mwathani witũ? Anga inyuĩ mũtirĩ maciaro ma wĩra wakwa thĩinĩ wa Mwathani?

2 O na angĩkorwo andũ arĩa angĩ mationaga ta ndĩ mũtũmwo-rĩ, ti-itherũ nĩ harĩ inyuĩ ndĩ mũtũmwo! Nĩgũkorwo nĩ inyuĩ kĩmenyithia kĩa ũtũmwo wakwa thĩinĩ wa Mwathani.

3 Gwĩtetera gwakwa harĩ arĩa manjiirithagia nĩ gũkũ:

4 Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhooto gĩa kũrĩa na kũnyua?

5 Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhooto kĩa mũndũ gũtwarana rũgendo-inĩ na mũtumia wake mwĩtikia, o ta ũrĩa atũmwo arĩa angĩ, na ariũ a nyina na Mwathani, o na Kefa mekaga?

6 Kana no nĩ tũrĩ na Baranaba arĩ o nginya tũrutage wĩra nĩguo tuone ũteithio witũ?

7 Nũũ ũtungataga ta mũthigari na akeerĩha na indo ciake we mwene? Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũhaandaga mũgũnda wa mũthabibũ na ndarĩe thabibũ cia mũgũnda ũcio? Ningĩ-rĩ, nĩ kũrĩ mũndũ ũrĩthagia rũũru na ndanyue iria rĩa rũũru rũu?

8 Ndĩraaria ũhoro ũyũ ndĩ na meciiria ma ũ-mũndũ tu? Githĩ Watho o nago nduugĩte o ũguo?

9 Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo watho-inĩ wa Musa atĩrĩ, “Ndũkanohe ndegwa kanua hĩndĩ ĩrĩa ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũũra.” Ngai akiuga ũguo-rĩ, nĩ ndegwa aracaaĩra?

10 Ti-itherũ oigaga ũguo nĩ ũndũ witũ, githĩ tiguu? ĩi-ni, ũndũ ũyũ waandĩkirũo nĩ ũndũ witũ, tondũ rĩrĩa mũrĩmi ekũrĩma, nake mũhũuri ngano amĩhũũrage-rĩ, nĩ kwagĩrĩire mekage ũguo marĩ na kĩrĩgĩrĩro atĩ nĩmakagayana magetha.

11 Tũngĩkorwo ithuĩ nĩtũhaandĩte mbeũ ya kũiroho thĩinĩ wanyu-rĩ, kaĩ akĩrĩ ũndũ mũnene ithuĩ tũngĩgetha indo cia gũtũũria mwĩrĩ kuuma kũrĩ inyuĩ?

12 Angĩkorwo andũ angĩ marĩ na kĩhooto gĩa gũteithio nĩ inyuĩ-rĩ, ithuĩ githĩ tũtikĩagĩrĩrwo nĩgũteithio makĩria?

No ithuĩ tũtiahũthĩrĩre kĩhooto kũu. Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ gũkirĩrĩria tũkiragĩrĩria ũndũ o wothe nĩguo tũtikae kũhĩngĩca ũhoro-ũria-Mwega wa Kristũ.

13 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa marutaga wĩra thĩinĩ wa hekarũ marutaga irio ciao kuuma kũu hekarũ, nao arĩa matungataga kĩgongona-inĩ magayanaga kĩrĩa kĩrutĩtwo kĩgongona-inĩ?

14 O ta ũguo-rĩ, Mwathani nĩathanĩte atĩ arĩa mahunjagia Ũhororĩa-Mwega nĩmagĩrĩrwo kuonaga gĩa kũmatũuria kuuma kũrĩ Ũhororĩa-Mwega.

15 No nĩ ndirĩ ndaahũthĩra kĩhotoo o na kĩmwe gĩa cio. Ningĩ ndiraandĩka ũhororĩa ndĩ na kĩrĩgĩrĩro atĩ nĩmũkũnjĩka maũndũ ta macio. Nĩ kaba nge gũkĩra mũndũ o naũ agirie ndĩrahĩre ũndũ ũcio.

16 No rĩrĩ, ndingĩhota kwĩraha rĩrĩa ngũhunjia Ũhororĩa-Mwega, nĩgũkorwo nĩhatagĩrĩrio mũno ndĩũhunjĩe. Na nĩ ingĩaga kũhunjia Ũhororĩa-Mwega kaĩ ndagĩa na haaro-ĩ!

17 Ingĩhunjia nĩ ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, ndaheo mũcaara; no angĩkorwo ti na ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, nĩ no kũhingia ndĩrahingia ũndũ ũrĩa ndĩhokeirwo.

18 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, mũcaara wakwa ũkĩrĩ kĩ? Nĩ atĩrĩ: Atĩ harĩ ũhororĩa kũhunjia Ũhororĩa-Mwega-rĩ, hunjagie tũhũ itekũrĩhwo, na nĩ ũndũ ũcio njage gwĩtagia kĩhotoo gĩakwa rĩrĩa ngũhunjia Ũhororĩa-Mwega.

19 O na gũtuĩka ndĩ muohore na ndirĩ ngombo ya mũndũ-rĩ, nĩ ndĩtuaga ngombo ya o mũndũ wothe, nĩguo nguucĩrĩrie andũ aingĩ o ta ũrĩa kwahoteka.

20 Kũrĩ Ayahudi ndaatuĩkire ta Mũyahudi nĩguo nguucagĩrĩrie Ayahudi. Na kũrĩ arĩa marĩ rungu rwa watho-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũrĩ rungu rwa watho, o na gũtuĩka nĩ mwene ndirĩ rungu rwa watho, nĩguo nguucagĩrĩrie arĩa marĩ rungu rwa watho.

21 Kũrĩ arĩa matarĩ watho-inĩ-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũtarĩ watho-inĩ ũcio, o na gũtuĩka ndirĩ muohore kuuma kũrĩ watho wa Ngai, no ndĩ watho-inĩ wa Kristũ, nĩguo nguucagĩrĩrie arĩa matarĩ watho-inĩ ũcio.

22 Kũrĩ arĩa matarĩ hinya-rĩ, ndaatuĩkire ta itarĩ hinya nĩguo nguucagĩrĩrie arĩa matarĩ hinya. Nduĩkĩte maũndũ mothe kũrĩ andũ othe nĩgeetha kũngĩhoteka na njĩra ciothe ngerie kũhonokia amwe ao.

23 Njĩkaga maũndũ maya mothe nĩ ũndũ wa Ũhororĩa-Mwega, nĩgeetha ngaagaĩrwo irathimo ciagu.

24 Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa mahĩtahĩtanaga ihenya-inĩ mahanyũkaga othe, no rĩrĩ, no ũmwe wao ũheagwo kĩheo? Kĩhanyũkei na njĩra irĩa ingĩtũma mũkaaheo kĩheo.*

25 Mũndũ o wothe ũrĩa ũhĩtahĩtanaga thĩnĩ wa mathako-rĩ, ehataga na akemenyeria maũndũ-inĩ mothe hatarĩ itherũ. Mekaga ũguo nĩguo maheo thũmbĩ itarĩ ya gũtũura; no ithuĩ twĩkaga ũguo nĩguo tũkaaheo thũmbĩ ya gũtũura nginya tene.

26 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ndihanyũkaga ta mũndũ ũtooĩ gĩtũmi gĩa kũhanyũka; na ndirũaga ta mũndũ ũgũikia ngundi ciake o ũguo tũhũ.

27 Aca, nĩ mwĩrĩ wakwa hũũraga ngaũtua ngombo yakwa, nĩgeetha ndaarĩkia kũhunjĩria andũ arĩa angĩ-rĩ, nĩ mwene ndikanatuĩke wa kũregwo nyimwo kĩheo.

* 9:24 Andũ a Korinitho nĩmamenyerete mahenya mathako-inĩ marĩa moĩkaine ta Isimithi-ani. Mũhootani aaheagwo ihũa rĩa gĩthiũrĩ.

10

Ūrutani kuuma Mūtūūrē wa Isiraeli

¹ Na rīrī, ariū na aarī a Ithe witū, ndikwenda mūkorwo mūtooī ūndū ūyū, atī maithe maitū ma tene othe maatongoragio nī itu, na atī othe nīmaringire iria.

² Othe nīmabatithirio matuīke andū a Musa marī rungu rwa itu rīu, o na marī iria-inī rīu.

³ Na othe maarīaga irio o imwe cia kīroho,

⁴ na manyuuaga maaī o mamwe ma kīroho; nīgūkorwo manyuire kuuma rwaro-inī rwa ihiga rwa kīroho rūrīa rwatwaranaga nao, naruo rwaro rūu rwarī Kristū.

⁵ O na kūrī ūguo-rī, aingī ao matiigana gūkenia Ngai; nacio ciimba ciao ikihurunjwo werū-inī.

⁶ Na rīrī, maūndū macio meekīkire marī ta cionereria, nīgeetha ngoro ciitū itikerirīrie gwīka maūndū mooru ta macio meekire.

⁷ Mūtigatuīke ahoōi mīhianano, ta ūrīa amwe ao maatarī; o ta ūrīa kwandīkītwo atīrī: “Andū acio magūikara thī kūrīa na kūnyua, magīcooka magūūkīra kūina na gwīkenia.”

⁸ Ningī tūtīkahūre ūmaraya, ta ūrīa amwe ao meekire, nao magīkua andū ngiri mīrongo īrī na ithatū mūthenya ūmwe.

⁹ O na ningī tūtikanagerie Mwathani, ta ūrīa amwe ao meekire, nao makīniinwo nī nyoka.

¹⁰ Na mūtīkae gūteta, ta ūrīa amwe ao meekire, nao makīūrāgwo nī mūraika ūrīa mūniinani.

¹¹ Maūndū macio meekīkire kūrī o marī cionereria, na makīandīkwo marī ma gūtūkaania, ithuī tūkinyīrīrwo nī kūhingio kwa mahinda.

¹² Nī ūndū ūcio, ūngīra nūrūgamīte wega-rī, menyerera ndūkae kūgūa!

¹³ Mūtīrī mwagerio na magerio mangī tiga o marīa makoraga andū. Nake Ngai nīmwīhokeku; ndangītīkīra mūgerio na magerio marīa mūtangīhota gwītiiria. No rīrīa mūkūgerio-rī, nīarīmuonagīrīria njīra ya kūūrīra nīguo mūhotage gwītiiria magerio macio.

Maruga ma Mīhianano, na Gīathī kīa Mwathani

¹⁴ Nī ūndū ūcio, arata akwa endwa, ūragīrai ūhorō wa kūhooya mīhianano.

¹⁵ Ndīraarīria andū oogī; mwīkūūranīrei ūrīa ndīroiga.

¹⁶ Gīkombe gīa gūcookia ngaatho kīrīa tūcookagia ngaatho nī ūndū wakīo-rī, githī ti kūgwatanīra thakame ya Kristū?* Na githī mūgate ūrīa twenyūrāga ti kūgwatanīra mwīrī wa Kristū?

¹⁷ Na tondu mūgate ūcio nī ūmwe-rī, ithuī, o na tūrī aingī, tūrī o mwīrī ūmwe, nīgūkorwo ithuī othe tūrīaga mūgate o ūcio ūmwe.

¹⁸ Ta mwīcūranīei ūhorō wa andū a Isiraeli: Arīa marīaga irio cia igongona-rī, githī matigwatanagīra kīgongona kīu?

¹⁹ Ndīrenda kuuga atīa? Atī kīrīa kīrutīrwo mūhianano nī kīndū kūrī, kana atī mūhianano guo mwene nī kīndū kūrī?

²⁰ Aca! Ūrīa ndīroiga nī atī magongona ma andū arīa matarī na ūngai marutagīrwo ndaimono, na ti Ngai, na ndikwenda mūgīe ngwatanīro na ndaimono.

* **10:16** Gīkombe gīa gūcookia ngaatho kīarī kīmwe gīa ikombe iria Ayahudi manyuuaga hīndī ya Bathaka.

²¹ Mūtingīhota kūnyuīra gīkombe kīa Mwathani, na mūnyuīre gīkombe kīa ndaimono o nakīo; mūtingīhota kūgwatanīra metha-inī ya Mwathani, na mūgwatanīre metha-inī ya ndaimono.

²² Kaī tūrageria kwarahūra ūiru wa Mwathani? Kaī tūrī na hinya kūmūkīra?

Wīyathi wa Mūndū ūrīa Wītīkītīe

²³ “Nīī ndirīgīrīrio gwīka ūndū,” no ti ūndū o wothe ūrī na kīguni. “Nīī ndirīgīrīrio gwīka ūndū,” no ti ūndū o wothe ūrī na uumithio.

²⁴ Gūtīrī mūndū wagīrīrwo nīgūcaragia maūndū ma kwīguna we mwene, no nīacaragie maūndū ma kūguna andū arīa angī.

²⁵ Rīāgai kīrīa gīothe kiendagio thoko-inī ya nyama mūtekwīyūria ciūria nī ūndū wa mwīcuuko wa thamiri,

²⁶ nīgūkorwo, “Thī nī ya Mwathani, na kīrīa gīothe kīrī thīnī wayo.”

²⁷ Mūndū ūtarī mwītīkia angīmwīta mūkarīe irio gwake, na inyuī mūkorwo nī mūkwenda gūthī-rī, rīa irio ciothe iria mūngīheo mūtekwīyūria ciūria cia mwīcuuko wa thamiri.

²⁸ No mūndū angīmwīra atīrī, “Irio ici irutītwo irī igongona,” mūtīgacirīe, nī ūndū wa mūndū ūcio wamwīra ūguo, o na nī ūndū wa mwīcuuko wa thamiri;

²⁹ ngiuga ūguo ti thamiri yaku ndagweta, no nī thamiri ya mūndū ūcio ūngī. Nī ūndū-rī, wīyathi wakwa ūgūciirithio nīkī nī ūndū wa thamiri ya mūndū ūngī?

³⁰ Ingīrīanīra irio na andū angī ndī na ngaatho-rī, nī kī gīgūtūma njambio nī ūndū wa kīndū kīu njokeirie Ngai ngaatho nī ūndū wakīo?

³¹ Nī ūndū ūcio, rīrīa mūkūrīa kana rīrīa mūkūnyua, o na kana mūgīka ūndū o wothe-rī, wīkagei nī ūndū wa kwenda kūgoocithia Ngai.

³² Tigai gwīka ūndū ūngīhīngithia mūndū, arī Mūyahudi, kana arī Mūyunani, o na kana ūhīngithie kanitha wa Ngai,

³³ o ta ūrīa nī ngeragia gūkenia andū othe na njīra o yothe. Nīgūkorwo ndicaragia ūndū wa kwīguna nī mwene, no njaragia ūrīa ingīguna andū aingī, nīguo mahonoke.

11

¹ Mwīgerekaniei na nī, ta ūrīa ndīgerekanageria na Kristū.

Ūndū ūrīa Wagīrīre Hīndī ya Mahooya

² Nīngūmūgaathīrīria nī ūndū wa kūndīrikana maūndū-inī mothe, na nī ūndū wa gūtūūra mūrūmītīe morutani macio, o ta ūrīa ndaamūrūtire.

³ Rīu-rī, nīngwenda mūmenye atī mūtwe wa mūndū mūrūme o wothe nī Kristū, na mūtwe wa mūndū-wa-nja nī mūndū mūrūme, na mūtwe wa Kristū nī Ngai.

⁴ Mūndū mūrūme o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha ehumbīrīte mūtwe-rī, nī mūtwe wake aconorithagia.

⁵ Nake mūndū-wa-nja o wothe ūrīa ūhooyaga kana akaratha atahumbīrīte mūtwe wake-rī, nī mūtwe wake aconorithagia, tondu ūguo no ūndū ūmwe na kwenjwo.

⁶ Angīkorwo mūndū-wa-nja ndekūhumbīra mūtwe wake-rī, nīakīenje njuīrī yake; na angīkorwo kūrengarenga njuīrī kana

kwenjwo nĩ ūndũ wa gũconora mũndũ-wa-nja-rĩ, nĩakĩĩhumbĩre mũtwe.

⁷ Mũndũ mũrũme ndaagĩrĩrwo nĩkũhumbĩra mũtwe wake, kuona atĩ nĩwe mũhianĩre wa Ngai, na nĩ riiri wa Ngai; no mũndũ-wa-nja nĩwe riiri wa mũndũ mũrũme.

⁸ Nĩgũkorwo mũndũ mũrũme ndoimire harĩ mũndũ-wa-nja, no nĩ mũndũ-wa-nja woimire harĩ mũndũ mũrũme.

⁹ Mũndũ mũrũme-rĩ, tiwe wombirwo nĩ ūndũ wa mũndũ-wa-nja, no nĩ mũndũ-wa-nja wombirwo nĩ ūndũ wa mũndũ mũrũme.

¹⁰ Nĩ ūndũ wa gĩtũmi gĩkĩ-rĩ, mũndũ-wa-nja agĩrĩrwo nĩgũkorwo na rũĩri mũtwe rwa kuonania atĩ nĩ wa gwathwo nĩ ūndũ wa araika.

¹¹ No ningĩ-rĩ, thĩnĩ wa Mwathani, mũndũ-wa-nja ndeiganĩtie mũndũ mũrũme atarĩ ho, nake mũndũ-mũrũme ndeiganĩtie mũndũ-wa-nja atarĩ ho.

¹² O ta ūrĩa mũndũ-wa-nja oimire harĩ mũndũ mũrũme-rĩ, no taguo mũndũ-mũrũme aciaragwo nĩ mũndũ-wa-nja. No rĩrĩ, indo ciothe ciumaga kũrĩ Ngai.

¹³ Ta tuai arĩ inyuĩ: Nĩ kwagĩrĩire mũndũ-wa-nja kũhooya Ngai atehumbĩrĩte mũtwe?

¹⁴ Kaĩ maũndũ ma ndũire matamũrutaga atĩ mũndũ-mũrũme gũkorwo arĩ na njuĩrĩ ndaaya nĩ ūndũ wa kũmũconorithia,

¹⁵ no mũndũ-wa-nja gũkorwo na njuĩrĩ ndaaya, ūcio nĩ riiri wake? Nĩgũkorwo aheetwo njuĩrĩ ndaaya arĩ kĩndũ gĩa kũmũhumbĩra.

¹⁶ Angĩkorwo kũrĩ na mũndũ ūrĩ na ngarari na ūhoru ūyũ-rĩ, nĩamenye atĩ ithuĩ tũtirĩ mũtugo ūngĩ, o na makanitha ma Ngai matirĩ mũtugo ūngĩ.

Iriyo cia Mwathani

¹⁷ Ūhoru-inĩ ūrĩa ngũmũtaarĩria rĩu-rĩ, ndirĩ na ūndũ wa kũmũgaathĩra, nĩgũkorwo kũngana kwanyu ti gwa kũmũguna no nĩ gwa kũmũthũkia.

¹⁸ Ūndũ wa mbere, njiguaga atĩ rĩrĩa muongana ta kanitha, nĩkũgĩaga na nyamũkano gatagatĩ kanyu, na ūhoru ūcio ndingĩaga gwĩĩkia ūmwe waguo.

¹⁹ Hatarĩ nganja gũtingĩaga kũgĩa na ngarari gatagatĩ-inĩ kanyu cia kuonania arĩa anyu metĩkĩrĩkĩte nĩ Ngai.

²⁰ Rĩrĩa muongana hamwe, ti Iriyo cia Mwathani mũrĩaga,

²¹ nĩgũkorwo rĩrĩa mũkũrĩa, o mũndũ athiiga na mbere kũrĩa ategweterera ūrĩa ūngĩ. Ūmwe aikaraga ahũtĩ, nake ūrĩa ūngĩ agaikara arĩtwo.

²² Kaĩ mũtarĩ mĩcĩi mũngĩrĩra na mũnyũire kuo? Kana nĩ kanitha wa Ngai mũnyararĩte na mũkenda gũconoraga arĩa matarĩ kĩndũ? Ngũkĩmwĩra atĩa? No ndĩkĩmũgaathĩrĩrie nĩ ūndũ wa ūhoru ūcio? Aca, ndingĩmũgaathĩrĩria!

²³ Nĩgũkorwo ūhoru ūrĩa ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Mwathani noguo ndaamũkinyĩrie: Mwathani Jesũ, ūtukũ ūrĩa aakunyanĩrwo, nĩooire mũgate,

²⁴ na aarĩkia gũcookia ngaatho,* akĩwenyũranga, akiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩ mwĩrĩ wakwa, ūrĩa ūheanĩtwo nĩ ūndũ wanyu; ikagai ūũ nĩguo mũndirikanaga.”

* 11:24 Warĩ mũtugo wa Ayahudi gũcookia ngaatho mbere ya kũrĩa irio.

25 Ningĩ o ūndũ ūmwe, thuutha wa kūrĩa irio, akĩoya gĩkombe, akiuga atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩinĩ wa thakame yakwa; ikagai ūũ, rĩrĩa rĩothe mūrĩkĩnyuugĩra, nĩguo mũndirikanage.”

26 Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe mũkūrĩa mũgate ūyũ na mũkanyũira gĩkombe gĩkĩ-rĩ, nĩkuumbũra mũkuumbũra gũkua kwa Mwathani o nginya hĩndĩ ĩrĩa agooka.

27 Nĩ ūndũ ūcio, mũndũ o wothe ūkūrĩa mũgate ūcio kana akanyũira gĩkombe kũ kĩa Mwathani ūrĩa gũtaagĩrĩre-rĩ, nĩ kwĩhia ehĩirie mwĩrĩ na thakame ya Mwathani.

28 Mũndũ nĩambage gwĩtuĩria mbere ya kūrĩa mũgate ūcio na kũnyũira gĩkombe kũ.

29 Nĩgũkorwo mũndũ ūrĩa wothe ūrĩaga na akanyua ategũkũũrana mwĩrĩ wa Mwathani, nĩ ituĩro rĩake we mwene etuagĩra.

30 Kũ nĩkĩo gĩtũmĩte aingĩ anyu moorwo nĩ hinya, na marũare, na amwe anyu nĩmarĩkĩtie gũkua.

31 No tũngĩũtuĩra ciira ithuĩ ene, tũtingĩtuĩka a gũciirithio.

32 Hĩndĩ ĩrĩa tũgũtuĩro ciira nĩ Mwathani-rĩ, nĩkũherithio tũherithagio nĩgeetha tũtikae gũtuĩro ciira hamwe na thĩ.

33 Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa mũnganĩte mũrĩanĩre-rĩ, etanagĩrĩrai.

34 Angĩkorwo mũndũ nĩahũũtĩ-rĩ, agĩrĩrwo nĩ kūrĩa irio gwake mũciĩ, nĩgeetha rĩrĩa muongana gũtikagĩe ūhoru wa gũtuĩro ciira.

Nĩngaheana ūhoru wa maũndũ macio mangĩ rĩrĩa ngooka.

12

Iheo cia Roho Mũtheru

1 Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ūhoru wa iheo cia kũroho-rĩ, ndikwenda mũikare mũrigĩtwo nĩguo.

2 Inyuĩ nĩmũũ atĩ hĩndĩ ĩrĩa mũteetĩkĩtie Ngai, nĩmwaguucaagĩrĩro na mũkerekerio kũrĩ mĩhianano ĩtangĩaria.

3 Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩ, gũtirĩ mũndũ waragia ahotithĩtio nĩ Roho wa Ngai ūngiuga atĩrĩ, “Jesũ aronyiitwo nĩ kĩrumi,” na gũtirĩ mũndũ ūngĩhota kuuga atĩrĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” atatongoretio nĩ Roho Mũtheru.

4 Na rĩrĩ, iheo iria iheanagwo nĩ mĩthemba mĩthemba, no Roho ūrĩa ūciheanaga no ūmwe.

5 O na njĩra cia gũtungata nĩ mĩthemba mĩthemba, no Mwathani ūrĩa ūtungatagwo no ūmwe.

6 Ningĩ kũrĩ mĩrutĩre ya wĩra mĩthemba mĩthemba, no Ngai no ūmwe ūrĩa ūhotithagia maũndũ mothe gwĩkĩka thĩinĩ wa andũ othe.

7 Na rĩrĩ, o mũndũ nĩaheagwo ūndũ wa kuonania atĩ arĩ na Roho, nago ūndũ ūcio nĩ wa kũguna andũ othe.

8 Roho ūcio nĩwe ūheaga mũndũ ūmwe ndũmĩrĩri ya ūũgĩ, na ūngĩ akaheo ūmenyo nĩ Roho o ro ūcio,

9 nake ūngĩ akaheo wĩtikio nĩ Roho o ro ūcio, na ūngĩ akaheo iheo cia kũhonania nĩ Roho o ro ūcio,

10 nake ūngĩ akaheo hinya wa kũringa ciama, na ūngĩ akaheo ūrathi, na ūngĩ akaheo gũkũũrana maroho, na ūngĩ akaheo kwaria na thiomi mĩthemba mĩthemba, ningĩ ūngĩ akaheo ūhoti wa gũtaũra thiomi icio.

11 Maũndũ macio mothe nĩ wĩra wa Roho o ro ũcio ũmwe, nake agayagĩra o mũndũ o ũria ekwenda.

Mwĩrĩ Ũmwe ũrĩ Cĩga Nyingĩ

12 Mwĩrĩ wa mũndũ nĩ ũmwe, o na gwaũka ũrĩ cĩga nyingĩ; ningĩ o na gwaũka cĩga ciaguo ciothe nĩ nyingĩ-rĩ, ciothe no mwĩrĩ o ũmwe. Ũguo noguo Kristũ atariĩ.

13 Nĩgũkorwo ithuothe twabatithirio na Roho ũmwe tũgĩtuĩka a mwĩrĩ ũmwe, o na tũrĩ Ayahudi kana tũrĩ Ayunani, tũrĩ ngombo o na kana tũtarĩ ngombo, na ithuothe tũkĩnyuithio Roho o ro ũcio ũmwe.

14 Na rĩrĩ, mwĩrĩ ndũkoragwo na kĩga kĩmwe, no nĩ wa cĩga nyingĩ.

15 Kũgũrũ kũngiuga atĩ, "Tondũ ti nĩ guoko-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũyũ," Ũndũ ũcio ndũngĩtũma gũtuge gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

16 Nakuo gũtũ kũngiuga atĩ, "Tondũ ti nĩ riitho-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũcio," nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ gũtingĩtiga gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio.

17 Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no riitho-rĩ, kũigua tũngĩguaga na kĩ? Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no gũtũ-rĩ, kũnungĩra tũngĩnungagĩra na kĩ?

18 No ũria kũrĩ, nĩ atĩ Ngai nĩ eekĩrĩre cĩga ciothe thĩinĩ wa mwĩrĩ, agĩciĩkĩra o ta ũria eendaga ciikare.

19 Cĩga ciothe ingĩtuĩka nĩ kĩga kĩmwe-rĩ, mwĩrĩ naguo ũngĩkorwo ha?

20 ũria kũrĩ nĩ atĩ cĩga nĩ nyingĩ, no mwĩrĩ nĩ ũmwe.

21 Riitho rĩtingĩhota kwĩra guoko atĩrĩ, "Nĩ ndirĩ na bata nawe!" Naguo mũtwe wĩre magũrũ atĩrĩ, "Nĩ ndirĩ na bata na inyu!"

22 Handũ ha ũguo-rĩ, cĩga cia mwĩrĩ iria cionekaga itarĩ hinya, nĩcio irĩ bata makĩria,

23 nacio cĩga iria tuonaga ta itarĩ cia gũtũno mũno-rĩ, nĩcio tũheaga gũtũno kĩa mwanya. Nacio cĩga iria tuonaga ta itagĩrĩre kuoneka nĩmenyagĩrĩrwo mũno,

24 o rĩrĩ cĩga ciitũ iria itarĩ cia kũhithwo itabataragio nĩkũmenyererwo mũno. No Ngai nĩanyiitithanĩtie cĩga cia mwĩrĩ na agatũithia makĩria cĩga iria ciagĩte gũtũno,

25 nĩgeetha gũtikae kũgĩa na nyamũkano thĩinĩ wa mwĩrĩ, no nĩgeetha cĩga ciaguo imenyagĩrĩre o kũga na kĩria kĩngĩ.

26 Kĩga kĩmwe kĩngĩnyariĩrĩka, cĩga iria ingĩ inyariĩrĩkaga hamwe nakĩo; nakĩo kũga kĩmwe kĩngĩheo gũtũno-rĩ, o nacio cĩga iria ingĩ nĩkenaga hamwe nakĩo.

27 Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ mwĩrĩ wa Kristũ, na o mũndũ wanyu nĩ kĩga kĩaguo.

28 Nakuo thĩinĩ wa kanitha, Ngai nĩathuurĩte mbere andũ amwe matuĩke atũmwo, a keerĩ anabii, a gatatũ arutani, o na ningĩ kũgĩe na aringi a ciama, o na arĩa marĩ na iheo cia kũhonania mĩrimũ, na arĩa marĩ na ũhoti wa gũteithia arĩa angĩ, na arĩa marĩ na iheo cia ũtabarĩri, na arĩa maaragia na thiomĩ mĩthemba mĩthemba.

29 Andũ othe nĩ atũmwo? Andũ othe nĩ anabii? Andũ othe nĩ arutani? Andũ othe nĩ aringi a ciama?

30 Andũ othe nĩmaheetwo iheo cia kũhonania? Andũ othe nĩmakĩaragia na thiomĩ? Andũ othe nĩmagĩtaũraga thiomĩ?

31 No rĩrĩ, mwĩriragĩriei iheo iria irĩ bata mũno.

Wendani

Na rĩu nĩngũmuonia njĩra ĩrĩa njega makĩria.

13

¹ Atĩrĩrĩ, o na ingĩaria na thiomi cia andũ o na cia araika, no ngorwo itarĩ na wendani-rĩ, ingĩkorwo ndĩ o ta kĩndũ kĩa rūthuku kĩa kigambaga kiaringwo, kana o ta thaani irĩa ihũurithanagio ikagamba.

² Ingĩkorwo ndĩ na kĩheo gĩa kũratha ũhoru, na ngorwo no hote kũmenya maũndũ mothe ma hito na ngagĩa na ũmenyo wothe, na ingĩkorwo ndĩ na wĩtikio ũrĩa ũngĩhota gũthaamia irĩma, no ndirĩ na wendani-rĩ, ndirĩ bata o na hanini.

³ Ingĩheana indo ciakwa ciothe kũrĩ andũ arĩa athĩini, o na heane mwĩrĩ wakwa ũcinwo, no ngorwo ndirĩ na wendani-rĩ, ndingĩgunĩka.

⁴ Wendani nĩũkiranagĩrĩria, na wendani nĩũtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũrĩ mwĩtĩio.

⁵ Wendani ndũrĩ rūtũrĩko, na ndũcaragia ũrĩa ũngũgũna, o na ndũhiũhaga kũrakara, na ndũtaraga maita marĩa ũhĩtũrio.

⁶ Ningĩ wendani ndũkenagĩra ũũru, no nĩũkenagĩra ũhoru wa ma.

⁷ Wendani nĩũgitanagĩra hĩndĩ ciothe, na ũgetũkia maũndũ mothe, na nĩwĩrĩgagĩrĩra hĩndĩ ciothe, o na ũkomĩrĩria hĩndĩ ciothe.

⁸ Wendani ndũthiraga. No akorwo nĩ morathi, nĩmagathira; o na thiomi nĩgathira; na kũmenya maũndũ o nakuo nĩgũgathira.

⁹ Nĩgũkorwo tũmenyaga maũndũ o gĩcunjĩ, na tũrathaga maũndũ o gĩcunjĩ,

¹⁰ no hĩndĩ irĩa ũndũ ũrĩa mũkinyanĩru ũgooka-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtarĩ mũkinyanĩru nĩũgaathira.

¹¹ Hĩndĩ irĩa ndaarĩ kaana-rĩ, ndaaragia o ta kaana, na ndeciiragia o ta kaana, na ndaataranagia maũndũ o ta kaana. No hĩndĩ irĩa ndaatũkire mũndũ mũgima-rĩ, ngĩtigana na maũndũ ma wana.

¹² Rĩu tuonaga maũndũ na mairia, ta kuona na gĩcicio; no hĩndĩ iyo tũkoonaga ta andũ makĩonana ũthiũ kwa ũthiũ. Rĩu njũũ maũndũ o gĩcunjĩ; hĩndĩ iyo nĩngamenya maũndũ wega, o ta ũrĩa nĩ njũũ wega.

¹³ Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũũra: wĩtikio, na kĩrĩgĩrĩro, o na wendani. No ũrĩa mũnene wamo nĩ wendani.

14

Iheo cia Ūrathi na cia Thiomi

¹ Rũmagĩrĩrai mĩthiire ya wendani, na mwĩrirĩrie mũno iheo cia kĩiroho, na makĩria mwĩriragĩrie kĩheo kĩa ũheani ũhoru wa Ngai.

² Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe waragia na rūthiomi-rĩ, ti andũ aaragĩria no nĩ Ngai aaragĩria. Ti-itherũ, gũtirĩ mũndũ ũtaũkagĩrwo nĩ ũrĩa aroiga; no nĩ maũndũ ma hito aaragia na roho wake.

³ No mũndũ ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai aaragĩria andũ akamekĩra hinya, na akamomĩrĩria, na akamahooreria.

⁴ Mũndũ ũrĩa waragia na rūthiomi nĩ we mwene wĩongagĩrĩra hinya, no ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai nĩ kanitha onagagĩrĩra hinya.

⁵ No nyende inyuothe mwaragie na thiomi, no makĩria ingĩenda inyuothe mũrathage mohoro. Mũndũ ũrĩa ũrathaga ũhoru nĩakĩrite ũrĩa waragia na thiomi, tiga no akorirwo nĩegũtaũra thiomi icio, nĩguo kanitha wongererwo hinya.

6 No rīu, ariū na aarī a Ithe witū, ingīūka kūrī inyuī na njarie na thiomi-rī, ingīmūguna nakī, tiga no ndīmūreheire ūguūrio, kana ūmenyo, kana ūrathi, o na kana kiugo kīa ūrutani?

7 O na ha ūhoru ūkoniī indo iria itarī muoyo iria igambaga, indo ta mūtūrirū kana kīnanda kīa mūgeeto-rī, mūdū angīgīkūūrana atīa rwīmbo rūrīa rūrenda kīinwo, tiga hakorirwo na ngūūrani njega ya mīgambo?

8 Ningī-rī, angīkorwo karumbeta gatikūruta mūgambo ūgūkūūrīkana ūrīa ūkuuga-rī, nūū ūngīkīhaarīria gūthīi mbaara-inī?

9 Ūguo noguo ūhoru wanyu ūtariī. Tiga mwaririe na ciugo ikūmenyeka na rūthiomi rwanyu-rī, nī mūdū ūrīkū ūngīmenya ūrīa mūroiga? Mūngīkorwo o mūkīarīria rīera.

10 Ti-itherū nī kūrī mīthemba mīngī ya thiomi gūkū thī, no gūtīrī rūthiomi o na rūmwe rūtarī ūrīa ruugaga.

11 No angīkorwo ndingīmenya ūrīa mūdū aroiga-rī, nī ngīrī mūrūrīrī harī mūdū ūcio ūraaria, nake nī mūrūrīrī harī nī.

12 Ūguo noguo o na inyuī mūtariī. Kuona atī nīmwīrīrīrie mūno iheo cia kīroho-rī, kīgeragiei kuongerera iheo iria ciakaga kanitha ūkaģīa na hinya.

13 Na tondū ūcio-rī, mūdū ūrīa waragia na rūthiomi rūgeni nīahaoyage nīguo ahote gūtaūra ūrīa aroiga.

14 Nī ūndū-rī, ingīkorwo ndīrahooya ngīthiomaga-rī, roho wakwa nīguo ūrahooya, no meciiria makwa matīrī na maciaro.

15 Nī ūndū ūcio-rī, ngūģīka atīa? Nī ndīrīhooyaga Ngai na roho wakwa, na ningī hooyage na meciiria makwa; o na kūina ndīrīnaga na roho wakwa, na ningī nyinage na meciiria makwa o namo.

16 Ningī-rī, ūngīkorwo ūkīgooca Ngai na roho waku tu-rī, mūdū wa arīa marī gatagatī kanyu ūtarataūkīrwo, angīkiuga “Ameni” atīa mahooya-inī maku ma gūcookia ngaatho, kuona atī ndaramenya ūrīa ūroiga?

17 No ūkorwo ūģīcookia ngaatho wega mūno, no mūdū ūcio ūngī ndanongererwo hinya nī ūhoru ūcio.

18 Nīngūcookeria Ngai ngaatho nīgūkorwo nī nīnjaragia na thiomi makīria manyu inyothe.

19 No kanitha-inī-rī, nī kaba njarie ciugo ithano ndīramenya wega nīguo ngīrute andū arīa angī ūhoru nacio, gūkīra njarie ciugo ngiri ikūmi cia gūthioma.

20 Ariū na aarī a Ithe witū, tigagai gwīciiragia ta ciana. Harī ūhoru wa maūdū marīa mooru-rī, tuikai tūkenge, no mwīciirīrie-inī wanyu mūtuīke andū agima.

21 Thīinī wa Watho nī kwandīkītwo atīrī:

“Nīngaarīria andū aya

na tūnua twa andū maaragia na thiomi ng’eni,

ndīmaarīrie na tūnua twa andū maaragia na mwarīrie wa kūngī,

no o na ndeeka ūguo matikanģīgua,”

ūguo nīguo Mwathani ekuuga.

22 Nī ūndū ūcio, kwaria na thiomi nī kīmenyithia kūrī andū arīa matetīkītie no ti kīmenyithia kūrī arīa metīkītie; no kūratha ūhoru nī kwa arīa metīkītie, ti kwa arīa matetīkītie.

²³ Tondū ūcio kanitha wothe ūngĩungana na andū othe maarie na thiomi-rĩ, na hacooke hatoonye andū matooi ūhoru wa thiomi, kana andū matetĩkĩtie-rĩ, githĩ matingiuga atĩ mūrĩ agūrũki?

²⁴ No mūdũ ūtarĩ mwĩtĩkia kana mūdũ ūtarĩ mūtaũkĩre nĩ ūhoru ūcio angĩtoonya rĩrĩa andū othe mararatha mohoro-rĩ, mūdũ ūcio nĩekũiguithio nĩ andū othe atĩ nĩ mwĩhia na aciirithio nĩo othe,

²⁵ na maūdũ marĩa atũire ahithĩte ngoro-inĩ nĩmakoimbũka. Nĩ ūndũ ūcio egũithie thĩ ahooye Ngai, akiugaga atĩrĩ, "Ti-itherũ Ngai arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu!"

Mahooya Marĩ na Mũtaratara

²⁶ Tũgũkiuga atĩa, ariũ na aarĩ a Ithe witũ? Rĩrĩa muongana hamwe-rĩ, o mūdũ ahotu gũkorwo arĩ na rwĩmbo, kana arĩ na ūndũ arenda kũrutana, kana arĩ na ūndũ aguũrĩrio, kana arĩ na thiomi, kana arĩ na ūtaũri wa thiomi. Maūdũ macio mothe no nginya mekagwo nĩ ūndũ wa gwĩkĩra kanitha hinya.

²⁷ Angĩkorwo nĩ gũkwario na rũthiomi-rĩ, nĩ kwario nĩ andũ eerĩ, na makĩngĩha atatũ, na o mūdũ aarie riita rĩake, na no nginya hagĩe na mūdũ ūngĩ wa gũtaũra.

²⁸ Angĩkorwo gũtirĩ mūtaũri-rĩ, mwaria ūcio nĩagĩkire arĩ kũu kanitha-inĩ, na akĩarĩrie we mwene, na aarĩrie Ngai.

²⁹ Aheani ūhoru eerĩ kana atatũ magĩrĩrwo maarie, nao andũ arĩa angĩ makũũrane wega ūrĩa kũreerwo.

³⁰ Na mūdũ ūikarĩte thĩ ho angĩgĩa na ūguũrio-rĩ, mwaria ūcio wa mbere nĩakire.

³¹ Nĩgũkorwo inyuothe no mũrathe ūhoru o mūdũ riita rĩake nĩguo andũ othe marutwo maūdũ na momĩrĩrio.

³² Namo maroho ma anabii nĩmathĩkagĩra anabii o ene.

³³ Nĩgũkorwo Ngai ti Ngai wa kĩrigiicano no nĩ wa thayũ.

Ta ūrĩa kũrĩ thĩnĩ wa ciũngano ciothe cia andũ arĩa aamũre,

³⁴ atumia magĩrĩrwo nĩgũikaraga makirĩte ki marĩ thĩnĩ wa kanitha. Matũitĩkĩrĩtio kwaria, no nĩmaikarage menyiihĩtie, o ta ūrĩa Watho uugĩte.

³⁵ Angĩkorwo marĩ na ūndũ mangĩenda kũmenya-rĩ, nĩmoragie athuuri ao ene kwao mũciĩ; nĩgũkorwo nĩ ūndũ ūrĩ thoni atumia kwaragia thĩnĩ wa kanitha.

³⁶ Hĩ! Anga kiugo kĩa Ngai kĩambĩrĩrie na inyuĩ? Kana hihi no inyuĩ inyuiki gĩakinyĩire?

³⁷ Mūdũ o na ū angĩciiria atĩ nĩ mũnabii, kana arĩ na iheo cia kĩiroho-rĩ, nĩagĩtĩkĩre atĩ maūdũ maya ndĩramwandĩkĩra nĩ maūdũ marĩa maathanĩtwo nĩ Mwathani.

³⁸ No angĩagĩra ūndũ ūcio kiene-rĩ, o nake we mwene nĩakagĩrwo kĩene.

³⁹ Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩrĩriei kũrathaga mohoro, na mũtikagiragie ūhoru wa kwaria na thiomi.

⁴⁰ No maūdũ mothe nĩmekagwo na mũtaratara ūrĩa wagĩrĩire, na mekagwo na kĩhaarĩro.

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda kũmũririkania Ūhororĩa-mwega ūrĩa ndaamũhunjĩirie, na mũkĩwamũkĩra, na noguo mũtũũrĩte mũrũmĩtie.

² Ūhororĩa ūcio mwega nĩguo ūtũmaga mũhonoke, mwaikara mũrũmĩtie wega ūhororĩa ndaamũhunjĩirie. Angĩkorwo ti ūguo-rĩ, ūhororĩa ūcio mwawĩtikirie o tũhũ.

³ Nĩgũkorwo ūhororĩa nĩ ndaamũkĩrĩre nĩguo ndaamũheire, ūrĩ wa mbere na wa bata mũno: atĩ Kristũ nĩakuire nĩ ūndũ wa mehia maitũ o ta ūrĩa Maandĩko moigĩte,

⁴ na atĩ nĩathikirwo, na atĩ mũthenya wa gatatũ akĩriũkio kũringana na ūrĩa Maandĩko macio moigĩte,

⁵ na atĩ akiumĩrĩra Petero, na agĩcooka akiumĩrĩra arĩa Ikũmi na Eerĩ.

⁶ Thuutha ūcio, nĩoimĩrĩre makĩria ma ariũ na aarĩ a Ithe witũ magana matano ihinda o rĩmwe, na aingĩ ao marĩ muoyo o na rĩu, o na gũtuĩka amwe ao nĩmarĩkĩtie gũkua.

⁷ Nĩngĩ agĩcooka akiumĩrĩra Jakubu na thuutha wa ūguo agĩcooka akiumĩrĩra atũmwo othe,

⁸ na thuutha wa acio angĩ othe akĩnyumĩrĩra o na nĩ, haana ta mũndũ waciariĩtwo atarĩ mũkinyu.

⁹ Nĩgũkorwo nĩ nĩ mũnini mũno harĩ atũmwo arĩa angĩ, o na ndiagĩrĩrwo nĩ gwĩtwo mũtũmwo, tondũ nĩndanyariĩre kanitha wa Ngai.

¹⁰ No wega wa Ngai nĩguo ūtũmĩte nduĩke ūguo ndariĩ, naguo wega wake kũrĩ nĩ ndwarĩ wa tũhũ. No nĩndarutire wĩra na kĩyo gũkĩra acio angĩ othe, no ti nĩ ndaarutaga wĩra ūcio, no nĩ wega wa Ngai ūrĩa warĩ hamwe na nĩ warutaga wĩra ūcio.

¹¹ Tondũ ūcio, o na kũngĩtuĩka nĩ nĩ kana nĩ o-rĩ, ūhororĩa ūyũ noguo tũhunjagia, na noguo inyũ mwetĩkirie.

Kũriũka kwa arĩa Akuũ

¹² Na rĩrĩ, kũngĩkorwo kũhunjagio atĩ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, nĩ kũ gĩtũmaga amwe anyu moige atĩ gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ?

¹³ Kũngĩkorwo gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ-rĩ, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio.

¹⁴ Na angĩkorwo Kristũ ndaakĩriũkirio-rĩ, kũhunjia gwitũ no gwa tũhũ, nakuo gwĩtikia kwanyu no gwa tũhũ.

¹⁵ Makĩria ma ūguo-rĩ, ithuĩ no tũgĩkorwo tũrĩ aira a Ngai a maheeni, tondũ nĩtuumbũrĩte atĩ Ngai nĩariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ. No rĩrĩ, ndaakĩmũriũkirie angĩkorwo nĩ ma atĩ arĩa akuũ matiriũkagio.

¹⁶ Nĩgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa akuũ matiriũkagio, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio.

¹⁷ Na angĩkorwo Kristũ ndaariũkirio-rĩ, gwĩtikia kwanyu nĩ gwa tũhũ; mũgĩtũũraga o mehia-inĩ manyu.

¹⁸ Nĩngĩ andũ arĩa marĩkĩtie gũkoma marĩ thĩnĩ wa Kristũ-rĩ, o nao nĩ kũũra morĩte.

¹⁹ Na kũngĩkorwo kũrĩgĩrĩro giitũ thĩnĩ wa Kristũ no kĩa muoyo-inĩ ūyũ tũrĩ-rĩ, twagĩrĩrwo nĩkũiguĩrwo tha gũkĩra andũ othe.

²⁰ No rĩrĩ, ti-itherũ Kristũ nĩariũkĩtio akoima kũrĩ arĩa akuũ, agatuĩka maciaro ma mbere ma arĩa makuĩte.

²¹ Tondũ-rĩ, o ũrĩa arĩ mündũ watũmire gĩkuũ gĩũke thĩ, o nakuo kũriũkio kwa arĩa akuũ nĩ mündũ watũmire gũũke.

²² Nĩgũkorwo o ta ũrĩa andũ othe makuaga nĩ ũndũ wa Adamu-rĩ, no taguo andũ othe magaacookio muoyo thĩnĩ wa Kristũ.

²³ No o mündũ akaariũka ihinda rĩake mwene: Kristũ arĩ we wariũkire mbere; na thuutha andũ arĩa marĩ ake hĩndĩ ĩrĩa agooka.

²⁴ Thuutha ũcio nĩguo ihinda rĩa kũrigĩrĩa rĩgaakinya, hĩndĩ ĩrĩa akaaneana ũthamaki kũrĩ Ngai Ithe arĩkĩtie kũniina mothamaki mothe, na wathani, o na hinya wothe.

²⁵ Nĩgũkorwo no nginya athamake nginya rĩrĩa agaakorwo aigĩte thũ ciake ciothe rungu rwa makinya make.

²⁶ Na rĩrĩ, thũ ya mũthia kũniinwo nĩ gĩkuũ.

²⁷ Nĩgũkorwo “nĩ aigĩte indo ciothe rungu rwa makinya make.” Na rĩrĩa gũkwĩrwo atĩ “indo ciothe” nĩciigĩtwo rungu rwake, nĩgũkũmenyeka wega atĩ Ngai we mwene ti wa itari rĩu tondũ nĩ we waigire indo ciothe rungu rwa Kristũ.

²⁸ Aarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, Mũriũ we mwene nĩagatuĩka wa gwathagwo nĩ ũcio waigire indo ciothe rungu rwake, nĩguo Ngai akorwo nĩ we maũndũ mothe thĩnĩ wa maũndũ mothe.

²⁹ Na rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtirĩ ũriũkio-rĩ, arĩa mabatithĩtio handũ-inĩ ha arĩa akuũ mageeka atĩa? Angĩkorwo arĩa akuũ matikaariũkio o na atĩa-rĩ, andũ makĩbatithagio handũ-inĩ hao nĩkĩ?

³⁰ Na ithuĩ-rĩ, twĩtoonyagia ũgwati-inĩ o ithaa o ithaa nĩkĩ?

³¹ Ngũmwĩra na ma, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti-itherũ, o ta ũrĩa ndĩrahaga nĩ ũndũ wanyu thĩnĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ, atĩ nĩ nguaga o mũthenya.

³² Angĩkorwo ndaahũuranire na nyamũ cia gĩthaka kũu Efeso nĩ ũndũ wa itũmi cia ũ-mündũ-rĩ, ndaagunĩkire na kĩ? Angĩkorwo andũ arĩa akuũ matikaariũkio-rĩ,

“Nĩtũrie na tũnyue,

nĩgũkorwo rũciũ nĩgũkua tũgaakua.”

³³ Mũtikaheeneke: “Thiritũ njũru nĩthũkagia mĩtugo mĩega.”

³⁴ Arahũkai mwĩigue ta ũrĩa mwaĩrĩrwo, na mũtigage kwĩhia; nĩgũkorwo andũ amwe matiũĩ Ngai: ndoiga ũguo nĩgeetha ndĩmũconore.

Mwĩrĩ ũrĩa Ũkaariũkio

³⁵ No mündũ ahota kũuria atĩrĩ, “Andũ arĩa akuũ mariũkagio atĩa? Magooka marĩ na mwĩrĩ ũhaana atĩa?”

³⁶ Nĩ ũrimũ ũrĩkũ ũyũ! Kĩrĩa wahaanda-rĩ, gĩtimeraga gĩtambĩte gũkua.

³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa wahaanda-rĩ, ndũhaandaga mwĩrĩ ũrĩa ũgũcooka ũkorwo ho, no gũkorwo ũhaandaga mbeũ ya ngano kana ya kĩndũ kĩngĩ.

³⁸ No Ngai amĩheaga mwĩrĩ o ũrĩa endaga ĩgĩe naguo, na o mũthemba wa mbegũ akaũhe mwĩrĩ wago.

³⁹ Mĩĩrĩ yothe ndĩhaanaine: Andũ marĩ mũthemba ũmwe wa mwĩrĩ, nacio nyamũ mũthemba ũngĩ, na nyoni mũthemba ũngĩ, o nacio thamaki irĩ mwĩrĩ wa mũthemba ũngĩ.

40 Ningĩ nĩ kũrĩ mĩrĩ ya igũrũ na nĩ kũrĩ mĩrĩ ya gũkũ thĩ; no riiri wa mĩrĩ ya igũrũ nĩ mũthemba ũmwe, na riiri wa mĩrĩ ya gũkũ thĩ nĩ mũthemba ũngĩ.

41 Riũa rĩrĩ na riiri warĩ mwanya, na mweri ũrĩ riiri waguo mwanya, na njata irĩ na riiri wacio mwanya; na njata imwe irĩ riiri ũrĩ ngũũrani na njata irĩa ingĩ.

42 Ũguo nĩguo gũgaatuĩka hĩndĩ ya kũriũkio kwa andũ arĩa akuũ. Mwĩrĩ ũrĩa ũhaandagwo nĩ wa kũbutha, no ũriũkagio ũtarĩ wa kũbutha;

43 mwĩrĩ ũhaandagwo ũrĩ mũmene, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na riiri; ũhaandagwo ũtarĩ na hinya, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na hinya;

44 ũhaandagwo ũrĩ mwĩrĩ wa ndũire, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ mwĩrĩ wa kũiroho.

Angĩkorwo nĩ kũrĩ mwĩrĩ wa ndũire-rĩ, o na mwĩrĩ wa kũiroho ũrĩ kuo.

45 Nĩ ũndũ ũcio kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Adamu ũrĩa warĩ mũndũ wa mbere-rĩ, aatuĩkire kũmbe kĩrĩ muoyo”; nake Adamu ũrĩa wa kũrigĩrĩria-rĩ, agĩtuĩka roho wa kũheana muoyo.

46 Mwĩrĩ wa kũiroho tiguu waambire gũũka, no nĩ ũrĩa wa ndũire, na thuutha wa ũguo ũgĩũka ũrĩa wa kũiroho.

47 Mũndũ wa mbere aarĩ wa rũkũngũ rwa thĩ, no mũndũ wa keerĩ oimĩte igũrũ.

48 O ta ũrĩa mũndũ ũcio wa gũkũ thĩ aatarĩ, noguo arĩa marĩ a tĩiri matarĩ; na ta ũrĩa mũndũ wa kuuma igũrũ aatarĩ, noguo o na arĩa a igũrũ matarĩ.

49 Na ta ũrĩa twagũire na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa tĩiri-rĩ, noguo tũkaagĩa na mũhianĩre wa mũndũ ũcio wa kuuma igũrũ.

50 Ngũmwĩra atĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩ na thakame itingĩhota kũgaya ũthamaki wa Ngai, kana kĩrĩa kĩbuthaga kĩgae kĩrĩa gĩtabuthaga.

51 Thikĩrĩriai, ndĩmwĩre ũndũ wa hitho: Tũtigaakua ithuothe, no nĩkũgarũrwo tũkaagarũrwo ithuothe,

52 o kahinda kanini, o ta ibucia rĩa riitho, rĩrĩa karumbeta ka mũthia gakaagamba. Nĩgũkorwo karumbeta nĩgakaahuhwo, nao arĩa akuũ mariũkio matarĩ a kũbutha, na ithuĩ tũgarũrwo mĩrĩ.

53 Nĩgũkorwo mwĩrĩ ũyũ ũbuthaga no nginya wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa kũbutha, nago mwĩrĩ ũyũ wa gũkua wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa gũkua.

54 Hĩndĩ irĩa kũbutha gũkeehumba kwaga kũbutha, na gũkua kwĩhumbe kwaga gũkua-rĩ, hĩndĩ iyo ũhoro nĩũkahinga ũrĩa wandĩkĩtwo atĩrĩ, “Gĩkuũ nĩkĩniinĩtwo gĩgatoorio biũ.”

55 “Wee gĩkuũ-rĩ, gũtoorania gwaku gũkĩrĩ ha?

Wee gĩkuũ-rĩ, rũboora rwaku rũkĩrĩ ha?”

56 Rũboora rwa gĩkuũ nĩ mehia, nago hinya wa mehia uumanaga na watho.

57 No rĩrĩ, Ngai arogaathwo nĩgũkorwo nĩwe ũtũheaga ũtooria thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

58 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa nyenda, ikaragai mwĩhaandĩte wega. Mũtikanenyenyio nĩ ũndũ o na ũrĩkũ. Tũũrai mwĩheanĩte kũna wĩra-inĩ wa Mwathani, tondũ nĩmũũ atĩ wĩra wanyu thĩnĩ wa Mwathani ti wa tũhũ.

16

Mūhothi nĩ ūndũ wa Andũ a Ngai

¹ Na rĩrĩ, ha ūhoru wa mūhothi nĩ ūndũ wa andũ a Ngai ūtariĩ ūũ: Īkagai ūrĩa ndeerire makanitha ma Galatia mekage.

² Mūthenya wa mbere wa kiumia-rĩ, o mūdũ wanyu nĩagĩrĩrwo nĩkũigaga mbeeca ta ūrĩa ūthũkũmi wake ūigana, agaciigaga, nĩguo hĩndĩ ĩrĩa ngooka kũu gũtikanagĩe na mūhothi.

³ Na ndaakinya-rĩ, andũ arĩa mũgaakorwo mũgathĩrĩrie nĩngamahe marũa ma kũmamenyithania na ndĩmatũme Jerusalemu na iheo cianyu.

⁴ Na kũngĩkoneka kwagĩrĩire o na nĩĩ thĩ-rĩ, nĩngatwarana nao.

Ndũmĩrĩri cia Mwanya

⁵ Ndaarĩkia gũtuĩkanĩria Makedonia-rĩ, nĩgũkorwo nĩngatuĩkanĩria kuo, nĩngooka kũrĩ inyuĩ.

⁶ Hihi ngaikara na inyuĩ gwa kahinda, o na kana njikare kũu hĩndĩ ya heho yothe, nĩguo mũkaahota kũndeithĩrĩria gũthĩ rũgendo-inĩ rwakwa kũrĩa guothe ngaathĩ.

⁷ Ndikwenda kuonana na inyuĩ hĩndĩ ĩno ndĩrahĩtũkĩra kũu, tondũ ngwĩhoka atĩ nĩtũgaikarania na inyuĩ kwa ihinda, Mwathani etĩkĩra.

⁸ No nĩngũikara gũkũ Efeso nginya hĩndĩ ya Bendegothito,

⁹ tondũ ndĩmũhingũrĩre mweke mũnene wa kũruta wĩra mwega ūrĩ na uumithio, no nacio thũ nĩ nyingĩ.

¹⁰ Timotheo angũũka-rĩ, menyererai nĩguo aikare kũu na inyuĩ atarĩ na guoya, nĩgũkorwo nĩ wĩra wa Mwathani araruta, o ta ūrĩa ndĩraruta.

¹¹ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, gũtirĩ mūdũ wagĩrĩrwo nĩ kwaga kũmwamũkĩra. Mumagariei na thayũ nĩgeetha akinye kũrĩ nĩ. Nĩndĩmwetereire marĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹² Nĩ rĩrĩ, ha ūhoru ūkonĩ mũrũ wa Ithe witũ Apolo-rĩ: nĩndamũringĩrĩrie mũno ooke kũrĩ inyuĩ arĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Nowe ndeendaga gũũka ihinda rĩu, no nĩarĩũka aagĩa na mweke.

¹³ Ikaragai mwĩhũgĩte, na mwĩhaande mũrũmĩte wega thĩnĩ wa wĩtikio; ningĩ mũtuĩke andũ omĩrĩru; na mũgĩe na hinya.

¹⁴ Īkagai maũndũ mothe mũrĩ na wendani.

¹⁵ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ andũ a nyũmba ya Stefana nĩo maarĩ a mbere gwĩtikia kũu bũrũri wa Akaia, na nĩmerutĩire gũtungatagĩra andũ arĩa aamũre. Nĩngũkĩmũringĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ,

¹⁶ mwathĩkagĩre andũ ta acio, na mūdũ o wothe ūrĩa ūrutithanagia wĩra na ithuĩ, akĩũnogagĩra.

¹⁷ Nĩndakenire rĩrĩa Stefana, marĩ na Fotunato, na Akaiko maakinyire, nĩ ūndũ nĩo maahingĩrie ūndũ ūrĩa itaarĩ naguo kuuma kũrĩ inyuĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmacanjamũrĩre roho wakwa o na wanyu. Andũ ta acio nĩmagĩrĩrwo kũheagwo gĩtĩio.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Makanitha ma bũrũri wa Asia nĩmamũgeithia. Akula na Pirisila nĩmamũgeithia mũno thĩnĩ wa Mwathani, o na kanitha ūrĩa ūcemanagia kwao nyũmba nĩwamũgeithia.

²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ gũkũ nĩmamũgeithia. O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²¹ Niĩ, Paũlũ, nĩ niĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa.

²² Angĩkorwo he mũndũ o na ũ ũtendete Mwathani-rĩ, arogwatwo nĩ kĩrumi. Ũka, Mwathani!

²³ Wega wa Mwathani Jesũ ũroikara na inyuĩ.

²⁴ Wendani wakwa ũromũkinyĩra inyuĩ inyuothe mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Ameni.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai, tũrĩ na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Twatũma marũa maya kŭrĩ kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ Korinitho, o hamwe na andũ othe aamũre arĩa marĩ Akaia guothe:

² Wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ iroikara na inyuĩ.

Ngai Mwene Kũhoorerania Guothe

³ Ngai na Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ arogoocwo, o we Ithe witũ wa tha, na Ngai mwene ũhoru wothe wa kũũmanĩrĩa,

⁴ ũrĩa ũtũũmagĩrĩa mathĩina-inĩ maitũ mothe, nĩguo na ithuĩ tũhotage kũhooreragia arĩa marĩ na thĩina o wothe na ũndũ wa kũũmĩrĩro kŭrĩa ithuĩ ene tũũmĩrĩro nakuo nĩ Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa kũnyariirwo gwa Kristũ kũingĩhite thĩinĩ witũ-rĩ, ũguo noguo kũũmanĩrĩa gwitũ kũingĩhite nĩ ũndũ wa Kristũ.

⁶ Tũngĩthĩnio-rĩ, tũthĩnagio nĩguo mũũmĩrĩro na mũhonokio; tũngĩũmĩrĩro-rĩ, tũũmagĩrĩro nĩguo na inyuĩ mũgĩe na ũũmĩrĩru, ũrĩa ũciaraga gũkirĩrĩa mũkũnyariirwo na mathĩina o ta marĩa tũthĩnagio namo.

⁷ Nakĩo kũirĩgĩrĩro kĩrĩa tũrĩ nakĩo nĩ ũndũ wanyu nĩ kĩrũmu, tondũ nĩtũũ atĩ o ta ũrĩa mũgwatanagĩra na ithuĩ maũndũ-inĩ marĩa tũnyariiragwo namo-rĩ, no taguo mũgwatanagĩra na ithuĩ ũhoru-inĩ wa kũũmanĩrĩa o nago.

⁸ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũkorwo mũtooĩ mathĩina marĩa twarĩ namo bũrũri wa Asia. Twarĩ hatĩka-inĩ nene mũno makĩria ma ũrĩa tũngĩahotire gũkirĩrĩa, nginya ha ũhoru witũ wa gũtũũra muoyo tũkĩyũũmĩra tha.

⁹ Ti-itherũ, ngoro-inĩ ciitũ twaiguaga tũtuĩrĩrwo gũkua. No kwa-hanĩkire ũguo nĩguo tũtikae kwĩhoka ithuĩ ene, no twĩhoke Ngai, ũrĩa ũriũkagia arĩa akuũ.

¹⁰ Nĩwe watũhonokirie ũgwati-inĩ ũcio wahaanaga wa gĩkuũ, na nowe ũgaatũhonokia. We nĩwe twĩrĩgĩrĩire atĩ no egũthĩ na mbere gũtũhonokia,

¹¹ inyuĩ na inyuĩ mũgĩtũteithagia na gũtũhoera. Nao andũ aingĩ nĩmarĩcookagia ngaatho nĩ ũndũ witũ, tondũ wa wega ũcio tũtuũtwo nago arĩ macookio ma mahooya ma andũ aingĩ.

Paũlũ Kũgarũra Mũbango Wake

¹² Na rĩrĩ, ũndũ ũyũ nĩguo twĩrahagĩra: Thamiri ciitũ nĩcio itũmenyithagia atĩ mĩthĩire iitũ ĩrĩa tũikaraga nayo gũkũ thĩ, na makĩria ũrĩa tũikaranagia na inyuĩ, nĩ ya ũtheru na ya ũhoru wa ma kuuma kŭrĩ Ngai. Tũtiikaga ũguo kũringana na ũũgĩ wa thĩ, no nĩ kũringana na wega wa Ngai.

¹³ Nĩgũkorwo tũtiramwandĩkĩra ũndũ o na ũrĩkũ mũtangĩhota gũthoma kana gũtaũkĩrwo nĩguo. Na ngwĩhoka atĩ,

14 o ta ūria mūtūmenyete hanini, nīmūrītaūkīrwo biū atī no mūhote kwīraha nī ūndū witū, o ta ūria tūkeeraha nī ūndū wanyu mūthenya ūria wa Mwathani Jesū.

15 Na tondū wa ūria ndaarī na mwīhoko wa ūndū ūcio-rī, nīndabangīte njūke kwanyu mbere nīguo mūgunīke maita meerī.

16 Ndabangīte ndīmūceerere ngīthīi Makedonia, na njokere kūu kwanyu ngiuma Makedonia, na inyuī nīguo mūcooke mūndūme Judea.

17 Hīndī īria ndaabangaga ūndū ūcio-rī, kaī ndeekaga ūguo na itherū? Kana hihi haaragīria mībango yakwa na njira ya kī-mwīrī nīguo rīmwe njugage, “Ī, ī,” na rīria rīngī ngoiga “Aca, aca?”

18 No ti-itherū, o ta ūria Ngai arī mwīhokeku-rī, ndīmīrīri iitū kūrī inyuī ti “Ī” na rīngī “Aca.”

19 Nīgūkorwo Mūrū wa Ngai, Jesū Kristū, ūria mwahunjīrio ūhoru wake nī nī, na Sila, na Timotheo, ūhoru wake ndwarī wa kuuga, “Ī” ūgacooka ūkoiga “Aca,” no thīnī wake gūtūūruga o “Ī.”

20 Nīgūkorwo cīranīro cia Ngai, o na cingīhīte atīa-rī, ciothe nī “Ī” thīnī wa Kristū. Na nī ūndū ūcio thīnī wake, ithuī tūkoigaga “Ameni” nīgeetha Ngai agoocagwo.

21 Na rīrī, Ngai nīwe ūtūmaga ithuī hamwe na inyuī twīhaande wega thīnī wa Kristū. Nīwe watūitīrīrie maguta,

22 na agītwīkīra rūrū rwa kuonania atī tūrī ake, na agītūhe Roho wake thīnī wa ngoro ciitū arī ta mwīhoko wa kūrūgamīrīra maūndū marīa magooka.

23 Ngai nīwe mūira wakwa, na nīoi atī nī ndaagire gūcooka Korinitho nī ūndū wa kūmūcaaīra.

24 Ūguo ti kuuga atī nītūramwatha ūhoru-inī wa wītīkio wanyu, no nī atī tūrutithanagia wīra na inyuī nīgeetha mūkenage, tondū mūtūūrīte mwīhaandīte wega nī ūndū wa wītīkio wanyu.

2

1 Nī ūndū ūcio nīgūtua ndaature itua atī ndikūmūceerera rīngī ndīmūiguithie kīeha.

2 Tondū-rī, ingīkīmūiguithia kīeha-rī, nūū ūngīgītigara wa kūngenia, o tiga inyuī arīa njiguithītie kīeha?

3 Ndamwandīkīire ūguo nīgeetha rīria ngooka ndikanaiguithio kīeha nī acio njagīrīrwo nīgūkenio nīo. Nī ndaarī na ūmīrīru harī inyuī inyothe atī nīmūngīagwatanīire na nī gīkeno-inī gīakwa, nakīo gītūike kīanyu.

4 Nīgūkorwo ndamwandīkīire ndī mūthīnīku mūno, na ndī na ruo rwa ngoro na maithori maingī, ti atī nīguo ndīmūiguithie kīeha, no nīguo ndīmūmenyithie wendo ūria ndīmwendete nago.

Kūrekerwo kwa Mūndū Mwīhia

5 Angīkorwo nī kūrī mūndū ūiguithītie amwe anyu kīeha-rī, ti nī aiguithītie, no nī inyothe aiguithītie kīeha. Ndiroiga ūguo ngīhatīrīria ūria wīkīte ūguo.

6 Iherithia rīria aherithītio nī andū arīa aingī anyu, nīrīmūiganīte.

7 Rīu inyuī-rī, nīmwaḡīrīrwo nīkūmūrekeru na kūmūmīrīria, nīguo ndakae gūtoorio nī kīeha gīkīrīte.

8 Nī ūndū ūcio, ndamūthaita mūmuonie atī no mūmwendete.

⁹ Gītūmi kīrīa gīatūmire ndīmwandīkīre marūa macio nīndīmūgerie, na menyē kana no mwītiire magerio na mwathīkage maūndū-inī mothe.

¹⁰ Mūndū ūrīa mūngīrekerā, o na nī nīndamūrekerā. Naguo ūndū ūrīa ndekaniire-rī (hangīkorwo nī haarī ūndū o na ūrīkū wa kūrekanīra), ūndū ūcio ndaūrekanīra nī ūndū wanyu ndī mbere ya Kristū,

¹¹ nīguo Shaitani ndakae gūtūhoota. Nīgūkorwo tūtirigītwo nī mawara make.

Atungatīri a Kīrīkanīro kīrīa Kīerū

¹² Na rīrī, rīrīa ndaathire Teroa kūhunja Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Kristū, na ngīkora Mwathani ahingūrīte mūrango-rī,

¹³ ndiigana kūgīa na thayū ngoro-inī yakwa, tondū ndiakorire mūrū-wa-Ithe witū Tito kuo. Nī ūndū ūcio ngiugīra andū akuo ūhorō, ngīcooka ngīthī nginya Makedonia.

¹⁴ No rīrī, Ngai arogocwo, o we ūrīa ūtūtongoragia hīndī ciothe na ūhootani thīinī wa Kristū, nake agatūhūthagīra ta tūrī mūtaraīko mwega wa kūmemerekia ūhorō wa kūmenya Kristū kūndū guothe.

¹⁵ Tondū ithuī tūrī mūtaraīko wa Kristū ūrīa ūkinyaga harī Ngai, kūrī arīa marahonokio o na arīa maroora.

¹⁶ Kūrī arīa maroora-rī, tūrī mūnūngo mūūru wa gīkuū; no kūrī arīa marahonokio-rī, tūrī mūtaraīko wa muoyo. Nūū ūngīhota wīra ta ūcio?

¹⁷ Ithuī tūtiikaga ta ūrīa andū aingī mekaga; tūtūtionjorithagia kiugo kīa Ngai nīguo tuone uumithio. Handū ha gwīka ūguo-rī, ithuī twaragia tūrī na wīhokeku thīinī wa Kristū mbere ya Ngai, ta andū matūmītwo nī Ngai.

3

¹ Anga nītūraambīrīria gūcooka kwīgaathīrīria? Kana hihī nītūbataire kūheo marūa ma gūtūgaathīrīria kūrī inyuī kana moimīte kūrī inyuī ta andū arīa angī?

² Inyuī ene nī inyuī marūa maitū, maandīkītwo ngoro-inī ciitū, mamenyekete na magathomagwo nī andū othe.

³ Inyuī nīmuonanagia atī mūrī marūa moimīte kūrī Kristū, inyuī mūrī maciaro ma ūtungata witū, marūa mataandīkītwo na rangi, no maandīkītwo na Roho wa Ngai ūrīa ūrī muoyo. Matiandīkītwo ihengere-inī cia mahiga, no maandīkītwo ihengere-inī cia ngoro cia andū.

⁴ Ūcio nīguo ūūmīrīru witū harī Ngai nī ūndū wa Kristū.

⁵ Na ti atī tūrī na ūhoti ithuī ene tūngūgaathīra, no ūhoti witū uumaga kūrī Ngai.

⁶ Nīwe ūtūhotithītie tūtuīke ndungata cia kīrīkanīro kīrīa kīerū, nakīo ti kīa ūhorō ūrīa mwandīke, no nī kīa Roho; nīgūkorwo ūhorō ūrīa mwandīke nī kūūraga ūragaga, no Roho aheanaga muoyo.

Riiri wa Kīrīkanīro kīrīa Kīerū

⁷ Na rīrī, angīkorwo ūtungata ūrīa wa tene, ūrīa wandīkītwo na ndemwa ihengere-inī cia mahiga, wokire ūrī na riiri, o nginya andū a Isiraeli makīremwo nīgūikara marorete ūthiū wa Musa tondū wa ūrīa warī na riiri, o na gūtūika riiri ūcio nīwathiraga-rī,

⁸ githī ūtungata wa Roho to ūgīkorwo ūkīrī na riiri makīria?

⁹ Angĩkorwo ūtungata ūrĩa ūtuaga andũ ehia nĩ ūrĩ riiri-rĩ, githĩ ūtungata ūrĩa ūrehaga ūthingu ndũngĩgĩkorwo ūrĩ na riiri makĩria!

¹⁰ Nĩgũkorwo ūhoru ūrĩa warĩ na riiri mbere, rĩu ndũrĩ na riiri ūkĩringĩthanio na riiri ūcio ūngĩ ūũkĩrite.

¹¹ Na angĩkorwo ūhoru ūcio wathiraga wokire na riiri-rĩ, ūcio ūngĩ wa gũtũura ndũngĩgĩkorwo na riiri makĩria!

¹² Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, twaragia ūhoru tũũmĩrĩrie mũno, nĩ ūndũ wa kĩrĩgĩrĩro kũu.

¹³ Ithuĩ tũtitariĩ ta Musa, ūrĩa wehumbagĩra ūthiũ na gĩtambaya nĩguo agĩrĩrĩrie andũ a Isiraeli gũcũthĩrĩria ūthiũ wake rĩrĩa ūkengi ūcio wathiraga.

¹⁴ No rĩrĩ, meciiria mao nĩmaritirio, nĩgũkorwo nginya ūmũthĩ gĩtambaya o kũu gĩkoragwo o ho hĩndĩ rĩa kĩrĩkanĩro kũu gĩkũrũ kĩa gĩgũthomwo. Gĩtambaya kũu gĩtirĩ kĩaheho, tondũ kĩaheragio nĩ ūndũ wa gwĩtikia Kristũ.

¹⁵ O na nginya ūmũthĩ rĩa watho wa Musa ūgũthomwo-rĩ, gĩtambaya kũu no kĩhumbagĩra ngoro ciao.

¹⁶ No rĩrĩa rĩothe mũndũ o na ū agarũrũkĩra Mwathani-rĩ, gĩtambaya kũu nĩkĩaheragio.

¹⁷ Na rĩrĩ, Mwathani nĩwe Roho, na harĩa Roho wa Mwathani arĩ, hau nĩ harĩ na wĩyathi.

¹⁸ Na ithuĩ ithuothe arĩa tũtahumbĩrite mothiũ maitũ, nĩtũhenahenagia riiri wa Mwathani ta tũrĩ icicio, na nĩtũgarũragwo nĩguo tũhaanane nake tũrĩ na riiri wa gũtũura ūrĩa ūthiiaga o ūkĩongererekaga, o uumĩte kũrĩ Mwathani, ūrĩa arĩ we Roho.

4

Igĩna thĩnĩ wa Nyũngũ cia Rĩũmba

¹ Tondũ ūcio, kuona atĩ nĩ tũrĩ na ūtungata ūcio nĩ ūndũ wa tha cia Ngai-rĩ, tũtiũragwo nĩ hinya.

² No ithuĩ nĩtũreganĩte na mĩthĩre ya hitho na ya thoni; ithuĩ tũtithiiaga na mĩthĩre ya wara na tũtitukanagia kiugo kĩa Ngai na maheeni. Handũ ha ūguo-rĩ, nĩ ūhoru wa ma tũheanaga hatarĩ ūndũ tũkuongerera, na tũrĩ mbere ya Ngai, nĩtũgeragia gũtũma thamiri cia o mũndũ itwĩtikire.

³ O na angĩkorwo ūhoru witũ ūrĩa tũhunjagia nĩmũhumbĩre-rĩ, ūhumbĩrĩtwo kũrĩ arĩa maroora.

⁴ Nayo ngai ya mahĩnda maya, nĩtũmĩte meciiria ma andũ arĩa matetikĩte matumane, nĩgeetha matigathererwo nĩ ūtheri wa Ūhoru-ũrĩa-Mwega wa riiri wa Kristũ, o we ūrĩa arĩ we mũhaanĩre wa Ngai.

⁵ Nĩgũkorwo ti ūhoru witũ ithuĩ ene tũhunjagia, no tũhunjagia Jesũ Kristũ arĩ we Mwathani, na ithuĩ tũrĩ ndungata cianyu nĩ ūndũ wa Jesũ.

⁶ Tondũ Ngai ūrĩa woigire, “Ūtheri nĩware nduma-inĩ,” nĩwe watũmire ūtheri wake ware ngoro-inĩ ciitũ nĩguo tũheo ūtheri wa kũmenyithagia andũ riiri wa Ngai ūcio wonekaga ūthiũ-inĩ wa Kristũ.

⁷ No rĩrĩ, ithuĩ tũkuuĩte kĩgĩna kũu tũhaana ta tũrĩ na nyũngũ cia rĩũmba* nĩgeetha kũmenyeke atĩ ūhoti ūyũ mũnene uumĩte kũrĩ Ngai no nduumaga kũrĩ ithuĩ.

* 4:7 Mĩthithũ yahithagwo thĩnĩ wa nyũngũ cia rĩũmba.

⁸ Ithuĩ tũhatĩkĩtwo mũno na mũena yothe, no tũtihehenjetwo; nĩtũrigĩtwo nĩ wa gwĩka, no tũtikuĩte ngoro;

⁹ na nĩtũnyariirĩtwo, no tũtitiganĩiro; nĩtũrũndĩtwo, no tũtiniinĩtwo.

¹⁰ Hĩndĩ ciothe tũkoragwo tũkuuĩte gĩkuũ kĩa Jesũ na mũĩrĩ iitũ, nĩguo muoyo wa Jesũ o nago ũguũranagĩrio thĩinĩ wa mũĩrĩ iitũ.

¹¹ Nĩgũkorwo ithuĩ arĩa tũrĩ muoyo tũtũire tũneanagwo gĩkuũ-inĩ nĩ ũndũ wa Jesũ, nĩgeetha muoyo wake ũguũranagĩrio thĩinĩ wa mũĩrĩ ĩno iitũ ĩkuuaga.

¹² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, gĩkuũ kĩrutaga wĩra thĩinĩ witũ, no muoyo ũkaruta wĩra thĩinĩ wanyu.

¹³ Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Tondũ nĩndetĩkirie; nĩkĩo ndaaririe.” Nĩ ũndũ wa roho o ro ũcio wa wĩtikio-rĩ, o na ithuĩ nĩtwĩtikĩtie na nĩ ũndũ ũcio tũkaaria,

¹⁴ tondũ nĩtũũ atĩ ũrĩa wariũkirie Mwathani Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, o na ithuĩ nĩagatũriũkia hamwe na Jesũ, na atũrũgamie mbere yake hamwe na inyuĩ.

¹⁵ Maũndũ maya mothe nĩmakũmũguna, nĩgeetha wega ũrĩa ũrakinyĩrĩa andũ aingĩ makĩria ũtũme ngaatho ciyũrĩrĩre nĩgeetha Ngai agoocagwo.

¹⁶ Tondũ ũcio tũtiũragwo nĩ hinya. O na gũtuĩka mwena wa nja nĩtũrathirĩrĩkĩra, no mũndũ wa thĩinĩ nĩ kwerũhio erũhagio o mũthenya.

¹⁷ Nĩgũkorwo mathĩna maitũ mahũthũ na ma ihinda inini maratũma tũreherwo riiri ũmakĩrite wa tene na tene.

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, tũticũthagĩrĩria kĩrĩa kĩroneka, no tũcũthagĩrĩria kĩrĩa gĩtonekaga. Nĩgũkorwo kĩrĩa kĩonekaga nĩ gĩa kahinda, no kĩrĩa gĩtonekaga nĩ gĩa gũtũũra tene na tene.

5

Mũciĩ witũ wa Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, nĩtũũ atĩ hema ĩno ya gũkũ thĩ, ĩno tũtũũraga thĩinĩ wayo, ĩngĩtharũrio-rĩ, nĩ tũrĩ na nyũmba ĩngĩ yumĩte kũrĩ Ngai, nyũmba ĩtaakĩtwo na moko ma andũ, ya gũtũũra tene na tene ĩrĩ kũu igũrũ.

² Rĩu nĩtũcaayaga, tũkĩiriragĩria kũhumbwo na nyũmba ĩyo ĩngĩ iitũ ya kuuma igũrũ,

³ tondũ twahumbwo ũguo tũtigakorwo tũrĩ njaga.

⁴ Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe tũrĩ thĩinĩ wa hema ĩno-rĩ, nĩtũcaayaga na tũkaritũhĩrwo, tondũ tũtiendaga kwaũrwo, no twendaga tũhumbwo na mwĩrĩ ũcio witũ wa kuuma igũrũ, nĩgeetha mwĩrĩ ũyũ wa gũkua ũmerio nĩ muoyo.

⁵ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ũtũmbĩte nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu kĩũmbe, na nĩatũheete Roho arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩa maũndũ marĩa magooka.

⁶ Tondũ ũcio tũkaraga hĩndĩ ciothe tũrĩ na ũũmĩrĩru, tũkĩmenyaga atĩ rĩrĩa rĩothe tũkaraga thĩinĩ wa mwĩrĩ taarĩ guo mũciĩ witũ, tũkaraga tũraihanĩrĩrie na Mwathani.

⁷ Tũtũũragio nĩ ũndũ wa gwĩtikia, no tũtitũũragio nĩ ũndũ wa kuona na maĩtho.

⁸ Nguuga atĩrĩ, nĩ tũrĩ na ũũmĩrĩru atĩ ũndũ ũrĩa tũngĩenda nĩ tũkorwo tũtarĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ, no tũkorwo tũrĩ mũciĩ hamwe na Mwathani.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtũgeragia na kĩyo muoroto witũ ũtuĩke wa kũmũkenia, twakorwo tũrĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ witũ o na kana twakorwo tuumĩte thĩinĩ wago.

¹⁰ Nĩgũkorwo no nginya ithuothe tũkaarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira gĩa Kristũ, nĩguo o mũndũ akaaheo kĩa kĩmwagĩrĩre kũringana na maũndũ marĩa aaneke arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, marĩ mega kana marĩ mooru.

Ūtungata wa Ūiguithanio

¹¹ Kuona atĩ nĩtũmenyete ũrĩa Mwathani aagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩrwo-rĩ, nĩkĩo tũgeragia kũringĩrĩria andũ. Ūrĩa tũtarĩ nĩ ũndũ ũkaine wega nĩ Ngai, na nĩngwĩhoka atĩ o na nĩũkaine wega ngoro-inĩ cianyu.

¹² Tikũgeria tũrageria kwĩgaathĩrĩria harĩ inyuĩ rĩngĩ, no nĩ mweke tũramũhe wa kwĩraha nĩ ũndũ witũ, nĩguo mũhotage gũcookeria arĩa merahaga na maũndũ marĩa monagwo na maitho gũkĩra marĩa marĩ ngoro-inĩ.

¹³ Tũngĩkorwo nĩkũgũrũka tũgũrũkĩte-rĩ, tũgũrũkĩte nĩ ũndũ wa Ngai; na tũngĩkorwo meciiria maitũ nĩ mega-rĩ, tũhaana ũguo nĩ ũndũ wanyu.

¹⁴ Nĩgũkorwo wendo wa Kristũ nĩguo ũtũringagĩrĩria, tondũ nĩtũmenyete wega atĩ mũndũ ũmwe nĩwe wakuire nĩ ũndũ wa andũ othe, na nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ othe nĩmakuire.

¹⁵ Nake aakuire nĩ ũndũ wa andũ othe, nĩgeetha arĩa matũũraga muoyo matigacooke gũtũũra muoyo nĩ ũndũ wao ene, no matũũre nĩ ũndũ wa ũcio wakuire nĩ ũndũ wao na agĩcooka akĩrĩũka.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kuuma rĩu tũtigũcooka gũtua ũhoru wa mũndũ na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ. O na gwatuĩka kũrĩ hĩndĩ tuonaga Kristũ na njĩra iyo-rĩ, rĩu tũtiikaga ũguo.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ thĩinĩ wa Kristũ-rĩ, nĩatuĩkĩte kũmbe kĩerũ; maũndũ ma tene nĩmathirĩte, nĩmookĩte mangĩ merũ!

¹⁸ Maũndũ maya mothe moimaga kũrĩ Ngai, ũrĩa watũiguithanirie nake we mwene thĩinĩ wa Kristũ, na agĩtũhe ũtungata ũcio wa ũiguithanio:

¹⁹ atĩrĩ, Ngai arĩ thĩinĩ wa Kristũ nĩwe wĩiguithanagĩria thĩ kũrĩ we mwene, ategũtarĩra andũ mehia mao. Nake nĩatwĩhokeire ndũmĩrĩri iyo ya ũiguithanio.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ithuĩ tũrĩ abarũthi matũmĩtwo a kwarĩrĩria Kristũ, o taarĩ Ngai ũrathaithana na tũnua twitũ. Twamũthaitha handũ-inĩ ha Kristũ atĩrĩ: Ītĩkĩrai kũiguithanio na Ngai.

²¹ Ngai nĩatũmire ũcio ũtaarĩ na wĩhia atuĩke mwĩhia nĩ ũndũ witũ, nĩgeetha thĩinĩ wake tũtuĩke ũthingu wa Ngai.

6

¹ Tondũ tũrĩ aruti a wĩra hamwe na Ngai-rĩ, nĩtũkũmũringĩrĩria mũtikae kwamũkĩra wega wa Ngai o ũguo tũhũ.

² Nĩgũkorwo ekuuga atĩrĩ,

“Hĩndĩ ya gwĩtĩkĩrĩka-rĩ, nĩndagũthikĩrĩrie,

naguo mũthenya wa kũhonokanio-rĩ, nĩndagũteithirie.”

Atĩrĩrĩ-i, rĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩa gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, naguo ũyũ nĩguo mũthenya wa kũhonokanio.

Mũtũũrĩre Mũritũ wa Paũlũ

³ Ithuĩ-rĩ, tũtitũmaga hagĩe na ũndũ ũngĩhĩnga mũndũ nĩguo ũtungata witũ ndũkonerwo mahĩtia.

⁴ Aca, ithuĩ tũrĩ ta ndungata cia Ngai nĩtwĩgathagĩrĩria maũndũ-inĩ mothe: nĩ ũndũ wa kũũmĩrĩria maũndũ maingĩ; na gũkirĩrĩria mathĩĩna na moritũ, na mĩtangĩko;

⁵ na ũndũ wa kũhũũrwo, na kuohwo njeera, na kũreherwo ngũĩ; na kũruta wĩra mũritũ, na kũũrwo nĩ toro ũtukũ, na ng'aragu;

⁶ ningĩ nĩ ũndũ wa gũtũũra na ũthingu, na ũtaũku, na gũkirĩrĩria, na gũtugana thĩĩnĩ wa Roho Mũtheru, na kũgĩa na wendani ũtarĩ na ũhinga;

⁷ o na kwaria ũhoru wa ma, na gũkorwo tũrĩ na hinya wa Ngai; nĩgũkorwo tũnyiiĩtĩe indo cia mbaara cia ũthingu guoko-inĩ kwa ũrĩo na kwa ũmotho;

⁸ rĩmwe tũheagwo gĩtĩĩo, na rĩrĩa rĩngĩ tũgaconorwo, rĩmwe tũgacuukĩrwo maũndũ mooru na rĩngĩ mega; ningĩ o na tũrĩ andũ a ma, tũgatuuo a maheeni;

⁹ rĩmwe tũgatuuo nĩtũũlkaine, no rĩrĩa rĩngĩ tũgatuuo ta tũtoĩkaine; ningĩ tũkahaana ta tũraakua, no tũrĩ o muoyo; tũhũũragwo, no tũtiũragagwo;

¹⁰ o na tũngĩonwo ta tũrĩ na kĩa, ithuĩ tũkoragwo tũkenete hĩndĩ ciothe; tuonekaga tũrĩ athĩĩni, no nĩtũtuaga andũ aingĩ itonga; tũtuagwo ta tũtarĩ kĩndũ, no indo ciothe nĩ ciitũ.

¹¹ Akorinitho aya, tũramwarĩria hatarĩ ũndũ tũkũmũhitha, na tũkamũhingũrĩra ngoro ciitũ biũ.

¹² Ithuĩ nĩtũmuonetie wendo witũ kũna no inyuĩ mũtiratuonia wendo wanyu.

¹³ O ta ũguo tũmwĩkĩte-rĩ, ndĩramwarĩria ta ciana ciakwa, o na inyuĩ hingũrai ngoro cianyu biũ.

Mũtikoohanio na arĩa Matetikĩtie

¹⁴ Mũtikae kuohanio na arĩa matetikĩtie ta mwĩkĩrĩtwo icooki rĩmwe nao. Tondũ-rĩ, ũthingu na waganu ingĩgwatanĩra atĩa? Kana ũtheri na nduma-rĩ, ingĩgĩa na ngwatanĩro ĩrĩkũ?

¹⁵ Kristũ na Beliali-rĩ, marĩ na ũiguano ũrĩkũ? Nake mũndũ ũrĩa wĩtikĩtie na ũrĩa ũtetikĩtie-rĩ, marĩ na ngwatanĩro ĩrĩkũ?

¹⁶ Hekarũ ya Ngai yakĩhota atĩa kũiguana na mĩhianano? Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ hekarũ ya Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo. O ta ũrĩa Ngai oigĩte afĩrĩ: "Nĩndĩrĩtũũranagia nao, na njeerage gatagatĩ-inĩ kao, nduĩke Ngai wao, nao matuĩke andũ akwa."

¹⁷ "Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, umai kũrĩ o na mwĩyamũranie nao,

ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Mũtikahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu,
na nĩ nĩngũmwamũkĩra."

¹⁸ "Nĩngũtuĩka Ithe wanyu,

na inyuĩ mũtuĩke ariũ akwa na aarĩ akwa,

ũguo nĩguo Mwathani-Mwene-Hinya-Wothe ekuuga."

7

¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ nĩtwĩrĩrwo maũndũ macio-rĩ, nĩtwitherie, tũtigane na ũndũ o wothe ũrĩa ũthũkagia mũndũ mwĩrĩ na roho, na tũhingagie ũhoru wa ũtheru nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ngai.

Gĩkeno kĩa Paũlũ

² Atĩrĩrĩ, tũhei handũ ngoro-inĩ cianyu. Tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhitĩirie, na tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũthũkĩtie, na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhinyĩrĩrie.

³ Ndiroiga ũguo nĩguo ndĩmũtuĩre; nĩnjugĩte rĩngĩ atĩ mũrĩ na handũ thĩnĩ wa ngoro ciitũ, kuona atĩ tũgũtũũra muoyo kana tũkuanĩre na inyuĩ.

⁴ Ndĩ na ũmĩrĩru mũnene ngĩmwarĩria; nĩndĩrahaga mũno nĩ ũndũ wanyu. Mathĩna-inĩ maitũ mothe, nĩngoragwo nyũmĩrĩrie mũno, na gĩkeno gĩakwa gĩgakĩrĩrĩria.

⁵ Nĩgũkorwo rĩria twakinyire Makedonia, mwĩrĩ ũyũ witũ ndwagĩre na kĩhurũko, no gũthĩnio twathĩnagio o harĩa hothe twathiaga; kũu nja kwarĩ na ngũĩ, na ngoro-inĩ ciitũ twarĩ na guoya.

⁶ No Ngai ũrĩa ũhooragĩria arĩa makuĩte ngoro, nĩatũhooreririe nĩ ũndũ wa gũũka gwa Tito,

⁷ na to ũndũ wa gũũka gwake gwiki, no ningĩ nĩ ũndũ wa ũhoorerania ũrĩa mwamũheete. Nĩatũheire ũhoru wa ũrĩa mwendaga kũnyona, na kĩa kĩnene kĩrĩa mũrĩ nakĩo, o na ũrĩa mwĩtangaga mũno nĩ ũndũ wakwa; nĩ ũndũ ũcio gĩkeno gĩakwa gĩkĩongerereka gũkĩra mbere.

⁸ O na ingĩkorwo nĩndatũmire mũgĩe na kĩa nĩ ũndũ wa marũa makwa-rĩ, ndikwĩrira. O na gũkorwo kũrĩ hĩndĩ nderirire nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nguona atĩ marũa makwa nĩmamũiguithirie kĩa, no nĩ gwa kahinda o kanini,

⁹ no rĩu ndĩ na gĩkeno, ti tondũ nĩmwaiguithirio kĩa, no nĩ tondũ kĩa kĩanyu nĩgiatũmire mũhere. Nĩgũkorwo mwagĩre na kĩa o ta ũrĩa Ngai endaga, na nĩ ũndũ ũcio ithuĩ tũtirĩ ũndũ mũũru o na ũmwe twamwĩkire.

¹⁰ Kĩa kĩrĩa kũmanĩte kũrĩ Ngai kĩrehaga ũhoru wa kũhera kũrĩa gũtũmaga andũ mahonoke, na gũtirĩ wĩriraga gwĩka ũguo, no kĩa kĩa maũndũ ma thĩ kĩrehaga gĩkuũ.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ta kĩonei kĩa kũ kũmanĩte na Ngai kĩrĩa gĩciarĩte thĩnĩ wanyu: nĩgĩtũmĩte mũgĩe na kĩyo kĩnene, o na wendũ mũnene wa gwĩkũũra, na gwakanwo nĩ ngoro, na kĩmako, na kwĩrĩrĩria kũnene, na kwĩrũmbũiya, o na wetereri wa kuona atĩ kĩhooto nĩkĩahingio. Maũndũ-inĩ mothe-rĩ, nĩmwĩonanĩtie inyuĩ ene atĩ mũtirĩ na ũcuuke ũndũ-inĩ ũyũ.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, o na gwatuĩka nĩndamwandĩkĩire marũa-rĩ, ndiamaandĩkĩire nĩ ũndũ wa mũndũ ũrĩa wehĩtie, kana nĩ ũndũ wa ũrĩa wahĩtĩrio, no nĩgeetha mũhote kũmenya inyuĩ ene mũrĩ mbere ya Ngai ũrĩa mwĩheanĩte nĩ ũndũ witũ.

¹³ Maũndũ maya mothe-rĩ, nĩmo matũmĩte tũũmĩrĩrio.

O ũndũ ũmwe na kũũmĩrĩrio gwitũ-rĩ, makĩria nĩtwakenire nĩ ũndũ wa kuona ũrĩa Tito aakenete, tondũ roho wake nĩwekĩrĩtwo hinya nĩ inyuĩ inyuothie.

¹⁴ Nĩnderahĩire Tito nĩ ũndũ wanyu, na inyuĩ mũtjanjonore. No o ta ũrĩa maũndũ mothe marĩa twamwĩrĩre maarĩ ma ma-rĩ, noguo

kwĩraha gwitũ nĩ ùndũ wanyu harĩ Tito o nakuo gũtuĩkĩte ũhoru wa ma.

¹⁵ Naguo wendo ũrĩa amwendete naguo nĩũkĩrĩrĩrie kũneneha aaririkana ũrĩa inyuothe mwaathĩkire, na ũrĩa mwamwamũkĩrie mũrĩ na gwĩtigĩra na kũinaina.

¹⁶ Ndĩ na gĩkeno tondũ rĩu ndĩ na mwĩhoko mũkinyanĩru thĩinĩ wanyu.

8

Gwĩkĩra Hinya Ũhoru wa Ũtaana

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkwenda mũmenye ũhoru wa Wega wa Ngai ũrĩa aheanĩte makanitha-inĩ ma Makedonia.

² Hĩndĩ ĩrĩa andũ acio maageririo na magerio manene-rĩ, gĩkeno kĩa kĩnene na ũthĩini wao mũkĩru nĩciatũmire maingĩhĩrwo nĩ ũtaana mũnene.

³ Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira atĩ maaheanire indo o ta ũrĩa maahotire, o na makĩruta makĩria ma ũrĩa mangĩahotire, nĩ ùndũ wa kwĩyendera kwao.

⁴ Nao magĩtũthaitha na hinya mũno metĩkĩrio kũgwatanĩra ũhoru-inĩ wa gũteithia andũ arĩa aamũre.

⁵ Magĩka ùndũ ũcio matiawĩkire ta ũrĩa twerĩgĩrĩre, no maambire kwĩheana o ene kũrĩ Mwathani o na kũrĩ ithuĩ, kũringana na ũrĩa Ngai endete.

⁶ Nĩ ùndũ ũcio nĩtwaringĩrĩrie Tito, kuona atĩ nĩwe wambĩrĩrie ùndũ ũcio, atuĩke wa kũrĩkia ùndũ ũcio wa ũtugi wanyu.

⁷ O ta ũrĩa mũgaacagĩra harĩ maũndũ mothe, nĩmo gwĩtĩkia, na ũhoru wa kwaria, na wa ũmenyo, na thĩinĩ wa kĩyo gĩkinyanĩru, o na wa wendo wanyu harĩ ithuĩ-rĩ, kĩngĩhieĩ wega ũyũ wa gũtugana o naguo.

⁸ Ti kũmwatha ndĩramwatha, no ndĩrenda kũgeria wendani wanyu, nyone ũrĩa ũrĩ wa ma ngĩũgerekania na kĩyo kĩa andũ arĩa angĩ.

⁹ Nĩgũkorwo nĩmũũĩ ũhoru wa wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ atĩ, o na gũtuĩka aarĩ gĩtonga, nĩatuĩkire mũthĩini nĩ ùndũ wanyu, nĩgeetha inyuĩ mũtuĩke itonga na ùndũ wa ũrĩa aathĩnĩkĩte.

¹⁰ Ha ũhoru ũyũ-rĩ, mataaro makwa ma ùndũ ũrĩa ũmwagĩrĩrie makĩria nĩ atĩrĩ: Mwaka ũcio ũrathirire nĩ inyuĩ mwarĩ a mbere, na to ùndũ wa kũheana gwiki, no o na nĩ ùndũ wa kwĩrirĩria gwĩka ũguo.

¹¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkieĩ wĩra ũcio, nĩgeetha kĩyo kĩaanyu kĩa wendo wa gwĩka ũguo kĩaiganane na kũrĩkia kwanyu kwa ùndũ ũcio, kũringana na kĩrĩa mũrĩ nakĩo.

¹² Mũndũ angĩkorwo arĩ na wendo, kĩheo kũ nĩgĩtĩkĩrĩku kũringana na ũrĩa mũndũ arĩ na indo, ti kũringana na ũrĩa aciagĩte.

¹³ Kwĩrirĩria gwitũ ti amwe mahũthĩrio mũrigo na inyuĩ mũhinyĩrĩrio, no nĩgeetha andũ othe maigananio.

¹⁴ Ihinda rĩrĩ mũngĩhĩtie indo-rĩ, nĩgũteithia wagi wao, nĩgeetha rĩrĩa magaakorwo na indo o nao magaateithia wagi wanyu. Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmakaigananio,

¹⁵ o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa wonganĩtie nyingĩ, ndarĩ kĩndũ aatigĩrio; nake ũrĩa wonganirie nini, ndarĩ kĩndũ aagire.”

16 Nĩngũcookeria Ngai ngaatho, ũrĩa wekĩrĩre ngoro-inĩ ya Tito ũhoro wa kũmũrũmbũiya o ta ũrĩa nĩ ndĩ na ũhoro ũcio.

17 Nĩgũkorwo Tito to mathaithana maitũ aamũkĩrĩre, no nĩegũũka kũrĩ inyuĩ arĩ na kĩyo kinene nĩ ũndũ wa kwĩyendera gwake.

18 O na nĩtũgũtũma Tito marĩ hamwe na mũrũ wa Ithe witũ ũrĩa ũrĩ na ngumo njega makanitha-inĩ mothe nĩ ũndũ wa ũrĩa atungatagĩra Ũhoro-ũrĩa-Mwega.

19 Makĩria ma ũguo, nĩwe wathuurirwo nĩ makanitha nĩguo atwarane na ithuĩ ũhoro-inĩ wa mũhothi ũcio wa ũtaana, o ũcio tũrutagĩra wĩra nĩguo tũgoocithie Mwathani we mwene, na tuonianie kĩyo kĩrĩa tũrĩ nakĩo gĩa kwenda gũteithia.

20 Nĩtũrageria mũno kweherera ũndũ o wothe ũngĩtũma tũrutwo mahĩtia rĩrĩa tũkũramata kĩheo gĩkĩ kĩheanĩtwo na ũtaana.

21 Nĩgũkorwo nĩtũrerutanĩria gwĩka maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩre mbere ya Mwathani, na to harĩ we wiki, no o na ningĩ monwo marĩ magĩrĩru nĩ andũ o nao.

22 Ningĩ hamwe nao, nĩtũgũtũma mũrũ wa Ithe witũ ũngĩ, ũrĩa tuonete maita maingĩ na njĩra nyingĩ atĩ arĩ na kĩyo, o na arĩ nakĩo makĩria nĩ ũndũ wa mwĩhoko wake mũnene harĩ inyuĩ.

23 Naguo ũhoro wa Tito-rĩ, nĩ mũthiritũ wakwa ũrĩa tũrutithanagia wĩra nake nĩ ũndũ wanyu; na ha ũhoro ũkoniĩ ariũ a Ithe witũ-rĩ, o nĩ atũmwo a makanitha na monanagia ũgooci wa Kristũ.

24 Tondũ ũcio oniai andũ acio ũira wa wendani wanyu, na gĩtũmi kĩrĩa gĩtũmaga twĩrahe nĩ ũndũ wanyu nĩguo makanitha mone ũndũ ũcio.

9

1 Na rĩrĩ, ndikuona harĩ bata ndĩmwandĩkĩre ũhoro wa ũteithio ũrĩa wagĩrĩre kũheo andũ arĩa aamũre.

2 Nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kĩyo kĩanyu gĩa kwenda gũteithia, na nĩngoretwo ngĩrahĩra ũndũ ũcio kũrĩ andũ a Makedonia, ngameera atĩ kuuma mwaka ũcio ũrathirire, inyuĩ andũ a Akaia mũtũire mwĩhaarĩirie kũheana; na kĩyo kũu kĩanyu nĩkĩo kĩarahũrĩte aingĩ ao.

3 No nĩngũtũma ariũ a Ithe witũ nĩguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu ũhoro-inĩ ũyũ wa mũhothi gũtigatuĩke gwa tũhũ, no mũgaakorwo mwĩhaarĩirie, o ta ũrĩa ndoigire atĩ nĩmwĩharĩirie.

4 Nĩgũkorwo andũ amwe a Makedonia mangĩrehane na nĩ makore mũtehaarĩirie-rĩ, ithuĩ, o na tũtekũmũgweta-rĩ, nĩtũgaaconoka nĩ ũndũ wa ũguo tũmwĩhokeete.

5 Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩronire arĩ wega gũthaitha ariũ a Ithe witũ maambe mamũceerere ihinda rĩu rĩtanakinya, nĩguo marĩkĩrĩrie mĩbango ya kũheo kĩa ũtaana kĩrĩa mweranĩire. Hĩndĩ iyo kũheo kũu nĩgĩgakorwo kĩrĩ ho, na kũheanĩtwo na kwĩyendera, no ti na kũringĩrĩrio.

Kũhaanda na Ũtaana

6 Ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa ũhaandaga tũnini akagetha o tũnini, nake ũrĩa ũhaandaga nyingĩ akagetha nyingĩ.

7 O mũndũ aagĩrĩrwo nĩkũheana kĩrĩa atuĩte na ngoro yake nĩekũheana, na ndakaheane atekwenda kana taarĩ kũringĩrĩrio, nĩgũkorwo Ngai endaga mũndũ ũrĩa ũheanaga akenete.

8 Nake Ngai arĩ na ũhoti wa gũtũma mũingĩhĩrwo nĩ maũndũ mothe ma wega wake, nĩguo maũndũ-inĩ mothe na mahinda-inĩ mothe, mũkoragwo na kĩrĩa gĩothe mũbatarĩtio nĩkĩo, nĩguo mũkoragwo mũingĩhĩtie indo cia kũruta wĩra o wothe mwega.

9 O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni;
ũthingu wake ũtũũraga nginya tene na tene.”

10 Na rĩrĩ, ũrĩa ũheaga mũhandi mbeũ na akamũhe irio cia kũrĩa, nĩarĩmũheaga mbeũ cia kũhaanda, na atũme cingĩhe, na ongerere magetha ma ũthingu wanyu.

11 Na inyuĩ nĩmũritongagio na njĩra ciothe nĩguo mũheanage na ũtaana hĩndĩ ciothe, naguo ũtaana wanyu, nĩ ũndũ wa wĩra witũ, ũtũmage Ngai acookagĩrio ngaatho.

12 Ũteithio ũyũ mũraruta ti kuuga atĩ no andũ a Ngai mũrahingĩria mabata mao, no nĩtũmaga Ngai acookagĩrio ngaatho na njĩra nyingĩ.

13 Na tondũ wa ũtungata ũcio mwĩonanĩtie naguo ũrĩa mũhaana-rĩ, andũ nĩmarĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa mwathĩkiire Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ ũrĩa muumbũraga atĩ nĩmũwĩtĩkĩtie-rĩ, na nĩ ũndũ wa ũtaana wanyu wakũgwatanĩra nao o na wakũgwatanĩra na andũ arĩa angĩ othe.

14 Na rĩrĩa mekũmũhoera, ngoro ciao nĩmwĩciiragia, tondũ wa ũrĩa wega wa Ngai ũrĩa inyuĩ mũheetwo ũkĩrĩrĩrie kũingha.

15 Ngai arocookerio ngaatho nĩ ũndũ wa kĩheo gĩake kĩrĩa gĩtangiugĩka na ciugo ũrĩa gĩtariĩ!

10

Paũlũ Gũtetera Ũtungata Wake

1 Nĩ Paũlũ nĩndamũthaitha nĩ ũndũ wa ũrĩa Kristũ arĩ mũhooreri na mũcaayanĩri, o nĩ ngoragwo na guoya rĩrĩa ndĩ na inyuĩ, no ngakorwo na ũcamba rĩrĩa itarĩ na inyuĩ!

2 Nĩndamũthaitha mũtikanatũme rĩrĩa ngooka ngaakorwo na ũcamba ta ũrĩa njĩrĩgĩrĩre gũkorwo naguo nĩ ũndũ wa andũ amwe arĩa meciiragia atĩ mũtũũrĩre ũrĩa tũtũũraga naguo nĩ wa gũkũ thĩ.

3 Nĩgũkorwo o na gũtuĩka tũtũũraga thĩ ĩno, tũtirũaga mbaara ta ũrĩa andũ a thĩ marũaga.

4 Matharaita marĩa tũrũaga namo ti ma thĩ ĩno, no nĩ marĩa marĩ na hinya wa Ngai wa kũmomora ciĩgitĩro cia hinya.

5 Nĩtũmomoraga ngarari, na ũndũ o wothe wa mwĩtũũgĩrio wa ngoro ũrĩa ũngĩgirĩrĩria ũhoru wa kũmenya Ngai, na tũgataha meciiria o mothe nĩguo matũike mĩgwate ya gwachĩkagĩra Kristũ.

6 Na nĩtwĩhaarĩrie kũherithia gũko o gĩothe kĩa ũremi, rĩrĩa mũgaakorwo mũtuĩkite a gwathĩka biũ.

7 Inyuĩ mũrarora maũndũ o igũrũ. Mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ na ma atĩ nĩ wa Kristũ-rĩ, aagĩrĩre eciirie o rĩngĩ atĩ o na ithuĩ tũrĩ a Kristũ o ta ũrĩa o nake arĩ wake.

8 No kuoneke ta ndĩreraha mũno nĩ ũndũ wa ũhoti ũrĩa Mwachani aatũheire. No rĩrĩ, ũhoti witũ nĩ wa kũmuongerera hinya na ti wa kũmũhinyĩrĩria. Nĩ ũndũ ũcio ndingĩconoka nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo.

9 Ndikwenda kuonwo ta ndĩrenda kũmũmakia na marũa makwa.

¹⁰ Nīgūkorwo andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Marũa make marĩ na ũritũ mũngĩ, na marĩ na hinya, no rĩrĩa arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, ti mũndũ ũngĩtũka, nayo mĩario yake nĩ ya tũhũ.”

¹¹ Andũ ta acio magĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ o ũrĩa ũhoru witũ ũkoragwo ũrĩ marũa-inĩ maitũ rĩrĩa tũtarĩ ho-rĩ, ũguo noguo tũkoragwo tũhaana tũgũka maũndũ rĩrĩa tũrĩ ho.

¹² Tũtigeragia kwĩiganania kana kwĩgerekania na amwe arĩa megathagĩrĩa. Rĩrĩa megwĩthima na arĩa mahaana tao, na makegerekania na arĩa matariĩ tao-rĩ, matirĩ ũndũ mooĩ.

¹³ No ithuĩ-rĩ, tũtingĩraha makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩre, no tũkwĩraha kũringana na gĩcunjĩ kĩa wĩra ũrĩa Ngai atũheete, o na inyuĩ mũrĩ gĩcunjĩ kĩa wĩra ũcio witũ.

¹⁴ Tũtireraha gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre, ta ũrĩa kũngĩrĩ korwo tũtiokire kũrĩ inyuĩ, nīgūkorwo nĩ ithuĩ twamũkinyĩre na Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ.

¹⁵ O na tũtĩrahaga gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre nĩ ũndũ wa wĩra mũrute nĩ andũ angĩ. Ũndũ ũrĩa twĩrigĩrĩre nĩ atĩ, o ũrĩa wĩtikio wanyu ũrathĩ na mbere gũkũra, nakĩo gĩcunjĩ kĩrĩa tũrĩ nakĩo thĩinĩ wanyu nĩgĩkwarama mũno,

¹⁶ nĩgeetha tũhote kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega ng’ongo iria irĩ mbere ya kwanyu. Nīgūkorwo tũtikwenda kwĩraha nĩ ũndũ wa wĩra ũrutĩtwo rũgongo rũngĩ nĩ mũndũ ũngĩ.

¹⁷ No rĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage thĩinĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Nīgūkorwo mũndũ ũrĩa wĩgaathagĩrĩa tiwe wonagwo arĩ mwega, no nĩ ũrĩa Mwathani agathagĩrĩa.

11

Paũlũ na Atũmwo a Maheeni

¹ Nĩngwĩhoka nĩmũgũkĩrĩrĩa ũrimũ ũrĩa mũnini ndĩ naguo; ndamũthaitha mũngĩrĩrĩre.

² Nĩndĩraigua ũiru nĩ ũndũ wanyu, ũiru uumanĩte na ũngai. Ndamwĩrĩre o mũthuuri ũmwe, na nĩwe Kristũ, nĩgeetha ngaamũneana kũrĩ we mũrĩ ta mũirĩtu gathirange.

³ No ndĩ na guoya gũtigatuĩke atĩ meciiria manyu no maturuurio mũtiganĩre ũgima na ũtheru wa kwĩrutĩra Kristũ, o ta ũrĩa Hawa aaheenekire nĩ nyoka na wara wayo.

⁴ Inyuĩ nĩmwamũkagĩra ũhoru ũngĩ mũkenete, mũndũ o wothe angĩmũhunjĩria ũhoru wa Jesũ ũngĩ tiga Jesũ ũrĩa twamũhunjĩrie, kana mũngĩamũkĩra roho ũngĩ tiga Roho ũrĩa mwamũkĩrĩre, o na kana mũgetĩkia ũhoru-mwega ũngĩ tiga ũrĩa mwetĩkirie.

⁵ No ndigwĩciiria atĩ ndĩ mũnini o na hanini kũrĩ “atũmwo acio anene.”

⁶ No ngorwo itarĩ mũrute ũhoru-inĩ wa kwaria, no ndĩ na ũmenyo. Nĩtũmũmenyithĩtie maũndũ maya wega na nĩjira ciothe.

⁷ Hihi nĩ kwĩhia ndeehirie nĩ kwĩnyiihia nĩguo ndĩmũtũgĩrie inyuĩ na ũndũ wa kũmũhunjĩria Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai hatarĩ irĩhi?

⁸ Nĩgũtunya ndaatunyaga makanitha mangĩ ngĩamũkĩra ũteithio kuuma kũrĩ o nĩguo hote kũmũtungata.

⁹ Na hĩndĩ irĩa ndaarĩ na inyuĩ, ndabatario nĩ kĩndũ-rĩ, ndiatuĩkaga mũrigo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ, nīgūkorwo ariũ na aarĩ a Ithe

witū moka kuuma Makedonia nīmaheire indo cia kūigana mabataro makwa. Nīndīgīrīrīrie ndigatuīke mūrigo kūrī inyuī na njīra o yothe, na nīngūthīī na mbere gwīka ūguo.

¹⁰ Ti-itherū o ta ūrīa ūhoro wa ma wa Kristū ūrī thīnī wakwa, gūtīrī mūdū o na ū thīnī wa ng'ongo cia Akaia ūngīngiria ndīrahe ūguo.

¹¹ Nī kīī gīatūma njuge ūguo? Nī tondū ndimwendete? Ngai nīōī atī nīndīmwendete!

¹² Na nīngūthīī na mbere na gwīka ūrīa ndīreka, nīguo njagithie kīene andū arīa macaragia mweke wa kuoneka atī nīmaiganaine na ithuī, thīnī wa maūdū marīa merahaga namo.

¹³ Nīgūkorwo andū ta acio nī atūmwo a maheeni, aruti wīra a kūhītithia andū, na metuaga atūmwo a Kristū.

¹⁴ Naguo ūndū ūcio ti wa kūmakania, nīgūkorwo o na Shaitani o nake nīetuaga mūrāika wa ūtheri.

¹⁵ Ndūkīrī ūndū wa kūgegania ndungata ciake cingītua ndungata cia ūthingu. Marīgīrīrio-inī makaagīa na kīrīa kīringaine na cīko ciao.

Paūlū Kwīrahīra Mathūna Make

¹⁶ Nīnguuga o rīngī atīrī: Mūdū ndakae kuona ta ndī kīrimū. No angīkorwo nīguo mūkuona-rī, kīnyamūkīrei o ta ūrīa mūngīamūkīra kīrimū, nīguo ndīrahe o hanini.

¹⁷ Ūhoro-inī wa mwīraho ūyū ndī naguo-rī, ndiraaria ta ūrīa Mwathani angīaria, no ndīraaria o ta ūrīa kīrimū kīngīaria.

¹⁸ Kuona atī andū aingī nīmareraha ta ūrīa thī īrahaga-rī, o na nī ngwīraha o tao.

¹⁹ Tondū inyuī mūkīrī oogī-rī, nīmūkiragīrīria arīa irimū mūkenete!

²⁰ Ti-itherū, nīmūkiragīrīria mūdū o wothe o na angīmūtua ngombo ciake, kana ūrīa ūkūmūhatīrīria, kana ūrīa ūkūrīa indo cianyu, kana ūrīa ūgwītūūgīria mbere yanyu, o na kana ūrīa ūkūmūhūra hī.

²¹ Nīngūconoka ngiuga atī ithuī nītwaremirwo nī gwīka maūdū ta macio!

Ūndū ūrīa mūdū ūngī angīhota kwīraha nī ūndū wago-rī, ndīkīarie ta ndī kīrimū-rī, o na nī no ngīgerie kwīraha nī ūndū wago.

²² Andū acio nī Ahibirania? O na nī ndī Mūhibirania. Andū acio nī Aisiraeli? O na nī ndī Mūisiraeli. Andū acio nī njiaro cia Iburahīmu? O na nī ndī wa rūciarō rwa Iburahīmu.

²³ Andū acio nī ndungata cia Kristū? (Ngwaria ūguo ta ndī mūgūrūku.) Nī nīndīmakīrite. Nīndutīte wīra na kīyo kūmakīra, na ngaikio njeera mahinda maingī makīria yao, na ngahūūrwo na kīboko makīria, o na mahinda maingī ndanakuhīrīria gūku.

²⁴ Ayahudi nīmahūūrīre na kīboko maita matano, o ihinda iboko mīrongo itatū na kenda.

²⁵ Nīndahūūrīrwo na thanju maita matatū, na riita rīmwe ngīhūūrwo na mahiga nyuguto,* na maita matatū ndanathūkīrwo nī marikabu ndī thīnī, na ngīraara o na ngītinda iria-inī ūtukū ūmwe na mūthenya mūgīma.

* 11:25 Ayahudi mooragaga mūdū na njīra ya kūmūhūra na mahiga nyuguto (Atūm 14:19-20).

26 Ngoretwo ngĩthĩ ng'endo nyingĩ. Ngagĩkorwo ndĩ ũgwati-inĩ wa gũtwarwo nĩ njũũĩ, na ũgwati-inĩ wa atunyani, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ a rũrĩrĩ rwitũ, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ; na ngoona ũgwati ndĩ matũũra-inĩ manene, na ndĩ thĩinĩ wa bũrũri, na ndĩ iria-inĩ; o na ũgwati wa andũ arĩa maheenana atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

27 Ndaanaruta wĩra mũritũ na wa mĩnoga, na maita maingĩ ngaagaga toro; ndaanakorwo na ng'aragu na nyoota, na maita maingĩ ngaaga kĩndũ gĩa kũrĩa; ndaanakorwo heho-inĩ na ndĩ njaga.

28 Hamwe na macio mothe-rĩ, o mũthenya ngoragwo na mũrigo, ngĩtanga nĩ ũndũ wa makanitha mothe.

29 Nũũ ũngĩkorwo aagĩte hinya, na nĩ njage gũkorwo njũrĩtwo nĩ hinya? Nũũ ũngĩhĩngithio, na nĩ njage gũkorwo ngĩcinwo nĩ marakara?

30 Angĩkorwo no nginya ndĩrahe, ngwĩrahĩra maũndũ marĩa monanagia ũrĩa itarĩ na hinya.

31 Ngai, na nowe Ithe wa Mwathani Jesũ, ũrĩa ũgoocagwo nginya tene-rĩ, nĩoĩ atĩ ndiraheenania.

32 Kũu Dameski, barũthi ũrĩa waathanaga arĩ rungu rwa Mũthamaki Areta-rĩ, nĩathanire itũũra inene rĩa andũ a Dameski rĩrangĩrwo nĩgeetha aanyiitithie.

33 No nĩndoimĩrio ndirica, ngũkũrũkĩrio rũthingo-inĩ ndĩ thĩinĩ wa gĩkabũ, ngĩhonoka kũnyiitwo nĩwe.

12

Kĩoneki kĩa Paũlũ na Mũigua Wake

1 No nginya thĩ na mbere na kwĩraha. O na gũtuĩka gwĩka ũguo gũtirĩ uumithio-rĩ, rĩu nĩngwaria ũhoro wa maũndũ marĩa ndanonio nĩ Mwathani, na marĩa ndanaguũrĩrio nĩwe.

2 Nĩnjũũĩ mũndũ thĩinĩ wa Kristũ, ũrĩa woirwo mĩaka ikũmi na ĩna mĩthiru, agĩtwarwo igũrũ rĩa gatatũ. Kana oirwo arĩ na mwĩrĩ kana atarĩ nago, nĩ ndiũ, Ngai nĩwe ũũ.

3 Na nĩnjũũĩ atĩ mũndũ ũcio, kana aarĩ mwĩrĩ-inĩ kana ndaarĩ mwĩrĩ-inĩ-rĩ, nĩ ndiũ, no Ngai nĩwe ũũ,

4 nĩoirwo agĩtwarwo kũrĩa andũ arĩa metĩkĩtie mathiiga, akĩigua maũndũ matangĩranĩka nĩ mũndũ, na maũndũ marĩa mũndũ atangĩkĩrio kwaria.

5 Nĩngwĩraha nĩ ũndũ wa mũndũ ta ũcio, no ndikwĩraha nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, tiga no ndĩrahire nĩ ũndũ wa ũrĩa njagĩte hinya.

6 O na ingĩenda kwĩraha-rĩ, ndingĩtuĩka kĩrimũ, nĩ ũndũ ingĩkorwo ngĩaria ũhoro wa ma. No ndigwĩka ũguo, nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũgwĩciiria ũhoro wakwa makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩre nĩ ũndũ wa ũrĩa njĩkaga kana ũrĩa njugaga.

7 Nĩguo ndikanae gwĩtũũgĩria nĩ ũndũ wa ũguũrio mũnene ũguo-rĩ, nĩndekĩrĩrwo mũigua thĩinĩ wa mwĩrĩ wakwa, ũrĩ mũtũmwo wa Shaitani, nĩguo ũũnyariirage.

8 Nĩndathaire Mwathani mahinda matatũ anjehererie mũigua ũcio.

9 Nowe akĩnjũra atĩrĩ, "Wega wakwa nĩũkũiganĩte, nĩgũkorwo hinya wakwa nĩũtuĩkaga mũkinyanĩru harĩa hatarĩ na hinya." Nĩ

ũndũ ũcio nĩngwĩraha o na makĩria ngenete mũno nĩ ũndũ wa kwaga hinya gwakwa, nĩgeetha hinya wa Kristũ ũikarage igũrũ riakwa.

¹⁰ Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga ngenagĩre kwaga hinya, na irumi, na ũritũ wa mũtũũrĩre, na kũnyariirwo, o na mathũina nĩ ũndũ wa Kristũ. Nĩgũkorwo hĩndĩ irĩa njagĩte hinya, nĩguo ngoragwo na hinya.

Paũlũ Kũrũmbũiya Akorinitho

¹¹ Nĩndĩtũite kĩrimũ, no nĩ inyuĩ mwatũmire njike ũguo. Nĩ inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩkũngaathĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ ti nĩ mũnini mũno kũrĩ “atũmwo acio anene,” o na gũtuĩka nĩ ndĩkĩrĩ kĩndũ gĩtarĩ kiene.

¹² Maũndũ marĩa matũmaga mũndũ amenywo atĩ nĩ mũtũmwo-rĩ, nĩmekirwo gatagatĩ-inĩ kanyu na gũkirĩrĩria kũnene: gũkĩringwo ciama, na gũgũkwo morirũ, na maũndũ ma kuonania hinya.

¹³ Inyuĩ mwakĩrĩ anini gũkĩra makanitha marĩa mangĩ nakĩ, tiga o gũtuĩka atĩ nĩ ndiigana gũtuĩka mũrigo harĩ inyuĩ? Ndekera ihiĩta rĩu!

¹⁴ Rĩu nĩndĩhaarĩrie kũmũceerera ihinda rĩa gatatũ, na ndigũkorwo ndĩ mũrigo harĩ inyuĩ, tondũ ti indo cianyu ndĩrenda, no nĩ inyuĩ ndĩrenda. Tondũ-rĩ, ciana itiagĩrĩrwo nĩ kũigĩra aciari a cio mũthithũ, no aciari nĩo magĩrĩrwo nĩ kũigĩra ciana ciao mũthithũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio no ngene kũhũthĩra kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ ũndũ wanyu, o na nĩ mwene ndĩhũthĩre. Ingĩmwenda makĩria-rĩ, inyuĩ no mũkĩnyende o hanini?

¹⁶ No o na gũtarĩ o ũguo-rĩ, nĩ ndiatũkĩre mũrigo harĩ inyuĩ. No njĩrwo atĩ hihi ndaarĩ mwara, na atĩ nĩndamũheenirie!

¹⁷ Hihi nĩndamũhatĩrĩrie na ũndũ wa mũndũ o na ũmwe wa arĩa ndamũtũmĩire?

¹⁸ Nĩndaringĩrĩrie Tito oke kũrĩ inyuĩ, na ngĩtũma mũrũ wa Ithe witũ moke nake. Tito ndaigana kũmũhatĩrĩria, kana nĩamũhatĩrĩrie? Githĩ tũtiarutire wĩra thĩnĩ wa roho o ro ũmwe, na tũkĩrũmĩrĩra njira o ro ĩmwe?

¹⁹ Hihi ihinda rĩrĩ rĩothe mũkoretwo mũgũiciiria atĩ nĩ gwĩciirĩrĩra tũkoretwo tũgĩciirĩrĩra harĩ inyuĩ? Tũkoretwo tũkĩaria mbere ya Ngai ta andũ marĩ thĩnĩ wa Kristũ; na rĩrĩ, arata akwa nyenda, maũndũ marĩa mothe twĩkaga nĩ ma gũtũma inyuĩ muongererwo hinya.

²⁰ Nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra, atĩ rĩrĩa ndĩrũka, ndahota gũkora mũtahaana ũrĩa ingĩenda mũkorwo mũhaana, na inyuĩ mwahota gũkora itahaana ũrĩa mũngĩenda ngorwo haana. Ngetigĩra kwahota gũgaakorwo kũrĩ na ngũĩ, na ũiru, na marakara, na njatũkano, na njambanio, na njuukũ, na mwĩtĩio, o na kwaga kĩaarĩro.

²¹ Ngwĩtigĩra atĩ rĩrĩa ngooka kũu rĩngĩ, Ngai wakwa ahota gũkanjonorithia mbere yanyu, na nĩ njigie kĩaheha nĩ ũndũ wa andũ aingĩ arĩa meehirie o mbere, na matiĩrĩrĩte waganu wa maũndũ marĩa mooru, na ma ũmaraya, na maũndũ ma ũũra-thoni marĩa matũũrĩte meekaga.

13

Ūtaarani wa Mũthia

¹ Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ gũũka kwanyu. Ūhoro o wothe no nginya ũrũgamĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

² Nĩdamũkaanirie hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ riita rĩa keerĩ. O na rĩu nĩngũmũkaania o rĩngĩ, o na itarĩ hamwe na inyuĩ: Rĩrĩa ndĩrĩũka rĩngĩ, andũ arĩa matũũrite mehagia kuuma tene, kana mũndũ ũngĩ o wothe, ndirĩ ngacaaĩra,

³ tondũ nĩmũrenda kũmenya kĩhooito kĩa atĩ nĩ Kristũ waragia na kanua gakwa. We ndamwĩkagĩra maũndũ ta atarĩ na hinya, no nĩonanagia atĩ arĩ na hinya gatagatĩ-inĩ kanyu.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ ma nĩambirwo mũtharaba-inĩ atarĩ na hinya, no nĩatũũraga muoyo nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai. O ta ũguo-rĩ, o na ithuĩ tũtirĩ hinya tũrĩ thĩnĩ wake, no nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai nĩtũtũũraga muoyo thĩnĩ wake nĩguo tũmũtungatage.

⁵ Mwĩgeriei, muone kana inyuĩ ene nĩ mwĩtikĩtie ũhoru wa ma; mwĩtuĩriei inyuĩ ene. Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ Kristũ Jesũ arĩ thĩnĩ wanyu, tĩa no mũgĩkorirwo mũgwĩte kĩgeranio kũu?

⁶ Na nĩngwĩhoka atĩ nĩmũrĩona atĩ ithuĩ tũtigwĩte kĩgeranio.

⁷ Na rĩu tũkũhooya Ngai atĩ mũtikae gwĩka ũndũ o na ũmwe mũũru. Ti atĩ nĩguo andũ monage atĩ nĩtwĩtikĩritwo nĩwe, na nĩtũtooranĩtie, no nĩgeetha inyuĩ mwĩkage maũndũ marĩa magĩrĩre, o na tũngĩoneka ta tũtatooranĩtie.

⁸ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gwĩka ũndũ ũreganĩte na ũhoru wa ma, tĩa o ũrĩa ũrĩ wa ũhoru wa ma wiki.

⁹ Tũkoragwo na gĩkeno rĩrĩa rĩothe tũtarĩ na hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya; na nĩtũmũhooyagĩra mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna.

¹⁰ Gĩtũmi kĩrĩa kĩratũma nyandĩke maũndũ maya o na itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa ngooka ndikaanahũthĩre ũhoti wakwa ũũru, ũhoti ũrĩa Mwathani aaheire ũrĩ wa kũmũkũria, no ti wa kũmũthũkia.

Ngeithi cia Mũthia

¹¹ Na rĩu ngĩrĩkia-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigwoi na wega. Thiagai na mũthĩire ĩrĩa yagĩrĩre, thĩkagĩrĩriai ithaithana rĩakwa, gĩagai na meciiria o mamwe, na mũtũũranagie na thayũ. Nake Ngai wa wendo na thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

¹² O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

¹³ Andũ arĩa othe aamũre nĩmamũgeithia.

¹⁴ Wegu wa Mwathani Jesũ Kristũ, na wendani wa Ngai, na ngwatanĩro ya Roho Mũtheru, ĩroikaraga na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nī nī mūtūmwo Paŭlū, na rīrī, ndirī mūtūmwo ūtūmītwo nī andū o na kana ngatūmwo na njīra ya mūdū, no ndūmītwo nī Jesū Kristū na Ngai Ithe witū, ūrīa wamūriūkirie kuuma kūrī arīa akuū.

² Nīi hamwe na arīū na aarī a Ithe witū othe arīa tūrī nao, nī ithuī tūramūtūmīra marūa maya,

Kūrī inyuī andū a makanitha ma Galatia:

³ Mūrogiā na wega na thayū iria ciumīte kūrī Ngai Ithe witū, o na kūrī Mwathani Jesū Kristū,

⁴ ūrīa werutire nī ūndū wa mehia maitū nīguo atūhonokie kuuma kūrī mahinda maya tūrī, marīa maiyūrītwo nī maūdū mooru, kūrīngana na wendi wa Ngai Ithe witū,

⁵ nake arotūūra akumagio nginya tene na tene. Amenī.

Ūhoro-Ūrīa-Mwega no Ūmwe

⁶ Nīi nīkūgega ndīragega nī ūndū wa ūrīa mūrahiūha gūtīgana na ūrīa wamwītire na ūndū wa wega wa Kristū, mūkagarūrūkīra ūhoro mwega wa mūthemba ūngī,

⁷ nago ti Ūhoro-ūrīa-Mwega o na atīa. No nī kūrī andū maramūhīngīca makīenda gūthūkia Ūhoro-ūrīa-Mwega wa Kristū.

⁸ No rīrī, o na kūngīkorwo nī ithuī o na kana mūraika uumīte igūrū, ūngīmūhunjīria ūhoro mwega ūngī tīga ūrīa twamūhunjīrie-rī, mūdū ūcio aronyiitwo nī kīrumi nginya tene!

⁹ O ta ūrīa tūmwīrīte, o na rīu nī nguuga o rīngī atīrī, mūdū o wothe angīmūhunjīria ūhoro mwega ūngī tīga ūrīa mwetīkirie-rī, aronyiitwo nī kīrumi nginya tene!

¹⁰ Atīrīrī, ngiuga ūguo-rī, kaī arī andū ndīrenda kwīyendithia kūrī o, kana nī kūrī Ngai? Kana hīhi nī andū ndīrenda gūkenia? Korwo nī andū ngeragia gūkenia-rī, ndīngīkorwo ndī ndungata ya Kristū.

Paŭlū gwītwo nī Ngai

¹¹ Ariū na aarī a Ithe witū, ngwenda mūmenye atī Ūhoro-ūrīa-Mwega ndamūhunjīrie ti ūhoro woimanīte na mūdū.

¹² Ūhoro ūcio ndiaheirwo nī mūdū, o na kana ngīthomithio nī mūdū; no nī kūguūrīrio ndaguūrīrio Ūhoro ūcio nī Jesū Kristū.

¹³ Nīgūkorwo nīmūiguīte ūhoro wa mīthīire yakwa ya tene, ūrīa ndaatūire njīkaga ndī thīnī wa ndini ya Ayahudi, na ūrīa ndanyari-iraga kanitha wa Ngai na hinya ngīgeria kūniina.

¹⁴ Nīi ha ūhoro wa maūdū makoniī ndini ya Ayahudi, nī ndaathīte mbere o na gūkīra Ayahudi aingī a riika rīakwa na ndaarī na kīyo kīnene giā kūrūmia mītugo ya maithe maitū.

¹⁵ No rīrī, Ngai ūrīa wanyamūrire kuuma ndaciarwo, na akīnjīta nī ūndū wa wega wake-rī, nī oonire arī wega,

¹⁶ anguūrīrie Mūriū nīgeetha hunjāgīrie andū-a-Ndūrīrī ūhoro wake; gūtīrī mūdū o na ūrīkū ndaahoire kīrīra,

¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arīa maarī atūmwo mbere yakwa, no ndathīre būrīri wa Arabia na ihenya, na thuutha ūcio ngīcooka Dameski.

18 Na rĩrĩ, thuutha wa mĩaka itatũ, nĩndambatire Jerusalemu nĩguo tũkamenyane na Petero, na ngĩikara nake matukũ ikũmi na matano.

19 Tũtionanire na atũmwo acio angĩ, tige o Jakubu, mũrũ wa nyina na Mwathani.

20 Ũhoru ũyũ ndĩramwandĩkĩra, ndĩramwĩra ndĩ mbere ya Ngai atĩ nĩ wa ma na ndirahenania.

21 Thuutha ũcio nĩndacookire ngĩthĩ Suriata na Kilikia.

22 Nĩ mwene ndiamenyekete nĩ makanitha ma Judea marĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ.

23 No kũigua maiguaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũratũire atũnyariiraga rĩu nĩwe ũrahunjia wĩtikio ũrĩa aageragia kũniina mbere iyo.”

24 Nao makĩgooca Ngai nĩ ũndũ wakwa.

2

Paũlũ Gwĩtikĩrwo nĩ Atũmwo

1 Mĩaka ikũmi na ĩna yathira nĩndambatire rĩngĩ Jerusalemu, na ihinda rĩrĩ tũgĩthĩ hamwe na Baranaba o na tũgĩthĩ na Tito.

2 Ndathiire tondũ Ngai nĩanguĩriirie thĩ kuo, na nĩguo ngataarĩrie atũmwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ. No ndataarĩrie o arĩa monekaga marĩ atongoria hatarĩ andũ angĩ, nĩgeetha gũtigatuĩke atĩ ihenya rĩrĩa ndateng’eraga, o na kana rĩrĩa ndateng’erete, rĩarĩ rĩa tũhũ.

3 No o na Tito, ũrĩa warĩ hamwe na nĩ, ndaringĩrĩrio kũrua, o na gũtuĩka aarĩ Mũyunani.

4 Ũhoru ũyũ wa kũrua wagĩire ho tondũ nĩ kwarĩ na ariũ na aarĩ a Ithe witũ a maheeni arĩa maatoonyete gatagatĩ gaitũ na hitho marĩ athigaani nĩguo matũirie ũhoru wa wĩyathi ũrĩa tũkoragwo naguo tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, makĩenda gũtũtua ngombo.

5 Tũtietĩkĩrire ũhoru wao o na hanini, nĩgeetha ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega itũũre na inyuĩ.

6 Nao andũ arĩa moonekaga taarĩ o anene-rĩ, (harĩ nĩ hatiarĩ na ũtiganu o ũrĩa mangĩakorirwo marĩ, nĩgũkorwo Ngai ndaroraga mũndũ ũrĩa ahaana) andũ acio gũtirĩ ũndũ moongereire harĩ ndũmĩrĩri yakwa.

7 O na rĩrĩ, o nĩmoonire atĩ nĩ nĩndehokeirwo wĩra wa kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, o ta ũrĩa Petero eehokeirwo wĩra wa kũhunjĩria Ayahudi.

8 Nĩgũkorwo Ngai ũrĩa warutaga wĩra thĩinĩ wa ũtungata wa Petero arĩ mũtũmwo kũrĩ Ayahudi, nowe warutaga wĩra ũtungata-inĩ wakwa ndĩ mũtũmwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.

9 Ningĩ Jakubu, na Petero, na Johana, arĩa moonagwo marĩ itugĩ cia gũtiira kanitha-rĩ, nĩmatwamũkĩrire tũrĩ hamwe na Baranaba na guoko kwa ũrĩo kwa ngwatanĩro, rĩrĩa maamenyire wega wa Ngai ũrĩa ndaheetwo. Nĩmetĩkĩrire atĩ ithuĩ tũthĩ tũkahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao mathĩ kũrĩ Ayahudi.

10 ũndũ ũrĩa maatwĩrĩre twĩkage nĩ atĩ tũririkanage athũni na nogu ũndũ ũrĩa nĩ mwene ndaarĩ na kĩyo gĩa gwĩka.

Paũlũ Gũkararia Petero

11 Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Petero ookire Antiokia,* nĩndamũkararirie mbere ya andũ tondũ nĩahĩtĩtie mũno.

12 Andũ amwe moimĩte kũrĩ Jakubu matanakinya-rĩ, Petero nĩarĩanagĩra na andũ-a-Ndũrĩrĩ, no rĩrĩa maakinyire, akĩmeherera, na akĩamũrania na andũ-a-Ndũrĩrĩ tondũ nĩetigagĩra andũ arĩa maarĩ a gĩkundi kĩa andũ arĩa maruaga.

13 O na Ayahudi arĩa angĩ makĩnyiitanĩra na Petero ũhinga-inĩ wake, o nginya o na Baranaba akĩhĩtithio nĩ ũhinga ũcio wao.

14 Rĩrĩa ndonire atĩ matiekaga kũringana na ma ya Ũhoru-ũrĩa-Mwega, ngĩra Petero atĩrĩ, andũ othe makĩiguaga, “Angĩkorwo wee ũrĩ Mũyahudi, ũtũuraga na mĩtugo ya andũ-a-Ndũrĩrĩ na ti ta Mũyahudi-rĩ, ũngĩkihota atĩa kũhatĩrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ nĩguo marũmirĩre mĩtugo ya Ayahudi?”

15 “Ithuĩ arĩa tũciarĩtwo tũrĩ Ayahudi na tũtarĩ ehia ta andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ,

16 nĩtũũ atĩ mũndũ ndatuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwachĩkĩra watho, no atuĩkaga mũthingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ. Nĩ ũndũ ũcio o na ithuĩ twĩtikĩtie Kristũ Jesũ nĩguo tũtuo athingu nĩ ũndũ wa gwĩtikia Kristũ, no ti ũndũ wa gwachĩkĩra watho, tondũ gũtirĩ mũndũ ũgaatuo mũthingu nĩ ũndũ wa gwachĩkĩra watho.

17 “Angĩkorwo rĩrĩa tũgũcaria gũtuo athingu nĩ Kristũ kuonana-gia atĩ ithuĩ ene tũrĩ ehia-rĩ, ũguo nĩ kuuga atĩ Kristũ atungatagĩra mehia? Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ũguo!”

18 Angĩkorwo nĩ ngwaka rĩngĩ kĩrĩa ndaanangire-rĩ, nĩkuonania atĩ nĩ nĩnyunĩte watho.

19 Nĩgũkorwo na ũndũ wa watho nĩndakuĩrĩre watho ũcio nĩguo ndũũre muoyo ndĩ wa Ngai.

20 Nĩ nĩndĩkĩtie kwambanĩrio hamwe na Kristũ, na rĩu ti nĩ ndũuraga muoyo, no Kristũ nĩwe ũtũuraga muoyo thĩinĩ wakwa. Muoyo ũrĩa ndũuraga mwĩrĩ-inĩ ũyũ ndũuraga na ũndũ wa gwĩtikia Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wanyendire na akĩruta nĩ ũndũ wakwa.

21 Ndingĩtikĩra gũtua wega wa Ngai kĩndũ gĩa tũhũ, tondũ kũngĩtuĩka atĩ ũthingu wonekaga nĩ ũndũ wa watho-rĩ, Kristũ aakuire tũhũ!”

3

Gwĩtikia, kana Gwachĩkĩra Watho?

1 Atĩrĩrĩ inyuĩ Agalatia aya akĩigu! Mũrogetwo nũũ? O inyuĩ muonirio wega Jesũ Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ.

2 No nyende kũmenya ũndũ ũmwe tu kuuma kũrĩ inyuĩ: Mwaheirwo Roho nĩ ũndũ wa gwachĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoru ũrĩa mwaiguire?

3 Kaĩ mũrĩ akĩigu atĩa? Mwambĩrĩrie na Roho wa Ngai, na rĩu mũrenda kũrĩkĩrĩria na hinya wa mwĩrĩ?

4 Anga mwathĩnirio na maũndũ maingĩ ũguo o tũhũ, angĩkorwo ũhoru ũcio wothe warĩ wa tũhũ?

* 2:11 Antiokia rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata, na rĩarĩ rĩa gatatũ thuutha wa Roma na Alekiseria thĩinĩ wa mabũrĩ marĩa maathagwo nĩ Aroma.

⁵ Wee Ngai amũheaga Roho wake na akaringaga ciama gatagati kanyu ni undũ wanyu gwachĩkĩra watho, kana ni undũ wa gwĩtikia ũhoro ũria mwaiguire?

⁶ Ta ririkanai ũhoro wa Iburahĩmu, Maandĩko moigite atĩrĩ: “Efikirie Ngai, nake Ngai akĩmũtua mũthingu.”

⁷ Ni undũ ũcio kĩmenyei atĩ andũ arĩa metĩkĩtie nĩo ciana cia Iburahĩmu.

⁸ Na tondũ Maandĩko marĩa matheru nĩmoogite o mbere atĩ Ngai niagatua andũ-a-Ndũrĩrĩ athingu na undũ wa gwĩtikia-rĩ, na Maandĩko macio nĩmahunjĩrie Iburahĩmu ũhoro-ũria-Mwega o kabere, makiuga atĩrĩ: “Ndũrĩrĩ ciothe niikaarathimwo ni undũ waku.”

⁹ Ni undũ ũcio andũ arĩa metĩkĩtie nĩmarathimanagĩrio hamwe na Iburahĩmu, mũndũ ũcio warĩ mwĩtikia.

¹⁰ Andũ arĩa othe mehokaga ũhoro wa gwachĩkĩra watho-rĩ, marĩ na kĩrumi, nĩgũkorwo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Kũgwatwo ni kĩrumi ni mũndũ o wothe ũtahingagia maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.”

¹¹ Nĩtũũĩ wega atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtuuo mũthingu mbere ya Ngai ni undũ wa gwachĩkĩra watho, tondũ Maandĩko moigite atĩrĩ: “Mũndũ ũria mũthingu agaaturũra muoyo ni undũ wa gwĩtikia.”

¹² No watho-rĩ, nduumanĩte na ũhoro wa gwĩtikia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũria wathĩkagĩra maũndũ ma watho agaaturũrio muoyo ni mo.”

¹³ Nake Kristũ niatũkũũire agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na undũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi ithenya riitũ, nĩgũkorwo ni kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kũgwatwo ni kĩrumi ni mũndũ o wothe wambĩtwo mũtĩ-gĩrũ.”

¹⁴ Aatũkũũire nĩguo kĩrathimo kĩria Iburahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na undũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na undũ wa gwĩtikia twamũkĩre Roho ũria weranĩrwo.

Watho na Kĩranĩro

¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũĩ. O ta ũria gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria undũ kana kuongerera undũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩria gĩthondeketwo ni mũndũ-rĩ, no taguo ũhoro ũyũ ũtarĩ.

¹⁶ Maũndũ marĩa meranĩrwo, meerĩrwo Iburahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugite “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoro wa andũ aingĩ, no moigite “na mbeũ yake”, ũguo ni kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ.

¹⁷ ũria ndĩrenda kuuga ni atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mĩaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩria gĩekĩritwo ho ni Ngai mbere iyo, na ndũngĩtũma kĩranĩro kũu gĩtuĩke gĩa tũhũ.

¹⁸ Ni undũ-rĩ, angĩkorwo igai rĩngĩoneka ni undũ wa watho-rĩ, rĩtikiumanĩte na kĩranĩro; no Ngai, ni undũ wa wega wake, ni aheire Iburahĩmu igai na undũ wa kĩranĩro.

¹⁹ Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrikũ? Wongereirwo kũrĩ kĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o nginya rĩria mbeũ irĩa kĩrĩkanĩro kĩeranĩre igooka. Watho ũcio wathanirwo ni arĩa ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania.

²⁰ No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩre o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na ciĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o nague ũthingu nĩ ũngĩakĩrehirwo nĩ watho.

²² No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩĩranĩro kĩrĩa kiheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

²³ Ũhoru wa gwĩtĩkia ũtanooka-rĩ, twarĩ ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o nginya wĩtĩkio ũkaaguũranĩrio.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio watho nĩguo waheirwo ũhoti wa gũtũtwara kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ũndũ wa gwĩtĩkia.

²⁵ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ũhoru wa gwĩtĩkia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

²⁶ Inyuothe mũrĩ ciana cia Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia Kristũ Jesũ,

²⁷ nĩgũkorwo inyuothe arĩa mwabatithirio thĩnĩ wa Kristũ nĩmwĩhumbĩte Kristũ.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũtingĩcooka gũthuuranio Mũyahudi kana Mũyunani, na gũtirĩ ngombo kana mũndũ ũtarĩ ngombo, na gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, nĩgũkorwo inyuothe mũrĩ ũmwe ki thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁹ Angĩkorwo mũrĩ a Kristũ-rĩ, mũkĩrĩ a mbeũ ya Iburahĩmu, na mũrĩ agai a kũgaya kũringana na kĩĩranĩro kũu kĩĩranĩrwo.

4

¹ ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ, ihinda rĩothe rĩrĩa mũgai arĩ o mwana-rĩ, ndarĩ ũtiganu na ngombo, o na atuĩka nĩwe mwene indo icio ciothe.

² Nĩ gwathwo athagwo nĩ amũrori hamwe na aramati a indo ciake, nginya ihinda rĩrĩa ithe atuĩte rĩgaakinya.

³ ũguo noguo o na ithuĩ, hĩndĩ irĩa twarĩ ciana, twatũire ũkombo-inĩ wa maũndũ marĩa ma ndũire ma thĩ ĩno.

⁴ No hĩndĩ irĩa ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩru kũna rĩakinyire, Ngai nĩatũmire Mũriũ, nake agĩciarwo nĩ mũndũ-wa-nja, na agĩciarwo arĩ wa gwathagwo nĩ watho,

⁵ nĩguo akũũre andũ arĩa matũire mathagwo nĩ watho, nĩgeetha tũgĩe na kĩhooto gĩa gũtuĩka ciana ciake,

⁶ Tondũ inyuĩ mũrĩ ciana ciake-rĩ, Ngai nĩatũmire Roho wa Mũriũ ngoro-inĩ ciitũ, o we Roho ũrĩa wĩtanaga ũkiugaga atĩrĩ, "Abba, Baba."

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, o we ndũrĩ ngombo rĩngĩ, no ũrĩ mwana wake; na tondũ rĩu ũrĩ mwana wake, Ngai nĩagũtuĩte mũgai wa indo ciake.

Paũlũ Kũrũmbũiya Agalatia

⁸ Tene rĩrĩa mũtooĩ Ngai-rĩ, mwarĩ ngombo cia ciũmbe iria itarĩ ngai.

⁹ No rĩrĩ, tondũ rĩu nĩmũmenyete Ngai, kana njuge nĩmũrĩkĩtie kũmenywo nĩ Ngai-rĩ, mũrakĩenda gũcookerera maũndũ macio maagĩte hinya na matarĩ kĩene nĩkĩ? Kaĩ mũrenda gũcooka ũkombo-inĩ wamo o rĩngĩ?

¹⁰ Nĩmũrũmĩtie ũhoru wa mũthenya mũamũre, na mũeri mũamũre, na imera, o na mũaka!

11 Ndĩ na kĩaha mũno tondũ gũkuoneka atĩ wĩra ũrĩa wothe ndanenogia naguo nĩ ũndũ wanyu nĩ wa tũhũ!

12 Ndamũthaitha, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tuĩkai ta niĩ, nĩgũkorwo niĩ nduĩkĩte ta inyuĩ. Mũtirĩ mwanjĩka ũũru.

13 O ta ũrĩa mũũĩ, ndamũhunjĩrie Ũhoru-ũrĩa-Mwega ihinda rĩa mberere tondũ ndaarĩ mũrũaru.

14 O na gũtuĩka ndwari yakwa yarĩ magerio kũrĩ inyuĩ, mũtianyaranire kana mũkĩĩmena, no mwanĩitire ũgeni ta ndaarĩ mũraika wa Ngai, o na ta ndaarĩ Jesũ Kristũ we mwene.

15 Kaĩ ũndũ ũcio watũmaga mũkene ũthĩite kũ? Niĩ ndĩ mũira atĩ, korwo nĩmũngĩahotire, nĩmũngĩakũũrĩre maitho manyu mũũhe.

16 Kaĩ rĩu nduĩkĩte thũ yanyu nĩ ũndũ wa kũmũhe ũhoru ũrĩa wa ma?

17 Andũ acio me na kĩyo magĩcaria ũrĩa mũngĩtuĩka a thiritũ yao, no ti ũndũ wa gĩtũmi kĩaega. Ũrĩa mendaga nĩ kũmũtigithania na ithuĩ mũtuĩke ao, nĩgeetha mũgĩe na kĩyo gĩa kũmarũmĩrĩra.

18 Nĩ wega kũgĩa na kĩyo, angĩkorwo muoroto nĩ mwega, na mwĩkage ũguo hĩndĩ ciothe to hĩndĩ irĩa ndĩ hamwe na inyuĩ.

19 Ciana ciakwa nyendete mũno, o inyuĩ arĩa njiguagĩra ruo ta rwa mũtumia akĩheo mwana, nginya hĩndĩ irĩa Kristũ agaakorwo eyũmbite thĩinĩ wanyu,

20 naarĩ korwo ndakorwo hamwe na inyuĩ ta rĩu, nĩguo ngarũrĩre mwarĩrie wakwa tondũ nĩndigĩtwo nĩ ũhoru wanyu!

Hagari na Sara

21 Ta njĩrai, inyuĩ arĩa mũrenda gũkorwo mũgĩathwo nĩ watho-rĩ, kaĩ mũtooĩ ũrĩa watho uugaga?

22 Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩ, Ibrahĩmu aarĩ na ariũ eerĩ, ũmwe aaciarĩtwo nĩ mũtumia ũrĩa warĩ ngombo, nake ũcio ũngĩ agaciarwo nĩ mũtumia ũrĩa ũtaarĩ ngombo.

23 Mũriũ wake wa mũtumia ũrĩa warĩ ngombo aaciarĩtwo na njĩra ya ũndũire; no mũriũ ũrĩa waciarĩtwo nĩ mũtumia ũcio ũtaarĩ ngombo aaciarĩtwo na ũndũ wa kũhingia kĩĩranĩro.

24 Namo maũndũ macio nĩ ma ngerekano, nĩ ũndũ atumia acio marũgamĩrĩire irĩkanĩro igĩrĩ. Kĩrĩkanĩro kĩmwe nĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Sinai nakĩo gĩciaraga ciana cia ũkombo: Nakĩo kĩgerekanĩtio na Hagari.

25 Na rĩrĩ, Hagari arũgamĩrĩire Kĩrĩma gĩa Sinai kĩrĩa kĩrĩ kũu bũrũri wa Arabia, nake niwe ũgerekanĩtio na itũũra rĩa Jerusalemu ũrĩa rĩhaana ũmũthĩ, tondũ niatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake.

26 No Jerusalemu, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igũrũ, rĩtirĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ,

27 nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,

wee ũtaciaraaga ciana,

tumũra kanua na wanĩrĩre,

wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;

tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩirio

nĩ nyĩngĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuuri.”

28 Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kĩĩranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo, mũriũ ũrĩa waciariĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciariĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. Ũguo nũguo kũhaana o na rĩu.

³⁰ No rĩrĩ, Maandĩko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩyo wa mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mũtumia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.”

³¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mũtumia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mũtumia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thĩinĩ wa Kristũ

¹ Kristũ nĩgũtuohora aatuohorire nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigitĩkĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

² Ta thĩkĩrĩriai ciugo ciakwa! Nĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtĩkĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanini.

³ Nĩngĩ nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wothe ũngĩtĩkĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra watho ũrĩ wothe.

⁴ Inyuĩ arĩa mũrageria gũtuĩka athingu nĩ ũndũ wa watho-rĩ, nĩmũtigithanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgwĩte mũgatigana na wega wa Ngai.

⁵ No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatuuo athingu. ũndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩre tũrĩ na wĩtikio, tũhotithĩtio nĩ Roho.

⁶ Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtikio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

⁷ Nĩmũrateng’agĩra ihenya rĩega. Nũũ wamũgiririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoru-ũrĩa-wa-ma?

⁸ Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtiumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtire.

⁹ “Ndawa nini tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wothe ũimbe.”

¹⁰ Nĩndĩhokete thĩinĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. ũrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ.

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunja ũhoru wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguo-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoru wa mũtharaba-rĩ, nĩmweherie.

¹² No nyende andũ acio mamũthĩnĩnagia mathĩ na mbere o nginya mehakũre.

¹³ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩra merĩrĩra ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai inyuĩ-ene mũrĩ na wendani.

¹⁴ Tondũ-rĩ, ũhoru wothe wa watho ũhingagio nĩ rĩathani rĩrĩ rĩmwe: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.”

¹⁵ No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkĩrĩanaga-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mūtũũrĩre wa Gũtongorio nĩ Roho

16 Nĩ ùndũ ùcio nguuga atĩrĩ, thiiagai mũtongoretio nĩ Roho, na mũtirĩhingagia merirĩria ma mwĩrĩ.

17 Nĩgũkorwo mwĩrĩ nĩwĩriragĩria maũndũ marĩa matangĩendwo nĩ Roho, nake Roho nĩareganaga na maũndũ marĩa meriragĩrio nĩ mwĩrĩ. Nĩ ùndũ ùcio Roho na mwĩrĩ itũũruga irũaga, na nĩkĩo mũtahotaga gwĩka ũrĩa mwendaga gwĩka.

18 No rĩrĩ, mũngĩtongorio nĩ Roho, inyuĩ mũtingĩkorwo mũgĩathwo nĩ watho.

19 Na rĩrĩ, maũndũ marĩa mekagwo nĩ mwĩrĩ nĩmoĩo, namo nĩ: ũmaraya, na meciiria mooru, na ũmaramari,

20 na kũhooya mĩhianano, na kũrogana, na ũthũ, na kũũgitana, na ũiru, na mang'ũrĩ, na kwĩyenda, na nyamũkano, na ngarari,

21 gũcumĩkĩra na kũrĩĩo nĩ njoohi, na maruga marĩa mainagwo nyĩmbo iria itaagĩrĩre, o na maũndũ mangĩ ta macio. Nĩdamũkaanirie, o ta ũrĩa ndamũkaanirie hĩndĩ ya mbere, atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio matikagaya ũthamaki wa Ngai.

22 No rĩrĩ, maciaro na Roho nĩ wendani, na gĩkeno, na thayũ, na gũkirĩrĩria, na kũiguanĩra tha, na gũtugana, na kwĩhokeka,

23 na ũhooreri, na kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ. Macio-rĩ, gũtirĩ watho wa kũgiria mekagwo.

24 Nao andũ arĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩmambithĩtie mĩrĩ yao mũtĩ-igũrũ hamwe na thuti ciayo na merirĩria mayo.

25 Angĩkorwo tũtũire muoyo nĩ ùndũ wa Roho-rĩ, kĩrekei tũtongoragio nĩ Roho.

26 Rekei tũtĩge gwĩtũĩa, na kũũgitana, o na kũiguanagĩra ũiru.

6

Gwĩka Andũ othe Wega

1 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ angĩkorwo ahĩtĩtie-rĩ, inyuĩ arĩa mũrĩ na roho mũcookagĩrĩriei mũhooreire. No mwĩmenyererei, o na inyuĩ mũtikae kũgerio.

2 Teithanagiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ maũndũ marĩa mamũritũhagĩra, na mweka ũguo-rĩ, nĩmũrĩhingagia watho wa Kristũ.

3 Mũndũ angĩciiria atĩ we nĩ wa bata hĩndĩ irĩa atarĩ kĩene-rĩ, nĩ kwĩheenĩ areheenĩ.

4 O mũndũ nĩarorage wĩra wake mwene. Hĩndĩ iyo no ahote kwĩraha, atekwĩiganania na mũndũ ũngĩ,

5 nĩgũkorwo o mũndũ no nginya akuue mũrigo wake.

6 Mũndũ o wotho ũrĩa ũrutagwo ũhoru wa Ngai nĩagayanage indo ciothe iria njega na mũmũruti.

7 Mũtikanaheenio: Ngai ndangĩnyũrũrio. Kĩrĩa mũndũ ahaandaga no kĩo agethaga.

8 Mũndũ ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia merirĩria ma mwĩrĩ-rĩ, ùcio akaagetha kwanangĩka kũrĩa kuumanaga na maũndũ macio. No ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia Roho-rĩ, ùcio akaagetha muoyo wa tene na tene ũrĩa uumanaga na Roho.

9 Ningĩ tũtikanoigio nĩ gwĩka wega, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩa rĩagĩrũ rĩakinya nĩtũkaagetha magetha twaga gũkua ngoro.

¹⁰ Na nĩ ùndũ ùcio, rĩrĩa rĩothe twagĩa na ihinda rĩagĩrĩru, nĩtwĩkage andũ othe maũndũ mega, na makĩria twĩkage wega andũ arĩa marĩ a nyũmba ya arĩa metĩkĩtie.

Kũrua kana kwaga Kũrua gũtirĩ Bata

¹¹ Onei ũrĩa ndĩramwandĩkĩra marũa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene!

¹² Andũ acio mendaga kwĩonania atĩ nĩagĩrĩru makĩonwo-rĩ, nĩo maramũringĩrĩria atĩ mũrue. Mekaga ũguo no geetha matikanyari-irwo nĩ ùndũ wa mũtharaba wa Kristũ.

¹³ O na acio maruaga matiathĩkagĩra watho, no nĩmendaga inyuĩ mũrue nĩguo metũĩage nĩ ùndũ wa mũrĩ yanyu.

¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩroaga gwĩtũĩa, tĩa o ndĩtũĩre nĩ ùndũ wa mũtharaba wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, na nĩ ùndũ waguo-rĩ, maũndũ ma thĩ nĩmambĩtwo mũtĩ-igũrũ nĩguo mehere harĩ nũ, na nĩ ngaambwo harĩ maũndũ ma thĩ nĩguo njehere harĩ mo.

¹⁵ Kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata; kĩrĩa kĩrĩ bata nĩ mũndũ agarũrũke atuĩke kũmbe kĩerũ.

¹⁶ Thayũ na kũiguĩrwo tha kũrogĩa na andũ arĩa marũmagĩrĩra wathani ũyũ, o hamwe na andũ a Isiraeli arĩa a Ngai.

¹⁷ Ngĩrĩkĩrĩria nguuga atĩrĩ, gũtikagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkũndehere thĩĩna, nĩgũkorwo nĩnjoretwo njoro cia Jesũ mwĩrĩ-inĩ wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Amenĩ.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AEFESO

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mütümwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa kwenda kwa Ngai,

Ndĩrandĩkĩra andũ arĩa aamũre kũu Efeso, arĩa ehokeku thĩinĩ wa Kristũ Jesũ:

² Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Mwathani Jesũ Kristũ, irogĩa na inyuĩ.

Irathimo cia Kĩroho thĩinĩ wa Kristũ

³ Atĩrĩrĩ, Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogoocwo, o we ūtũrathimĩte na irathimo ciothe cia kĩroho thĩinĩ wa Kristũ, iria ciumaga kũu igũrũ.

⁴ Nĩgũkorwo o na thĩ ĩtanombwo, Ngai nĩatũthuurire nĩguo tũtuĩke ake thĩinĩ wa Kristũ, nĩguo tũtuĩke atheru na twage ūcuuke maitho-inĩ make. Nĩ ūndũ wa wendo wake-rĩ,

⁵ Ngai nĩatuĩte o mbere atĩ nĩtũgaatuĩka ciana ciake nĩ ūndũ wa Jesũ Kristũ, kũringana na ūrĩa eendete na ūrĩa oonire arĩ wega,

⁶ nĩguo wega wake ūrĩa ūrĩ riiri ūkumagio, wega ūcio atũheete o ūguo tũhũ thĩinĩ wa Mũriũ wake ūrĩa endete mũno.

⁷ Na twakũũrirwo na ūndũ wa thakame ya Kristũ, na tũkĩrekerwo mehia maitũ, kũringana na ūrĩa wega wa Ngai ūingĩhĩte,

⁸ wega ūcio aatũingĩhĩirie arĩ na ūũgĩ na ūmenyo wothe.

⁹ Nake agĩtũmenyithia hitho ya wendi wake, kũringana na ūrĩa oonire arĩ wega, o ūrĩa aatanyĩte gwĩka thĩinĩ wa Kristũ,

¹⁰ nĩguo ūkaahingio rĩrĩa mahinda marĩa magĩrĩre magaakinya, nĩguo acookanĩrĩrie indo ciothe iria irĩ igũrũ na iria irĩ gũkũ thĩ harĩ mütongoria ūmwe, na nĩwe Kristũ.

¹¹ Ningĩ nĩ thĩinĩ wa Kristũ o na ithuĩ twamũkĩrĩre igai kuuma kũrĩ Ngai, kũringana na ūrĩa aatuĩte o mbere, o we wĩkaga maũndũ mothe kũringana na muoroto wa wendi wake,

¹² nĩguo o na ithuĩ arĩa twarĩ a mbere kwĩhoka Kristũ, tũtuĩke a kũgocithia riiri wa Ngai.

¹³ Inyuĩ o na inyuĩ nĩmwataranĩirio na Kristũ mwarĩkia kũigua ūhoru-ũrĩa-wa-ma, nago nĩguo Ūhoru-ũrĩa-Mwega wa ūhonokio wanyu. Mwarĩkia gwĩtũkia, nĩmwekĩrirwo rũuri thĩinĩ wake, na ūndũ wa kũheo Roho Mũtheru ūrĩa mwerĩrwo,

¹⁴ Nake Roho nĩwe mũrũgamĩrĩri wa kuonania atĩ nĩtũkagaĩrwo igai riitũ nginya rĩrĩa andũ arĩa marĩ a Ngai magaatuĩka a gũkũũrwo, nĩgeetha riiri wake ūgocagwo.

Gũcookia Ngaatho na Kũhooya

¹⁵ Na nĩ ūndũ ūcio, kuuma rĩrĩa ndaiguire ūhoru wa wĩtũkio wanyu thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, o na wendani wanyu ūrĩa mwendaga arĩa othe aamũre nago-rĩ,

¹⁶ ndirĩ ndatigithĩria gũcookeria Ngai ngaatho nĩ ūndũ wanyu, ngĩmũririkanaga mahooya-inĩ makwa.

¹⁷ Hooyaga atĩ Ngai wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ithe witũ mwene riiri, amũhe Roho, ũrĩa ũkamũhe ũũgĩ na ũguũrio nĩguo mũmenye Ngai wega.

¹⁸ Ningĩ nĩhooyaga atĩ maitho manyu ma ngoro mathererwo nĩ ũtheri, nĩguo mũmenye ũhoru wa kũrĩgĩrĩro kĩrĩa amwĩĩre, na mũmenye ũtonga wa igai rĩake rĩrĩ na riiri, rĩrĩa akaagaĩra andũ ake aamũre,

¹⁹ o na ũhoti wake mũnene ũtangĩgereka nĩ ũndũ witũ, ithuĩ arĩa twĩtĩkĩtie. ũhoti ũcio no ta hinya wake mũnene ũkĩruta wĩra,

²⁰ ũrĩa eekĩrĩre thĩinĩ wa Kristũ rĩrĩa aamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo kũu igũrũ,

²¹ na agatũũgĩrio mũno igũrũ rĩa wathani o wothe na ũhoti wothe, na hinya na ũthamaki wothe, na marĩtwa mothe ma ũnene marĩa mangĩheanwo, na to mahinda maya moiki, no nĩ o na mahinda marĩa magooka.

²² Nake Ngai akĩiga maũndũ mothe rungu rwa magũrũ make, na akĩmũtua mwathi wa gwathaga maũndũ mothe nĩ ũndũ wa kanitha.

²³ Kanitha nĩguo mwĩrĩ wake, na noguo ũiyũru wake, o we ũiyũrite maũndũ mothe o na kũndũ guothe.

2

Kũgĩa na Muoyo thĩinĩ wa Kristũ

¹ O na inyuĩ-rĩ, mwarĩ akuũ nĩ ũndũ wa ũremi wanyu na mehia manyu,

² marĩa mwatũũraga thĩinĩ wamo rĩrĩa mwarũmagĩrĩra mĩthĩire ya thĩ ĩno na mĩthĩire ya mwathi wa ũthamaki wa rĩera-inĩ, o roho ũrĩa ũraruta wĩra rĩu thĩinĩ wa arĩa mataathĩkagĩra Ngai.

³ O na ithuĩ ithuothe-rĩ, kũrĩ hĩndĩ twatũũranagia nao, twaathagwo nĩ thuti cia mĩrĩ iitũ, na tũkarũmagĩrĩra merirĩria na maũndũ marĩa meciiragio nĩ ngoro. O ta acio angĩ-rĩ, ha ũhoru wa kĩmerera-rĩ, twatũũire tũrĩ a kũrakarĩrwo.

⁴ No tondũ wa wendo wake mũnene harĩ ithuĩ, Ngai, o we ũiyũritwo nĩ tha nyingĩ,

⁵ nĩatũmire tũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ o rĩrĩa twarĩ akuũ nĩ ũndũ wa mehia maitũ tondũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio.

⁶ Nake Ngai agĩtũriũkanĩria hamwe na Kristũ na agĩtũikaria thĩ hamwe nake kũu igũrũ tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

⁷ Eekire ũguo nĩgeetha matukũ marĩa magooka onanie kũrĩ ithuĩ wega wake mũingĩ ũrĩa ũtangĩgereka kũrĩ ithuĩ, nĩ ũrĩa atũire atũtugaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

⁸ Nĩ ũndũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, naguo ũndũ ũcio nduoimanire na inyuĩ ene, no nĩ kĩheo kĩa Ngai,

⁹ na ti ũndũ wa mawĩra marĩa mwanaruta, nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ o na ũmwe ũkwĩgooca.

¹⁰ Nĩgũkorwo ithuĩ tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai, tũmbĩitwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo twĩkage ciiko njega iria irutaga wĩra mwega, ũrĩa Ngai aahaarĩirie o mbere nĩ ũndũ witũ nĩguo tũtũũre tũciĩkaga.

Gũtuuo Ũmwe thĩinĩ wa Kristũ

11 Hakĩrĩ ũguo-rĩ, ririkanai atĩ tene inyuĩ arĩa mũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa gũciarwo, o inyuĩ mwĩtagwo “andũ arĩa mataruaga” nĩ arĩa meĩtaga “andũ arĩa maruaga” (kũrua kũu no ũndũ wĩkĩtwo mwĩrĩ na moko ma andũ),

12 ririkanai atĩ hĩndĩ ĩyo mwatũũrĩte mwamũranĩtio na Kristũ, mwarĩ ageni na mũtiarĩ a gĩkundi kĩa andũ a Isiraeli na ha ũhoru wa irĩkanĩro iria Ngai eeranĩire, inyuĩ mũtiarĩ a ho. Mwatũũrĩte gũkũ thĩ mũtarĩ na kũĩrĩgĩrĩro na mũtarĩ na Ngai.

13 No rĩu, thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, inyuĩ arĩa hĩndĩ ĩmwe mwarĩ kũraya, rĩu nĩmũreharehetwo hakuhĩ nĩ ũndũ wa thakame ya Kristũ.

14 Nĩgũkorwo we mwene nĩwe thayũ witũ, o we watũmire ithuĩ twarĩ eerĩ tũtuĩke ũmwe, na agĩtharia rũirigo rwa rũmena rũria rwatũgayanĩtie,

15 nĩ ũndũ nĩaniinire watho hamwe na maathani maguo, o na irĩra ciaguo, na ũndũ wa kũruta mwĩrĩ wake. Agĩgĩika ũguo nĩgeetha ombwe thĩinĩ wake mwene mũndũ ũmwe mwerũ kuuma harĩ acio eerĩ, naguo ũndũ ũcio ũtũme kũgĩe thayũ,

16 na nĩgeetha thĩinĩ wa mwĩrĩ ũcio ũmwe, amaiguithanie na Ngai na ũndũ wa mũtharaba, ũria aahũthĩrĩre kũniina rũmena rwao.

17 Kristũ ookire akĩmũhunjĩria thayũ inyuĩ arĩa mwarĩ kũraya, o na thayũ kũrĩ arĩa maarĩ hakuhĩ.

18 Na thĩinĩ wake ithuĩ a iruka icio cieri nĩtũkinyaga kũrĩ Ithe witũ na ũndũ wa Roho o ro ũmwe.

19 Nĩ ũndũ wa ũguo, rĩu inyuĩ mũtirĩ ageni na agendi rĩngĩ, no nĩmũtuĩkĩte ene bũrũri hamwe na andũ a Ngai, na mũgatuĩka andũ a nyũmba ya Ngai,

20 mũgagĩakwo igũrũ rĩa mũthingi wa atũmwo na anabii, nake Kristũ Jesũ we mwene agakorwo nĩwe ihiga rĩria inene rĩa koine.

21 Thĩinĩ wake mwako wothe nĩũnyiiatanĩte, na ũgakĩneneha o nginya ũgatuĩka hekarũ theru thĩinĩ wa Mwathani.

22 Na nĩ thĩinĩ wake o na inyuĩ mũraakwo hamwe nĩguo mũtuĩke gũikaro gĩa gũikarwo nĩ Ngai na ũndũ wa Roho wake.

3

Paũlũ Mũhunjia wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

1 Nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ, nĩ Paũlũ, njohetwo nĩ ũndũ wa kũhunjia ũhoru wa Kristũ Jesũ kũrĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ:

2 Ti-itherũ nĩmũiguĩte ũhoru wa ũria ndaheirwo ũtungata wa wega wa Ngai nĩ ũndũ wanyu,

3 na nĩguo ũhoru wa hitho ũria ndaamenyithirio na ũndũ wa kũguũrĩrio nĩ Ngai, o ta ũria nyandĩkĩte na njĩra nguhi.

4 Mwathoma ũhoru ũyũ, nĩmũkũhota kũmenya ũria ndaakuũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wa hitho wa Kristũ,

5 ũria ũtaamenyithirio andũ a njiarwa ingĩ, ta ũria rĩu ũguũrĩrio atũmwo a Ngai atheru o na anabii nĩ Roho.

6 Naguo mũbango wa Ngai nĩ atĩ, andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmatuĩkĩte agai hamwe na andũ a Isiraeli, na nĩmatuĩkĩte ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe, na makagwatanĩra thĩinĩ wa kũranĩro gĩa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kũhunjĩrio ũhoru-ũria-Mwega.

⁷ Ndaatuikire ndungata ya Ūhoro-ũcio-Mwega nĩ ūndũ wa kũheo kũria ndaaheirwo kĩa wega wa Ngai hotithĩtio nĩ hinya wake.

⁸ O na gũtuika nĩ nĩ mũnini mũno harĩ andũ a Ngai othe, nĩndaheirwo wega ūcio: nĩguo hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ūtonga wa Kristũ ūria ūtangĩmenyeka ūria ūgana,

⁹ na ndaũragĩre andũ othe ūhoro wa hitho ĩno, ĩria ĩtũire ĩhithĩtowo kuuma o tene, thĩinĩ wa Ngai o we wombire indo ciothe.

¹⁰ Itua riake riari atĩ, na ūndũ wa kanitha, ūũgĩ wa Ngai ūria wa mĩthemba mĩngĩ ūmenyithanio kũrĩ aathani, na kũrĩ arĩa marĩ na ūhoti kũu igũrũ,

¹¹ kũringana na ūria aatũire atanyĩte gwĩka kuuma o tene, na ūria aahingirie arĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ.

¹² Na ithuĩ nĩ ūndũ wa gũkorwo tũrĩ thĩinĩ wake, na nĩ ūndũ wa gwĩtikia, no tũthengerere Ngai tũrĩ na ūmĩrĩru, na tũtarĩ na guoya.

¹³ Nĩ ūndũ ūcio nĩngũmũthaitha mũtikoorwo nĩ hinya tondũ wa mĩnyamaro ĩria ndĩranyariirwo nayo nĩ ūndũ wanyu, tondũ nĩyo riiri wanyu.

Paũlũ kũhoera Aefeso

¹⁴ Ūndũ ūcio nĩguo ūtũmaga ndurie ndu ndĩ mbere ya Ithe witũ,

¹⁵ o we ūria andũ othe a nyũmba yake, arĩa marĩ igũrũ na arĩa marĩ gũkũ thĩ metanagio nake.

¹⁶ Nĩhooyaga Ngai, atĩ kuuma ūtonga-inĩ wa riiri wake, amũheage hinya, nĩgeetha mũhotithĩtio nĩ Roho wake-rĩ, mũgĩe na ūhoti thĩinĩ wanyu,

¹⁷ nĩgeetha Kristũ atũũrage ngoro-inĩ cianyu na ūndũ wa gwĩtikia. Na ningĩ nĩhooyaga atĩ inyuĩ mũhaandwo nĩguo mũgĩe na mĩri na mwĩkindĩre thĩinĩ wa wendani,

¹⁸ nĩguo mũgĩe na hinya, mũrĩ hamwe na andũ arĩa angĩ othe aamũre, na mũhotage kũmenya ūria wendani wa Kristũ waramĩte, na ūria ūraihĩte na igũrũ, na ūria ūrikĩte na thĩ,

¹⁹ o na mũmenye wendani ūcio ūkĩrĩte ūmenyo wothe, nĩguo mũiyũrĩrĩrio na ūiyũru wothe wa Ngai.

²⁰ Na rĩrĩ, kũrĩ Ngai ūria ūhotaga gwĩka maũndũ marĩa mothe tũmũũragia kana tũgeciiria, na agakĩrĩrĩria mũno kũringana na ūhoti wake ūria ūrutaga wĩra thĩinĩ witũ-rĩ,

²¹ arogoocwo thĩinĩ wa kanitha na thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, o nginya njjarwa-inĩ ciothe, tene na tene! Amenĩ.

4

Ūrũmwe thĩinĩ wa Kristũ

¹ Nĩ ūndũ ūcio, nĩ Paũlũ njohetwo nĩ ūndũ wa Mwathani, nĩdamũthaitha mũtũũre na mũtũũrĩre ūringaine na gwĩtwo kũria mwetĩrwo.

² Mwĩnyiihĩtie biũ na mũhooreire na mũkĩrĩrĩrie, na ningĩ mũkiranagĩrĩrie mũndũ na ūria ūngĩ mũrĩ na wendani.

³ Geriai na kĩyo nĩguo mũtũũrie ūrũmwe wa Roho, muohanĩtio na thayũ.

⁴ Nĩgũkorwo kũrĩ mwĩrĩ o ūmwe na Roho o ūmwe, o ta ūria mwetĩrwo kĩrĩgĩrĩro o kĩmwe rĩria mwetĩrwo,

⁵ nake Mwathani no ūmwe, na wĩtikio ūmwe, na ūbatithio o ūmwe;

⁶ nake Ngai no ūmwe na nowe Ithe wa andũ othe, ūrĩa ūrĩ igūrũ rĩa andũ othe, na arĩ kũndũ guothe, na thĩinĩ wa andũ othe.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ witũ nĩaheetwo wega wa Ngai, kũringana na ūrĩa Kristũ aheanaga.

⁸ Nĩkĩo Maandĩko moigaga atĩrĩ:

“Rĩrĩa aambatire igūrũ,

nĩatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ wake,
na akĩhe andũ iheo.”

⁹ (Rĩu-rĩ, ciugo icio atĩ “nĩambatire igūrũ” nĩ kuuga atĩa, angĩkorwo ti kuuga atĩ o na nĩaikũrũkire thĩ kũrĩa kũriku mũno?)

¹⁰ Ūcio waikũrũkire nowe ūrĩa wambatire igūrũ o igūrũ mũno, nĩgeetha aiyũre kũndũ guothe.)

¹¹ Ūcio nĩwe ūrĩa wathuurire andũ amwe matuĩke atũmwo, na angĩ matuĩke anabii, na angĩ matuĩke ahunjia, na arĩa angĩ matuĩke arĩithi a ngoro cia andũ o na arutani,

¹² nĩguo ahaarĩrie andũ a Ngai nĩ ūndũ wa wĩra wa gũtungata, nĩgeetha mwĩrĩ wa Kristũ wongererwo hinya,

¹³ o nginya rĩrĩa ithuothe tũkaagĩa na ūrũmwe ūhoroinĩ wa gwĩtikia o na wa kũmenya Mũrũ wa Ngai, na tũtuĩke agima o nginya tũgĩe na ūgima mũkinyanĩru kũna o ta ūrĩa Kristũ ahaana.

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo tũgĩtuge gũtuĩka tũkenge, tũrĩa tũikanagio mwena na mwena, o na tũkĩhurutagwo haha na harĩa nĩ rũhuho o ruothe rwa ūrutani, na tũgĩtwaragĩrĩrio nĩ wara na ūhinga wa andũ ūrĩa maheanagĩrĩria andũ naguo makamahĩtithia.

¹⁵ Handũ ha ūguo-rĩ, tũngĩaria ūhorowa-ma tũrĩ na wendani, nĩtũrĩkũraga maũndũ-inĩ mothe thĩinĩ wake ūrĩa arĩ we mũtwe, na nĩwe Kristũ.

¹⁶ Kuuma kũrĩ we mwĩrĩ wothe ūnyiitithanagio na ūkohanio hamwe nĩ nga iria iũnyiitithanagia, naguo ūgakũraga na ūkeyakaga guo mwene thĩinĩ wa wendani, o kĩga gĩkĩrutaga wĩra wakĩo.

Gũtũura ta Ciana cia Ūtheri

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ, na ngamũringĩrĩria thĩinĩ wa Mwathani, atĩ no nginya mũtuge gũtũuraga ta ūrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ matũũraga, marĩ na meciiria ma tũhũ.

¹⁸ Ūmenyo wao ūiyũrĩtwo nĩ nduma, na makaamũranio na mũtũũrĩre wa wendi wa Ngai nĩ ūndũ wa ūrimũ ūrĩa ūrĩ thĩinĩ wao uumanĩte na ūmũ wa ngoro ciao.

¹⁹ Nĩ ūndũ wa kwaga thoni ciothe-rĩ, nĩmeheanĩte kũrĩ thuti cia ūũra-thoni magekaga mawaganu ma mũthemba yothe, na magathĩ na mbere kwĩrĩrĩria mangĩ maingĩ.

²⁰ No inyuĩ mũtiamenyire Kristũ na njĩra ĩyo.

²¹ Ti-itherũ nĩmwaigũire ūhoru wake, na mũkĩrutwo mũrĩ thĩinĩ wake kũringana na ūhoru wa ma ūrĩa ūrĩ thĩinĩ wa Jesũ.

²² Nĩmwarutirwo, ūhoru ūkonĩ mũtũũrĩre wanyu wa mbere, nĩgeetha mwĩaũre mũndũ wanyu ūrĩa wa tene, ūrĩa rĩu ūthũkĩtio nĩ merirĩria maguo ma maheeni;

²³ nĩgeetha mwerũhĩrio mwĩciirĩrie wanyu;

²⁴ na mwĩhumbe mũndũ ūrĩa mwerũ, ūrĩa wombirwo ahaanaine na Ngai, arĩ na ūthingu na ūtheru ūrĩa wa ma.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o ũmwe wanyu no nginya atigane na ũhoru wa maheeni, na mwaranaġirie ũhoru wa ma mũndũ na ũria ũngĩ, nĩgũkorwo ithuothe tũrĩ ciġa cia mwĩrĩ ũmwe.

²⁶ "Mwarakara mūtikehie": Mūtikareke riũa rĩthũe mũrĩ o na marakara,

²⁷ o na mūtikanaha mŭcukani kamweke.

²⁸ Mũndũ ũria ũiyaga, nĩatige gũcooka kũiya, nĩ kaba arute wĩra, akenogagia, na ekage maũndũ mega na moko make, nĩgeetha aġie na kĩndũ angĩgayana na arĩa mabataire.

²⁹ Mūtikanareke ndeto njũru ciume tũnua-inĩ twanyu, tiga o iria cia gwaka andũ arĩa angĩ kũringana na mabata mao, nĩguo igunage arĩa marĩciuguaga.

³⁰ Nĩngĩ mūtikanaiġuithie Roho Mũtheru wa Ngai ũũru, ũria wamwĩkirire rũuri o nginya rĩria mũthenya ũria wa gũkũũrwo ũgaakinya.

³¹ Eheriai gatagati-inĩ kanyu ũũru wa ngoro, na mang'ũrĩ na marakara, na njũgitano na njambanio, o hamwe na rũmena rwa mũthemba o na ũrĩkũ.

³² Tuganagai na mũiġuanagĩre tha, na mũkarekanagĩra mũndũ na ũria ũngĩ, o ta ũria Ngai aamũrekeire mehia manyu thĩinĩ wa Kristũ.

5

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai a kwĩgerekania na Ngai, ta ciana ciendetwo mũno,

² na mũtũũre mwendaine o ta ũria Kristũ aatwendire na akĩĩruta nĩ ũndũ witũ arĩ iruta rĩrĩ na mũtararĩko mwega na igongona rĩrutĩrwo Ngai.

³ No rĩrĩ, thĩinĩ wa thiritũ yanyu gũtikanaigũike gũkĩgwetwo ũmaraya, kana ũndũ o na ũrĩkũ wa waganu, kana ũkoroku, tondũ maũndũ macio matiagĩrĩre harĩ andũ a Ngai arĩa aamũre.

⁴ O na gũtikanaġie mũario ya ũũra-thoni, o na kana mũario ya ũrimũ, o na kana mũario ya itherũ rĩtarĩ rĩega. Mũario ta iyo ndĩagĩrĩre kũgwetagwo; nĩ kaba gũcookaġĩria Ngai ngaatho.

⁵ Tondũ nĩmũũi wega na ma atĩ: gũtirĩ mũhũũri-maraya, kana mũndũ mwaganu, o na kana mũndũ mũkoroku; mũndũ ũria wĩkaga ũguo nĩ mũhooi mũhianano, andũ ta acio gũtirĩ ũrĩ na igai thĩinĩ wa ũthamaki wa Kristũ na wa Ngai.

⁶ Mūtikareke mũndũ o na ũ amũheenie na ciugo cia tũhũ, nĩgũkorwo maũndũ ta macio nĩmo matũmaga mang'ũrĩ ma Ngai makinyĩre andũ arĩa matamwathĩkaġĩra.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mūtikaġie ngwatanĩro nao.

⁸ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩmwe mwarĩ nduma, no rĩu mũrĩ ũtheri thĩinĩ wa Mwathani. Tũũrai ta ciana cia ũtheri

⁹ (nĩ ũndũ maciaro ma ũtheri monekaga thĩinĩ wa ũhoru wothe wa gwĩkana wega, na wa ũthingu, o na ũhoru wa ma),

¹⁰ na mũtuũrie muone maũndũ marĩa makenagia Mwathani.

¹¹ Mūtikananyiitanĩre na andũ arĩa mekaġĩra maũndũ nduma-inĩ marĩa matarĩ maciaro, nĩ kaba mũmoimbũrage.

¹² Nĩgũkorwo o na nĩ thoni kũgweta maũndũ marĩa mekaġĩrwo hĩtho-inĩ nĩ andũ acio aremi.

¹³ No ũndũ o wothe ũria ũrehetwo ũtheri-inĩ nĩwonekaga,

14 Nīgūkorwo ūtheri ūcio nīguo ūtūmaga kīndū o gīothe kīoneke. Kīu nīkīo gītūmaga kwīrwo atīrī:

“Arahūka, wee ūkomete,
ūriūke uume kūrī arīa akuū,
nake Kristū nīegūkwarīra.”

15 Nī ūndū ūcio-rī, mwīmenyererei wega ūrīa mūrītūūruga, mūtīgatūūrage ta andū matarī ogī, no tūūrai ta andū ogī,

16 mūkīhūthagīra mweke o wothe mūrī nāguo tondū matukū maya nī mooru.

17 Nī ūndū ūcio mūtīgaikare ta andū akīīgu, no ikaragai mūmenyete wega ūrīa Mwathani endaga.

18 Nīngī-rī, mūtīkarīlo nī ndibeī, nī ūndū ūrīū nīguo ūtwaragīrīria mūndū ūmaramari-inī. Handū ha ūguo-rī, iyūrwoī nī Roho.

19 Aranagīriai mūndū na ūrīa ūngī na ciugo cia thaburi, na nyīmbo cia kūinīra Ngai, o na nyīmbo cia kūguna maroho. Inagai na mūtungage na nyīmbo ngoro-inī cianyu nī ūndū wa Mwathani,

20 na mūcookaḡīrie Ngai o we Ithe witū ngaatho maūndū-inī mothe, thīinī wa rīitwa rīa Mwathani witū Jesū Kristū.

21 Mwīnyiihanagīrieī mūndū na ūrīa ūngī nī ūndū wa ūrīa mūtīite Kristū.

Atumia na Athuuri ao

22 Inyuī atumia-rī, mwīnyiihagīrieī athuuri anyu o taarī Mwathani mūrenyīihīria.

23 Nīgūkorwo mūthuuri nīwe mūtwe wa mūtumia o ta ūrīa Kristū nake arī we mūtwe wa kanitha, o guo mwīrī wake, na nowe Mūhonokia wāguo.

24 Na rīrī, o ta ūrīa kanitha wīnyiihagīria Kristū, ūguo no taguo nao atumia magīrīrwo nī kwīnyīihīria athuuri ao maūndū-inī mothe.

25 Inyuī athuuri-rī, endagai atumia anyu, o ta ūrīa Kristū eendire kanitha na akīiruta nī ūndū wāguo

26 nīguo awamūre aūtue mūtheru-rī, nī kūūthambia aūthambirie na maaī na ūndū wa kiuge,

27 nīguo ahote kwīrehere we mwene kanitha ūrī na riiri, ūtarī irooro kana handū hagūtharu, o na kana kaūūgū kangī o gothe, no ūtuīke kanitha mūtheru na ūtarī na ūcuuke.

28 O ūguo, noguo athuuri magīrīrwo nī kwenda atumia ao o taarī mīrī yao ene. Mūndū ūrīa wendete mūtumia wake nīwe mwene wīyendete.

29 Nīgūkorwo gūtīrī mūndū ūthūire mwīrī wake mwene, no nīkūhe aūheaga irio na akaūmenyerera, o ta ūrīa Kristū ekaga kanitha,

30 Tondū tūrī cīga cia mwīrī wake.

31 “Gīkī nīkīo gītūmaga mūndū mūrūme atige ithe na nyina, na anyiitane na mūtumia wake, nao eerī magatuīka mwīrī ūmwe.”

32 Ūyū nī ūhorō wa hitho nene, na nī wa bata mūno, na ngiuga ūguo nī ūhorō wa Kristū na kanitha ndīraria.

33 No rīrī, o mūndū nīendage mūtumia wake o ta ūrīa eendete we mwene, nake mūtumia nīaheage mūthuuri wake gītīio.

6

¹ Inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu thĩinĩ wa Mwathani, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩguo kwagĩĩre.

² “Tũia thoguo na nyũkwa,” rĩu nĩrĩo rĩathani rĩa mbere rĩrĩa rĩrĩ na kĩranĩro,

³ “nĩguo maũndũ maku mothe magaacĩre, na ũkenere gũtũũra muoyo hĩndĩ ndaaya gũkũ thĩ.”

⁴ Na inyuĩ maithe-rĩ, mũtikarakaragie ciana cianyu; handũ ha ũguo-rĩ, cireragei mũgĩcirutaga na mũgĩcitaraga thĩinĩ wa Mwathani.

Ngombo na Aathani

⁵ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ, mũkĩmatĩaga na mũkĩmetigĩraga, mũtarĩ na ũhinga ngoro-inĩ, o taarĩ Kristũ mũrathĩkĩra.

⁶ Mũtikamaathĩkagĩre o hĩndĩ ĩrĩa maramuona atĩ nĩguo mamwendage; no ikagai ũguo ta mũrĩ ngombo cia Kristũ, mũgĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga mekwo mwĩendeire na ngoro cianyu.

⁷ Tungatagai na ngoro yothe mũtarĩ na kĩnyiria, taarĩ Mwathani mũratungatĩra, no ti andũ,

⁸ nĩ ũndũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani nĩakarĩha o mũndũ ũndũ o wothe mwega ekaga arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.

⁹ Na inyuĩ aathani-rĩ, ikagai ngombo cianyu o ro ũguo. Mũtigaciĩhitagĩre, tondũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani wacio, na nowe Mwathani wanyu, arĩ o kũu igũrũ, nake ndarĩ mũthutũkanio.

Indo cia Ngai cia Mbaara

¹⁰ Ũhoru wa kũrigĩrĩria ngũmwĩra atĩrĩ, gĩagai na hinya thĩinĩ wa Mwathani mũkĩhotithagio nĩ ũhoti wake mũnene.

¹¹ Mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara nĩguo mũhote gwĩtiiria mawara ma mũcukani.

¹² Nĩgũkorwo kũgiana gwitũ ti gwa kũgiana na arĩa marĩ na mwĩrĩ na thakame, no tũgianaga na aathani, na mothamaki, na maahinya ma gũkũ thĩ ĩno ĩrĩ nduma, o na mbũtũ cia maroho mooru marĩ kũrĩa igũrũ.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara, nĩguo mũkaahota gwĩtiiria mũthenya ũrĩa mũũru wakinya, na mwarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, no mwĩhaande.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwĩhaandei wega, mwĩhotorete mũcibi wa ũhoru ũrĩa wa ma njohero, na mwĩohete gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka ũthingu,

¹⁵ namo magũrũ manyu mũmahaarĩrie gũthiĩ kũhunjia Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa thayũ.

¹⁶ Hamwe na indo icio ciothe, oyai ngo ya wĩtikio, ĩrĩa mũrĩhotaga kũhoria nayo mĩguĩ yothe ĩrĩa yakanaga mwaki ya ũrĩa mũũru.*

¹⁷ Ningĩ ĩkĩrai ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio, na mwĩohe rũhiũ rwa njora rwa Roho, naruo nĩruo kiugo kĩa Ngai.

¹⁸ Na mũhooyage hĩndĩ ciothe na mahooya ma mĩthemba yothe, mũgĩthaitanaga mũrĩ na Roho. Mwarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, ikaragai mwĩhũgĩte, na mũhooyagĩre andũ arĩa aamũre hĩndĩ ciothe.

* **6:16** Ngo cia Aroma ciakoragwo ithondeketwo na njũũa. Ciarĩ nene na nyũmũ nĩguo ihote kũhoria mĩguĩ. Ciatobokagio maaĩ-inĩ nĩguo ciororoe.

19 O na niĩ mwene-rĩ, hooyagĩrai, niĩguo riĩria riĩothe ngũtumũra kanua, heagwo ciugo na ngaaria itegwĩtigĩra ngĩmenyithania hito ya Ũhoro-ũria-Mwega,

20 o ũria niĩ ndĩ mwarĩria wago, na noguo ũtũmĩte njohwo! Hooyagĩrai niĩguo ndĩũheanage itegwĩtigĩra, o ta ũria njagĩrĩrwo ni gwĩka.

Ngeithi cia Kũrigĩria

21 Tukiko, mũrũ wa Ithe witũ ũria mwende na ndungata iĩhokekete wĩra-inĩ wa Mwathani, niĩwe ũkũmwĩra maũndũ mothe, niĩgeetha o na inyuĩ mũmenye ũria ndariĩ na ũria njĩkaga.

22 Ndĩramũtũma kũri inyuĩ niĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kũmbe, niĩguo mũmenye ũhoro witũ ũria tũtariĩ, na niĩguo amũũmĩrie ngoro.

23 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrogĩa na thayũ, na wendani hamwe na wĩtikio ciũmĩte kũri Ngai Ithe witũ o na kuuma kũri Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

24 Wega wa Ngai ũrogĩa na arĩa othe mendete Mwathani witũ Jesũ Kristũ na wendo ũria ũtathiraga.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AFILIPĪ

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Timotheo, ngombo cia Kristũ Jesũ,

Marũa maya tũrandĩkĩra andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ arĩa mũrĩ kũu Filipi, hamwe na arori a kanitha, o na atungati aguo.

² Mũrogĩa na wega na thayũ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho rĩrĩa rĩothe ndaamũririkana.

⁴ Rĩrĩa rĩothe ngũmũhoera inyuothe-rĩ, ndĩmũhooyagĩra hĩndĩ ciothe ngenete.

⁵ Tondũ wa ngwatanĩro iitũ na inyuĩ harĩ Ūhoru-ũrĩa-Mwega, kuuma o mũthenya wa mbere nginya rĩu.

⁶ Nĩ nĩnjũũĩ ũndũ ũyũ na ma, atĩ Ngai ũrĩa waambĩrĩrie wĩra mwega thĩinĩ wanyu nĩegũthĩ na mbere kũũruta, na ndekũũtigithĩria ataũrĩkĩtie nginya mũthenya ũrĩa Kristũ Jesũ agaacooka.

⁷ Kuona atĩ mũkoragwo mũrĩ ngoro-inĩ yakwa, nĩ njagĩrĩrwo nĩkũigua ũguo nĩ ũndũ wanyu inyuothe; tondũ-rĩ, kana nĩ kuohwo njohetwo na mĩnyororo, kana nĩ kũrũrĩra na gwĩkĩra hinya Ūhoru-ũrĩa-Mwega, inyuĩ inyuothe nĩmũgwatanagĩra na nĩ thĩinĩ wa wega wa Ngai.

⁸ Ngai nĩ mũira wakwa atĩ nĩndĩmwĩriragĩria inyuothe ndĩ na wendo wa Kristũ Jesũ.

⁹ Na ũrĩa hooyaga nĩ atĩrĩ: atĩ wendani wanyu ũingĩhe mũno makĩria, mũkĩongagĩrĩrwo ũmenyo na ũkuũku wothe,

¹⁰ nĩgeetha mũhotage gũkũũrana maũndũ marĩa magĩrĩire makĩria ya marĩa mangĩ, na mũkoragwo mũrĩ atheru na mũtarĩ na ũcuuke o nginya mũthenya ũrĩa wa Kristũ,

¹¹ na mũtũũre mũiyũrĩtwo nĩ maciaro ma ũthingu marĩa monekaga na ũndũ wa Jesũ Kristũ, nĩguo Ngai akumagio na agoocagwo.

Mĩnyororo ya Paũlũ Gũtwarithia Ūhoru-ũrĩa-Mwega na Mbere

¹² Na rĩu ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda mũmenye atĩ maũndũ marĩa mangorete ti-itherũ nĩmatũmĩte Ūhoru-ũrĩa-Mwega ũthĩ na mbere.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩkũmenyekete wega nĩ arangĩri a nyũmba ya mũthamaki, o na kũrĩ andũ arĩa angĩ othe atĩ nĩ njohetwo na mĩnyororo nĩ ũndũ wa Kristũ.

¹⁴ Nĩ ũndũ wa ũrĩa njohetwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ aingĩ nĩmomĩrĩrio kwaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũmĩrĩru mũnene na matarĩ na guoya.

¹⁵ Nĩ ũhoru wa ma atĩ amwe mahunjagia Kristũ marĩ na ũiru na ngarari, no angĩ mahunjagia marĩ na ngoro njega.

16 Acio mahunjagia marĩ na ngoro njega-rĩ, mekaga ũguo marĩ na wendani, makĩmenyaga atĩ njigĩtwo gũkũ nĩ ũndũ wa kũrũĩra Ũhoro-ũria-Mwega.

17 Acio angĩ mahunjagia ũhoro wa Kristũ makienda kwĩgũna, matarĩ na ngoro theru, mageciiragia atĩ meka ũguo nĩmekũnyongererithia thĩna rĩu ndĩ muohe.

18 No rĩrĩ, ũcio ti ũndũ wa bata kũrĩ nĩ. Ũndũ ũria wa bata nĩ atĩ Kristũ nĩahunjagio na njĩra o yothe, o na ingĩtuĩka nĩ njĩra ya ũhinga, kana nĩ njĩra ya ũhoro wa ma. Na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngenaga.

Ĩ, o na no ngũthĩ na mbere na gũkena,

19 nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ ũndũ wa mahooya manyu na ũteithio ũria ũheanĩtwo nĩ Roho wa Jesũ Kristũ, maũndũ marĩa mangorete nĩmakagarũrũka matuĩke ma kũhonokia.

20 Nĩnjĩrĩgĩrĩre ngĩhĩahĩaga na ngehoka atĩ ndigaconoka o na atĩa, no atĩ ngorwo na ũmĩrĩru mũiganu nĩgeetha rĩu, na o ta ũria ndũire, Kristũ atũugagĩrio thĩnĩ wa mwĩrĩ wakwa, ingĩkorwo ndĩ muoyo o na kana nguĩte.

21 Nĩgũkorwo harĩ nĩ-rĩ, gũtũũra muoyo nĩ Kristũ, nakuo gũkua-rĩ, nĩ uumithio.

22 No rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtũũra muoyo ndĩ na mwĩrĩ nĩkuo kũngĩtũma wĩra wakwa ũgĩe na maciaro-rĩ, nĩ kĩ ingĩgithuura? Nĩ ndiũũ!

23 Nĩ nĩnguucanĩrio nĩ maũndũ maya meerĩ: Ndĩriragĩria gũthĩ ngatũũranie na Kristũ, na ũguo nĩguo wega makĩria;

24 no gũtũũra muoyo ndĩ na mwĩrĩ ũyũ nĩ ũndũ wanyu nĩ kwagĩrĩre mũno makĩria.

25 Na tondũ nĩmenyete ũguo kũna-rĩ, nĩnjũũ atĩ nĩngũtũũra muoyo, na nĩngũtũũrania na inyuĩ inyothe nĩguo ndũme mũthiige na mbere, na mũgĩe na gĩkeno nĩ ũndũ wa ũria mwĩtikĩtie,

26 nĩgeetha ndakorwo na inyuĩ rĩngĩ, gĩkeno kĩanyu kiyũrĩrĩre thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wakwa.

27 Na rĩrĩ, ũndũ ũria ũrĩ bata nĩ atĩ mũthiige na mũthiire ĩria yaganĩrĩre na Ũhoro-ũria-Mwega wa Kristũ, nĩgeetha ingĩũka kũmũrora kana njage gũũka, njiguage ũhoro wanyu o na itarĩ hamwe na inyuĩ menyage atĩ nĩmũkarĩte mwĩhaandĩte wega mũrĩ na roho o ro ũmwe, mũkĩrũrĩra wĩtikio wa Ũhoro-ũria-Mwega mũrĩ na ngoro ĩmwe,

28 mũtekũmakio o na atĩa nĩ arĩa mamũthũire. Naguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia kũrĩ o atĩ nĩmakanangwo, no atĩ inyuĩ nĩmũkahonokio, na Ngai we mwene nĩwe ũkaamũhonokia.

29 Nĩgũkorwo ha ũhoro wa Kristũ-rĩ, nĩmwĩtikĩrĩtio kũmwĩtikia, na to kũmwĩtikia kuo gwiki, o na kũnyariirwo nĩ ũndũ wake,

30 kuona atĩ nĩmũrarũa mbaara ĩria muonete ngĩrũa, na noyo mũraigua atĩ nĩ ndĩrarũa o na rĩu.

2

Kwĩgerekania na Wĩnyihia wa Kristũ

1 Mũngĩkorwo mũrĩ na ũndũ o wothe wa kũumanĩrĩria uumanĩte na ũria mũnyitithanĩtio na Kristũ, kana ũndũ o wothe wa kũhoorerania uumanĩte na wendani wake, o na kana wa kũgĩa na ngwatanĩro o

yothe yumanite na Roho, o na kana uhoru o wothe wa gucaayanira na wa kuguanira tha uumanite na Kristu-ri,

² gitumagei gikeno giakwa kuganire kuna ni undu wa gutuura muri a mwiciririe o ro umwe, na mwendaine na wendani o umwe, na muri kindu kimwe thini wa roho o na meciiria.

³ Mutikaneke undu mukienda kwiguna inyu ene, o na kana ni undu wa kwigaatha, no ikaragai mwinyihitie, o mundu agatuaga mundu uria ungini ni mwega makiria yake mwene.

⁴ O mundu wanyu ndakarumbuyagie maundu o maria mamukoni, no narumbuyagie maundu ma andu aria angini o namo.

⁵ Mwiciririe wanyu wagirirwo utuike o ta uria wari na Kristu Jesu:

⁶ We-ri, o na gutuika aari Ngai,

ndonire kuganana na Ngai taari undu wa gukumbatirio,

⁷ nowe nigutiganira aatiganirie unene wake wothe,

agituka ta ngombo,

agiciarwo ta andu a guku thi.

⁸ Nake ahaana ta mundu-ri,

akinyihia,

na agithika o nginya akuragwo,

o kuragwo kura kwa mutharaba!

⁹ Ni undu ucio, Ngai namutuugiririe o nginya iguru muno,

na akimuhe ritwa rira rikirite maria mangi mothe,

¹⁰ niguo ati thini wa ritwa ria Jesu maru mothe magaturio,

kuru iguru, na guku thi, o na rungu rwa thi,

¹¹ na ningi ati nimi ciothe ciumburage ati Jesu Kristu ni Mwathani, niguo Ngai Ithe witu agoocagwo.

Gukenga ta Njata

¹² Ni undu ucio, arata akwa endwa-ri, o ta uria mutuire mwathikaga, na to rira ndaari hamwe na inyu, no makiria riu itari hamwe na inyu-ri, thini na mbere kurutira uhonokio wanyu wira, mugitigagira na mukinainaga,

¹³ nigukorwo ni Ngai urutaga wira thini wanyu agatuma mwende gwikaga maundu make kuringana na wendi wake mwega.

¹⁴ Ikagai maundu mothe mutekunuguna na mutegukararania,

¹⁵ nigeetha mwage ucuuke na mutuike atheru, mutuike ciana cia Ngai itari na kauuguri muri thini wa ruciaro ruru ruogomu na rwaganu, na rira muri hamwe nao inyu mukengage ta njata thi yothe,

¹⁶ o murumitie kiugo kia muoyo, niguo ngaagia na undu wa kwirahira muthenya uria wa Kristu ati ndiahanyukire tuhuna kana giruta wira nginoga tuhuna.

¹⁷ No riri, o na ingituka ndiraitwo thakame iguru ria igongona na ndi iruta ria kunyuo, ni undu wa utungata uria mutungatagira Ngai uumanite na witikio wanyu-ri, ni ngenaga na ngacanjamuka hamwe na inyu inyothe.

¹⁸ Ni undu ucio, o na inyu nimgwirirwo nigukena na mucanjamuke hamwe na ni.

Timotheo na Epafarodito

19 Nĩngwĩhoka ndĩ thĩinĩ wa Mwathani Jesũ atĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo o narua, nĩgeetha o na nĩĩ ngaakena hĩndĩ ĩrĩa ngaatheo ũhoru wanyu.

20 Nĩgũkorwo ndirĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take, ũrĩa ũngĩrũmbũiya maũndũ manyu na ma.

21 Nĩgũkorwo andũ arĩa angĩ othe marũmbũyagia maũndũ mao ene, no ti maũndũ ma Jesũ Kristũ.

22 No inyuĩ nĩmũũĩ atĩ Timotheo nĩeyonanĩtie atĩ nĩ mũndũ mwega, tondũ o ta ũrĩa mwana atungataga hamwe na ithe-rĩ, noguo akoretwo agĩtungata hamwe na nĩĩ wĩra-inĩ wa kũhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega.

23 Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩrehoka kũmũtũma kũrĩ inyuĩ o ndaarĩkia kũmenya ũrĩa maũndũ makwa megũikara.

24 Nĩngĩ ndĩ na mwĩhoko thĩinĩ wa Mwathani atĩ nĩĩ mwene nĩngũũka o narua.

25 No rĩrĩ, nĩnguona kwagĩrĩire ndĩmũtũmĩre mũrũ wa Ithe witũ Epafarodito, ũrĩa tũrutaga wĩra na tũkarũĩrĩa ũhoru wa Ngai nake, na nĩwe mũtũmwo wanyu ũrĩa mwandũmĩire nĩguo arũmbũyagie mabata makwa.

26 Nĩgũkorwo nĩamwĩriragĩria inyuothe, na nĩaratangĩka tondũ nĩmwaiguĩte atĩ aarĩ mũrũaru.

27 Ti-itherũ aarĩ mũrũaru, o na aarĩ hakuhi gũkua. No Ngai nĩamũiguĩrĩire tha, na to we wiki waiguĩrĩrwo tha, no o na nĩĩ nĩanjiguĩrĩire tha nĩguo ndikae kũingĩhĩrwo nĩ kĩaha mũno.

28 Nĩ ũndũ ũcio, kũu nĩkĩo kĩratũma ndĩmũtũme na kwiyendera kũnene, nĩgeetha mwamuona rĩngĩ mũkene, na nĩĩ nyihanyiihĩrwo nĩ gũtangĩka.

29 Mwamũkĩrei wega thĩinĩ wa Mwathani mũrĩ na gĩkeno kĩnene, na mũtũĩage andũ arĩa mahaana take,

30 tondũ aarĩ hakuhi gũkua nĩ ũndũ wa wĩra wa Kristũ, ategũcaaĩra muoyo wake, nĩgeetha andeithĩrĩrie na ũteithio ũrĩa inyuĩ mũtangĩahotire kũũhe.

3

Ndũkanagĩe na Mwĩhoko thĩinĩ wa Mwĩrĩ

1 ũhoru wa kũrĩkĩrĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ nĩ atĩrĩ, kenagai thĩinĩ wa Mwathani! Ha ũhoru wa gũcookera rĩngĩ maũndũ o marĩa ndanamwandĩkĩra-rĩ, ũcio ti ũhoru wa kũũnogia, tondũ harĩ inyuĩ nĩ ũhoru wa kũmũtiirĩra.

2 Mwĩmenyagĩrĩrei andũ acio mahaana ta magui, o acio mekaga maũndũ mooru, na arĩa metemengaga mĩrĩ.

3 Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ tũruĩte kũna, ithuĩ arĩa tũhooyaga na Roho wa Ngai, o ithuĩ arĩa twĩrahaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, nague mwĩhoko witũ tũtiũigaga thĩinĩ wa mwĩrĩ,

4 o na gũtũka o na nĩĩ mwene ingĩenda-rĩ, ndĩ na itũmi cia gũtũma ndĩhokage ũhoru wa mwĩrĩ.

Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩ o wotho wĩciiragia atĩ arĩ na itũmi cia kũgĩa na mwĩhoko thĩinĩ wa mwĩrĩ, nĩĩ nĩndĩmũkĩrĩtie.

5 Nĩgũkorwo nĩĩ ndaruithirio ndĩ na ũkũrũ wa thikũ inyanya, na ndĩ wa rũciaro rwa andũ a Isiraeli, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini, na ndĩ

Mūhibirania waciaritwo nĩ Ahibirania. Ha ũhoro ũkoniĩ watho-rĩ, ndĩ Mūfarisai;

⁶ na ha ũhoro ũkoniĩ kīyo-rĩ, ndaatũire nyariiraga kanitha; na ha ũhoro wa ũthingu ũrĩa uumanaga na watho-rĩ, ndiarĩ na ũcuuke.

⁷ No rĩrĩ, maũndũ mothe marĩa ndaatuaga atĩ maarĩ na uumithio kūrĩ nĩ-rĩ, rĩu ndĩmonaga marĩ ma tũhũ nĩ ũndũ wa kũgĩa na Kristũ.

⁸ Makĩria ma ũguo-rĩ, maũndũ mothe ndĩmatuaga nĩ ma tũhũ ndamagerekania na ũmenyo ũrĩa ũkĩrĩte maũndũ mothe ũrĩa uumanĩte na kũmenya Kristũ Jesũ Mwathani wakwa. Nĩ ũndũ wake-rĩ, nĩ ndoorirwo nĩ indo ciothe, na nĩ ngĩcitua o ta mahuti ma gũteo, nĩgeetha ndĩgĩre na Kristũ,

⁹ na ngoragwo ndĩ thĩinĩ wake, itarĩ na ũthingu wakwa mwene ũrĩa uumanaga na watho, no ũkorwo arĩ ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtĩkia Kristũ; ũguo nĩ kuuga, ũthingu ũrĩa uumaga kūrĩ Ngai, na wonekaga na ũndũ wa gwĩtĩkia.

¹⁰ ũndũ ũrĩa nĩ ngwenda-rĩ, nĩ kũmenya Kristũ, na menye hinya wa kũriũka gwake, na ngwatanĩre nake mĩnyamaro-inĩ yake, na haanane nake ũhoro-inĩ wake wa gũkua,

¹¹ nĩguo kũngĩhoteka, ngaariũkio nyume kūrĩ arĩa akuũ.

Kwĩrutanĩria Gũkina Mũthia

¹² Ndiroiga atĩ nĩndĩkĩtie kwamũkĩra maũndũ macio mothe, o na kana ngarĩkia gũtuũka mwaĩrĩru kũna, no nĩndĩrutanaĩria na kīyo nĩgeetha ndĩnyĩitĩre o ũndũ ũrĩa ndanyĩitĩrwo nĩ Kristũ Jesũ.

¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndigĩtua atĩ nĩ mwene nĩndĩkĩtie kwĩnyĩitĩra ũndũ ũcio. No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa nĩkaga no ũmwe: Nĩkũriganĩrwo ndiganagĩrwo nĩ maũndũ marĩa mahĩtũku, na ngerutanĩria mũno gũkinyĩra maũndũ marĩa marĩ mbere,

¹⁴ ngerutanagĩria gũthĩĩ ndorete na mbere nĩguo hootane heo kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga, na nĩkĩo aanjĩtĩre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ atĩ nĩguo thĩĩ igũrũ.

¹⁵ Ithuothe arĩa tũrĩ andũ agima-rĩ, twagĩrĩrwo nĩtũtũũre twĩciiragia o ũguo. Na hangĩkorwo nĩ harĩ andũ marĩ na meciiria mangĩ-rĩ, o na hau Ngai nĩarĩmũguũrĩria.

¹⁶ No rĩrĩ, rekei tũtũũre kũringana na maũndũ marĩa tũrĩkĩtie kũgĩa namo.

¹⁷ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nyiitanĩrai na arĩa angĩ ũhoro-inĩ wa kwĩgerekania na nĩ, na ningĩ mũbaarage wega andũ arĩa matũũraga na mũtũũrĩre o ũrĩa twamuonereirie.

¹⁸ Nĩgũkorwo, o ta ũrĩa ndanamwĩra kaingĩ mbere ĩyo, na o na rĩu no ngũcookera rĩngĩ ũhoro ũcio ndĩ na maithori, andũ aingĩ matũũraga marĩ thũ cia mũtharaba wa Kristũ.

¹⁹ Andũ acio-rĩ, kũrigĩrĩria kwao nĩ mwanangĩko, ngai yao nĩ nda ciao, namo maũndũ ma kũmaconora nĩmo riiri wao. Ningĩ meciiragia o maũndũ ma gũkũ thĩ.

²⁰ No rĩrĩ, bũrũri ũrĩa tũrĩ aguo kĩũmbe nĩ kũũrĩa igũrũ. Na ithuĩ nĩtwetagĩrĩra Mũhonokia ũrĩa ũkoima kũu, na nĩwe Mwathani Jesũ Kristũ,

²¹ ũrĩa ũkaagarũra mĩrĩ ĩno iitũ mĩhinyaru nĩgeetha ĩhaanano na mwĩrĩ wake ũcio ũrĩ riiri, nĩ ũndũ wa hinya ũrĩa ũmũhotithagia gwatha maũndũ mothe.

4

1 Nĩ ùndũ ùcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o inyuĩ nyendete na ngeriragĩria kũmuona, nĩ inyuĩ gĩkeno giakwa na thũmbĩ yakwa. Endwa akwa, ũguo nĩguo mũbatĩi kwĩhaanda mūrũmĩte thĩinĩ wa Mwathani.

Gũthaithana

2 Nĩngũthaitha Euodia o na thaithe Sunutuke nĩgeetha maiguane thĩinĩ wa Mwathani.

3 Ī-ni, o na nĩngũkũũria, wee mūrata wakwa wa ma, wee tũrutithanagia wĩra ta tuohetwo icooki rĩmwe, teithagia atumia acio, arĩa maarũĩrĩre Ūhoro-ũrĩa-Mwega marĩ hamwe na nĩ, o na Klementi na andũ arĩa angĩ marutithanagia wĩra hamwe na nĩ, arĩa marĩtwa mao mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo.

4 Ikaragai mũkenete hĩndĩ ciothe mūrĩ thĩinĩ wa Mwathani. O na nĩ nguuga o rĩngĩ: Ikaragai mũkenete!

5 Rekei gũkirĩrĩria kwanyu kũmenyeke nĩ andũ othe. Mwathani arĩ hakuhi gũũka.

6 Mũtigatangĩke ngoro nĩ ùndũ o na ũrĩkũ, no rĩrĩ, menyithagiai Ngai maũndũ marĩa mothe mwendaga, mũkĩmũhooyaga, na mũkĩmũthaithaga, o na mũkĩmũcookagĩria ngaatho.

7 Naguo thayũ wa Ngai, ũrĩa ũtangĩmenyeka ũrĩa ũtariĩ, nĩũrĩmenyagĩrĩra ngoro cianyu o na meciiria manyu thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

8 Ūhoro wa kũrĩkĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ maũndũ marĩa ma ma, na marĩa ma gũtũika, na marĩa ma kĩhooto, na marĩa matheru, na marĩa ma kwendeka, na marĩa ma kwĩrĩrĩrio, angĩkorwo kũrĩ maũndũ mega kũna na ma kũgaathĩrĩrio-rĩ, mwĩciiragiei ũhoro wa maũndũ ta macio.

9 Namo maũndũ marĩa mwerutire, kana mũkĩamũkĩra kana mũkĩigua kuuma kũrĩ nĩ, o na kana mũkĩona thĩinĩ wakwa, mekagei arĩ mo. Nake Ngai wa thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

Ngaatho nĩ ùndũ wa Itheo Ciao

10 Nĩngũkena mũno thĩinĩ wa Mwathani nĩkuona atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩmũrurumũkĩtie ũhoro wanyu wa kwĩnĩjĩria. Ti-itherũ nĩmũreĩnĩjĩragia, no mũtirarĩ na mweke wa kuonania ũguo.

11 Ndiroiga ũguo nĩ ùndũ nĩmbataire, nĩgũkorwo nĩndĩrutĩte kũiganĩra o ũrĩa kũngĩkorwo kũhaana.

12 Nĩmenyete ũhoro wa gũikara ndĩ mũkĩaru, na ngamenya ũhoro wa gũikara ndĩ mūtongu. Nĩndĩrutĩte hitho ya gũikara njiganĩre ùndũ-inĩ o wothe na maũndũ-inĩ mothe, kana nĩ kũhũũna, kana nĩ kũhũũta, kana nĩ kũngĩhĩrwo, o na kana nĩ kwaga.

13 Nĩhotaga gwĩka maũndũ mothe na ùndũ wa Kristũ ũrĩa ũheaga hinya.

14 No, nĩmwekire wega nĩkũnyĩtanĩra na nĩ mathĩina-inĩ makwa.

15 Makĩria ma ũguo, o ta ũrĩa inyuĩ andũ Afilipi mũkũmenya-rĩ, matukũ-inĩ ma mbere rĩrĩa mwahunĩjĩrio Ūhoro-ũrĩa-Mwega, hĩndĩ rĩa ndoimire Makedonia, gũtirĩ kanitha o na ũmwe wanyĩtanĩre na nĩ harĩ ũhoro wa kũheana kana kwamũkĩra, tĩga o inyuĩ;

16 nĩgũkorwo o na rĩrĩa ndaarĩ Thesalonike, nĩmwandũmagĩra ũteithio kainĩgĩ hĩndĩ rĩa ndaakoragwo mbataire.

¹⁷ Ti atĩ nĩ kĩheo ndĩracaria kuuma kũrĩ inyuĩ, no ndĩracaria kĩrĩa kĩngĩgwo mũthiithũ-inĩ wanyu.

¹⁸ Nĩnyamũkĩrĩte indo nyingĩ mũno makĩria; nĩndeheirwo indo cia kũnjigana, nĩgũkorwo rĩu nĩnyamũkĩrĩte iheo iria mwanengerire Eparodito andehere. Indo icio nĩ ta maruta marĩ na mũtararĩko mwega, marĩ igongona rĩtĩkĩrĩku rĩa gũkenia Ngai.*

¹⁹ Nake Ngai wakwa nĩarĩkĩragĩrĩria kũmũhe kĩrĩa gĩothe mũngĩkorwo mũbataire, akĩmũtanahagĩra na ũtonga wake ũrĩa wĩ riiri thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁰ Nake Ngai, o we Ithe witũ, arogoocwo nginya tene na tene. Amen.

Ngeithi cia Mũthia

²¹ Geithiai andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa tũrĩ nao nĩmamũgeithia.

²² Andũ othe arĩa aamũre nĩmamũgeithia, na makĩria arĩa a mũciĩ wa Kaisari.

²³ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu. Amen.

* **4:18** Iruta rĩa mũtararĩko mwega thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gikũrũ rĩarĩ igongona rĩa gũcookia ngaatho na kũgooca Ngai.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AKOLOSAI

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa wendo wa Ngai, tũrĩ hamwe na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

² Tũramũtũmĩra marũa maya inyuĩ andũ arĩa aamũre, o inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mŭtũire mŭrĩ ehokeku thĩinĩ wa Kristũ kũu Kolosai:

Mũrogiã na wega na thayũ ciუმite kũrĩ Ngai Ithe witũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Hĩndĩ ciothe rĩrĩa tũkũmũhoera, nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ,

⁴ tondũ nĩtũiguĩte ũhoru wa ũrĩa mwĩtĩkĩtie Kristũ Jesũ, o na ũrĩa mwendete andũ arĩa othe aamũre,

⁵ nague nĩ wĩtkio na wendani iria ciumanaga na kũrĩgĩrĩro kĩrĩa mũigĩrwo kũu igũrũ na kĩrĩa mũrĩkĩtie kũigua ũhoru wakĩo thĩinĩ wa ũhoru ũrĩa wa ma, na nĩguo ũhoru-ũrĩa-Mwega

⁶ ũrĩa ũmũkinyĩre. Kũndũ guothe gũkũ thĩ ũhoru-ũyũ-Mwega nĩũraciara maciario na nĩũratheerema, o ta ũrĩa ũkoretwo ũgĩka gatagatĩ-inĩ kanyu kuuma mũthenya ũrĩa mwaũiguire na mũkĩmenya wega wa Ngai na ma.

⁷ Mwamenyire ũhoru ũcio kuuma kũrĩ Epafara, ũrĩa twendete, na mũruti wĩra hamwe na ithuĩ o we mũtungatĩri wa Kristũ wa kwĩhokeka ithenya riitũ,

⁸ na nowe ũtũheete ũhoru wa ũrĩa mwendaine mŭrĩ thĩinĩ wa Roho.

⁹ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, kuuma mũthenya ũrĩa twaiguire ũhoru ũcio wanyu, tũtirĩ twatigithĩria kũmũhoera, tũgĩthathaga Ngai amũiyũrie ũmenyo wa wendi wake, na amũheage ũũgĩ na ũtaũku wothe maũndũ-inĩ mothe ma kĩiroho.

¹⁰ Na tũhooyaga ũguo nĩguo mũhote gũtũũra mũtũũrĩre ũringaine na ũrĩa Mwathani endaga na mũmũkenagie maũndũ-inĩ mothe: mũciarage maciario mawĩra-inĩ mothe mega marĩa mũrutaga, na mũkũrage thĩinĩ wa ũmenyi wa kũmenyana na Ngai,

¹¹ mũgũkagĩrwo hinya na ũhoti wothe kũringana na hinya wake ũrĩ na riiri nĩgeetha mũhote gũkiragĩrĩria mũno mũtegũthethũka na mŭrĩ na gĩkeno,

¹² na mũgĩcookagĩria Ithe witũ ngaatho, ũrĩa ũmũtuĩte aagĩrĩru a kũgaya igai rĩa arĩa aamũre ũthamaki-inĩ wa ũtheri.

¹³ Nĩgũkorwo Ngai nĩatũhonoketie, agatũruta ũthamaki-inĩ wa nduma, na agatũthaamĩria ũthamaki-inĩ wa Mũriũ ũrĩa endete mũno,

¹⁴ thĩinĩ wake-rĩ, nĩtũkũrĩtwo na tũkarekerwo mehia maitũ.

Ũnene wa Kristũ

¹⁵ ũcio nĩwe mũhianĩre wa Ngai ũrĩa ũtonekaga, na nĩwe irigithathi harĩ indo ciothe iria ciombirwo.

¹⁶ Nĩgũkorwo nĩwe wombire indo ciothe: indo iria irĩ igũrũ na iria irĩ thĩ, iria cionekaga na iria itonekaga, o na angĩkorwo nĩ itĩ cia ũnene kana maahinya, kana aathani o na kana arĩa marĩ ũhoti; indo ciothe ciombirwo nĩwe na nĩguo ituĩke ciake.

17 Kristũ nĩwe warĩ kuo mbere ya indo ciothe, nacio indo ciothe itũũraga inyiitihanĩtio nĩwe.

18 Ningĩ nĩwe mũtwe wa mwĩrĩ, arĩ guo kanitha; na nĩwe kĩambĩrĩria na irigithathi harĩ andũ arĩa manariũka, nĩgeetha thĩinĩ wa maũndũ mothe atuĩke nĩwe mũtũũgĩrie kũrĩ indo ciothe.

19 Nĩgũkorwo Ngai nĩoonire arĩ wega atĩ ũiyũru wa Ngai wothe ũikare thĩinĩ wake,

20 na nĩ ũndũ wa Kristũ indo ciothe ituĩke cia kũiguithanio na Ngai, iria irĩ thĩ o na kana iria irĩ igũrũ, nĩ ũndũ wa ũrĩa aarehire thayũ na ũndũ wa thakame yake, irĩa yaitirwo mũtharaba-inĩ.

21 Hĩndĩ ĩmwe inyuĩ mwatũire mwamũranĩtio na Ngai na mwarĩ thũ ciale meciiria-inĩ manyu nĩ ũndũ wa mĩtugo yanyu mĩũru.

22 No rĩu nĩamũiguithanĩtie na Kristũ na ũndũ wa ũrĩa aakuire arĩ na mwĩrĩ nĩgeetha amũrũgamie mbere yake mũrĩ atheru, na mũtarĩ na ũũgũ, o na mũtarĩ na ũcuuke,

23 mũngĩthĩĩ na mbere na gwĩtĩkia mwĩhaandĩte na mũrĩ arũmu, na mũtekwenyenyeka kuuma kũrĩ kĩĩrĩgĩrĩro kĩrĩa kĩnyĩtĩrĩrwo nĩ Ũhoru-ũrĩa-Mwega. Ũhoru ũcio nĩguo Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa mwaiguire, na ũrĩa ũhunjĩtio kũrĩ ciũmbe ciothe cia gũkũ thĩ, na nĩguo nĩ Paũlũ nduĩkĩte ndungata yaguo.

Paũlũ Kũnoga nĩ ũndũ wa Kanitha

24 Na rĩu nĩngenete nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa thĩinĩtio namo nĩ ũndũ wanyu, na ngaiyũrĩrĩria thĩinĩ wa mwĩrĩ wakwa kĩrĩa gĩtigaire ũhoru-inĩ wa kũnyamario gwa Kristũ, ngamaiyũrĩrĩria nĩ ũndũ wa mwĩrĩ wake, na nĩguo kanitha.

25 Na nĩ ndaatuirwo ndungata yaguo na ũndũ wa gũtũmwo nĩ Ngai ndĩmũrehere ũhoru wa Ngai mũũmenye kũna,

26 na nĩ guo hitho ĩrĩa itũire ĩrĩ hithe kuuma o tene, njjarwa na njjarwa, no rĩu nĩũguũrĩrio arĩa aamũre.

27 O acio nĩo Ngai oonire arĩ wega kũmenyithia hitho ya ũtonga ũrĩa ũrĩ riiri kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nayo hitho ĩyo nĩ atĩ Kristũ arĩ thĩinĩ wanyu, o we kĩĩrĩgĩrĩro gĩa gũkaagĩa na riiri.

28 Ũcio nĩwe tũhunjagia, tũgĩtaaranaga na tũkĩrutaga o mũndũ wothe tũrĩ na ũũgĩ wothe, nĩgeetha tũkarũgamia o mũndũ wothe aagĩrĩre kũna thĩinĩ wa Kristũ.

29 Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ nĩndĩĩnogagia, ngĩĩgiaga kũringana na hinya wake wothe, ũrĩa ũrutaga wĩra na hinya thĩinĩ wakwa.

2

1 Nĩngwenda mũmenye ũrĩa ndĩĩgiaga nĩ ũndũ wanyu, na nĩ ũndũ wa andũ arĩa marĩ Laodikia, o na nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ maanyona nĩ mwene.

2 Ndĩĩgiaga ũguo nĩgeetha magĩe na ũmĩrĩru wa ngoro na magĩe na ũrũmwe mohanĩtio nĩ wendani, na nĩgeetha maingĩhĩrwo nĩ ũtonga wa kũmenya wega ũhoru wa hitho ya Ngai, na nĩyo Kristũ,

3 ũrĩa thĩinĩ wake kũhithĩtwo mĩthĩthũ yothe ya ũũgĩ na ũmenyo.

4 Ndĩramwĩra ũguo nĩgeetha mũndũ o na ũrĩkũ ndakanamũheenie na ngarari cia mawara.

5 Nīgūkorwo o na ndatuika ndirī hamwe na inyuī thīinī wa mwīrī, ndī hamwe na inyuī thīinī wa roho, na ngakena nikuona ūrīa mūrī mībango mīega, na ūrīa wītīkio wanyu thīinī wa Kristū ūrī mūrūmu.

Kuohorwo Mawatho-inī ma Andū nī ūndū wa Kristū

6 Nī ūndū ūcio-rī, o ta ūrīa mwamūkīrire Kristū Jesū arī Mwathani, thīi na mbere gūtūūra thīinī wake,

7 mūhaandītwo na mūgaakwo thīinī wake, na mūkīongagīrīrwo hinya thīinī wa wītīkio o ta ūrīa mwarutirwo, na mūkīrīrīrie gūcokia ngaatho.

8 Mwīmenyererei mūdū o na ūrīkū ndakanamūtahe meciiria na maūgī ma maheeni ma tūhū, marīa moimanaga na mītugo ya andū na irīra iria cia ndūire cia thī īno, no ti kuuma kūrī Kristū.

9 Nīgūkorwo ūiyūru wothe wa Ūngai ūtūūruga thīinī wa Kristū arī na mwīrī,

10 na inyuī nīmūiyūrītwo nī muoyo thīinī wa Kristū, ūrīa arī we Mūnene igūrū rīa hinya o wothe na ūhoti o wothe.

11 O na inyuī nīmwaruire thīinī wake, na ti na ūndū wa moko ma andū, no nī ūndū wa kwehererio mūtūūrīre wa mehīa, kūringana na irua rīrīa rīruithanagio nī Kristū.

12 Nīgūkorwo nīgūthikwo mwathikirwo hamwe nake rīrīa mwa-batithirio, na mūkīrīūkio hamwe nake nī ūndū wa gwītīkia hinya wa Ngai, ūrīa wamūrīūkirie akiuma kūrī arīa akuū.

13 Hīndī irīa mwakuīte nī ūndū wa mehīa manyu na mūgaikara ta mūtaruīte nī ūndū wa mūtūūrīre wanyu wa mehīa-rī, Ngai nīatūmire mūgīe na muoyo hamwe na Kristū. Ngai nīatūrekeire mehīa maitū mothe,

14 na aarīkia gūtharia watho ūrīa warī mwandīke hamwe na mūtabarīre wago, o ūcio watūthitangaga na watūire ūreganīte na ithuī-rī; akīweheria na ūndū wa kūūhūrīra mīcumarī mūtharaba-inī.

15 Thuutha wa gūtooria maahinya na monene macio-rī, nīamonanirie mbere ya mūingī, akīrūūhagia nī ūndū wa ūrīa aamatooretie mūtharaba-inī.

16 Nī ūndū ūcio mūtikanareke mūdū o na ūrīkū amūtūire ciira nī ūndū wa irio iria mūrīaga, kana kīrīa mūnyuuaga, kana ūhoroinī wa mīthenya irīa mīamūre, kana gūkūngūira Karūgamo ka Mweri, o na kana mūthenya wa Thabatū.

17 Maūndū macio no kīruru kīa maūndū marīa magooka; no rīrī, ma yamo-rī, nī Kristū we mwene.

18 Mūtikanareke mūdū o na ūrīkū, ūrīa wendete gwītua mūhooreri, na akahooyaga arāka, atūme mūtunywo kīheo kīrīa mūtanyīte kuona. Mūdū ta ūcio nīataaragīria na nīra nene maūndū marīa onete, na mwīciirīrie wake ūtarī wa kīiroho ūgatūma etīe nī ūndū wa meciiria make ma tūhū.

19 Mūdū ta ūcio ndegwatanītie na Mūtwe, ūrīa arī we ūnyīitagīrīra mwīrī wothe, akaūnyītithania hamwe na nyunīro ciohanītio na mīkiha, nago ūgakūra o ta ūrīa Ngai atūmaga ūkūre.

20 Atīrīrī, angīkorwo inyuī nīmwakuire hamwe na Kristū, na mūgītigana na irīra iria cia ndūire cia thī īno-rī, nī kī gītūmaga mwathīkire mawatho mayo, ta mūtūire mūrī a thī?

21 Namō nī ta maya: “Ndūkanyiite! Ndūgacame! Ndūkahutie!”

²² Maündũ macio mothe maraaria ũhoro wa indo iria ithiraga bata ciarĩkia kũhũthĩrwo, tondũ icio no irĩra na wathani na ũrutani wa andũ.

²³ Ti-itherũ, mĩtabarĩre ta ĩyo yonekaga ta ĩrĩ na ũũgĩ, nĩ undũ wa mĩhoere yao ĩrĩa methuurĩre, na ũhooreri wa gwĩtua, na kwĩnyerekia, no makaaga kuona bata wa kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ.

3

Mawatho ma Mũtũũrĩre Mũtheru

¹ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu nĩmũriũkĩtio hamwe na Kristũ-rĩ, ngoro cianyu nĩkĩrũmbũyagie maündũ marĩa ma igũrũ, o kũrĩa Kristũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai.

² Mecirĩa manyu nĩmecirragie maündũ marĩa ma igũrũ, no ti maündũ marĩa ma thĩ ĩno.

³ Nĩgũkorwo nĩmwakuire, nago muoyo wanyu rĩu nĩmũhithe hamwe na Kristũ thĩinĩ wa Ngai.

⁴ Na rĩrĩa Kristũ, ũrĩa arĩ we muoyo witũ, akoonekana-rĩ, hĩndĩ ĩyo o na inyuĩ nĩmũkonekana hamwe nake mũrĩ na riiri.

⁵ Nĩ undũ ũcio-rĩ, tuagai maündũ mothe ma mwĩrĩ ũyũ wa ndũire ta makuĩte namo nĩ ta: ũhũũri-maraya, na mecirĩa mathũku, na thuti cia mwĩrĩ, na merirĩria mooru, na ũkoroku, nago no undũ ũmwe na kũhooya mĩhianano.

⁶ Tondũ wa maündũ macio, mang'ũrĩ ma Ngai nĩmarooka.

⁷ O na inyuĩ mwatũire mũthiiga na mĩthĩire ĩyo mũtũũrĩre-inĩ ũrĩa mwatũũraga mbere ĩyo.

⁸ No rĩu no nginya mwĩaũre maündũ maya mothe, namo nĩ, marakara, na mang'ũrĩ, na rĩmena, na njambanio, na kwaria maündũ ma thoni na kanua.

⁹ Tigagai kũheenania mũndũ na ũrĩa ũngĩ, kuona atĩ nĩmwĩyaũrĩte mũndũ ũrĩa wa tene na ciĩko ciake,

¹⁰ na mũkehumba mũndũ ũngĩ mwerũ, ũrĩa werũhagio nginya agĩe na ũmenyo na agĩe na mũhianĩre wa ũrĩa wamũũmbire.

¹¹ Na ũhoro-inĩ ũcio hatirĩ Mũyunani kana Mũyahudi, mũndũ mũruu kana mũndũ ũtarĩ mũruu, kana mũndũ mũcenji,* kana Mũsikuthi,† kana mũndũ ngombo kana ũtarĩ ngombo, no Kristũ nĩwe maündũ mothe, na arĩ thĩinĩ wa maündũ mothe.

¹² Nĩ undũ ũcio-rĩ, tondũ mũrĩ andũ athuure nĩ Ngai, andũ atheru na mendetwo mũno nĩwe, mwĩhumbei ũiguanĩri wa tha, na gũtugana, na kwĩnyiihia, na kũhoorera na gũkirĩrĩria.

¹³ Kiranagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũrekanagĩre rĩrĩa mũndũ angĩkorwo ekĩtwo ũuru nĩ ũrĩa ũngĩ. Rekanagĩrai o ta ũrĩa Mwathani aamũrekeire inyuĩ.

¹⁴ Ningĩ gũkĩra maündũ macio mothe mega-rĩ, gĩai na wendani, tondũ nĩguo wohanagia maündũ mothe hamwe nĩguo magĩrĩre kũna.

¹⁵ Rekei thayũ wa Kristũ wathanage ngoro-inĩ cianyu, tondũ inyuĩ mũrĩ ta ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe-rĩ, mwetũirwo thayũ. Na ningĩ mũcookagie ngaatho.

* **3:11** "Acenji" nĩ andũ arĩa mataaragia rũthiomi rwa Kĩyunani, na nĩmeciirragĩrio matiarĩ na ũthii wa na mbere. † **3:11** Asikuthi maarĩ andũ ooru mũno, na andũ angĩ maamonaga matariĩ ta nyamũ.

16 Rekei ūhoru wa Kristū ūtūūrage ūingĩhite mūno thĩinĩ wanyu, mūkĩrutanaga na mūgĩtaaranaga mūndū na ūrĩa ūngĩ mūrĩ na ūūgĩ mūingĩ, o mūkĩinaga thaburi, na nyĩmbo cia Ngai, o na nyĩmbo cia kĩiroho, mūrĩ na ngaathu harĩ Ngai ngoro-inĩ cianyu.

17 Na ūndū ūrĩa wothe mūrĩkaga, mūkĩaria kana mūgũka ūndū, wĩkagei wothe rĩitwa-inĩ rĩa Mwathani Jesũ, mūgĩcookagĩria Ngai Ithe witũ ngaathu thĩinĩ wake.

Mawathu thĩinĩ wa Mĩcĩi ya Akristiano

18 Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu, o ta ūrĩa kwagĩriire thĩinĩ wa Mwathani.

19 Na inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu na mūtĩkamakūūmage.

20 O na inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu maūndū-inĩ mothe, nĩgũkorwo gwĩka ūguo nĩgũkenagia Mwathani.

21 Na inyuĩ maithe-rĩ, mūtĩkarakaragie ciana cianyu, itikae gũkua ngoro.

22 Na inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ maūndū-inĩ mothe, na to hĩndĩ ĩrĩa maramuona atĩ nĩgeetha mamwende, no maathĩkagĩrei mūrĩ na ngoro itarĩ na ūhinga na nĩ ūndū wa gũtĩia Mwathani.

23 Na rĩrĩ, ūndū o wothe ūrĩa mūrĩkaga, wĩkagei na ngoro yanyu yothe, taarĩ Mwathani mūraruĩra wĩra, no ti andũ,

24 mūkĩmenyaga atĩ nĩmũkaamũkĩra igai kuuma kūrĩ Mwathani rĩrĩ kĩheo kĩanyu. Nĩ Mwathani Kristū mūtungatagĩra.

25 Mūndū o wothe ūrĩa wĩkaga ūuru nĩakarĩhwo kũringana na ūuru wake, na gũtirĩ gũtĩra mūndū maũthĩ.

4

1 Inyuĩ aathani-rĩ, ĩkagai ngombo cianyu maūndū marĩa magĩriire na marĩa marĩ kĩhooto, tondũ nĩmũũĩ o na inyuĩ mūrĩ na Mwathu wanyu kũrĩa igũrũ.

Mataaro mangĩ

2 Mwĩheanagei na kĩyo ūhoru-inĩ wa kũhooya, mwĩiguĩte na mūgĩcookagĩria Ngai ngaathu.

3 Na mūtũhooyagĩre o na ithuĩ, nĩgeetha Ngai ahingũriire ndũmirĩri iitũ mūrango, nĩgeetha tũhunjagie ūhoru wa hitho ya Kristū, ūhoru ūrĩa nĩ njohetwo nĩ ūndũ waguo.

4 Hooyagai nĩgeetha ndũhunjagie na andũ magataũkĩrwo wega, o ta ūrĩa njagĩriirwo nĩ gwĩka.

5 Tuĩkagai oogĩ harĩ maūndū marĩa mūrĩkaga andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu; mūtegũte mweke ūrĩa mūrĩ naguo wa gwĩka wega.

6 Na mūkĩaria, aragai hĩndĩ ciothe mūiyũritwo nĩ wega wa Ngai, nayo mĩario yanyu ĩtuĩke ta ĩkĩritwo cumbĩ, nĩgeetha mūmenyage ūrĩa mūrĩcookagĩria o mūndũ.

Ngeithi cia Mũthia

7 Tukiko nĩakamũhe ūhoru wakwa wothe. Ũcio nĩ mūrũ wa Ithe witũ twendete mūno, nĩ ndungata ya kwĩhokeka na tũtungataga nake thĩinĩ wa Mwathani.

8 Ndamūtũma kūrĩ inyuĩ nĩ ūndũ wa ūhoru ūyũ kũmbe, atĩ mūmenyithio wega ūrĩa ithuĩ tũhaana, na ningĩ atĩ amũmĩrĩrie ngoro.

⁹ Megũũka na Onesimo, mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku na ũrĩa twendete mũno, nake nĩ ũmwe wanyu. Acio nĩmekũmũhe ũhoru wa ũrĩa maũndũ mothe marekĩka gũkũ.

¹⁰ Nĩmwageithio nĩ Arisitariko ũrĩa tuohetwo nake, o na Mariko nĩamũgeithia, ũrĩa mũihwa wa Baranaba. (Nĩmwĩritwo ũhoru wake; angĩũka kũrĩ inyuĩ-rĩ, mwamũkĩrei.)

¹¹ Jesũ ũrĩa wĩtagwo Jusito o nake nĩamũgeithia. Acio no-o Ayahudi thĩinĩ wa arĩa tũrutithanagia wĩra wa ũthamaki wa Ngai nao, na nĩmatuĩkĩte a kũnyũmĩrĩria.

¹² Epafara, ũrĩa arĩ ũmwe wanyu na ndungata ya Kristũ Jesũ, nĩamũgeithia. We nĩamũhooyagĩra mũno hĩndĩ ciothe, nĩguo mũhote kwĩhaanda wega ũhoru-inĩ wothe wa kũhingia wendĩ wa Ngai, mũrĩ agima na mũrĩ na kũirĩgĩrĩro gĩkinyanĩru.

¹³ Nĩ ndĩ na ũira wake atĩ nĩarutaga wĩra na hinya, akenogia nĩ ũndũ wanyu, na nĩ ũndũ wa arĩa marĩ Laodikia na Hierapoli.

¹⁴ Nĩmwageithio nĩ Luka ũrĩa ndagĩtarĩ, mũrata witũ twendete mũno,* o na Dema.

¹⁵ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ kũu Laodikia, na mũgeithie Numifa na andũ a kanitha ũrĩa ũrĩ gwake mũciĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, mwarĩkia gũthomerwo marũa maya, matũmei magathomerwo andũ a kanitha wa Laodikia, na inyuĩ no nginya muone atĩ nĩmwathoma marũa ma kuuma kanitha wa Laodikia.

¹⁷ Na mwĩre Arikipo atĩrĩ: "No nginya wone atĩ nĩwarĩkia wĩra ũrĩa wamũkĩrĩre thĩinĩ wa Mwathani."

¹⁸ Nĩ Paũlũ nĩ nĩ ndaandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa. Ririkanai atĩ ndĩ muohe na mũnyororo. Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

* **4:14** Luka nĩwe wandĩkĩte ũhoru wa Paũlũ thĩinĩ wa ibuku rĩa Atũmwo, na aarĩ mũthiritũ ng'endo-inĩ ciake cia ũmiceni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Wega na thayũ wa Ngai irogĩa na inyuĩ.

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Witũkio wa Athesalonike

² Nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu inyuothe, tũkĩmũgwetaga mahooya-inĩ maitũ.

³ Rĩrĩa tũkũmũhoera tũrĩ mbere ya Ngai o we Ithe witũ-rĩ, nĩtũrĩkanaga tũtegũtigithĩria wĩra wanyu ũrĩa uumanĩte na gwĩtũkia, na kwĩnogia kwanyu kũrĩa kũrehagwo nĩ wendani, o na gũkirĩrĩria kwanyu, kũrĩa kuumanĩte na kĩirĩgĩrĩro thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁴ Nĩgũkorwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, ithuĩ nĩtũũĩ atĩ nĩmwathuurirwo nĩwe,

⁵ tondũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega tũhunjagia, tũtiamũreheire ũrĩ o ciugo theri, no twamũreheire ũrĩ na hinya, na ũrĩ na Roho Mũtheru, o na ũrĩ na ihooto itangĩthanganio. Ningĩ inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa twaikaraga na inyuĩ nĩ ũndũ wa kũmũguna.

⁶ Inyuĩ mwatuĩkire a kwĩgerekania na ithuĩ, o na mũgĩtuĩka a kwĩgerekania na Mwathani, o na gũtuĩka mwarĩ na mĩnyamaro mĩingĩ, nĩmwamũkĩrire ũhoru wake mũrĩ na gĩkeno kĩria kĩheanagwo nĩ Roho Mũtheru.

⁷ Na nĩ ũndũ ũcio mũgĩtuĩka kĩonereria kũrĩ andũ arĩa othe metĩkĩtie kũu Makedonia, o na Akaia.

⁸ Naguo ũhoru wa Mwathani nĩwahunjire uumĩte kũrĩ inyuĩ, na to Makedonia na Akaia gwiki, no rĩrĩ, o na witũkio wanyu thĩinĩ wa Ngai nĩũmenyekete kũndũ guothe. Nĩ ũndũ ũcio tũtibataire kuuga ũndũ ũhoru-inĩ ũcio,

⁹ nĩgũkorwo andũ o ene nĩo maheanaga ũhoru wa ũrĩa mwatũnyiitire ũgeni. Nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa mwagarũrũkĩire Ngai, mũgĩtigana na mĩhianano nĩguo mũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo na ũrĩa wa ma,

¹⁰ na mwetagĩrĩre Mũriũ oime igũrũ, ũrĩa aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nake nĩwe Jesũ, ũrĩa ũtũhonokagia kuuma kũrĩ mang'ũrĩ marĩa magooka.

2

Ũtungata wa Paŭlũ kũu Thesalonike

¹ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũĩ atĩ gũũka gwitũ kũrĩ inyuĩ gũtiarĩ gwa tũhũ.

² Mbere iyo nĩtwathĩnirio na tũkĩrumwo rĩrĩa twarĩ kũu Filipi, o ta ũrĩa inyuĩ mũũĩ, no nĩ ũndũ wa gũteithio nĩ Ngai witũ, nĩtuomĩrĩrie na tũkĩmũhe Ũhoru-ũrĩa-Mwega, o na akorwo nĩtwakararirio mũno.

³ Nīgūkorwo gūthaithana gwitū gūtiunanite na ihitia, kana matanya ma maūndū ma waganu, o na kana ma wara.

⁴ No rīrī, ithuī nī kwaria twaragia ta andū maamūrītwo nī Ngai a kwīhokerwo Ūhorō-ūrīa-Mwega. Ithuī ti andū tūrageria gūkenia, no nī Ngai, o we ūgeragia ngoro ciitū.

⁵ Inyuī nīmūū atī ithuī ti ndeto cia kwīyendereria twaragia, o na kana tūkahithīrīra ūhorō wa gūkorokera indo; Ngai nīwe mūira witū.

⁶ Ithuī tūtiacaragia kūganwo nī andū, arī inyuī kana mūndū ūngī o wothe.

Tondū tūrī atūmwō a Kristū-rī, nītūngīatuīkire mūrigo kūrī inyuī,
⁷ no nītwaikarire na inyuī tūhooreire, o ta ūrīa nyina wa ciana nini amenyagīrīra ciana ciake mwene.

⁸ Nī tondū wa ūrīa twamwendete mūno, nītwakenagio nīkūgwatanīra na inyuī, na to Ūhorō-inī-ūrīa-Mwega wa Ngai wiki, no nītwagwatanīre mītūūrīre-inī iitū o nayo, tondū nīmwtuīkīte andū twendete mūno.

⁹ Ti-itherū nīmūkūrīrikana, inyuī ariū na aarī a Ithe witū, wīra witū wa hinya na kwīnogia gwitū; twarutaga wīra ūtukū na mūthenya nīguo tūtīgatuīke mūrigo harī mūndū o na ūrīkū hīndī rīra twamūhunjagīria Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Ngai.

¹⁰ Inyuī mūrī aira, o na Ngai no mūira, ūrīa twatūire na inyuī arīa mwītīkītie tūrī atheru, na tūrī athingu, na tūtārī na ūcuuke.

¹¹ Ningī nīmūū atī tweekaga mūndū o mūndū wanyu o ta ūrīa ithe wa ciana ekaga ciana ciake mwene,

¹² tūkamūmagīrīria, na tūkamūhooreragia, o na tūkamūringagīrīria mūtūūre mītūūrīre yaganīrīre na ūrīa Ngai endaga, o we ūmwītaga mūtoonye thīnī wa ūthamaki wake, na mūgīe na riiri wake.

¹³ O na ningī nītūcookagīria Ngai ngaatho tūtegūtīgithīria tondū rīrīa mwamūkīrīre kiugo kīa Ngai, kīria mwaiguire kuuma kūrī ithuī, mūtīakīamūkīrīre taarī kiugo kīa andū, no mwakīamūkīrīre ta kiugo kīa Ngai, na nī ma, ūguo nīguo kīrī, na nīkō kīrutaga wīra thīnī wanyu inyuī mwītīkītie.

¹⁴ Nīgūkorwo inyuī, ariū na aarī a Ithe witū, nīmwtuīkīre a kwīgerekania na makanitha ma Ngai marīa marī thīnī wa Kristū Jesū kūrīa Judea: Nīmwanymaririo nī andū a būrūrī wanyu na mīnyamaro o rīra andū a makanitha macio maanyamaragio nayo nī Ayahudi,

¹⁵ o arīa mooragire Mwathani Jesū, na makīūrāga anabii, o na ithuī magītūingata. Nīmarakaragia Ngai, na nī marī ūthū na andū othe

¹⁶ nī ūndū wa kūgeria gūtūgīria tūtīkahunjīrie andū-a-Ndūrīrī ūhorō nīgeetha mahonoke. Ūguo nīguo meyongagīrīra mehīa makamaiyūrīrīra. Namō mang'ūrī ma Ngai nīmamakīnyīre.

Paūlū Kwīrīrīria kuona Athesalonike

¹⁷ No rīrī, ariū na aarī a Ithe witū, hīndī rīra twatīgīthanirio na inyuī gwa kahinda kanini-rī, (ha ūhorō wa mwīrī, no ti wa ngoro), nītwerutanīrie na kīyo kīnene nīgeetha tuonane na inyuī tondū nītwamwīragīria mūno.

¹⁸ Nīgūkorwo nītwendete mūno gūka kūrī inyuī, na makīria nī Paūlū, nīndageririe maita maingī no Shaitani nīatūgīrīrie.

¹⁹ Nĩ ùndũ-rĩ, kũĩrĩgĩrĩro giitũ gĩkĩrĩ kĩrĩkũ, kana gĩkeno giitũ, kana thũmbĩ ĩrĩa tũngĩraha nayo mbere ya Mwathani witũ Jesũ rĩrĩa agooka? Githĩ ti inyuĩ?

²⁰ Ti-itherũ, inyuĩ nĩ inyuĩ riiri witũ na gĩkeno giitũ.

3

¹ Nĩ ùndũ ũcio, rĩrĩa twaremirwo nĩgũkirĩrĩria-rĩ, nĩtuonire arĩ wega tũtigwo tũrĩ ithuiki kũu Athene.

² Tũgĩgĩtũma Timotheo ũrĩa mũrũ wa Ithe witũ, na ndungata ya Ngai hamwe na ithuĩ ya kũhunja ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, nĩguo amwĩkĩre hinya, na amũũmĩrĩrie wĩtĩkio-inĩ wanyu,

³ nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũngĩagagio nĩ magerio macio. Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ nĩmo twathĩrĩrio.

⁴ Ti-itherũ o na hĩndĩ ĩrĩa twarĩ na inyuĩ nĩtwamwĩraga kaingĩ atĩ no nginya tũnyariirwo. O ta ũrĩa mũũĩ atĩ ũguo noguo gwacookire gũgĩtuĩka.

⁵ Nĩ ùndũ ũcio, rĩrĩa ndaremirwo nĩgũkirĩrĩria rĩngĩ-rĩ, ngĩtũmana nĩguo menye ũhoro wa wĩtĩkio wanyu. Nĩgũkorwo nĩndetigagĩra gũtigakorwo atĩ hihi mũgerania nĩamũgeretie, naguo wĩra witũ ũtuĩke wa tũhũ.

Ndũmĩrĩri ya Timotheo ya Kũũmanĩrĩria

⁶ No rĩrĩ, rĩu Timotheo nĩ okĩte kũrĩ ithuĩ oimĩte kũrĩ inyuĩ, na agatũrehere ũhoro mwega ũkonĩ wĩtĩkio na wendani wanyu. Nĩatwĩrĩte atĩ nĩmũtũrĩrikanaga hĩndĩ ciothe mũkenete, na atĩ nĩmwĩriragĩria gũtuona, o ta ũrĩa o na ithuĩ twĩriragĩria kũmuona.

⁷ Nĩ ùndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, o na tũrĩ na mĩnyamaro na mathĩna nĩtuomĩrĩrio twaigua ũhoro wanyu nĩ tondũ wa gwĩtĩkia kũu kwanyu.

⁸ Nĩgũkorwo rĩu tũgũtũũra muoyo kũna, kuona atĩ nĩmwĩhaandĩte wega thĩinĩ wa Mwathani.

⁹ Tũngĩhota atĩa gũcookeria Ngai ngaatho cia kũigana nĩ ùndũ wanyu, tondũ wa gĩkeno kĩrĩa gĩothe tũrĩ nakĩo mbere ya Ngai witũ nĩ ùndũ wanyu?

¹⁰ Nĩtũhooyaga ũtukũ na mũthenya na kĩyo kĩingĩ nĩgeetha tũkoonana na inyuĩ rĩngĩ na tũmũrehere kĩrĩa mũtarĩ nakĩo ũhoro-inĩ wa gwĩtĩkia kwanyu.

¹¹ Rĩu-rĩ, Ngai mwene, o Ithe witũ, na Mwathani witũ Jesũ, marotũhingũrĩra njĩra tũhote gũũka kũrĩ inyuĩ.

¹² Mwathani arotũma wendani wanyu wongerereke na ũiyũrĩrĩre harĩ o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na harĩ andũ arĩa angĩ othe, o ta ũrĩa o na ithuĩ tũmwendete.

¹³ Nĩngĩ aroĩkĩra ngoro cianyu hinya nĩgeetha mũgaakorwo mũtarĩ na ũcuuke, na mũrĩ atheru mbere ya Ngai, o we Ithe witũ, hĩndĩ ĩrĩa Mwathani witũ Jesũ agooka hamwe na andũ ake arĩa atheru othe.

4

Mũtũũrĩre wa Gũkenia Ngai

¹ Naguo ũhoro wa kũrĩgĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ nĩtwamũrutire ũhoro wa mũtũũrĩre, ũrĩa ũkenagia Ngai, na noguo

mütüüraga mwíkaga. Ríu tükümüúria na tükamüringíríria thíiní wa Mwathani Jesú atí mükíragírírie gwíkaga o úguo.

² Nígúkorwo nímüüi maündü maría twamútaarire namo, túrî na úhoti wa Mwathani Jesú.

³ Tondü rírî, úndü úria Ngai endete nî atí mütúike andü aamüre: atí mwítheemage úmaraya;

⁴ na atí o úmwe wanyu amenye gwatha mwírî wake mwene úikarage úrî mútheru na akíütííaga,

⁵ atarî na meríríria ma mwírî ta andü a ndürírî aría matoói Ngai;

⁶ na atí ha úhoro wa maündü macio, gütigakorwo mündü o na úrîkú úngíhítíria mürü na mwarî wa ithe, kana amwíke úúru. Mwathani nîakaherithia andü nî úndü wa mehia mothe ta macio, o ta úria túrîkítie kúmwíra na tükamúkaania.

⁷ Tondü Ngai ndatwítíire maündü ma waganu, no aatwítire níguo tütüúre mütüúrire wa útheru.

⁸ Nî úndü úcio-rî, mündü úria úkúregana na úrutani úyü ti mündü araregana nake no nî Ngai, úria úmúheaga inyuí Roho wake Mútheru.

⁹ Na ríu-rî, harî úhoro wa kwendana na ariú na aarî a Ithe witú-rî, tütibataire kúmwandíkíra nî úndü inyuí ene nímúrutítwo kwendanaga nî Ngai.

¹⁰ Na ti-itherü, nîmwendete ariú na aarî a Ithe witú othe aría marî Makedonia guothe. No nítükümüringíríria inyuí ariú na aarî a Ithe witú, atí mükíragírírie gwíka úguo makíria.

¹¹ Atírîrî, mwíríríriei gütüúra mütüúrire wa úhooreri, na múhang'agíre o maündü maría mamúkonií, na múrutage wíra na moko manyu, o ta úria twamwíríre,

¹² nígeetha mütüúrire wanyu wa o múthenya, útúme múheagwo gítíño nî andü aría matarî a thiritú yanyu, na nígeetha mütigatuíke múrigo kúrî mündü o na úrîkú.

Gúcooka kwa Mwathani

¹³ No rírî, ariú na aarî a Ithe witú, tütikwenda múikarage mútoói úhoro wa andü aría makomete, kana múigue kíeha ta andü aría angí matarî na kírígírîro.

¹⁴ Nítwítíkítie atí Jesú nîakuire na akíríúka, na nî úndü úcio nítwítíkítie atí Ngai nîakarehaníria Jesú hamwe na andü aría makomete marî thíiní wake.

¹⁵ Kúringana na kiugo kía Mwathani we mwene, tükúmwíra atí ithuí aría túrî muoyo, aría tütígítwo nginya ríríra agacooka tütigatongoria aría maríkítie gúkoma.

¹⁶⁻¹⁷ Thuutha wa úguo, ithuí aría túgaakorwo túrî muoyo na tütigaire-rî, nítükoyanírío hamwe nao tütwarwo matu-iní níguo túgacemanie na Mwathani ríera-iní. Na nî úndü úcio túgaatúúrania na Mwathani nginya tene.

¹⁸ Nî úndü úcio, úmanagíríríria mündü na úria úngí na ciugo ício.

5

¹ Na rírî, ariú na aarî a Ithe witú, úhoro wa mahinda na míthenya-rî, tütírî na bata wa kúmwandíkíra,

² nígúkorwo nímüüi wega atí múthenya wa Mwathani úgooka o ta úria múici okaga útukú.

³ O rĩria andũ maroiga atĩrĩ, “Kũrĩ thayũ na ũgitĩri,” hĩndĩ ĩyo nĩguo magaakororerwo nĩ mwanangĩko o rĩmwe, o ta ũria mũtũmia ũrĩ nda akoragĩrĩrwo nĩ ruo rwa kũheo mwana, nao matikahonoka.

⁴ No inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũtirĩ nduma-inĩ atĩ nĩguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũici.

⁵ Inyuĩ inyuothe mũrĩ ciana cia ũtheri na ciana cia mũthenya. Ithuĩ tũtirĩ a ũtukũ kana a nduma.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũtugei gũkoma ta acio angĩ, no nĩtũkarage twĩguĩte na tũkerigagĩrĩria maũndũ.

⁷ Nĩgũkorwo arĩa makomaga-rĩ, makomaga ũtukũ, na arĩa marĩagwo nĩ njoohi-rĩ, marĩagwo ũtukũ.

⁸ No kuona atĩ ithuĩ tũrĩ a mũthenya-rĩ, nĩtũtuĩke a kwĩgirĩrĩria maũndũ, twĩhumbĩte gako ga kũgitĩra gĩthũri kariã ka wĩtikio na ka wendani, na tũgekĩra ũhoru wa kwĩrĩgĩrĩra ũhonokio taarĩ ngũbia ya kĩgera ya kũgitĩra mũtwe.

⁹ Nĩgũkorwo Ngai ndaatwamũrire nĩguo tũtuĩke a kũrakarĩrwo, no nĩtũtuĩke a kwamũkĩra ũhonokio thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

¹⁰ We nĩatũkuĩrĩire nĩgeetha, twakorwo twĩguĩte kana tũkomete-rĩ, tũgaatũũrania hamwe nake.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũmanagĩrĩriai mũndũ na ũria ũngĩ na mwĩkĩranage hinya o ta ũria mũreka rĩu.

Ūtaarani wa Mũthia

¹² Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, twamũthaitha mũtũĩage andũ arĩa marutaga wĩra na kĩyo thĩinĩ wanyu, arĩa matuĩtwo arori anyu na makamũtaaraga thĩinĩ wa Mwathani.

¹³ Mekagĩrĩrei mũno makĩria na mũmendage nĩ ũndũ wa wĩra ũcio marutaga. Tũũranagiai na thayũ mũndũ na ũria ũngĩ.

¹⁴ Na ningĩ nĩtũkũmũringĩrĩria, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkaanagie andũ arĩa igũũta, na mũũmagĩrĩrie arĩa marĩ guoya, na mũteithagie arĩa matarĩ hinya, na mũkĩragĩrĩrie andũ othe.

¹⁵ Menyagĩrĩrai gũtikagĩe mũndũ ũkũrĩhĩria ũũru na ũũru, no hĩndĩ ciothe geragiai gũtugana inyuĩ-ene, na mũtugage andũ arĩa angĩ othe.

¹⁶ Kenagai hĩndĩ ciothe;

¹⁷ hooyagai mũtegitũgĩthĩria;

¹⁸ cookagĩriai Ngai ngaatho maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo Ngai endaga harĩ inyuĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁹ Mũtikanahorie mwaki wa Roho;

²⁰ mũtikanaire ũhoru ũria ũrathagwo.

²¹ Roranagiai maũndũ mothe. Rũmagiai maũndũ marĩa mega.

²² Theemagai ũndũ o wothe mũũru.

²³ Ngai we mwene, o we Ngai wa thayũ, aromũtheria o kũna. Namo maroho manyu, na ngoro cianyu, o na mũrĩ yanyu, iroikaragio itarĩ na ũcuuke hĩndĩ ĩria Mwathani witũ Jesũ Kristũ agaacooka.

²⁴ Ūria ũmwĩtaga inyuĩ nĩ mwĩhokeku, na nĩakahingia ũhoru ũcio.

²⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũhooyagĩrei.

²⁶ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²⁷ Nĩndamwatha ndĩ mbere ya Mwathani atĩ marũa maya mathome-rwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

28 Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ, na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wa Ngai Ithe witũ, o na thĩnĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ:

² Wega na thayũ irogĩa na inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Mahooya

³ Nĩtwagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tondũ ũguo nĩguo kwagĩrĩre, tondũ wĩtikio wanyu nĩũrakũra mũno makĩria, o nago wendani ũrĩa o mũndũ arĩ nago harĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ ũkaingĩha.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrahaga tũrĩ thĩnĩ wa makanitha ma Ngai nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria kwanyu, na gwĩtikia kwanyu mĩnyamaro-inĩ yothe na magerio marĩa mũkiragĩrĩria.

⁵ Maũndũ macio mothe nĩmonanagia atĩ itua rĩa Ngai rĩa ciira nĩ rĩa kĩhooto, na nĩ ũndũ ũcio mũtuuo aagĩrĩru a gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai, o ũcio mũnyariiragwo nĩ ũndũ wago.

⁶ Ngai nĩ wa kĩhooto: We nĩakarĩha arĩa mamũthĩnagia na thĩna,

⁷ no inyuĩ arĩa mũtũire mũthĩnagio amũhe kĩhurũko, o hamwe na ithuĩ. ũndũ ũcio nĩũkahinga hĩndĩ ĩrĩa Mwathani Jesũ akaaguũranĩrio oimĩte igũrũ arĩ thĩnĩ wa mwaki ũgwakana, hamwe na araike ake arĩa marĩ hinya.

⁸ Nake nĩakaherithia andũ arĩa matooi Ngai na matathĩkagĩra Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Mwathani witũ Jesũ.

⁹ Nao nĩmakaherithio na kwanangwo kũrĩa gũtagathira, na mahingĩrĩrio nja matikoone ũthiũ wa Mwathani, o na ũnene wa hinya wake,

¹⁰ mũthenya ũrĩa agooka nĩguo atũũgĩrio thĩnĩ wa andũ ake arĩa atheru, o na andũ othe arĩa mamwĩtikĩtie magege nĩ ũndũ wake. O na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩ amwe ao tondũ nĩmwetĩkirie ũira witũ ũrĩa twamũheire.

¹¹ ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga tũmũhooyagĩre tũtegũtigithĩria, atĩ Ngai witũ amũtue andũ maaganĩrĩre na gwĩtwo kwanyu, ningĩ nĩ ũndũ wa hinya wake amũhingagĩrie matanya manyu mothe marĩa mega, o na wĩra o wothe ũrĩa uumanĩte na wĩtikio wanyu.

¹² Tũhooyaga ũguo nĩgeetha rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ rĩtũũgagĩrio thĩnĩ wanyu, o na inyuĩ mũtũũgagĩrio thĩnĩ wake, kũringana na wega wa Ngai witũ na wa Mwathani Jesũ Kristũ.

¹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ũhoro wa gũcooka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na gũcookanĩrĩrio gwitũ harĩ we, nĩtũkũmũthaiha,

² atĩ mũtikahiũhe kwenyenyio kana mũhahũrwo nĩ ũrathi mũna, kana ndũmĩrĩri, o na kana marũa merĩtwo atĩ moimĩte kũrĩ ithuĩ, makoiga atĩ mũthenya wa Mwathani nĩũrikĩtie gũkina.

³ Mũtikareke mũndũ o na ũrikũ amũheenie o na atĩa, nĩgũkorwo mũthenya ũcio ndũgaakinya, ũhoro wa kũregana na watho ũtakinyĩte, o nake mũndũ ũrĩa mũregi watho ataguũranĩrio, o ũcio ũtuĩrĩrwo ciira wa kwanangwo.

⁴ Nĩagokĩrĩra na etũũgĩrie igũrũ rĩa kĩrĩa gĩothe gĩtanĩtio na Ngai na kĩrĩa gĩothe kĩhooyagwo, nĩgeetha aikare thĩ kũu thĩnĩ wa hekarũ ya Ngai, agĩttuuga atĩ we mwene nĩ Ngai.

⁵ Kaĩ mũtararirikana atĩ rĩrĩa ndarĩ hamwe na inyuĩ nĩndamwĩraga maũndũ macio?

⁶ Na rĩu nĩmũũĩ kĩrĩa kĩgirĩtie mũndũ ũcio ooke na nĩgeetha akaaguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire.

⁷ Nĩgũkorwo ũhoro wa hitho wa kũregana na watho nĩũraruta wĩra; no nĩ kũrĩ ũrĩa ũgirĩrĩrie ũhoro ũcio wonেকে rĩu, na egũthĩ na mbere gwĩka ũguo nginya rĩrĩa akeeherio.

⁸ Na hĩndĩ ĩyo nĩguo mũndũ ũcio mũregi watho akaaguũranĩrio. Mũndũ ũcio nĩwe Mwathani Jesũ akooraga na mĩhũmũ ya kanua gake, na amwanange na riiri wake ũrĩa ũkoonanio nĩ gũcooka gwake.

⁹ Mũndũ ũcio mũregi watho nĩagooka kũringana na wĩra wa Shaitani ũrĩa wonekaga thĩnĩ wa mĩthemba yothē ya ciana maheeni, na marũuri, na morirũ,

¹⁰ o na ooke na mĩthemba yothē ya ũmaramari nĩguo aheenie andũ arĩa marĩ njĩra ya kũũra. Moraga tondũ nĩmaregire kwenda ũhoro-ũrĩa-wa-ma nĩguo mahonokio.

¹¹ Na tondũ ũcio Ngai nĩamarehagĩra ũndũ wa hinya wa kũmahĩtithia, nĩgeetha metĩkie maheeni macio,

¹² na nĩgeetha andũ othe matuĩrwo ciira arĩa matetĩkĩtie ũhoro-ũrĩa-wa-ma na makenagĩra maũndũ ma waganu.

Mwĩhaandei Wega

¹³ No rĩrĩ, twagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mwendetwo nĩ Mwathani, tondũ kuuma o kĩambĩrĩria Ngai nĩamũthuurire mũhonokio nĩ ũndũ wa gũtherio nĩ Roho o na gwĩtikia ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

¹⁴ Aamwĩtĩire ũhoro ũyũ nĩ ũndũ wa ũhoro-ũrĩa-Mwega ũrĩa twamũhunjĩrie nĩguo mũgĩe na riiri wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩhaandei wega na mũrũmie ũrutani ũrĩa twamũrutire, o na akorwo twaririe na kanua kana tũkĩmwandĩkĩra marũa.

¹⁶ Mwathani witũ Jesũ Kristũ we mwene, o na Ngai Ithe witũ ũrĩa watwendire na agĩtũhe ũmĩrĩru wa nginya tene na kũrĩgĩrĩro kĩa na ũndũ wa Wega wake-rĩ,

¹⁷ maroomĩrĩria ngoro cianyu, na mamwĩkĩre hinya thĩnĩ wa cĩko o na ciugo ciothe njega.

3

Kūuria Mahooya

¹ Naguo Ūhoro wa kūrīgīrīria-rī, ariū na aarī a Ithe witū, nī atīrī, tūhooyagīrei nīgeetha ūhoro wa Mwathani ūtheereme na ihenya, na ūkumagio, o ta ūrīa ūkumagio nī inyuī.

² Na ningī mūhooyage nīgeetha tūhonokio kuuma kūrī andū arīa aaganu o na ooru, tondū ti andū othe metīkītie.

³ No Mwathani nīmŵihokeku, na nīekūmwīkīra hinya na amūgitire kuuma kūrī ūrīa mūūru.

⁴ Tūrī na mwīhoko thīnī wa Mwathani atī nīmūreeka na nīmūgūthīi na mbere gwīka maūndū marīa twathanīte.

⁵ Mwathani arotongoria ngoro cianyu nīguo mūgīe na wendani wa Ngai na ūkirīrīria wa Kristū.

Mataaro igūrū rīa Ūgūūta

⁶ Na rīrī, ariū na aarī a Ithe witū, nītūkūmwatha thīnī wa rītwa rīa Mwathani Jesū Kristū, atī mūtiganane na mūrū kana mwarī wa Ithe witū o wothe kīgūūta, ūrīa ūtaikaraga kūringana na ūrutani ūrīa twamūrutire.

⁷ Nīgūkorwo inyuī nīmūūī ūrīa mwagīrīrwo nī kwīgerekania na ithuī. Ithuī tūtīarī igūūta rīrīa twatūire na inyuī,

⁸ o na tūtīigana kūrīa irio cia mūndū o na ūrīkū tūhū. Handū ha ūguo, twarutaga wīra ūtukū na mūthenya, tūkīrutaga wīra mūrītū na tūkenogagia nīgeetha tūtīgatuīke mūrigo kūrī mūndū o na ūrīkū wanyu.

⁹ Twekaga ūguo, ti tondū tūtīarī na kīhooito gīa kūheo ūteithio ta ūcio, no nīgeetha tūtūīke kionereria kīanyu gīa kwīgerekania nakīo.

¹⁰ Nīgūkorwo o na rīrīa twatūire hamwe na inyuī nītwamūheire watho ūyū: “Mūndū angīaga kūrūta wīra, o na kūrīa ndakarīe.”

¹¹ Nītūiguaga amwe thīnī wanyu nī igūūta, na matirī wīra marutaga, no nīmetoonyagīrīria maūndū-inī ma andū arīa angī.

¹² Andū acio nīo tūgwatha na tūkamarīngīrīria thīnī wa Mwathani Jesū Kristū atī makīndīrie, na marīage irio iria marutūire wīra.

¹³ Naho ha ūhoro wanyu, inyuī ariū na aarī a Ithe witū-rī, mūtikanoge nī gwīkaga wega.

¹⁴ Mūndū o na ūrīkū angīaga gwathīkīra ūrutani witū ūrīa ūrī thīnī wa marūa maya-rī, mwīhūgagei. Mūtikanage ngwatanīro nake, nīgeetha aigue aconokete.

¹⁵ No mūtīkamūtue taarī thū, no mūkaaniei ta mūrū kana mwarī wa Ithe wanyu.

Ngeithi cia Mūthia

¹⁶ Na rīu-rī, Mwathani mwene thayū aromūhe thayū mahinda mothe na ikīro-inī ciothe. Mwathani aroikara na inyuī inyuothe.

¹⁷ Nīi Paūlū nī nīi ndandīka ngeithi ici na guoko gwakwa mwene, na kīu nīkīo kīmenyithia gīa gūkūūrana marūa makwa mothe. Ūguo nīguo nyandīkaga.

¹⁸ Wega wa Mwathani witū Jesū Kristū ūrogīa na inyuī inyuothe.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa gwathwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ o na nĩ Kristũ Jesũ ũrĩa arĩ we mwĩhoko witũ,

² Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Timotheo, mŭrũ wakwa kũna thĩnĩ wa wĩtikio:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ o na kŭrĩ Kristũ Jesũ Mwathani witũ irogĩa nawe.

Kwĩmenyerera Arutani a Watho a Maheeni

³ O ta ũrĩa ndakũringĩrĩrie ngĩthĩ Makedonia, atĩ ũikare kũu Efeso o na rĩu ndĩrenda ũikare kuo nĩgeetha ũgiragie andũ amwe kũu matigacooke kũrutana ũrutani wa maheeni,

⁴ na ningĩ matigathikagĩrĩrie ng'ano cia tũhũ, kana ũhoru wa njjarwa ũrĩa ũtathiraga. Maũndũ ta macio makagĩrĩria ngarari handũ ha gũkũria wĩra wa Ngai, ũrĩa ũrutagwo na njĩra ya wĩtikio.

⁵ Muoroto wa watho ũyũ nĩ wendo, ũrĩa uumaga thĩnĩ wa ngoro theru, na thamiri njega, o na wĩtikio ũtarĩ na ũhinga.

⁶ Andũ amwe nĩmatiganĩte na ũhoru ũcio na makerekera mĩario-inĩ ya tũhũ.

⁷ Mendaga gũtuĩka arutani a watho, o na gũtuĩka matiũĩ gĩtũmi kĩa ũhoru ũrĩa maheanaga o na kana gĩtũmi kĩa maũndũ marĩa maaragia magwatĩrie.

⁸ Nĩtũũĩ atĩ watho nĩ mwega mũndũ angĩũhũthĩra kũringana na ũrĩa kwagĩrĩrie.

⁹ O na ningĩ nĩtũũĩ atĩ watho ndũthondekeirwo andũ arĩa athingu no ũthondekeirwo arĩa moinaga watho na arĩa aremi, na arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia, na arĩa matarĩ atheru na arĩa matarĩ etĩkia; o na arĩa moragaga maithe na manyina mao, na arĩa oragani,

¹⁰ o na nĩ ũndũ wa itharia na arĩa mogomagia mĩtugo, na onjoria a ngombo, na arĩa maheenanageria, na arĩa mehĩtaga na maheeni, o na ũndũ ũngĩ o wothe ũtaringaine na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru,

¹¹ ũrĩa ũringaine na ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩ riiri wa Ngai ũrĩa mŭrathime, o ũhoru ũcio ndehokeirwo ndĩũrutage.

Ūtugi wa Mwathani kŭrĩ Paŭlũ

¹² Nĩngũcookeria Kristũ Jesũ Mwathani witũ ngaatho, ũrĩa ũheete hinya, tondũ nĩanduire wa kwĩhokeka, na akĩnyamũra ndũike wa kũmũtungatagĩra.

¹³ O na gũtuĩka rĩmwe ndaarĩ mŭrumi Ngai, na mũnyariirani, na mũndũ wa ngũĩ, nĩndaiguĩrĩrwo tha tondũ ndekaga ũguo itekũmenya na itarĩ mwĩtikia.

¹⁴ Naguo wega mũingĩ wa Mwathani witũ ũkĩnjiyũrĩrĩra, hamwe na wĩtikio o na wendani ũrĩa uumaga thĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

15 Atĩrĩrĩ, ũhoro ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩguo wagĩrĩre gwĩtikĩrwo kũna: Atĩ Kristũ Jesũ ookire thĩ kũhonokia ehia, na harĩ acio-rĩ, nĩ nĩ wa mbere.

16 No nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ, nĩ nĩndaiguĩrĩrwo tha nĩ Ngai nĩgeetha thĩnĩ wakwa, Kristũ Jesũ onanie ũkirĩrĩria wake ũtarĩ mũthia, nĩguo nĩ ndaarĩ mwĩhia makĩria, nduĩke kionereria harĩ arĩa marĩmwĩtikagia na makegĩra na muoyo wa tene na tene.

17 Na rĩu, kũrĩ Mũthamaki ũrĩa ũtũũraga tene na tene, ũrĩa ũtathiraga, na ũrĩa ũtonekaga-rĩ, o we Ngai wiki, arotĩagwo na agoocagwo tene na tene. Amenĩ.

18 Wee Timotheo, mũrũ wakwa, ndĩrakũhe ũtaaro ũyũ kũringana na mohoro marĩa maarathĩtwo hĩndĩ ĩmwe ũhoro-inĩ waku, nĩgeetha wamarũmĩrĩra ũhotage kũrĩa mbaara wega,

19 na ũtũũre ũrũmĩtie wĩtikio, na ũrĩ na thamĩri ĩtarĩ na ũcuuke. Andũ angĩ nĩmareganĩte na kũrũmĩrĩra thamĩri ciao, na nĩ ũndũ ũcio magathũkia wĩtikio wao.

20 Amwe ao nĩ Humenayo, na Alekisandro, arĩa neanĩte kũrĩ Shaitani nĩgeetha marutwo, matige kũruma Ngai.

2

Ũrutani ũkonĩi Mahooya

1 Ningĩ, nĩngũkũringĩrĩria atĩ mbere ya maũndũ mothe kũhooyagwo mahooya ma kũhoera mabata ma andũ na makũhooyanĩra, na ma gũthaihanĩrĩra, na ma gũcookia ngaatho, nĩ ũndũ wa andũ othe:

2 Ningĩ mũhooyagĩre athamaki na arĩa othe mathanaga. Hooyagai nĩgeetha tũtũũrage na mũtũũrĩre wa thayũ na tũhooreire tũgĩtĩaga Ngai maũndũ-inĩ mothe na tũrĩ na ũtheru.

3 ũndũ ũcio nĩ mwega, na nĩũkenagia Ngai Mũhonokia witũ,

4 o we wendete andũ othe mahonokio na mamenye ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

5 Nĩgũkorwo kũrĩ Ngai o ũmwe, na mũiguithania o ũmwe wa kũiguithania Ngai na andũ, nake nĩwe mũndũ, o we Kristũ Jesũ,

6 ũrĩa werutire atuĩke wa gũkũũra andũ othe. Naguo ũira wa ũhoro ũcio nĩwaheanirwo ihinda rĩaguo rĩrĩa rĩagĩrĩre rĩakinya.

7 Na ũhoro ũcio nĩguo watũmire nduĩke mũhunja o na mũtũmwwo waguo na nĩ ndĩraaria ũhoro wa ma, ndiraheenanĩa. Ndatũkĩre mũrutani wakũrutaga andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoro wa gwĩtikia o na ũhoro wa ma.

8 Ngwenda atĩ arũme mahoithagie kũndũ guothe moete moko matheru na igũrũ, matarĩ na marakara kana ngarari.

9 O na ningĩ ngwenda atĩ andũ-a-nja mehumbage wega na nguo itarĩ cia kwĩonania marĩ na mũthĩire yagĩrĩire, na marĩ na ũũgĩ wa ngoro, na matikegemagie na kũrama njuĩrĩ, kana na thahabu, kana ruru, o na kana nguo irĩa cia goro mũno,

10 no makoragwo marĩ na ciĩko njega, irĩa ciagĩrĩire andũ-a-nja arĩa moimbũraga atĩ nĩ ahooi Ngai.

11 Mũndũ-wa-nja aagĩrĩrwo erutage maũndũ akĩndĩirie na enyihĩtie biũ.

12 Ndingĩtikĩria mũndũ-wa-nja arutanage kana aathage mũndũ mũrũme; no nĩaikarage akĩndĩirie.

13 Nĩgũkorwo Adamu nĩwe wombĩrwo mbere, Hawa agĩcookerera.

¹⁴ Ningĩ Adamu tiwe waheenirio; nĩ mündũ-wa-nja waheenirio agĩtuĩka mwĩhia.

¹⁵ No rĩrĩ, andũ-a-nja nĩ makaahonoka nĩ undũ wa gũciara ciana, mangĩtũra metĩkítie marĩ na wendani na andũ atheru, o na marĩ na ũgĩ wa ngoro.

3

Arũgamĩrĩri na Ateithĩrĩria a Kanitha

¹ Ũhoru ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka: Atĩ mündũ o wothe angĩrĩrĩria gũtuĩka mūrori wa maundũ ma kanitha, mündũ ũcio nĩerĩrĩrie wĩra wa bata.

² Rĩu-rĩ, mūrori wa maundũ ma kanitha no nginya akorwo atarĩ na ũcuuke, na akorwo nĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe. No nginya akorwo arĩ mũhooreri, na ũũ kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na mündũ mũtĩku, na mündũ ũnyitaga andũ ũgeni, na ũngĩhota kũrutana maundũ.

³ No ndagakorwo arĩ mūrĩũ, kana arĩ wa ngũũ, no akorwo arĩ mũhooreri, na mündũ ũtarĩ wa mbaara, na ũtarĩ thuti ya mbeeca.

⁴ No nginya akorwo ahotete gwatha mũciĩ wake wega, na one atĩ ciana ciake nĩmwathĩkagĩra na gĩtĩo kĩrĩa kĩagĩrĩre.

⁵ (Mündũ angĩkorwo ndangĩhota gwatha mũciĩ wake mwene-rĩ, angĩhota atĩa kũmenyerera kanitha wa Ngai?)

⁶ Ningĩ ndagakorwo arĩ mündũ mwerũ wĩtĩkio-inĩ ndakae kũgĩa na mwĩtĩo, nake atuĩrwo ciira ta ũrĩa mũcukani aatuĩrĩrwo.

⁷ Ningĩ no nginya akorwo arĩ na ngumo njega kũrĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ iitũ, nĩgeetha ndagatuĩke wa gũconorithio kana agwe mũtego-inĩ wa mũcukani.

⁸ Nao ateithĩrĩria a kanitha, nĩmagĩrĩrwo makoragwo marĩ andũ a gũtũka na ehokeku, matigatuĩke anyui a ndibei mũno, na makorwo matarĩ a gũkorokera indo na njĩra itagĩrĩre.

⁹ No nginya marũmie ũhoru-ũrĩa-wa-ma wa wĩtĩkio ũrĩa mũrikĩru marĩ na thamiri itarĩ na mwĩcuuko.

¹⁰ Nao mambe magerio; na thuutha ũcio marekwo matuĩke ateithĩrĩria a maundũ ma kanitha maakorwo matarĩ na ũcuuke.

¹¹ O undũ ũmwe, nao atumia ao nĩmakorwo marĩ atumia a gũtũka, matigakorwo marĩ andũ a gũcambania, no makorwo matarĩ arĩũu na matuĩke a kwĩhokeka maundũ-inĩ mothe.

¹² Mũteithĩrĩria wa kanitha no nginya akorwo arĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe, na no nginya akorwo ahotete gwatha ciana ciake na mũciĩ wake wega.

¹³ Arĩa matungatĩte wega nĩmegĩagĩra na ngumo njega, na makomĩrĩria mũno ũhoru-inĩ wa wĩtĩkio wao ũrĩa wa gwĩtĩkia Kristũ Jesũ.

¹⁴ O na gũkorwo ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩrĩũka kũrĩ we narua-rĩ, ndĩrakwandĩkĩra maundũ maya nĩgeetha,

¹⁵ ingĩaga gũũka narua, ũmenye ũrĩa andũ magĩrĩrwo nĩgũũkaraga marĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai, na nĩyo kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, naguo nĩguo gĩtugĩ na mũthingi mũrũmu wa kũnyitĩrĩra ũhoru-ũrĩa-wa-ma.

¹⁶ Na hatarĩ nganja, ũhoru wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ hitho nene ma, atĩ:
We oonanirio arĩ na mwĩrĩ,

agĩtuo mũthingu nĩ Roho,
akĩonwo nĩ araika,
na ũhoro wake ũkĩhunjio kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe,
agĩĩtkio nĩ andũ a gũkũ thĩ,
na akĩamũkĩrwo riiri-inĩ kũrĩa igũrũ.

4

Mataaro kũrĩ Timotheo

¹ Na rĩrĩ, Roho nĩoigaga atekũhithĩrĩra atĩ matukũ ma thuutha andũ amwe nĩmagatiganĩria wĩtkio na marũmĩrĩre maaroho marĩa maheenana gia o na maũndũ marĩa marutanagwo nĩ ndaimono.

² Morutani ta macio mahunjagio nĩ andũ arĩa marĩ ũhinga, arĩa maaragia maheeni, na arĩa thamiri ciao ihaana ta icinĩtwo na ruoro.

³ Acio nĩo makaanagia andũ kũhikania na makameera megĩrĩrĩre kũrĩfaga irio cia mũthemba imwe, iria Ngai oombire nĩguo ciamũkagĩrwo na ngaatho nĩ arĩa metĩkĩtie na arĩa moĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

⁴ Tondũ-rĩ, kĩrĩa gĩothe Ngai oombire nĩ kĩega, na gũtirĩ kĩndũ kĩagĩrĩrwo nĩkũregwo angĩkorwo kĩamũkĩrĩtwo na ngaatho,

⁵ tondũ nĩkĩrĩkĩtie gũtherio nĩ kiugo kĩa Ngai na mahooya.

⁶ Ũngĩruta ariũ na aarĩ a Ithe witũ maũndũ maya-rĩ, nĩngũtuĩka ndungata njega ya Kristũ Jesũ, ĩrĩa ĩreretwo na ciugo cia ũhoro-ũrĩa-wa-ma wa wĩtkio o na cia ũrutani mwega ũrĩa wee ũtũire ũrũmĩrĩre.

⁷ Reganaga na ng'ano cia tũhũ iria itarĩ cia gũtũithia Ngai, o na ng'ano ta iria iganagwo nĩ iheti; nĩ kaba wĩmenyerie gũikara wĩyamũrĩre Ngai.

⁸ Nĩgũkorwo gwĩka maũndũ ma gwĩkĩra mwĩrĩ hinya nĩ ũrĩ bata waguo, no kwĩyamũrĩra Ngai kũrĩ bata harĩ maũndũ mothe, nĩ ũndũ kũrehaga kũrĩgĩrĩro muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ o na muoyo-inĩ ũrĩa ũgooka.

⁹ Ũhoro ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩwagĩrĩre gwĩtkĩrĩka o biũ

¹⁰ (na ũhoro ũcio nĩguo ũtũmaga twĩrutana gĩrie na twĩnogagie), na tũkaiga mwĩhoko witũ harĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, ũrĩa arĩ we Mũhonokia wa andũ othe, na makĩria arĩa metĩkĩtie.

¹¹ Athanaga atĩ maũndũ macio mekagwo.

¹² Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire tondũ atĩ wĩ mũndũ mwĩthĩ, no tuĩka kĩonereria kũrĩ andũ arĩa metĩkĩtie rĩrĩa ũkwaria, na ha ũhoro wa mũtũũrĩre, na wa wendani, o na ha wĩtkio, na ha ũhoro wa mũtugo mũtheru.

¹³ Wĩheane gũthomagĩra andũ Maandĩko marĩa matheru, na kũhunja, na kũrutana, o nginya rĩrĩa ngooka.

¹⁴ Ndũkanaage kũhũhĩra kĩheo gĩaku kĩria waheirwo na ũndũ wa mohoro marĩa maarathirwo, rĩrĩa athuuri maakũigĩrĩre moko.

¹⁵ ĩkagĩra kĩyo harĩ maũndũ macio; wĩheane kũna kũrĩ mo, nĩgeetha andũ othe monage ũrĩa ũrathĩ na mbere.

¹⁶ Menyagĩrĩra wega mũtũũrĩre waku na ũrutani waku. Kiragĩrĩria thĩnĩ wa maũndũ macio, tondũ weka ũguo, nĩũkwĩhonokia wee mwene na ũhonokie o na arĩa magũthikagĩrĩria.

5

Mataaro Makoniĩ Atumia a Ndigwa, na Athuuri, na Ngombo

¹ Atĩrĩrĩ, ndũkanakũũme mũndũ mũkũrũ, kaba ũmũthathage taarĩ thoguo, nao andũ arĩa ethĩ ta marĩ ariũ a thoguo,

² Atumia arĩa akũrũ, ũmatuage ta marĩ aa maitũguo, nao arĩa anini matuage ta airĩtu a thoguo, na wĩkage ũguo na mũthĩire yothe ya ũthingu.

³ Rũmbũyagia atumia arĩa a ndigwa kũna, na ũmatũĩage.

⁴ No mũtumia wa ndigwa angĩkorwo arĩ na ciana, kana ciana cia ciana ciake-rĩ, ciana icio nĩ ciambe ciĩrute kũrutithia wĩtĩkio wacio wĩra na ũndũ wa kũmenyagĩrĩra andũ arĩa marĩ a nyũmba ciao kĩũmbe; tondũ gwĩka ũguo nĩ gũcookeria aciari a cio na aciari a aciari a cio ngaatho nĩgũkorwo ũndũ ũcio nĩũkenagia Ngai.

⁵ Mũtumia wa ndigwa ũrĩa ũbataire kũna, na ũtigĩtwo arĩ wiki-rĩ, ũcio aigaga mwĩhoko wake harĩ Ngai, na akahooyaga ũtukũ na mũthenya, akĩũria Ngai ũteithio ategũtigithĩria.

⁶ No mũtumia wa ndigwa ũrĩa ũikaraga agĩĩkenagia, ũcio nĩ mũkuũ o na arĩ muoyo.

⁷ Rutaga andũ maũndũ macio o namo, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũgũikara arĩ na ũcuuke.

⁸ Mũndũ wothe angĩaga gũteithia andũ ao, na makĩria arĩa marĩ a gwake mũciĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩakaanĩte wĩtĩkio na nĩ mũũru gũkĩra ũrĩa ũtetĩkĩtie.

⁹ Gũtirĩ mũtumia wa ndigwa wagĩrĩire kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa atumia a ndigwa atakinyĩtie mũaka mũrongo ĩtandatũ, na akorwo aarĩ mwĩhokeku kũrĩ mũthuuri-we,

¹⁰ na akorwo nĩoĩkaine wega nĩ ũndũ wa gwĩkaga ciiko njega, ta kũrera ciana, na gũtugaga ageni, na gũthambia nyarĩrĩ cia andũ arĩa aamũre, na gũteithagia andũ arĩa marĩ thĩĩna-inĩ, na kwĩrutagĩra we mwene gwĩkaga maũndũ marĩa mothe mega.

¹¹ Ha ũhoru wa atumia a ndigwa arĩa ethĩ-rĩ, ndũkamekĩre mũtaratara-inĩ ta ũcio, tondũ rĩrĩa makaguucĩrĩrio nĩ merirĩria mao ma mwĩrĩ, nĩmagatigana na Kristũ na macooke kwenda kũhika.

¹² Nĩ ũndũ wa ũguo magatuĩka a gũtuĩrwo ciira, tondũ nĩmathũkĩtie kũĩranĩro kĩa kĩa mbere.

¹³ Ningĩ, nĩmemenyagĩria ũgũũta, magatuĩka a kũũrũra kuuma nyũmba ĩmwe nginya ĩria ĩngĩ. Na to ũgũũta wiki, o na nĩmatuĩkaga a kwaria ndeto cia mũhuhu na magetoonyereria maũndũ-inĩ ma andũ angĩ, makaaragia maũndũ marĩa mataagĩrĩrwo nĩ kwaria.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, niĩ ngũtaara atumia a ndigwa arĩa ethĩ mahike, na magĩe ciana, na marũgamagĩrĩre mũciĩ yao, nĩguo matikae kũhe thũ iitũ mweke wa gũcambania.

¹⁵ Ti-itherũ o na rĩu amwe ao nĩmarĩkĩtie kũgarũrũka na makarũmirĩra Shaitani.

¹⁶ Mũndũ-wa-nja o wothe mwĩtĩkia angĩkorwo arĩ na atumia a ndigwa a nyũmba yake-rĩ, nĩamateithagie arĩ we na ndagakuuithie kanitha mũrigo wao, nĩgeetha kanitha ũhote gũteithia atumia arĩa a ndigwa kũna, arĩa mabataire.

¹⁷ Athuuri a kanitha arĩa matongoragia maũndũ ma kanitha wega nĩmagĩrĩrwo nĩ kũheo gĩtĩio mũno, na makĩria arĩa marutaga wĩra wa kũhunja na kũrutana.

18 Nīgūkorwo Maandīko marīa matheru moigīte atīrī, “Ndūkanohe ndegwa kanua rīrīa ikūranga ngano ikīmīhūūra,” na ningī nīmoigīte atīrī, “Mūruti wīra nīagīrīrwo nīkūheo mūcaara wake.”

19 Ndūkanetīkīrie mūthuuri wa kanitha athitangwo, tiga hakorirwo na ūira wa andū eerī kana atatū.

20 Andū arīa maikaraga makīihagia-rī, makaanagie mbere ya andū othe, nīguo arīa angī maikarage metigīrīte.

21 Ndakwīra atīrī na ma ndī mbere ya Ngai, na Kristū Jesū o na arāika arīa athuure, ūmenyagīrīre morutani maya ūtegūthutūkania, na ndūkaneeke ūndū o na ūmwe na kīmenyano.

22 Ndūkahiūhage kūigīrīra mūndū moko, na ndūkanagwatanīre na mehīa ma andū arīa angī. Ikaraga ūrī mūthingu.

23 Tiga kūnyuuga o maaī matheri, nyuuga ndibei nini tondū wa nda yaku, na nī ūndū wa ūrīa ūrūaraga kaingī.

24 Mehīa ma andū amwe nīmeyonanīte, makamatongoragia ciira-inī no mehīa ma andū angī mamoiмага thuutha.

25 O ūndū ūmwe, noguo ciīko njega ciīyonanagia, nacio iria itarī njega itingīhithīka.

6

1 Nī kwagīrīre andū arīa ngombo, o acio maikaraga ta mekīrītwo icooki rīa ūkombo ngingo matuage atī aathani ao nī a kūheagwo gītīio gīothe, nīgeetha rīitwa rīa Ngai na ūrutani witū itikanacambio.

2 Arīa marī na aathani metīkītie matikamaime gītīio nī ūndū wa gūkorwo atī nī ariū na aarī a Ithe wao. Handū ha ūguo, nīmatungatagīre wega makīria, tondū arīa maragunīka nī ūndū wa ūtungata wao nī andū metīkītie, na nī andū mendetwo. Rutanaga maūndū macio na ūmaringagīrīre andū.

Kwenda Mbeeca

3 Mūndū o na ūrīkū angīrutana ūrutani wa maheeni na akorwo ndetīkanītie na ūrutani ūrīa mwega wa Mwachani witū Jesū Kristū na ūrutani ūrīa wa kwīyamūrīra Ngai-rī,

4 mūndū ūcio nī mwītīi na ndarī ūndū oī. Ūcio endete o ngarari itarī kīguni na njūgitano ikoniī ciugo iria irehaga ūiru, na ngūi, na mīario mīūru, na gwīkūūa maūndū mooru,

5 na kūgiana gūtathiraga gatagatī ka andū arīa marī meciiria mooru, arīa mathirīrwo nī ūhorō-ūrīa-wa-ma, na arīa meciiragia atī ūhorō wa kwīyamūrīra Ngai nī njīra ya gūtūma mūndū atonge.

6 No rīrī, kwīyamūrīra Ngai na kūiganwo nī kīrīa ūrī na kīo, ūcio nī ūtonga mūnene.

7 Nīgūkorwo gūtīrī kīndū twarehire gūkū thī, na gūtīrī kīndū tūngīhota kūruta kuo.

8 No tūngīgīa na irio, na tūgīe na nguo-rī, no tūiganwo nīcio.

9 Andū arīa mendaga gūtonga-rī, nīmagūūaga magerio-inī o na mūtego-inī wa merīrīria maingī ma ūrimū ma kūmathūkia, marīa mamagūithagia mwanangīko-inī, makamaniina.

10 Tondū kwenda mbeeca nīkīo kīhumo kīa mīthemba yothe ya ūūru. Andū amwe nī ūndū wa kwenda mbeeca mūno-rī, nīmatigīte wītīkio, na magetheeca ngoro na kīeha kīingī.

¹¹ No wee mündũ wa Ngai-rĩ, ũrĩra maündũ macio mothe, na ũthingatage ũthingu, na kwĩyamũrĩra Ngai, na wĩtikio, na wendani, na gũkirĩrĩria, na ũhooreri.

¹² Rũaga mbaara ĩrĩa njega ya wĩtikio. Rũmia ũhoru wa muoyo wa tene na tene o ũrĩa wefũrwo rĩrĩa woimbũrire wega wĩtikio waku mbere ya aira aingĩ.

¹³ Ningĩ ndĩ mbere ya Ngai, ũrĩa ũheaga indo ciothe muoyo, na mbere ya Kristũ Jesũ, ũrĩa warutire ũira mwega rĩrĩa aarutaga ũira mbere ya Pontio Pilato, nĩ ngũgwatha atĩ

¹⁴ ũrũmagie rĩathani rĩu wathĩtwo narĩo ũtarĩ na kĩmeni kana ũcuuke nginya hĩndĩ ĩrĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ akoonanio,

¹⁵ ũrĩa Ngai akoonania ihinda rĩake rĩakinya. Ngai ũcio-rĩ, nĩwe mwene hinya ũrĩa wa kũgoocagwo, na nowe Mũthamaki wa athamaki, na Mwathani wa aathani.

¹⁶ Ningĩ nowe wiki ũtũũraga muoyo ũrĩa ũtathiraga, na agatũũra ũtheri-inĩ ũrĩa gũtarĩ mündũ ũngĩhota kũũkuhĩrĩria. Gũtirĩ mündũ ũrĩ wamuona kana ũngĩhota kũmuona. Nake arotũĩagwo, na arogĩa na wathani ũrĩa ũtathiraga nginya tene. Amenĩ.

¹⁷ Athaga andũ arĩa itonga gũkũ thĩ ĩno tũrĩ matigage kwĩgaatha kana kũiga mwĩhoko wao harĩ thĩinĩ wa ũtonga ũcio ũtamenyagĩrwo, no maigage mwĩhoko wao harĩ Ngai ũrĩa ũtũheaga indo ciothe na ũtaana, nĩguo itũkenagie.

¹⁸ Maathe mekage wega, na maingĩhĩrwo nĩ gwĩkaga ciĩko njega, na matũke andũ a gũtugana na kũgayagĩra andũ indo ciao na ũtaana.

¹⁹ Meka ũguo nĩmarĩĩagĩra kĩgĩina kĩa ene kĩrĩ mũthingi mũrũmu nĩ ũndũ wa mahinda marĩa magooka, na nĩgeetha mahote kwĩgwatĩra muoyo, na nĩguo muoyo ũrĩa wa ma kũna.

²⁰ Atĩrĩrĩ, Timotheo, gitagĩra kĩrĩa wĩhokeirwo. Wĩthemage inegene rĩa arĩa matetigĩrĩte Ngai, na ngarari cia mathugunda ma maheeni marĩa matuagwo atĩ nĩmo ũmenyo na ti ũmenyo kũrĩ.

²¹ Andũ amwe metĩkĩtie atĩ marĩ na ũmenyo ũcio nĩmatũgũũgĩte na makoima wĩtikio-inĩ.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai. Ndatũmirwo nĩ Ngai kũringana na kũranĩro kĩa muoyo ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ,

² Ndakwandĩkĩra wee Timotheo, o we mŭrũ wakwa nyendete mũno:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Kristũ Jesũ Mwathani witũ, irogĩa nawe.

Kũũmĩrĩrio Gĩtuĩka Mwĩhokeku

³ Nĩnjookagĩria Ngai ngaatho, ũrĩa nĩ ndungatagĩra ndĩ na thamiri ĩtarĩ na ũcuuke, o ta ũrĩa maithe makwa ma tene meekaga, o ngĩkũririkanaga hĩndĩ ciothe ũtukũ na mũthenya, mahooya-inĩ makwa itegũtigithĩria.

⁴ Nĩndĩiriragĩria mũno gũkuona, ndaririkana maithori maku, nĩgeetha njiyũrwo nĩ gĩkeno.

⁵ Nĩndirikanĩtio ũhoru wa wĩtikio waku ũrĩa ũtarĩ ũhinga, o ta ũrĩa watũire na cũguo Loisi, na nyũkwa Eunike, na rĩu nĩnjĩtikĩtie atĩ wĩtikio ũcio ũrĩ o thĩinĩ waku.

⁶ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũkũririkania atĩ ũhuhagĩrĩrie kĩheo kĩrĩa ũheetwo nĩ Ngai, kĩrĩa wagĩire nakĩo rĩrĩa ndakũigĩrĩire moko.

⁷ Nĩgũkorwo Ngai ndaatũheire roho wa gũtwĩkagĩra guoya, no aatũheire roho wa gũtwĩkĩra hinya, na wa wendani, na wa ũũgĩ wa kwĩnyiita maũndũ-inĩ mothe.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio ndũkanaconoke ũkiumbũra ũira wa Mwathani witũ, kana ũconoke nĩ ũndũ wakwa nĩ njohetwo nĩ ũndũ wake. No nyiitanĩra na nĩ kũnyariirwo nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩ ũndũ nĩrĩheagwo hinya nĩ Ngai.

⁹ Ngai nĩwe watũhonokirie na agĩtwĩrĩra mũtũũrĩre mũtheru, ti tondũ wa ũndũ twĩkĩte, no nĩ ũndũ wa ũrĩa aatanyĩte gwĩka na nĩ ũndũ wa wega wake. Twaheirwo wega ũyũ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ mbere ya kĩambĩrĩria gĩa thĩ,

¹⁰ no wega ũcio rĩu nĩũguũranĩirio nĩ ũndũ wa kuonekana kwa Mũhonokia witũ, Kristũ Jesũ, ũrĩa waniinire gĩkuũ, na akĩrehe muoyo o na ũhoru wa kwaga kũbutha akĩũiga ũtheri-inĩ nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega.

¹¹ Na nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũcio-Mwega-rĩ, nĩndamũirwo nduĩke mũhunja, na mũtũmwo, na mũrutani wago.

¹² Ũhoru ũcio nĩguo ũtũmĩte nyamarĩke ũguo. No ndiconokaga, tondũ ũrĩa nĩ njĩtikĩtie nĩndĩmũũ, na ndĩ na ma atĩ arĩ na ũhoti wa kũgitĩra kĩrĩa ndĩmwĩhokeire o nginya rĩrĩa mũthenya ũcio ũgaakinya.

¹³ Rũmia ũhoru ũrĩa waiguire kuuma kũrĩ nĩ, ũrĩ kĩonereria kĩa ũrutani mwega, ũrĩ na wĩtikio na wendani thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁴ Menyerera ũndũ ũrĩa mwega ũrĩa wehokeirwo, na ũmenyerere ũteithĩtio nĩ Roho Mũtheru ũrĩa ũkaraga thĩinĩ witũ.

¹⁵ Wee nĩũĩ atĩ andũ othe thĩĩnĩ wa bũrũri wa Asia nĩmandiganĩirie, o hamwe na Fugelo, na Herimogene.

¹⁶ Mwathani aroiguĩra andũ a nyũmba ya Onesiforo tha tondũ aananyamarũra kaingĩ na ndaconokire nĩ ũndũ wakwa kuohwo na mĩnyororo.

¹⁷ Nowe, hĩndĩ ĩrĩa ookire Roma, nĩanjaririe na kĩyo o nginya akĩnyona.

¹⁸ Mwathani aroĩtikĩra atĩ akaaguĩrwo tha nĩ Mwathani mũthenya ũcio wakinya! Wee nĩũĩ wega mũno ũrĩa aandeithirie na njĩra nyingĩ rĩrĩa ndaarĩ Efeso.

2

¹ Nĩ ũndũ wa ũguo, wee mũrũ wakwa-rĩ, gĩa na hinya thĩĩnĩ wa wega wa Ngai ũrĩa ũrĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

² Namo maũndũ marĩa waiguire ngĩaria mbere ya aira aingĩ-rĩ, mehokere andũ ehokeku arĩa ũũĩ atĩ no mahote kũruta andũ angĩ.

³ Ũmĩrĩria gũthĩĩnĩka hamwe na ithuĩ ta ũrĩ mũthigari mwega wa Kristũ Jesũ.

⁴ Gũtirĩ mũndũ ũrutaga wĩra wa mũthigari ũngĩohania na maũndũ matarĩ ma ũũthigari: we endaga o gũkenia mũnene wake ũrĩa ũmwathaga.

⁵ Ũguo no taguo, mũndũ ũrĩa ũhanyũkaga mathako-inĩ ma mahenya ndangĩheo thũmbĩ ya ũhootani atathaakĩte kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo.

⁶ Ningĩ-rĩ, mũrĩmi ũrĩa wĩnogagia akĩrĩma mũgũnda nĩ we wagĩrĩrwo gũtuĩka wa mbere kwamũkĩra maciaro maguo.

⁷ Cũranagia maũndũ marĩa ndĩroiga, nĩgũkorwo Mwathani nĩarĩkũũhĩgagia maũndũ-inĩ macio mothe.

⁸ Atĩrĩrĩ, ririkanaga Jesũ Kristũ, ũrĩa wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, na aarĩ wa rũciaro rwa Daudi, kũringana na Ũhoru-ũrĩa-Mwega, ũrĩa nĩ hunjagia.

⁹ Ũhoru ũcio nĩguo nĩ nyariiragĩrwo o nginya ngohwo na mĩnyororo ta ndĩ mũgeri ngero. No kiugo kĩa Ngai ti kĩahe.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ nĩnyũmagĩrĩria maũndũ mothe nĩ ũndũ wa arĩa aamũre, nĩgeetha o nao megũre na ũhonokio ũrĩa ũrĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ, na magĩe na riiri wa tene na tene.

¹¹ Ũhoru ũyũ nĩ wa kwĩhokeka, atĩrĩ:

Angĩkorwo nĩtwakuire hamwe nake-rĩ,
o na gũtũũra nĩtũgaatũũra muoyo hamwe nake;

¹² na tũngĩkirĩrĩria-rĩ,
o na gũthamaka nĩtũgaathamaka hamwe nake.

No tũngĩmũkaana-rĩ,
o nake nĩagatũkaana;

¹³ na tũngĩaga kwĩhokeka,
we egũtũũra arĩ o mwĩhokeku,
nĩgũkorwo we ndangĩhota gwĩkaana.

Mũruti Wĩra Mwĩtikĩrĩku harĩ Ngai

¹⁴ Ririkanagia andũ maũndũ macio. Makaanagie ũrĩ mbere ya Ngai nĩguo matige gũkararanĩria ndeto itarĩ kĩaene; ndeto icio itirĩ kĩguni, no gũthũkia ithũkagia arĩa maciiguaga.

15 Geria mũno wionanagie harĩ Ngai wĩ mwĩtikĩrĩku, na wĩ mũruti-wĩra ũtarĩ ũndũ ũngĩmũconora, na ũrutanage ũhoru ũrĩa wa ma ũrũngĩrĩrie.

16 Ehagĩrĩra mĩario ĩtarĩ ya gwĩtigĩra Ngai, tondũ arĩa mekenagia na ndeto icio makĩragĩrĩria kwaga gwĩtigĩra Ngai.

17 Ũrutani wao ũtheaga ta kironda kĩa ndĩira. Amwe ao nĩ Humenayo, na Fileto,

18 arĩa maturuurĩte na magatiga ũhoru wa ma. Moigaga atĩ ũhoru wa kũriũka nĩũrikĩtie kũhĩtũka, na nĩ mathũkĩtie wĩtikio wa andũ amwe.

19 No rĩrĩ, mũthingi ũrĩa mũrũmu wa Ngai nĩwĩhaandĩte wega nago wĩkĩrĩtwo rũũri na ciugo ici: “Mwathani nĩoĩ andũ arĩa marĩ ake,” na ningĩ atĩrĩ, “Ũrĩa wothe umbũraga rĩtwa rĩa Mwathani no nginya agarũrũke atigane na waganu.”

20 Thĩinĩ wa nyũmba yothe nene-rĩ, to indo cia thahabu na betha ikoragwo kuo ciiki, no nĩ kũrĩ indo cia mĩtĩ na cia rĩũmba; imwe nĩ cia wĩra ũrĩa mũtĩe, na imwe nĩ cia wĩra ũrĩa ũtangĩtĩka.

21 Mũndũ angĩtheria kuuma kũrĩ maũndũ macio matangĩtĩka, no atũike ta kĩndũ gĩa kũruta wĩra wa gĩtĩo, kĩndũ gĩtherie, kĩria kĩagĩrĩre Mwathi wa nyũmba ĩyo na kĩaarĩrio gĩa kũrutaga wĩra o wothe mwegu.

22 Na rĩrĩ, ũragĩra merirĩria mooru ma wĩhĩ, na ũthingatage ũthingu, na wĩtikio, na wendani, na thayũ, mũrĩ hamwe na arĩa makayagĩra Mwathani marĩ na ngoro theru.

23 Reganaga na ngarari cia ũrimũ na cia ũkĩgu, tondũ nĩũĩ irehage ngũĩ.

24 Nayo ndungata ya Ngai ndĩagĩrĩrwo nĩ gũtuĩka ya ngũĩ; handũ ha ũguo, yagĩrĩrwo nĩgũtuĩka ya gũtuga mũndũ o wothe, na ĩrĩ mũndũ wĩ na ũhoti wa kũrutana, na ĩrĩ mũndũ mũkĩrĩrĩria.

25 Ningĩ arutage arĩa mamũkararagia ahooreire, arĩ na mwĩhoko atĩ Ngai no atũme merire, nĩguo mamenye ũhoru wa ma,

26 na atĩ matũike a gwĩcookera, na meteithũkie mũtego-inĩ wa mũcukani ũrĩa ũmanyĩtĩte mĩgwate nĩguo mekage ũrĩa ekwenda.

3

Kwaga Gwĩtigĩra Ngai Matukũ ma Kũrigĩrĩria

1 No rĩrĩ, menya atĩ matukũ ma kũrigĩrĩria nĩgũkagĩa na mahinda ma ũgwati.

2 Andũ magaatũka eyendi, na endi mbeeca, na egani, na egaathi, na arumani, na andũ mataiguaga aciari ao, na matarĩ ngaatho, na matarĩ atheru.

3 Ningĩ makorwo matarĩ na wendani, na matarekanagĩra, na a gũcambania, na matangĩhota kwĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na matarĩ tha, na matendaga maũndũ mega,

4 na andũ mendaga gũkũnyanĩra andũ arĩa angĩ, na arũgĩrĩri, na eĩkĩrĩri, na endi gwĩkenia gũkĩra ũrĩa mendete Ngai.

5 Andũ acio metuaga ta meyamũrĩre Ngai no nĩmakaanaga hinya wake. Wĩthemage andũ ta acio.

⁶ Acio n̄io ar̄ia matoonyaḡir̄ira nyũmba ciene na makaguucaḡir̄iria andũ-a-nja ar̄ia ahũthũ ngoro, ar̄ia maiyũr̄itwo n̄i mehia, na ar̄ia matwaraḡir̄irio n̄i merir̄iria mooru ma m̄ithemba yothe.

⁷ Andũ-a-nja acio n̄imerutaga ũndũ mwerũ h̄indĩ ciothe, no matir̄ĩ h̄indĩ mamenyaga ũhoru ũr̄ia wa ma.

⁸ O ta ũr̄ia Janne na Jambare maakararirie Musa-r̄i, no taguo andũ acio mehotoraga makararie ũhoru ũr̄ia wa ma. Meciiria mao n̄i mooru, nao ha ũhoru ũkoniĩ w̄it̄ikio n̄iakũregwo biũ.

⁹ No r̄ir̄i, matinḡith̄iĩ haraaya, tondũ ũrimũ wao n̄iũkamenyeka n̄i andũ othe, o ta ũr̄ia ũhoru wa andũ acio wamenyekire.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹⁰ No wee-r̄i, n̄iũ ũhoru wothe wa ũrutani wakwa, na m̄itũũr̄ire wakwa, na matanya makwa, na w̄it̄ikio wakwa, na ũkir̄ir̄iria wakwa, na wendani wakwa, na kũm̄ir̄iria gwakwa,

¹¹ na kũnyariirwo gwakwa, na math̄ina makwa, o na m̄ithemba ya maũndũ mar̄ia maangorire kũu Antiokia, na Ikonía, o na Lusitera, m̄inyamaro ir̄ia n̄i ndom̄ir̄irie. No Mwachani n̄iahonokirie kuuma kũr̄i math̄ina macio mothe.

¹² Ti-itherũ, mũndũ o wothe ũr̄ia ũkwenda gũtũũra m̄itũũr̄ire wa gũkenia Ngai ar̄i th̄iinĩ wa Kristũ Jesũ n̄iar̄inyariiragwo,

¹³ No andũ ar̄ia aaganu na ar̄ia aheenania n̄imar̄ik̄iraḡir̄iria kwagana, makaheenania na makaheenagio.

¹⁴ No wee-r̄i, tũũra w̄ikaga maũndũ mar̄ia w̄irutite na ũkamet̄ikia wega atĩ n̄i ma ma, tondũ n̄iũ ar̄ia maakũrutire,

¹⁵ na ũr̄ia wamenyire Maand̄iko mar̄ia matheru kuuma r̄ir̄ia warĩ kaana,* mar̄ia manḡihota gũkũũh̄igia n̄iguo ũkaahonokio n̄i ũndũ wa gw̄it̄ikia th̄iinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁶ ũhoru wothe ũr̄ia wandik̄itwo Maand̄iko-inĩ wek̄irirwo th̄iinĩ wa m̄uwand̄iki n̄i Ngai, na n̄iwaḡir̄ire harĩ ũhoru wa kũrutana, na wa gũkaanania, na wa kũrũnga mah̄itia, o na wa kũrutana m̄ikar̄ire ya ũthingu,

¹⁷ n̄igeetha mũndũ wa Ngai akoragwo ar̄i m̄ukinyan̄iru, na athagathaḡitwo biũ kũruta w̄ira o wothe mwega.

4

¹ Atir̄ir̄i, n̄i ndĩ mbere ya Ngai na ya Kristũ Jesũ, ũr̄ia ũgaatuĩra ciira andũ ar̄ia mar̄i muoyo na ar̄ia makuĩte, na n̄i ũndũ wa gũũka gwake na ũthamaki wake-r̄i, ngũgũtaara atir̄i:

² Hunjagia ũhoru wa Ngai; ikaraga w̄ihaar̄irie h̄indĩ ir̄ia yaḡir̄ire na ir̄ia itaḡir̄ire; ningĩ r̄ũithaḡir̄ia andũ mah̄itia mao, na ũmakaanagie, na ũmomaḡir̄irie, w̄i na ũkir̄ir̄iria m̄unene na ũrutani m̄ubar̄ir̄ire.

³ N̄igũkorwo ihinda n̄ir̄igooka r̄ir̄ia andũ makaaregana na ũrutani ũr̄ia waḡir̄ire. No n̄iguo mahingie merir̄iria mao-r̄i, n̄imakeyũngan̄iria arutani aingĩ n̄iguo mameerage maũndũ mar̄ia matũ mao mekwenda kũigua.

⁴ N̄imakahũgũra matũ mao matige kũigua ũhoru wa ma, na magariũrũkire ng'ano cia tũhũ.

* **3:15** Mwana wa kahĩ wa Mũyahudi aambaḡir̄iria kw̄iruta maand̄iko ma K̄ir̄ikan̄iro k̄ir̄ia Gikũrũ ar̄i wa miaka itano.

⁵ No wee-rĩ, ikaraga wĩiguĩte maũndũ-inĩ mothe, na ũmĩrĩrie kũnyariirwo, ningĩ rutaga wĩra wa kũhunja ũhoro wa Ngai, na ũhingagie mawĩra mothe ma ũtungata waku.

⁶ Nĩgũkorwo nĩnyambĩrĩrie gũitwo thĩ ta iruta rĩa kũnyuuo, narĩo ihinda rĩakwa rĩa kuuma gũkũ nĩrĩkinyu.

⁷ Nĩndũĩte mbaara ĩrĩa njega, narĩo ihenya rĩakwa rĩgakinya mũthia, o na nĩndũũrĩte menyereire wĩtikio wakwa.

⁸ Rĩu nĩnjigĩirwo thũmbĩ ĩrĩa ya ũthingu, ĩrĩa Mwathani, ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhooto, akaahe mũthenya ũcio, na to nĩ nyiki akaahe, no ningĩ nĩ andũ othe arĩa makoretwo merĩrĩrie kũguũranĩrio gwake.

Maũndũ ma Paũlũ Mwene

⁹ Geria mũno o ũrĩa wahota ũũke kũrĩ nĩ na ihenya,

¹⁰ nĩgũkorwo Dema, tondũ wa kwenda maũndũ ma thĩ ĩno, nĩandiganĩrie na agathĩ Thesalonike. Nake Keresike nĩathiĩte Galatia, na Tito agathĩ Dalamatia.

¹¹ Luka nowe tũrĩ nake gũkũ. Oya Mariko mũũke nake, tondũ nĩ ũteithio harĩ nĩ ũtungata-inĩ wakwa.

¹² Nĩndatũmire Tukiko kũu Efeso.

¹³ Ũgĩũka-rĩ, ndehera kabuti karĩa ndatigire gwa Karipo kũrĩa Teroa, na ũndehere mabuku makwa ma gĩkũnjo, na makĩria njũa iria cia kwandĩkwo.

¹⁴ Alekisandro ũrĩa mũturi wa indo cia rũthuku nĩanjĩkire ũũru mũno. Mwathani nĩwe ũkaamũrĩha kũringana na ciĩko ciake.

¹⁵ O nawe mwĩmenyerere, tondũ nĩakararirie ndũmĩrĩri iitũ na hinya.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ndaciirithirio rĩa mbere-rĩ, gũtirĩ mũndũ wokire kũndeithia, andũ othe nĩmandiganĩrie. Maroaga gũtuĩrwo ũũru.

¹⁷ No Mwathani nĩarũgamire na nĩ na akĩnjĩkĩra hinya, nĩgeetha ndũmĩrĩri ĩhunjio biũ nĩ ũndũ wakwa na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe mamĩgue. Na nĩ ngĩhonokio kuuma kanua ka mũrũũthi.

¹⁸ Mwathani nĩakahonokia ũũru-inĩ o wothe, na andware ũthamaki-inĩ wake wa igũrũ, nake arogocagwo tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Geithia Pisisila na Akula, na andũ a nyũmba ya Onesiforo.

²⁰ Erasito aatigirwo Korinitho, na nĩ ngĩtiga Terefimo kũu Mileto arĩ mũrũaru.

²¹ Geria ũkinye gũkũ mbere ya ihinda rĩa heho. Nĩwageithio nĩ Eubulu, o na Pudene, na Lino, na Kilaudia, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²² Mwathani aroikaria roho waku. Wegu wa Ngai ũroikara hamwe nawe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ TITO

¹ Nĩ niĩ Paŭlŭ, ndungata ya Ngai na mŭtŭmwo wa Jesŭ Kristŭ. Ndŭmŭitwo nĩguo andŭ arĩa athuure nĩ Ngai mongererwo wĩtĩkio na ũmenyo wa kũmenya ũhoru-ŭrĩa-wa-ma ŭrĩa ũtwaranĩte na ũhoru wa kwĩyamŭrĩra Ngai,

² na nĩguo wĩtĩkio na ũmenyo iria irĩ na kĩrĩgĩrĩro kĩa muoyo wa tene na tene, iria Ngai ŭrĩa ũtaheenanagia eeranĩire o kuuma kĩambĩrĩria.

³ Nariĩ ihinda rĩake rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩakinya, nĩaguŭranĩirie kiugo gĩake kĩrĩa ndehokeywo ndikĩhunjagie kũringana na ŭrĩa njathĩtwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ,

⁴ Ndĩrakwandĩkĩra marŭa maya wee Tito, o wee mŭriũ wakwa kũna thĩnĩ wa wĩtĩkio ŭrĩa tũgwatanĩire nawe:

Wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe na kŭrĩ Kristŭ Jesŭ Mũhonokia witũ, irogĩa nawe.

Wĩra wa Tito arĩ Kirete

⁵ Atĩrĩrĩ Tito, gĩtŭmi kĩrĩa gĩatŭmire ngŭtuge kũu Kirete nĩ atĩ ũthondeke maũndũ marĩa mataarĩkĩte na ũthuure athuuri thĩnĩ wa o itũũra, o ta ŭrĩa ndakwĩire.

⁶ Mũthuuri wa kanitha aagĩrĩrwo akorwo atarĩ na ũcuuke, na akorwo arĩ mũthuuri wa mŭtumia o ũmwe tu, na arĩ mũndũ ŭrĩ na ciana ciĩtĩkĩtie na itarĩ kaũndũ ingĩcuukĩrwo nĩ ũndũ wa ũmaramari kana kwaga gwathĩka.

⁷ Kuona atĩ mŭrori wa maũndũ ma kanitha nĩmwĩhokere wĩra wa Ngai, no nginya akorwo atarĩ na ũcuuke, na ndagakorwo arĩ mũndũ wa kwĩgŭmĩra, kana wa kũhiũha kũrakara, kana arĩ mũnyui wa njoohi, kana wa kũhũthĩra hinya o na mbaara, kana mũndũ wa gũkorokera indo na njĩra irĩa itagĩrĩire.

⁸ Nĩ kaba akorwo arĩ mũndũ ũũĩ gŭtugana, na wendete maũndũ marĩa mega, na ũhotete kwĩgĩrĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ, na arĩ mŭrũngĩrĩru ngoro, na arĩ mũthingu, o na mũndũ ũmenyagĩrĩra mĩtugo yake.

⁹ Ningĩ no nginya arũmagie ũhoru ŭrĩa wa kwĩhokeka, o ta ŭrĩa ũrutaniĩtwo, nĩguo ahotage kũũmĩrĩria arĩa angĩ na ũrutani ŭrĩa mwagĩrĩru, na ahotage kũregana na arĩa maũkararagia.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kŭrĩ andũ aingĩ aremi, andũ a mĩario ya tũhũ na aheenanania, na makĩria arĩa a thiritũ ya arĩa maruaga.

¹¹ Andũ acio no nginya makirio, tondũ nĩmarathũkia mĩciĩ mĩingĩ nĩkũrutanaga maũndũ marĩa mataagĩrĩire kũrutana, na mekaga ũguo nĩgeetha monage mbeeca iria itamagĩrĩire.

¹² O na mŭnabii ũmwe wao nĩoigĩte atĩrĩ, "Andũ a Kirete matũũraga maheenanagia hĩndĩ ciothe, na mahaana ta nyamũ njũru, na nĩ igũũta ngoroku."

¹³ ŭrĩa ũcio nĩ wa ma. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, makaanagie ũgwatĩirie, nĩgeetha mehaande wega ũhoru-inĩ wa gwĩtĩkia,

¹⁴ na nĩguo matikarũmbũyagie ng'ano cia Ayahudi kana mawatho ma andũ arĩa mareganaga na ũhoro-ũrĩa-wa-ma.

¹⁵ Kũrĩ andũ arĩa marĩ meciiria matheru, maũndũ mothe nĩ matheru, no kũrĩ andũ arĩa marĩ na meciiria mathũku na matetikĩtie-rĩ, gũtirĩ ũndũ mũtheru. Ti-itherũ, meciiria mao na thamiri ciao nĩ thũku.

¹⁶ Kuuga nĩmoigaga atĩ nĩmooĩ Ngai, no nĩmamũkaanaga na ciiko ciao. Nĩ andũ imaramari, na matiathĩkaga, na gũtirĩ ũndũ o na ũmwe mwega mangĩka.

2

Maũndũ Marĩa Mabataire Kũrutwo Ikundi Itiganĩte

¹ No wee-rĩ, no nginya ũrutanage maũndũ marĩa maringaine na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru.

² Rutaga athuuri arĩa akũrũ maikarage matarĩ arĩũ, na marĩ a gũtĩka, na a kwĩgirĩrĩa merirĩa ma mwĩrĩ, na marĩ arũmu ũhoro-inĩ wa gwĩtikia, na makoragwo marĩ na wendani o na ũkirĩrĩa.

³ O nao atumia arĩa akũrũ marutage gũikaraga na mũikarĩre ya ũtheru, na matigatuĩke a gũcambania o na kana mamenyere kũnyuuga ndibei nyingĩ matuĩke ta ngombo ciayo, no nĩ matuĩke a kũrutanaga maũndũ marĩa mega,

⁴ nĩgeetha mahote kũruta atumia arĩa ethĩ kwenda athuuri ao na ciana ciao,

⁵ na matuĩke a kwĩgirĩrĩa merirĩa ma mwĩrĩ, na atheru, na mehang'agie na wĩra o wa kwao mũciĩ, na matuĩke atugi, na maathĩkagĩre athuuri ao, nĩgeetha gũtikanagie mũndũ ũngĩcambia kiugo kĩa Ngai.

⁶ O ta ũguo-rĩ, ũmagĩrĩa aanake, na ũmataarage matuĩke a kwĩgirĩrĩa merirĩa ma mwĩrĩ.

⁷ Maũndũ-inĩ mothe, tuĩka kionereria gĩa gwĩkaga wega maũndũ-inĩ mothe. Rĩrĩa ũkũrutana onanagia ũrũngĩrĩru, na ũtarĩ na itherũ,

⁸ o na waragie ciugo iria ciagĩrĩre, itangĩrutika mahĩtia, nĩgeetha arĩa matũkararagia maconorithio tondũ wa kwaga ũndũ mũũru mangĩaria igũrũ riitũ.

⁹ Taaraga ngombo atĩ ciathĩkagĩre aathanĩ a cio maũndũ-inĩ mothe, na igeragie kũmakenia, no itigacookanagĩre nao,

¹⁰ na itikamayage indo ciao, no cionanagie atĩ no ciĩhokwo kũna, nĩguo itũmage ũrutani wa ũhoro wa Ngai Mũhonokia witũ wendekage maũndũ-inĩ mothe.

¹¹ Nĩ ũndũ wega wa Ngai ũrĩa ũrehaga ũhonokio nĩũguũranĩrio kũrĩ andũ othe.

¹² Wega ũcio wa Ngai nĩguo ũtũrutaga kũregana na maũndũ marĩa matarĩ ma kwĩyamũrĩra Ngai, na merirĩa mooru ma gũkũ thĩ, na gũtũũra twĩgirĩrĩre merirĩa ma mwĩrĩ, na gũtũũra na mĩtũũrĩre ya ũngai na mĩrũngĩrĩru na ya kwĩyamũrĩra Ngai mahinda-inĩ maya tũrĩ,

¹³ o tũgjetagĩrĩa kũrĩgĩrĩro kĩrĩa kĩrĩ na kĩrathimo, hĩndĩ irĩa gũkaaguũranĩrio riiri wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ Ngai witũ mũnene na Mũhonokia.

¹⁴ Nake nĩwe werutire nĩ ũndũ witũ, nĩguo atũkũũre waganu-inĩ wothe, na atherie andũ matuĩke ake kũũmbe, arĩa marĩ na kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ mega.

¹⁵ Rīu-rī, maündū macio nīmo wagīrīrwo nīkūrutanaga. Ūmanagīrīria na ūkaananagie wī na wathani wothe. Ndūkanareke mündū o na ūrīkū akūire.

3

Gwīka ūrīa Kwagīrīre

¹ Ririkanagia andū acio atī maathīkagīre anene na arīa maathanaga, na matuīke aathīki, na makoragwo mehaarīrie kūruta wīra wothe mwega,

² ningī matikae gūcambia mündū o na ūrīkū, no makorwo marī a thayū na acaayanīri, na monanagie mītugo ya ūhooreri harī andū othe.

³ Nī ūndū hīndī īmwe-rī, o na ithuī twarī akūgu, na tūtiathīkaga, na tūkaheenekaga; twarī ngombo cia merirīria ma mīthemba yothe o na ikeno ciothe. Twatūūraga tūrī na rūmena na ūiru, tūgathūūragwo o na tūgathūūranaga mündū na ūrīa ūngī.

⁴ No hīndī īrīa ūtugi wa Ngai Mūhonokia witū na wendo ūrīa atwendete naguo ciaguūranīrio-rī,

⁵ nīatūhonokirie, na ti ūndū wa maündū ma ūthingu marīa tweekīte, no nī ūndū wa tha ciake. Agītūhonokia na ūndū wa gūtūtheria, agītūciara rīngī na agītwerūhia na ūndū wa Roho Mūtheru,

⁶ ūrīa aatūitīrīrie na ūtaana nī ūndū wa Jesū Kristū Mūhonokia witū,

⁷ nīgeetha twatuuo athingu nī ūndū wa wega wake, tūtuīke agai a muoyo wa tene na tene kūringana na ūrīa tūtūire twīrīgīrīre.

⁸ Ūhorō ūcio nī wa kwīhokeka. Na ngūkienda waragie maündū maya ūgwatīrie, nīgeetha andū arīa mehokete Ngai memenyerie kwīrutīra na kīyo gwīkaga maündū mega. Maündū maya nī magīrīru kūna, na nī marī uumithio harī mündū o wothe.

⁹ No rīrī, eheragīra ngarari cia ūrimū, na ūhorō wa gūkinyīra njarwa, na gūkararania, na mbaara cia ūhorō wa watho, tondū maündū macio matirī uumithio, na nī ma tūhū.

¹⁰ Mündū ūrīa ūtūmaga kūgīe na nyamūkano-rī, mūkaanagie riita rīa mbere, na rīa keerī. Thuutha wa ūguo, regana nake.

¹¹ Wagīrīrwo nīkūmenya atī mündū ta ūcio nī mwaganu na nī mwīhia; nake we mwene nīetuīrīre ciira.

Maündū ma Mūthia

¹² Ndaarīkia gūtūma Aritema kana Tukiko kūrīwe, geria ūrīa ūngīhota ūuke kūrī nī gūkū Nikopoli, tondū nīkuo nduīte gūikara ihinda rīa heho.

¹³ İka ūrīa wothe ūngīhota ūteithie Zena ūrīa wakiri, na Apolo rīrīa marīkorwo marī rūgendo-inī, na wone atī marī na indo ciothe iria mabatarītio nīcio.

¹⁴ Nao andū aitū nīmemenyerie kūrutaga mawīra marīa mega, nīguo mateithagīrīrie mabataro-inī ma o mūthenya nīguo matīgatūūre mūtūūrīre ūtarī na uumithio.

¹⁵ Andū arīa othe tūrī nao nīmamūgeithia. Geithia andū arīa othe matwendete thīnī wa wītīkio.

Wega wa Ngai ūrogīa na inyuī inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ FILEMONA

¹ Nĩ niĩ Paŭlũ, njohetwo nĩ ūndũ wa Kristũ Jesũ, na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Tŭratũma marũa maya kŭrĩ Filemona mŭrata witũ ūrĩa twendete na mŭruti wĩra hamwe na ithuĩ,

² na kŭrĩ mwarĩ wa Ithe witũ Apufĩa, o na kŭrĩ Arikipo, ūrĩa ūrũagĩrĩra Ūhoro wa Ngai hamwe na ithuĩ, o na kŭrĩ kanitha ūrĩa ūcemanagia gwaku mŭciĩ.

³ Mũrogĩa na wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kŭrĩ Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

⁴ Atĩrĩrĩ, rĩrĩa ngŭkŭririkana mahooya-inĩ makwa-rĩ, nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho hĩndĩ ciothe,

⁵ tondũ nĩnjiguaga ūhoro wa wĩtikio waku thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, na ūrĩa wendete andũ arĩa othe aamũre.

⁶ Nĩhooyaga atĩ ūgĩe na kiyo rĩrĩa ūkŭgwatanĩra nao ūhoro wa wĩtikio waku, nĩgeetha magĩe na ūmenyo wa maũndũ mothe mega marĩa tŭrĩ namo thĩinĩ wa Kristũ.

⁷ Wendani waku niũheete gĩkeno kĩnene mũno na ūkanyũmĩrĩria, nĩ tondũ wee, mŭrũ wa Ithe witũ, niũcanjamŭrĩte ngoro cia andũ arĩa aamũre.

Paŭlũ Gũthaitanĩrĩra Onesimo

⁸ Nĩ ūndũ wa ūguo-rĩ, o na gũtuĩka no ngwathe ndĩ thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, atĩ wĩke ūrĩa wagĩrĩre-rĩ,

⁹ nĩ kaba ngũthaithe ūwĩke nĩ ūndũ wa wendo. Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, niĩ Paŭlũ o na ndĩ mũthuuri mŭkŭrũ, na ningĩ ndĩ muohe nĩ ūndũ wa Kristũ Jesũ-rĩ,

¹⁰ ngŭgĩgũthaitha nĩ ūndũ wa mŭrũ wakwa Onesimo, ūrĩa watuĩkire mŭrũ wakwa ndĩ gŭkũ kĩoho-inĩ.

¹¹ Mbere iyo ndaarĩ kiene kŭrĩwe, no rĩu nĩatuĩkĩte mũndũ wa bata harĩwe o na harĩ niĩ.

¹² Nake nĩngũmũcookia kŭrĩwe, na ngĩmũtũma no taarĩ ngoro yakwa mwene ndĩragũtũmĩra.

¹³ Nĩingĩrendire gũikara nake, nĩgeetha andeithagie handũ-inĩ haku, rĩu njohetwo nĩ ūndũ wa Ūhoro-ũrĩa-Mwega.

¹⁴ No ndiendire gwĩka ūndũ o na ūrĩkũ wee ūtetĩkĩrĩte, nĩgeetha ūndũ o wothe mwega wee ūngĩka ūkorwo ūrĩ wa kwĩyendera no ti wa kŭringĩrĩrio.

¹⁵ No gŭkorwo gĩtũmi gĩa akweherere kahinda kanini-rĩ, nĩgeetha agũcookerera mũtũũranie nake nginya tene,

¹⁶ no ndagacooke arĩ o ngombo, no akorwo akĩrĩte ngombo, acooke arĩ mŭrũ wa Ithe witũ mwende mũno. Nĩ wa bata mũno harĩ niĩ, no harĩwe nĩ wa bata makĩria, arĩ ta mũndũ o na ta mŭrũ wa Ithe witũ thĩinĩ wa Mwathani.

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio angĩkorwo niũtuaga tŭrĩ rŭmwe nawe-rĩ, mwamũkĩre o ta ūrĩa ūngĩnyamũkĩra niĩ mwene.

¹⁸ Nake angĩkorwo nĩagwĩkĩte ũũru o na ũrĩkũ, kana hihi arĩ na thĩirĩ waku-rĩ, andĩka atĩ thĩirĩ ũcio nĩ wakwa.

¹⁹ Nĩ nĩ Paŭlũ ndĩrakwandĩkĩra na guoko gwakwa mwene. Nĩngakũrĩha thĩirĩ ũcio, o na gũtuĩka ndikwenda kũgweta atĩ o na wee mwene ũrĩ thĩirĩ wakwa.

²⁰ Atĩrĩrĩ, mũrũ wa Ithe witũ, nĩ ingĩenda ngĩe na uumithio uumĩte kũrĩwe thĩinĩ wa Mwathani; canjamũra ngoro yakwa thĩinĩ wa Kristũ.

²¹ Ndakwandĩkĩra marũa maya ndĩhokete atĩ ndũngĩaga kũnjathĩkĩra, na ngĩmenyaga atĩ nĩũgwĩka o na makĩria ya ũrĩa ngũrĩtie wĩke.

²² Hamwe na ũguo-rĩ, thondekera handũ ha gũikara, tondũ ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩtikĩrio njũke kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa mahooya marĩa mũhooyagĩra.

²³ Epafara, ũrĩa tuohetwo nake nĩ ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩakũgeithia.

²⁴ O na Mariko, na Arisitariko, na Dema, na Luka, arĩa tũrutithanagia wĩra nao, nĩmakũgeithia.

²⁵ Wegu wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na roho waku.

MARŪA KŪRĪ AHIBIRANIA

Mūriū nī Mūnene Gūkīra Araika

¹ Matukū-inī ma tene Ngai nīarīrie maithe maitū na tūnua twa anabii maita maingī, na njīra mwanya mwanya,

² no matukū-inī maya ma kūrīgīrīria-rī, ithuī nīatwarīrie na njīra ya Mūriū, ūrīa aatuire mūgai wa indo ciothe, o we ūrīa thī yothe yombirwo na ūndū wake.

³ Mūrūwe-rī, nīwe wonanagia ūkengi wa riiri wake, na nīwe mūhianīre mūkinyanīru kūna wa ūrīa Ngai atariī, ningī nīwe ūnyitīrīre indo ciothe na kiugo gīake kīrī hinya. Nake aarīkia gūtheria andū mehia-rī, nīaikarire thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūnene kūu igūrū.

⁴ Nī ūndū ūcio agītuīka mūnene gūkīra araika, o ta ūrīa rīitwa rīrīa aagaīrwo rīrī inene gūkīra rīao.

⁵ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Wee nīwe Mūrū wakwa;
 ūmūthī nīndatuīka Thoguo”?
 O na kana akīmwīra atīrī,
 “Nī nī ngūtuīka lthe,
 nake atuīke Mūrū wakwa”?

⁶ Na ningī-rī, Ngai aarehe irigithathi rīake gūkū thī, oigire atīrī,
 “Araika othe a Ngai nīmamūinamīrīre, mamūhooe.”

⁷ Akīaria ūhoro wa araika oigire atīrī,
 “Atūmaga araika ake matuīke huho,
 nacio ndungata ciake agacitua nīnīmbī cia mwaki.”

⁸ No ha ūhoro ūkoniī Mūriū ekuuga atīrī,
 “Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene nīgīgatūūra tene na tene,
 nakīo kīhooito nīkīo gīgaatuīka mūthīgi wa ūthamaki waku.

⁹ Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;
 nī ūndū ūcio, Ngai, o we Ngai waku, nīakwambararītie gūkīra
 athiritū aku othe
 na ūndū wa gūgūtīrīria maguta ma gīkeno.”

¹⁰ Ningī akoiga atīrī,
 “Wee Mwathani, o kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī,
 o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.

¹¹ Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;
 igaathira o ta nguo.

¹² Ūgaacikūnja o ta ūrīa nguo ndaaya ikūnjagwo;
 ikaagarūrūka o ta ūrīa nguo igarūrūkaga.

No wee ndūgarūrūkaga,
 na mīaka yaku ndīrī hīndī igaathira.”

¹³ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Ikara thī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
 nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
 ituīke gaturwa ka makinya maku”?

14 Githĩ araika othe ti maroho ma gũtungata, matũmĩtwo matungatagĩre arĩa makaagaya ũhonokio?

2

Gwathwo Gũthikĩrĩria

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtwagĩrĩrwo kũrũmbũiya mũno ũhoru ũrĩa twanaigua, nĩguo tũtikae gũtũgũgio tweherio kuuma harĩ guo.

² Tondũ-rĩ, angĩkorwo ũhoru ũrĩa waririo nĩ araika warĩ mũrũmũ-rĩ, na mũndũ o wothe wareganaga na ũhoru ũcio na akaũremera nĩaherithagio o ũrĩa kwagĩrĩire-rĩ,

³ tũngĩkiaga atĩa kũherithio tũngĩnyarara ũhonokio mũnene ũũ? Ũhonokio ũyũ, ũrĩa waambire kũhunjio nĩ Mwathani, nĩwacookire gwĩkĩrwo hinya kũrĩ ithuĩ nĩ andũ arĩa maamũiguire.

⁴ Ningĩ Ngai agĩkĩra ũhoru ũyũ ũira atĩ nĩ wa ma na ũndũ wa kuonania marũuri na morirũ, o na kũringa ciama cia mĩthemba mũingĩ, na akĩheana iheo cia Roho Mũtheru kũrĩ andũ kũringana na wendĩ wake.

Jesũ gũtuuo ta Ariũ a Nyina

⁵ Thĩrĩa tũkwaria ũhoru wayo, araika tio maaheetwo wathani wayo.

⁶ No nĩ harĩ mũndũ mũna ũheanite ũira handũ hamwe akoiga atĩrĩ: “Mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia, nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?”

⁷ Watũmire atigie o hanini aiganane na araika, na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩio,

⁸ na ũkĩiga indo ciothe rungu rwa magũrũ make aciathage.”

Nake akĩiga indo ciothe rungu rwa mũndũ-rĩ, hatirĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ Ngai aatigire gĩtarĩ watho-inĩ wa mũndũ. No rĩu tũtionaga indo ciothe irĩ watho-inĩ wa mũndũ.

⁹ No tuonaga Jesũ, ũrĩa gwa kahinda kanini watuĩtwo mũnini gũkĩra araika, no rĩu ekĩrĩtwo thũmbĩ ya riiri na ya gĩtĩio nĩ tondũ nĩanyariĩrĩkire na agĩkua, nĩgeetha, nĩ ũndũ wa Wega wa Ngai atuĩke wa gũcama gĩkuũ handũ ha andũ othe.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩire atĩ Ngai, ũrĩa wombire indo ciothe na itũũruga nĩ ũndũ wake-rĩ, atũme mwambĩrĩria wa ũhonokio wao aagĩrĩre kũna kũna na ũndũ wa kũnyamario nĩguo arehe ciana nyingĩ riiri-inĩ wake.

¹¹ Jesũ ũrĩa ũtũmaga andũ matuĩke atheru, o hamwe na acio matuĩtwo atheru, othe matuĩkaga andũ a nyũmba ĩmwe. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaconokaga akĩmeeta ariũ na aarĩ a Ithe.

¹² Akoiga atĩrĩ,

“Nĩngoimbũra rĩtwa rĩaku kũrĩ ariũ na aarĩ a Baba; nĩngainaga nyĩmbo cia gũkũgocaa ndĩ kũngano-inĩ.”

¹³ Ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ngũiga mwĩhoko wakwa harĩ Ngai.”

O na ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũyũ haha, na ciana iria Ngai aaheete.”

¹⁴ Kuona atĩ ciana icio irĩ na mwĩrĩ na thakame-rĩ, we o nake aatuĩkire o tao mwĩrĩ-inĩ, nĩgeetha na ũndũ wa gĩkuũ gĩake ahotē kwananga ũrĩa ũrĩ na hinya wa gĩkuũ, nake nĩwe mũcukani,

¹⁵ na ohore arĩa matũire mohetwo ũkombo-inĩ matukũ mao mothe nĩ ũndũ wa gwĩtigira gĩkuũ.

16 Nīgūkorwo ti-itherū ti araika ateithagia, no ateithagia rūciaro rwa Iburahīmu.

17 Na nī ūndū ūcio no nginya angīahaananirio na ariū na aarī a Ithe maūndū-inī mothe, nīguo atuīke mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene ūiyūrītwo nī tha na mwīhokeku agītungatīra Ngai, na nīguo arute horohio nī ūndū wa mehia ma kīrīndī.

18 Nīgūkorwo we mwene niathīnīkire rīrīa aageragio-rī, nīahotaga gūteithia andū arīa mageragio.

3

Jesū nī Mūnene gūkīra Musa

1 Nī ūndū ūcio, inyuī ariū na aarī a Ithe witū atheru, o inyuī mūgwatanīire ūhoru wa gwītwo kūrīa kuumīte na igūrū, mwīcūranagieie ūhoru wa Jesū, o we mūtūmwo na mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene ūrīa tuumbūruga ūhoru wake.

2 We aarī mwīhokeku kūrī ūrīa wamwamūrīre, o ta ūrīa Musa aarī mwīhokeku maūndū-inī mothe ma nyūmba ya Ngai.

3 Jesū nīonekanīte aagīrīre kūheo gītīio kīnene gūkīra Musa, o ta ūrīa mwaki wa nyūmba aagīrīrwo nī gūtīio gūkīra nyūmba yo nyene.

4 Nīgūkorwo nyūmba o yothe nīrī mūndū ūrīa wamīakire, no Ngai nīwe mwaki wa indo ciothe.

5 Nake Musa, aarī mwīhokeku maūndū-inī mothe ma nyūmba ya Ngai arī o ndungata, agakīrutaga ūira wa maūndū marīa makaaheanwo thuutha-inī.

6 No Kristū arī Mūrīū aarī mwīhokeku na akarūgamīrīra nyūmba ya Ngai. Na ithuī tūrī nyūmba iyo yake, tūngūikara tūrūmītie ūmīrīru witū na kīrīgīrīro kīrīa twīrahagīra.

Gūkaanio kwaga Gwītīkia

7 Nī ūndū-rī, o ta ūrīa Roho Mūtheru oigaga, atīrī:

“Ūmūthī, mūngīgīgua mūgambo wake,

8 mūtīkoomie ngoro cianyu

ta hīndī īrīa mwanemeire,

andū makīngeria marī kūu werū-inī,

9 kūrīa maithe manyu maangeririe na makīndoria,

na makīona ciiko ciakwa, ihinda rīa mīaka mīrongo īna.

10 Nīkīo ndaarakarīire rūciaro rūu, ngīkiuga atīrī,

‘Ngoro cia andū aya itururaga hīndī ciothe,

na matīrī maamenya njīra ciakwa.’

11 Nī ūndū ūcio ngīhīta na mwīhītwa ndakarīte, ngiuga atīrī,

‘Matīrī hīndī magaatoonya kīhurūko-inī gīakwa.’”

12 Ariū na aarī a Ithe witū, mwīmenyererei hatīkagīe o na ūmwe wanyu ūrī na ngoro īhagia na ītetīkagia, īrīa īgarūrūkaga, īgatigana na Ngai ūrīa ūrī muoyo.

13 No ūmanagīrīriai mūndū na ūrīa ūngī o mūthenya, o rīrīa rīothe mūthenya ūrīitagwo Ūmūthī, nīgeetha gūtīkagīe o na ūmwe wanyu ūkūūmio ngoro nī ūndū wa kūheenererio nī mehia.

14 Tondū ūcio, tūngīrūmia wega mwīhoko ūrīa twarī naguo kuuma o kīambīrīria nginya ithirīro-rī, nītūgaatuīka a kūgwatanīra hamwe na Kristū.

15 O ta ūrīa kwīrītvo, atīrī:

“Ūmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,
mũtikoomie ngoro cianyu
ta hĩndĩ irĩa mwanemeire.”

¹⁶ Nĩ andũ arĩkũ acio maaiguire na makĩmũkararia? Githĩ ti arĩa othe moimĩte Misiri matongoretio nĩ Musa?

¹⁷ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ aarakarĩire mĩaka ĩyo mĩrongo ĩna? Githĩ ti arĩa meehirie, na magĩkua, o arĩa ciimba ciao ciagũire kũu werũ-inĩ?

¹⁸ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ Ngai ehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ gũtirĩ hĩndĩ magaatoonya ũhurũko-inĩ wake, tige o andũ acio maaregire kũmwathĩkĩra?

¹⁹ Tũgakĩona atĩrĩ, matiahotire gũtoonya kuo nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtikia kwao.

4

Thabatũ ya Kũhurũka ya Andũ a Ngai

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kuona atĩ kĩranĩro gĩa gũtoonya ũhurũko-inĩ wake kĩrĩ o ho-rĩ, nĩtwĩmenyererei gũtikagĩe o na ũmwe wanyu ũtagagĩkinyĩra.

² Nĩgũkorwo o na ithuĩ nĩtũhunjĩirio Ũhoru-ũyũ-Mwega o tao; no ũhoru ũrĩa maaiguire ndũigana kũmaguna, tondũ arĩa maũiguire matiawamũkĩrĩre na wĩtikio.

³ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa twĩtikĩtie nĩ ithuĩ tũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kũu, o ta ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ ũcio ngĩihĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
‘Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’”

O na gũtuĩka wĩra wake nĩwathirĩte kuuma o rĩrĩa thĩ yombirwo.

⁴ Nĩgũkorwo nĩ harĩ handũ hana aarĩtie ũhoru wa mũthenya wa mũgwanja, akoĩga atĩrĩ: “Nake Ngai akĩhurũka mũthenya wa mũgwanja, agĩtigana na wĩra wake wothe.”

⁵ O na ningĩ hau mbere nĩoigĩte atĩrĩ, “Matirĩ hĩndĩ magaatoonya ũhurũko-inĩ wakwa.”

⁶ Nĩtũkuona atĩ nĩ kũrĩ amwe matigaire gũtoonya kĩhurũko-inĩ kũu kĩeranĩrwo, nĩgũkorwo arĩa maahunjĩirio Ũhoru-ũrĩa-Mwega mbere matiaatoonyire tondũ nĩmagire gwathĩka.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, o rĩngĩ Ngai akĩamũra mũthenya mũna, akĩwĩta Ūmũthĩ, thuutha wa matukũ maingĩ gũthira rĩrĩa aaririe na kanua ka Daudi, ta ũrĩa oigĩte hau mbere atĩrĩ:

“Ūmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,
mũtikoomie ngoro cianyu.”

⁸ Tondũ korwo Joshua nĩamaheete ũhurũko-rĩ, Ngai ndangĩacookire kwaria ũhoru wa mũthenya ũngĩ thuutha ũcio.

⁹ Tondũ ũcio nĩgũtigaire Thabatũ ya kũhurũka ya andũ a Ngai;

¹⁰ nĩgũkorwo mũndũ o wothe ũrĩa ũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kĩa Ngai o nake nĩahurũkaga agatigana na wĩra wake, o ta ũrĩa Ngai aahurũkire agĩtigana na wĩra wake.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrutanĩrie na kĩyo gũtoonya ũhurũko-inĩ ũcio, nĩgeetha gũtikanagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkaagũa nĩ ũndũ wa kũrũmĩrĩra kĩonereria kĩa ũremi wao.

¹² Nĩgũkorwo ũhoru wa Ngai ũrĩ muoyo na ũrĩ hinya. Nĩ mũũgĩ gũkĩra rũhiũ rwa njora rũnooretwo mũena yeerĩ, ũgatheeca

ũkagayũkania muoyo na roho, o na ũkagayania marũngo na maguta marĩa makoragwo mahĩndĩ-inĩ, na ningĩ ũgatuĩra meciiria na matua ma ngoro.

¹³ Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩa iria ciombirwo kĩhithĩtwo kuuma maitho-inĩ ma Ngai. Indo ciothe nĩhumbũrie na ikaguũrio mbere ya maitho ma ũrĩa tũkaahe ũhoru witũ.

Jesũ Mũthĩnjĩri-Ngai Ũrĩa Mũnene Mũno

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mũno ũrĩa ũhungurĩte agakinya o igũrũ, na nĩwe Jesũ mũrũ wa Ngai-rĩ, nĩtũrũmiei na hinya wĩtikio ũrĩa tuumbũraga.

¹⁵ Nĩgũkorwo tũtirĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene ũtangĩhota gũtũiguĩra tha ũhũthũ-inĩ witũ, no nĩ tũrĩ na ũmwe wanagerio ikĩro-inĩ ciothe o ta ithuĩ, no ndaigana kwĩhia.

¹⁶ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, nĩtũkuhĩrĩriei gĩtĩ kĩa Ũnene kĩrĩa kĩa Wega wake tũrĩ na ũmĩrĩru, nĩgeetha tũkaiguĩrwo tha, na tuone Wega wake wa gũtũteithagia hĩndĩ irĩa tũbatarĩte.

5

¹ Rĩu-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene o wothe athuuragwo kuuma gatagatĩ ka andũ na agatuuo wa kũmarũgamĩrĩra maũndũ-inĩ marĩa makoniĩ Ngai, nĩguo arutage maruta na magongona nĩ ũndũ wa kũhoroheria mehia.

² Nake nĩahotaga gũkirĩrĩria arĩa matarĩ na ũmenyo o na arĩa maturuurĩte, kuona atĩ o nake nĩarĩ ũhũthũ wake.

³ ũndũ ũyũ nĩguo ũtũmaga arute magongona ma kũhoroheria mehia make mwene, o ta ũrĩa amarutaga nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ.

⁴ Gũtirĩ mũndũ wĩheaga gĩtĩo kũ we mwene; no nginya akorwo efitwo nĩ Ngai, o ta ũrĩa Harũni eetirwo.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o nake Kristũ ndaigana kwĩyoera ũgooci wa gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. No nĩ Ngai wamwĩrĩre atĩrĩ,

“Wee nĩwe Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.”

⁶ Na handũ hangĩ oigĩte atĩrĩ,
“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,

o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

⁷ Matukũ-inĩ marĩa Jesũ aatũũraga gũkũ thĩ-rĩ, nĩahooyaga na agathaita Ngai, agĩkayaga mũno agĩtaga maithori kũrĩ ũcio ũngĩahotire kũmũhonokia kuuma gĩkuũ-inĩ, na nĩaiguagwo nĩ ũndũ wa kwĩnyiihia gwake.

⁸ O na gũtuĩka aarĩ mũriũ, nĩerutire gwathĩka nĩ ũndũ wa ũrĩa aanyariirĩkire,

⁹ na aarĩkia gũtuuo mwagĩrĩru kũna, agĩtuĩka kĩhumo kĩa ũhonokio ũrĩa ũtagaathira harĩ arĩa othe mamwathĩkagĩra,

¹⁰ nake Ngai akĩmũtua mũthĩnjĩri-Ngai mũnene o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.

Gũtaarwo nĩguo Tũtikagwe

¹¹ Nĩtũrĩ na maũndũ maingĩ tũngĩmwĩra makoniĩ ũhoru ũyũ, no nĩ hinya kũmũtaarĩra tondũ mũtĩnyĩitaga maũndũ narua.

¹² Nĩ ũndũ-rĩ, o na gũtuĩka rĩu mwagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũrĩ arutani-rĩ, nĩmũbatarĩte mũndũ wa kũmũruta maũndũ marĩa

mwarutitwo kīambīrīria ma kiugo kīa Ngai o rīngī. Inyuī mūbataire kūheo iria, no ti irio nyūmū!

¹³ Mūndū o wothe ūnyuuga iria, tondū no gakenge-rī, ndangīmenya wega ūhoru wa ūrutani wa ūthingu.

¹⁴ No irio iria nyūmū nī cia andū arīa agima, arīa nī ūndū wa kūmenyera gūcihūthīra kaingī, nīmerutīte gūkūūrana wega na ūūru.

6

¹ Nī ūndū ūcio nītūtiganei na morutani marīa ma kīambīrīria ma ūhoru wa Kristū, na tūthī na mbere na gūkūra, na tūtige kwambīrīria gwaka mūthingi rīngī wa kūrutana ūhoru wa kwīrira nī ūndū wa cīko iria cierekagīria mūndū gīkuū-inī, na ūrutani wa gwītīkia thīnī wa Ngai,

² na morutani ma ūbatithio, na ma kūigīrīrwo moko, o na ma kūrīūka kwa arīa akuū, o na ma gūtuūrwo ciira wa tene na tene.

³ Na noguo tūrīkaga, Ngai angītīkīria.

⁴ Na rīrī, nī ūndū ūrī hinya mūno kūrī andū arīa maanathererwo nī ūtheri, na magacama kīheo kīrīa kiumīte igūrū, na magakorwo matuītwo a ngwatanīro ya Roho Mūtheru,

⁵ o acio macamīte wega wa kiugo kīa Ngai na maahinya ma ihinda rīrīa rīgooka,

⁶ andū acio mangīgūa na matigane na maūndū macio-rī, gūtingīhoteka kūmacookia rīngī merire, nī tondū nī kwambithia marambithia Mūrū wa Ngai mūtī igūrū o rīngī, na makamūnyararithia kūrī kīrīndī.

⁷ Mūgūnda ūrīa uragīrwo nī mbura kaingī na ūgacooka ūgaciara maciaro mega ma kūguna arīa marīmūrwo-rī, nīūrathimagwo nī Ngai.

⁸ No mūgūnda ūrīa ūkūruga mīgua na mahiū ma nyeki-inī nī wa tūhū, na ūrī ūgwati-inī wa kwīrehithīria kīrumi. Marīgīrīrio-inī nīgūcinwo ūgaacinwo.

⁹ Arata akwa nyendete mūno, o na tūkīaragia ūguo, ha ūhoru wanyu-rī, nītwīrīgīrīre maūndū mega kūrī macio, o marīa marehanaga na ūhonokio.

¹⁰ Tondū Ngai ndaagīte kīhooto; ndakaariganīrwo nī wīra wanyu o na wendo ūrīa muonanītie nī ūndū wa rīitwa rīake rīrīa mwateithagia andū arīa aamūre, o na rīu no mūrathī na mbere na kūmateithia.

¹¹ Tūngīenda mūndū o mūndū wanyu onanie kīyo o ta kīu o nginya mūthia, nīguo mūkaahingīrio maūndū marīa mūtūire mwīrīgīrīre.

¹² Tūtīkwenda mūtūike igūūta, no tūkwenda mwīgerekānie na andū, arīa nī ūndū wa gwītīkia na gūkīrīrīria kwao nīkuo gūtūmaga magāirwo maūndū marīa meranīrwo.

Ūuma wa Kīranīro kīa Ngai

¹³ Rīrīa Ngai eerīre Iburahīmu kīranīro gīake, eehītire akīgwetaga we mwene, nīgūkorwo gūtīarī na ūngī mūnene kūrī we wa kwīhīta nake,

¹⁴ akiuga atīrī, "Ti-itherū nīngūkūrathima na ngūhe njiaro nyingī."

¹⁵ Na nī ūndū ūcio, thuutha wa Iburahīmu gweterera akīrīrīrie-rī, nīaheirwo kīrīa eerīrwo.

16 Tondū rīrī, andū mehītaga na mūdū ūrīa mūnene kūmakīra, naguo mwīhītwa ūgakindīra ūrīa kwīrītwo, na ūgakīniina ngarari ciothe.

17 Na tondū Ngai nīendaga kuonania hatarī nganja kūrī agai a maūdū marīa meranīrwo atī itua rīake rīrīa aatuīte rītingīgarūrūka-rī, nīakindīre ūhorō ūcio na mwīhītwa.

18 Ngai eekire ūguo na ūndū wa maūdū meerī matangīgarūrīka, o marīa gūtangīhoteka Ngai aheenanīe namo, nīgeetha ithuī arīa tuonete handū ha kūūrīra twīgwatīre kīrīgīrīro kīrīa tūheetwo, tūhote kūūmīrīria mūno.

19 Kīrīgīrīro gīkī tūrī nakīo kīhaana ta nanga ya ngoro, nakīo nī kīrūmu, na nī kīa ma. Nakīo gītoonyaga handū-harīa-haamūre thuutha wa gītama kīrīa kīnene,

20 o harīa Jesū, ūrīa wathiire mbere iitū, aatoonyire ithenya riitū. Nake nīatuīkīte mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene o nginya tene, o ta ūrīa Melikisedeki aatarīi.

7

Melikisedeki ūrīa Mūthīnjīri-Ngai

1 Atīrīrī, Melikisedeki ūcio aarī mūthamaki wa Salemu na mūthīnjīri-Ngai, o Ngai-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Nīwe watūngire Iburahīmu akīnūka aarīkia kūhoota athamaki, na akīmūrathima,

2 nake Iburahīmu akīmūhe gīcunjī gīa ikūmi kīa indo ciothe. Rīitwa rīake rīgītaūrwo mbere nī kuuga “mūthamaki wa ūthingu”; ningī “mūthamaki wa Salemu” nī kuuga “mūthamaki wa thayū”.

3 Ndaarī na ithe kana nyina, kana kīruka gīake, na ndaarī na kīambīrīria kīa matukū kana mūthia wa muoyo wake, nī ūndū ūcio, we ahaana ta Mūrū wa Ngai, egūtūūra arī mūthīnjīri-Ngai nginya tene.

4 Ta mwīciirie ūrīa aarī mūnene: Atī o na ithe witū Iburahīmu nīamūgaīire gīcunjī gīa ikūmi kīa indo iria aatahīte!

5 Na rīrī, watho uugīte atī andū a rūciaro rwa Lawi arīa matuīkaga athīnjīri-Ngai metagīe gīcunjī gīa ikūmi kuuma kūrī andū, ūguo nī kuuga ariū a ithe wao, o na gwatuīka ariū a ithe wao nī a rūciaro rwa Iburahīmu.

6 No mūdū ūcio ndaarī wa rūciaro rwa Lawi, no nīamūkīre gīcunjī gīa ikūmi kuuma kūrī Iburahīmu, na akīrathima ūcio werīrwo cīranīro.

7 Na hatīrī nganja atī mūdū ūrīa mūnini nīwe ūrathimagwo nī ūrīa mūnene.

8 Tūgakīona atī, mwena ūmwe gīcunjī kīu gīa ikūmi kīūnganagīo nī andū arīa macookaga gūkua, na nīo Alawii; naguo mwena ūcio ūngī, kīrutagīrwo mūdū ūrīa uumbūrītwo ūhorō wake atī atūūruga o muoyo.

9 O na mūdū no oige atī Lawi, ūcio ūrutagīrwo gīcunjī kīu gīa ikūmi, we mwene nīarutire gīcunjī kīu na njīra ya Iburahīmu,

10 tondū hīndī rīrīa Melikisedeki aacemanīrie na Iburahīmu, Lawi aarī mūthīmo-inī wa ithe ūcio wa tene.

Jesū ahaana ta Melikisedeki

11 Korwo ūkinyanīru kūna nīūngīonekanire na njīra ya ūthīnjīri Ngai wa Alawii-rī, (nī ūndū kīrīndī kīaheirwo watho na njīra iyo),

gwakĩrĩ bata ũngĩ ũrĩkũ gũũke mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ, ũtariĩ ta Melikisedeki, na ndatuĩke ta wa nyũmba ya Harũni?

¹² Nĩgũkorwo ũhoru wa ũthĩnjĩri-Ngai ũngĩgarũrĩrwo-rĩ, o naguo watho no nginya ũgarũrĩrwo.

¹³ Nake mũndũ ũrĩa maũndũ maya maarĩtio nĩ ũndũ wake oimĩte mũhĩrĩga-inĩ ũngĩ, ũrĩa gũtarĩ mũndũ waguo ũrĩ watungatĩra Ngai kĩgongona-inĩ.

¹⁴ Nĩgũkorwo nĩkũikaine wega atĩ Mwathani witũ oimire mũhĩrĩga-inĩ wa Juda, na ha ũhoru wa mũhĩrĩga ũcio-rĩ, Musa ndaigana kuuga ũndũ o na ũrĩkũ ũkoniĩ athĩnjĩri-Ngai.

¹⁵ Na rĩrĩ, ũhoru ũrĩa twarĩtie no ũmenyeke wega makĩria angĩkorwo mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ ũtariĩ ta Melikisedeki nĩonekanĩte,

¹⁶ ũrĩa ũtuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai, na ti kũringana na mũtugo wa rũciaro rwake, no nĩ tondũ wa ũhoti wa muoyo ũrĩa ũtathiraga.

¹⁷ Nĩgũkorwo nĩkuumbũrĩtwo atĩrĩ:

“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

¹⁸ Watho wa mbere nĩũtiganĩtwo naguo tondũ ndwarĩ na hinya na ũkaaga bata

¹⁹ (nĩgũkorwo watho ndũrĩ ũndũ watũmire wagĩrĩre kũna), no nĩtũheetwo kĩrĩgĩrĩro kĩega makĩria kĩrĩa gĩtũhotithagia gũkuhĩrĩria Ngai.

²⁰ Na ũndũ ũyũ ndwekirwo hatarĩ mwĩhĩtwa! Andũ acio angĩ nĩmatuĩkaga athĩnjĩri-Ngai hatarĩ mwĩhĩtwa,

²¹ nowe aatuĩkire mũthĩnjĩri-Ngai na mwĩhĩtwa, rĩrĩa Ngai aamwĩrĩre atĩrĩ:

“Jehova nĩehĩtĩte,
na ndangĩricũkwo, akoiga atĩrĩ:

‘Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.’ ”

²² Nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa ũyũ, Jesũ nĩatuĩkĩte mũrũgamĩrĩri wa kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩega makĩria.

²³ Ningĩ-rĩ, nĩgũkoretwo na athĩnjĩri-Ngai aingĩ ta acio hau mbere, nĩgũkorwo nĩmakuaga magakĩgirio gũthĩ na mbere na ũtungata ũcio.

²⁴ No tondũ Jesũ atũũraga muoyo nginya tene-rĩ, ũthĩnjĩri-Ngai wake nĩ wa gũtũũra nginya tene.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩahotaga kũhonokia kũna arĩa othe mokaga kũrĩ Ngai magereire harĩ we, nĩgũkorwo egũtũũra amathathanagĩrĩa.

²⁶ Tondũ nĩ kwagĩrĩre tũgĩe na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene ta ũcio, atũhingagĩrie bata witũ, na akorwo arĩ mũtheru, na atarĩ ũcuuke, kana rĩhia, na aamũranĩtio na ehia, o na agatũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ.

²⁷ We ndekũbatara kũruta magongona mũthenya o mũthenya ta ũrĩa athĩnjĩri-Ngai anene acio angĩ meekaga, mbere nĩ ũndũ wa mehia make mwene, na thuutha ũcio nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ. We nĩarutire igongona nĩ ũndũ wa mehia mao ihinda o rĩmwe rĩa kũigana hĩndĩ rĩrĩa eerutire we mwene.

²⁸ Nĩgũkorwo watho ũtuaga andũ matarĩ hinya athĩnjĩri Ngai anene; no mwĩhĩtwa, ũrĩa wokire thuutha wa watho, nĩwaamũrĩre Mũriũ, ũrĩa ũtuĩkĩte mwagĩrĩru kũna nginya tene.

8

Mũthĩnjĩri-Ngai Ūrĩa Mũnene wa Kĩrĩkanĩro Kĩerũ

¹ Atĩrĩrĩ, ūhorō ūrĩa tũraaria nĩ atĩ: Nĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai-mũnene, ūrĩa ũikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ūrĩo gwa gĩtĩ kĩa Ūnene kĩa ũthamaki wa igũrũ,

² nake nĩ mũtungatĩri wa handũ-harĩa-haamũre, o kũu hema-inĩ ya gũtũnganwo ĩrĩa ya ma ĩrĩa yaakirwo nĩ Mwathani, no ti mũndũ.

³ Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai mũnene o wothe aathuuragwo nĩguo arutage iheo na magongona, na nĩ ũndũ ũcio o nake no nginya akorwo arĩ na kĩndũ gĩa kũruta.

⁴ Korwo arĩ o gũkũ thĩ-rĩ, ndangĩrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩgũkorwo nĩ kũrĩ andũ arĩa marutaga iheo iria ciathanĩtwo nĩ watho.

⁵ Nao matungataga mũhianĩre wa handũ-harĩa-haamũre na kĩruru kĩa maũndũ marĩa marĩ igũrũ. Ūndũ ũcio nĩguo watũmire Musa ataarwo hĩndĩ ĩrĩa eharagĩria gwaka Hema-ya-Gũtũnganwo, akĩrwo atĩrĩ: “Menyerera wone nĩwathondeka indo ĩcio ciothe kũringana na mũhianĩre ūrĩa wonirio ūrĩ kĩrĩma-inĩ.”

⁶ No rĩrĩ, ũtungata ūrĩa Jesũ aheetwo nĩũkĩrĩte wao, o ta ūrĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa arĩ we mũiguithania wakĩo gĩkĩrĩte kĩrĩa gĩkũrũ, na ningĩ kĩaandĩtwo na ciĩranĩro njega makĩria.

⁷ Nĩgũkorwo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtangĩarĩ na mahĩtia, gĩtingĩagiire bata wa gwetha kĩngĩ gĩa keerĩ.

⁸ No Ngai nĩoonire andũ marĩ na mahĩtia, akiuga atĩrĩ:

“Matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngaarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ
na nyũmba ya Isiraeli,

o hamwe na nyũmba ya Juda, nĩguo Mwathani ekuuga.

⁹ Nakĩo kĩrĩkanĩro kũ gĩtikahaana ta kĩrĩkanĩro

kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyĩtĩre na guoko,

ngĩmatongoria, ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
na tondũ matiigana gũikara marĩ ehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩakwa,
na nĩ ngĩmahutatĩra,

ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

¹⁰ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli

ihinda rĩu rĩathira, nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,

na ningĩ ndĩwaandĩke ngoro-inĩ ciao.

Na nĩ ngaatuĩka Ngai wao,

nao matuĩke andũ akwa.

¹¹ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ūrĩa ũngĩ,

kana mũndũ arute mũrũ wa ithe amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na
Mwathani,’

tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,

kuuma ūrĩa mũnini mũno wao nginya ūrĩa mũnene.

¹² Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,

na ndigacooka kũririkana mehia mao.”

¹³ Na rĩrĩ, rĩrĩa ekwaria ūhorō wa kĩrĩkanĩro kĩerũ-rĩ, nĩgũtua aatuire kĩrĩa kĩa mbere gĩkũrũ; na kĩndũ o gĩothe kĩrakũra-rĩ, gĩtuĩkaga gĩa gũthira, gĩkabuĩria o biũ.

9

Kũhooya Ngai thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo ya Gũkũ Thĩ

¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩa mbere nĩ kĩarĩ na mawatho maakonĩ ũhoru wa kũhooya Ngai, o na ningĩ nĩ kwarĩ na handũ-harĩa-haamũre gũkũ thĩ.

² Nĩ kwarĩ na hema yathondeketwo, na kanyũmba kayo ka mbere nĩ haarĩ na mũtĩ ũrĩa wa gũcuuria matawa, na metha, na mĩgate irĩa mĩamũre; hau nĩho heetagwo “Handũ-harĩa-Hatheru.”

³ Thuutha wa gĩtama gĩa keerĩ haarĩ na kanyũmba geetagwo, “Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno,”

⁴ na hau nĩho haarĩ kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ũbumba, na nĩho haarĩ ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩahumbĩrĩtwo na thahabu kũndũ guothe. Thĩnĩ wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na nyũngũ ya thahabu yarĩ na mana, na rũthanju rwa Harũni rũrĩa rwathundũkĩte, na ihengere cia mahiga iria ciandĩkĩtwo.

⁵ Igũrũ wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na akerubi a Riiri, mahumbĩrĩte gĩtĩ-gĩa-tha. No rĩu tũtingĩhota gũtaarĩria wega rĩu ũhoru wa kũndũ o kũndũ.

⁶ Nacio indo ciothe ciarĩkia kũbangwo ũguo-rĩ, athĩnjĩri-Ngai nao maatoonyaga kanyũmba kau ka mbere hĩndĩ ciothe nĩguo marute wĩra wao wa ũtungata.

⁷ No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nowe wiki watoonyaga kanyũmba karĩa ga thĩnĩ, na aatoonyaga o ihinda o rĩmwe mwaka, na ndangĩatoonyire atakuũite thakame ya kũruta igongona nĩ ũndũ wake mwene na nĩ ũndũ wa mehia ma andũ marĩa meekĩte matekũmenya.

⁸ ũndũ ũyũ nĩguo Roho Mũtheru oonanagia naguo atĩ njĩra ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ndĩakoretwo iguũranĩirio ihinda rĩrĩa rĩothe hema ya mbere yarĩ ho.

⁹ Gĩkĩ gĩkĩrĩ o kionereria kĩa matukũ maya tũrĩ, atĩ maruta na magongona marĩa maarutagwo matingĩahotire gũtheria thamiri ya mũndũ ũrĩa mũhooi Ngai.

¹⁰ Maũndũ macio makonĩ o ũhoru wa kũrĩa na kũnyua, na magongona ma mũthemba mĩingĩ ya gwĩtheria na mawatho ma na igũrũ tu, marĩa maathanĩtwo mekagwo nginya ihinda rĩrĩa maũndũ makeerũhio rĩgaakinya.

Thakame ya Kristũ

¹¹ Rĩrĩa Kristũ ookire arĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene wa maũndũ mega marĩa marĩ kuo-rĩ, nĩagereire hema-inĩ irĩa nene na nginyanĩru irĩa itathondeketwo na moko ma andũ, naguo ũguo nĩ kuuga ti ya mũmbĩre wa thĩ ĩno.

¹² Ndaatoonyire na ũndũ wa thakame ya mbũri na njaũ; nowe aatoonyire Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno riita o rĩmwe rĩa kũigana na ũndũ wa thakame yake we mwene, arĩkĩtie gũkũũra andũ na ũkũũri ũrĩa ũtagaathira.

¹³ Thakame ya mbũri na ndegwa, na mũhu wa moori ĩcinĩtwo, ciaminjaminĩrio arĩa marĩ na thaahu, nĩciamatheragia na ikaniina thaahu mĩrĩ yao.

¹⁴ Githĩ thakame ya Kristũ, ũrĩa werutire arĩ igongona rĩtarĩ kaũũgũ harĩ Ngai nĩ ũndũ wa Roho wa tene na tene, ndĩngĩgĩtheria thamiri

ciitũ makĩria nĩguo itigane na ciĩko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, nĩguo tũtungatagĩre Ngai ũria ũtũũraga muoyo!

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Kristũ nĩwe mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kĩerũ, nĩguo arĩa metitwo mahote kũgairwo igai rĩria rĩĩranĩirwo rĩtagaathira, kuona atĩ rĩu nĩakuĩte arĩ mũkũũri wa kũmakũũra kuuma mehĩa-inĩ marĩa meekĩtwo kĩrĩkanĩro-inĩ kĩrĩa kĩa mbere.

¹⁶ Tondũ ha ũhoro ũkoniĩ kwĩgaya-rĩ, nĩ kwagĩrĩire kũmenyeke wega atĩ ũcio wĩgaĩte nĩakuĩte,

¹⁷ nĩ ũndũ kwĩgaya kũgĩaga na hinya rĩria mũndũ ũria wĩgaĩte aarĩkia gũkua; kwĩgaya gũtirĩ hinya rĩria rĩothe ũria wĩgaĩte arĩ muoyo.

¹⁸ Ũguo noguo o nakĩo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtingĩagĩire na hinya hatarĩ thakame.

¹⁹ Hĩndĩ irĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ othe maathani mothe marĩa maandĩkĩtwo watho-inĩ-rĩ, nĩoire thakame ya njaũ, o hamwe na maaĩ, na guoya mũtune, na mathĩgĩ ma mũthobi akĩminjaminjĩria ibuku rĩa gĩkũnjo o na andũ othe.

²⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Ino nĩyo thakame ya kĩrĩkanĩro, kĩrĩa Ngai amwathĩte mwathĩkagĩre.”

²¹ Ningĩ o ũndũ ũmwe, akĩminjaminjĩria Hema-ya-Gũtũnganwo thakame o hamwe na indo iria ciothe ciahũthagĩrwo gũtungatĩra Ngai nacio.

²² Na ti-itherũ, kũringana na watho hakuĩ indo ciothe itheragio na thakame, na hatarĩ gũitwo gwa thakame-rĩ, gũtirĩ kũrekerwo kwa mehĩa.

²³ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩire mĩhaano ya indo iria irĩ igũrũ ĩtheragio na magongona macio, no indo cia igũrũ cio nyene itheragio na magongona mega kũrĩ macio.

²⁴ Nĩgũkorwo Kristũ ndaatoonyire handũ-harĩa-haamũre haakĩtwo na moko ma andũ hahaanaine na handũ harĩa ha ma; nowe aatoonyire igũrũ kuo kwene, kũria rĩu arũgamĩte mbere ya Ngai nĩ ũndũ witũ.

²⁵ O na ndaatoonyire igũrũ nĩguo erutage igongona kaingĩ kaingĩ ta ũria mũthĩnjĩri-Ngai mũnene aatoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno o mwaka arĩ na thakame ĩtarĩ yake mwene.

²⁶ Kũngĩrĩ ũguo-rĩ, Kristũ angĩtũũraga anyariiragwo kuuma rĩria thĩ yombirwo. No rĩu, matukũ-inĩ maya ma kũrigĩrĩa, nĩaguũranĩrio riita rĩmwe rĩa kũigana nĩguo ehierie wĩhia na ũndũ wa kwĩruta atuĩke igongona we mwene.

²⁷ Na o ta ũria gũtuĩtwo atĩ andũ makuage o riita rĩmwe, na thuutha wa ũguo magatũrwo ciira-rĩ,

²⁸ ũguo no taguo Kristũ aarutirwo igongona riita o rĩmwe nĩguo ehierie mehĩa ma andũ aingĩ; nake nĩakaguũranĩrio riita rĩa keerĩ, no tigeetha akuue mehĩa, no nĩgeetha arehere arĩa mamwetagĩrĩa ũhonokio.

10

Igongona Rĩmwe rĩa Kũigana rĩa Kristũ

¹ Rĩu-rĩ, watho no kũiruru kĩa maũndũ mega marĩa magooka, no ti mũhianĩre wa maũndũ marĩa mo mene. Nĩ ũndũ ũcio watho ndũngĩhota gũtũma magongona marĩa marutagwo o mwaka o mwaka

mategūtigithīrio matūme andū arīa mookaga kūhooya Ngai magīrīre kūna.

² Tondū korwo nī kwahotekire-rī, githī magongona macio matingīagītigire kūrutagwo? Nīgūkorwo arīa maahooyaga nīmangīatheretio rīmwe rīa kūigana, na matingīacookire gwīcuukīra mehia mao.

³ No rīrī, magongona macio maarī ma kūririkanania mehia mwaka o mwaka,

⁴ tondū gūtingīhoteka thakame ya ndegwa na ya mbūri yeherie mehia.

⁵ Nī ūndū ūcio, hīndī ĩrīa Kristū ookire gūkū thī, oigire atīrī:

“Wee ti magongona na maruta weriragīria,

no nī mwīrī wahaarīrīrie;

⁶ ndwakenirio nī maruta ma njino,

o na kana maruta ma kūhoroheria mehia.

⁷ Hīndī ĩyo ngiuga atīrī, ‘Nī ūyū haha,

o ta ūrīa ūhoru wakwa wandīkītwo ibuku-inī rīa gīkūnjo, atīrī:

njūkīte gwīka wendi waku, Wee Ngai.’ ”

⁸ Mbere oigire atīrī, “Magongona na maruta, na maruta ma njino, o na maruta ma kūhoroheria mehia, ti mo weriragīria, o na kana ūgakenio nīmo” (o na gūtuīka watho nīwaathanīte marutagwo).

⁹ Ningī akiuga atīrī, “Nī ūyū haha, njūkīte gwīka wendi waku.”

Eeheragia ūhoru wa mbere nīguo ahaande ūcio wa keerī.

¹⁰ Na nī ūndū wa kwenda kūu-rī, nītūtūtūtwo atheru nī ūndū wa igongona rīa mwīrī wa Jesū Kristū rīrīa aarutire ihinda rīmwe rīa kūigana.

¹¹ Mūthenya o mūthenya mūthīnjīri-Ngai o wothē arūgamaga na akaruta mawīra make makonī kīrīra kīa Ngai, agakīruta magongona o ro macio kaingī kaingī, no nī magongona matangīhota kweheria mehia.

¹² No rīrī, mūthīnjīri Ngai ūyū aarīkia kūruta igongona rīmwe rīa kūigana rīa kweheria mehia, nīaikarire thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ngai.

¹³ Kuuma hīndī ĩyo nīatūūruga etereire o nginya rīrīa thū ciake igaatuuo gaturwa ka makinya make,

¹⁴ nī tondū na ūndū wa igongona rīu rīmwe, nīatūmīte arīa maratuuuo atheru magīrīre kūna nginya tene.

¹⁵ O nake Roho Mūtheru nīatumbūrāgīra ūhoru ūyū. O mbere akoiga atīrī:

¹⁶ “Gīkī nīkīo kīrīkanīro kīrīa ngaarīkanīra nao

thuutha wa matukū macio, ūguo nīguo Mwathani ekuuga.

Nīngēkīra mawatho makwa ngoro-inī ciao,

na ndīmaandīke meciiria-inī mao.”

¹⁷ Ningī agacooka akoiga atīrī:

“Ndigacooka kūririkana mehia mao

na cīko ciao cia ūremi o rī o rī.”

¹⁸ Na rīrī, mehia marīkia kūrekanīrwo-rī, gūtingīcooka kūrutwo igongona rīngī rīa kweheria mehia.

Rītana rīa Gūkirīrīa

¹⁹ Nī ūndū ūcio, arīū na aarī a Ithe witū, kuona atī tūrī na mwīhoko wa gūtoonya Handū-harīa-Hatheru-Mūno, na ūndū wa thakame ya Jesū,

20 tondū nīatūhingūrīire njīra njerū na īrī muoyo ya kūhītūkīra gītambaya-inī, nakīo nīkīo mwīrī wake,

21 na kuona afī nī tūrī na mūthīnjīri-Ngai mūnene mūno ūrīa ūrūgamīrīire nyūmba ya Ngai-rī,

22 nītūkuhīrīrie Ngai tūrī na ngoro itarī na ūhinga, na tūiyūrītwo nī wītīkio kūna, nacio ngoro ciitū iminjaminjīurio nīguo tūtherio thamiri ciitū ciage ūcuuke nayo mūrī iitū īthambītio na maaī matheru.

23 Ningī nītūrūmiei ūhorō wa kīirīgīrīro kīrīa tuumbūrāga tūtegūthangania, nīgūkorwo ūrīa wīranīire kīranīro kīu nī mwīhokeku.

24 Hamwe na ūguo, nītwīcūūranie ūrīa tūngīarahūrāna o mūdū na ūrīa ūngī ūhorō-inī wa kwendana na gwīka ciīko njega.

25 Na ningī tūtīgatige kūnganaga hamwe, ta ūrīa andū amwe mamenyerete gwīkaga, no nītūmanagīrīriei mūdū na ūrīa ūngī, na makīria mūno tondū wa ūrīa mūkuona afī Mūthenya ūcio nūrakuhīrīria.

26 Tondū tūngīthīi na mbere na kwīhia na ūtūrīka thuutha wa kūmenya ūhorō-ūrīa-wa-ma-rī, gūtīrī na igongona rīngī rīa kweheria mehīa rītīgaire,

27 tīga o gweterera tūrī na guoya ciira o na mwaki ūrīrīmbūkaga ūrīa ūkaaniina thū cia Ngai.

28 Mūdū ūrīa wothe wareganaga na watho wa Musa ooragagwo atekūiguīrwo tha na ūndū wa ūira wa andū eerī kana atatū.

29 Mūgwīciiria mūdū aagīrīrwo nīkūherithio mūno makīria afīa, ūrīa ūrangīrīrie Mūrū wa Ngai thī, na agatua afī thakame ya kīrīkanīro īrīa aatheretio nayo tī theru, na agacooka akaruma Roho ūrīa ūheanaga wega wa Ngai?

30 Nīgūkorwo nītūūi ūrīa woigire atīrī, “Kūrīhanīria nī gwakwa, na nī nīi ngaarīhanīria,” na ningī akiuga atīrī, “Mwathani nīwe ūgaatuīra andū ake ciira.”

31 Nī ūndū wa kūguoyohia mūno mūdū gūkumbatwo nī Ngai ūrīa ūrī muoyo.

32 Rīrikanai matukū ma tene thuutha wanyu kwarīrwo nī ūtheri, ūrīa mweyūmīrīrie mbaara nene rīrīa mwanyariiragwo.

33 Mahinda mamwe mwathūinagio mbere ya kīrīndī mūkīrumagwo; na mahinda mangī nīmwanīitanagīra na arīa meekagwo ūguo.

34 Ningī nīmwaiguagīra arīa mohetwo njeera tha, na mūgetīkagīra gūtunywo indo cianyū mūkenete, tondū nīmwamenyete afī inyuī mwarī na ūtonga ūngī mwega makīria na wa gūtūūra.

35 Nī ūndū ūcio, mūtigate ūmīrīru ūcio wanyu; nīgūkorwo nīkamūrehere uumithio mūnene.

36 Mwangīrīrwo nīgūkīrīrīria, nīguo mwarīkia gwīka ūrīa Ngai endaga, mūkaamūkīra kīrīa eeranīire.

37 Nīgūkorwo kahinda kanini gaathira-rī, “Ūrīa ūroka nīegūka, na ndegūtīra.

38 No mūdū wakwa ūrīa mūthingu agaatuīra muoyo nī ūndū wa gwītīkia.

Na angīgacooka na thuutha, ngoro yakwa ndīgakenio nīwe.”

39 No ithuī tūtīrī a thīrītū ya arīa macookaga na thuutha makora, no tūrī a thīrītū ya arīa metīkagia, makahonokio.

11

Wītīkio

¹ Rīu-rī, gwītīkia nīkūgīa na ma ya maūndū marīa twīrīgīrīire, na kūmenya na ma atī maūndū marīa tūtonaga marī ho.

² Ūndū ūcio nīguo watūmire andū arīa maarī kuo tene magathīrīrio.

³ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, nītūmenyaga atī thī yothe yombirwo na kiugo kīa Ngai, na nī ūndū ūcio indo iria cionagwo itiathondekirwo kuuma kūrī indo iria cionekanaga.

⁴ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Habili nīarutūire Ngai igongona rīega gūkīra rīa Kaini. Na nī ūndū wa gwītīkia nīagathīrīrio ta mūdū mūthingu rīrīa Ngai aaheanire ūira mweга nī gwītīkīra maruta make. Na nī ūndū wa gwītīkia o na rīu no aaragia o na gūtuīka nīakuire.

⁵ Na ūndū wa gwītīkia-rī, Enoku nīheririo mūtūūrīre-inī ūyū, nīguo ndagacame gīkuū; na ndacookire kuonwo tondū Ngai nīamweheririe. Nīgūkorwo ataneherio, nīagathīrīrio atī aarī mūdū wakenaga Ngai.

⁶ Na rīrī, gūtārī na wītīkio gūtingīhoteka gūkenia Ngai, tondū mūdū ūrīa wothe ūūkaga harī we no nginya etīkie atī nī kūrī Ngai, na atī nīwe ūheaga arīa othe mamūcaragia na kīyo iheo ciao.

⁷ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, hīndī rīrīa Nuhu aamenyithirio ūhorō wa maūndū marīa matoonekete-rī, nīaakire thabina arī na wītīgiri wa ngoro nīguo ahonokie andū a nyūmba yake. Nī ūndū wa gwītīkia gwake nīatuūrīire thī ciira, na agītuīka mūgai wa ūthingu ūrīa uumanaga na gwītīkia.

⁸ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Iburahīmu rīrīa eetirwo athī būrūri ūrīa aaheagwo ūtuīke igai rīake, nīathīkire na agīthīi, o na akorwo ndaamenyaga kūrīa aathiaga.

⁹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, agītuīka mūtūūri būrūri-inī wa kīranīro ahaana ta mūgeni būrūri-inī wene; aatūūruga hema-inī, o ūndū ūmwe na Isaaka na Jakubu, arīa maarī agai a kīranīro kīu hamwe nake.

¹⁰ Nīgūkorwo nīataanyaga kuona itūūra rīrī na mīthingi mīrūmu, rīrīa mūthondeki na mwaki warīo nī Ngai.

¹¹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Iburahīmu, o na gūtuīka nīatindīkīte matukū, nake Sara aarī thaata, nīahotithirio gūtuīka ithe wa mwana tondū nīatuūte atī Ūrīa weranīire kīranīro kīu aarī mwīhokeku.

¹² Na nī ūndū ūcio kuuma harī mūdū ūyū ūmwe, o na aarī ta mūdū mūkuū-rī, gūgīciarwo njaro nyingī o ta njata cia igūrū, o na ta mūthanga ūrīa ūtangītārīka ūrī hūgūrūrū-inī cia iria.

¹³ Andū aya othe maatūūrīre marūmītie wītīkio nginya rīrīa maakuire. Matiigana kūhingīrio maūndū marīa meerīrwo; no nīmamonaga marī o kūraya na makamakenera. Nao nīmoimbūruga atī o nī ageni na agendi gūkū thī.

¹⁴ Andū arīa moigaga maūndū ta macio monanagia atī nī gwetha methaga būrūri ūrīa ūrī wao kūmbe.

¹⁵ Korwo nīmeeciiragia ūhorō wa būrūri ūrīa moimīte-rī, nī mangīagīte na mweke wa gūcooka kuo.

16 Handũ ha ũguo, o meeriragĩria bũrũri mwega kũrĩ ũcio, naguo nĩ bũrũri wa igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio Ngai ndaconokaga gwĩtwo Ngai wao, nĩgũkorwo nĩahaarĩrie itũũra inene nĩ ũndũ wao.

17 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Iburahĩmu, rĩrĩa aageririo nĩ Ngai, nĩarutire Isaaka atuĩke igongona. Ũcio werĩrwo ciĩranĩro nĩehaarĩrie kũruta mũrũ wake wa mũmwe igongona,

18 o na gũtuũka Ngai nĩamwĩrĩte atĩrĩ, “Rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.”

19 Iburahĩmu nĩatuĩte na ngoro atĩ Ngai no ariũkie mũndũ mũkuũ, na nĩ ũndũ ũcio no kwĩrwo na ngerekano atĩ nĩacookeirio Isaaka ta oimĩte kũrĩ arĩa akuũ.

20 Na ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Isaaka nĩarathimire Jakubu na Esaũ akĩratha ũhoru wa matukũ mao ma thuutha.

21 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Jakubu, rĩrĩa aarĩ hakuhĩ gũkua, nĩarathimire ariũ a Jusufu, o mũndũ riita riake, na akĩhooya Ngai enyiĩrĩrie mũthĩgi wake.

22 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Jusufu, nake, ihinda riake rĩa mũthia riakuhĩrĩria, nĩaririe ũhoru wa gũthaama kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, na agĩathana ũhoru ũkonĩ mahĩndĩ make.

23 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, aciari a Musa nĩmamũhithire ihinda rĩa mĩeri itatũ kuuma aaciarwo tondũ nĩmoonire aarĩ mwana mwega, na matietigĩrire watho wa mũthamaki.

24 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, Musa rĩrĩa aatuĩkire mũndũ mũgima nĩaregire gwĩtwo mũrũ wa mwarĩ wa Firaũni.

25 Nĩathuurire kũnyariiranĩrio hamwe na andũ a Ngai, handũ ha gwĩkenia na mĩago ya wĩhia ya ihinda inini.

26 We nĩatuire atĩ kũmenwo nĩ ũndũ wa Kristũ nĩ uumithio mũnene gũkĩra ũtonga wa Misiri, nĩ tondũ nĩacũthagĩrĩria gũkaaheo kĩheo.

27 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, nĩoimire Misiri ategwĩtigĩra marakara ma mũthamaki; nĩakirĩrĩrie tondũ nĩoonire Ũrĩa ũtonekaga.

28 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, nĩarũmirie gĩathĩ kĩa Bathaka na ũhoru wa kũminjaminjanĩrio gwa thakame, nĩguo mwanangi wa marigithathi ndakae kũhutia marigithathi ma andũ a Isiraeli.

29 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, andũ nĩmatuĩkanĩrie Iria Itune taarĩ thĩ nyũmũ maagereire; no rĩrĩa andũ a Misiri maageririe gwĩka ũguo, makĩrindanio nĩ maaĩ.

30 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, thingo cia Jeriko nĩciagũire andũ maarĩkia gũcithiũrũrũka matukũ mũgwanja.

31 Nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, mũmaraya ũrĩa wetagwo Rahabu, tondũ wa kũnyiita athigaani ũgeni, ndoraganĩrio na andũ arĩa maarĩ aremi.

32 Ingiuga atĩa ũngĩ? Ndirĩ na ihinda rĩa kũheana ũhoru wa Gideoni, na wa Baraka, na wa Samusoni, na wa Jefitha, na wa Daudi, na wa Samũeli, o na wa anabii,

33 acio othe nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, nĩmatoririe mothamaki, na magũka maũndũ ma kĩhooto, na makĩngwatĩra kĩrĩa kĩeranĩrwo; nao makĩhinga mĩrũũthi tũnua,

34 na makĩhoria mwaki warĩrĩmbũkaga, na makĩhonokio matikani-inwo na rũhiũ rwa njora; ũhinyaru wao wagarũrwo ũgĩtuũka hinya; ningĩ maarũire na ũcamba mbaara-inĩ na magĩtooria mbũtũ cia ita cia ndũrĩrĩ ingĩ.

³⁵ Nao andũ-a-nja makĩriũkĩrio andũ ao arĩa maakuĩte, magĩcooka muoyo. Andũ angĩ nao nĩmaregire kũrekererio, makĩnyariirwo nĩgeetha makaariũkio magĩe na muoyo mwega makĩria.

³⁶ Andũ angĩ nĩmanyũrũriro na makĩhũurwo na iboko, o na angĩ makĩohwo na mĩnyororo na magĩkio njeera.

³⁷ Nĩmahũũrirwo na mahiga; o na magĩatũranio na thoo maita meerĩ; ningĩ makĩũragwo na hiũ cia njora. Maathiiaga mehumbĩte njũa cia ng'ondũ na cia mbũri, na marĩ ngĩa, na makanyariirwo, o na magekagwo ũũru;

³⁸ thĩ ndĩamaagĩrĩre. Moorũũraga werũ-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngurunga-inĩ na miungu-inĩ ya thĩ.

³⁹ Andũ aya othe nĩmagathĩrĩrio nĩ ũndũ wa wĩtikio wao, no gũtirĩ o na ũmwe wao wahingĩrio kĩranĩro kĩria kĩranĩirwo.

⁴⁰ Ngai nĩatũhaarĩrie ũndũ mwega makĩria nĩgeetha andũ acio matigatuuo aagĩrĩru ithuĩ tũtarĩ hamwe nao.

12

Ngai Nĩarũithagia Ciana Ciake

¹ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ nĩtũrigiicĩrio nĩ aira aingĩ ũguo mahaana ta itu inene-rĩ, nĩtwĩyaũrei kĩria gĩothe gĩtũritũhĩire, o na wĩhia ũria ũtũrigiicaga mũno, na tũgĩteng'ere ihenya rĩria tũgĩirwo mbere iitũ tũkĩrĩrĩrie.

² Nĩtũcũthĩrĩrie Jesũ, ũria mwambĩrĩria na mũkinyanĩria wa gwĩtikia gwitũ, ũria nĩ ũndũ wa gĩkeno kĩria aigĩirwo mbere yakerĩ, nĩoomĩrĩrie kwambwo mũtharaba-inĩ, atekũũria gũconorwo, na rĩu aikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai.

³ Rĩu-rĩ, cũraniaĩ ũhoru wa ũcio wakĩrĩrĩrie ngarari nyingĩ ũguo kuuma kũrĩ andũ ehia, nĩgeetha mũtikananoge kana mũũrwo nĩ hinya.

⁴ Inyuĩ mũkĩgiana na mehia-rĩ, mũtirĩ mũrarũa o nginya mũgaita thakame.

⁵ Na nĩmũriganĩirwo nĩ kiugu gĩa kũmũmĩrĩria kĩria kĩmwaragĩria ta ciana ciake, atĩrĩ:

“Mũrũ wakwa, ndũkahũthie irũithia rĩa Mwathani,
o na ndũkoorwo nĩ hinya hĩndĩ irĩa egũgũkũũma,

⁶ nĩgũkorwo Mwathani nĩarũithagia arĩa endete,
na akaherithia ũria wothe etĩkĩrĩte atuĩke mwana wake.”

⁷ Inyuĩ kiragĩrĩriai mathĩna marĩ taarĩ irũithia; nĩgũkorwo Ngai aramwĩka ũguo ta mũrĩ ciana ciake. Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mwana ũrĩkũ ũtarũithagio nĩ ithe?

⁸ Mũngĩkiaga kũrũithio (na gũtirĩ mũndũ ũtarũithagio), inyuĩ mũkĩrĩ ciana cia mũtumia wa njĩra, no ti ciana ciake.

⁹ Ningĩ-rĩ, ithuotho twanakorwo na maithe maitũ marĩa maatũciarire na mũciarĩre wa mwĩrĩ, arĩa maatũrũithagia na ithuĩ tũkamatĩia nĩ ũndũ wa ũguo. Tũkĩagĩrĩre kwĩnyiihĩria atĩa Ithe wa maroho maitũ nĩguo tũtũũre muoyo!

¹⁰ Maithe maitũ nĩmatũrũithirie gwa kahinda kanini o ta ũria moonaga kwagĩrĩre; no Ngai atũrũithagia tũteithike, nĩguo tũgwatanĩre nake ũtheru wake.

11 Gūtīrī irūithia r̄onekaga r̄ī r̄ēga ihinda-inī ta r̄īu, tiga r̄īrī r̄īa o ruo. No thuutha-inī-rī, n̄īr̄īciaraga magetha ma ūthingu na thayū harī andū arīa merutaga nar̄io.

12 Nī ūndū ūcio-rī, tambūrūkiaia moko manyu marīa macunjur̄ite, na maru manyu marīa maregeru n̄īguo magēe hinya.

13 “Rūngariai n̄īra cia magūrū manyu,” n̄īgeetha ūrīa ūthuaga ndakae kuonja, no nī kaba ahonio.

Gūkaanio kūrega Ngai

14 Mwīrutanīriei mūno gūikarania na andū othe na thayū, na gūtuika atheru; tondū hatarī ūtheru-rī, gūtīrī mūndū ūkoona Mwathani.

15 Menyererai gūtīkagēe mūndū o na ūmwe wanyu ūkwaga gūkin̄ȳrwo nī Wega wa Ngai, na mūtiget̄ik̄irie ūndū mūūru ūhaana ta mūri wa mūtī mūrūrū ūkūre th̄īnī wanyu, ūcooke kūrehe th̄īna na ūthaahie andū aingī.

16 Tigīrīrai nīmuona atī gūtīrī o na ūmwe wanyu mūhūūri maraya, kana mūndū ūtetigīr̄ite Ngai ta Esaū, ūrīa wendirie igai r̄īa ūr̄igithathi wake nī ūndū wa irio cia irīa r̄īmwe.

17 Thuutha-inī, ta ūrīa mūūī, h̄īndī irīa eendire kūgaya k̄irathimo ḡīake, n̄īaregirwo. Ndaahotire kuona kamweke ga kw̄irira, o na gwatuika n̄īacaririe k̄irathimo k̄īu na maithori.

18 Mūtiūk̄ite k̄īr̄īma-inī k̄īr̄īa k̄īnḡihutio, na k̄īr̄īa k̄īraakana mwaki; o k̄īu k̄īr̄ī na nduma, na ḡīgathimba, o na k̄īr̄ī na k̄īhuhūkanio;

19 ningī k̄īr̄īa k̄īr̄ī mūgambo wa coro, o na kana mūgambo waragia na ciugo iria arīa maaciguire maathaithanire matikaheo ūhorō ūngī o na ūmwe,

20 tondū matinḡiom̄īr̄irie ūrīa gwathan̄itwo, at̄īr̄ī; “O na nyamū īnḡihutia k̄īr̄īma k̄īu, no nginya ihūūrwo na mahiga īkue.”

21 Handū hau haarī na ūndū wa k̄ūguoyohia mūno, ūū atī Musa n̄īoigire at̄īr̄ī, “N̄īnd̄īrainaina mūno nī guoya.”

22 No inyuī mūūk̄ite K̄īr̄īma-inī ḡīa Zayuni, itūūra inene r̄īa Ngai ūrīa mūtūūra muoyo, na n̄īr̄io Jerusalemu ya Igūrū. Nīmūūk̄ite k̄īūngano-inī ḡīa ḡīkeno k̄īr̄ī araika ngiri na ngiri,

23 k̄īr̄ī kanitha wa marigithathi, arīa mar̄ītwa mao maand̄ik̄itwo k̄ūūr̄īa Igūrū. Mūūk̄ite k̄īr̄ī Ngai, ūrīa mūtūūr̄i andū othe ciira, na k̄īr̄ī maroho ma andū arīa athingu matuūk̄ite akinyan̄īru kūna,

24 na k̄īr̄ī Jesū ūrīa mūiguithania wa k̄īr̄īkan̄īro k̄īr̄īa k̄īerū, o na k̄īr̄ī thakame īr̄īa yakūminjaminjan̄īrio īr̄īa yaragia kiugo k̄īega ḡūk̄īra thakame ya Habili.

25 Menyererai mūtīkarege ūrīa ūkwaria. Anḡīkorwo matiigana gw̄ithara h̄īndī īr̄īa maaregire ūrīa wamakaanagia arī gūkū th̄ī-rī, githī ithuī tūtinḡīk̄īaga o mak̄īria gw̄ithara, tūnḡīk̄īhutat̄ira ūrīa ūtūkaanagia arī igūrū?

26 H̄īndī īyo-rī, mūgambo wake n̄īwainainirie th̄ī, no r̄īu n̄īeran̄īre akoiga at̄īr̄ī, “Ihinda r̄īngī to th̄ī iiki ngainainia, no n̄īngainainia igūrū o nar̄io.”

27 Ciugo ici, “ihinda r̄īngī,” ironania kweherio gwa k̄īr̄īa k̄īnḡīenyenyeka, nacio nī indo iria ciūmb̄itwo, n̄īgeetha k̄īr̄īa ḡītanḡīenyenyeka ḡītūūre.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio tondũ tũramũkĩra ũthamaki ũtangĩenyenyekarĩ, nĩtũcookiei ngaatho na tũhooyage Ngai na nĩjira ĩrĩa yagĩĩre, tũkĩmũtĩaga na tũkĩmwĩtigagĩra,

²⁹ nĩgũkorwo “Ngai witũ nĩ mwaki ũniinanaga.”

13

Gũthaithana gwa Kũrĩkĩrĩa

¹ Ikaragai mwendaine ta ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

² Mũtikanariganĩrwo nĩgũtuga ageni, nĩ ũndũ andũ amwe tondũ wa gwĩka ũgo maananyiita araka ũgeni matekũmenya.

³ Ririkanagai andũ arĩa mohetwo o ta muohetwo hamwe nao, o na mũrirkanage arĩa marathũnio taarĩ inyuĩ ene mũranyamario.

⁴ Ũhoru wa kũhikania nĩwagĩrĩrwo nĩgũtũio nĩ andũ othe, naguo ũrĩrĩ wa arĩa mahikanĩtie ndũgathaahio; nĩgũkorwo Ngai nĩagaciirithia arĩa othe matharagia, na ahũuri-maraya othe.

⁵ Ikaragai mũtegũkorokera mbeeca, na mũiganagwo nĩ kĩrĩa mũrĩ nakĩo, tondũ Ngai oigĩte atĩrĩ,
“Ndirĩ hĩndĩ ngaagũtiganĩria;
na ndigagũtirika o narĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio no tuuge tũmĩrĩrie atĩrĩ,
“Mwathani nĩwe mũndeithia; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?”

⁷ Ririkanagai atongoria anyu arĩa maamũheire ũhoru wa Ngai. Cũranagai ũhoru wa maciaro ma mũikarĩre yao, na mwĩgerekanagie nao ũhoru-inĩ wa gwĩtikia kwao.

⁸ Jesũ Kristũ atũuraga atekũgarũrũka, ira, na ũmũthĩ, o na nginya tene.

⁹ Mũtikaheenagĩrĩrio nĩ mũthemba yothe ya morutani mageni. Nĩ wega ngoro ciitũ ciĩkĩragwo hinya nĩ Wega wa Ngai, na ti na ũndũ wa kũrĩa irio cia magongona iria itagunaga arĩa macirĩaga.

¹⁰ Ithũ nĩ tũrĩ na kĩgongona kĩrĩa andũ arĩa matungataga kũu hema-inĩ ĩyo matarĩ na rũtha rwa kũrĩaga magongona marĩa marutagĩrwo ho.

¹¹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akuuaga thakame ya nyamũ akamĩtwara Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ituĩke ya kũhoroheria mehia, no mũrĩ ya nyamũ icio ĩcinagĩrwo nja ya itũũra.

¹² Ũguo no taguo Jesũ aanyariirĩrwo nja ya kĩhingo gĩa itũũra inene, nĩgeetha andũ matheragio nĩ thakame yake.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtumagarei tũthĩ kũrĩ we kũu nja ya itũũra, tũkuuanĩre nake gĩconoko kĩrĩa we aakuuire.

¹⁴ Nĩgũkorwo gũkũ tũtirĩ na itũũra inene rĩtagaathira, no tũcaragia itũũra inene rĩrĩa rĩgooka thuutha-inĩ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũthĩ na mbere kũrutĩra Ngai igongona rĩa kũmũgooca nĩ ũndũ wa Jesũ tũtegũtigithĩria, na nĩrĩo itunda rĩa tũnua tũrĩa tuumbũraga rĩtwa rĩake.

¹⁶ Na mũtikanariganĩrwo nĩ gwĩkaga wega, o na kũgayanaga kĩrĩa mũndũ arĩ nakĩo na andũ arĩa angĩ, nĩgũkorwo magongona ta macio nĩmo makenagia Ngai.

¹⁷ Athĩkagĩrai atongoria anyu, na mwĩnyiihagĩrie wathani wao. Maikaraga meiguĩte nĩ ũndũ wa mũoyo yanyu taarĩ o makoorio ũhoru

wanyu. Maathĩkagĩrei nĩgeetha wĩra wao ũgatuĩka gĩkeno, no ti mũrigo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndũngĩtuĩka wa kũmũgana.

¹⁸ Tũhooyagĩrei. Tũrĩ na ma atĩ thamiri ciitũ itiri na ũcuuke, na nĩtũkwenda gũtũũra na mũkarĩre mĩega maũndũ-inĩ mothe.

¹⁹ Nĩngũmũthaitha mũno mũhooyage nĩgeetha hotithio gũcooka kũrĩ inyuĩ o narua.

²⁰ Nake Ngai mwene thayũ, ũrĩa wariũkirie Mwathani witũ Jesũ, ũrĩa Mũrĩithi ũrĩa mũnene wa ng'ondũ, akĩmũruta kũrĩ arĩa akuũ na ũndũ wa thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa tene na tene-rĩ,

²¹ aromũhe kĩndũ o gĩothe kĩega gĩa kũmũhotithia gwĩka ũrĩa endaga, na aroeka thĩinĩ witũ maũndũ marĩa mamũkenagia thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, nake arogocagwo tene na tene. Amenĩ.

²² Ndamũthaitha ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkirĩrĩrie ciugo ciakwa cia kũmũtaara nĩgũkorwo ndamwandĩkĩra o marĩa makuhĩ.

²³ Nĩngwenda mũmenye atĩ mũrũ wa Ithe witũ Timotheo nĩarekereirio. Nake angĩũka narua, nĩtũrĩũka nake kũmuona.

²⁴ Geithiai atongoria anyu othe na andũ othe, a Ngai. Andũ a kuuma Italia nĩmamũgeithia.

²⁵ Wegu wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA JAKUBU

1 Nĩ nĩ Jakubu, ndungata ya Ngai na ya Mwathani Jesũ Kristũ,

Ndĩramwandĩkĩra inyuĩ a mĩhĩrĩga ĩria ikũmi na ĩĩrĩ mũhurunjĩtwo thĩ yothe:

Nĩndamũgeithia.

Mathũna na Magerio

2 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa rĩothe mwakorwo nĩ magerio ma mĩthemba mĩngĩ-rĩ, tuagai atĩ ũguo nĩ gĩkeno gĩtheri.

3 tondũ nĩmũũĩ atĩ kũgerio kwa wĩtĩkio wanyu kũrehaga gũkirĩrĩria.

4 Rekei gũkirĩrĩria kwanyu kũrute wĩra wakuo, nĩgeetha mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna na agima, mũtarĩ na ũndũ mwagĩte.

5 Na rĩrĩ, mũndũ wanyu angĩkorwo aagĩte ũũgĩ-rĩ, nĩahooe Ngai, ũrĩa ũheaga andũ othe na ũtaana, na atarĩ na ũũru ngoro, nake nĩekũheo ũũgĩ ũcio.

6 No rĩrĩa ekũhooya-rĩ, nĩahooe etĩkĩtie, na ndagathanganie, tondũ mũndũ ũrĩa ũthanganagia ahaana ta ikũmbĩ rĩa iria inene, rĩrĩa rĩhurutagwo nĩ rũhuho na rĩkarũgarũgio.

7 Mũndũ ũcio ndageciirie atĩ nĩakaheo kĩndũ o nakĩ nĩ Mwathani;

8 ũcio nĩ mũndũ wa ngoro igĩrĩ, ũtarĩ hĩndĩ akindagĩria maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

9 Mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũrĩa wĩnyiihagia aagĩrĩrwo nĩ kwĩraha nĩ ũndũ nĩatũũgĩrĩtio.

10 No ũrĩa mũtongu nĩerahage nĩ ũndũ wa kũnyiihio gwake, tondũ agaathira ta ihũa rĩa gĩthaka.

11 Nĩgũkorwo riũa rĩrathaga rĩrĩ na ũrugarĩ mũhiũ wa gũcina narĩo rĩkahoochia mũmera; nakĩo kĩro kĩaguo gĩgaitĩka na ũthaka waguo ũkanangwo. Ũguo no taguo mũndũ ũrĩa mũtongu akaahwererekeru o akĩrutaga wĩra wake.

12 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũũmagĩrĩria rĩrĩa ekũgerio, tondũ aatooria magerio, nĩakaheo thũmbĩ ya muoyo ĩria Ngai erĩire arĩa mamwendete.

13 Hĩndĩ ĩria mwagerio, mũndũ o naũ ndakanoige atĩrĩ, "Ngai nĩarangeria." Nĩgũkorwo Ngai ndangĩhota kũgerio nĩ ũũru, o nake mwene ndageragia mũndũ o na ũrĩkũ;

14 no rĩrĩ, mũndũ nĩkũgerio ageragio hĩndĩ ĩria ekũguucĩrĩrio na akaheenererio nĩ merirĩria make mooru.

15 Namu merirĩria marĩkia kũgĩa nda, maciaraga mehia; namu mehia hĩndĩ ĩria maakũra biũ, magaciara gĩkuũ.

16 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno-rĩ, mũtikanahweenio.

17 Kĩheo gĩothe kĩega na gĩkinyanĩru kiumaga igũrũ, gĩkũrũkĩte kuuma kũrĩ Ithe wa motheri ma igũrũ, ũrĩa ũtagarũrũkaga ta cĩruru iria igarũrũkaga.

18 Nĩwe watũciarire nĩ kwenda na ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-wa-ma, nĩguo tũtuĩke ta maciaro ma mbere ma indo ciothe iria ombire.

Gũthikĩrĩria na Gwĩka

19 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, menyai ũũ: O mũndũ nĩahiũhage gũthikĩrĩria, no ndakahiũhage kwaria o na kana kũrakara,

20 nĩgũkorwo marakara ma mũndũ matirehaga mũtũũrĩre wa ũthingu ũrĩa Ngai endaga.

21 Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai maũndũ mothe marĩ magigi, na ũũru ũrĩa ũkĩrĩrĩrie kũingĩha, na mwĩnyiihĩtie, mwĩtĩkĩre kiugo kĩrĩa kĩhaandĩtwo thĩnĩ wanyu, o kĩrĩa kĩngĩmũhonokia.

22 Mũtigatuĩke o a gũthikagĩrĩria kiugo tu, no tuĩkai a gwĩka ũrĩa kiugĩte, nĩguo mũtikeheenie inyuĩ ene.

23 Mũndũ o wothe ũthikagĩrĩria kiugo no ndekaga ũrĩa kiugĩte-rĩ, ahaana ta mũndũ ũrĩa wĩroraga ũthiũ na gĩcicio,

24 na thuutha wa kwĩrora, agethiĩra na akariganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ahaana.

25 No mũndũ ũrĩa ũroraga wega watho ũrĩa mũkinyanĩru kũna ũrĩa ũheanaga wĩyathi, na agathiũ na mbere gwĩka ũguo, atekũriganĩrwo nĩ ũrĩa aigũite no akawĩkaga-rĩ, ũcio nĩarĩrathimagĩrwo maũndũ marĩa ekaga.

26 Mũndũ o wothe angĩitua mũndũ wa ndini no aremwo nĩ gwatha rũrĩmĩ rwake-rĩ, mũndũ ũcio nĩ kwĩheenia eheenagia, na ũndini wake nĩ wa tũhũ.

27 ũndini ũrĩa Ngai Ithe witũ etĩkagĩra atĩ nĩ mũtheru na ndũrĩ na mahĩtia nĩ ũyũ: nĩ kũroraga ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa hĩndĩ ĩrĩa marĩ mathĩna-inĩ mao, na ningĩ mũndũ etheemage ndagathũkio nĩ maũndũ ma gũkũ thĩ.

2

Kũgirio Gũthuurania Andũ

1 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta etĩkia thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ũrĩa ũrĩ riiri-rĩ, tigagai gũthutũkanagia andũ nĩ ũndũ wa maũthĩ mao.

2 Tondũ-rĩ, ĩ hihĩ kũngĩũka mũndũ kĩũngano-inĩ kĩanyu ekĩrĩte gĩcũhĩ gĩa thahabu na nguo njega, na gũũke mũndũ mũthĩnĩ ũtehumbĩte nguo njega-rĩ,

3 na inyuĩ mũhe ũcio wĩhumbĩte nguo njega gĩtĩo, mũmwĩre atĩrĩ, "Haha harĩ na gĩtĩ kĩega gĩa gũikarĩra," no mwĩre mũndũ ũcio mũthĩnĩ atĩrĩ, "Wee rũgama harĩa," kana, "Ikara haha magũrũ-inĩ makwa,"

4 githĩ mũtiagĩthutũkania inyuĩ ene, na mwatuĩka atuanĩri ciira marĩ na meciiria mooru?

5 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, ta thikĩrĩriai: Githĩ Ngai ndathuurĩte arĩa monagwo marĩ athĩni gũkũ thĩ nĩguo matuĩke itonga ũhoru-inĩ wa wĩtĩkio na magairwo ũthamaki ũrĩa erĩre arĩa mamwendete?

6 No inyuĩ nĩ mũnyararaga arĩa athĩni. Githĩ ti itonga imũhinyagĩrĩria? Githĩ ti o mamũtwaraga igooti-inĩ na hinya?

7 Ningĩ githĩ ti o macambagia rĩtwa rĩrĩa rĩrĩ gĩtĩo, o rĩu rĩa ũrĩa mũrĩ ake?

8 Angĩkorwo nĩmũhingagia watho ũrĩa mũtue nĩ mũthamaki ũrĩa wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ atĩrĩ, "Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene," nĩmwĩkaga wega.

⁹ No angikorwo mūtīagira andū maũthĩ-rĩ, nĩ kwĩhia mwĩhagia na mūrĩ atuĩre nĩ watho atĩ mūrĩ aagarari watho.

¹⁰ Nīgũkorwo ũrĩa wothe ũhingagia watho wothe, no akahĩngwo nĩ kaũndũ o kamwe ka guo, mũndũ ũcio nĩagararĩte watho wothe.

¹¹ Tondũ ũrĩa woigire atĩ, “Ndũkanatharanie,” nowe woigire atĩ, “Ndũkanoragane.” Rĩu-rĩ, ũngĩaga gũtharania no ũragane-rĩ, wee nĩutuĩkĩte mwagarari wa watho.

¹² Aragai na mwĩkage maũndũ manyu o ta mūrĩ arĩa magaatũrwo ciira nĩ watho ũrĩa ũheanaga wĩyathi,

¹³ tondũ mũndũ ũrĩa ũtuanĩire ciira atekũiguanĩra tha-rĩ, ũcio nake agaatuĩrwo ciira atekũiguĩrwo tha. Nacio tha nĩtooragia ũtuanĩri wa ciira!

Wĩtikio na Cũko

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, gũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ mũndũ angiuga atĩ arĩ na wĩtikio, no ndarĩ na ciĩko? Wĩtikio ũcio wakĩmũhonokia?

¹⁵ Mūrũ wa Ithe witũ kana mwarĩ wa Ithe witũ angikorwo ndarĩ na nguo cia kwĩhumba, kana irio cia kũrĩa o mũthenya,

¹⁶ nake ũmwe wanyu amwĩre atĩrĩ, “Thĩ na wega; gĩa na ũrugarĩ na ũrĩe wega,” no ndarĩ ũndũ aamũteithia naguo mabataro-inĩ make ma mwĩrĩ-rĩ, ũndũ ũcio ũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ?

¹⁷ Ūguo no taguo wĩtikio mũtheri ũtarĩ na ciĩko ũhaana, nĩ mũkuũ guo mwene.

¹⁸ No mũndũ no oige atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũrĩ na wĩtikio; na nĩ ndĩ na ciĩko.”

Nyonia wĩtikio waku ũrĩa ũtarĩ na ciĩko, na nĩ nĩngũkuonia wĩtikio wakwa na ũndũ wa ũrĩa njĩkaga.

¹⁹ Wee nĩwĩtikĩtie atĩ Ngai no ũmwe. Ūguo nĩ wega! O nacio ndaimono nĩciĩtikĩtie ũguo, na ikainaina.

²⁰ Wee kĩrimũ gĩkĩ, nĩ ũira ũrakĩenda wa kuonania atĩ wĩtikio ũtarĩ na ciĩko nĩ wa tũhũ?

²¹ Githĩ Iburahĩmu, ithe witũ wa tene, ndaatũrwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire rĩrĩa aarutire mũriũ Isaaka kĩgongona-inĩ?

²² Mũtigũkĩona atĩ wĩtikio wake nĩ warutire wĩra hamwe na ciĩko ciake, naguo wĩtikio wake ũgĩtuuo mũiganĩru kũna nĩ ũndũ wa ciĩko icio ciake.

²³ Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigĩte atĩrĩ, “Iburahĩmu agĩtĩkia Ngai, nakuo gwĩtikia kũu gũgĩtũma atuuo mũthingu,” nake agĩtũwo mũrata wa Ngai.

²⁴ Nĩmũkuona atĩ mũndũ atuagwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa ekaga, no ti ũndũ wa wĩtikio wiki.

²⁵ O nake Rahabu ũrĩa warĩ mũmaraya-rĩ, githĩ ndaatũrwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire hĩndĩ irĩa aanyũitire athigaani arĩa ũgeni na akĩmoonereria njĩra ĩngĩ ya kũũrĩa?

²⁶ O ta ũrĩa mwĩrĩ ũtarĩ na roho ũrĩ mũkuũ-rĩ, ũguo noguo wĩtikio ũtarĩ ciĩko ũrĩ mũkuũ.

3

Gwatha Rũrĩmĩ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti aingĩ anyu magĩrĩrwo nĩ gũtuĩka arutani, tondũ nĩ mũũĩ atĩ ithuĩ arĩa tũrutanaga nĩtũgaatuĩrwo ituĩro rĩa hinya gũkĩra andũ arĩa angĩ.

² Ithuothe nītūhīngīcagwo nī maūndū maingī. Mūndū angīkorwo ndarī na mahītia thīinī wa maūndū marīa aragia-rī, ūcio nī mūkinyanīru kūna, na nīahotete kūriīra mwīrī wake wothe.

³ Hīndī īrīa tweekīra mbarathi mīkwa tūnua nīguo itwathīkīre-rī, nītūhotaga kūgarūra nyamū īyo īrī yothe.

⁴ Ningī ta rorai ūhoru wa marikabu ūrī ta kīonereria. O na gūtuīka nī nene na itwaragwo nī rūhuho rūrī na hinya-rī, nīgarūrāgwo na gathukani kanini, ikarorio o kūrīa mūtwarithia wacio ekwenda gūcīroria.

⁵ Ūguo no taguo rūrīmī rūhaana. Nī kīga kīnini kīa mwīrī, no nī rwīkaḡīrīra mūno. Ta mwīciirīei ūrīa mūtītū mūnene ūgwatagio mwaki nī gathandī o kanini.

⁶ Ningī rūrīmī nī mwaki, tondū rūiyūrīte mīthemba yothe ya maūndū ma waganu thīinī wa cīga cia mwīrī. Rūthūkagia mwīrī wothe, rūkagwatia mwaki mūtūūrīre wothe wa mūndū, naruo rwene rūkoragwo rūmundītio mwaki nī Jehanamū.

⁷ Nyamū cia mīthemba yothe, na nyoni, na nyamū iria itambaga thī, na nyamū cia iria-inī rīrīa inene ciothe nīihooreragio na cianahoorerio nī mūndū,

⁸ no gūtīrī mūndū o na ūrīkū ūngīhota kūhooreria rūrīmī. Nīruo kīndū kīuru gītangīkindīria na rūiyūrītuo nī thumu wa kūragana.

⁹ Tūgoocaga Mwathani, o we Ithe witū, na rūrīmī, na tūkaruma andū naruo, o acio mombītuo marī na mūhianīre wa Ngai.

¹⁰ Kanua o kau-rī, no ko koimaga ūgooci na gakoima irumi. Ariū na aarī a Ithe witū, ūguo tiguu kwagīrīre gūtuīka.

¹¹ Kaī maaī mega na maaī ma cumbī mangītherūka kuuma gīthima kīmwe?

¹² Ariū na aarī a Ithe witū, mūkūyū no ūhote gūciara ndamaiyū, kana mūthabībū ūciare ngūyū? O nakīo gīthima kīa maaī ma cumbī gītingītherūka maaī mega.

Mīthemba Īrī ya Ūūgī

¹³ Thīinī wanyu-rī, nūū ūrī na ūūgī na agataūkīrwo nī maūndū? Mūndū ūcio nīakīonanie maūndū macio na ūndū wa mūtūūrīre wake mwega, na cīko cīkūtuo na nīra ya kwīnyīhia kūrīa kuumanaga na ūūgī.

¹⁴ No mūngīkorwo ngoro-inī cianyu nī mūtūūrāgia ūiru na ūhoru wa kwenda kwīyambatīria-rī, mūtīkae kwīrahīra ūndū ūcio kana mūtūīke a gūkaana ūhoru wa ma.

¹⁵ “Ūūgī” ta ūcio tiguu ūikūrūkaga uumīte igūrū, no nī wa thī īno, na ti wa kīroho, ūcio nī ūūgī wa mūcukani.

¹⁶ Nīgūkorwo harīa harī na ūiru na ūhoru wa kwenda kwīyambatīria-rī, hau nīho hakoragwo na ngūī na cīko ciothe cia waganu.

¹⁷ No ūūgī ūrīa uumaga igūrū o mbere nī mūtheru; ningī nīwendete thayū, na nīucaayanagīra, na nīwīnyīihagia, na nī ūiyūrītuo nī tha na maciaro mega, ningī ndūthutūkanāgia, na ndūrī ūhinga.

¹⁸ Nao ateihūrāni arīa mahaandaga thayū-rī, magethaga maciaro ma ūthingu.

4

Mwĩnyiihagĩriei Ngai

¹ Afĩrĩrĩ, nĩ kũ gĩtũmaga kũgĩe na mbaara na ngũĩ thĩinĩ wanyu? Githĩ itiumaga merirĩria-inĩ manyu marĩa marũaga thĩinĩ wanyu?

² Mwĩriragĩria kĩndũ no mũkaaga kũgĩa nakĩo. Ningĩ mũũraganaga na mũgacumĩkĩra, no mũtingĩhota kũgĩa na kĩria mũkwenda. Mũtetanagia na mũkarũa. Mũgakĩaga kuona kĩndũ tondũ wa kwaga kũhooya Ngai.

³ Hĩndĩ ĩria mwahooya-rĩ, nĩmwagaga kũheo, tondũ mũhooyaga mũrĩ na muoroto mũũru, tondũ mwendaga mũitangage kĩria mwaheo na maũndũ ma gwĩkenia.

⁴ Inyuĩ atharania aya, kaĩ mũtooĩ atĩ kũgĩa ũrata na thĩ nĩ kũgĩa ũthũ na Ngai? Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o wothe ũthuuraga kũgĩa ũrata na thĩ nĩkũgĩa ũthũ ya Ngai.

⁵ Kana mũgwĩciiria Maandĩko maaragia ũhoru ũtarĩ na gĩtũmi, atĩ roho ũria Ngai aatũmire ũtũũrage thĩinĩ witũ nĩ ũiguaga ũiru mũno?

⁶ No niatũheaga wega wake makĩria. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga Maandĩko moige atĩrĩ:

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ
no arĩa menyiihagia nĩo aheaga wega wake.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio mwĩnyiihagĩriei Ngai. Reganagai na mũcukani, nake nĩekũmũũrĩra.

⁸ Kuhĩrĩria Ngai, nake nĩekũmũkuhĩrĩria. Mwĩthambei moko manyu inyuĩ ehia, na mũtherie ngoro cianyu inyuĩ andũ a ngoro igĩrĩ.*

⁹ Iguai kĩahe, mũcaka, na mũgirĩke. Garũrai mũtheko yanyu ĩtuĩke macakaya, nakĩo gĩkeno kĩanyu kĩgarũrũke gĩtuĩke kĩahe.

¹⁰ Mwĩnyiihĩriei Mwathani, nake nĩekũmũtũũgĩria.

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigai gũcambania mũndũ na ũria ũngĩ. ũria wothe waragia ũhoru wa gũcambia mũrũ kana mwarĩ wa ithe kana akamũtuĩra ciira-rĩ, nĩ watho acambagia na akaũtuĩra ciira. Hĩndĩ ĩria ũgũtuĩra watho ciira-rĩ, ndũkoragwo ũkĩhingia watho, no ũkoragwo ũrĩ mũtuanĩri ciira.

¹² Kũrĩ Mũheani wa watho, na Mũtuanĩri ciira o ũmwe, o we ũria ũrĩ na ũhoti wa kũhonokia na kũniinana. No wee-rĩ, ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre mũndũ ũria ũngĩ ciira?

Kwĩraha nĩ ũndũ wa Rũciũ

¹³ Rĩu ta thĩkĩrĩria, inyuĩ mugaga atĩrĩ: “Ũmũthĩ kana rũciũ nĩtũgũthĩ itũũra rĩna tũikare kuo mwaka ũmwe, tũrute wĩra wa wonjoria kuo, tũgĩe na mbeeca.”

¹⁴ No rĩrĩ, inyuĩ mũtiũũ ũria gũgaatuĩka rũciũ. Muoyo wanyu ũkĩrĩ kĩ? Inyuĩ mũrĩ o kĩbii kĩrĩra kĩonekaga o kahinda kanini, gĩgacooka gĩgathira biũ.

¹⁵ Handũ ha ũguo-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ kugaga atĩrĩ, “Mwathani angĩenda-rĩ, nĩ tũgũtũũra muoyo na twĩkage ũndũ ũyũ na ũyũ.”

¹⁶ No rĩu inyuĩ nĩ kwĩraha mwĩrahaga mũrĩ na nguthi. Mwĩraho ta ũcio wothe nĩ mũũru.

* 4:8 Athĩnjĩri-Ngai matanakuhĩrĩria Ngai Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo nĩmabaga gwĩthamba magũrũ na moko mbakũri-inĩ ya gĩcango arĩ njĩra ya gwĩtheria kũroho (Thaam 30:17-21).

17 Nĩ ùndũ wa ùguo, mùndũ wothe ùũĩ gwĩka wega na ndekaga-rĩ, ùcio nĩ kwĩhia ehagia.

5

Itonga Gũkaanio Kũhinyanĩria

1 Rĩu ta thikĩriaia, inyuĩ itonga ici, rĩrai na mũgirĩke tondũ wa mathũina marĩa maramũkora.

2 Ûtonga wanyu nĩ ùbuthĩte, nacio nguo cianyu nĩ ndie nĩ memenyi.*

3 Thahabu na betha cianyu nĩ irootete. Kũroota gwacio nĩ ùira wa atĩ nĩireganĩte na inyuĩ, na nĩikũria mĩrĩ yanyu imũniine o ta mwaki. Inyuĩ mwĩgiĩre mũthithũ mũingĩ wa matukũ ma kũrigĩria.

4 Atĩrĩrĩ! Mĩcaara ĩria mwaregire kũria aruti a wĩra arĩa maamũrĩmĩre mĩgũnda nĩramũkaĩra. Gũkaya kwa arĩa maamũgetheire irio nĩgũkinyĩre matũ ma Mwathani Mwene hinya wothe.

5 Mũtũũrite gũkũ thĩ na mĩago na mũgũkenagia. Inyuĩ mwĩnooretie nĩ ùndũ wa mũthenya wa gũthĩnjwo.

6 Inyuĩ nĩ mũtuĩrĩre andũ ciira na mũkamoorage matarĩ na mahĩtia, o acio matarĩ ùũru na inyuĩ.

Gũkirĩria Mathũina-inĩ

7 Nĩ ùndũ ùcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, kiragĩriaia, o nginya rĩria Mwathani agooka. Ta rorai ũria mũrĩmi etagĩria mũgũnda wake ũrute irio iria irĩ bata, na agakirĩria nginya ciurĩrwo nĩ mbura ya mbere o na ya keerĩ ategũthethũka.

8 O na inyuĩ-rĩ, kirĩriaia na mwĩhaande wega, tondũ Mwathani arĩ hakahĩ gũka.

9 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigagai gũtetania, nĩgeetha mũtikanatuĩrwo ciira. Mũtuanĩri ciira arũngĩ o mũrango-inĩ!

10 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrutei na maũndũ marĩa mooru anabii meekirwo, o acio maaragia thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani, naguo ũhoru ùcio ùtuĩke kĩonereria kĩanyu gĩa gũkirĩria rĩria mũkũnyamario.

11 O ta ũria mũũĩ, acio maakirĩria-rĩ, tũmatuaga arathime. Nĩmũiguĩte ũhoru wa gũkirĩria kwa Ayubu, na nĩmuonete ũria Mwathani eekire marigĩria-inĩ. Mwathani aiyũritwo nĩ ùtugi na tha.

12 Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, igũrũ rĩa maũndũ mothe-rĩ, tigagai kwĩhĩta. Mũtikanehĩte na igũrũ kana na thĩ, o na kana na kĩndũ kĩngĩ o na kĩ. Inyuĩ-rĩ, mwoiga “ĩ” nĩtuĩke ĩ, na mwoiga “Aca” nĩtuĩke aca, nĩguo mũtikae gũtuĩrwo ciira.

Ihooya rĩa Wĩtikio

13 Nĩ harĩ mũndũ thĩnĩ wanyu wonete ùũru? Ûcio nĩahooe. Nĩ harĩ mũndũ ũkenete? Ûcio nĩaine nyĩmbo cia kũgooca.

14 Nĩ harĩ mũndũ thĩnĩ wanyu mũrũaru? Ûcio nĩete athuuri a kanitha mamũhooere na mamũhake maguta thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Mwathani.

* 5:2 Matukũ-inĩ ma tene nguo ciataragwo taarĩ njira ĩmwe ya ùtonga (Atũm 20:33).

¹⁵ Namo mahooya mangĩhooywo na wĩtĩkio nĩ megūtũma mũndũ ũcio mũrũaru ahone; Mwathani nĩekũmwarahũra. Angĩkorwo ehĩtie-rĩ, nĩekũrekerwo mehia make.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio umbũranagĩrai mehia manyu o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũhooyanagĩre nĩgeetha mũhonagio. Ihooya rĩa mũndũ mũthingu nĩ rĩrĩ hinya na nĩ rītũmaga maũndũ manene mekĩke.

¹⁷ Elija aarĩ mũndũ o ta ithuĩ. Nake nĩahooire Ngai na kĩyo atĩ mbura ndĩkoire, nayo mbura ndĩoirire bũrũri-inĩ ũcio ihinda rĩa mũaka itatũ na nuthu.

¹⁸ Ningĩ agĩcooka akĩhooya, nakuo matu-inĩ gũkiuma mbura, nayo thĩ igĩciara maciaro mayo.

¹⁹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũndũ ũmwe wanyu angĩagaga oime ũhoro-inĩ wa ma nake mũndũ ũngĩ amũgarũre-rĩ,

²⁰ ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa wothe ũgarũraga mwĩhia kuuma njĩra-inĩ yake njũru-rĩ, nĩkũmũhonokia akaamũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ na ahumbĩre mehia maingĩ.

MARŪA MA MBERE MA PETERO

¹ Nĩ niĩ Petero, mütümwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya, inyuĩ arĩa Ngai eyamũrĩire, na mütũũrĩte mũrĩ ageni gũkũ thĩ, na mũkahurunjũkĩra mabũrũri ma Ponto, na Galatia, na Kapadokia, na Asia, na Bithinia,

² o inyuĩ mwathuurirwo kũringana na ũrĩa Ngai Ithe aamũmenyete o mbere, na akamũtheria nĩ ũndũ wa Roho, nĩguo mwathĩkagire Jesũ Kristũ, na mũminjaminjĩrio thakame yake:

Wega na thayũ iromũingĩhĩra.

Ngai kũgoocwo nĩ ũndũ wa Kũrĩgĩrĩro kĩrĩ Muoyo

³ Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogoocwo! Ngai nĩatũciarĩte ringĩ nĩ ũndũ wa tha ciake nyingĩ nĩguo tũgĩe na kũrĩgĩrĩro kĩrĩ muoyo, nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ Kristũ aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ.

⁴ Aatũciarire nĩguo tũgĩe na igai rĩrĩa rĩtangĩbutha, kana rĩthũke, kana rĩhwerereke, rĩrĩa mũigĩrwo kũu igũrũ,

⁵ o inyuĩ mũgitĩrwo nĩ hinya wa Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtĩkia, o nginya hĩndĩ ĩrĩa ũhonokio ũgooka ũrĩa ũhaarĩrio gũkaaguũranĩrio ihinda rĩa mũthia.

⁶ Ũhoru ũcio nĩguo mũkenagĩra mũno, o na gwatuĩka rĩu nĩmũiguithĩtio kĩa kahinda kanini nĩkũgerio na magerio ma mũthemba yothe.

⁷ Maũndũ maya mokĩte nĩgeetha wĩtikio wanyu woneke nĩ wa goro mũno gũkĩra thahabu, ĩrĩa ĩthiraga o na yakoro ĩtheragio na mwaki, ningĩ ũmenyeye atĩ nĩ wa ma, na atĩ nĩũkarehe ũgooci, na riiri, na gĩtĩio hĩndĩ ĩrĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio.

⁸ Nĩmũmwendete o na gũtuĩka mũtirĩ mwamuona; ningĩ mũkamwĩtikia o na gũtuĩka rĩu mũtiramuona, na mũkaiyũrwo nĩ gĩkeno gĩtangĩheanĩka ũhoru wakĩo, o kĩrĩa kĩrĩ riiri,

⁹ nĩgũkorwo nĩmũramũkĩra ũndũ ũrĩa mũtanyaga kuona nĩ ũndũ wa wĩtikio wanyu, na nĩguo ũhonokio wa ngoro cianyu.

¹⁰ Ũhoru ũcio wa ũhonokio-rĩ, nĩguo anabii, arĩa maarathaga ũhoru wa wega wa Ngai ũrĩa warĩ ũũke kũrĩ inyuĩ, maacaragia na kĩyo, na makaũtuĩria na ũmenyereri mũnene,

¹¹ makĩgeria kũmenya nĩ hĩndĩ ĩrĩkũ Roho wa Kristũ ũrĩa warĩ thĩnĩ wao orotaga rĩrĩa aarathaga ũhoru wa kũnyariirĩka gwa Kristũ na riiri ũrĩa ũkaarũmĩrĩa.

¹² Nao nĩmaguũrĩrio atĩ to o ene meetungatagĩra, no nĩ inyuĩ maatungatagĩra, hĩndĩ ĩrĩa maaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mwĩrĩtwo rĩu nĩ arĩa maamũhunjĩrie Ũhoru-ũrĩa-Mwega na ũndũ wa Roho Mũtheru ũrĩa watũmirwo kuuma igũrũ. Maũndũ macio nĩmo araike meriragĩria mũno kuona.

Tũũrai mũrĩ Atheru

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩhaarĩrie meciiria-inĩ manyu; tuĩkai andũ a kwĩrigagĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ; na mũige kũrĩgĩrĩro

kĩanyu biũ harĩ wega ũrĩa mũkaaheo hĩndĩ ĩrĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio.

¹⁴ Tuĩkai ciana cia gwathĩka, na mũtigatongoragio nĩ merirĩria mooru marĩa mwatũire namo mbere hĩndĩ ĩrĩa mũtaamenyete Ngai.

¹⁵ No tondũ ũrĩa wamwĩtĩre nĩ mũtheru-rĩ, o na inyuĩ tuĩkai atheru maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga;

¹⁶ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Tuĩkai atheru, tondũ o na nĩ ndĩ mũtheru.”

¹⁷ Na rĩrĩ, tondũ inyuĩ mũkayagĩra Ngai mũkĩmwĩtaga Ithe wanyu, o we ũrĩa ũtuagĩra o mũndũ o mũndũ kũringana na wĩra wake ategũthutũkania-rĩ, gũkaragei mũmwĩtigĩrĩte na mũkarage ta mũrĩ agendi gũkũ thĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmũũĩ atĩ rĩrĩa mwakũũrirwo mũtigane na mũtũũrĩre wa tũhũ ũrĩa mwatigĩrwo nĩ maithe manyu-rĩ, ti indo iria ibuthaga ta betha kana thahabu mwakũũrirwo nacio,

¹⁹ no mwakũũrirwo na thakame ya goro mũno ya Kristũ, ũrĩa wahaanaga ta gatũrũme gatarĩ na kĩmeni kana kaũũgũ.

²⁰ Nake nĩwe wathuurĩtwo thĩ ĩtanombwo, no nĩaguũranĩrio mahinda maya ma kũrigĩrĩria nĩ ũndũ wanyu.

²¹ Na inyuĩ nĩmwĩtĩkĩtie Ngai nĩ ũndũ wake, Ngai ũrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ na akĩmũhe riiri, nĩgeetha wĩtĩkio wanyu na mwĩhoko ikorwo irĩ o harĩ Ngai.

²² Na tondũ rĩu nĩmwĩtheretie nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra ũhoru ũrĩa wa ma, na mũgatuĩka a kwendana kũna na arĩu na aarĩ a Ithe wanyu hatarĩ ũhinga-rĩ, inyuĩ ene endanagai biũ na ngoro cianyu.

²³ Nĩgũkorwo nĩmũciarĩtwo rĩngĩ, no mũtĩciarĩtwo kuuma kũrĩ mbeũ ĩrĩa ibuthaga, no nĩ ĩrĩa ĩtarĩ ya kũbutha, na ũndũ wa kiugo kĩa Ngai kĩria kĩrĩ muoyo na gĩtũũraga tene na tene.

²⁴ Tondũ rĩrĩ,
“Andũ othe mahaana ta nyeki,
na ũthaka wao wothe ũhaana ta mahũa ma mũgũnda;
nyeki nĩhoohaga, namo mahũa magaitĩka,

²⁵ no kiugo kĩa Mwathani gĩtũũraga nginya tene.”
Na kiugo kĩu nĩkĩo mwahunjĩrio.

2

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai rũmena ruothe na maheeni mothe, na ũhinga, na ũiru, na gũcambania o guothe.

² Na mũtuĩke ta tũkenge mwĩriragĩrie iria rĩrĩa rĩega rĩa kĩroho, nĩgeetha rĩmũkũragie ũhonokio-inĩ wanyu,

³ tondũ rĩu nĩmũcamĩte, mũkaigua atĩ Mwathani nĩ mwega.

Ihiga rĩrĩ Muoyo, na Andũ Athuure

⁴ Ũkai kũrĩ we, o ũcio Ihiga rĩrĩ muoyo, o rĩu rĩaregirwo nĩ andũ, no Ngai akĩrĩthuura, na nĩ rĩa goro harĩ we,

⁵ o na inyuĩ, ta mahiga marĩ muoyo-rĩ, nĩ gwakwo mũraakwo mũtuĩke nyũmba ya kĩroho, na mũtuĩke gĩkundi gĩtheru kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩa kũrutaga magongona ma kĩroho marĩa mangĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ.

⁶ Nĩgũkorwo Maandĩko moigĩte atĩrĩ:
“Nĩnjigĩte ihiga Zayuni,

ihiga ithuure rīa koine na rīa goro,
na mūdū ūrīa ūmwīhokete
ndagaaconorithio.”

⁷ Na rīu kūrī inyuī arīa mwītīkītīe, ihiga rīrī nī rīa goro. No kūrī arīa matētīkītīe,

“Ihiga rīrīa aaki maaregire
nīrīo rītūikīte ihiga inene rīa koine,”

⁸ na ningī atīrī,

“Nīrīo ihiga rīrīa rītūmaga andū mahīngwo,
na rwaro rwa ihiga rūrīa rūtūmaga magūe.”

Mahīngagwo tondū wa kūrega gwathīkīra ūhoru, na noguo maathīrīrio.

⁹ No inyuī-rī, mūrī rūruka rūthuurītwo, na thiritū ya athīnjīri-Ngai ya nyūmba ya ūthamaki, ningī mūrī rūrīrī rwamūre, o na andū a Ngai kīūmbe, nīguo mwanagīrīre ūgooci wa ūcio wamwītīre muume nduma-inī mūtoonye ūtheri-inī wake wa magegania.

¹⁰ Kūrī hīndī mwarī andū mataarī kīene, no rīu mūrī andū a Ngai; kūrī hīndī mwaagīte kūiguīrwo tha, no rīu nīmūiguīrīrwo tha.

¹¹ Arata akwa nyenda mūno, ndamūthaita mūrī ta ageni na agendi gūkū thī, mwīrigagīrīre merīrīria marīa mooru ma mwīrī, o marīa marūaga na roho wanyu.

¹² Tūūragai na mītūūrīre mīega mūrī gatagatī ka andū arīa matoōī Ngai, nīgeetha o na mangīmūigīrīra atī nīmwīkīte ūūru, meonagīre cīiko cianyu njega na magakumia Ngai mūthenya ūrīa agooka.

Gwathīkīra Aathani na Anene

¹³ Nī ūndū wa Mwathani-rī, athīkagīrai wathani o wothē ūrīa ūheanītwo thīnī wa andū: o na wakorwo nī wa mūthamaki, arī we mūnene igūrū rīa anene arīa angī othe,

¹⁴ o na kana nī wa abarūthi arīa matūmagwo nīwe nīguo ma-herithagie arīa mekaga ūūru na makagaathīrīria arīa mekaga wega.

¹⁵ Nīgūkorwo ūrīa Ngai endaga nī atī mwīkage wega nīguo mūkiragie mīario ya ūrimū ya andū arīa matarī ūndū mooī.

¹⁶ Tūūrai ta andū matarī ngombo, no mūtikanareke wīyathi wanyu ūtuīke wa kūhithīrīra waganu; tūūragai mūrī ndungata cia Ngai.

¹⁷ Heagai mūdū o wothē gītīo kīrīa kīmwagīrīre: Endagai ngwatanīro ya andū arīa etīkia, na mwītīgagīre Ngai, o na mūtīage mūthamaki.

¹⁸ Inyuī ngombo-rī, athīkagīrai anene anyu na mūmatīage mūno, na to arīa ega na maiguanagīra tha, no nī o na arīa mataiguanagīra tha.

¹⁹ Nīgūkorwo nī ūndū mwegā mūdū angīkirīrīria ruo o na akīnyariiragwo hatarī kīhoto tondū wa kūmenya ūrīa Ngai endaga.

²⁰ No ūngīhūūrwo nī ūndū wa gwīka ūūru o na ūkirīrīrie-rī, ūngīkīgaathīrwo kī? No ūngīnyariirwo nī ūndū wa gwīka wega na ūkirīrīrie-rī, ūcio nī ūndū mwegā maitho-inī ma Ngai.

²¹ Ūndū ūyū nīguo mwetīrwo, tondū Kristū aanyariirwo nī ūndū wanyu, akīmūtīgīra kīonereria nīguo mūgeragīre o makinya-inī make.

²² “We ndaigana kwīhia,
o na kanua gake gatiigana kwaria maheeni.”

23 Hĩndĩ ĩrĩa andũ maamũrumaga, we ndaigana kwĩrumĩra; rĩrĩa aanyariiragwo, we ndaigana kũmehĩtĩra. Handũ ha ũguo-rĩ, we nĩ kweneana eneanaga kũrĩ ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhooito.

24 We mwene nĩakuire mehia maitũ na mwĩrĩ wake mĩtĩ-igũrũ, nĩgeetha na ithuĩ tũkue ũhoroinĩ wa mehia, na tũtũũre muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu; mĩtũnda ĩrĩa aahũũrirwo nĩyo ĩtũmĩte mũhone.

25 Nĩgũkorwo mwatariĩ ta ng'ondũ itururĩte, no rĩu nĩmũcookereire Mũrĩithi na Mũrori wa mĩoyo yanyu.

3

Atumia na Athuuri ao

1 O ũguo noguo o na inyuĩ atumia, mwagĩrĩrwo nĩ gwachĩkagĩra athuuri anyu, nĩguo hangĩkorwo harĩ amwe ao matetĩkĩtie kiugo kĩa Ngai, mahote kũgarũrwo ngoro o na hatarĩ ciugo nĩ ũndũ wa mĩtugo ya atumia ao,

2 nĩ ũndũ wa kuonaga mĩtũũrĩre yanyu ya ũthingu na ya gĩtĩĩo.

3 Kwĩgemia kwanyu gũtigatuĩke o kwa mwĩrĩ, ta kũrama njuĩrĩ, na kwĩhumba mathaga ma thahabu na nguo thaka,

4 no handũ ha ũguo-rĩ, gemagiai mũndũ ũrĩa wa hitho wa ngoro thĩinĩ, na ũgemu ũrĩa ũtatheũkaga wa roho wa ũhooreri na wa gũkindĩria. Kwĩgemia kũu nĩkuo kũrĩ bata mũno maitho-inĩ ma Ngai.

5 Nĩgũkorwo ũguo nĩguo atumia arĩa atheru a tene arĩa mehokete Ngai meegemagia, na ũndũ wa gwachĩkagĩra athuuri ao ene,

6 o ta Sara, ũrĩa waathĩkagĩra Iburahĩmu na akamwĩtaga mwathi wake. Inyuĩ mũrĩ ciana ciake mũngũka ũrĩa kwagĩrĩre mũtegwĩtigĩra.

7 O ũguo noguo o na inyuĩ athuuri mwagĩrĩrwo nĩgũtũũrania na atumia anyu na njĩra ya ũũgĩ, mũkĩmatĩĩaga tondũ nĩ aruti a wĩra hamwe na inyuĩ, na tondũ matirĩ hinya mũingĩ wa mwĩrĩ ta inyuĩ, ningĩ tondũ mũrĩ agai hamwe na atumia anyu a kĩheo kĩa ũtugi wa muoyo. ĩkagai ũguo nĩguo gũtikagĩe ũndũ ũngĩgirĩrĩria mahooya manyu.

Kũnyamario nĩ ũndũ wa gwĩka Wega

8 Ngĩrĩkĩrĩria, ngũmwĩra inyuothe atĩrĩ, mũtũũranagie mũiguanĩte mũndũ na ũrĩa ũngĩ; mũiguanagĩre tha, ningĩ mwendanage ta ciana cia nyina ũmwe, na mũtuĩke ataana, na mũikarage mwĩnyiihĩtie.

9 Tigagai kwĩrĩhĩria ũũru na ũũru, kana kwĩrumĩra mwarumwo, no nĩ kaba mũrathimanage, tondũ ũguo nĩguo mwetĩrwo, nĩgeetha mũkaagaĩrwo kĩrathimo.

10 Nĩgũkorwo,

“Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩenda gũtũũra muoyo
na one matukũ mega,

no nginya arigĩrĩrie rũrĩmĩ rwake kwaria ũũru,
na mĩromo yake kwaragia maheeni.

11 No nginya agarũrũke atige gwĩka ũũru, na ekage o wega;
no nginya acaragie thayũ na aũthingatage.

12 Nĩgũkorwo maitho ma Mwathani maikaraga macũthĩrĩrie andũ arĩa athingu,
na matũ make magathikagĩrĩria mahooya mao,

no andũ arĩa mekaga ũũru, ũthiũ wa Mwathani nĩkũmookĩrĩa ũmookagĩrĩa.”

¹³ Atĩrĩrĩ, nũũ ũngĩmwĩka ũũru mũngĩkorwo mũrĩ na kũyo gĩa gwĩka wega?

¹⁴ No rĩrĩ, o na mũngĩnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka ũrĩa kwagĩrĩre-rĩ, inyuĩ mũrĩ arathime. “Tigagai gwĩtigĩrĩa maũndũ marĩa metigagĩrĩa; mũtikanamake.”

¹⁵ No ngoro-inĩ cianyu-rĩ, mwĩyamũrĩrei Kristũ atuĩke Mwathani. Ikaragai mwĩhaarĩrie hĩndĩ ciothe gũcookeria mũndũ wothe ũrĩa ũngĩmũũria gĩtũmi gĩa kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa mũrĩ nakĩo. No ikagai ũguo mũrĩ na ũhooreri na gĩtũo,

¹⁶ mũrĩ na thamiri itegwĩcuuka, nĩgeetha arĩa macambagia mĩtugo yanyu mĩega tondũ mũrĩ thĩnĩ wa Kristũ, maconokage nĩ ũndũ wa gĩcambanio kũ kĩa.

¹⁷ Nĩ kaba kũnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega, angĩkorwo nĩ kwenda kwa Ngai, handũ ha kũnyariirwo nĩ gwĩka ũũru.

¹⁸ Tondũ Kristũ aakuire nĩ ũndũ wa mehia ihinda o rĩmwe rĩa kũigana, ũrĩa mũthingu agĩkua nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ athingu, nĩguo atũtware kũrĩ Ngai. Ooragirwo arĩ thĩnĩ wa mwĩrĩ, no ha ũhoru wa Roho, agĩcookio muoyo,

¹⁹ agĩthiĩ arĩ na muoyo ũcio wa Roho akĩhunjĩria maroho marĩa maarĩ njeera,

²⁰ marĩa maaremete kuuma o tene rĩrĩa Ngai aatũire etereire akĩrĩrĩrie matukũ-inĩ ma Nuhu, rĩrĩa thabina yaakagwo. Thĩnĩ wayo haarĩ o andũ anini, nao othe maarĩ andũ anana tu, arĩa maahonokirio maaĩ-inĩ,

²¹ namo maaĩ macio nĩmo ngerekano ya ũbatithio ũrĩa o na inyuĩ ũmũhonokagia, na ti ũhoru wa kweheria o gĩko kĩa mwĩrĩ, no nĩ mwĩhĩtwa wa thamiri itarĩ na ũcuuke kũrĩ Ngai. Kũbatithio kũu nĩkũo kũmũhonokagia nĩ ũndũ wa kũriũkio kwa Jesũ Kristũ,

²² ũrĩa wathiire igũrũ na rĩu aikaraga guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, nao araka, na aathani, o na maahinya magatuĩka ma gwathagwo nĩwe.

4

Gũtũũrĩa Ngai

¹ Nĩ ũndũ ũcio, tondũ Kristũ nĩanyariirwo mwĩrĩ-inĩ-rĩ, o na inyuĩ kĩhoretorei mũrĩ na meciiria o ta macio aarĩ namo, tondũ mũndũ ũrĩa ũrĩkĩtie kũnyariirwo mwĩrĩ nĩatiganĩte na mehia.

² Nĩ ũndũ wa ũguo, mũtũũrĩre wake ũrĩa ũtigarĩte wa gũtũũra gũkũ thĩ ndarĩtũũraga nĩguo ahingagie merirĩria mooru ma mwĩrĩ, no arĩtũũraga nĩguo ekage ũrĩa Ngai endaga.

³ Tondũ nĩmũtũũrĩte ihinda rĩa kũigana mũgĩkaga maũndũ marĩa andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai mendaga gwĩka, namo nĩ ta mĩtũũrĩre ya ũũra-thoni, na merirĩria mooru ma mwĩrĩ, na ũrĩũ, na gũthiiga maruga-inĩ ma waganu, o na ciathĩ-inĩ cia kũnyua njoohi, o na mũhooere ũrĩ thaahu wa kũhooya mĩhianano.

⁴ Nao andũ acio nĩmagegaga mona atĩ mũtiranyiitanĩra nao hĩndĩ rĩa marakĩrĩrĩa ũmaramari-inĩ ũcio wao, nao magakĩmũcambagia.

⁵ Nao no nginya makaheana ũhoru wa maũndũ mao kũrĩ ũrĩa wĩhaarĩrie gũtũũra ciira arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte.

⁶ Nīgūkorwo gīkī nīkīo gītūmi kīrīa gīatūmire Ūhorō-ūrīa-Mwega ūhunjīrio o na andū arīa makuīte, nīgeetha ha ūhorō wa mwīrī magaatūrwo ciira o ta ūrīa andū arīa angī magaatūrwo, no ha ūhorō wa roho matūūre muoyo o ta ūrīa Ngai atūūraga.

⁷ Ithirīro rīa maūdū mothe nīrīkuhīrīrie. Nī ūndū ūcio ikaragai mūrī na ūūgī wa ngoro, na mūikarage mūterigītwo nīguo mūhotage kūhooya.

⁸ Ningī gūkīra maūdū mothe, ikaragai mwendaine mūno mūdū na ūrīa ūngī, tondū wendani nīūhumbagīra mehīa maingī.

⁹ Ningī mūtuganage mūtekūnuguna.

¹⁰ O mūdū nī ahūthīre kīheo o gīothe kīrīa amūkīrīte nīguo atungatagīre andū arīa angī, arī ta mūramati mwīhokeku wa wega wa Ngai wa mīthemba mīngī.

¹¹ Mūdū o wothe angīkorwo akīaria-rī, nīarie taarī mūdū ūkūheana ciugo cia Ngai. Nake mūdū o wothe angīkorwo agītungata-rī, nīatungate na hinya ūrīa ūheanagwo nī Ngai, nīgeetha Ngai agoocagwo maūdū-inī mothe thīinī wa Jesū Kristū. Nake nīwe ūgūtūūra arī na riiri na hinya nginya tene na tene. Amenī.

Kūnyariirwo nī ūndū wa Gūtuīka Mūkristiano

¹² Arata akwa nyenda mūno, mūtikagegio nī magerio marīa mūranyariirwo namo, taarī ūndū mūgeni ūrekīka thīinī wanyu.

¹³ No kenagai nīgūkorwo nī mūgwatanīre thīinī wa kūnyariirīka gwa Kristū, nīgeetha mūkaiyūrīrīrwo nī gīkeno hīndī irīa riiri wake ūkaaguūranīrio.

¹⁴ Kūrathimwo-rī, nī inyuī mūngīrumwo nī ūndū wa rīitwa rīa Kristū, nī ūndū Roho ūrīa ūrī na riiri, o we Roho wa Ngai, arī igūrū rīanyu.

¹⁵ Mūdū wanyu ndakananyariirwo ta mūūragani, kana mūici, kana mūgeri ngero īngī o yothe, o na kana ta mūdū ūrīa wītoonyagīrīria maūdū-inī ma andū angī.

¹⁶ No rīrī, mūdū angīnyariirwo tondū wa gūtuīka Mūkristiano-rī, ndakanaconoke, no nīagooce Ngai tondū nīaheetwo rīitwa rīu.

¹⁷ Nīgūkorwo ihinda nī ikinyu ciira wambīrīrie gūtuīrwo andū a nyūmba ya Ngai; na angīkorwo ūkwambīrīria na ithuī-rī, gūgaagītūika atīa harī arīa mataathīkagīra Ūhorō-ūrīa-Mwega wa Ngai?

¹⁸ Na rīrī,
“Angīkorwo nī ūndū ūrī hinya mūdū ūrīa mūthingu kūhonoka-rī,
naguō ūhorō wa mūdū ūrīa ūtetīkītie Ngai na ūrīa mwīhia
ūgaakīhaana atīa?”

¹⁹ Nī ūndū ūcio-rī, andū arīa manyariirīkaga kūrīngana na ūrīa Ngai endete, nīmaheane mīoyo yao kūrī Mūūmbi wao ūrīa wa kwīhokeka, na mathīī na mbere gwīkaga maūdū mega.

5

Ūhorō kūrī Athuuri na Aanake

¹ Ndī na ūhorō ngwenda gūthaitha athuuri a Kanitha arīa marī hamwe na inyuī, ndī mūthuuri wa Kanitha o tao, na ndī mūira wa kūnyariirwo gwa Kristū, o na ndī ūmwe wa gūkaagaīrwo riiri ūrīa ūkaaguūranīrio:

² Atĩrĩrĩ, tuĩkai arĩithi a rūũru rwa Ngai rūrĩa mwĩhokeirwo, mũgĩtungataga mũrĩ arori, na ti tondũ wa kũringĩrĩrio, no nĩ ũndũ wa kwiyendera, o ta ũrĩa Ngai endaga mĩtuĩke; mũtegũkorokera mbeeca, no mĩtungatage mũrĩ na kĩyo mũno;

³ mũtigitue anene a andũ arĩa mwĩhokeirwo, no mĩtuĩke cionereria njega kũrĩ rūũru rūu.

⁴ Na hĩndĩ ĩrĩa Mũrĩithi Ũrĩa Mũnene akaaguũranĩrio-rĩ, nĩmũkaheo thũmbĩ ya riiri ĩrĩa ĩtagatheũka o na rĩ.

⁵ O ũguo no taguo o na inyuĩ aanake mwaġĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra andũ arĩa akũrũ. Inyuĩ othe-rĩ, ikaragai mwĩnyiihanĩirie mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ-rĩ,

“Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ
no arĩa menyiihagia nĩamaheaga wega wake.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mwĩnyiihagie, mũrĩ guoko-inĩ kwa Ngai kũrĩa kũrĩ hinya, nĩguo akaamũtũgĩria hĩndĩ ĩrĩa njagĩrĩru yakinya.

⁷ Na mũmũrekaġĩrie maũndũ manyu mothe marĩa mamũtangaga, tondũ nĩwe ũmũrũmbũyagia.

⁸ Ikaragai mwĩguĩte na mwĩhũgaga. Tondũ-rĩ, thũ yanyu mũcukani ĩcangacangaga ta mũrũũthi ũkũrarama ũġcacia mũndũ wa ġũtambuura.

⁹ No rĩrĩ, mũmwĩtirie, mwĩhaandĩte wega thĩinĩ wa wĩtĩkio, tondũ nĩmũmenyete atĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu ġũkũ thĩ guothe maranyariirĩka o ta inyuĩ.

¹⁰ Nake Ngai mwene wega wothe, o we ũrĩa wamwĩtire riiri-inĩ wake wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ, we mwene nĩakamũcookereria, na amwĩkire hinya, na amũtue arũmu na mũtangĩenyenyeka, thuutha wa kũnyariirĩka kahinda kanini.

¹¹ Naguo hinya ũrotuĩka wake tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

¹² Ndamwandĩkĩra marũa maya makuĩ ndeithĩtio nĩ Silivano, ũrĩa nduaga mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku, nĩguo ndĩmũmĩrĩrie, na heane ũira na ma atĩ ũhoru ũyũ nĩguo wega wa Ngai ũrĩa wa ma. Mwĩhaandei wega thĩinĩ wago.

¹³ Kanitha ũrĩa ũrĩ ġũkũ Babuloni, ũrĩa ũthuurĩtwo hamwe na inyuĩ, nĩwamũgeithia, o nake mũrũ wakwa Mariko nĩamũgeithia.

¹⁴ Geithaniai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi cia kĩmumunyano iria cia wendo.

Thayũ ũrogĩa na inyuĩ inyothe arĩa mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ.

MARŪA MA KEERĪ MA PETERO

1 Nĩ nĩ Simoni Petero, ndungata na mūtũmwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya inyuĩ arĩa mũrĩkĩtie kwamũkĩra wĩtĩkio wa goro o ta ũrĩa tũrĩ naguo nĩ ũndũ wa ũthingu wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Ngai witũ na Mũtũhonokia:

2 Wegu na thayũ iromũingĩhĩra nĩ ũndũ wa kũmenyana na Ngai, o na Jesũ Mwathani witũ.

Kũrũmia Mwĩto na Gũthuurwo kwa Mũndũ

3 Rĩu-rĩ, hinya wake wa ũngai nĩtũheete kĩrĩa gĩothe gĩtũbataragia nĩguo tũhote gũtũũra muoyo na twĩamũrĩre Ngai, nĩ ũndũ wa kũmenyana nake ũcio watwĩtĩre tũgĩe na riiri wake mwene o na wagĩrũu wake.

4 Nĩ ũndũ wa maũndũ macio-rĩ, nĩatũheete maũndũ manene mũno ma ciĩranĩro ciake cia goro, nĩgeetha nĩ ũndũ wacio mũgwatanagĩre nake mūtũũrĩre-inĩ wa ũngai wake na mwĩtheemage kuuma kũrĩ ũbuthu wa gũkũ thĩ ũrĩa ũrehagwo nĩ merirĩria mooru.

5 Na nĩ ũndũ wa gĩtũmi kĩu kĩũmbe, kĩĩrutanĩriei mũno nĩguo muonganĩrĩrie wĩtĩkio wanyu na wagĩrũu; naguo wagĩrũu mũwonganĩrĩrie na ũmenyo;

6 naguo ũmenyo mũwonganĩrĩrie na kwĩgirĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ; nakuo kwĩgirĩrĩria merirĩria macio-rĩ, mũkuonganĩrĩrie na gũkirĩrĩria; nakuo gũkirĩrĩria mũkuonganĩrĩrie na kwĩyamũrĩra Ngai;

7 nakuo kwĩyamũrĩra Ngai mũkuonganĩrĩrie na gũtuga ariũ na aarĩ a Ithe witũ; nakuo gũtuga ariũ na aarĩ a Ithe witũ mũkuonganĩrĩrie na wendani.

8 Nĩgũkorwo mũngĩgĩa na mawega macio na mamũingĩhĩre mũno-rĩ, nĩmarĩgiragia mũgũtare kana mwage maciaro harĩ ũhoru wa kũmenya Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

9 No mũndũ angĩaga maũndũ macio-rĩ, mũndũ ũcio ndarona wega na nĩ mūtumumu, na nĩariganĩirwo atĩ aatheririo nĩguo atigane na mehia make ma tene.

10 Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, ikagĩrai kĩyo makĩria nĩguo mūtũme gwĩto kwanyu na gũthuurwo kwanyu kũrũme biũ. Nĩgũkorwo mũngĩka maũndũ macio-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ mũkaagũa,

11 na nĩmũgetĩkĩrio na ũtugi mũtoonye thĩnĩ wa ũthamaki wa tene na tene wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ.

Ūrathi wa Maandĩko Matheru

12 Nĩ ũndũ ũcio ngũtũũra ndĩmũririkanagia maũndũ macio, o na mwakorwo nĩmũmamenyete, na nĩmũhaandĩtwo wega thĩnĩ wa ũhoru wa ma ũrĩa mũrĩ naguo.

13 Na ngwĩciiria nĩ kwagĩrĩre ndĩmũririkanagie maũndũ maya hĩndĩ irĩa yothe ngũtũũra thĩnĩ wa hema ĩno ya mwĩrĩ ũyũ,

14 tondũ nĩnjũũ atĩ ica ikuhĩ nĩngũmĩũũra, o ta ũrĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ aanyonirire.

15 Na nīngwīrutanīria mūno nyone atī ndaarīkia gūkua nīmūrīhotaga kūririkana maündū maya hīndī ciothe.

16 Hīndī ĩrīa twamūmenyithirie ūhoru wa hinya na wa gūūka kwa Mwathani witū Jesū Kristū-rī, tūtiahūthīre ng'ano cia gwītungīra na wara, no ithuī nī kwīonera tweyoneire ūkaru wake na maitho maitū.

17 Nīgūkorwo nīaheirwo gītīo na riiri kuuma kūrī Ngai Ithe, hīndī ĩrīa mūgambo wamūkorire uumīte kūrī Ūrīa Mwene Riiri ūrīa Mūnene ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa ūrīa nyendete mūno; nī ngenaga mūno nī ūndū wake.”

18 Ithuī ene nītweiguīrīre mūgambo ūcio ūkiuma igūrū hīndī ĩrīa twarī nake kīrīma-inī kīrīa gītheru.

19 Na ningī ūhoru ūrīa warathirwo nī anabii ūrīa twī naguo nīwīkīrītuo hinya makīria, na no mwīke wega mūngīūthīkīrīria, ūhaana ta ūtheri ūkwara handū harī nduma, o nginya gūkie nayo njata ya rūciinī ĩkenge ngoro-inī cianyu.

20 No mbere ya maündū mothe-rī, no nginya mūmenye atī gūtīrī ūhoru wanarathwo Maandīko-inī Matheru ūngītaūrwo nī mūnabii na ūtaūri wake mwene.

21 Nīgūkorwo kīhumo kīa ūnabii gītīoimanire na kwenda kwa mūndū, no andū nīmaririe ūhoru uumīte kūrī Ngai, o ta ūrīa Roho Mūtheru aamatongoririe.

2

Kwanangwo kwa Arutani a Maheeni

1 No rīrī, nī kwarī anabii a maheeni thīinī wa andū, o ta ūrīa gūgaakorwo na arutani a maheeni thīinī wanyu. Nao nīmagatoonyia ūrutani wa maheeni wa gūthūkia andū na waara, o na makaane Mwathani ūrīa wamagūrīre, na nī ūndū ūcio, merehere kwanangwo kwa narua.

2 Andū aingī nīmakarūmīrīra mīthīire yao ya ūūra-thoni na matūme njīra ĩrīa ya ma ĩcambio.

3 Ningī nī ūndū wa ūkoroku wao, arutani acio nīmagetongagia na inyuī na kūmwīraga ng'ano cia maheeni. Ituīro rīao rīa ciira rītūire rīmetereire, o na kwanangwo kwao gūtiikaraga ta gūkomete.

4 Nī ūndū-rī, kuona atī Ngai ndaigana kūguīra araika arīa mehirie tha, no nīkūmaikia aamaikīrie Jehanamū, akīmohithia marīma-inī ma nduma maikarage kuo metereire ituīro-rī,

5 ningī kuona atī ndaiguīrīre thī ya tene tha hīndī ĩrīa aarehire kīguū kīa maaī kūrī andū arīa maatūūruga kuo matetīkītie Ngai, no akīgītīra Nuhu, ūrīa warī mūhunja wa ūthingu na andū angī mūgwanja;

6 na angīkorwo nīatuīrīre matūūra ma Sodomu na Gomora ciira na ūndū wa kūmacina magītuīka mūhu, na akīmatua kīonereria kīa ūrīa gūgaatuīka kūrī andū arīa matetīkītie Ngai;

7 na angīkorwo nīahonokirie Loti, mūndū warī mūthingu, na waiguithagio kīeha nī mītūūrīre ya ūūra-thoni ya andū acio aaganu,

8 (nīgūkorwo mūndū ūcio mūthingu, ūrīa waikaranagia nao o mūthenya, nīaiguithagio ruo ngoro-inī yake thingu nī cīko cia waganu ĩria oonaga na akaigua);

⁹ angikorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Mwathani nĩoĩ kũhonokia andũ arĩa meamũrĩre Ngai kuuma magerio-inĩ, na kũiga andũ arĩa matarĩ athingu nginya mũthenya wa ciira ũkinye, o akĩmaherithagia.

¹⁰ Na makĩria harĩ andũ arĩa marũmagĩrĩra merĩrĩria mooru ma mwĩrĩ marĩa marĩ magigi na makanyarara wathani o wothe.

Andũ acio nĩ ndũrĩka na nĩ etĩĩ na matiitigagĩra kũruma ciũmbe cia igũrũ iria irĩ riiri;

¹¹ no rĩrĩ, o na gũtuĩka araike nĩ marĩ hinya na ũhoti makĩria, matirumaga ciũmbe icio magĩcithitangaga kũrĩ Mwathani.

¹² No andũ acio nĩmarumanaga maũndũ-inĩ marĩa matooĩ. Mahaana ta nyamũ itarĩ na meciiria, iria ciũmbĩtwo itarĩ na ũmenyo, na iciarĩtwo irĩ cia kũgwatio na kũniinwo, na o ta nyamũ-rĩ, o nao nĩ kũniinwo makaaniinwo.

¹³ Nao nĩmakarĩhwo ũũru na ũũru kũringana na ũrĩa matũire mekaga. O monaga atĩ kũrĩio mũthenya barigici nĩkwo gwĩkenia. Andũ acio nĩ imeni na ũũgũ, rĩrĩa megwĩkenia maruga-inĩ mao ma ikeno hĩndĩ irĩa mekũrĩanĩra na inyuĩ.

¹⁴ Marĩ na maitho maiyũrĩte ũtharia, na matitigaga kwĩhia; o maguucagĩrĩria andũ arĩa marĩ ngoro hũthũ; o nĩ njorua cia ũkoroku, na nĩ rũciaro rũrume!

¹⁵ Nĩmatigĩte njĩra irĩa nũngarũ makoora makarũmĩrĩra njĩra ya Balamu wa Beori, ũrĩa wendaga mũno mũcaara wa gwĩka ũũru.

¹⁶ No nĩakũũmirwo nĩ ndigiri, nyamũ ĩtaaragia, nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru, ikĩaria na mũgambo wa mũndũ, na ikĩrĩra ũgũrũki wa mũnabii ũcio.

¹⁷ Andũ acio nĩ ithima itarĩ maaĩ, na nĩ ibii iria itwaragwo nĩ kĩhuhũkanio. Nao no nduma nene makĩria metereirio.

¹⁸ Nĩgũkorwo maaragia ndeto cia tũhũ na cia mwĩtĩio, makaguucagĩrĩria na merĩrĩria mao mooru ma mwĩrĩ o na ũũra-thoni andũ arĩa marethara moime thĩinĩ wa arĩa matũũruga mahĩtagia.

¹⁹ Mameeragĩra gũkũũrwo ũkombo-inĩ, o rĩrĩa o ene marĩ ngombo cia ũhoru wa kũbutha, nĩgũkorwo mũndũ nĩ ngombo ya ũndũ ũrĩa wothe ũmwathaga.

²⁰ Mangĩkorwo nĩmetharĩte kuuma thĩinĩ wa maũndũ marĩa marĩ magigi ma gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa kũmenyana na Mwathani na Mũhonokia witũ, Jesũ Kristũ na ningĩ macooke kuohanio na maũndũ na magatoorio nĩmo-rĩ, mũtũũrĩre wao wa marigĩrĩrio-inĩ ũgaakorwo ũrĩ mũũru gũkĩra wa kĩambĩrĩria.

²¹ Nĩ kaba matangĩamenyete njĩra ya ũthingu, gũkĩra kũmĩmenya na magacooka kũhutatĩra watho ũrĩa mũtheru maatigĩrwo.

²² ũhoru ũcio wao, nĩwonanĩtio nĩ wa ma nĩ thimo iria ciugaga atĩrĩ: "Ngui ĩcookagĩrĩra matahĩko mayo," na, "Ngũrwe ya mũgoma yathambio ĩcookaga ĩgathiĩ kwĩgaragaria mũtondo-inĩ."

3

Mũthenya wa Mwathani

¹ Arata akwa nyendete mũno, maya nĩ marũa makwa ma keerĩ kũrĩ inyuĩ. Na thĩinĩ wamo meerĩ ndĩmaandĩkĩte marĩ ma kũmũrĩrikania mwarahũke mũgĩe na meciiria marĩa magĩrĩru.

2 Nīngwenda mūririkane ciugo iria ciaririo tene nī anabii arīa atheru na watho ūrīa waheanirwo nī Mwathani na Mūhonokia witū na mūgīkinyīrio nī atūmwo anyu.

3 Mbere ya maūndū mothe, no nginya mūmenye atī matukū ma kūrīgīrīria nīgūgooka anyūrūrania, manyūrūranagie na marūmagīrīre merirīria mao mooru.

4 Nīmakooranagia atīrī, “Gūūka gwake kūrīa eeranīre gūgaakinya-rī? Kuuma rīrīa maithe maitū maakuire, maūndū mothe mathiiga na mbere o ta ūrīa maatarīi kuuma rīrīa thī yombirwo.”

5 No nīmeriganīrie o na makīmenyaga atī o tene, nī ūndū wa kiugo kīa Ngai, kūrīa igūrū nī kwagīre, nayo thī ikīūmbwo na maaī kuuma kūrī maaī.

6 Ningī maaī o macio no mo maarindanirie thī ya ihinda rīu, na makīmīananga.

7 Ningī nī ūndū wa kiugo o ro kīu, igūrū na thī iria irī ho rīu nīciigīrwo mwaki, igetererio mūthenya wa ciira, o na wa kwanangwo kwa andū arīa matetikītie Ngai.

8 No rīrī, arata akwa nyendete mūno, mūtikariganīrwo nī ūndū ūyū ūmwe, atī kūrī Mwathani mūthenya ūmwe no ta mīaka ngiri, na mīaka ngiri no ta mūthenya ūmwe.

9 Mwathani ndagondagīrīra kūhingia ciīranīro ciake, ta ūrīa andū amwe meciiragia atī nīagondagīrīra. We nīamūkiragīrīria, tondū ndendaga mūndū o na ūmwe oore, no endaga andū othe merire.

10 No rīrī, mūthenya wa Mwathani ūgooka o ta mūici. Mūthenya ūcio-rī, igūrū nīrīkabuīria na mūrurumo mūnene; nacio ciūmbe iria itūire kūu igūrū nīkaahīa nī mwaki ithire, nayo thī na kīrīa gīothe kīrī kuo nīgacinwo ithire biū.

11 Kuona atī indo ciothe nīikaanangwo na njīra iyo-rī, inyuī mūkiagīrīrwo gūkorwo mūrī andū a mūthemba ūrīkū? Inyuī mwagīrīrwo nīgūtūūruga mūtūūrīre mūtheru na wa kwīyamūrīra Ngai,

12 mūgītanyaga na mūkīrīragīria mūthenya ūcio ūkinye narua. Mūthenya ūcio wakinya-rī, igūrū nīrīkaanangwo na mwaki, na indo ciothe iria irī kuo ihē nī mwaki, itweke.

13 No kūrīngana na ūrīa eeranīre-rī, nītwīrīgīrīre igūrū rīerū na thī njerū, o kuo kūrīa gūtūūruga ūthingu.

14 Nī ūndū ūcio, inyuī arata akwa nyendete mūno, kuona atī nīmwīrīgīrīre ūndū ūyū-rī, kīrutanīriei mūkoragwo mūtari na kīmeni, na mūtari na ūcuuke, na mūrī na thayū nake.

15 Menyai atī gūkirīrīria kwa Mwathani witū nīkuo gūtūmaga mūhonokio, o ta ūrīa mūrū wa Ithe witū Paūlū, ūrīa twendete aamwandīkīire arī na ūūgī ūrīa Ngai aamūhete.

16 Marūa-inī make mothe aandīkīte o ūhoru wa maūndū macio. Marūa-inī make nī kūrī maūndū mamwe maritū mūno kūmenya, marīa andū arīa matoōi na arīa matakīndagīria mogomagia, o ta ūrīa mogomagia Maandīko marīa mangī, nao makereherere mwanangīko.

17 Nī ūndū ūcio, arata akwa nyendete mūno, kuona nīmūrīkītie kūmenya maūndū macio-rī, mwīmenyererei nīguo mūtīkaheenererio mūgūe muume ūhoru-inī wanyu wa gwīkindīra wega nī kūhītithio nī mahītia ma andū arīa matamenyagīrīra watho.

¹⁸ No rĩĩ, thĩĩ na mbere gũkũra thĩĩĩ wa wega na ũmenyo wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ. Nake arotũũra arĩ na riiri rĩu na nginya tene! Ameni.

MARŪA MA MBERE MA JOHANA

Kiugo kĩa Muoyo

¹ Ūhoru ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩaambĩrĩa, ūrĩa tũiguĩte, na ūrĩa tuonete na maitho maitũ, na tũkawĩrorera, namo moko maitũ makaũhutia, o ūhoru ūcio wa Kiugo kĩa muoyo, nĩguo tũhunjagia.

² Muoyo ūcio nĩwonithanirio; na ithuĩ nĩtũwonete na tũkaheana ūira wago, na ithuĩ tũkamũhunjagĩria ūhoru wa muoyo wa tene na tene, ūrĩa watũire na Ithe witũ, na ūkionithanio kũri ithuĩ.

³ Ithuĩ tũmũhunjagĩria kĩria tuonete na tũkaigua, nĩgeetha o na inyuĩ mũgĩe ngwatanĩro na ithuĩ. Nayo ngwatanĩro iitũ nĩ ngwatanĩro na Ithe witũ, o na Mũriũ Jesũ Kristũ.

⁴ Tũramwandĩkĩra maũndũ maya nĩguo gĩkeno giitũ kĩaiganĩre.

Gũthĩ na Ūtheri

⁵ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩria tũiguĩte kuuma kũri we, na nĩyo tũramũmenyithia, atĩ: Ngai nĩ ūtheri; thĩnĩ wake gũtirĩ nduma o na hanini.

⁶ Tũngiuga atĩ tũri ngwatanĩro nake, tũgĩthiaga na mĩthĩre ya nduma-rĩ, ūguo nĩkũheenania, naguo ūhoru wa ma ndũtũuraga thĩnĩ witũ.

⁷ No tũngĩthĩ na ūtheri, o ta ūrĩa we arĩ ūtheri-inĩ, tũri na ngwatanĩro mũndũ na ūrĩa ūngĩ, nayo thakame ya Jesũ, Mũrũ wake, nĩtũtheragia, tũgathirwo nĩ mehia mothe.

⁸ Tũngiuga tũtirĩ na mehia, nĩ kwĩheenia tũkwĩheenia, naguo ūhoru wa ma ndũrĩ thĩnĩ witũ.

⁹ Tũngiumbũra mehia maitũ-rĩ, we nĩ mwĩhokeku na nĩ wa kĩhooto, na nĩegũtũrekera mehia maitũ na atũtherie tũthirwo nĩ maũndũ mothe marĩa matarĩ ma ūthingu.

¹⁰ Tũngiuga tũtiĩhĩtie-rĩ, tũkũmũtua wa maheeni, naguo ūhoru wake ndũrĩ na handũ thĩnĩ witũ.

2

¹ Twana twakwa nyendete, ngũmwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha mũtikehagie. No mũndũ o na ū angĩhĩria-rĩ, nĩ tũri na mũtũciirĩri harĩ Ithe witũ, na nĩwe Jesũ Kristũ, Ūrĩa Mũthingu.

² We nĩwe igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ, na to mehia maitũ moiki, no nĩ mehia ma andũ othe a thĩ.

³ Na ithuĩ nĩtũmenyaga atĩ nĩtũmũũ, angĩkorwo nĩtwathĩkagĩra maathani make.

⁴ Mũndũ ūrĩa uugaga atĩrĩ, “Nĩndĩmũũ,” no ndekaga ūrĩa aathanaga-rĩ, ūcio nĩ wa maheeni, na ūhoru wa ma ndũrĩ thĩnĩ wake.

⁵ No mũndũ o wothe angĩathĩkĩra kiugo gĩake-rĩ, ti-itherũ wendo wa Ngai nĩmũkinyanĩru kũna thĩnĩ wake. Ūndũ ūyũ nĩguo ūtũmaga tũmenye atĩ tũri thĩnĩ wake:

⁶ Ūrĩa wothe uugaga atĩ nĩatũire thĩnĩ wake-rĩ, no nginya athĩ na mĩthĩre ta ĩria Jesũ aarĩ nayo.

⁷ Arata akwa endwa, ti rĩathani rierũ ndĩramwandĩkĩra, no nĩ rĩathani rĩrĩa rĩa tene, o rĩrĩa mũtũire narĩo kuuma o kĩambĩrĩria. Rĩathani rĩrĩ rĩa tene nĩrĩo ndũmĩrĩri rĩa mũiguĩte.

⁸ No rĩu nĩ rĩathani rierũ ndĩramwandĩkĩra; naguo ũhoru wa ma warĩo wonekaga thĩinĩ wake na thĩinĩ wanyu, tondũ nduma no irathira, naguo ũtheri ũrĩa wa ma nĩũrikĩtie kwara.

⁹ Mũndũ ũrĩa uugaga atĩ arĩ ũtheri-inĩ no nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio arĩ o nduma-inĩ.

¹⁰ ũrĩa wothe wendete mũrũ na mwarĩ wa ithe atũũraga ũtheri-inĩ, na thĩinĩ wake gũtirĩ ũndũ ũngĩtũma ahĩngwo.

¹¹ No ũrĩa wothe ũthũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe, arĩ nduma-inĩ na athiiga na nduma; ndamenyaga kũrĩa arathiĩ, tondũ nduma nĩmũtuĩte mũtumumu.

¹² Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ twana twakwa nyendete, tondũ nĩmũrekeirwo mehia manyu nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaake.

¹³ Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ maithe, tondũ nĩmũmenyete ũrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria.

Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ andũ ethĩ, tondũ nĩmũtooretie ũrĩa mũũru.

Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ twana twakwa nyendete, tondũ nĩmũmenyete Ithe witũ.

¹⁴ Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ maithe, tondũ nĩmũmenyete ũrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria.

Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ andũ ethĩ, tondũ mũrĩ na hinya, nakĩo kiugo kĩa Ngai nĩgĩtũũraga thĩinĩ wanyu, na nĩmũtooretie ũrĩa mũũru.

Mũtikende Thĩ

¹⁵ Mũtikende thĩ kana kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wa thĩ. Mũndũ o na ũ angĩkorwo nĩendete thĩ-rĩ, wendo wa Ithe witũ ndũrĩ thĩinĩ wake.

¹⁶ Nĩgũkorwo ũndũ o wothe ũrĩ gũkũ thĩ, na nĩmo merirĩria ma mwĩrĩ, na merirĩria ma maitho make, na mwĩraho wa kĩrĩa arĩ nakĩo na ũrĩa ekaga: maũndũ macio matiumanĩte na Ithe witũ, no moimanĩte na thĩ.

¹⁷ Thĩ na merirĩria mayo nĩithiraga, no mũndũ ũrĩa wĩkaga ũrĩa Ngai endaga atũũraga nginya tene.

Kwĩmenyerera Mũmena-Kristũ

¹⁸ Twana twakwa nyendete, rĩrĩ nĩ ithaa rĩa kũrigĩrĩria; na o ta ũrĩa mũiguĩte atĩ mũmena-Kristũ nĩarooka, o na rĩu amena-Kristũ aingĩ nĩmokĩte. Na nĩ ũndũ ũcio nĩtũmenyete atĩ rĩrĩ nĩrĩo ithaa rĩa kũrigĩrĩria.

¹⁹ Kuuma nĩmoimire kũrĩ ithuĩ, no matiarĩ aitũ. Nĩgũkorwo mangĩarĩ aitũ-rĩ, nĩmangĩaikarire hamwe na ithuĩ; no gũthĩ kwao kuonanirie atĩ gũtiarĩ o na ũmwe wao warĩ witũ.

²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ ahake maguta nĩ ũrĩa Mũtheru, na inyuĩ inyuothe nĩmũũ ũhoru wa ma.

²¹ Ndĩramwandĩkĩra tondũ mũtiũũ ũhoru wa ma, no ngũmwandĩkĩra tondũ nĩmũũũ ũhoru wa ma, na tondũ gũtirĩ ũhoru wa maheeni uumanaga na ũhoru wa ma.

22 Nūū ūkīrī mūheenania? Nī mūdū ūrīa ūkaanaga atī Jesū nīwe Kristū. Mūdū ta ūcio nīwe mūmena-Kristū: mūdū ūcio nīkaanaga Ithe o na Mūriū.

23 Gūtīrī mūdū ūkaanaga Mūriū ūkīrī na Ithe witū; ūrīa wothe uumbūraga Mūriū arī na Ithe o nake.

24 Mwīmenyererei nīguo ūndū ūrīa mūrīkītie kūigua kuuma o kīambīrīria ūkarage thīnī wanyu. Ūndū ūcio ūngīkara thīnī wanyu-rī, o na inyuī mūrīkaraga thīnī wa Mūriū, o na mūrī thīnī wa Ithe.

25 Na ūndū ūyū nīguo atwīrīre: o muoyo wa tene na tene.

26 Ndīramwandīkīra maūdū maya makonī ūhorō wa andū arīa marageria kūmūhītithia.

27 Na inyuī-rī, maguta marīa mwahakirwo nīwe-rī, megūtūūra thīnī wanyu, na mūtibatairio nī mūdū o na ū wa kūmūruta ūhorō. No rīrī, o ta ūrīa ihaka rīake rīa maguta rīmūrutaga ūhorō wa maūdū mothe, na o ta ūrīa rīrī rīa ma, na ti rīa maheeni: o ta ūrīa rīmūrūtīte-rī, tūūrai thīnī wake.

Ciana cia Ngai

28 Na rīu, inyuī twana twakwa nyendete, kīrīrīriai gūikara thīnī wake nīgeetha rīrīa akoonithanio tūgaakorwo tūrī na ūmīrīru na tūtegūconoka mbere yake hīndī irīa agooka.

29 Angīkorwo nīmūū atī we nī mūthingu, kīmenyei atī mūdū ūrīa wīkaga maūdū marīa magīrīre nīaciarītwo nīwe.

3

1 Onei ūrīa wendo ūnenehete, ūrīa Ithe witū atwendete nago, atī twītagwo ciana cia Ngai! Na ūguo nīguo tūrī! Gītūmi kīa andū a thī mage gūtūmenya nī ūndū o nake matiamūmenyire.

2 Arata akwa endwa, rīu ithuī tūrī ciana cia Ngai, no gūtīrī kūramenyīthanio ūrīa tūgaatuīka thuutha-inī. No nītūū atī hīndī irīa akoonithanio nītūkahaanana nake, nīgūkorwo tūkaamuona o ūrīa atarī.

3 Mūdū o wothe ūrī na kīrīgīrīro gīkī thīnī wake nīetheragia, o ta ūrīa Kristū nake arī mūtheru.

4 Mūdū o wothe wīhagia nī watho oinaga; kwīhia-rī, nīkuo kuuna watho.

5 No inyuī nīmūū atī nīonithanirio nīgeetha ehērie mehia maitū. Na thīnī wake gūtīrī mehia.

6 Mūdū o wothe ūtūūraga thīnī wa Kristū ndehagia. Mūdū o wothe wīhagia ndarī amuona o na kana akamūmenya.

7 Twana twakwa nyendete, mūtikanareke mūdū o na ū amūhītithie. Ūrīa wīkaga ūrīa kwagīrīre nī mūthingu, o ta ūrīa Kristū arī mūthingu.

8 Mūdū ūrīa wīhagia nī wa mūcukani, tondū mūcukani atūire ehagia kuuma o kīambīrīria. Gītūmi kīa Mūrū wa Ngai onithanio-rī, nīgeetha athūkie wīra wa mūcukani.

9 Gūtīrī mūdū ūciarītwo nī Ngai ūthiiga na mbere na kwīhia, tondū mbeū ya Ngai ūkaraga thīnī wake; we ndangīthī na mbere na kwīhia, tondū nīmūciare nī Ngai.

¹⁰ Ũndũ ũyũ ũmenyithanagia ũtiganu wa ciana cia Ngai na cia mũcukani: Mũndũ o wothe ũtekaga ũrĩa kwagĩrĩire ti mwana wa Ngai; o hamwe na ũrĩa ũtendete mũrũ kana mwarĩ wa ithe.

Endanagai

¹¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa mwaiguire kuuma o kĩambĩrĩria: No nginya twendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

¹² Mũtikahaane ta Kaini, ũrĩa warĩ wa ũrĩa mũũru, na akĩũraga mũrũ wa nyina. Nĩ kĩĩ gĩatũmire amũũrage? Aamũũragire tondũ ciĩko ciake mwene ciarĩ njũru, nacio cia mũrũ wa nyina ciarĩ cia ũthingu.

¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, andũ a thĩ mangĩmũmena-rĩ, mũtikagege.

¹⁴ Nĩtũũ atĩ nĩtuumĩte gĩkuũ-inĩ tũgathiĩ muoyo-inĩ, tondũ nĩtwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Mũndũ o wothe ũrĩa ũtendanaga atũũraga gĩkuũ-inĩ.

¹⁵ Mũndũ o wothe ũrĩa ũthũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ũcio nĩ mũũragani, na inyuĩ nĩmũũ atĩ gũtirĩ mũũragani ũrĩ na muoyo wa tene.

¹⁶ Ũndũ ũrĩa ũtũmaga tũmenye ũrĩa wendo ũhaana nĩ ũyũ: Jesũ Kristũ nĩarutire muoyo wake nĩ ũndũ witũ. Na ithuĩ nĩtwagĩrĩrwo tũrute mũoyo iitũ nĩ ũndũ wa ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹⁷ Mũndũ angĩkorwo arĩ na indo cia gũkũ thĩ, na one mũrũ kana mwarĩ wa ithe wao ũbataire nĩ ũteithio no aage kũmũiguĩra tha-rĩ, wendo wa Ngai ũngĩgĩkorwo ũrĩ thĩinĩ wake atĩa?

¹⁸ Twana twakwa nyendete, nĩtũtuge kwendanaga na ciugo kana na kanua tu, no nĩtwendanage na ciĩko na twendane na ma.

¹⁹ Ũũ nĩguo tũmenyaga atĩ tũrĩ a ũhoro ũrĩa wa ma, na ũrĩa tũrĩigaga ngoro ciitũ itarĩ na nganja tũrĩ mbere yake,

²⁰ rĩrĩa rĩothe ngoro ciitũ itaratũtuĩra ciira. Nĩgũkorwo Ngai nĩ mũnene gũkĩra ngoro ciitũ, na nĩoĩ maũndũ mothe.

²¹ Arata akwa endwa, ngoro ciitũ ingĩaga gũtũtuĩra ciira-rĩ, nĩtũrĩkoragwo tũrĩ na ũũmĩrĩru mbere ya Ngai,

²² na nĩarĩtũheaga kĩrĩa gĩothe tũrĩmũhooyaga, tondũ nĩtwathĩkagĩra maathani make na tũgeeka maũndũ marĩa mamũkenagia.

²³ Narĩo rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩake: Nĩ gwĩtĩkia rĩitwa rĩa Mũriũ, Jesũ Kristũ, na twendanage o ta ũrĩa aatwathire.

²⁴ Arĩa maathĩkagĩra maathani make nĩmatũũraga thĩinĩ wake, nake nĩatũũraga thĩinĩ wao. Naguo ũndũ ũrĩa tũmenyaga naguo atĩ nĩatũũraga thĩinĩ witũ nĩ ũyũ: Nĩ ũndũ wa Roho ũrĩa aatũheire.

4

Kũrorania Maroho

¹ Arata akwa endwa, mũtigitĩkagie roho o wothe, no mũroragie maroho muone kana moimĩte kũrĩ Ngai, tondũ anabii aingĩ a maheeni nĩmoimagarĩte magathiĩ thĩ yothe.

² Ũũ nĩguo mũngĩhota gũkũũrana Roho wa Ngai: Roho o wothe ũrĩa uumbũraga atĩ Jesũ Kristũ nĩokĩte arĩ na mwĩrĩ, ũcio uumĩte kũrĩ Ngai,

³ no roho o wothe ūria ūtoimbūruga Jesū, ūcio nduumite kūrī Ngai. Ūcio nī roho wa mūmena-Kristū, ūria mūiguite atī nīūgooka na o na rīu nīūrīkītie gūka gūkū thī.

⁴ Inyuī twana twakwa nyendete, inyuī mūrī a Ngai na nīmūmatooretie, tondū ūria ūrī thīnī wanyu nī mūnene gūkīra ūria ūrī gūkū thī.

⁵ Acio moimite gūkū thī, na nī ūndū ūcio maaragia ūhoru wa maūndū ma gūkū thī, na thī na andū a gūkū thī makamathikīrīria.

⁶ Ithuī tuumite kūrī Ngai, nake mūdū o wothe ūria ūūī Ngai nīatūthikagīrīria; no ūria wothe ūtoimite kūrī Ngai ndatūthikagīrīria. Ūguo nīguo tūkūūranaga Roho ūria wa ma, na roho ūria wa maheeni.

Wendani wa Ngai na Witū

⁷ Arata akwa endwa, nītwendanagei mūdū na ūria ūngī, nīgūkorwo wendo uumaga kūrī Ngai. Mūdū o wothe ūria wendanaga, aciarītwo nī Ngai o na nīoī Ngai.

⁸ Mūdū o wothe ūria ūtendanaga ūcio ndooī Ngai, tondū Ngai nī wendo.

⁹ Ūū nīguo Ngai oonanirie wendo wake harī ithuī: Nīatūmire Mūriū wake, o we wa mūmwe, gūkū thī nīgeetha tūtūūre muoyo nī ūndū wake.

¹⁰ Ūyū nīguo wendo: ti atī nī ithuī twendire Ngai, nowe nīwe watwendire, na agītūma Mūriū wake atuīke igongona rīa kūhoroheria mehia maitū.

¹¹ Arata akwa endwa, kuona atī Ngai nīguo atwendete-rī, o na ithuī nītūkīagīrīrwo twendanage.

¹² Gūtīrī mūdū ūrī ona Ngai; no tūngīendana mūdū na ūria ūngī-rī, Ngai nīatūūruga thīnī witū, nāguo wendo wake ūgakinyanīra thīnī witū.

¹³ Ūndū ūria ūtūmaga tūmenye atī tūtūūruga thīnī wake nake agatūūra thīnī witū, nī atī nīatūheete Roho wake.

¹⁴ Na nītuonete na tūkoimbūra atī Ithe witū nīatūmīte Mūriū atuīke Mūhonokia wa thī yothe.

¹⁵ Mūdū o wothe angiumbūra atī Jesū nī Mūrū wa Ngai-rī, Ngai atūūruga thīnī wake, nake agatūūra thīnī wa Ngai.

¹⁶ Na nī ūndū ūcio nītūmenyete na tūkehoka wendo ūria Ngai atwendete nāguo.

Ngai nī wendo. Mūdū o wothe ūtūūruga endanīte atūūruga thīnī wa Ngai, nake Ngai atūūruga thīnī wake.

¹⁷ Ūguo nīguo wendani ūkinyanagīra thīnī witū nīgeetha tūkaagīa na ūmīrīru mūthenya ūria gūgaatuanīrwo ciira, tondū tūrī gūkū thī nī tūhaanaine nake.

¹⁸ Wendo ndūrī guoya. No wendo ūria mūkinyanīru nīūngataga guoya, tondū guoya ūkonainie na iherithia. Mūdū ūria wītīgagīra, ndatuagwo mūkinyanīru thīnī wa wendo.

¹⁹ Ithuī twendanaga tondū we nīwe waambire gūtwenda.

²⁰ Mūdū angīuga atīrī, “Nīnyendete Ngai,” na nīathūire mūrū kana mwarī wa ithe-rī, ūcio nī wa maheeni. Nīgūkorwo mūdū o wothe ūtendete mūrū wa ithe, ūria atūire onaga, ndangīhota kwenda Ngai, ūria atarī oona.

²¹ *Nake nīatūheete rīathani rīrī: Mündū o wothe wendete Ngai, no nginya ende mūrū kana mwarī wa ithe o nake.*

5

Wītīkio thīinī wa Mūrū wa Ngai

¹ Mündū o wothe wītīkītie atī Jesū nīwe Kristū aciarītwo nī Ngai, nake mündū o wothe wendete mūciari nīendete o na mwana wake.

² Ūū nīguo tūmenyaga atī nītwendete ciana cia Ngai: nī kwenda Ngai na kūhingia maathani make.

³ Ūū nīguo kwenda Ngai: nī gwathīkīra maathani make. Namo maathani make ti maritū,

⁴ Nīgūkorwo mündū o wothe mūciare nī Ngai nīatooragia maündū ma thī. Naguo ūhootani ūrīa ūtooretie maündū ma thī, nī gwītīkia gwitū.

⁵ Nūū ūcio ūtooragia maündū ma thī? Nī mündū ūrīa wītīkītie atī Jesū nīwe Mūrū wa Ngai.

⁶ We nīwe wokire na ūndū wa maaī na thakame, o Jesū Kristū. We ndokire na ūndū wa maaī moiki, no nīwe wokire na ūndū wa maaī na thakame. Nake Roho nīwe mūira, tondū Roho nīwe ūhorō ūrīa wa ma.

⁷ Nīgūkorwo aira nī atatū (kūu igūrū: nao nī Ithe witū, na Ūhorō, na Roho Mūtheru; nao aya atatū nī ūmwe. Gūkū thī nakuo aira nī atatū):

⁸ nao nī Roho, na maaī, na thakame; nao acio atatū nīmaiguanīte.

⁹ Angīkorwo nītwītīkagīra ūira wa mündū, ūira wa Ngai nī mūnene makīria, tondū nī ūira wa Ngai ūrīa aheanīte ūkonī Mūrīū.

¹⁰ Mündū wothe wītīkītie Mūrū wa Ngai arī na ūira ūcio ngoro-inī yake. Mündū wothe ūtetīkītie Ngai nīamūtuīte wa maheeni, tondū ndetīkītie ūira ūrīa mūheane nī Ngai ūkonī Mūrīū.

¹¹ Naguo ūyū nīguo ūira atī Ngai nīatūheete muoyo wa tene na tene, naguo muoyo ūcio wī thīinī wa Mūrīū.

¹² Ūrīa ūrī na Mūrīū arī na muoyo; nake ūrīa ūtarī na Mūrū wa Ngai ndarī na muoyo.

Ūhorō wa Kūrīkīrīria

¹³ Ndīramwandīkīra maündū maya inyuī arīa mwītīkītie rīitwa rīa Mūrū wa Ngai, nīgeetha mūmenye atī mūrī na muoyo wa tene na tene.

¹⁴ Ūūmīrīru ūrīa tūkoragwo naguo tūgīkuhīrīria Ngai nī atī tūngīhooya ūndū o wothe kūringana na wendo wake-rī, we nīatūiguaga.

¹⁵ Na tūngīmenya atī nīatūiguaga, ūndū-inī o wothe ūrīa tūhooyaga-rī, nītūū atī nīatūheete ūndū ūrīa tūmūhoote.

¹⁶ Mündū o wothe angīona mūrū kana mwarī wa ithe agīka rīhīa rīrīa rītangīmūtwarā gīkuū-inī, nīahoe, nake Ngai nīakamūhe muoyo. Ndīraaria ūhorō wa andū arīa rīhīa rīao rītārī rīa kūmatwara gīkuū-inī. No nī kūrī rīhīa rīngītwarā mündū gīkuū-inī. Nī ndiroiga atī mündū ahoee nī ūndū wa rīhīa ta rīu.

¹⁷ Cīiko ciothe njūru nī mehīa, no nī kūrī rīhīa rītangītwarā mündū gīkuū-inī.

18 Nĩtũũĩ atĩ mũndũ o wothe ũciarĩtwo nĩ Ngai ndatũũraga ehagia; mũndũ ũrĩa ũciarĩtwo nĩ Ngai, ũcio nĩamenyagĩrĩtwo nĩ Ngai, nake ũrĩa mũũru ndangĩhota kũmwĩka ũũru.

19 Ithũĩ nĩtũũĩ atĩ tũrĩ ciana cia Ngai, na tũkamenya atĩ thĩ yothe yathagwo na wathani wa ũrĩa mũũru.

20 Ningĩ nĩtũũĩ atĩ Mũrũ wa Ngai nĩokĩte na nĩatũheete ũtaũku, nĩgeetha tũmũmenye ũrĩa arĩ we ũhoru wa ma. Na ithũĩ tũrĩ thĩinĩ wake ũcio ũrĩa arĩ we ũhoru wa ma, tũrĩ thĩinĩ wa Mũrũwe Jesũ Kristũ. We nĩwe Ngai ũrĩa wa ma, na nowe muoyo wa tene na tene.

21 Twana twakwa nyendete, mwĩmenyagĩrĩrei ngai cia mĩhianano.

MARŪA MA KEERĪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī niī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndaandīka marūa maya kūrī mūtumia ūrīa mūthuure, o hamwe na ciana ciake, arīa nyendete kūna kūna, na to niī nyiki, no nī hamwe na arīa othe mamenyete ūhoru ūrīa wa ma:

² makamwenda tondū wa ūhoru ūrīa wa ma, ūrīa ūtūūraga thīnī witū, o na ūgūtūūra na ithuī nginya tene:

³ Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe, na kuuma kūrī Jesū Kristū, o we Mūriū wa Ithe witū, irīkaraga na ithuī thīnī wa ūhoru wa ma, na wa wendo.

⁴ Nīngenete mūno nīkuona ciana imwe ciaku igīthīī na njīra ya ūhoru ūrīa wa ma, o ta ūrīa Ithe witū aatwathire.

⁵ Na rīu, mūtumia ūyū mwende, ti rīathani rīerū ndīrakwandīkīra, no nī rīrīa tūtūire narīo kuuma o kīambīrīria. Ngūūria atī twendanage mūdū na ūrīa ūngī.

⁶ Naguo wendani nī atīrī: Atī tūthiige na njīra ya gwithīkīra maathani make. O ta ūrīa mūiguīte kuuma o kīambīrīria, rīathani rīake nī atī mūthiige mūrī o na wendani ūcio.

⁷ Aheenania, aingī arīa matetikītie atī Jesū Kristū ookire arī na mwīrī, nīmarorūūra gūkū thī. Mūdū ta ūcio nī mūheenania na nī mūmena-Kristū.

⁸ Mwīhūgagei nīguo mūtigate kīrīa mūrūtīire wīra, no mūtūike a gūkaaheo mūcaara wanyu ūrī wothe.

⁹ Mūdū o wothe ūkīraga njano akarega kūrūmīrīra ūrutani wa Kristū, ūcio ndakoragwo na Ngai; no ūrīa ūikaraga ūrutani-inī ūcio, we arī na Ithe witū o na Mūriū.

¹⁰ Mūdū o wothe angīūka kūrī inyuī arī na ūrutani ūngī tiga ūcio-rī, mūtikanamūnyīite ūgeni o na kana mūmwamūkīre kwanyu mūciī.

¹¹ Mūdū wothe ūngīmwanūkīra, nīkūgwatanīra magwatanīire nake ciīko ciake cia waganu.

¹² Ndī na maūdū maingī mā kūmwandīkīra, no ndikwenda kūhūthīra karatathi na rangi. Handū ha ūguo-rī, ndīrehoka kūmūceerera njaranīrie na inyuī tūkionanaga, nīgeetha gīkeno giitū kīganīre.

¹³ Nīmwegeithio nī ciana cia mwarī wa maitūguo ūrīa mūthuure.

MARŪA MA GATATŪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī nī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndakwandīkīra, wee mūrata wakwa mwendwa Gayo, ūrīa nyendete kūna kūna.

² Mūrata wakwa mwendwa, mahooya makwa nī atī ūkenagīre ūgima wa mwīrī, na atī maūdū mothe magaacīre, o ta ūrīa ngoro yaku ūkarīte ūgaacīre.

³ Nīndīrakenire mūno nī ūndū wa ariū na aarī a Ithe witū amwe gūŭka kūnjīra ūhoru wa wīhokeku waku ūhoru-inī ūrīa wa ma, na ūrīa ūkīrīrīrie gūthī na njīra ya ūhoru ūrīa wa ma.

⁴ Gūtīrī ūndū ūngī ūngenagia gūkīra kūigua atī ciana ciakwa no ithiiga irūmīrīrie njīra īrīa ya ūhoru ūrīa wa ma.

⁵ Mūrata wakwa mwendwa, wee nīūkoragwo ūrī mwīhokeku thīnī na maūdū marīa wīkagīra ariū na aarī a Ithe witū, o na gūtuīka ndūmooī.

⁶ Nīmerīite kanitha ūhoru wa wendani waku. Nī wega ūmoimagarie o ta ūrīa kwagīrīre harī Ngai.

⁷ Moimagarīre nī ūndū wa Rīitwa rīake na makīrega ūteithio kuuma kūrī andū arīa matetīkītīe Ngai.

⁸ Nī ūndū ūcio ithuī-rī, twagīrīrwo gūtaanahagīra andū ta acio nīgeetha tūrutithanagīe wīra wa ūhoru ūrīa wa ma tūrī hamwe.

⁹ Nīndandīkīire kanitha, no Diotirefe, ūrīa wendaga gūtuīka ta mūnene, nīareganire na ithuī.

¹⁰ Nī ūndū ūcio ndooka, nīngoiga maūdū marīa ekaga, kwaria ndeto cia mūhuhu na cia gūtūcambia. Ningī akaaga kūiganwo nī ūguo, akarega kūnyiita ariū na aarī a Ithe witū ūgeni. Agacooka akagīrīrīria arīa mekwenda gwīka ūguo o na akamaingata kanitha-inī.

¹¹ Mūrata wakwa mwendwa, ndūkanae kwīgerekania na ūhoru ūrīa mūūru, no wīgerekanagīe na ūhoru ūrīa mwega. Mūndū o wothe ūrīa wīkaga wega nī wa Ngai. Nake ūrīa wothe wīkaga ūūru ūcio ndarī ona Ngai.

¹² Demeterio nīagathagīrīrio nī andū othe, o na ūhoru ūrīa wa ma guo mwene. O na ithuī nītūmūgaathagīrīria, na inyuī nīmūūī atī ūira witū nī wa ma.

¹³ Ndī na maūdū maingī ma gūkwandīkīra, no ndikwenda gūkwandīkīra na karamu na rangi.

¹⁴ Ndī na mwīhoko wa gūkuona ica ikuhī, twaranīrie tūkīonanaga.

Thayū ūroogīa kūrīwe. Arata arīa me gūkū nīmakūgeithia. Geithia arata arīa marī kūu na marīitwa mao.

MARŪA MA JUDASI

¹ Nĩ nĩ Judasi, ndungata ya Jesũ Kristũ, na mũrũ wa nyina na Jakubu,

Ndĩraandĩkĩra arĩa metĩtwo, o arĩa mendetwo nĩ Ngai Ithe, na makamenyagĩrwo nĩ Jesũ Kristũ:

² Mũroingĩhĩrwo nĩ tha, na thayũ, o na wendani.

Mehia na Kũniinwo kwa arĩa Matetigagĩra Ngai

³ Arata akwa endwa, o na gũtuũka nĩndĩrendete mũno kũmwandĩkĩra ũhoro wa ũhonokio ũrĩa tũgwatanĩire na inyuĩrĩ, nĩndĩronire kwagĩrĩire ndĩmwandĩkĩre nĩguo ndĩmũringĩrĩire mũrũagĩrĩire wĩtĩkio ũrĩa wehokeirwo andũ arĩa aamũre ihinda rĩmwe rĩa kũigana.

⁴ Nĩgũkorwo andũ amwe arĩa ũhoro wao wagũtuũrwo ciira waandĩkĩtwo o tene nĩmetoonyereirie na hitho thĩnĩ wanyu. Acio nĩ andũ matetigagĩra Ngai, na nĩmagarũraga Wega wa Ngai witũ ũtuũke wa kũmetĩkĩria kũhũura ũmaraya, na magakaanaga Jesũ Kristũ, o we wiki Mũnene na Mwathani witũ.

⁵ O na mwakorwo nĩmũmenyete ũhoro ũyũ wothe-rĩ, nĩngwenda kũmũrĩrĩkania atĩ Mwathani nĩakũũrĩre andũ ake akĩmaruta bũrũri wa Misiri, no thuutha-inĩ akĩniina arĩa matetĩkĩtie.

⁶ Nao araike arĩa maaregire gũkindĩria wathani-inĩ wao na magĩtiganĩria kũndũ kwao gwa gũtũũra-rĩ, acio nĩmahingĩire nduma-inĩ, nao moheetwo na mĩnyororo ya tene na tene metereirio ituĩro rĩa ciira wa Mũthenya ũrĩa mũnene.

⁷ Ningĩ o ũndũ ũmwe nao, Sodomu, na Gomora, na matũũra marĩa maariganĩtie nĩmeneanire harĩ ũmaraya na waganu wa mwĩrĩ ũtarĩ wa ndũire. Acio nĩo maatuũkire kionereria kĩa arĩa maherithagio na mwaki wa tene na tene.

⁸ O na ningĩ noguo, arooti acio mathũkagia mĩrĩ yao ene, na makaregana na wathani, na magacambagia ciũmbe cia kũu igũrũ.

⁹ No rĩrĩ, o na Mikaeli, mũraika ũrĩa mũnene, hĩndĩ irĩa maakararanagĩria mwĩrĩ wa Musa na ngoma-rĩ, ndaigana kũgeria kũmũcambia, no oigire atĩrĩ, "Mwathani arogũkaania!"

¹⁰ No andũ acio-rĩ, marumaga maũndũ mothe marĩa matahotaga kũmenya; namo maũndũ marĩa mamenyete na ũndũ wa mũciarĩre, ta nyamũ iria iteciiragia-rĩ, maũndũ macio nĩmo meniinaga namo.

¹¹ Kaĩ makĩrĩ na haaro-ĩ! Marũmĩrĩire njĩra ya Kaini; ningĩ magetoonyia na ihenya ihĩtia-inĩ rĩa Balamu nĩguo mone uumithio; o na makĩniinwo ũremi-inĩ wa gũũkĩrĩra wathani ta Kora.

¹² Andũ acio nĩ imeni rĩrĩa megũũka maruga-inĩ manyu ma wendani, makarĩanĩra na inyuĩ mategwĩtigĩra o na atĩa. Nĩ arĩithi arĩa merĩithagia o ene. Mahaana ta matu matarĩ na mbura, makĩhurutwo nĩ rũhuho; o na ningĩ mahaana ta mĩti itarĩ na matunda hĩndĩ ya kĩmera, ĩmunyĩtwo na mĩri ĩkooma biũ.

¹³ Mahaana ta makũmbĩ ma iria marĩa matangĩgirĩrĩka, makĩhũyũkaga ciĩko ciao cia thoni ta mũhũũyũ; ningĩ matarĩ ta

njata ciūrũuraga, iria ciigĩrwo nduma ĩrĩa ndumanu mũno nginya tene.

¹⁴ Enoku, ũrĩa wa rūciaro rwa mũgwanja kuuma harĩ Adamu, nĩarathire ũhoru ũkonĩ andũ acio akiuga ũũ: “Atĩrĩrĩ, Mwathani nĩarooka arĩ na andũ ake arĩa atheru ngiri na ngiri

¹⁵ nĩguo atuĩre o mũndũ ciira, na aigũithie kĩhooto andũ othe arĩa matetigĩrĩte Ngai, nĩ ũndũ wa ciĩko ciothe cia kũremera Ngai, iria maaneka mategwĩtigĩra Ngai, o na nĩ ũndũ wa ciugo ciothe njũru iria ehia arĩa matamwĩtigĩrĩte manaaria cia gũũkĩrĩra Ngai.”

¹⁶ Andũ aya nĩang’ong’ori, na a gũcarĩria andũ arĩa angĩ mahĩtia; marũmagĩrĩra merirĩria mao mooru; nĩmegaathaga o ene, na makaheenagĩrĩria andũ arĩa angĩ, nĩguo megune o ene.

Ũhoru wa Gũkĩrĩrĩria

¹⁷ No rĩrĩ, inyuĩ arata akwa endwa, ririkanai ũrĩa atũmwo a Mwathani witũ Jesũ Kristũ maamwĩrire o mbere.

¹⁸ Maamwĩrire atĩrĩ, “Mahinda ma kũrigĩrĩria-rĩ, nĩgũkagĩa na anyũrũrania arĩa makarũmagĩrĩra merirĩria mao ene matarĩ ma gwĩtigĩra Ngai.”

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa mamwamũranagia, arĩa marũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no matirĩ na Roho.

²⁰ No inyuĩ arata akwa endwa, ikaragai mũkĩongererekaga hinya thĩinĩ wa wĩtĩkio wanyu ũrĩa mũtheru mũno na mũhooyage mũrĩ thĩinĩ wa Roho Mũtheru.

²¹ Ikaragai thĩinĩ wa wendo wa Ngai mũgĩetagitĩrĩra tha cia Mwathani witũ Jesũ Kristũ nĩguo ikaamũkinyia muoyo-inĩ wa tene na tene.

²² Iguagĩrai tha andũ arĩa marĩ na mathangania,

²³ tharai arĩa angĩ kuuma mwaki-inĩ mũmahonokie; arĩa angĩ-rĩ, maiguĩrei tha, mũrĩ na guoya, na mũgĩthũuraga o na nguo ciao iria ciĩkĩrĩtwo maroro nĩ mwĩrĩ mũthaahie.

Ũgooci

²⁴ Na rĩu, kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũgitĩra mũtikagwe, na kũmũrũgamia mbere ya ũthiũ wake ũrĩa wĩ riiri mũtarĩ na ũũgũ, na mũrĩ na gĩkeno kĩnene:

²⁵ Ngai we wiki Mũhonokia witũ arogĩa na riiri, na ũkaru, na hinya, o na wathani, thĩinĩ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ, o kuuma kĩambĩrĩria, o na rĩu, na nginya tene na tene! Amenĩ.

KŪGUŪRĪRIO KWA JOHANA

Ūhoru wa Kwambīrīria

¹ Ūyū nīguo ūguūrīrio wa Jesū Kristū, ūrīa Ngai aamūguūrīrie nīguo onie ndungata ciake maūndū marīa makirīi gwīkīka o ica ikuhī. Aamenyithanirie ūhoru ūcio na ūndū wa gūtūma mūraika wake kūrī ndungata yake Johana,

² ūrīa nake wacookire kumbūra ūhoru ūrīa wothe oonire, naguo nī ūhoru wa kiugo kīa Ngai na ūira wa Jesū Kristū.

³ Kūrathimwo-rī, nī mūndū ūrīa ūthomaga ciugo cia ūrathi ūyū, na kūrathimwo nī andū arīa maiguaga ūhoru ūyū na makaiga ngoro-inī ciao ūhoru ūrīa wandīkītwo ūrathi-inī ūyū, tondū ihinda nīrīkuhīrīrie.

Ngeithi na Rwīmbo rwa Kūgooca Ngai

⁴ Nī nī Johana,

Ndīratūmīra makanitha marīa mūgwanja marī kūu būrūri wa Asia* ūhoru ūyū:

Atīrīrī, wega na thayū irogīa na inyuī kuuma kūrī ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, na nowe ūgooka, na kuuma kūrī maroho mūgwanja marīa maikaraga mbere ya gītī gīake kīa ūnene,

⁵ o na kuuma kūrī Jesū Kristū, mūira ūrīa mwīhokeku, o we irigithathi rīa arīa akuū, na mwathi wa athamaki a thī.

Kūrī ūcio ūtwendete, na agatuohorithia kuuma mehīa-inī maitū na ūndū wa thakame yake,

⁶ na agatūtua andū a ūthamaki na athīnjīri-Ngai, nīguo tūtungatage Ngai na Ithe wake:† ūgooci na wathani irogīa kūrī we tene na tene! Amenī.

⁷ Atīrīrī, nī gūūka arooka na matu,

na gūtīrī riitho rītakamuona,

o na andū arīa maamūtheecire nīmakamuona;

nao andū othe a thī nīmagacakaya nī ūndū wake.

Ūguo nīguo gūgaatuīka! Amenī.

⁸ Mwathani Ngai ekuuga atīrī, “Nī nī Alifa o na Omega,‡ ūrīa ūrī ho, na nowe warī ho, na nowe ūgooka, o we Mwene-Hinya-Wothe.”

Mūndū Ūhaana ta Mūrū wa Mūndū

⁹ Nī, Johana, mūrū wa ithe wanyu, na mūgwatanīri na inyuī thīnī wa mīnyamaro, na ūthamaki, na gūkirīrīria tūmīrīrie, o irīa irī ciitū thīnī wa Jesū, ndaarī gīcīgīrīra-inī kīa irīa kīrīa gīttagwo Patimo tondū wa Ūhoru wa Ngai na ūira wa Jesū.

* **1:4** Makanitha macio mūgwanja maikarīte gīthiūrūrī, na maaraihanīrīrie ta kilomita 80.

† **1:6** Tene andū a Isiraēli nīo maarī athīnjīri-Ngai; rīu andū a Kanitha wa Kīrīkanīro kīrīa Kīerū nīo athīnjīri-Ngai. ‡ **1:8** Alifa na Omega nī ndemwa cia Kīyunani; Alifa nīyo ya mbere, na Omega nīyo ya kūrīgīrīria.

10 Na rīrī, ndaarī thīinī wa Roho Mūthenya wa Mwathani,[§] na nī ngīgua mūgambo mūnene thuutha wakwa warī ta wa karumbeta,

11 ūkiuga atīrī, “Andīka ūrīa ūkuona ibuku-inī rīa gīkūnjo, na ūcooke ūtūmīre makanitha marīa mūgwanja: nīmo kanitha wa Efeso, na wa Simurina, na wa Perigamo, na wa Thuatira, na wa Saride, na wa Filadelifia, na wa Laodikia.”

12 Na nī ngīhūgūra nīguo nyone mūgambo ūcio wanjaragīria. Na hīndī rīa ndehūgūrire, ngīona mītī mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa,

13 na gatagatī ka mītī iyo nī haarī na mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū,” wehumbīte nguo yamūkinyīte o nyarīrī, na akeoha mūcibi wa thahabu gīthūri.

14 Naguo mūtwe wake na njuīrī yake ciarī njerū cua ta guoya wa ng’odu, cierūhīte o ta ira, namo maitho make maahaanaga ta nīnīmī cia mwaki.

15 Namo magūrū make maahaanaga ta gīcango gīgūkenga kīrī mwaki-inī wa aturi, naguo mūgambo wake watariī ta mūrurumo wa maaī maingī.

16 Guoko-inī gwake kwa ūrīo aanyītīte njata mūgwanja, na kuuma kanua-inī gake hakoima rūhiū rwa njora rūūgī mīena yeerī.* Naguo ūthiū wake watariī ta rīua rīrīa rīarīte mūno.

17 Rīrīa ndaamuonire ngīgwa magūrū-inī make ta mūdū mūkuū. Nake akīnjigīrīra guoko gwake kwa ūrīo, akīnjīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Nī nī wa Mbere, na nī nī wa Kūrigīrīria.

18 Nī nī Ūrīa-ūrī-Muoyo; nīndakuīte, na rīu ngūtūra muoyo nginya tene na tene! Na nī nī ndī na cabi cia gīkuū na Kwa Ngoma.

19 “Nī ūndū ūcio, andīka maūdū marīa wona, marīa marī kuo rīu na marīa magooka thuutha-inī.

20 Nayo hito ya njata icio mūgwanja wonire guoko-inī gwakwa kwa ūrīo, na ya mītī iyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa nī īno: Njata icio mūgwanja nī arāika a makanitha marīa mūgwanja, nayo mītī iyo mūgwanja ya kūgīrīra matawa nī makanitha macio mūgwanja.

2

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Efeso

1 “Kūrī mūrāika wa Kanitha wa Efeso, mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūnyītīte njata icio mūgwanja na guoko gwake kwa ūrīo, ūrīa ūthiiaagīra mītī-inī iyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa.

2 Nīnjūūī ciiko ciaku, o na wīra waku mūrītū, o na ūkirīrīria waku. Nīnjūūī atī ndūngīkirīrīria andū arīa aaganu, na atī andū arīa moigaga nī atūmwō no ti atūmwō nīwamageririe, na ūkīmenya atī nī a maheeni.

3 Nīūkirīrīrie na ūkomīrīria mathīna nī ūndū wa rītwa rīakwa, na ndūrī wanoga.

§ 1:10 Mūthenya wa Mwathani warī mūthenya wa mbere wa kiumia; wetirwo Mūthenya wa Mwathani tondū nīguo Jesū aariūkire. * 1:16 Rūhiū rwa njora rūnoore mīena yeerī ruonanagia gūtuirwo ciira.

4 No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ngũgũcuukĩra nĩ atĩrĩ: Nĩwatigire gũikara na wendani ũrĩa warĩ nago mbere.

5 Ririkana kũrĩa uumite ũkagũa! Wĩrire ũcooke wĩke maũndũ marĩa wekaga mbere. Waga kwĩrira, nĩngũka kũrĩ we na njeherie mũtĩ waku wa kũigĩrĩra tawa kuuma handũ haguo.

6 No rĩrĩ, ũrĩ na ũndũ ũmwe mwega: Wee nĩũthũire ciĩko cia andũ arĩa metagwo Anikolai,* iria o na nĩ thũire.

7 ũrĩa ũrĩ gũtũ-rĩ, nĩakĩgue ũrĩa Roho areera makanitha. ũrĩa wa gũtoorania-rĩ, nĩngamwĩtikĩria kũrĩa maciaro ma mũtĩ wa muoyo, ũrĩa ũrĩ mũgũnda-inĩ wa Ngai wa gĩkeno.

Ndũmĩrĩri kũrĩ Kanitha wa Simurina

8 “Kũrĩ mũraika wa kanitha wa Simurina,† mwandĩkire atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ũrĩa wa Mbere na nowe wa Kũrĩkĩrĩria, ũrĩa wakuire na agĩcooka akĩriũka.

9 Nĩnjũũ mĩnyamaro yaku na ũthĩni waku, no ũrĩ gĩtonga! Nĩnjũũ ũrĩa ũrumagwo nĩ arĩa moigaga atĩ nĩ Ayahudi no ti Ayahudi, no nĩ thunagogi ya Shaitani.

10 Ndũkae gwĩtigĩra maũndũ marĩa ũkiriĩ gũthĩnio namo. Ngũmwĩra atĩrĩ, mũcukani nĩarĩkia amwe anyu njeera nĩguo amũgerie, na mũnyamario handũ ha mĩthenya ikũmi. Wee ikaraga ũrĩ mwĩhokeku, o nginya gũkua, na nĩngũkũhe thũmbĩ ya muoyo.

11 ũrĩa ũrĩ gũtũ-rĩ, nĩakĩgue ũrĩa Roho areera makanitha. ũrĩa wa gũtoorania-rĩ, ndakahutio o na hanini nĩ gĩkuũ kĩria gĩa keerĩ.

Ndũmĩrĩri kũrĩ Kanitha wa Perigamo

12 “Kũrĩ mũraika wa kanitha wa Perigamo mwandĩkire atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ũrĩa ũrĩ na rũhiũ rũũgĩ mĩena yeerĩ.

13 Atĩrĩrĩ, nĩnjũũ kũrĩa ũtũũraga, o kũu Shaitani arĩ na gĩtĩ kĩa ũnene. No ũtũũrite ũrĩ o mwĩhokeku harĩ nĩ. Wee ndũigana gũkaana wĩtikio ũrĩa warĩ nago thĩni wakwa, o na matukũ-inĩ ma Antipa, mũira wakwa mwĩhokeku, ũrĩa woragĩrwo itũũra-inĩ rĩanyu inene, o kũu Shaitani atũũraga.

14 No rĩrĩ, ndĩ na maũndũ matarĩ maingĩ ngũgũcuukĩra: atĩrĩ, ũrĩ na andũ kũu marũmĩtie ũrutani wa Balamu, ũrĩa warutire Balaki kũheenereria andũ a Isiraeli mehie na ũndũ wa kũrĩa irio irutĩrwo mĩhianano, o na mahũũrage ũmaraya.‡

15 O na ningĩ no ũrĩ na andũ amwe marũmĩtie ũrutani wa andũ arĩa metagwo Anikolai.

16 Nĩ ũndũ ũcio, kũrĩre! Waga gwĩka ũguo, nĩngũka kũrĩ we ica ikuhĩ, hũũrane nao na rũhiũ rũrũ rũrĩ kanua gakwa.

17 ũrĩa ũrĩ gũtũ-rĩ, nĩakĩgue ũrĩa Roho areera makanitha. ũrĩa ũgaatoorania-rĩ, nĩngamũhe mana mamwe marĩa mahithe. O na ningĩ nĩngamũhe ihiga rĩerũ rĩandĩkĩtwo rĩtwa rĩerũ, na gũtarĩ ũngĩ ũrĩũ o tiga ũcio ũkaamũkĩra ihiga rĩu.

* 2:6 Anikolai maarĩ andũ a kanitha, no nĩmahoooyaga mĩhianano na makahũũra ũmaraya.

† 2:8 Simurina rĩarĩ itũũra rĩeiguĩte na ithaka mũno rĩa Asia, na rĩarĩ thĩritũ na Roma. Rĩarĩ na Ayahudi angĩ matendete Akristiano o na hanini. ‡ 2:14 Balamu nĩwe wataarire andũ-a-nja a Midiani makĩhitithia andũ a Isiraeli na ũmaraya na kũrĩa irio irĩ thaahu.

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Thuatira

18 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Thuatira,[§] mwandīkīre atīrī:

Ici n̄cio ciugo cia Mūrū wa Ngai, ūrīa ūrī na maitho matariī ta rūrīrīmbī rwa mwaki, na magūrū make matariī ta ḡcango kīrīa ḡikumuthe ḡgathera.

19 Nīnjūūī ciiko ciaku, na ngamenya wendani waku, na wītīkio waku, na ūtungata waku, na ūkirīrīria waku, o na ngamenya atī ciiko ciaku cia kūrīgīrīria nūkīrīte iria cia mbere.

20 No rīrī, ūndū ngūgūcuukīra no atīrī, atī nūkirīrīrie mūdū-wa-nja ūcio wītagwo Jezebeli, ūcio wītuaga mūnabii.* Nī ūndū wa ūrutani wake, nīahītithagia ndungata ciakwa ihūūrage ūmaraya, na irīīage irio iria irutūrwo mīhianano.

21 Nīndīmūheete ihinda rīa kwīrira ūmaraya ūcio wake, no nīaregete.

22 Nī ūndū ūcio ngūmūikia gītanda-inī kīa mīnyamaro, na ndūme arīa matharagia nake manyamare mūno, tīga no meririre matigane na mīthīre yake.

23 Nīngooraga ciana ciake.† Namō makanitha mothe nīmakamenya atī nī nī thuthuuragia ngoro na meciiria, na nīngarīha o mūdū wanyu kūrīngana na ciiko ciake.

24 Na rīu inyuī arīa mūrī kūu Thuatira, o inyuī mūtārūmītīe ūrutani wake, na mūtārī mwamenya maūdū marīa marikīru ma hitho cia Shaitani,‡ ta ūguo andū acio moigaga, inyuī ngūmwīra atīrī (no ndirī na mūrigo ūngī ngūmūgīrīra):

25 Ikaragai mūrūmītīe O maūdū marīa mūrī namo o ngīnya rīrīa ngooka.

26 Nake ūrīa ūgaatoorania na ahingagie wendi wakwa ngīnya mūthia-rī, nīngamūhe wathani aathage ndūrīrī:

27 ‘Nake nīagaciathaga na rūthanju rwa kīgera; agaacimemenda o ta ūrīa nyūngū ya rīūmba īmemendagwo,’ o ta ūrīa nī heatwo wathani uumīte kūrī Baba.

28 Na ningī nīngamūhe njata īrīa ya rūciinī.

29 Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīākīgue ūrīa Roho areera makanitha.

3

Ndūmūrīri kūrī Kanitha wa Saride

1 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Saride,* mwandīkīre atīrī:

Ici n̄cio ciugo cia ūrīa ūrī na maroho mūgwanja ma Ngai, o na njata mūgwanja. Atīrīrī, nīnjūūī ciiko ciaku; nīmenyete atī nūrī ngumo ya gūkorwo ūrī muoyo, no ūrī mūkuū.

§ 2:18 Thuatira rīarī itūra inene rīa kambī cia thigari cia mbaara. * 2:20 Rīitwa “Jezebeli” haha rīhūthīrītwo kuonania ūhoro wa mūdū-wa-nja warī mwaganu mūno kanitha-inī ūcio.

† 2:23 “Ciana ciake” nī andū arīa othe maarūmagīrīra morutani ma Jezebeli ma ūmaraya na kūrīa irio iria ciarutagīrwo mīhianano. ‡ 2:24 Morutani marīa mataarī ma ma moigaga atī

nīguo mūdū ahote gūtooria Shaitani no ngīnya ambe arikīre biū maūdū-inī make. * 3:1 Saride rīarī itūra inene rīa Ūthamaki wa Lidia; rīarī ngumo nī ūndū wa ūtonga warīo.

² Arahūka! Īkīra hinya maūndū marīa matigaire na marena gūkua, nīgūkorwo ndionete ciiko ciaku iri nginyanīru maitho-inī na Ngai wakwa.

³ Nī ūndū ūcio, ririkana maūndū marīa wamūkīrīte na ūkamaigua; maathīkire na wīrire. No ūngīrega kwarahūka-rī, nīngooka ta mūici, na ndūkamenya ihinda rīrīa ngaagūkorerera.

⁴ No rīrī, nī ūrī andū matarī aingī kūu Saride arīa matekīrīte nguo ciao gīko. Nīmagatwaranaga na nīi mehumbīte nguo njerū, nīgūkorwo nīmagīrīre.

⁵ Mūndū ūrīa ūgatoorania-rī, nīakahumbwo nguo njerū tao. Ndirī hīndī ngaatharia rīitwa rīake kuuma ibuku-inī rīa muoyo, no nīngoimbūra rīitwa rīake mbere ya Baba, na arāika aake.

⁶ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Filadelifia

7 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Filadelifia,† mwanđikīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa mūtheru na wa ma, ūrīa ūnyitīte cabi ya Daudi. Kūrīa ahingūra gūtīrī mūndū ūngīhinga, na kūrīa ahinga gūtīrī mūndū ūngīhingūra.

⁸ Nīnjūūī ciiko ciaku. Atīrīrī, nīnjīkīrīte mūrango mūhingūre mbere yaku, ūrīa ūtarī mūndū ūngīhota kūhinga. Nīnjūūī atī hinya ūrīa ūrī naguo nī mūnini, no nīūrūmītie kiugo gīakwa, na ndūigana gūkaana rīitwa rīakwa.

⁹ Nīngatūma andū arīa a thunagogi ya Shaitani, arīa moigaga atī nī Ayahudī o na gūtūika tio, no nīkūheenania maheenania, ndūme moke mainamīrīre mbere ya magūrū maku, na moimbūre atī nīngwendete.

¹⁰ Na tondū nawe nīūtūūrīte ūrūmītie rīathani rīakwa rīa gūikara ūmīrīrie-rī, o na nīi nīngagūikaria ihinda rīa kūgerio rīrīa rīgooka mabūrūri mothe kūgeria arīa matūūrāga gūkū thī.

¹¹ Ngūūka o narua. Rūmia kīrīa ūrī nakīo, nīgeetha gūtīkagīe mūndū ūkuoya thūmbī yaku.

¹² Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamūtua gītugī thīnī wa hekarū ya Ngai wakwa. Ndarī hīndī īngī agacooka kuuma kuo. Nīngamwandīka rīitwa rīa Ngai wakwa o na rīitwa rīa itūūra inene rīa Ngai wakwa, nīrīo Jerusalemu īrīa njerū, rīrīa rīraikūrūka kuuma igūrū kūrī Ngai wakwa; o na nīngī ndīmwandīke rīitwa rīakwa rīerū.

¹³ Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.

Ndūmīrīri kūrī Kanitha wa Laodikia

14 “Kūrī mūraika wa kanitha wa Laodikia,‡ mwanđikīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūcio Ameni, mūra ūrīa mwīhokeku na wa ma, o we mwathi wa ciūmbe cia Ngai.

¹⁵ Nīnjūūī ciiko ciaku, ngamenya atī wee ndūrī mūhoru na ndūrī mūhiū. Kūngīrī wega korwo waheha kana ūhiūhe!

¹⁶ No tondū ūrī mūraru, ūkaaga kūhiūha na ūkaaga kūhora-rī, ngirie gūgūtua thī uume kanua gakwa.

† 3:7 Rīitwa Filadelifia nī kuuga “Itūūra rīa Wendo.” ‡ 3:14 Laodikia nī itūūra rīoikaine mūno nī ūndū wa ūhoru wa bengi, na thukuru cia gūthomera ūrīgītani, na ūhoru wa gūtuma nguo.

¹⁷ Wee ugaga atīrī, ‘Niī ndī gītonga, ngagā na indo nyingī, na ndirī kīndū njagite.’ No wee ndūū atī ūrī mūnyamariki, na ūrī wa kūiguūrwo tha, na ūrī mūthūni, na ūrī mūtumumu, o na ūrī njaga.

¹⁸ Ngūgūtaara atī ūgūre thahabu ūria therie na mwaki kuuma kūrī nī, nīgeetha ūtonge, na ningī ūgūre nguo cia rangi mwerū cia kwīhumba, nīguo ūhumbire thoni cia njaga yaku, na ūgūre ndawa wīhake maitho maku, nīguo ūhote kuona.

¹⁹ Arīa nyendete nīndīmarūithagia na ngamaherithia. Nī ūndū ūcio gā na kīyo, na wīrire.

²⁰ Atīrīrī, ndūgamīte mūrango-inī ngīūringaringa. Mūndū o wothe angīigua mūgambo wakwa, na ahingūre mūrango, nīngūtoonya thīnī ndīānīre irio nake, nake arīānīre na nī.

²¹ Ūrīa ūgaatoorania-rī, nīngamwītīkīria aikare hamwe na nī gītī-inī gīakwa kīa ūnene, o ta ūrīa nī ndatooranirie na ngīkaranīra hamwe na Baba gītī-inī gīake kīa ūnene.

²² Ūrīa ūrī gūtū-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha.”

4

Gītī kīa Ūnene kūu Igūrū

¹ Thuutha wa maūndū macio ngīrora, na rīrī, hau mbere yakwa haarī na mūrango warī mūhingūre kūu igūrū. Naguo mūgambo ūrīa ndaiguīte mbere īyo ūkīnarīria, ūrīa wagambaga ta coro, ūkiuga atīrī, “Ambata, ūūke haha, na nīngūkuonia maūndū marīa arī o nginya mageekīka thuutha wa maūndū maya.”

² O rīmwe ngīkorwo ndī thīnī wa Roho, na rīrī, hau mbere yakwa harī na gītī kīa ūnene kūu igūrū, na nī harī na mūndū wagīkarīire.

³ Nake ūcio wagīkarīire onekaga atarī ta ihiga rīa mūthemba wa njathibi na wakiki. Naguo mūkūnga-mbura ūrīa wonekaga ūhaana ta kahiga karīa getagwo thumarati, nīguo warigiicīrie gītī kūu kīa ūnene.*

⁴ Nakīo gītī kūu kīa ūnene nīkīarigiicīrio nī itī ingī cia ūnene mīrongo īrī na inya, nacio ciaikarīrwo nī athuuri mīrongo īrī na ana. Athuuri acio meehumbite nguo njerū na magekīra thūmbī cia thahabu mītwe.

⁵ Hau gītī-inī kūu kīa ūnene nīhoimaga heni, na ngwa, na marurumī. Mbere ya gītī kūu kīa ūnene haarī matawa mūgwanja maakanaga. Matawa macio nīmo maroho marīa mūgwanja ma Ngai.

⁶ Ningī hau mbere ya gītī kūu kīa ūnene nī haarī kīndū kīahaanaga ta iria rīa gīcicio, narīo rīarī ikembu mūno, rīkahaana o ta gīcicio.

Ningī hau gatagatī, gūthiūrūrūkīria gītī kūu kīa ūnene, haarī na ciūmbe inya irī muoyo, nacio ciaiyūrītwo nī maitho mwena wa mbere, na wa na thuutha.

⁷ Nakīo kīūmbe kīa mbere kīahaanaga ta mūrūūthi, na gīa keerī kīahaanaga ta ndegwa, na gīa gatatū kīarī na ūthiū watarī ta wa mūndū, nakīo gīa kana gīatarī ta nderi ikīrera.

⁸ O kīūmbe kīmwe gīa ciūmbe icio inya irī muoyo kīarī na mathagu matandatū, nakīo kīaiyūrītwo nī maitho mwīrī wothe o nginya rungu rwa mathagu ma kīo. Mūthenya na ūtukū itiatigithagīria kuuga atīrī:

* **4:3** Tondū gūtīrī mūndū ūngīona Ngai nī ūndū wa ūtheri ūrīa ūmūrigiicīrie, akīragwo akengaga o ta tūhiga tūu twa goro.

“Mwathani Ngai, Mwene-Hinya-Wothe nīwe mūtheru,
 īī nīwe mūtheru, ti-itherū nīwe mūtheru,
 o we ūrīa warī ho, na nowe ūrī ho, na nowe ūgooka.”

⁹ Rīrīa rīothe ciūmbe icio irī muoyo ikūgocoo, na igekīrīra, na igacookeria ngaatho ūcio ūikarīire gītī kīa ūnene, o ūcio ūtūūrāga tene na tene-rī,

¹⁰ nao athuuri acio mīrongo īrī na ana megūithāgia thī mbere ya ūcio ūikarīire gītī kīa ūnene, na makahooya ūcio ūtūūrāga muoyo tene na tene. Maigaga thūmbī ciao mbere ya gītī kīu kīa ūnene, makoiga atīrī:

¹¹ “Wee Mwathani na Ngai witū-rī, nīwagīrīire
 kūgocagwo, na gūtīio, na kūgīa na ūhoti,
 nīgūkorwo nīwe wombire indo ciothe,
 nacio ciombirwo na ūndū wa kwenda gwaku,
 na ikīgīa na muoyo.”

5

Ibuku rīa Gīkūnjo, na Gatūrūme

¹ Ningī ngīona ibuku rīa gīkūnjo rīrī guoko-inī kwa ūrīo kwa ūrīa waikarīire gītī kīa ūnene rīandīkītwo mīena yeerī, na rīahingītwo na gūcinīrīrwo na tūtembe mūgwanja twa mūhūra.

² Ngīcooka ngīona mūraika warī na hinya mūno akīanīrīra na mūgambo mūnene akooria atīrī, “Nūū mwagīrīru kūmethūra tūtembe tūtū twa mūhūra, na ahingūre ibuku rīrī rīa gīkūnjo?”

³ No gūtīarī mūndū o na ūmwe kūu igūrū, kana gūkū thī, o na kana rungu rwa thī ūngīahotire kūhingūra ibuku rīu rīa gīkūnjo o na kana arīrore thīinī.

⁴ Na nī ngīrīra mūno tondū gūtione-kire mūndū o na ūmwe mwagīrīru wa kūhingūra ibuku rīu rīa gīkūnjo kana arīrore thīinī.

⁵ Hīndī īyo ūmwe wa athuuri acio akīnjīra atīrī, “Tiga kūrīra! Atīrīrī, Mūrūūthi ūrīa wa mūhīrīga wa Juda, Thuuna īrīa ya Daudi-rī, nīatooranītie. We arī na ūhoti wa kūhingūra ibuku rīu rīa gīkūnjo, na amethūre tūtembe tūu mūgwanja twarīo.”

⁶ Ningī ngīona Gatūrūme arūgamīte gatagatī ga gītī kīa ūnene, nako kahaanaga ta gathīnjītwo, gathīūrūrūkīrio nī ciūmbe iria inya irī muoyo, na athuuri acio. Kaarī na hīa mūgwanja na maitho mūgwanja, na nīmo maroho mūgwanja ma Ngai marīa matūmītwo mathiige thī yothe.

⁷ Nake ūcio Gatūrūme agīthī akīoya ibuku rīu rīa gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa ūrīo kwa ūcio waikarīire gītī kīa ūnene.

⁸ Na aarīkia kūrīoya-rī, ciūmbe iria inya irī muoyo, na athuuri arīa mīrongo īrī na ana makūgūithia thī mbere ya Gatūrūme. O ūmwe aarī na kīnanda kīa mūgeeto na maanyiitite mbakūri cia thahabu ciyūrīte ūbumba, na nīguo mahooya ma andū arīa aamūre.

⁹ Nao nīmainire rwīmbo rwerū, makiuga atīrī:
 “Wee nīwe mwagīrīru wa kuoya ibuku rīu rīa gīkūnjo,
 na kūmethūra tūtembe tūu twarīo,
 tondū wee nīworagīrwo,

ūkīgūrīra Ngai andū na thakame yaku kuuma mīhīrīga yothe,
 na thiomī ciothe, na andū othe, o na ndūrīrī ciothe.

¹⁰ Wee nīūmatūite andū a ūthamaki na athīnjīri-Ngai a gūtungatagīra Ngai witū,

nao magaathamaka gūkū thĩ.”

¹¹ Ningĩ ngĩrora, na nĩ ngĩgua mūgambo wa araika aingĩ, mūigana wao warĩ ngiri na ngiri, na ngiri ikūmi maita ngiri ikūmi. Nao maathiūrūrūkīrie gītĩ kĩa ũnene, na ciũmbe iria irĩ muoyo, na athuuri acio.

¹² Nao mainaga na mūgambo mūnene, makoiga atĩrĩ:
“Kwagĩrĩra nĩ Gatūrũme, karĩa kooragirwo,
nĩguo kagĩe na ũhoti, na ũtonga, na ũũgĩ,
na hinya, na gītĩo, na riiri, o na ũgooci!”

¹³ Ngĩcooka ngĩgua ciũmbe ciothe irĩ kũu igūrũ, na iria irĩ thĩ, na iria irĩ rungu rwa thĩ, na iria irĩ iria-inĩ, o na indo ciothe iria irĩ thĩnĩ wacio, ikĩina atĩrĩ:

“Ūgooci, na gītĩo, na riiri, na ũhoti,
irogĩa kūrĩ ũrĩa ũikariire gītĩ kĩa ũnene, na kūrĩ Gatūrũme, nginya
tene na tene!”

¹⁴ Nacio ciũmbe iria inya irĩ muoyo ikiuga atĩrĩ, “Ameni”, nao athuuri acio makĩgũithia thĩ, makĩhooya.

6

Tūtembe twa Mūhūra

¹ Ningĩ nĩndonire ũcio Gatūrũme akĩmethūra gatembe ka mbere ga tūtembe tūrĩa mūgwanja twa mūhūra. Ngĩcooka ngĩgua kĩũmbe kĩmwe gĩa ciũmbe iria inya irĩ muoyo gĩkiuga na mūgambo wagamba ta marurumĩ atĩrĩ, “Ūka!”

² Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njerũ* hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte aanyiiĩte ũta, nake akĩheo thũmbĩ, akiumĩra atariĩ ta mūtoorania werekeire o gūtoorania.

³ Rĩrĩa Gatūrũme aamethũrire gatembe ga keerĩ, ngĩgua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa keerĩ kĩoiga atĩrĩ, “Ūka!”

⁴ Ningĩ gũkiumĩra mbarathi ingĩ, nayo yarĩ ndune mūno.† Ūrĩa wamĩhaicĩte nĩaheetwo ũhoti wa kũniina thayũ kuuma thĩ, na atũme andũ mooragane. Nake akĩheo rūhiũ rwa njora rūnene.

⁵ Ningĩ rĩrĩa Gatūrũme aamethũrire gatembe ga gatatũ, ngĩgua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa gatatũ kĩoiga atĩrĩ, “Ūka!” Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njirũ‡ hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte aanyiiĩte ratiri na guoko gwake.

⁶ Ningĩ ngĩgua kindũ kiarurumire ta mūgambo ũkuuma gatagatĩ-inĩ ga ciũmbe icio inya irĩ muoyo, ũkiuga atĩrĩ, “Kĩbaba kĩa ngano kiumage mūcaara wa mūthenya ũmwe, na ibaba ithatũ cia ngano ya cairi ciumage mūcara wa mūthenya ũmwe, no ndũgathũkie maguta kana ũthũkie ndibe!”

⁷ Ningĩ rĩrĩa Gatūrũme aamethũrire gatembe ga kana-rĩ, ngĩgua mūgambo wa kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa kana woiga atĩrĩ, “Ūka!”

* **6:2** Ūhoru wa mbarathi ici cia ihinda rĩa mūthia nĩwarĩtio ibuku-inĩ rĩa Zekaria 1:8-17, namo marangi macio maaragia ũhoru wa mūmĩtwari. Rangi mwerũ wonanagia ũhootani.

† **6:4** Mbarathi ĩno ndune yaragia ũhoru wa ũiti wa thakame na ũndũ wa kũuragana na mbaara. ‡ **6:5** Mbarathi ĩno njirũ nĩ ya kuonania ng’aragu. Nĩ ũndũ ũcio gūtoorio, na ũiti wa thakame, o na ng’aragu igooka irũmanĩrĩre.

⁸ Na niĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi theũku\$ hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte-rĩ, eetagwo Gĩkuũ, nake Jehanamu aamumĩte thuutha, amũkuhĩrĩrie. Nao makĩheo ũhoti wa gwatha gĩcunjĩ kĩa inya gĩa thĩ, nĩguo mooragane na rũhiũ rwa njora, na ng'aragu, na mũthiro, o na ningĩ nyamũ iria ndĩani cia gĩthaka.

⁹ Ningĩ aamethũra gatembe ga gatano-rĩ, ngĩona hau rungu rwa kĩgongona maroho ma andũ arĩa mooragĩtwo nĩ ũndũ wa kiugo kĩa Ngai, na nĩ ũndũ wa ũira ũrĩa maagwatĩrie.

¹⁰ Nao magĩkaya na mũgambo mũnene, makĩũria atĩrĩ, "Mwathani Jehova, Wee mũtheru na wa ma, ũgũikara nginya rĩ ũtatuĩrĩrie atũuri a thĩ ciira nĩguo ũrĩhĩrie thakame iitũ?"

¹¹ Nao makĩheo o mũndũ nguo ndaaya ya rangi mwerũ, na makĩrwo meterere hanini, nginya mũigana wa ndungata iria maarutithanagia wĩra nacio ũhinge, na nĩo ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ mooragwo o ta ũrĩa o mooragirwo.

¹² Ningĩ ngĩrora na ngĩona aamethũra gatembe ga gatandatũ. Nakuo gũkĩgĩa na gĩthingithia kĩnene. Narĩo riũa rĩkĩgarũrũka, rĩkĩira ta nguo ya ikũnia ĩtumĩtwo na guoya wa mbũri, naguo mweri wothe ũkĩgarũrũka, ũgĩtunĩha ta thakame,

¹³ nacio njata cia igũrũ ikĩgũa thĩ, o ta ũrĩa ngũyũ iria thaatu ciitĩkaga kuuma mũkũyũ-inĩ rĩrĩa wainainio nĩ rũhuho rũnene.*

¹⁴ Narĩo igũrũ rĩkĩeherio o ta ũrĩa ibuku rĩa gĩkũnjo rĩkũnjagwo, nacio irĩma ciothe na icigĩrĩra ikĩeherio ikiuma kũndũ gwacio.

¹⁵ Nao athamaki a thĩ, na anene, na anene a thigari, na itonga, na andũ arĩa marĩ hinya, na ngombo ciothe, na andũ arĩa othe eyathi, makĩhitha ngurunga-inĩ, na gatagatĩ ka ndwaro cia mahiga ma irĩma.

¹⁶ Nao nĩmeeraga irĩma na ndwaro cia mahiga atĩrĩ, "Tũgwĩrei, mũtũhithe twehere ũthiũ-inĩ wa ũcio ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene, na kuuma kũrĩ mang'ũrĩ ma Gatũrũme!

¹⁷ Nĩgũkorwo mũthenya ũrĩa mũnene wa mang'ũrĩ mao nĩmũkinyu, nake nũũ ũngĩhota kũwĩtiiria?"

7

Andũ Ngiri Igana rĩa Mĩrongo Īna na Inya a Isiraeli

¹ Thuutha wa ũguo ngĩona araike ana marũgamĩte ituri-inĩ iria inya cia thĩ, marigĩrĩrie huho iria inya cia thĩ nĩgeetha rũhuho o ruothe rũtikahurutane gũkũ thĩ, kana iria-inĩ rĩrĩa inene, o na kana mũtĩ-inĩ o wothe.

² Ngĩcooka ngĩona mũraika ũngĩ akĩambata oimĩte mwena wa irathĩro, arĩ na mũhũri wa Ngai* ũrĩa ũrĩ muoyo. Nake agũta araike acio ana na mũgambo mũnene, acio maaheetwo ũhoti mathũkie thĩ na iria rĩrĩa inene, akĩmeera atĩrĩ:

³ "Mũtigathũkie thĩ, kana iria, o na kana mĩtĩ, nginya tũkorwo tũrĩkĩtie gwĩkĩra ndungata cia Ngai witũ rũuri ithiithi-inĩ ciao."

⁴ Ningĩ ngĩigua mũigana wa arĩa meekĩrirwo rũuri, nao maarĩ: 144,000 kuuma mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli.

\$ 6:8 Mũndũ mũkuũ onekaga arĩ mũtheũku; mbarathi ĩno yonanagia gĩkuũ. * 6:13 Kũgũa kwa njata gũgaakorwo kũrĩ kĩmenyithia kĩmwe atĩ Mũrũ wa Mũndũ akirĩ gũcooka. * 7:2 Mũhũri ũcio wa Ngai warĩ wa gwĩkĩra andũ ake rũuri nĩgeetha matikananiĩnĩrio na thĩ.

5 A mūhīrīga wa Juda arīa meekīrirwo rūūri maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Rubeni maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Gadi maarĩ 12,000,
6 na a mūhīrīga wa Asheri maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Nafitali maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Manase† maarĩ 12,000,
7 na a mūhīrīga wa Simeoni maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Lawi maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Isakaru maarĩ 12,000,
8 na a mūhīrīga wa Zebuluni maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Jusufu maarĩ 12,000,
na a mūhīrīga wa Benjamini maarĩ 12,000.

Andū Gikundi Kīnene Mehumbīte Nguo Ndaaya cia Rangi Mwerū

9 Thuutha wa maūndū macio ngīcooka ngīrora, na hau mbere yakwa-rī, ngīona kīrīndī kīnene gītangītarīka nī mūndū, kīa andū moimīte ndūrīrī-inī ciothe, na maarĩ a mīhīrīga yothe, na iruka ciothe, na thiomi ciothe, marūgamīte mbere ya gītī kīa ūnene, na mbere ya Gatūrūme. Nao meehumbīte nguo ndaaya cia rangi mwerū, na makanyīta makīndū na moko.

10 Nao maanagīrīra na mūgambo mūnene makoiga atīrī:
“Kūhonokania nī kwa Ngai witū,
ūrīa ūikarīre gītī kīa ūnene,
na gwa Gatūrūme.”

11 Nao arāika acio othe maarūgamīte mathiūrūrūkīrie gītī kīu kīa ūnene, na magathiūrūrūkīria athuuri acio na ciūmbe icio inya irī muoyo. Nao magīturumithia mothiū mao thī hau mbere ya gītī kīa ūnene, makīhooya Ngai,

12 Makiugaga atīrī:

“Ameni!
Ūgooci, na riiri,
na ūūgī, na ngaatho, na gītīio
na ūhoti, na hinya,
irotūūra na Ngai witū tene na tene.

Ameni!”

13 Na rīrī, ūmwe wa athuuri acio akīnjūūria atīrī, “Andū aya mehumbīte nguo ndaaya cia rangi mwerū nī a, na moimīte kū?”

14 Na nī ngīmūcookeria atīrī, “Mūthuuri ūyū, nīwe ūū.”

Nake akīnjūūra atīrī, “Aya nī arīa moimīte mīnyamaro-inī īrīa mīnene; nao nīmathambītie nguo ciao na magacierūhia na thakame ya Gatūrūme.

15 Nī ūndū ūcio,
“rīu maikaraga mbere ya gītī kīa ūnene kīa Ngai,
na mamūtungatagīra mūthenya na ūtukū thīinī wa hekarū yake;
nake ūrīa ūikaragīra gītī kīa ūnene egūtūūra atambūrūkītie hema
yake igūrū rīao.

16 Gūtīrī hīndī magaacooka kūhūūta;

na matigacooka kūnyoota.

Matigacinwo rīngī nī riūa,

† 7:6 Manase aarī ūmwe wa ariū a Jusufu. Haha mūhīrīga wa Dani ti mūgwete, nao Manase na Jusufu makagwetwo mwanya mwanya.

o na kana nī ūrugarī mūhiū o na ūrīkū.

17 Nīgūkorwo Gatūrūme ūrīa ūrī gatagatī ga gītī kīa ūnene nīwe ūgaatuīka mūrīithi wao;

nīakamatongoria, amakinyie ithima-inī cia maaī ma muoyo.

Nake Ngai nīakamagiria maithori mothe mathire maitho-inī mao.”

8

Gatembe ka Mūgwanja na Rūgō rwa Thahabu

¹ Ningī rīrīa Gatūrūme aamethūrire gatembe ka mūgwanja-rī, kūu igūrū gūgīkirwo ki ihinda ta rīa nuthu ithaa.

² Na nū ngīona araika mūgwanja arīa marūgamaga mbere ya Ngai, nao makīheo tūrumbeta mūgwanja.*

³ Nake mūraika ūngī, ūrīa warī na rūgō rwa thahabu, agīūka akīrūgama kīgongona-inī. Nake akīheo ūbumba mūingī nīgeetha aūrute igongona hamwe na mahooya ma arīa othe aamūre hau igūrū rīa kīgongona gīa thahabu kīrīa kīrī mbere ya gītī kīa ūnene.

⁴ Nayo ndogo ya ūbumba ūcio, hamwe na mahooya ma andū arīa aamūre, ikīambata mbere ya Ngai yumīte guoko-inī kwa mūraika ūcio.

⁵ Nake mūraika ūcio akīoya rūgō rūu rwa thahabu, akīrūiyūria mwaki kuuma kīgongona-inī, akīūikia thī; nakuo gūkīgīa ngwa, na marurumī, na heni, na gīthingithia.

Tūrumbeta

⁶ Hīndī īyo araika arīa mūgwanja maarī na tūrumbeta mūgwanja makīhaarīria gūtūhuha.

⁷ Mūraika wa mbere akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgīa mbura ya mbembe na mwaki itukanīte na thakame, nacio igūikio thī. Nakīo gīcunjī gīa ithatū gīa thī gīkīhīa, na gīcunjī gīa ithatū kīa mītī ikīhīa, o na nyeki yothe nduru ikīhīa.

⁸ Mūraika wa keerī nake akīhuha karumbeta gake, nakīo kīndū kīahaanaga ta kīrīma kīnene gīakanaga mwaki-rī, gīgīkio thīinī wa iria rīrīa inene. Nakīo gīcunjī gīa ithatū kīa iria rīu gīgītuīka thakame,†

⁹ na gīcunjī gīa ithatū gīa cīumbe iria irī muoyo thīinī wa iria rīu igīkua, na gīcunjī gīa ithatū kīa marikabu ikīanangwo.

¹⁰ Nake mūraika wa gatātū akīhuha karumbeta gake, nayo njata nene mūno ikīuma igūrū yakanīte ta gīcinga, ikīgīwīra gīcunjī gīa ithatū kīa njūūī na ithima cia maaī,

¹¹ narīo rīitwa rīa njata īyo nī Kūrūra.‡ Gīcunjī gīa ithatū kīa maaī macio gīkīrūra, na andū aingī magīkua nī kūnyua maaī macio marūrū.

¹² Nake mūraika wa kana akīhuha karumbeta gake, narīo riūa rīkīringwo gīcunjī gīa ithatū, o nago mweri gīcunjī gīa ithatū, o na njata nacio gīcunjī gīa ithatū, tondū ūcio gīcunjī gīa ithatū gīacio gīgītuīka nduma.§ Nakīo gīcunjī gīa ithatū kīa mūthenya gīkīaga ūtheri, o na gīcunjī gīa ithatū kīa ūtukū o taguo.

* **8:2** Matukū ma tene karumbeta kaahuhagwo ga kwanīrīra maūdū ma bata na kwīra andū mehūūge nī ūndū wa mbaara. † **8:8** Maaī gūtuīka thakame nīguo warī mūthiro wa mbere kūu būrūri wa Misiri. ‡ **8:11** Nī kūrī mūmera wītagwo Kūrūra; ūtūmīrītwo haha kuonania mūtino na kīeha. § **8:12** Mūthiro wa kenda wa būrūri wa Misiri warī wa nduma nene mīthenya itatū; mīthiro īno gūcookerwo ibuku-inī rīrī nīkuonania afī Ngai arī hakuhī gūkūūra andū aake.

13 O ndorete-rĩ, ngũigua nderi yombūkaga rĩera-inĩ ĩkĩanĩrĩra na mũgambo mūnene, ĩkoiga atĩrĩ: “Kaĩ kūrĩ na haaro-ĩ! Kaĩ kūrĩ na haaro-ĩ! Kaĩ inyuĩ arĩa mūtũūruga thĩ mūrĩ na haaro-ĩ, tondũ wa tũrumbeta tũrĩa tũkirie kũhuhwo nĩ araike acio angĩ atatũ-ĩ!”

9

1 Nake mūraika wa gatano akĩhuha karumbeta gake, na nĩ ngĩona njata yumĩte igũrũ ĩkagũa thĩ. Nayo njata ĩyo ĩkĩnengerwo cabi ya Irima-rĩtarĩ-Gĩturi.

2 Hĩndĩ irĩa aahingũrĩre Irima-rĩtarĩ-Gĩturi-rĩ, rĩkiuma ndogo ya haanaga ta ndogo ya icua inene. Narĩo riũa na matu igĩĩkĩrwo nduma nĩ ndogo ĩyo yoimaga Irima-rĩtarĩ-Gĩturi.

3 Na thĩinĩ wa ndogo ĩyo gũkiuma ngigĩ, igĩũka thĩ, nacio ikĩheo ũhoti ũtarĩĩ ta wa tũng’aurũ twa thĩ.

4 Nacio ikĩĩrwo itikeehie nyeki ya thĩ, kana mũmera o wotho o na kana mūtĩ, o tiga andũ arĩa matarĩ na rũuri rwa Ngai ithiithi ciao.

5 Nacio ikĩaga kũheo ũhoti wa kũmooraga, o tiga wa kũmaherithia mĩeri ĩtano. Naruo ruo rũrĩa maiguire rwarĩ o ta ruo rwa kang’aurũ karathĩte mũndũ.

6 Matukũ-inĩ macio andũ nĩmagacaragia gĩkuũ, no matigakĩona; nĩmakeriragĩria gũkua, nakĩo gĩkuũ gĩkamoorĩra.

7 Ngigĩ icio ciahanaanaga ta mbarathi ihaarĩrio nĩ ũndũ wa mbaara. Mĩtwe-inĩ yacio ciarĩ na kĩndũ kĩaanaanaga ta thũmbĩ cia thahabu, namo mothiũ maacio maahaanaga ta mothiũ ma andũ.

8 Njuĩrĩ yacio yahaanaga ta njuĩrĩ cia andũ-a-nja, namo magego maacio maatarĩĩ ta magego ma mũrũũthi.

9 Nacio ciarĩ na ngo cia kũgitĩra gĩthũri ciahanaanaga ta ngo cia kĩgera, nagu mũgambo wa mathagu maacio warĩ ta mũrurumo wa mbarathi nyingĩ na ngaari cia ita iteng’erete irorete mbaara-inĩ

10 Ciarĩ na mĩting’oe, o na mboora ta cia tũng’aurũ, na mĩting’oe-inĩ yacio ciarĩ na ũhoti wa kũnyariira andũ ihinda rĩa mĩeri ĩtano.

11 Na nĩ ciarĩ na mũthamaki waciathaga, na nĩwe mūraika wa Irima-rĩtarĩ-Gĩturi, narĩo rĩitwa rĩake na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ Abadoni, ningĩ na Kĩyunani agetwo Apolioni.*

12 Haaro ya mbere nĩyathira; haatigara ingĩ igĩrĩ iria igũũka thuutha.

13 Mūraika wa gatandatũ nake akĩhuha karumbeta gake, na nĩ ngũigua mũgambo ũkiuma hĩa-inĩ cia kĩgongona gĩa thahabu kĩria kĩrĩ mbere ya Ngai.†

14 Ũkĩira mūraika ũcio wa gatandatũ warĩ na karumbeta atĩrĩ, “Ohoŕa araike arĩa ana arĩa moheirwo rũũ-inĩ rũrĩa rũnene rwa Farati.”

15 Nao araike acio ana, arĩa maathagathagĩtwo nĩ ũndũ wa ihinda rĩu, na nĩ ũndũ wa mũthenya ũcio o na nĩ ũndũ wa mweri ũcio, o na mwaka ũcio makĩohorwo nĩguo moorage andũ gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ gũkũ thĩ.

16 Nacio mbũtũ cia mbaara iria ciahacĩte mbarathi mũigana wacio warĩ milioni magana meerĩ. Nĩndaiguire mũigana wacio.

* 9:11 “Abadoni” nĩ rĩitwa rĩa Kĩhibirania na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũniinani.” † 9:13 Kĩgongona gĩakoragwo na mĩtheece ĩna yatarĩĩ ta hĩa, o rũmwe koine-inĩ; mũndũ akĩũrĩra kũũragwo nĩathiiaga akanyĩita mĩtheece (rũhĩa) ũmwe.

¹⁷ Mbarathi icio ndonire na kīoneki hamwe na arīa macihaicīte-rī, ciahānaga atīrī: Ngo ciacio cia kūgītīra gīthūri ciarī cia rangi mūtune ta mwaki, na rangi wa bururu, na rangi wa ngoikoni ūhaana ta ūbiriti. Ciongo cia mbarathi icio ciahānaga ta ciongo cia mīrūūthi, natuo tūnua twacio twoimaga mwaki, na ndogo, o na ūbiriti.

¹⁸ Gīcunjī gīa ithatū kīa andū a gūkū thī nīkīoragirwo nī mīthiro īyo ītatū ya mwaki, na ndogo, na ūbiriti iria cioimaga tūnua-inī twacio.

¹⁹ Hinya wa mbarathi icio warī tūnua-inī twacio na mīting’oe-inī yacio, nīgūkorwo mīting’oe yacio yahaanaga ta nyoka īrī na ciongo iria itihagia andū nacio.

²⁰ Andū a thī acio angī, arīa matoragirwo nī mīthiro īyo, matiigana kwīrira mehia ma wīra wa moko mao; matiigana gūtiga kūhooya ndaimono, na mīhianano ya thahabu, na ya betha, na ya gīcango, na ya mahiga, na ya mītī, o mīhianano īrīa ītangīhota kuona, kana īigue, kana ītware.

²¹ O na ningī matiigana kwīrira nī ūndū wa mehia ma ūragani wao, kana ūrogi wao, kana ūmaraya wao, o na kana ūici wao.

10

Mūraika na Kabuku ga Gīkūnjo

¹ Ningī ngīcooka ngīona mūraika ūngī warī na hinya mūno agīikūrūka oimīte igūrū. Nake ehumbīte itu ta nguo, na igūrū rīa mūtwe wake haarī na mūkūnga-mbura; naguo ūthiū wake wahaanaga ta riūa, namo magūrū make maahaanaga ta itugī cia mwaki.

² Nake aanyitīte na guoko gwake kabuku kanini ga gīkūnjo karī kahingūre. Aakinyithītie kūgūrū gwake kwa ūrīo iria-inī, nakuo kwa ūmotho agagūkinyithia thī nyūmū,

³ akīgūthūka na mūgambo mūnene ta wa mūrūūthi ūkīrarama. Hīndī īrīa aagūthūkire-rī, mīgambo ya ngwa iria mūgwanja īkīgamba.

⁴ Na rīrīa ngwa icio mūgwanja ciagambire, ndaarī hakuhī kwandīka; no ngīigua mūgambo kuuma igūrū ūkiuga atīrī, “Mōhoro macio maarīo nī ngwa icio mūgwanja-rī, maige marī hitho, ndūkamaandīke.”

⁵ Nake mūraika ūcio ndonete arūgamīte iria-inī na akarūgama thī nyūmū agītambūrūkia guoko gwake kwa ūrīo na igūrū.

⁶ Nake akīhīta na ūrīa ūtūūraga muoyo nginya tene na tene, o we ūrīa wombire igūrū na indo ciothe iria irī kuo, na akīūmba thī na indo ciothe iria irī kuo, o na akīūmba iria na indo ciothe iria irī thīnī warīo, akiuga atīrī, “Hatīrī na ihinda rīngī rīa gweterera!”

⁷ No matukū-inī marīa mūraika wa mūgwanja agaakorwo akirīī kūhuha karumbeta gake-rī, hitho ya Ngai nīkahingio, o ta ūrīa eerire anabīi arīa ndungata ciake.

⁸ Ningī mūgambo ūrīa ndaiguīte uumīte igūrū ūkīnjarīria rīngī, ūkīnjūra atīrī: “Thīi, woe kabuku kau ga gīkūnjo karīa kahingūre kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio ūrūgamīte akinyīte iria, na agakinya thī nyūmū.”

⁹ Nī ūndū ūcio, ngīthīī kūrī mūraika, na ngīmūūria aahe kabuku kau ga gīkūnjo. Nake akīnjūra atīrī, “Koe, ūkarīe. Gaakinya nda nīgegūkūrūrīra, no karī kanua gegūkorwo karī na mūrīo ta ūūkī!”

¹⁰ Ngīkīoya kabuku kau ga gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio, na nī ngīkarīa. Karī kanua kaarī na mūrīo ta ūūkī, no ndarīkia gūkarīa, gakīndūrīra.

¹¹ Ngīcooka ngūrwo atīrī, “No nginya ūrathe ūhorō rīngī ūkonī andū aingī, na ndūrīrī nyingī, na thiomi nyingī, o na athamaki aingī.”

11

Aira arīa Eerī

¹ Ningī ngīnengerwo mūrangi wa gūthima wahaanaga ta rūthanju, ngūrwo atīrī, “Thī ūthime hekarū ya Ngai na kīgongona, na ūtare andū arīa marahooya Ngai kuo.

² No nja ya hekarū ūtigane nayo, ndūkamīthime tondū nīhetwo andū-a-Ndūrīrī.* Nao nīmakarangīrīria itūūra rīu itheru ihinda rīa mīeri mīrongo īna na īrī.

³ Na nī nīngahe aira akwa eerī hinya, nao nīmakaratha ūhorō handū ha matukū 1,260 mehumbīte nguō cia makūnia.”

⁴ Acio nīo mītamaiyū īrīa īrī, na nīo mītī īrīa īrī ya kūgīrīrwo matawa īrīa īrūgamīte mbere ya Mwathani wa thī.

⁵ Mūdū o wothe angīkaageria kūmeka ūūru, mwaki ūkoimaga tūnua twao ūkaniina thū icio ciao. Na mūdū o wothe ūngīkenda kūmeka ūūru no nginya akue o ūguo.

⁶ Andū aya marī na hinya wa kūhinga igūrū nīgeetha gūtikae kuura mbura ihinda rīrīa makaaratha ūhorō; ningī marī na hinya wa kūgarūra maaī matuīke thakame. O na ningī marī na hinya wa kūhūūra thī na mīthemba yothe ya mīthiro maita maingī o ta ūrīa mangīenda.

⁷ Rīrīa makaarīkia kūheana ūira wao-rī, nyamū īrīa yambataga yumīte Irima-rīrīa-Rītārī-Gīturi nīkamatharīkīra īmatoorie, na īmoorage.

⁸ Nacio ciimba ciao igaatigwo ciaraganīte njīra-inī cia itūūra rīrīa inene, rīrīa rīgerekanagio rīgetwo Sodomu kana Misiri, na nīkuo Mwathani wao aambīrwo mūtī igūrū.

⁹ Na ihinda rīa mīthenya itatū na nuthu, andū a kuuma iruka ciothe, na mīhīrīga yothe, na thiomi ciothe na ndūrīrī ciothe, nīmakerorera ciimba ciao, na magirie ithikwo.

¹⁰ Nao andū arīa matūūruga thī nīmagakenerera aira acio, na makūngūire magītūmanagīra iheo, tondū anabii acio eerī nīmanyariiraga andū a gūkū thī.

¹¹ No thuutha wa mīthenya itatū na nuthu, mīhūmū ya muoyo ikīmatoonya yumīte kūrī Ngai, nao makīrūgama na magūrū mao, na arīa maamonire makīnyiitwo nī kīmako kīnene mūno.

¹² Ningī makīigua mūgambo mūnene uumīte igūrū ūkīmeera atīrī, “Ambatai na gūkū.” Nao makīambata igūrū marī itu-inī, thū ciao imeroreire.

¹³ Ithaa o rīu-rī, gūkīgīa na gīthingithia kīnene, nakīo gīcunjī gīa ikūmi gīa itūūra rīu gīkīmomoka. Andū ngiri mūgwanja makīūragwo nī gīthingithia kīu, nao arīa maatigarire makīmaka na makīgooca Ngai wa igūrū.

¹⁴ Haaro ya keerī nīyathira, haaro ya gatatū-rī, īgūūka o narua.

* **11:2** Nja ya hekarū nīkuo andū-a-Ndūrīrī maahooyagīra.

Karumbeta ka Mūgwanja

¹⁵ Nake mūraika wa mūgwanja akīhuha karumbeta gake, nakuo gūkīgīa na mīgambo mīnene kūu igūrū, nayo īkiuga atīrī:

“Ūthamaki wa thī nīūtuīkīte ūthamaki wa Mwathani witū, o na Kristū wake,
nake egūtūūra athamakaga nginya tene na tene.”

¹⁶ Nao athuuri arīa mīrongo īrī na ana, arīa maaikarīire itī ciao cia ūnene mbere ya Ngai, magīturumithia mothiū mao thī makīhooya Ngai,

¹⁷ makiuga atīrī:

“Nīt wagūcookeria ngaatho, Mwathani Ngai, Wee Mwene-Hinya-Wothe,

o Wee ūrī ho, na nowe warī ho,
tondū nīwoete hinya waku mūnene,
ūkambīrīria gūthamaka.

¹⁸ Ndūrīrī nacio nīciarakarīre;
namo mang’ūrī maku nīmakinyīte.

Hīndī nīnginyu ya andū arīa akuū gūtuīrwo ciira,
o na ya kūhe anabii, ndungata ciaku, iheo,

hamwe na arīa aamūre, na arīa metīgīrīte rītwa rīaku,
arīa anini na anene,

o na ya kwananga arīa manangaga thī.”

¹⁹ Ningī hekarū ya Ngai kūu igūrū ikīhingūrwo, na thīnī wa hekarū yake gūkīoneka ithandūkū rīrīa rīa kīrīkanīro gīake.† Nakuo gūkīgīa na heni, na marurumī, na ngwa, na gīthingithia, na mbura nene ya mbembe.

12*Mūndū-wa-Nja na Ndamathia*

¹ Ningī kūu igūrū gūkīoneka ūrirū mūnene wa kūgeganīa: gūkīoneka mūndū-wa-nja wehumbīte rīūa, agacooka agakīnya mweri na magūrū, na agekīra thūmbī ya njata ikūmi na igīrī mūtwe.

² Aarī na nda, na nīakayaga nī ruo tondū aarī hakuhī kūheo mwana.

³ Ningī gūkīoneka ūrirū ūngī kūu igūrū na atīrī: nī ndamathia nene* yarī ndune, na yarī na ciongo mūgwanja, na hīa ikūmi, na thūmbī mūgwanja ciongo-inī ciayo.

⁴ Naguo mūting’oe wayo ūkīhaata gīcunjī gīa ithatū kīa njata cia igūrū na īgīcirekania thī. Ndamathia īyo ikīrūgama mbere ya mūndū-wa-nja ūcio warī hakuhī kūheo mwana, nīguo itambuure mwana ūcio aaciarwo o ūguo.

⁵ Nake mūndū-wa-nja ūcio akīgīa mwana wa kahī, ūrīa ūgaathaga ndūrīrī ciothe na rūthanju rwa kīgera. Nake mwana ūcio akīhurio, agītwarwo igūrū gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai.

⁶ Mūndū-wa-nja ūcio akīūrīra werū-inī, handū harīa aathon-dekeirwo nī Ngai, harīa aarī amenyererwo handū ha ihinda rīa matukū 1,260.

† **11:19** Ithandūkū rīa kīrīkanīro kūu igūrū nīkuonania atī Ngai nī mwīhokeku na nīahingagīria andū ciiranīro ciake nao. * **12:3** Kīrīkanīro-inī ndamathia cionanagia thū cia Ngai na cia andū a Isīraeli.

7 Na rīrī, kūu igūrū gūkīgīa mbaara. Mikaeli† na araika ake makīrūa na ndamathia ūyo, nayo ndamathia na araika ayo makīrūa nao.

8 No ndamathia ndīarī na hinya wa kūigana, nayo hamwe na araika ayo makīaga ūikaro kūu igūrū.

9 Nayo ndamathia ūyo nene ikīnyugutwo thī, na nīyo nyoka īrīa ya tene, o īrīa īitagwo mūcukani, na īgeetwo Shaitani, īrīa īhītithagia andū a thī yothe. Nayo ikīnyugutwo thī hamwe na araika ayo.

10 Ningī ngīcooka ngīigua mūgambo mūnene kūu igūrū, ūkiuga atīrī:

“Rīu ūhonokio nī mūkinyu, na ūhoti, na ūthamaki wa Ngai witū,
o na wathani wa Kristū wake.

Nīgūkorwo ūrīa ūcuukaga ariū na aarī a Ithe witū,
ūrīa ūmacuukaga mbere ya Ngai mūthenya na ūtukū,
nīaharūrūkītio thī.

11 Nao nīmamūtoorie
na ūndū wa thakame ya Gatūrūme,
o na nī ūndū wa kiugo kīa ūira wao;
na matiigana kwenda kūhonokia mīoyo yao,
o na maatuīka a gūkua.

12 Nī ūndū ūcio, kenai inyuī igūrū,
o na inyuī arīa mūtūūraga kuo!
No kaī thī na iria rīrīa inene irī na haaro-ī,
tondū mūcukani nīaikūrūkīte kūrī inyuī!

Nake aiyūrītwo nī marūrū manene,
tondū nīoī atī ihinda rīake rīrīa rītigaire nī inyinyi.”

13 Rīrīa ndamathia ūyo yoonire atī nīyanyugutwo thī, ikīambīrīria kūnyariira mūndū-wa-nja ūcio waagīite mwana wa kahī.

14 Nake mūndū-wa-nja ūcio akīheo mathagu meerī ma nderi īrīa nene nīgeetha ombūke athī werū-inī handū harīa aathondekeirwo, harīa aarī amenyererwo kwa ihinda, na kwa mahinda na nuthu ya ihinda, harīa atangīakinyīrirwo nī nyoka ūyo.

15 Nayo nyoka ūyo ikīhorora maai kuuma kanua kayo o ta rūūī, nīgeetha ikīnyīrie mūndū-wa-nja ūcio, itūme atwarwo nī kīguū kīu.

16 No thī nayo īgīteithīrīria mūndū-wa-nja ūcio na ūndū wa gwathamia kanua kayo, nayo ikīmeria rūūī rūu rwahororetwo nī ndamathia ūyo kuuma kanua kayo.

17 Hīndī ūyo ndamathia ūyo ikīrakarīra mūndū-wa-nja ūcio mūno, nayo īgīthīī kūrūa na ciana iria ingī ciake, na nīo andū arīa maathīkagīra maathani ma Ngai, na makagwatīria ūira wa Jesū.

13

1 Nayo ndamathia ūyo ikīrūgama hūgūrūrū-inī cia iria.

Nyamū kuuma Iria rīrīa Inene

Ningī ngīcooka ngīona nyamū ikīuma iria thīinī. Nyamū ūyo yarī na hīa ikūmi, na mītwe mūgwanja, na hīa-inī ciayo yarī na thūmbī ikūmi, na o mūtwe wayo warī na rīitwa rīa kūrūma Ngai.

2 Nyamū ūyo ndonire yahaanaga ta ngarī, no magūrū mayo maatarīī ta ma nduba, nako kanua kayo kahaanaga ta ka mūrūūthi. Nayo

† 12:7 Mikaeli nīwe mūraika ūrīa mūnene ūrīa ūgitagīra andū a Isiraēli, na nīwe ūkaamahonokia mūnyamaro-inī ya mūthia.

ndamathia ĩyo ĩkĩhe nyamũ ĩyo hinya wayo na gĩtĩ kĩayo kĩa ũnene o na wathani mũnene.

³ Mũtwe ũmwe wa nyamũ ĩyo wonekaga ta waringĩtwo iringa rĩa kũrago, no iringa rĩu rĩa kũrago nĩrĩahonete. Nayo thĩ yothe nĩyagegete na ĩkĩrũmĩrĩra nyamũ ĩyo.

⁴ Nao andũ magĩkĩhooya ndamathia ĩyo tondũ nĩyaheete nyamũ ĩyo ũhoti wayo, o na makĩhooya nyamũ ĩyo, na makooragia atĩrĩ, “Nũũ ũtariĩ ta nyamũ ĩno? Nũũ ũngĩmũkĩrĩra, arũe nayo?”

⁵ Nayo nyamũ ĩyo ĩkĩheo kanua ga kwaria ciugo cia mwĩtũo na cia kũruma Ngai, na ĩkĩheo ihinda rĩa gwathana rĩa mĩeri mĩrongo ĩna na ĩrĩ.

⁶ Nyamũ ĩyo ĩgĩtumũra kanua ĩrume Ngai, na ĩcambie rĩitwa rĩake, na gĩkaro gĩake, o na arĩa matũũraga kũu igũrũ.

⁷ Nĩyaheirwo hinya nĩguo ĩrũe na arĩa aamũre na ĩmatorie. Na ĩkĩheo wathani igũrũ rĩa mĩhĩrĩga yothe, na andũ a iruka ciothe, na thiomĩ ciothe, o na ndũrĩrĩ ciothe.

⁸ Nao andũ othe arĩa matũũraga gũkũ thĩ kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo, arĩa othe marĩitwa mao matarĩ maandĩke ibuku-inĩ rĩa muoyo rĩa Gatũrũme karĩa gaathĩnjirwo, makĩinamĩrĩra nyamũ ĩyo mamĩhoee.

⁹ Mũndũ ũrĩa ũrĩ na gũtũ nĩakĩgue.

¹⁰ Mũndũ o wothe angĩkorwo nĩ wa gũtahwo, nĩegũtahwo athĩ.

Mũndũ o wothe angĩkorwo nĩ wa kũuragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, ndarĩ hĩndĩ atakooragwo na rũhiũ.

Ūguo nĩkuonania atĩ andũ arĩa aamũre nĩmabataire gũkirĩrĩria, na marĩ na wĩtikio.

Nyamũ kuuma na Thĩ

¹¹ Ngĩcooka ngĩona nyamũ ĩngĩ, ĩkiuma na thĩ. Nyamũ ĩyo yarĩ na hĩa igĩrĩ ta cia gatũrũme, no yaaragia ta ndamathia.

¹² Nyamũ ĩyo ĩgĩathana na ũhoti wothe wa nyamũ ĩrĩa ya mbere ithenya rĩayo, ĩgĩtũma thĩ na arĩa othe matũũraga kuo mahooyage nyamũ ĩyo ya mbere, o ĩyo yahonete iringa rĩayo rĩa kũrago.

¹³ Nayo ĩkĩringa ciamā nene na morirũ, o na ĩgĩtũma mwaki ũikũrũke uume igũrũ ũũke thĩ andũ makĩonaga.

¹⁴ Tondũ wa morirũ macio nĩyaheirwo hinya wa kũringa ciamā ithenya rĩa nyamũ ĩyo ya mbere, ĩkĩheenia andũ arĩa matũire thĩ. Ningĩ ĩgĩatha andũ mathondeke mũhianano nĩ ũndũ wa gũtũia nyamũ ĩyo, yagurarĩtio na rũhiũ rwa njora no yarĩ o muoyo.

¹⁵ Nĩyaheirwo hinya wa kũhe mũhianano ũcio wa nyamũ ĩyo ya mbere mĩhũmũ, nĩguo ũhote kwaria, na ũtũme arĩa othe maaregete kũhooya mũhianano ũcio wa nyamũ ĩyo mooragwo.

¹⁶ Ningĩ nĩyaathire andũ othe na hinya, arĩa anini na arĩa anene, arĩa itonga na arĩa athĩni, arĩa meyathĩte na arĩa ngombo, o mũndũ ekĩrwo rũuri guoko gwake kwa ũrĩo kana thiithi-inĩ wake,

¹⁷ nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũngĩendia kana agũre, atarĩ na rũuri rũu, na nĩruo rĩitwa rĩa nyamũ ĩyo, kana namba ya rĩitwa rĩayo.

¹⁸ Ūndũ ũyũ nĩubataire ũũgĩ. Mũndũ o wothe angĩkorwo arĩ na ũmenyo-rĩ, nĩeke ithabu rĩa namba ya nyamũ ĩyo, nĩgũkorwo nĩ namba ya mũndũ. Nayo namba yake nĩ 666.

14

Gatūrūme na Andū 144,000

¹ Ngīcooka ngīrora, na nī ngīona Gatūrūme arūgamīte Kīrīma-inī gīa Zayuni, arī na andū 144,000 arīa maandīkītwa rītwa rīake na rītwa rīa Ithe mothiū-inī mao.

² Ningī ngīgua mūgambo uumīte igūrū ūtariī ta mūhūyūko wa maaī maratherera na ningī ta mūrurumo wa ngwa. Mūgambo ūcio ndaiguire watariī ta wa aini a inanda cia mūgeeto makīna na inanda ciao.

³ Nao makīna rwīmbo rwerū marī mbere ya gītī kīa ūnene, na marī mbere ya ciūmbe iria inya irī muoyo, na athuuri. Gūtariī mūdū ūngīahotire kwīruta rwīmbo rūu tīga o acio 144,000 arīa maakūrītwa kuuma thī.

⁴ Acio nī arīa mateethūkītie na andū-a-nja, nīgūkorwo nīmeigīte marī atheru. Nao maarūmagīrīra Gatūrūme o kūrīa goothe aathiaga. Nīo maagūrīrwo kuuma kūrī andū, na makīrutwo marī maciaro ma mbere kūrī Ngai o na kūrī Gatūrūme.

⁵ Matirī hīndī marī maheenania; o na matirī ūcuuke.

Araika Atatū

⁶ Ningī ngīona mūraika ūngī oombūkīte rīera-inī, nake aarī na Ūhoro-ūrīa-Mwega wa tene na tene wa kūhunjīria andū arīa matūūruga thī, ūguo nī kuuga ndūrīrī ciothe, na mīhīrīga yothe, na thiomi ciothe, na andū othe.

⁷ Nake akiuga na mūgambo mūnene atīrī, “Mwītīgīrei Ngai na mūmūgooce we, tondū ihinda rīake rīa gūtua ciira nūikinyu. Mūhooei ūrīa wombire igūrū, na thī, na iria rīrīa inene, na ithima cia maaī.”

⁸ Nake mūraika wa keerī akiuga atīrī, “Nīrīgūu! Itūūra rīrīa inene rīa Babuloni* nīrīgūu, rīrīa rīanyuithirie ndūrīrī ciothe ndibei rīrīa ya maūdū mooru ma ūtharia warīo.”

⁹ Ningī mūraika wa gatatū akīmarūmīrīra, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Mūdū o wothe angīhooya nyamū ūyo na mūhiano wayo, na ekīrwo rūūrī rwayo thiithi kana guoko-rī,

¹⁰ o nake nīakanyua ndibei ūyo ya marakara ma Ngai, rīrīa ūtīrīrīrwo gīkombe-inī kīa mang’ūrī make ūtatukanītio na kīndū. Nake nīakanyariirwo na mwaki wa ūbiriti mbere ya araika arīa atheru na mbere ya Gatūrūme.

¹¹ Nayo ndogo ya kīnyariirīko kīao igūtūūra yambataga nginya tene na tene. Gūtīrī kīhurūko mūthenya kana ūtukū kūrī arīa mahooyaga nyamū ūyo na mūhiano wayo, kana kūrī mūdū o wothe ūrīa wīkīrītwa rūūrī rwa rītwa rīayo.”

¹² Haha nīhabataire ūkīrīrīria harī andū arīa aamūre, o arīa maathīkagīra Maathani ma Ngai, na magatūūra marī ehokeku harī Jesū.

¹³ Ngīcooka ngīgua mūgambo woima igūrū ūkiuga atīrī, “Andīka atīrī: Kūrīathimwo-rī, nī andū arīa akuū, arīa makuīte marī thīnī wa Mwathani kuuma rīu.”

Nake Roho ekuuga atīrī, “Ī, nīguo makīhurūke mawīra mao maritū, nīgūkorwo cīko ciao iria maneeke nīkamoima thuutha.”

* **14:8** Itūūra rīrīa inene rīa “Babuloni” haha rīciiragīrio nī itūūra rīa Roma, na rīkarūgamīrīra ūhoro wa gūkīrīra Ngai na andū ake.

Thĩ Kūgethwo

¹⁴ Ningĩ ngĩrora, ngĩona hau mbere yakwa haarĩ na itu rĩerũ, na itu rĩu nĩrĩakarĩrwo nĩ mũndũ “wahaanaga ta mũrũ wa mũndũ” arĩ na thũmbĩ ya thahabu mũtwe, na arĩ na rũhiũ rũũgĩ rwa kūgetha guoko-inĩ gwake.

¹⁵ Nake mũraika ũngĩ akiuma thĩinĩ wa hekarũ, agĩta mũndũ ũcio waikarĩire itu na mũgambo mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya rũhiũ rũu rwa kūgetha, ũgethe, tondũ ihinda rĩa kūgetha nĩkinyu, nĩgũkorwo magetha ma thĩ nĩ makũrũ.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio waikarĩire itu akĩhiũrĩria rũhiũ rwake thĩ, nayo thĩ ikĩgethwo.

¹⁷ Nake mũraika ũngĩ akiuma thĩinĩ wa hekarũ kũu igũrũ, o nake arĩ na rũhiũ rũũgĩ rwa kūgetha.

¹⁸ Na mũraika ũngĩ, ũrĩa wathaga mwaki, akiuma kĩgongona-inĩ, agĩta ũcio warĩ na rũhiũ rũũgĩ rwa kūgetha na mũgambo mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya rũhiũ rũu rwaku rũũgĩ rwa kūgetha, na ũcookanĩrĩrie imanjĩka cia thabibũ kuuma harĩ mũthabibũ ũrĩa wa thĩ tondũ thabibũ ciayo nĩ njĩru.”

¹⁹ Nake mũraika ũcio akĩhiũrĩria rũhiũ rwake thĩ, agĩcookereria thabibũ ciayo, na agĩcooka agĩciikia kĩhĩhĩro-inĩ kĩrĩa kĩnene kĩa mang’ũrĩ ma Ngai.†

²⁰ Nacio ikĩrangĩrĩrio kĩhĩhĩro-inĩ kĩrĩa kĩarĩ nja ya itũũra inene, nayo thakame igĩtherera yumĩte kĩhĩhĩro-inĩ, igĩkinya handũ ha itĩĩna rĩa mairũ ta igana rĩa mĩrongo ĩnana,‡ na ikĩambata o nginya igĩkinya mĩkwa-inĩ ĩrĩa yohaga mbarathi tũnua.

15*Araika Mũgwanja Me na Mĩthiro Mũgwanja*

¹ Ngĩcooka ngĩona ũrirũ ũngĩ mũnene na wa kūgegania kũu igũrũ: ndonire araika mũgwanja makuuĩte mĩthiro mũgwanja ya mũthia. Mĩthiro iyo niyo yarĩ ya kũrikĩrĩria mang’ũrĩ ma Ngai.

² Ngĩcooka ngĩona kĩndũ kĩaahaanaga ta iria rĩa gĩcicio gĩtukanĩtio na mwaki, na ngĩcooka ngĩona arĩa maatooretie nyamũ ĩrĩa na mũhiano wayo, na namba ya rĩitwa rĩayo, marũgamĩte rũtere-inĩ rwa iria rĩu. Nao maanyiĩtite inanda cia mũgeeto iria maaheetwo nĩ Ngai,

³ nao maainaga rwĩmbo rwa Musa ũrĩa ndungata ya Ngai,* na rwĩmbo rwa Gatũrũme, makoiga atĩrĩ:

“Maũndũ maku marĩa wĩkĩte nĩ manene na ma kūgegania,

Wee Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

Njĩra ciaku nĩ cia kĩhooto na nĩ cia ma,

Wee Mũthamaki wa mĩndĩ na mĩndĩ.

⁴ Nũũ ũtangĩgwĩtigĩra,

na agoocithie rĩitwa rĩaku, wee Mwathani?

Nĩgũkorwo Wee wiki niwe Mũtheru.

Ndũrĩrĩ ciothe nĩigooka ihooe irĩ mbere yaku,

nĩgũkorwo ciiko ciaku cia ũthingu nĩiguũrĩtio.”

† **14:19** Ihĩhĩro thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ rĩaragia ũhoro wa kūhingio kwa marakara ma Ngai. ‡ **14:20** nĩ ta kilomita magana matatũ. * **15:3** Rwĩmbo rwa Musa rwainagwo mũthenya wa Thabatũ hwaĩ-inĩ thĩinĩ wa thunagogi gũkũngũira gũkũrwo kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

⁵ Thuutha wa maündũ macio nĩndarorire, na ngĩona hekarũ kũu igũrũ, ĩrĩa arĩ hema nyamũre ya Ũira, nayo ikĩhingũrwo.

⁶ Nao araika mũgwanja arĩa maarĩ na mĩthiro ĩrĩa mũgwanja makiuma kũu thĩinĩ wa hekarũ ĩyo. Nao meehumbĩte nguo cia gatani ĩrĩa theru yahenagia, na makeyoha mĩcibi ya thahabu ithũri-inĩ ciao.

⁷ Hĩndĩ ĩyo kũmbe kĩmwe gĩa ciũmbe iria irĩ muoyo-rĩ, gĩkĩnengera araika acio mũgwanja mbakũri mũgwanja cia thahabu, ciyũrĩtio mang'ũrĩ ma Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo tene na tene.

⁸ Nayo hekarũ ikĩiyũra ndogo yumĩte riiri-inĩ wa Ngai na thĩinĩ wa hinya wake, na gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire gũtoonya hekarũ ĩyo nginya mĩthiro ĩyo mũgwanja ya araika acio mũgwanja ĩrĩkĩrĩre.

16

Mbakũri Mũgwanja cia Mang'ũrĩ ma Ngai

¹ Ningĩ ngĩigua mũgambo mũnene ũkiuma thĩinĩ wa hekarũ, naguo ũkĩira araika acio mũgwanja atĩrĩ, "Thĩi, mũkonorerie thĩ mbakũri icio mũgwanja cia mang'ũrĩ ma Ngai."

² Nake mũraika wa mbere agĩthĩ akĩonoreria mbakũri yake thĩ, nacio ironda njũru mũno irĩ ruo ikĩgĩa andũ arĩa maarĩ na rũũri rwa nyamũ ĩyo, na arĩa maahooyaga mũhiano wayo.

³ Nake mũraika wa keerĩ akĩonoreria mbakũri yake iria-inĩ rĩrĩa inene, narĩo iria rĩu rikĩgarũrũka rĩgĩtuĩka ta thakame ya mũndũ mũkuũ, nakĩo kĩndũ o gĩothe kĩarĩ muoyo iria-inĩ rĩu gĩgĩkua.

⁴ Ningĩ mũraika wa gatatũ akĩonoreria mbakũri yake njũũ-inĩ na ithima-inĩ cia maaĩ, nacio igĩtuĩka thakame.

⁵ Ngĩcooka ngĩigua mũraika ũrĩa wathaga maaĩ akiuga atĩrĩ:
"Wee ũrĩ na kĩhooto ũgĩtua matũiro maya,

Wee ũrĩa ũrĩ ho, na nowe warĩ ho, o Wee Mũtheru,
tondũ wa gũtua ciira ũguo;

⁶ nĩgũkorwo nĩmaitĩte thakame ya andũ aku aamũre, na ya anabii,
nawe nĩũmaheete thakame manyue ta ũrĩa magĩrĩrwo."

⁷ Na ngĩigua kĩgongona gĩacookia atĩrĩ:

"Ĩĩ nĩguo, Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
matũiro maku nĩ ma ma, na nĩ ma kĩhooto."

⁸ Nake mũraika wa kana akĩonoreria mbakũri yake riũa-inĩ, narĩo riũa rikĩheo hinya wa gũcina andũ na mwaki.

⁹ Andũ magĩcinwo nĩ ũrugarĩ ũcio mũnene, nao magakĩrumaga rĩitwa rĩa Ngai ũcio warĩ na hinya wa gwatha mĩthiro ĩyo, no matiigana kwĩrira mamũgooce.

¹⁰ Mũraika wa gatano akĩonoreria mbakũri yake gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa nyamũ ĩrĩa, naguo ũthamaki wayo ũkĩiyũra nduma. Nao andũ makĩrũma nĩmĩ nĩ ũndũ wa ruo,

¹¹ na makĩruma Ngai wa igũrũ nĩ ũndũ wa ruo rũrĩa maiguaga na nĩ ũndũ wa ironda iria maarĩ nacio, no matiigana kwĩrira nĩ ũndũ wa maündũ marĩa meekĩte.

¹² Nake mũraika wa gatandatũ akĩonoreria mbakũri yake rũũ-inĩ rũrĩa rũnene rwa Farati, namo maaĩ maruo makĩhwa nĩguo athamaki a kuuma mwena wa Irathĩro mathondekerwo njĩra.

¹³ Ngĩcooka ngĩona maroho matatũ mooru maahaanaga ta ciūra;* namo moimire kanua ka ndamathia, na makiuma kanua ka nyamũ ĩrĩa, na kanua-inĩ ka mūnabii ũrĩa wa maheeni.

¹⁴ Namo nĩmo maarĩ maroho ma ndaimono marĩa maringaga ciamu, namo mathiiga kũrĩ athamaki a thĩ yothe, nĩguo mamacookanĩrĩrie nĩ ũndũ wa mbaara ĩrĩa ĩkaarũo mũthenya ũcio mūnene wa Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁵ “Na rĩrĩ, ngũũka o ta mũici! Kũrathimwo-rĩ, nĩ mūndũ ũrĩa ũikaraga eigũite na agaikara ahaarĩrie nguo ciake, nĩgeetha ndakanæ gũthii njaga, nake aconorithio.”

¹⁶ Namo maroho macio magĩcookanĩrĩria athamaki handũ harĩa hetagwo na Kĩhibirania, Arimagedoni.

¹⁷ Nake mũraika wa mũgwanja akĩonoreria mbakũri yake rĩera-inĩ, na rĩrĩ, hekarũ thĩinĩ gũkiuma mũgambo mūnene uumite gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene, ũkiuga atĩrĩ, “Ūhoru ũcio nĩwarũka!”

¹⁸ Gũgĩcooka gũkĩgĩa heni, na marurumĩ, na ngwa o na gĩthingithia kĩnene. Gũtirĩ kwagĩa gĩthingithia kĩngĩ kĩnene ta kũu kuuma rĩria thĩ kwagĩre andũ, nĩ ũrĩa gĩthingithia kũ kĩarĩ kĩnene mũno.

¹⁹ Narĩo itũũra rĩria inene rĩgĩatũkana njatũ ithatũ, namo matũũra ma ndũrĩrĩ makĩmomoka. Nake Ngai akĩririkana Babuloni itũũra rĩria inene, na akĩrĩhe gĩkombe kĩa iyũrĩtio ndibei ya ũrũrũ wa mang’ũrĩ make.

²⁰ Nacio icigĩrĩra ikĩũra ciothe, nacio irĩma ikĩaga gũcooka kuoneka.

²¹ Namo mahiga manene ma mbura ya mbembe, ma ũritũ wa ta kilo mĩrongo ĩtano o ihiga, makĩgwĩra andũ. Nao makĩruma Ngai nĩ ũndũ wa mũthiro ũcio wa mahiga ma mbura ya mbembe, tondũ mũthiro ũcio warĩ wa kũmakania mũno.

17

Mūndũ-wa-nja Igũrũ rĩa Nyamũ

¹ Nake mũraika ũmwe wa araika acio mũgwanja, maarĩ na mbakũri mũgwanja agĩũka, akĩnjũra atĩrĩ, “Ūka, nguonie iherithia rĩa mũmaraya ũrĩa mūnene, ũrĩa ũikarĩte igũrũ rĩa maaĩ maingĩ.

² Na nĩwe athamaki a thĩ maatharirie nake, na andũ arĩa matũũraga thĩ makarĩio nĩ ndibei ya ũtharia wake.”

³ Ningĩ mũraika ũcio akĩnjoya ndĩ thĩinĩ wa Roho, akĩndwara werũ-inĩ. Ndĩ kũu werũ-inĩ ngĩona mūndũ-wa-nja aikarĩire nyamũ yarĩ ndune ta gakarakũ, na yayiũrĩtwo nĩ marĩtwa ma kũruma Ngai mwĩrĩ wayo, na yarĩ na ciongo mũgwanja na hĩa ikũmi.

⁴ Mūndũ-wa-nja ũcio ehumbĩte nguo cia rangi wa ndathi na mūtune, na akegemia na thahabu, na tũhiga twa goro, o na ruru. Guoko-inĩ gwake nĩanyiitĩte gĩkombe gĩa thahabu kũiyũrĩtio maũndũ marĩ magigi, na ciiko cia ũtharia wake.

⁵ Thiithi-inĩ wake aandĩkwo rĩtwa atĩrĩ:

KĪRIGA
BABULONI ŪRĪA MŪNENE,
NYINA WA MARAYA,

* **16:13** Alawii 11:10 rĩandĩkitwo ciūra irĩ mũtaratara-inĩ wa nyamũ iria irĩ thaahu; ciugo ici cionanagia maheeni marĩa makaahunjio matukũ ma marigĩrĩrio kũhĩngĩca andũ nĩguo meetĩkĩre na marũmĩrĩre wiki naai na ũremi.

NA WA MAŪNDŪ MOTHE MARĪA MARĪ MAGIGI
MA THĪ.

⁶ Nĩndonire atĩ mũndũ-wa-nja ũcio aarĩ mūrĩũ, akarĩio nĩ thakame ya andũ arĩa aamũre, o na thakame ya andũ arĩa maarĩ aira a Jesũ.

Na rĩria ndaamuonire, ngĩgega mũno.

⁷ Nake mũraika ũcio akĩnjũuria atĩrĩ: “Wagegio nĩ kĩĩ? Nĩngũgũtaarĩria hitho ya mũndũ-wa-nja ũcio na ya nyamũ ĩyo ahaicĩte, ĩyo ĩrĩ na ciongo mũgwanja na hĩa ikũmi.

⁸ Nyamũ ĩyo wonire yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, na ĩrĩ hakuhi kuuma Irima-rĩria-Rĩtarĩ-Gĩturi ĩthĩ ĩkaanangwo. Nao andũ arĩa matũũraga thĩ, arĩa marĩtwa mao mataandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa muoyo kuuma rĩria thĩ yombirwo nĩmakagega mona nyamũ ĩyo, tondũ hĩndĩ ĩmwe yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, no nĩrĩũka.

⁹ “Ūndũ ũyũ ũkwenda gwĩciirio na ũũgĩ. Ciongo icio mũgwanja nĩ irĩma mũgwanja iria ciikarĩrwo nĩ mũndũ-wa-nja ũcio.

¹⁰ Ningĩ nĩ athamaki mũgwanja. Atano nĩmeherete, ũmwe arĩ ho, na ũrĩa ũngĩ ndarĩ arooka; no ooka-rĩ, no nginya aikare o kahinda kanini.

¹¹ Nyamũ ĩria yarĩ kuo, na rĩu ndĩrĩ ho, nĩyo mũthamaki wa kanana. We nĩ ũmwe wa acio mũgwanja, na rĩu erekeire kwanangwo.

¹² “Hĩa icio ikũmi wonire nĩ athamaki ikũmi arĩa mataahetwo ũthamaki, no nĩmakaheo wathani ta athamaki maathane ĩthaa rĩmwe hamwe na nyamũ ĩyo.

¹³ Marĩ na muoroto ũmwe, na nĩmakaheana ũhoti na wathani wao kũrĩ nyamũ ĩyo.

¹⁴ Nao nĩmakarũa na Gatũrũme, no Gatũrũme nĩakamatooria tondũ niwe Mwathani wa aathani, na Mũthamaki wa athamaki, na andũ arĩa agaakorwo hamwe nao nĩ arũmirĩri ake arĩa metĩtwo, na magathuurwo, na nĩ ehokeku.”

¹⁵ Ningĩ mũraika ũcio akĩnjũra atĩrĩ, “Maaĩ macio wonire hau mũmaraya ũcio aikarĩte nĩ iruka cia andũ, na irĩndĩ, na ndũrĩrĩ, na thĩjomi.

¹⁶ Nayo nyamũ ĩyo wonire, na hĩa icio ikũmi nĩgũthũũra ĩgaathũũra mũmaraya ũcio. Nacio nĩikamwananga na ĩmũtĩge arĩ njaga; nĩikaarĩ nyama ciake, na imũcine na mwaki.

¹⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩekĩrĩte ngoro-inĩ ciao rĩciiria rĩa kũhingia muoroto wake na ũndũ wa kũiguanĩra mahe nyamũ ĩyo hinya wao wa gwathana, nginya ciugo cia Ngai ihinge.

¹⁸ Mũndũ-wa-nja ũcio wonire niwe itũũra rĩrĩa inene rĩrĩa rĩathaga athamaki a thĩ.”

18

Kũgũa kwa Babuloni

¹ Thuutha wa maũndũ macio nĩndonire mũraika ũngĩ agĩikũrũka oimĩte igũrũ arĩ na ũhoti mũnene mũno, nayo thĩ ĩkĩarĩrwo nĩ ũkengi wake.

² Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ: “Nĩrĩgũu! Babuloni itũũra rĩrĩa inene-rĩ, nĩrĩgwĩte!

Nĩrĩtuĩkĩte gĩikaro kĩa ndaimono, na rĩgatuĩka gĩtũũro gĩa gũthaakĩrwo nĩ ngoma o yothe thũku, rĩgatuĩka gĩtũũro kĩa nyoni ciothe iria irĩ thaahu na thũũre.

3 Nīgūkorwo ndūrīrī ciothe nīnyuīte
 ndibeī īrīa ya maūndū mooru ya ūtharia wake.
 Nao athamaki a thī nīmatharirie nake,
 nao onjorithia a thī magītongio nī mūtūūrīre wake wa mīago
 mīkīru.”

4 Ningī ngūigua mūgambo ūngī uumīte igūrū ūkiuga atīrī:
 “Inyuī andū akwa, umai kūrī we,
 nīgeetha mūtikagwatanīre na mehia make,
 na nīguo mūtikae kwamūkīra mīthiro yake;

5 nīgūkorwo mehia make nīmeiganīrīire magakinya o igūrū,
 nake Ngai nīaririkanīte mawaganu make.

6 Mūheeī o ta ūrīa araheanaga;
 mūrīhei maita meerī ma ūrīa ekīte.
 Gīkombe kīrīa aramūringagīria-rī, mūringīrieī kīo maita meerī.

7 Mūnyamarieī, na mūmūhe kīeha
 kīiganaine na mwīgaatho na mwūkīrīro wake.

Ngoro-inī yake erahaga, akoiga atīrī,
 ‘Nīī njikaraga ta mūthamaki-mūndū-wa-nja;
 ndirī mūtumia wa ndigwa, na ndirī hīndī ngaacakaya.’

8 Nī ūndū ūcio, mīthiro yake nīkamūkinīrīra mūthenya o ro ūmwe:
 nayo nī gīkuū, na macakaya, o na ng’aragu.

Agaacinwo na mwaki,
 nīgūkorwo Mwathani Ngai ūrīa ūmūtūūrīire ciira arī hinya.

9 “Rīrīa athamaki a thī arīa maatharagia nake na makagwatanīra
 nake mīago-inī yake makoona ndogo yake akīhīa-rī, nīmakamūrīrīra
 na mamūcakaīre.

10 Nao makaarūgama haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko
 gīake, nao marīre, makiugaga atīrī:

“ ‘Īya-ī! Īya-ī, wee itūūra inene,
 wee Babuloni, itūūra rīa hinya!

Ituīro rīaku rīrī gūkinya ithaa-inī o rīmwe!’

11 “Onjoria a thī nīmakamūrīrīra na mamūcakaīre, tondū gūtīrī
 mūndū ūgaacooka kūgūra indo ciao rīngī:

12 indo cia thahabu, na betha, na mahiga ma goro, na ruru; ningī
 mataama ma gatani īrīa njega, na marīa ma rangi wa ndathi, na marīa
 ma hariri, na mataama marīa matune ta gakarakū; ningī mīthemba
 yothe ya mīti īrīa mīnungi wega, na indo cia mīthemba yothe iria
 ithondeketwo na mīguongo, na mbaū cia goro, na gīcango, na kīgera,
 na mahiga mathaka ma nyaigī;

13 ningī mīrigo ya ndarathini na iriki, na ya ūbumba, na maguta
 marīa manungi wega, na ūbani, na ya ndibeī na maguta ma ndamaiyū,
 na ya mūtu ūrīa mūhinyu mūno, o na ngano; ningī ng’ombe na
 ng’ondu; o na mbarathi na makaari; nginya ngombo o na mīoyo ya
 andū o nayo.

14 “Nao nīmakoiga atīrī, ‘Itunda rīrīa weriragīria nīrīkwehereire.
 Ūtonga waku wothe o na ūkengi waku nīithirīte, na gūtīrī hīndī
 igaacooka kuoneka o na rī.’

15 Onjoria arīa meendagia indo icio na magītonga kuuma kūrī we-
 rī, makaarūgama o haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake.
 Nīmakarīra, na macakae,

16 na maanīrīre, moige atīrī:

“ Īiya-ī! Īiya-ī! Wee itūūra inene,
wee wihumbīte nguo cia taama wa gatani ĩrĩa njega,
na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū,
na ūkegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na ruru!

17 Ūtonga ūcio mūnene ūguo nīwanangwo ithaa-inĩ o rīmwe!’

“Anene othe a marikabu cia iria-inĩ, na arĩa othe mathiiga na marikabu, atwarithia a marikabu, na arĩa othe marutaga wĩra kũu iria-inĩ rĩrĩa inene, makaarũgama o haraaya.

18 Rĩrĩa makoona ndogo ya itūūra rĩu rĩkĩhĩa-rĩ, nĩmakanĩrĩra moige atĩrĩ, ‘Kũrĩ kwagĩa itūūra rĩngĩ inene ta itūūra rĩrĩ?’

19 Nao nĩmakehurĩria rũkũngũ mĩtwe o makĩrĩraga na magĩcakayaga, na makae, makiugaga atĩrĩ:

“ Īiya-ī! Īiya-ī, Wee itūūra inene,
kũrĩa arĩa othe ene marikabu cia iria-inĩ inene maatongeire nĩ
ũndũ wa ūtonga warĩo!

Nĩrĩanangwo ithaa-inĩ o rīmwe!

20 Rĩkenere, wee igũrũ!

Kenai inyuĩ andũ arĩa aamũre, na inyuĩ atũmwo, o na inyuĩ
anabii!

Ngai nĩarĩtũrĩre ciira nĩ ūndũ wa ūrĩa rĩamwĩkire.’ ”

21 Ningĩ mũraika ūrĩ hinya akĩoya ihiga rĩaiganaga ta ihiga inene rĩa gĩthĩ, akĩrĩkia thĩnĩ wa iria rĩrĩa inene, akiuga atĩrĩ:

“Ūguo nĩguo itūūra rĩu inene rĩa Babuloni
rĩgaatengemanio thĩ na hinya,
narĩo rĩage gũcooka kuoneka o na rĩ.

22 Nacio nyĩmbo cia ahũuri inanda cia mũgeeto na aini,
na ahuhi a mĩtũrirũ, na ahuhi a coro,
matigacooka kũiguuo thĩnĩ waku o na rĩ.

Gũtirĩ mũruti wa wĩra wa mũthemba o wothe
ũgacooka kuoneka thĩnĩ waku o rĩ.

Mũgambo wa ihiga rĩa gĩthĩ
ndũrĩ hĩndĩ ūgaacooka kũiguuo thĩnĩ waku.

23 Gũtirĩ hĩndĩ ūtheri wa tawa
ũgacooka kwara thĩnĩ waku o na rĩ.

O nago mũgambo wa mũhikania na wa mũhiki
ndũrĩ hĩndĩ ūgaacooka kũiguuo thĩnĩ waku o na rĩ.

Onjoria aku nĩo maarĩ andũ marĩ igweta gũkũ thĩ.

Nacio ndũrĩrĩ ciothe ciahĩtithirio nĩ ūragũri waku.

24 Thĩnĩ wake nĩkuo gwakorirwo thakame ya anabii, na ya andũ arĩa
aamũre,
o na ya arĩa othe manooragĩrwo gũkũ thĩ.”

19

Haleluya!

1 Thuutha wa maũndũ macio ngũigua kĩndũ kĩaigambaga ta mũrurumo wa kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ makĩanĩrĩra kũu igũrũ, makoiga atĩrĩ:

“Haleluya!

Ūhonokio, na riiri, na hinya nĩ cia Ngai witũ,

2 nĩgũkorwo matũiro make ma ciira nĩ ma ma, na nĩ ma kĩhooto.

Tondũ nĩatuĩrĩre mũmaraya ũcio mũnene ciira,
ũcio wathũkirie thĩ na ũtharia wake.
Na nĩamũrĩhĩtie thakame ya ndungata ciake.”

³ Na makĩanĩrĩra o rĩngĩ, makiuga atĩrĩ:

“Haleluya!

Ndogo yake igũtũũra yambataga nginya tene na tene.”

⁴ Nao athuuri arĩa mĩrongo ĩrĩ na ana, na ciũmbe iria inya irĩ muoyo, makĩguĩthia thĩ makĩhooya Ngai, ũrĩa waikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene. Nao makĩanĩrĩra atĩrĩ:

“Ameni, Haleluya!”

⁵ Ningĩ mũgambo ũkiuma gĩtĩ-inĩ kũ kĩa ũnene, ũkiuga atĩrĩ:

“Goocai Ngai witũ,

inyuĩ ndungata ciake inyuothe,

o inyuĩ mũmwĩtigĩrĩte,

arĩa anini na arĩa anene!”

⁶ Ngĩcooka ngĩguwa mũgambo warĩ ta wa kĩrĩndĩ kĩnene mũno, wahaanaga ta mũrurumo wa maaĩ megũtherera na ta mũrurumo mũnene wa ngwa, nago ũkĩanĩrĩra, ũkiuga atĩrĩ:

“Haleluya!

Nĩgũkorwo Mwathani Ngai witũ,

o we Mwene-Hinya-Wothe, nĩarathamaka.

⁷ Nĩtũkenei, na tũcanjamũke,

na tũmũgooce!

Nĩgũkorwo ũhiki wa Gatũrũme nĩmũkinyu,

nake mũhiki wake nĩehaarĩrie.

⁸ Nake mũhiki ũcio akĩheo nguo cia taama ya gatani ĩrĩa njega,

ĩ gũkenga na theru, nĩguo ehumbe.”

(Taama wa gatani ĩrĩa njega nĩguo ciĩko cia ũthingu cia andũ arĩa aamũre.)

⁹ Ningĩ mũraika ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Andĩka atĩrĩ: ‘Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa metĩtwo iruga-inĩ rĩa ũhiki wa Gatũrũme!’ ” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Icio nĩ ciugo cia ma cia Ngai.”

¹⁰ Rĩrĩa ndaiguire ũguo, ngĩgwa magũrũ-inĩ make ndĩmũhooe. No akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩka ũguo! O na nĩ ndĩ ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariũ na aarĩ a thoguo, arĩa magwatĩrie ũira wa Jesũ. Hooya Ngai arĩ we! Nĩgũkorwo ũira wa Jesũ nĩguo roho wa ũrathi.”

Mũndũ Ũhaicĩte Mbarathi Njerũ

¹¹ Ningĩ nĩndonire igũrũ rĩhingũkĩte na hau mbere yakwa haarĩ na mbarathi njerũ, nake ũrĩa wamĩhaicĩte etagwo Mwĩhokeku na Wama. Nake atuuaga ciira, na akarũa mbaara arũmĩtie kĩhooito.

¹² Namo maito make mahaana ta mwaki ũgwakana, na arĩ na thũmbĩ nyingĩ mũtwe. Nĩandĩkĩtwo rĩtwa, rĩtarĩ mũndũ ũngĩ ũrĩũ tiga we wiki.

¹³ Ehumbĩte nguo ĩrĩndĩtwo thakame-inĩ, narĩo rĩtwa rĩake etagwo Kiugo-kĩa-Ngai.

¹⁴ Nacio mbũtũ cia ita cia igũrũ ciamuumĩte thuutha, ihaicĩte mbarathi njerũ na ikehumba nguo cia taama wa gatani ĩrĩa njega, njerũ cua na theru.

¹⁵ Ningĩ kanua-inĩ gake koimĩte rũhiũ rwa njora rũũgĩ rwa kũũraga ndũrĩrĩ naruo. Nake agaaciathaga na rũthanju rwa kĩgera na

arangīrīrie ihihīro rīa ndibei rīa mang'ūrī marūrū ma Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁶ Nguo-inī yake na kīero-inī gīake nīandīkītvo rītwa rīrī:

“MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.”

¹⁷ Ngīcooka ngīona mūraika ūmwe arūgamīte thīnī wa rīua, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, agīta nyoni iria ciarerete rīera-inī, agīciīra atīrī, “Ūkai, mūngane hamwe iruga-inī rīrīa inene rīa Ngai,

¹⁸ nīgeetha mūrīe nyama cia mūrī ya athamaki, na ya anene a mbaara, na ya andū arīa marī hinya, o na nyama cia mbarathi na cia ahaiaci a cio, na nyama cia mūrī ya andū othe arīa eyathi na arīa ngombo, o na arīa anini na arīa anene.”

¹⁹ Ningī ngīona nyamū īrīa, na athamaki a thī, na mbūtū ciao cia ita mecokanīrīrie hamwe nīgeetha marūe na ūcio wahaicīte mbarathi na mbūtū yake ya ita.

²⁰ No rīrī, nyamū īyo ikīnyīitvo, o hamwe na mūnabii ūrīa wa maheeni ūrīa waringaga cīama ithenya rīayo. Na ūndū wa cīama icio nīahīthīthīte andū arīa mekīrītvo rūūrī rwa nyamū īyo na makahooya mūhianano wayo. Nao eerī magīikio icua-inī rīa mwaki wa ūbiriti ūgwakana.

²¹ Arīa maatigaire makīūrāgwo na rūhiū rwa njora ruoimīte kanua ka ūcio wahaicīte mbarathi, nacio nyoni ciothe ikīhūūnīrīra nyama cia mūrī yao.

20

Mīaka Ngiri Īmwe

¹ Ningī ngīona mūraika agīkūrūka oimīte igūrū, arī na kīhingūro kīa Irima-rīrīa-Rītarī-Gīturi, na anyiitīte mūnyororo mūnene guoko-inī gwake.

² Nake akīnyiita ndamathia īrīa, na nīyo nyoka īrīa ya tene, na noyo mūcukani kana Shaitani, akīmīoha mīaka ngiri īmwe.

³ Akīmīikia Irima rīu-Rītarī-Gīturi, akīmīhingīrīria kuo, na akīrīcinīrīra mūhūri, nīguo amīgīrīrīrie ndīkanacooke kūheenia andū a ndūrīrī rīngī nginya mīaka īyo ngiri īmwe īthire. Thuutha wa ūguo nīkarekererio ihinda inini.

⁴ Ngīcooka ngīona itī cia ūnene iria ciaikarīrwo nī arīa maaheetwo hinya wa gūtūra andū ciira. Na ngīona mīoyo ya andū arīa manatinio mītwe nī ūndū wa ūira wa Jesū o na nī ūndū wa kiugo kīa Ngai. Acio matiahooete nyamū īrīa o na kana mūhiano wayo, na matiekīrītvo rūūrī rwayo ithiithi-inī ciao kana moko-inī mao. Nao magīcooka muoyo na magīathana hamwe na Kristū mīaka ngiri īmwe.

⁵ (Andū arīa angī othe maakuīte matiigana gūcooka muoyo, nginya rīrīa mīaka īyo ngiri īmwe yathirire.) Kūu nīkuo kūriūka kūrīa kwa mbere.

⁶ Kūrathimwo na gūthera nī arīa magwatanīire na kūriūka kūu kwa mbere. Gīkuū gīa keerī gītīrī na hinya igūrū rīao, no magaatuīka athīnjīri-Ngai o na Kristū, na magaathamaka hamwe nake mīaka ngiri īmwe.

Shaitani Gūtūrwo Ciira

⁷ Rĩrĩa mĩaka ĩyo ngiri ĩgaathira, Shaitani nĩkuohorwo akoohorwo oime njeera ĩyo yake,

⁸ nake nĩagathiĩ kũheenia ndũrĩrĩ ituri-inĩ iria inya cia thĩ, nĩcio Gogu na Magogu, nĩguo acicookanĩrĩrie hamwe nĩ ũndũ wa mbaara. Mũigana wao nĩ ta mũthanga wa hũgũrũrũ cia iria rĩrĩa inene.

⁹ Nao magĩtuĩkanĩria warĩĩ wa thĩ, makĩrigiicĩria kambĩ ya andũ a Ngai, o na itũũra rĩu inene endete. No mwaki nĩwoimire igũrũ, ũkĩmaniina.

¹⁰ Nake mũcukani, ũrĩa wamaheenirĩe, agĩikio iria rĩa mwaki wa ũbiriti, o kũrĩa nyamũ ĩrĩa na mũnabii ũrĩa wa maheeni maikĩtio. Nao magaatũũra manyariiragwo mũthenya na ũtukũ tene na tene.

Arĩa Akuũ Gũtuĩrwo Ciira

¹¹ Ningĩ ngĩona gĩtĩ kĩnene mũno kĩa ũnene kĩa rangi mwerũ, na ngĩona ũrĩa wagĩkarĩire. Nayo thĩ na igũrũ ikĩũra, ikĩehera ũthiũ-inĩ wake, ikĩaga handũ ingĩikara.

¹² Na ningĩ ngĩona arĩa akuũ, anene na arĩa anini, marũgamĩte mbere ya gĩtĩ kiu kĩa ũnene, namo mabuku makĩhingũrwo. Narĩo ibuku rĩngĩ rikĩhingũrwo, na nĩrĩo ibuku rĩa muoyo. Nao andũ arĩa akuũ magĩtuĩrwo ciira kũringana na ciĩko iria meekĩte, o ta ũrĩa kwaandĩkĩtwo mabuku-inĩ macio.

¹³ Narĩo iria rĩrĩa inene rikĩruta arĩa akuũ maarĩ thĩinĩ warĩo, nakĩo gĩkuũ na Kwa-ngoma ikĩruta arĩa maarĩ thĩinĩ wacio, na o mũndũ agĩtuĩrwo kũringana na ciĩko iria eekĩte.

¹⁴ Thuutha ũcio gĩkuũ na Kwa-ngoma igĩikio iria-inĩ rĩa mwaki. Icuu rĩu rĩa mwaki nĩrĩo gĩkuũ gĩa keerĩ.

¹⁵ Na rĩrĩ, mũndũ o wothe akorwo rĩitwa rĩake rĩtionekire rĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo-rĩ, agĩikio iria-inĩ rĩu rĩa mwaki.

21

Jerusalemu ĩrĩa Njerũ

¹ Ngĩcooka ngĩona igũrũ rĩerũ na thĩ njerũ, tondũ igũrũ rĩrĩa rĩa mbere na thĩ ĩrĩa ya mbere nĩcieherete igathira, narĩo iria rĩrĩa inene rĩtĩarĩ ho.

² Ngĩona Itũũra rĩrĩa Itheru, Jerusalemu ĩrĩa njerũ, rĩgĩikũrũka riumĩte igũrũ kwa Ngai, rĩhaarĩirio ta mũhiki agemeirio mũthuuriwe.

³ Ningĩ ngĩigua mũgambo mũnene uumĩte gĩtĩ-inĩ-kĩa-ũnene, ũkiuga atĩrĩ, “Rĩu gĩikaro kĩa Ngai kĩrĩ hamwe na andũ, nake nĩegũtũũrania nao. Megũtuĩka andũ ake, nake Ngai we Mwene arĩkoragwo hamwe nao, na atũike Ngai wao.

⁴ Nake nĩakamagiria maithori mothe mathire maitho-inĩ mao. Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ gũgaakorwo na gĩkuũ, o na kana gũcakaya, kana kĩrĩro, kana ruo, nĩgũkorwo maũndũ marĩa ma mbere nĩmeherete magathira.”

⁵ Nake ũrĩa waikarĩire gĩtĩ-kĩa-ũnene akiuga atĩrĩ, “Nĩ kwerũhia ndĩrerũhia maũndũ mothe!” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Andĩka ũndũ ũyũ, nĩgũkorwo ciugo ici nĩ cia kwĩhokwo, na nĩ cia ma.”

⁶ Agĩcooka akĩnjũra atĩrĩ: “Maũndũ nĩmahingu. Nĩ nĩ nĩ Alifa o na Omega, Kĩambĩrĩria o na Kĩrĩkĩro. ũrĩa mũnyootu nĩngamũhe maaĩ anyue kuuma gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo, anyue o ũguo tũhũ atekũgũra.

7 Mündū ūrīa ūgūtoorania nīwe ūkaagaya maündū macio mothe, na nī nīngatuīka Ngai wake, nake atuīke mūrū wakwa.

8 No andū arīa iguoya, na arīa matetīkītie, na arīa imaramari, na arīa oragani, na ahūūri maraya, na arogi, na ahoi mīhianano, na aheenania-rī, othe ūtūūro wao no iria-inī rīa mwaki wa ūbiriti. Giki nīkīo gīkuū gīa keerī.”

9 Ūmwe wa araika acio mūgwanja arīa maarī na mbakūri mūgwanja iria ciaiyūrīte mīthiro īrīa mūgwanja ya kūrigīrīria agīūka, akīnjīra atīrī, “Ūka, nīngūkuonia mūhiki, na nīwe mūtumia wa Gatūrūme.”

10 Nake akīnguuā ndī thīinī wa Roho, akīndwara kīrīma-inī kīarī kīnene kīraaya na igūrū, akīnyonia Jerusalemu, Itūūra rīu inene Itheru rīgīkūrūka riumīte igūrū kwa Ngai.

11 Itūūra rīu rīarī na riiri wa Ngai, naguo ūkenji warīo wahaanaga ta wa kahiga ka goro mūno, o ta kahiga karīa getagwo njathibi, gakengu o ta gīcicio.

12 Narīo rīarī na rūthingo rūnene, rūraihi na igūrū, rwarī na ihingo ikūmi na igīrī, na araika ikūmi na eerī ihingo-inī icio. Nacio ihingo icio nīciandīkītwo marīitwa ma mīhīrīga īrīa ikūmi na īrī ya ciana cia Isiraeli.

13 Mwena wa irathīro warī na ihingo ithatū, na mwena wa gathigathini ihingo ithatū, na mwena wa gūthini ihingo ithatū, na mwena wa ithūiro ihingo ithatū.

14 Naruo rūthingo rwa itūūra rīu inene rwarī na mīthingi ikūmi na īrī, na igūrū rīayo īkaandīkwo marīitwa ma atūmwo arīa ikūmi na eerī a Gatūrūme.

15 Nake mūraika ūcio wanjarīirie aarī na rūthanju rwa thahabu rwa gūthima itūūra rīu inene, o na ihingo ciarīo, na thingo ciarīo.

16 Narīo itūūra rīu inene rīakītwo rīiganaine mīena yothe, ūraihi warīo ūkaiganana na warīi warīo.* Nīathimire itūūra rīu inene na rūthanju rūu, na akīona atī rīarī na ūraihi wa kilomita ta 2,200, ūkaiganana na warīi warīo, na kwambata na igūrū kwarīo.

17 Ningī agīthima rūthingo rwarīo, na ūtungu waruo ūgīkorwo warī mīkono igana rīmwe na mīrongo īna na īna, rūthimītwo na gīthimi kīa mündū, na no kīo mūraika aahūthagīra.

18 Rūthingo rūu rwakītwo na njathibi, narīo itūūra rīu inene rīakītwo na thahabu īrīa therie, igathera o ta gīcicio.

19 Nayo mīthingi īyo ya thingo cia itūūra rīu inene yagemetio na mīthemba yothe ya mahiga ma goro. Mūthingi wa mbere warī wa njathibi, na wa keerī warī wa yakuti īrīa ya bururu, na wa gatatū warī wa yacimu, na wa kana warī wa thumarati,

20 na wa gatano warī wa onigithi, na wa gatandatū warī wa wakiki ūrīa mūtune, na wa mūgwanja warī wa yakuti īrīa īhaana thahabu, na wa kanana warī wa thabaricandi, na wa kenda warī wa yakuti īrīa īhaana ngoikoni, na wa ikūmi warī wa wakiki ūrīa ūhaana nyeki nduru, na wa ikūmi na īmwe warī wa wakiki ūrīa wa bururu, na wa ikūmi na igīrī warī wa amethuthito.

* 21:16 Ūraihi, warīi, na ūraihi wa na igūrū nīwaiganaine, o ta ūrīa wa Handū-harīa-Hatheru waiganaine.

²¹ Nacio ihingo iria ikūmi na igīrī nī ruru ikūmi na igīrī, o kīhingo gīathondeketwo na ruru imwe. Nayo njīra īrīa nene ya itūūra rīu inene yarī ya thahabu therie, yonithanagia mwena ūrīa ūngī ta gīcicio.

²² Na gūtīrī hekarū ndonire kūu itūūra-inī rīu inene, tondū Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe na Gatūrūme nīo hekarū yakuo.

²³ Itūūra rīu inene rītibataire nī kwarīrwo nī riūa kana mweri, nīgūkorwo riiri wa Ngai nīūrīheaga ūtheri, nake Gatūrūme nīwe tawa warīo.

²⁴ Nacio ndūrīrī igaathiiaga na ūtheri warīo, nao athamaki a thī marehe riiri wao thīnī warīo.

²⁵ Gūtīrī mūthenya o na ūmwe ihingo ciarīo ikaahingwo, nīgūkorwo kūu gūtigakorwo na ūtukū.

²⁶ Na nīkuo makaarehe riiri na gītīo cia ndūrīrī.

²⁷ Gūtīrī kīndū gītārī gītheru gīgaatoonya itūūra rīu o narī, o na kana mūdū o wothe ūrīa wīkaga maūdū ma njono kana ma maheeni. O tīga arīa marītwa mao mandīkītwo ibuku-inī rīrīa rīa Gatūrūme rīa muoyo.

22

Rūū rwa Muoyo

¹ Ningī mūraika ūcio akīnyonia rūū rwa maaī ma muoyo, makembu na makahenia o ta gīcicio, rūgītherera ruumīte gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme

² rūikūrūkiire gatagatī ka njīra īrīa nene ya itūūra inene. Mīena yeerī ya rūū rūu, o mwena warī na mūtī wa muoyo, naguo waciaraga matunda mīthemba ikūmi na īrī, ūgaciaraga maciaro maguo o mweri. Namo mathangū ma mūtī ūcio maarī ma kūhonia andū a ndūrīrī.

³ Gūtigacooka kūgīa na kīrumi o na kīrīkū. Gītī-kīa-ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme gīgaakorwo kūu thīnī wa itūūra inene, nacio ndungata ciake nīkamūtungatagīra.

⁴ Nacio nīkoonaga ūthiū wake, narīo rītwa rīake rīkandīkwo ithiithi-inī ciao.

⁵ Gūtigacooka kūgīa ūtukū. Nao matikabatarīo nī ūtheri wa tawa o na kana ūtheri wa riūa, nīgūkorwo Mwathani Ngai nīwe ūgaatuīka ūtheri wao. Nao magaathamaka tene na tene.

⁶ Nake mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Ciugo icio nī cia kwīhokwo, na nī cia ma. Nake Mwathani, o we Ngai wa maroho ma anabii, nīatūmire mūraika wake nīguo onie ndungata ciake maūdū marīa arī o nginya mekīke ica ikuhī.”

Jesū Nīarooka

⁷ “Na rīrī, nīngūūka o narua! Kūrathimwo nī mūdū ūrīa ūrūmītie ciugo cia ūrathi ūrīa ūrī ibuku-inī rīrī.”

⁸ Nīi, Johana-rī, nī nīi ndaiguire na ngīona maūdū macio. Na rīrīa ndaarīkirie kūmaigua o na kūmona-rī, ngīgwa thī magūrū-inī ma mūraika ūcio wanyonagia maūdū macio ndīmūhooe.

⁹ No akīnjīra atīrī, “Tīga gwīka ūguo! O na nīi ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na arīu na aarī a thoguo arīa anabii, na arīa othe marūmītie ciugo cia ibuku rīrī. Hooya Ngai arī we!”

10 Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũkahingĩrĩrie ciugo cia ũrathi wa ibuku rĩrĩ, nĩgũkorwo ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.

11 Mũndũ ũria wĩkaga ũuru nĩathiĩ na mbere gwĩka ũũru, nake ũria kĩmaramari athiĩ na mbere na kũmaramara; na ũria wĩkaga ũria kwagĩrĩire athiĩ na mbere gwĩka ũria kwagĩrĩire; ningĩ ũria mũtheru agĩthiĩ na mbere gũtuĩka mũtheru.”

12 “Na rĩrĩ, ngũũka o narua! Nakĩo kĩheo gĩakwa ndĩ nakĩo, na ngaawe o mũndũ kũringana na ũria aneeka.

13 Nĩ nĩ nĩ Alifa na Omega, wa Mbere na wa Kũrigĩrĩria, ningĩ Kĩambĩrĩria o na Kĩrĩkĩro.

14 “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mathambĩtie nguo ciao, nĩguo magĩe na rũtha rwa gũkinya mũtĩ-inĩ wa muoyo na matoonyere ihingo-inĩ makinye thĩnĩ wa itũũra rĩu.

15 Nakuo kũu nja gũgaikarwo nĩ magui, na arogi, na ahũũri ũmaraya, na oragani, na ahooi mĩhianano, na mũndũ ũria wothe wendete maũndũ ma maheeni na akamekaga.

16 “Nĩ, Jesũ, nĩndũmĩte mũraika wakwa agũkinyĩrie ũira ũyũ nĩ ũndũ wa makanitha. Nĩ nĩ nĩ Thuuna na Rũciaro rwa Daudi, na nĩ nĩ Njata ĩria ngengo ya Rũciinĩ tene.”

17 Nake Roho o na mũhiki mekuuga atĩrĩ, “Ũka!” Nake ũria ũkũigua nĩoige atĩrĩ, “Ũka!” Mũndũ o wothe mũnyootu, nĩoke; na ũria wothe ũkwenda, nĩamũkĩre kĩheo kĩrĩa kĩa maaĩ ma muoyo, atekũgũra.

18 Ngũkaania mũndũ o wothe ũria ũkũigua ciugo cia ũrathi wa ibuku rĩrĩ atĩrĩ: Mũndũ o wothe angĩciongerera ũndũ, Ngai nĩakamuongerera mĩthiro ĩria ĩtaarĩrio thĩnĩ wa ibuku rĩrĩ.

19 Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩkeeheria ciugo thĩnĩ wa ibuku rĩrĩ rĩa ũrathi, Ngai nĩakamwehereria igai rĩake kuuma mũtĩ-inĩ wa muoyo, o na kuuma itũũra-inĩ rĩu itheru, iria ĩtaarĩrio thĩnĩ wa ibuku rĩrĩ.

20 ũria ũroimbũra maũndũ macio ekuuga atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, ngũũka o narua.”

Ameni. Ũka, Mwathani Jesũ!

21 Wega wa Mwathani Jesũ ũrogĩa na andũ a Ngai. Amen.

THABURI

Ibuku rĩa Mbere

1

Thaburi 1-41

Gikeno Kĩrĩa kĩa Ma

- ¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ
ũrĩa ũtatwaranaga na ũtaaro wa andũ arĩa aaganu,
kana akarũgama njĩra-inĩ ya andũ arĩa mehagia,
o na kana agaikarĩra gĩtĩ kĩa arĩa manyũrũranagia.
- ² No rĩrĩ, nĩ watho wa Jehova akenagĩra,
na agecũũranagia ũhoru wa watho wake kũrĩ mũthenya kana
ũtukũ.
- ³ Mũndũ ũcio ahaana ta mũtĩ mũhaande tũmĩtaro-inĩ twa maaĩ,
naguo ũciaraga maciaro maguo hĩndĩ ya mo yakinya,
namo mathangũ maguo matihoochaga.
Na rĩrĩ, ũndũ o wothe ekaga nĩũgaacagĩra.
- ⁴ No andũ arĩa aaganu matihaana ũguo!
Mahaana ta mũũngũ
ũrĩa ũmbũragwo nĩ rũhuho.
- ⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa aaganu matigetiiria ciira-inĩ,
kana andũ arĩa ehia metiirie kũũngano-inĩ kĩa andũ arĩa athingu.
- ⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩamenyagĩrĩra njĩra ya andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu marĩ njĩra-inĩ ya kũũra.

2

Mũthamaki ũrĩa Ũthuurĩtwo nĩ Ngai

- ¹ Nĩ kũ gĩtũmaga ndũrĩrĩ iciirĩre gwĩka ũũru
na andũ mathugunde maũndũ ma tũhũ?
- ² Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathanĩ magacookania ndundu nĩguo mookĩrĩre Jehova,
na mookĩrĩre ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.
- ³ Moigaga atĩrĩ, "Nĩtwĩohorei mĩnyororo yao,
na mabĩngũ mao tũmate matweherere."
- ⁴ ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ no gũtheka aratheka;
We Mwathani-rĩ, nĩkũnyũrũria aramanyũrũria.
- ⁵ Ningĩ agacooka akamakũũma arakarĩte,
na akamekĩra guoya mũnene ang'ũrĩkĩte akameera atĩrĩ,
- ⁶ "Nĩ nĩ nĩ njigĩte Mũthamaki wakwa
kũu Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩamũre."
- ⁷ Nĩ nĩngwanĩrĩra itua rĩa Jehova:
Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, "Wee nĩwe Mũrũ wakwa,
ũmũthĩ nĩndatuĩka thoguo.
- ⁸ Hooya nĩ,
na nĩngũkũhe ndũrĩrĩ ituĩke igai rĩaku,

nacio ituri cia thī ituīke ciaku kīūmbe.

⁹ Nīūgaciunanga na njūgūma ya kīgera ya ūthamaki;
ūgaacihehenja ihaane ta tūcunjī twa nyūngū ya rīūmba.”

¹⁰ Nī ūndū ūcio, inyuī athamaki ta kīūhīgeei,
inyuī aathani a thī mūtaarīke.

¹¹ Tungatīrai Jehova mūkīmwītigagīra,
na mūkene o mūkīinainaga.

¹² Mumunyai Mūriū, ndakae kūrakara,
na inyuī mūniinīrwo nīra-inī,
nīgūkorwo mang’ūrī make maahota kūrīrīmbūka o rīmwe.
Kūrathimwo-rī, nī arīa othe moragīra harī we.

3

Ihooya rīa Rūciinī rīa kūūria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, kaī thū ciakwa nī nyingī-ī!
Andū arīa manjūkīrīre nī aingī mūno!

² Aingī nī arīa maraaria ūhoru wakwa, makoiga atīrī,
“Ngai ndangīmūhonokia.”

³ No rīrī, Wee Jehova nīwe ngo ya kūngitīra mīena yothe;
Wee nowe ūūheaga riiri na ūgatūūgīria mūtwe wakwa.

⁴ Ngayagīra Jehova na mūgambo mūnene,
nake akanjītīka arī kīrīma-inī gīake kīamūre.

⁵ Nī ngomaga na ngoona toro;
ngacooka ngokīra rīngī, tondū Jehova nīwe ūndūūragia.

⁶ Ndingīitigīra andū makūmi ma ngiri,
acio mehaarīirie kūnjūkīrīra na mīena yothe.

⁷ Arahūka, Wee Jehova!
Wee Ngai wakwa, honokia!
Thū ciakwa ciothe nīwe ūcigūthīte thīa,
na ūkoinanga magego ma andū arīa aaganu.

⁸ Ūhonokio uumaga harī Jehova.
Irathimo ciaku irotūūra na andū aku.

4

Ihooya rīa Hwaī-inī

Thaburi ya Daudi

¹ Njītīka rīrīa ndagūkaīra,
Wee Ngai wakwa, o Wee mūthingu.

Ūndeithagie rīrīa ndī mīnyamaro-inī;
njiguīra tha na ūigue mahooya makwa.

² Inyuī, andū aya, nī nginya rī mūgūtūūra mūtūmaga riiri wakwa
ūnyararwo?
Nī nginya rī mūgūtūūra mwendete maūndū ma tūhū,

na mūkarongoragia ngai cia maheeni?

³ Menyai atĩ Jehova nīeyamūrĩire arĩa mamwendete;
Jehova nīarĩguaga rĩrĩa ndamũkaĩra.

⁴ Mũngĩrakara mūtikehie;
rĩrĩa mūrĩ marĩrĩ-inĩ manyu-rĩ,
thuthuuragai ngoro cianyu mwĩkirĩire.

⁵ Rutagai magongona marĩa magĩrĩire,
na mwĩhokage Jehova.

⁶ Kūrĩ andũ aingĩ maroria atĩrĩ,
“Nũũ ũngĩtuonia maũndũ mega?”
Wee Jehova reke ũtheri wa gĩthiithi gĩaku ũtwarĩre.

⁷ Wee nĩn̄jyūrĩtie gĩkeno kĩnene ngoro-inĩ yakwa,
gũkĩra kĩrĩa makoragwo nakĩo hĩndĩ ya bũthi wa ngano na ndibei
ya mũhahano.

⁸ Nĩ ndĩrĩkomaga na nyonage toro ndĩ na thayũ,
nĩgũkorwo Wee Jehova nĩwe
ũikaraga ũũmenyereire wega.

5

Ihooya rĩa kũũria Ūgitĩri kuuma kūrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, igua ciugo ciakwa,
na ũigue gũcaaya gwakwa.

² Thikĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie,
Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
nĩgũkorwo nĩwe ndĩrahooya.

³ Wee Jehova-rĩ, o rũciinĩ ũrĩguaga mũgambo wakwa;
o kĩrooko ndĩrĩgaga mabataro makwa mbere yaku,
na ngeterera macookio ndĩ na kĩrĩgĩrĩro.

⁴ Nĩgũkorwo Wee ndũrĩ Mũrungu wa gũkenera ũũru;
ningĩ andũ arĩa aaganu ndũngĩtũũrania nao.

⁵ Andũ arĩa etĩi matingĩrũgama mbere yaku;
andũ arĩa othe mekaga maũndũ mooru nĩũmathũire.

⁶ Andũ arĩa maaragia maheeni nĩũmaniinaga;
nao arĩa maitaga thakame na makaheenania,
Jehova nĩamathũire.

⁷ No nĩ-rĩ, nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ,
nĩngũũka ndoonye nyũmba yaku;
ndĩnyiihĩtie nyinamĩrĩre ndorete hekarũ-inĩ yaku theru.

⁸ Wee Jehova-rĩ, ndongoria na ũthingu waku;
nĩ ũndũ wa thũ ciakwa-rĩ,
rũngaria njĩra yaku mbere yakwa.

⁹ Tũnua twacio tũtiaragia ũhoru ũngũhokwo;
ngoro ciacio ciyūrĩte mwanangĩko.
Mĩmero yacio nĩ ta mbĩrĩra ngunũre;

ciaragia maheeni na rūrīmī rwacio.

- ¹⁰ Wee Ngai, matue nīmahītītie!
Reke magūithio nī mībango ūyo yao ya ungumania.
Maingate nī ūndū wa mehia mao maingī,
nīgūkorwo nīmakūremeire.

- ¹¹ No rīrī, reke arīa moragīra harīwe makene;
nīmarekwo mainage hīndī ciothe nī gūkena.
Tambūrūkia ūgitīri waku igūrū rīao,
nīguo arīa mendete rīitwa rīaku magūkenagīre.
¹² Nī ūndū ti-itherū Wee Jehova nūrathimaga andū arīa athingu;
ūtūuraga ūmairigīre na wega waku taarī ngo.

6

Ihooya rīa kūrīa Ūteithio Hīndī ya Thūna

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ndūkandūithie ūrī na marakara,
o na kana ūūherithie ūrī na mang'ūrī.
² Jehova, njiguīra tha, nīgūkorwo nīthirītwo nī hinya;
Wee Jehova honia, nīgūkorwo mahīndī makwa marī na ruo
rūnene.
³ O nayo ngoro yakwa īrī na ruo rūnene.
Nī nginya rī, Wee Jehova, nī nginya rī?
⁴ Wee Jehova, cooka, ūka ūūthare;
honokia tondū wa wendo waku ūrīa ūtathiraga.
⁵ Gūtīrī mūdū ūngīkūrīrikana arī mūkuū.
Nūū ūkūgocaga arī thīnī wa mbīrīra?
⁶ Nī ndī mūnogu mūno nī ūndū wa gūcaaya;
ūtukū wothe njihūgagia ūrīrī wakwa na kīrīro,
na ngaconjoria gītī gīakwa na maithori.
⁷ Maitho makwa matirona wega nī ūndū wa ihooru;
nīmaroora nī ūndū wa thū ciakwa ciothe.
⁸ Njehererai inyuī arīa othe mwīkaga ūūru,
nīgūkorwo Jehova nīaiguīte kīrīro gīakwa.
⁹ Jehova nīaiguīte ngīmūthaitha anjiguīre tha;
Jehova nīetīkīrite ihooya rīakwa.
¹⁰ Thū ciakwa ciothe nīgaconoka na imake;
igaacooka na thuutha o rīmwe iconokete.

7

Ihooya rīa kūrīa Gūtharwo Kuuma kūrī Thū

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova Ngai wakwa, nīngwīhitha harīwe;
honokia na ūūthare kuuma kūrī arīa othe manyingatithagia,
² tondū waga gwīka ūguo mekūdembūranga o ta mūrūūthi,
o na mandinangie icunjī hatarī mūdū ūngīndeithia.

- ³ Wee Jehova Ngai wakwa, ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũndũ ũcio,
na ngorwo njĩkĩte ũũru na moko makwa,
- ⁴ na ingĩkorwo njĩkĩte mũndũ ũũru ũrĩa ũtarĩ na haaro na nĩ,
kana ngatunya thũ yakwa kĩndũ hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
- ⁵ hĩndĩ iyo kĩreke thũ yakwa ĩnyiingatithie na ĩnyiite;
tũma ĩrangĩrĩrie muoyo wakwa tĩiri-inĩ,
na ĩtũme ngome rũkũngũ-inĩ.
- ⁶ Arahũka Wee Jehova, marakara-inĩ maku;
rũgama ũũkĩrĩre thũ ciakwa na marũrũ.
Ūkĩra Wee Ngai wakwa, ũtuanĩre ciira na kĩhooito.
- ⁷ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa monganĩte nĩmagũthiũrũrũkĩrie.
Mathamakĩre ũrĩ kũu igũrũ;
- ⁸ Jehova nĩagĩtuĩre andũ othe ciira.
Wee Jehova, ndũira ciira, kũringana na ũthingu wakwa,
na kũringana na ũrũngĩrĩru wakwa, Wee Ūrĩ-Igũrũ-Mũno.
- ⁹ Wee Ngai mũthingu,
o Wee ũthuthuuragia meciiria na ngoro,
kinyia ũhinya wa andũ arĩa aaganu mũthia,
na ũtũme andũ arĩa athingu matũũre na thayũ.
- ¹⁰ Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ngo yakwa,
ũrĩa ũhonokagia arĩa arũngĩrĩru ngoro.
- ¹¹ Ngai nĩwe ũtuanagĩra ciira na kĩhooito,
nĩ Mũrungu ũrĩa wonanagia marakara make o mũthenya.
- ¹² Mũndũ angĩaga kũgarũrũka,
nĩekũmũnoorera rũhiũ rwake rwa njora;
ũta wake nĩaũtungĩte na akaũgeeta.
- ¹³ Nĩahaarĩrie indo ciake cia mbaara cia kũũragana;
akahaarĩria mĩguĩ yake ikũrĩrĩmbũka mwaki.
- ¹⁴ Mũndũ ũrĩa ũgĩte nda ya waganu,
na akooha nda ya thĩĩna, aciaraga maheeni.
- ¹⁵ Mũndũ ũrĩa wenjaga irima na akarĩthikũria,
agũũaga o irima rĩu enjete.
- ¹⁶ Thĩĩna ũrĩa aambĩrĩrie ũmũcookagĩrĩra we mwene,
haaro yake ikamũgwĩra mũtwe wake mwene.
- ¹⁷ Nĩngũcookeria Jehova ngaatho tondũ wa ũthingu wake,
na ngooce rĩitwa rĩa Jehova Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno na rwĩmbo.

8

Ūmbi Wonanagia Riiri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

Nĩũigĩte riiri waku o igũrũ matu-inĩ.

- ² Nĩũtũmĩte rũgooco ruume tũnua-inĩ twa ciana na twa ngenge,
nĩ tondũ wa thũ ciaku,

nĩguo ũkirie ũrĩa ũrĩ muku nawe o na mwĩrĩhĩria.

- ³ Rĩria ndecũũrania ũhoro ũkonĩĩ igũrũ rĩu rĩaku,
ngoona wĩra wa ciara ciaku,
mweri na njata icio wĩkĩrĩte kuo-rĩ,
⁴ mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?
⁵ Watũmire atigie o hanini aiganane nawe,
na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩo.
- ⁶ Wamũtuire wa gwathaga mawĩra ma moko maku;
ũkĩiga indo ciothe rungu rwa makinya make:
⁷ ndũũru ciothe cia mbũri na cia ng'ombe,
na nyamũ cia gĩthaka,
⁸ na nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia iria-inĩ,
na kĩa gĩothe kĩgeragĩra kũu iria-inĩ thũinĩ.
- ⁹ Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!

9

Wathani wa Ngai wa Kĩhooto

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
nĩngũgana maũndũ maku mothe ma magegania marĩa wĩkĩte.
² Nĩngũcanjamũka na ngene nĩ ũndũ waku.
Nĩngũina rwĩmbo ngooce rĩitwa rĩaku, Wee ũrĩ-Igũrũ-Mũno.
- ³ Thũ ciakwa icookaga na thuutha,
ikahĩngwo igathira irĩ mbere yaku.
⁴ Nĩgũkorwo nĩũtiirĩrĩre kĩhooto gĩakwa na ciira wakwa;
nĩũikarĩire gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, na ũgatua ciira na ũthingu.
⁵ Nĩũrũithĩtie ndũrĩrĩ na ũkaniina andũ arĩa aaganu;
namo marĩitwa mao ũkamatharia tene na tene.
⁶ Thũ nĩũcikinĩirĩe mwanangĩko ũtathiraga,
nĩwanangĩte matũũra macio manene;
o na kũririkanwo kwao nĩgũthirĩte.
- ⁷ Jehova athamakaga nginya tene;
nĩahaandĩte gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nĩguo atuanĩre ciira.
⁸ Nĩagatuĩra andũ a thĩ ciira na kĩhooto;
nĩagathamakĩra ndũrĩrĩ o ta ũrĩa kwagĩrĩre.
⁹ Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩa arĩa ahinyĩrĩre,
kĩhitho kĩrĩ hinya hĩndĩ ya mathĩina.
¹⁰ Arĩa mooĩ rĩitwa rĩaku nĩmarĩkwĩhokaga,
nĩgũkorwo Jehova ndũrĩ watiganĩria arĩa makũrongoragia.
- ¹¹ Inĩrai Jehova nyĩmbo mũmũgooce,
o ũcio ũikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu Zayuni;

- umbūrīrai andū a ndūrīrī maūndū marīa ekīte.
 12 Nīgūkorwo ūcio ūrīhanagīria thakame nīamarikanaga;
 kīrīro kīa andū arīa ahinyīrīrīku ndakariganīrwo nīkīo.
- 13 Wee Jehova, ta rora wone ūrīa thū ciakwa iranyariira!
 Njiguīra tha, ūnjoe na igūrū, ūndute kuuma ihingo-inī cia gīkuū,
 14 nīguo nyumbūre ūgooci waku
 ndī kūu ihingo-inī cia Mwarī wa Zayuni,
 na ndī kūu ngenagīre ūhonokio waku.
- 15 Ndūrīrī nīgwīte o irima rīrīa cienjete;
 magūrū maacio nīmanyiitītwo nī wabu o ūcio ihithīte wa
 gūtegana.
- 16 Jehova nīemenyithanītie na ūndū wa gūtuanīra ciira na kīhooto
 gīake;
 andū arīa aaganu nīmetegete na wīra wa moko mao ene.
- 17 Andū arīa aaganu macookaga o mbīrīra-inī,
 ū-ni, ndūrīrī iria ciothe iriganagīrwo nī Ngai.
- 18 No rīrī, andū arīa abatari matigūtūūra mariganīire,
 na kana mwīhoko wa arīa ahinyīrīrie ūthire nginya tene.
- 19 Wee Jehova, arahūka, Ndūkareke mūndū agīe na ūhootani;
 reke ndūrīrī ituīrwo ciira irī mbere yaku.
- 20 Wee Jehova, maiguithie guoya,
 ūreke ndūrīrī imenye atī cio no andū.

10

Ūnene wa Ngai

- 1 Wee Jehova, ūkūrūgama haraaya nīkī?
 Wīhithaga nīkī hīndī ya mathūna?
- 2 Mūndū ūrīa mwaganu etīlaga rīrīa ekūhīta andū arīa matarī hinya,
 rīrīa magwatio nī mībango īyo mathugundīte.
- 3 Mūndū ūrīa mwaganu erahagīra merirīria ma ngoro yake;
 arathimaga andū arīa akoroku, na akaruma Jehova.
- 4 Mūndū ūcio mwītīi ndarongoragia Ngai;
 meciiria-inī make mothe ndeciiragia ūhoru wa Ngai.
- 5 Njīra ciake ciikaraga igaacīre hīndī ciothe;
 we nī mwītīi mūno, namo mawatho maku nīmamūraihrīrie;
 we nīkūnyūrūria anyūrūragia arīa marī ūthū nake.
- 6 Eīrāga na ngoro yake atīrī, “Gūtīrī ūndū ūngīyinainia;
 ndīrīkoragwo ndī mūkenu hīndī ciothe na gūtīrī hīndī ngoona
 thīna.”
- 7 Kanua gake kaiyūrīte irumi na maheeni, o na kūguoyohithania;
 mītangīko na mīario mīuru irī rūrīmī-inī rwake.
- 8 Aikaraga oheirie andū hakuhi na matūūra:
 ageterera arīa matarī na ūuru akamooraga,
 aikaraga acūthīrīrie na hito mūndū ūrīa ūtarī na mūmūteithia.
- 9 Aikaraga oheirie o ta mūrūūthi ūrī kīmamo-inī kīaguo;
 agaikara oheirie nīguo anyiite arīa matarī na hinya;

- anyitaga arĩa matarĩ na hinya, akamakururia akamatwara mūtego-inĩ wake.
- 10 Ahehenjaga andũ acio matarĩ na wa kũmateithia, makaringĩka; magũũaga thĩ nĩ ũndũ wa hinya wake.
- 11 Eĩĩraga na ngoro atĩrĩ, “Mũrungu nĩariganĩrwo: nĩehumbĩrite ũthiũ na ndoonaga.”
- 12 Arahũka, Jehova!
Ambararia guoko gwaku na igũrũ, Wee Mũrungu.
Tiga kũriganĩrwo nĩ arĩa matarĩ na hinya.
- 13 Nĩ kũ gītũmaga mũndũ ũrĩa mwaganu arume Ngai?
Nĩ kũ gītũmaga eĩre na ngoro atĩrĩ,
“We ndangĩrihania?”
- 14 No rĩrĩ, Wee Ngai, Wee nĩwonaga mathiina o na kĩaha, ũkoona ũhoru ũcio ũkawamũkĩra moko-inĩ maku.
Mũndũ ũrĩa ũtarĩ wa kũmũteithia eneanaga harĩwe.
Wee nĩwe mũteithia wa andũ arĩa matarĩ maithe mao.
- 15 Una guoko kwa mũndũ ũrĩa mwaganu na kwa ũrĩa mũũru; mũrĩhie nĩ ũndũ wa waganu wake ũcio ũtangĩmenyeka.
- 16 Jehova nĩwe Mũthamaki wa nginya tene; ndũrĩrĩ nĩgathira ciehere bũrũri-inĩ wake.
- 17 Wee Jehova, nĩũiguaga wendi wa andũ arĩa anyamaarie; nĩũmomagĩrĩria, na ũgathikĩrĩria gũkaya kwao,
- 18 ũgitagĩra andũ arĩa matarĩ maithe na arĩa ahinyĩrĩrie, nĩgeetha mũndũ, ũrĩa ũrĩ o wa thĩ, ndagacooke gwĩkanĩra guoya.

11

Rwĩmbo rwa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ njũragĩra harĩ Jehova.
Mwahota atĩa kũnjĩra atĩrĩ:
“Ũmbũka ta nyoni ũũrĩre kĩrĩma-inĩ gĩaku.
- 2 Ta rora, andũ arĩa aaganu nĩmageetete mota mao, makahagĩka mĩguĩ yao ndigi-inĩ
nĩguo mehithĩte nduma-inĩ
marathe andũ arĩa atheru ngoro.
- 3 Hĩndĩ ĩrĩa mĩthingi ĩraanangwo-rĩ,
andũ arĩa athingu mangĩhota gwĩka atĩa?”
- 4 Jehova arĩ thĩinĩ wa hekarũ yake theru;
Jehova arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene kũu igũrũ.
Acũthagĩrĩria ariũ a andũ;
maitho make nĩmamaroragia.
- 5 Jehova nĩaroragia andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu na arĩa mendete haaro-rĩ,
ngoro yake nĩmathũire.
- 6 Andũ arĩa aaganu nĩakamoĩrĩria
marakara maraakana na ũbiriti ũgwakana;
igai rĩao nĩ rũhuhũ rũrĩa rũcinaga.

7 Nīgūkorwo Jehova nĩ mũthingu,
na nĩendete ciira wa kīhooto;
andũ arĩa arūngĩruru nio marĩonaga ũthiũ wake.

12

Ihooya rĩa kũũria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

1 Jehova, tũteithie, nīgūkorwo andũ arĩa etigĩri Ngai nĩmaniinĩtwo;
andũ arĩa ehokeku nĩmathirĩte makoima gatagatĩ-inĩ ka andũ.

2 O mũndũ aheenagia mũndũ wa itũũra rĩake;
mĩromo yao ya ũhinga yaragia maheeni.

3 Jehova aroheria mĩromo yothe ya ũhinga,
o na nĩmĩ ciothe iria ciaragia na mwĩgaatho,

4 iria ciugaga atĩrĩ, “Tũkũhootana nĩ ũndũ wa nĩmĩ ciitũ;
mĩromo ĩno tũrĩ nayo nĩ iitũ; mwathi witũ akĩrĩ ũ?”

5 “Tondũ wa kũhinyĩrĩrio kwa andũ arĩa matarĩ hinya,
na gũcaaya kwa arĩa abatari-rĩ,
rĩu nĩngwarahũka,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngũmagitĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa mamacambagia.”

6 Nacio ciugo cia Jehova itirĩ mahĩtia,
ihaana ta betha ĩthereirio kĩrugutĩro-inĩ kĩa rĩũmba,
ĩtheretio maita mũgwanja.

7 Wee Jehova nĩũrĩtũmenyagĩrĩra wega,
na ũtũgitagĩre kuuma kũrĩ andũ ta acio nginya tene.

8 Andũ arĩa aaganu macangacangaga marĩ na mwĩtũio,
rĩrĩa ũndũ ũrĩa mũũru ũragathĩrĩrio nĩ andũ.

13

Gweterera Ūhonokio wa Ngai

Thaburi ya Daudi

1 Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova?

Ūgũtũũra ũriganĩrwo nĩ nĩ nginya tene?
Nĩ nginya rĩ ũgũtũũra ũhithĩte ũthiũ waku?

2 Nĩ nginya rĩ ngũtũũra ngianaga na meciiria makwa,
na o mũthenya ngoragwo na ihooru ngoro-inĩ yakwa?
Nĩ nginya rĩ thũ yakwa ĩgũtũũra ĩhootaga?

3 Wee Jehova, Ngai wakwa, ndora na ũnjookerie ũhoru.

Tũma maitho makwa mone, nĩguo ndikae gũkoma toro wa gĩkuũ;

4 nĩguo thũ yakwa ndĩkoige atĩrĩ, “Nĩndĩmũhootete,”
nao arĩa marĩ muku na niĩ magĩkenere kũgũa gwakwa.

5 No niĩ ndĩhokete wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
ngoro yakwa ĩkenagĩra ũhonokio waku.

6 Nĩngũinĩra Jehova,
nīgūkorwo nĩanjĩkĩte wega mũno.

14

Ngai ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

¹ Kĩrimũ kĩiraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”

Nĩ amaramari, ciiko ciao nĩ njũru;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.

² Jehova aroraga ciana cia ariũ a andũ arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.

³ Othe-rĩ, nĩmorĩte njĩra,
magatuĩka amaramari marĩ hamwe;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.

⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matamenyaga,
o acio marĩaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Jehova?

⁵ Hau nĩho marĩ manyiitĩtwo nĩ guoya mũnene,
nĩgũkorwo Ngai aikaraga hamwe na thiritũ ya arĩa athingu.

⁶ Inyuĩ andũ aya aaganu nĩmũthũkagia mĩbango ya arĩa athiĩni,
no Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩao.

⁷ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Jehova agaacookeria andũ ake indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagĩkene, na Isiraeli acanjamũke.

15

Maũndũ marĩa Jehova Endaga

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova, nũũ ũngĩtũũra hema-inĩ yaku?
Nũũ ũngĩtũũra kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre?

² Nĩ mũndũ ũrĩa mĩthiĩre yake ĩtarĩ ũcuuke,
na ũrĩa wĩkaga maũndũ ma ũthingu,
na kwaria aragia ũhoru wa ma kuuma ngoro-inĩ yake,
³ na ndarĩ njambanio rĩrĩmĩ-inĩ rwake,

na ndeekaga mũndũ wa itũũra rĩake ũũru,
o na kana akamenereria mũndũ ũrĩa ũngĩ;

⁴ mũndũ ũcio nĩathũire mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ mooru,
no nĩatĩite arĩa etigĩri Jehova,

na ndagaga kũhingia mwĩhĩtwa wake,
o na ũngĩkorwo ũrĩ wa kũmũtuuria,

⁵ ndakombanagĩra mbeeca ciake nĩguo one uumithio,
na ndangiũya ihaki nĩguo ahatĩrĩrie mũndũ ũteehĩtie.

Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ ta macio
ndarĩ hĩndĩ akenyenyeke.

16

Mwathani nīwe Rīūrīro Rīakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Mūrungu, ngitagīra,

nīgūkorwo nī harīwe njūragīra.

² Ndeerire Jehova atīrī, “Wee nīwe Mwathani wakwa;
hatirī ūndū mwega ingīona ūtoimīte harīwe.”

³ Ha ūhorō wa andū arīa aamūre arīa marī būrūrī-inī,
acio nīo andū arīa marī riiri, na nīo ngenagīra mūno.

⁴ Andū arīa mateng’eragīra ngai ingī-rī,
kīeha kīao nīgīkaingīha.

Ndirī hīndī ngarūtīra ngai icio magongona ma gūita thakame,*
o na kana ngwete marītwa maacio na mīromo yakwa.

⁵ Jehova nīwe ūnjigūire rwīga rwakwa, na gīkombe gīakwa;†
Wee nīwe ūgitagīra igai rīakwa.

⁶ Ūnjatūrīre ithaka kūdū kūrīa kwegā;
ti-itherū igai rīakwa nīrīngenagīa mūno.

⁷ Nīngūgooca Jehova, ūrīa ūūheaga kīrīra;
o na ūtukū ngoro yakwa nīndaaraga.

⁸ Jehova akoragwo arī mbere yakwa hīndī ciothe.
Tondū arī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo-rī,
ndingīenyenyeka.

⁹ Nī ūndū ūcio ngoro yakwa nīnjanjamūku, na rūrīmī rwakwa
rūgakena;

o nago mwīrī wakwa nī ūgaatūūra ūrī na thayū,

¹⁰ tondū ndūkandiganīria mbīrīra-inī,

o na kana ūreke Ūrīa-waku-Mūtheru abuthe.

¹¹ Nīūūmenyithītie njīra ya gūthīī muoyo-inī;

nīūkanjīyūria gīkeno ndī harīa ūrī,

hamwe na mwago wa tene na tene ndī guoko-inī gwaku kwa ūrīo.

17

Ihooya rīa Mūdū Ūtarī Ūcuuke

Ihooya rīa Daudi

¹ Wee Jehova, ta igua gūthaihana gwakwa kwa ūthingu;
thikīrīria gūkaya gwakwa.

Tega gūtū ūigue ihooya rīakwa,

tondū rītiumanīte na mīromo ya maheeni.

² Ituīro rīakwa rīa kīhoto nīrīkīume kūrī wee;

maitho maku nīmakīone o ūndū ūrīa wagīrīre.

³ O na ūngīthuthuurīa ngoro yakwa na ūndūrie ūtukū,
o na ūngīngeria, ndūrī ūndū mūūru ūngīona;

* **16:4** Ndibei nīyo yarutagwo igongona rīa gūtīwo. Andū a Ndūrīrī nīmatukanagīa thakame ya ūrīa woragwo na ndibei, nīguo igatuīka igongona rīa gūtīwo. † **16:5** Gīkombe gīkī nī kīrīa mūdū aaheagwo hīndī ya gūkūngūūra maūdū.

- nĩnduĩte atĩ ndikehia na kanua gakwa.
⁴ Ha ũhoro wa ciiko cia andũ,
 na undũ wa uuge wa mũromo yaku
 nĩ ndũũrĩte ndĩrigagĩrĩria
 njĩra cia andũ arĩa mendete haaro.
⁵ Makinya makwa nĩmarũmĩtie njĩra ciaku;
 magũrũ makwa matirĩ matenderũka.
- ⁶ Wee Mũrungu, ngũkayagĩra tondũ nĩũnjĩtikaga;
 ndegera gũtũ na ũigue ihooya rĩakwa.
⁷ Tũma magegania ma wendo waku mũnene monekane,
 Wee ũhonokanagia na guoko gwaku kwa ũrĩo
 arĩa moragĩra harĩwe kuuma kũrĩ thũ ciao.
⁸ Menyagĩrĩra nĩ ta kĩũma kĩa riitho rĩaku;
 hĩtha kĩĩruru-inĩ kĩa mathagu maku
⁹ ndigakorwo nĩ andũ arĩa aaganu arĩa maatharĩkagĩra,
 na kuuma kũrĩ thũ cia muoyo wakwa iria cindigiicĩirie.
- ¹⁰ Nĩmahinganĩtie ngoro ciao nyũmũ,
 na tuo tũnua twao tũkaaria na mwĩgaatho.
¹¹ Maahĩĩte, rĩu nĩmandigiicĩirie,
 mangũũrĩire maitho, mone mweke wa kũnũnda.
¹² Mahaana ta mũrũũthi ũhũtĩire ndĩa yaguo,
 makahaana ta mũrũũthi mũnene woheirie kĩrĩa ũrenda kũnyiita.
- ¹³ Arahũka, Wee Jehova, mang'ethere, ũmahoote;
 ndeithũra na rũhiũ rwaku rwa njora kuuma kũrĩ andũ arĩa
 aaganu.
¹⁴ Wee Jehova, honokia na guoko gwaku kuuma kũrĩ andũ ta acio,
 ũũhonokie kuuma kũrĩ andũ a thĩ ĩno arĩa irĩhi rĩao rĩrĩ o muoyo-
 inĩ ũyũ tũrĩ.
- Ũniinagĩra andũ arĩa wendete ng'aragu ũkamahũũnia;
 ciana ciao irĩ na cia kũigana,
 na nĩmaigagĩra ciana cia ciana ciao mũthiithũ.
¹⁵ Na nĩ-rĩ, nĩngeyonera ũthiũ waku na ũthingu;
 rĩrĩa ngokĩra-rĩ, nĩngaiĩganwo nĩgũkuona ũrĩa ũtariĩ.

18

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho nĩ undũ wa Ũhootani
 Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩngwendete, Wee Jehova, o Wee hinya wakwa.
- ² Jehova nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na rũirigo rwakwa rwa hinya,
 na mũkũũri wakwa;
 Mũrungu wakwa nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, o we rĩũrĩro
 rĩakwa.
 Nĩwe ngo yakwa, na rũhĩa rwa ũhonokio wakwa, o na kĩĩhitho
 gĩakwa kĩrũmu.
- ³ Ngayagĩra Jehova, ũrĩa wagĩrĩire nĩkũgocwo,
 na ngahonokio kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

- 4 Mĩhĩndo ya gĩkuũ nĩyandigiicire;
kĩguũ kĩa mwanangĩko gĩkĩĩhubĩkania.
- 5 Mĩhĩndo ya mbĩrĩra ĩgũthiororokeria;
nayo mĩtego ya gĩkuũ ĩkĩnjĩhotorerera.
- 6 Mĩnyamaro-inĩ yakwa ndakaiire Jehova;
ngĩrĩrĩra Ngai wakwa aandeithie.
- Arĩ hekarũ-inĩ yake nĩ aaguire mũgambo wakwa;
kĩrĩro gĩakwa gĩgĩkinya harĩ we, o matũ-inĩ make.
- 7 Thĩ ĩkĩinaina na ĩgĩthingitha,
nayo mĩthingi ya irĩma ĩkĩenyenya;
ĩkĩinaina tondũ aarĩ mũrakaru.
- 8 Ndogo ĩkiuma maniũrũ-inĩ make ĩkĩambata na igũrũ;
mwaki wa kũniinana ũkiuma kanua-inĩ gake,
kanua-inĩ gake hakiuma makara mekũrĩrĩmbũka.
- 9 Aahingũrire igũrũ agĩikũrũka thĩ;
matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.
- 10 Aathiire akuuĩtwo nĩ ikerubi* akĩũmbũka;
akĩambata na igũrũ na mathagu ma rũhuho.
- 11 Aatuire nduma kĩndũ gĩake gĩa kwĩhumbĩra,
hema ya kũmũthiũrũkĩria,
o matu marĩa mathimbu ma mbura.
- 12 Kuuma ũkengei ũrĩa warĩ harĩ we,
mbura ya mbembe na heni igũtũrĩkanĩria matu-inĩ make.
- 13 Jehova akĩruruma arĩ kũu igũrũ;
mũgambo wa ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ũkĩiguuo.
- 14 Aikirie mĩguĩ yake, akĩharagania thũ,
agĩciikĩria heni nene, agĩcingatithia.
- 15 Mĩkuru ya iria ĩkĩguũrio,
nayo mĩthingi ya thĩ ĩkĩhumbũrio
nĩ ũndũ wa irũithia rĩaku, Wee Jehova,
na nĩ ũndũ wa ihurutana rĩa mĩhũmũ ya maniũrũ maku.
- 16 Agĩtambũrũkia guoko gwake kuuma o kũu igũrũ, akĩĩnyiita;
akĩnguucia, akĩnduta maaĩ-inĩ kũrĩa kũriku.
- 17 Andeithũre harĩ thũ yakwa ĩrĩ hinya,
akĩndeithũra kũrĩ arĩa maathũire, o acio maangĩrĩtie hinya.
- 18 Manjĩhotoreire mũthenya ũrĩa ndaarĩ na mũtino,
no Jehova nĩwe warĩ mũtiirĩrĩri wakwa.
- 19 Andeehire kũndũ kwariĩ;
akĩndeithũra nĩ tondũ nĩakenetio nĩ nĩ.
- 20 Jehova anjĩkĩire maũndũ kũringana na ũthingu wakwa;
andĩhite kũringana na ũtheru wa moko wakwa.
- 21 Nĩgũkorwo nĩnũmĩtie njĩra cia Jehova;
ndĩkĩte ũũru ngahutatĩra Ngai wakwa.
- 22 Mawatho make mothe marĩ mbere yakwa;
ndihutatĩre irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo.
- 23 Ngoretwo itarĩ na ũcuuke ndĩ mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.

* 18:10 Akerubi nĩ ciũmbe cia matu-inĩ na nĩcio ciakuuaga gĩtĩ kĩa Ngai kĩa ũnene.

- 24 Jehova andihite kuringana na uthingu wakwa,
akandha kuringana na utheru wa moko makwa maitho-ini make.
- 25 Kuri mundu uria mwihokeku urionanagia uri mwihokeku,
na kuri uria utari ucuuke urionanagia nduri ucuuke,
- 26 kuri uria witheragia, urionanagia uri mutheru,
no kuri uria uri mithire mlogomu, urionanagia uri
mumuhutari.
- 27 Wee uhonokagia andu ari enyihia,
no ari mari maitho ma mwitio ukamaconorithia.
- 28 Wee Jehova, uigaga tawa wakwa wakanite;
Ngai wakwa atumaga nduma yakwa ituike utheri.
- 29 Ndi na uteithio waku no hote gutharikira mbutu ya ita;
ndi na Ngai wakwa no hote kuruga ruthingo.
- 30 Murungu-ri, njira ciake ninginyaniru;
kiugo kia Jehova gitiri ihitia.
We niwe ngo ya ari othe mehithaga hari we.
- 31 Ni undu-ri, nuu Murungu tiga Jehova?
Na nuu Rwaro rwa Ihiga tiga Ngai witu?
- 32 Ni Murungu uheaga hinya
na agatuma njira yakwa ikinyanire.
- 33 Atumaga maguru makwa magie ihenya ta ma thwariga;
aahothaga kurugama kundu kuria kuraihu.
- 34 We niwe wonagia moko makwa murure wa mbaara;
moko makwa no mageete uta wa gicango.
- 35 Uheaga ngo yaku ya uhootani,
guoko gwaku kwa urio nkuo kundiiragira;
uinamagira ukaanenehia.
- 36 Unjaramagira njira ya kuria thiiagira,
ngeetha maguru makwa matigatiruke.
- 37 Ndaingatithirie thu ciakwa ngicikinyira;
ndiacookire na thuutha nginya riria cianiinirwo.
- 38 Ndacihehenjire ikiremwo ni gukira;
ciagure thi wa maguru makwa.
- 39 Wee waheire hinya wa kuria mbaara;
ugigituma thu ciakwa ciinamire maguru-ini makwa.
- 40 Watumire thu ciakwa ihunduke ciure,
na ni nginiina ari maathure.
- 41 Maakaire mateithio, no hatari na wa kumahonokia,
maakaire Jehova no ndametikire.
- 42 Ndaamahure makihinya ta rukungu rumburito ni ruhuho;
ngimaita njira-ini ta ndooro.
- 43 Niuhonoketie ngaaga gutharikirwo ni andu;
unduite mutongoria wa nduri;
andu itooi nmandungatagira.
- 44 O riria maigua ngumo yakwa, nimanjathikagira;
andu a kungi mehetaga mari mbere yakwa.
- 45 Othe makuuaga ngoro;

mookaga makĩinainaga moimĩte ciĩhitho ciao cia hinya.

⁴⁶ Jehova atũũraga muoyo!

O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!

Ngai o we Mũhonokia wakwa arotũgĩrio!

⁴⁷ We nĩwe Mũrungu ũrĩa ũndĩhagĩria,
agatoria ndũrĩrĩ, agaciiga rungu rwakwa,
⁴⁸ o we ũũhonokagia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

Wandũgĩririe igũrũ rĩa andũ arĩa maathũire;
ũkĩndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.

⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Wee Jehova, nĩndĩrĩkũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka
ndũrĩrĩ,
ndĩrĩinaga ngagooca rĩtwa rĩaku.

⁵⁰ Aheaga mũthamaki wake ũhootani mũnene;
onanagia ũtugi wake ũtathiraga kũrĩ ũcio wake mũitĩrĩrie
maguta,
kũrĩ Daudi na njaro ciake nginya tene.

19

Ũmbi wa Ngai Wonanagia Riiri Wake

Thaburi ya Daudi

- ¹ Igũrũ riumbũraga riiri wa Mũrungu;
namo matu mamemerekagia wĩra wa moko make.
² Mũthenya ũkinyagĩria mũthenya ũrĩa ũngĩ ũhoro;
naguo ũtukũ ũkamenyithia ũtukũ ũrĩa ũngĩ ũhoro wa riiri ũcio.
³ Gũtirĩ mĩario kana rũthiomi
kũrĩa mũgambo wacio ũtaiguĩkaga.
⁴ Mũgambo wacio ũthiiga thĩ yothe,
nacio ciugo ciacio igakinya ituri cia thĩ.

Ngai nĩambĩire riũa hema kũu igũrũ,
⁵ narĩo riumaga rĩhaana ta mũhikania akiuma nyũmba yake,
o na kana ta mũteng'eri njoorua akĩhĩahĩia gũteng'era.

⁶ Rĩrathagĩra mwena-inĩ ũmwe wa kũu igũrũ,
na rĩgathiũrũrũka nginya mwena ũrĩa ũngĩ;
gũtirĩ kĩndũ gĩtakinyagĩrwo nĩ ũrugarĩ warĩo.

⁷ Watho wa Jehova nĩ mũkinyanĩru,
ũriũkagia ngoro ya mũndũ.
Kĩrĩra kĩa Jehova nĩ gĩa kwĩhokeka,
nĩkũhĩgagĩa mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũũgĩ.

⁸ Mataaro ma Jehova nĩmarũngĩrĩru,
nĩ makenagia ngoro.
Maathani ma Jehova nĩ macangararu,
maheaga maitho ũtheri.

⁹ Gwĩtigĩra Jehova nĩ ũndũ mũtheru,
gũtũũraga nginya tene.

Matua ma Jehova nĩ ma ma,
na mothe nĩ ma kĩhooto.

¹⁰ Maũndũ macio nĩ ma goro gũkĩra thahabu,
o na gũkĩra thahabu rĩa therie mũno;

marĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ,

o ũũkĩ ũrĩa uumĩte igua-inĩ.

¹¹ Ningĩ nĩmo mataaraga ndungata yaku;
kũmamenyerera nĩ ũndũ ũrĩ irĩhi inene.

¹² Nũũ ũngĩhota gũkũũrana mahĩtia make?

Ndekera mahĩtia makwa ma hitho-inĩ.

¹³ Ningĩ rigagĩrĩria ndungata yaku ndĩkeehie mehia ma mwĩro o
namo;
ndũkanareke mehia macio manjathe.

Nĩguo ndĩrĩkaraga itarĩ na ũcuuke,
na itarĩ na mehia ma kwagarara watho.

¹⁴ Ciugo cia kanua gakwa na matarania ma ngoro yakwa
irogũkenia maitho-inĩ maku,

Wee Jehova, o Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mũkũuri wakwa.

20

Ihooya rĩa kũũria Ũhootani

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova arogwĩtika rĩrĩa ũrĩ mĩnyamaro-inĩ;
rĩitwa rĩa Ngai wa Jakubu rĩrokũgitĩra.

² Arokũrehere ũteithio kuuma handũ harĩa hake haamũre,
na agũtiirĩre arĩ kũu Zayuni.

³ Aroririkana magongona maku mothe,
na etĩkĩre maruta maku ma njino.

⁴ Arokũhe maũndũ marĩa ngoro yaku ũirĩrĩrie,
na atũme mĩbango yaku yothe igaacĩre.

⁵ Rĩrĩa ũkaahootana nĩtũkoigĩrĩria na gĩkeno,
na tuoye bendera ciitũ na igũrũ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Ngai witũ.
Jehova arokũhingĩria maũndũ marĩa mothe ũmũhooete.

⁶ Rĩu nĩmenyete atĩ Jehova nĩahonokagia ũrĩa wake mũitĩrĩrie
maguta;

nĩamwĩtikaga arĩ kũu igũrũ rĩake rĩamũre,

arĩ na ũhoti wa kũhonokania ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo.

⁷ Andũ amwe mehokaga ngaari cia ita, na angĩ makehoka mbarathi,
no ithuĩ twĩhokaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai witũ.

⁸ Makurumaga makagũa thĩ,
no ithuĩ tũrũgamaga tũkehaanda.

⁹ Wee Jehova, honokia mũthamaki!

Twĩtikage rĩrĩa twagũkaĩra!

21

Ũhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, mũthamaki nĩakeneire hinya waku.

Kaĩ gĩkeno kĩa ũhootani kĩrĩa ũmũheaga gĩkĩrĩ kĩnene-ĩ!

² Nĩmũhingĩrĩrie wendi wa ngoro yake,
naguo ũndũ ũrĩa akũhooete na mĩromo yake ndũmũimĩte.

- 3 Wamwamũkĩrĩre na irathimo nyingĩ,
na ũkĩmwĩkĩra thũmbĩ ya thahabu írĩa therie mũtwe.
- 4 Aakũhooire atũũre muoyo, nawe ũkĩmũhe muoyo,
ũkĩmũhe matukũ maingĩ atũũre nginya tene na tene.
- 5 Riiri wake nĩ mũnene nĩ ũndũ wa ũhootani ũrĩa ũmũheete;
nĩmũheete riiri na igweta.
- 6 Ti-itherũ nĩmũrathimĩte na irathimo cia gũtũũra nginya tene,
na ũgatũma acanjamũke nĩ gĩkeno gĩa gũikara harĩwe.
- 7 Nĩgũkorwo mũthamaki ehokaga Jehova;
nĩ ũndũ wa wendo wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
ndangĩenyenyeka.
- 8 Guoko gwaku nĩgũkanyĩta thũ ciaku ciothe;
guoko gwaku kwa ũrĩo gũgaakumbata arĩa marĩ muku nawe.
- 9 Hĩndĩ írĩa ũkaamoimĩrĩa
ũgaatũma mahaane ta icua rĩa mwaki mũnene.
Nĩ ũndũ wa mang'ũrĩ make-rĩ, Jehova nĩakamameria,
naguo mwaki wake ũmaniine.
- 10 Nĩũkaniina njiaro ciao ithire gũkũ thĩ,
na ciana cia ciana ciao ũciniine kuuma kũrĩ andũ.
- 11 O na mangĩgagũciirĩa magwĩke ũũru,
na mathugunde maũndũ ma waganu, matikahootana,
- 12 nĩgũkorwo nĩũgatũma mahũndũke moore
rĩrĩa makoona ũgeetete ũta waku ũmarathe.
- 13 No gĩtũũgĩre Wee Jehova, nĩ ũndũ wa hinya waku;
na ithuĩ nĩtũine na tũgooce hinya waku.

22

Ruo Rũnene na Rwĩmbo rwa Kũgooca

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩirie nĩkĩ?
Ũndaihĩrĩirie ũguo nĩkĩ, ũkaaga kũũhonokia,
ũkaraihĩrĩria ciugo cia mũcaayo wakwa?
- 2 Wee Ngai wakwa, ngũkayagĩra mũthenya, no ndũnjĩtikaga,
ngũkayagĩra ũtukũ, na ndingĩkira.
- 3 No rĩrĩ, Wee ũrĩ Mũtheru, Wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
Wee nĩwe ũgoocagwo nĩ Isiraeli.
- 4 Maithe maitũ nĩwe meehokaga;
maakwĩhokire nawe ũkĩmahonokia.
- 5 Maagũkaĩire nao makĩhonokio;
maakwĩhokire na matiigana gũconorithio.
- 6 No nĩ nduĩkĩte o ta kĩgunyũ, no ti ta mũndũ,
nganyararwo nĩ andũ na ngamenwo nĩ kĩrĩndĩ.
- 7 Andũ arĩa othe maanyonaga nĩmanyũrũragia;
makaanuma makĩnainagia mũtwe, makoiga atĩrĩ:
- 8 "Ehokaga Jehova; Jehova nĩakĩmũhatũre.
Nĩakĩmũteithũre, nĩgũkorwo nĩakenagio nĩwe."

- 9 No rĩrĩ, Wee nĩwe wandutire nda ya maitũ;
watũmire ngwĩhoke ndĩ o nyondo-inĩ cia maitũ.
- 10 Kuuma ndaaciarwo ndaikirio o harĩwe;
kuuma ndoima nda ya maitũ ũkoretwo ũrĩ Mũrungu wakwa.
- 11 Ndũkandaihĩrĩrie,
nĩgũkorwo thĩĩna ũrĩ o hakuhi,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kũndeithia.
- 12 Ndegwa nyingĩ nĩindigicĩirie;
thiũrũrũkĩirio nĩ ndegwa irĩ hinya cia Bashani.*
- 13 Mĩrũũthi ikũrarama, igĩtambuura kĩa igwatĩtie,
ĩnjathamĩirie tũnua twayo.
- 14 Njitĩtwo thĩ ta maaĩ,
namo mahĩndĩ makwa mothe nĩmarekanĩtie.
Ngoro yakwa yororoete ta mũhũra;
ĩtwekete irĩ thĩĩnĩ wakwa.
- 15 Hinya wakwa ũniarĩte ta rũgĩo,
naruo rũrĩmĩ rwakwa rũkanyĩitana na karakara nĩkũng'ara;
ũngometie rũkũngũ-inĩ rwa gĩkuũ.
- 16 Ndĩmũriigiicĩirie nĩ magui;
ndĩmũthiũrũrũkĩirie nĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa meekaga ũũru,
nĩmatheecangĩte moko na magũrũ makwa.
- 17 Mahĩndĩ makwa no hote kũmatara mothe;
andũ marandora na makangũũrĩra maitho.
- 18 Maragayana nguo ciakwa,
nayo kanjũ yakwa makamĩcuukĩra mĩtĩ.
- 19 No rĩrĩ, Wee Jehova, ndũkandaihĩrĩrie mũno;
Wee Hinya wakwa, hiũha ũũke ũndeithie.
- 20 Teithũra muoyo wakwa kuuma harĩ rũhiũ rwa njora,
ũteithũre muoyo wakwa wa goro harĩ hinya wa magui.
- 21 Thara kuuma kanua-inĩ ka mĩrũũthi;
honokia kuuma hĩa-inĩ cia mbogo.
- 22 Nĩngumbũra rĩtwa rĩaku kũrĩ ariũ a baba;
ndĩrĩkũgocaga ndĩ kũngano-inĩ.
- 23 Inyuĩ andũ aya mwĩtigĩrĩte Jehova, mũgocoi!
Inyuothe a njiaro cia Jakubu, mũkumieĩ,
inyuĩ a njiaro cia Isiraeli, mũtĩieĩ.
- 24 Nĩgũkorwo we ndaamenire
kana akĩnyarara gũthĩĩnĩka kwa ũrĩa mũnyamarĩku;
ndaahithire ũthiũ wake kuuma kũrĩ we,
no nĩathikĩrĩrie kĩrĩro gĩake.
- 25 Gĩtũmi kĩa ngũgocoe ũrĩa ngũgocaga ndĩ kũngano-inĩ kĩnene
kiumĩte harĩwe;
nĩ nĩndĩrĩhingagia mĩhĩtwa yakwa ndĩ mbere ya arĩa
magwĩtigĩrĩte.
- 26 Andũ arĩa athĩĩni marĩrĩĩaga na makahũũna,

* 22:12 Bashani kwarĩ mwena wa gathigathini-irathĩro wa Palestina; nĩ kwoĩkaine nĩ ũndũ wa ndegwa ciakuo cia hinya na ng'ombe noru.

arĩa marongoragia Jehova, nĩmarĩmũgocaga;
ngoro cianyu irotũũra nginya tene.

27 Andũ arĩa othe matũũraga ituri ciothe cia thĩ
nĩmakaririkana na macookerere Jehova,
andũ a nyũmba ciothe cia ndũrĩrĩ
nĩmakainamĩrĩra mbere yake,

28 nĩgũkorwo ũthamaki nĩ wa Jehova,
na nĩwe wathaga ndũrĩrĩ ciothe.

29 Andũ arĩa othe atongu a thĩ makaarĩa na mamũhooe;
arĩa othe makuuaga magathikwo nĩmagaturia ndu mbere yake,
o acio matangĩhota gwĩtũũria muoyo.

30 Ciana nĩikamũtungatĩra;
nacio nĩkaahe njarwa iria igooka ũhoro wa Mwathani.

31 Acio nĩmakahunjia ũthingu wake
kũrĩ andũ arĩa magaaciawo,
nĩgũkorwo nĩwe wikĩte ũguo.

23

Jehova nĩwe Mũrĩithi Wakwa

Thaburi ya Daudi

1 Jehova nĩwe mũrĩithi wakwa, ndirĩ kĩndũ ingĩaga.

2 Atũmaga njarahe ũrĩithio-inĩ ũrĩ nyeki nduru,
aandongoragia maaĩ-inĩ marĩ na ũhurũko.

3 Nĩariũkagia ngoro yakwa,
akandongoragia njĩra-inĩ cia ũthingu,
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake.

4 O na ingĩtuĩka ndĩrahungurĩra
mũkuru ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ,
ndirĩ ũũru ingĩtigĩra,
nĩgũkorwo ũrĩ hamwe na nĩ;
thiarĩ waku na mũthĩgi waku
nĩciihooreragia.

5 Ũnjaragĩra metha mbere yakwa
o harĩa thũ ciakwa irĩ.*

Ũnjitagĩrĩria maguta mũtwe;†
gĩkombe gĩakwa nĩkĩyũrĩrĩire.

6 Ti-itherũ wega na wendani nĩrĩrũmanagĩrĩra na nĩ
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
na nĩ ngũtũũra nyũmba ya Jehova nginya tene.

24

Jehova nĩ Mũthamaki Mũnene

Thaburi ya Daudi

1 Thĩ nĩ ya Jehova, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wayo,
mabũrũri mothe o na arĩa matũũraga kuo;

* 23:5 Matukũ ma tene irĩkanĩro ciahũũragwo mũhũũri na ũhoro wa kũrĩanĩra irio cia kuonania gĩkeno na ũrata. † 23:5 Mũgeni wa gĩtĩo nĩahakagwo maguta manungi wega mũtwe hĩndĩ ya iruga.

- 2 nĩgũkorwo nĩwe waakire mũthingi wayo igũrũ rĩa maria,
na akĩmĩrũmia ĩikare igũrũ rĩa maaĩ.
- 3 Nũũ ũngĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova?
Nũũ ũngĩrũgama handũ harĩa hake haamũre?
- 4 Nĩ mũndũ ũrĩa ũrĩ na moko matheru na akaaga ũũru ngoro,
na ũrĩa ngoro yake ĩtahooyaga mũhianano,
o na kana akeehĩta na maheeni.
- 5 Mũndũ ũcio nĩarĩamũkagĩra kĩrathimo kuuma kũrĩ Jehova,
na onagwo atarĩ mũhĩtia nĩ Ngai, Mũhonokia wake.
- 6 Ũguo nĩguo rũciarwo rwa arĩa mamũrongoragia rũtarĩ,
o rũrĩa rũrongoragia ũthiũ waku, Wee Ngai wa Jakubu.
- 7 Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
ambararioi inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.
- 8 Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũũ?
Nĩwe Jehova ũrĩa ũrĩ hinya na nĩ njamba,
nĩwe Jehova ũrĩa njamba ita-inĩ.
- 9 Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
mĩambarariei inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩinĩ.
- 10 Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũ?
Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
nĩwe Mũthamaki wa riiri.

25

Ihooya rĩa kũũria Gũtongorio na Kũgitĩrwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩmĩroretie na igũrũ kũrĩ we;
2 Wee Ngai wakwa, nowe ndĩhokete.
- Ndũkareke njonorithio,
o na kana ũreke thũ ciakwa ingenerere.
- 3 Gũtirĩ mũndũ ũkwĩhokete
ũgaaconorithio o na rĩ,
no arĩa mekaga andũ ũũru hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
acio nĩo magaaconorithio.
- 4 Wee Jehova, nyonia mĩthĩre yaku,
ũũmenyithie njĩra ciaku;
- 5 ndongoria ũhoro-inĩ waku wa ma na ũndutage,
nĩgũkorwo nĩwe Ngai ũrĩa ũũhonokagia,
na nĩwe kũrĩgĩrĩro gĩakwa mũthenya wothe.
- 6 Jehova, ririkana tha ciaku nyingĩ o na wendo waku,
nĩgũkorwo nĩ cia kuuma o tene.
- 7 Ndũkaririkane mehia ma ũnini wakwa,
o na kana mehia makwa ma ũremi;
ndirikana kũringana na wendani waku,
nĩ ũndũ wa wega waku, Wee Jehova.
- 8 Jehova nĩ mwega na nĩ mũrũngĩrĩru;

- nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa ehia nĩarĩmonagĩrĩria njĩra ciake.
 9 Atongoragia andũ arĩa menyiihagia na njĩra irĩa yagĩrĩire,
 na akamarutaga njĩra yake.
 10 Njĩra ciothe cia Jehova nĩ cia wendani na wĩhokeku,
 harĩ arĩa mamenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake.
 11 Wee Jehova, nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩaku-rĩ,
 ndekera mehia makwa, o na gũtuĩka nĩ manene.
 12 Mũndũ ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nũũ?
 Mũndũ ũcio nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra irĩa aagĩrĩrwo nĩ kũgera.
 13 Mũndũ ũcio egũtũũra matukũ make agaaciire,
 nacio njiaro ciake nũikaagaya bũrũri.
 14 Jehova nĩehokaga andũ arĩa mamwĩtigagĩra;
 nĩo amenyithagia kĩrĩkanĩro gĩake.
 15 Maitho makwa maikaraga hĩndĩ ciothe macũthĩrĩrie Jehova,
 nĩgũkorwo nowe wiki ũngĩteithũkithia magũrũ makwa mũtego-
 inĩ.
 16 Hũgũkĩra, ũnyonie ũtuģi waku,
 nĩgũkorwo ndĩ o nyiki na ndĩ mũnyamarĩku.
 17 Mathĩna ma ngoro yakwa nĩmaingĩhĩte;
 niinĩra ruo rũrĩa ndĩ naruo.
 18 Rora mũnyamaro yakwa o na gũtangĩka gwakwa,
 ũkĩndekere mehia makwa mothe.
 19 Rora thũ ciakwa wone ũrĩa cingĩhĩte,
 nacio iithũire na rũthũũro rũtarĩ tha!
 20 Menyagĩrĩra muoyo wakwa na ũũthare;
 ndũkareke njonorithio,
 nĩgũkorwo nĩ hariwe njũragĩra.
 21 Wikĩndĩru wa ngoro na ũrũngĩrĩru irongitagĩra,
 tondũ nĩwe njĩrĩgagĩrĩra.
 22 Wee Ngai, gĩkũũre andũ a Isiraeli,
 moime mathĩna-inĩ mao mothe!

26

Ihooya rĩa Mũndũ Mwega

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, ndũira itua rĩa kĩhooito,
 nĩgũkorwo mĩthĩire yakwa nĩmĩkindĩrĩku;
 ndũũrĩte ndihokete Jehova itegũthangania.
 2 Wee Jehova, ngeria na ũndorie,
 tuĩria ngoro yakwa o na meciiria makwa;
 3 nĩgũkorwo wendo waku ũkoragwo ũrĩ mbere yakwa,
 na ngeragĩra njĩra-inĩ yaku ya ũhoru wa ma.
 4 Ndiikaranagia na andũ a maheeni,
 o na kana ngagwatanĩra na andũ arĩa marĩ ũhinga.
 5 Nĩthũire kĩũngano kĩa andũ arĩa mekaga ũũru,
 na ngarega gũikarania na andũ arĩa aaganu.
 6 Ngwĩthamba moko nyonanie ndirĩ na mahĩtia,*

* 26:6 Gwĩthamba moko mbere ya mũingĩ kuonanagia atĩ mũndũ ũcio ndeekĩte ngero iyo.

- thiūrūrūke kīgongona gīaku, Wee Jehova,
⁷ nyine nyanĩĩre rwĩmbo rwa gūcookia ngaatho,
 na heane ūhoro wa ciĩko ciaku ciothe cia magegania.
⁸ Wee Jehova, nĩnyendete nyũmba irĩa ūtũũraga,
 o handũ harĩa riiri waku ūikaraga.
- ⁹ Ndũkeherie ngoro yakwa hamwe na ya arĩa mehagia,
 kana muoyo wakwa hamwe na wa andũ arĩa maitaga thakame,
¹⁰ arĩa marĩ na maũndũ ma waganu moko-inĩ mao,
 o arĩa moko mao ma ūrĩo maiyũrite mahaki.
¹¹ No niĩ-rĩ, ndũũraga mūtũũrĩre ūtarĩ ūcuuke;
 kĩngũũre na ūnjigũire tha.
- ¹² Magũrũ makwa marũgamĩte handũ harĩa haigananu;
 nĩndĩrĩgoocaga Jehova ndĩ kĩũngano-inĩ kĩnene.

27

Kũgĩa na Ūũmĩrĩru harĩ Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova nĩwe ūtheri wakwa na ūhonokio wakwa;
 ingĩgĩtigĩra ũ?
 Jehova nĩwe kĩhitho kĩa muoyo wakwa;
 ingĩkĩmakio nũ?
- ² Rĩrĩa andũ arĩa ooru manjũkĩrĩa
 nĩguo matambuure nyama cia mwĩrĩ wakwa,
 o acio thũ ciakwa na arĩa marĩ muku na niĩ maatharĩkĩra-rĩ,
 marĩhĩngagwo makagũa.
- ³ O na mbũtũ cia ita ingĩndigiicĩria,
 ngoro yakwa ndĩngĩtigĩra;
 o na ingĩũkĩrĩrwo nĩ ita,
 ndingĩgĩa na nganja.
- ⁴ Ndĩ o ūndũ ūmwe njũũragia harĩ Jehova,
 na noguo thingataga:
 atĩ njikarage nyũmba ya Jehova
 matukũ mothe ma muoyo wakwa,
 ndĩĩonagĩre wega wa Jehova,
 na ndũĩragie kĩrĩa ndĩ thĩinĩ wa hekarũ yake.
- ⁵ Nĩgũkorwo mũthenya wa thĩina-rĩ,
 akaangitĩra ndĩ hau gũikaro-inĩ gĩake;
 nĩakahitha kũgunyĩ-inĩ kĩa hema yake,
 na andũgamie igũrũ wa rwaro rwa ihiga.
- ⁶ Hĩndĩ iyo mūtwe wakwa nĩũkambarario
 igũrũ wa thũ iria iithiūrũrũkĩirie;
 nĩngaruta igongona ngĩanaagĩrĩa na gĩkeno ndĩ hema-inĩ yake;
 nĩngainĩra Jehova na ndĩmũgooce.
- ⁷ Wee Jehova, igua mũgambo wakwa rĩrĩa ndagũkaĩra;
 njĩguagĩra tha na ūnjĩtikage.
- ⁸ Ha ūhoro waku, ngoro yakwa yugaga atĩrĩ, “Rongoria ūthiũ wake!”

- Na nĩ ngoiga atĩrĩ, Wee Jehova, ũthiũ waku nĩguo ndĩ rongoragia.
⁹ Ndũkaahithe ũthiũ waku,
 tiga kũngata ndungata yaku na marakara;
 Wee nĩwe ũtũũrite ũndeithagia.
 Ndũkandegede kana ũndiganĩrie,
 Wee Ngai Mũhonokia wakwa.
¹⁰ O na baba na maitũ mangĩndiganĩria,
 Jehova nĩakanyamũkĩra.
¹¹ Wee Jehova nyonagĩrĩria njĩra yaku,
 na ũngeragĩrie njĩra irĩa nũngarũ,
 nĩ ũndũ wa thũ ciakwa.
¹² Ndũkaneane kũrĩ arĩa marĩ muku na nĩ,
 nĩgũkorwo aira a maheeni nĩmanjũkĩrĩire,
 makaheeha mĩheehũ ya kũnjĩka ũũru.
¹³ Nĩ nĩnjĩtikĩtie ũũ:
 atĩ nĩngeyonera wega wa Jehova
 ndĩ bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
¹⁴ Eterera o Jehova:
 gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie ngoro,
 na weterere Jehova.

28

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra, Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga;
 ndũkarege gũthikĩrĩria.
 Nĩgũkorwo ũngĩngĩrĩra,
 ingĩhaana ta arĩa maikũrũkĩte magatoonya irima.
² Igua gũthaithana gwakwa ngĩgũkaĩra ũndeithie,
 o nyambararĩtie moko makwa
 ndĩmerekeirie harĩa haku Hatheru-Mũno.
³ Ndũkanguucũrũranie hamwe na andũ arĩa aaganu,
 atĩ ũndwanĩrie hamwe na arĩa mekaga ũũru,
 o arĩa maaragia ndeto cia thayũ na andũ a itũũra,
 no marĩ na ũũru ngoro-inĩ ciao.
⁴ Andũ acio marĩhe nĩ ũndũ wa ciiko ciao,
 na nĩ ũndũ wa wĩra wao mũũru;
 marĩhe nĩ ũndũ wa wĩra wa moko mao,
 ũmarĩhe o kĩrĩa kĩmagĩrĩire.
⁵ Tondũ matirũmbũyagia mawĩko ma Jehova
 o na wĩra wa moko make,
 we nĩakamatharũria na ndakamaaka rĩngĩ.
⁶ Jehova arogoocwo,
 nĩgũkorwo nĩaiguĩte ngĩmũthaitha anjiguĩre tha.
⁷ Jehova nĩwe hinya wakwa na nowe ngo yakwa;
 ngoro yakwa nĩwe iĩhokete, na nĩandeithĩtie.
 Ngoro yakwa nĩrarũhĩa nĩ gĩkeno,
 na nĩngũmũinĩra rwĩmbo rwa kũmũcookeria ngaatho.

- 8 Jehova nīwe hinya wa andũ ake,
na kũrĩ ũrĩa wake mũitĩririe maguta nĩ kĩirigo kĩa hinya kĩa
ũhonokio.
- 9 Honokia andũ aku na ũrathime igai rĩrĩ rĩaku,
tuĩka mũrĩithi wao na ũmakuuage nginya tene.

29

Ūhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

- 1 Rahai Jehova, inyuĩ ciũmbe cia igũrũ,
rahai Jehova tondũ nīwe ũrĩ riiri na hinya.
- 2 Rahai Jehova, mũheane ũhoru wa riiri wa rĩtwa rĩake;
thathaiyai Jehova thĩinĩ wa ũkengi wa ũthingu wake.
- 3 Mũgambo wa Jehova ũragamba na kũu iria-inĩ;
Mũrungu ũcio wa riiri nĩararuruma,
Jehova araruruma igũrũ rĩa maaĩ maingĩ.
- 4 Mũgambo wa Jehova nĩ ũrĩ ũhoti;
mũgambo wa Jehova ũiyũrite riiri.
- 5 Mũgambo wa Jehova unangaga mũtarakwa;
Jehova oinangaga mũtarakwa ya Lebanoni ĩgatuĩka tũcunjĩ.
- 6 Atũmaga bũrũri wa Lebanoni ũtũũhe ta njaũ,
nakĩo Kĩrĩma gĩa Sirioni* gĩgatũũha ta njaũ ya mbogo.
- 7 Mũgambo wa Jehova ũhenũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- 8 Mũgambo wa Jehova ũinainagia werũ;
Jehova ainainagia Werũ wa Kadeshi.
- 9 Mũgambo wa Jehova ũthioraga mũtĩ ya mĩgandi,
na ũgatũma mũtitũ ĩhũrũrũke ĩgatigwo ũtheri.
Nakuo hekarũ-inĩ yake arĩa othe marĩ kuo makaanĩrĩra
makoiga, “Kaĩ arĩ riiri-ĩ!”
- 10 Jehova arĩ igũrũ rĩa mũiyũro wa maaĩ aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
Jehova egũtũũra aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ Mũthamaki nginya
tene.
- 11 Jehova aheaga andũ ake hinya;
Jehova arathimaga andũ ake magaikara na thayũ.

30

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

- 1 Wee Jehova-rĩ, nĩngũgũtũũgĩria
nĩgũkorwo wandutire kũrĩa kũriku,
na ũkĩgĩria thũ ciakwa ingenerere.
- 2 Wee Jehova Ngai wakwa,
ndagũkaĩire ũndeithie nawe ũkĩĩthonia.
- 3 Wee Jehova, wandutire kuuma mbĩrĩra-inĩ;
ũkĩgĩria njikũrũke, ndoonye irima.
- 4 Inĩrai Jehova mũmũgocce, inyuĩ andũ ake aamũre;
mũgocce rĩtwa rĩu rĩake ĩtheru,

* 29:6 Sirioni nĩ rĩtwa rĩngĩ rĩa Herimoni na rũthiomi rwa Finicia.

5 nĩgũkorwo marakara make nĩ ma kahinda o kanini,
no ūtugi wake nĩwagūtũuria mũndũ muoyo;
kĩrĩro no kĩaarĩre ūtukũ wothe
no rũciĩnĩ gwakĩa kũrooke gĩkeno.

6 Hĩndĩ ĩrĩa ndagaacĩre, ndoigire atĩrĩ,
“Ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.”

7 Wee Jehova, rĩrĩa wanyonirie ūtugi waku-rĩ,
watũmire ndĩhaande o ta kĩaarĩma;
no rĩrĩa wahĩthire ūthiũ waku-rĩ,
nĩndamakire.

8 Wee Jehova nĩwe ndakacĩre;

ngĩthaitha Mwathani anjiguĩre tha:

9 “Mwanangĩko wakwa ũngĩkorwo na uumithio ũrĩkũ,
ingĩtoonyerera irima-inĩ?

Rũkũngũ-rĩ, no rũkũgooce?

No rwanĩrĩre wĩhokeku waku?

10 Wee Jehova, thikĩrĩria na ũnjiguĩre tha;

Wee Jehova, tuĩka ūteithio wakwa.”

11 Wagarũrire kĩgirĩko gĩakwa gĩgĩtuĩka rwĩmbo rwa gĩkeno;
ũkĩnduta nguo yakwa ya ikũnia, ũkĩhumba gĩkeno,

12 nĩgeetha ngoro yakwa ikũinĩre na ndĩgakire.

Wee Jehova Ngai wakwa, ngūtũũra ngũcookagĩria ngaatho nginya tene.

31

Ihooya rĩa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, nĩ harĩwe njũrĩire;

ndũkanareke njonorithio;

nĩ ũndũ wa ūthingu waku-rĩ, ndeithũra.

2 Ndegera gũtũ

na ūhiũhe ūũke ūũhatũre;

tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩa,

ũtuĩke gĩikaro kĩirigĩre na hinya, ūũhonokie.

3 Nĩgũkorwo Wee nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga

na gĩikaro gĩakwa kĩirigĩre na hinya,

nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku, ndongoria na ũnyonie njĩra.

4 Ndeithũkithia mũtego-inĩ ũrĩa nyambĩrwo,

nĩgũkorwo nĩwe rĩũrĩro rĩakwa.

5 Roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku;

Wee Jehova, ngũũra, o Wee Mũrungu ũrĩa wa ma.

6 Nĩthũire arĩa mahooyaga ngai cia mĩhianano ĩtarĩ kĩene;

nĩ ndĩhokete o Jehova.

7 Nĩ nĩngũcanjamũka na ngenage nĩ ũndũ wa wendo waku,

nĩgũkorwo nĩwonire mĩnyamaro yakwa,

na ũkĩmenya ruo rũnene rwa ngoro yakwa.

8 Ndũũneanĩte kũrĩ thũ,

no niũkinyithĩtie magũrũ makwa handũ haariĩ.

- 9 Njiguĩra tha, Wee Jehova, nĩgũkorwo ndĩ mũnyamarĩku;
maitho makwa nĩmaroorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kĩaha,
ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa ikoorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa
ihooru.
- 10 Muoyo wakwa nĩũniinĩtwo nĩ ruo rĩnene,
na mĩaka yakwa ikaniinwo nĩ gũcaaya;
nĩnjũrĩtwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa mũnyamaro yakwa,
namo mahĩndĩ makwa makaaga hinya.
- 11 Nĩ ũndũ wa thũ ciakwa ciothe,
nduĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ a itũũra rĩakwa;
nduĩkĩte kĩndũ gĩa gwĩtigĩrwo nĩ arata akwa,
nao arĩa maanyona njĩra-inĩ nĩ kũũra moraga.
- 12 Nĩmariganĩrwo nĩ niĩ o ta mũndũ ũkuĩte;
ngakĩhaana o ta nyũngũ nguũ.
- 13 Nĩgũkorwo nĩndĩraigwa njambanio ya andũ aingĩ;
guoya mũnene ũkĩnyumaga na mĩena yothe;
marathugunda manjĩke ũũru,
makagĩa ndundu ya ũrĩa mangĩnjũraga.
- 14 No niĩ nĩwe ndĩhokete, Wee Jehova,
ngoiga atĩrĩ, “Wee nĩwe Ngai wakwa.”
- 15 Mahinda makwa marĩ moko-inĩ maku;
ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa,
na kuuma kũrĩ arĩa maathingataga.
- 16 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku;
honokia nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga.
- 17 Wee Jehova, ndũkareke njonorithio,
nĩgũkorwo nĩwe ngayagĩra;
no andũ arĩa aaganu ũreke maconorithio
na makome mbĩrĩra-inĩ makirĩte ki.
- 18 Tũma mĩromo yao ya kũheenania ikĩrio,
nĩgũkorwo maaragia na mwĩtĩio na kĩnyararo,
maaragia na mwĩgaatho magookĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 19 Kaĩ wega waku ũrĩa ũigĩire arĩa magwĩtigĩrĩte, nĩ mũingĩ-ĩ,
o wega ũrĩa ũheaga andũ arĩa moragĩra harĩwe andũ othe
makĩonaga.
- 20 Ũmahithaga harĩa Wee ũrĩ o harĩa hegitĩtie,
kuuma kũrĩ arĩa mamaciiragĩra kũmeka ũũru;
ũmaigaga gũikaro-inĩ gĩaku,
ũkamagitĩra harĩ nĩmĩ iria icambanagia.
- 21 Jehova arogoocwo,
nĩgũkorwo nĩanyonirie wendo wake wa magegania
rĩrĩa ndaarĩ itũũra inene rĩrigiicĩirio nĩ thũ.
- 22 Rĩrĩa ndaarĩ mũmaku, ndoigire atĩrĩ,
“Nĩnjeheretio maitho-inĩ maku!”
No nĩwaiguire ngĩgũthaitha ũnjiguĩre tha,
rĩrĩa ndagũkaĩire ũndeithie.
- 23 Endai Jehova inyuĩ andũ ake aamũre!

Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa ehokeku,
no ũrĩa mwĩtĩĩ amũrĩhaga o ũrĩa kwagĩrĩire.
24 Gĩai na hinya na mwĩyũmĩrĩrie ngoro,
inyuĩ inyuothe arĩa mwĩhokete Jehova.

32

Gĩkeno gĩa Kũrekerwo Mehia

Thaburi ya Daudi

- 1 Kũrathimwo-rĩ,
nĩ ũrĩa ũrekeirwo mahĩtia make,
o ũrĩa mehia make mahumbĩrĩtwo.
- 2 Kũrathimwo-rĩ,
nĩ mũndũ ũrĩa Jehova atatuaga mwĩhia,
na ũrĩa ũtarĩ ũhinga ngoro.
- 3 Rĩrĩa ndakirĩte ki,
mahĩndĩ makwa nĩmahinyarire
nĩ ũndũ wa gũcaaya gwakwa mũthenya wothe.
- 4 Nĩgũkorwo guoko gwaku
nĩ kwandĩtũhagĩra mũthenya na ũtukũ;
hinya wakwa wathirire
o ta ũrĩa ime rĩthiraga hĩndĩ ya riũa.
- 5 Hĩndĩ iyo ngĩkumbũrĩra mehia makwa,
na ndiahithire waganu wakwa,
ndoigire atĩrĩ, “Nĩngumbũra mahĩtia makwa kũrĩ Jehova,”
nawe ũkĩndekera ũũru wa mehia makwa.
- 6 Nĩ ũndũ ũcio mũndũ wothe mwĩtigĩri Ngai
nĩakũhooe rĩrĩa ũngĩoneka;
ti-itherũ rĩrĩa maĩ maingĩ marĩ hinya maambũrũrũka,
matingĩmũkinyĩra.
- 7 Wee nĩwe kũhitho gĩakwa;
nĩũkangitĩra hĩndĩ ya mathũna,
na ũũthiũrũrũkĩrie na nyĩmbo cia ũhonokio.
- 8 Nĩndĩrĩkũrutaga na ngakuonereria njĩra ĩrĩa wagĩrĩrwo nĩ kũgera;
ndĩrĩgũtaaraga na ngũmenyagĩrĩrie.
- 9 Ndũkahaane ta mbarathi kana nyũmbũ,
iria itarĩ ũmenyo,
iria arĩ o nginya ciĩkĩrwo matamu na mĩkwa kanua,
kwaga ũguo itingĩgũkuhĩrĩria.
- 10 Andũ arĩa aaganu monaga maruo maingĩ,
no mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova
egũtũũra arigicĩirio nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga.
- 11 Inyuĩ arĩa athingu kenerai Jehova na mũcanjamũke;
mũinĩrei, inyuothe arĩa arũngĩrĩru ngoro!

33

Rwĩmbo rwa Kũgooca

- 1 Inĩrai Jehova mũkenete, inyuĩ andũ arĩa athingu;

- andũ arĩa arũngĩrĩru ngoro nĩo maagĩrĩrwo nĩkũmũgooca.
- ² Goocai Jehova na kĩnanda kĩa mũgeeto;
mũinĩrei na kĩnanda kĩrĩa kĩgeete na nga ikũmi.
- ³ Mũinĩrei rwĩmbo rwerũ;
hũũrai inanda mũrĩ na ũũgĩ, na mwanĩrĩre nĩ gũkena.
- ⁴ Nĩgũkorwo kiugo kĩa Jehova nĩkĩerekereru na nĩ kĩa ma;
we nĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.
- ⁵ Jehova nĩendete ũthingu na ciira wa kĩhooto;
thĩ yothe iĩyũrĩte wendani wake ũrĩa ũtathiraga.
- ⁶ Igũrũ rĩombirwo na ũndũ wa kiugo kĩa Jehova,
mbütũ cia igũrũ ikiũmbwo na mĩhũmũ ya kanua gake.
- ⁷ Aacookanĩrĩrie maaĩ ma iria inene ndigithũ-inĩ;
maaĩ ma kũrĩa kũriku aamaigire thĩinĩ wa makũmbĩ.
- ⁸ Thĩ yothe nĩtigĩre Jehova;
andũ othe a thĩ nĩmamũtĩe.
- ⁹ Nĩgũkorwo aaririe, thĩ ikĩgĩa kuo;
aathanire, ikĩhaanda, ikĩrũma wega.
- ¹⁰ Jehova nĩarigiicaga mĩbango ya ndũrĩrĩ;
nĩathũkagia mĩoroto ya andũ.
- ¹¹ No mĩbango ya Jehova iĩhaandaga wega nginya tene,
mĩoroto ya ngoro yake igakinyĩra njjarwa na njjarwa.
- ¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ rũrĩrĩ rũrĩa Jehova arĩ we Ngai waruo,
andũ arĩa eethuuriire matuĩke igai rĩake.
- ¹³ Jehova arĩ igũrũ aroraga thĩ
akoona andũ othe;
- ¹⁴ acũthagĩrĩria arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ,
arĩ o kũu gũikaro-inĩ gĩake,
- ¹⁵ we nĩwe mũũmbi wa ngoro ciao othe,
na nĩoi mawĩra mao mothe.
- ¹⁶ Gũtirĩ mũthamaki ũhonokagio nĩ mũigana wa ita rĩake,
na gũtirĩ njamba ya ita iĩteithũraga nĩ ũndũ wa hinya wayo
mũnene.
- ¹⁷ Ha ũhoro wa kũhonokania-rĩ,
mbarathi cia mbaara nĩ mwĩhoko wa tũhũ;
o na irĩ na hinya mũingĩ ndĩngĩhonokania.
- ¹⁸ No rĩrĩ, maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa
mamwĩtigagĩra,
o acio maikaraga mehokete wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
- ¹⁹ akamateithũra gĩkuũ-inĩ,
na akamatũũria muoyo hĩndĩ ya ng'aragu.
- ²⁰ Ithuĩ twetagĩrĩra Jehova tũrĩ na mwĩhoko;
nĩwe ũteithio witũ o na ngo iitũ.
- ²¹ Ngoro ciitũ nĩcikenete nĩ ũndũ wake,
nĩgũkorwo twĩhokete rĩtwa rĩake itheru.
- ²² Wee Jehova-rĩ, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũroikarania na ithuĩ,
o ta ũrĩa ithuĩ tũkwĩrĩgĩrĩre.

34

Kūgooca Jehova nĩ ũndũ wa Ūhonokio Wake

Thaburi ya Daudi

- 1 Ndĩrikumagia Jehova hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩmũgoocaga na kanua gakwa hĩndĩ ciothe.
- 2 Ngoro yakwa nĩ Jehova irĩrahaga;
arĩa anyamaarĩku marĩguaga ũguo magakena.
- 3 Goocai Jehova mũmũnenehie mũrĩ hamwe na nĩ;
rekei tũtũgĩrie rĩtwa rĩake tũrĩ hamwe.
- 4 Ndarongoririe Jehova, nake akĩnjĩtika,
akĩndeithũra kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe maanjĩkagĩra
guoya.
- 5 Andũ arĩa mamũcũthagĩrĩria matheragĩrwo nĩ ũtheri;
mothiũ mao gũtirĩ hĩndĩ magaaconorithio.
- 6 Mũndũ ũyũ mũthĩini aakaĩre Jehova, nake Jehova akĩmũigua,
akĩmũhonokia mathĩina-inĩ make mothe.
- 7 Mũraika wa Jehova aikaraga arangĩire arĩa othe mamwĩtigagĩra,
na akamateithũra othe.
- 8 Camai muone atĩ Jehova nĩ mwega;
kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũragĩra harĩ we.
- 9 Mwĩtigĩrei Jehova, inyuĩ andũ ake aamũre,
nĩgũkorwo arĩa mamwĩtigĩrĩte gũtirĩ kĩndũ maagaga.
- 10 Mĩrũũthi no yage gĩa kũrĩa ihũte,
no arĩa marongoragia Jehova gũtirĩ kĩndũ kĩega maagaga.
- 11 Ūkai ciana ciakwa, mũthikĩrĩrie ũrĩa nguuga;
nĩngũmũruta gwĩtigĩra Jehova.
- 12 Mũndũ ũrĩa wanyu ũngĩenda gũtũũra muoyo,
na erĩrĩrie kuona matukũ maingĩ mega,
- 13 nĩakĩmenyerere rũrĩmĩ rwake rũtikoige ũũru,
na mĩromo yake ndĩkaarie maheeni.
- 14 Garũrũka utige gwĩka ũũru na wĩke ũrĩa kwagĩrĩire;
caragia thayũ na ũũthingatage.
- 15 Maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa athingu,
na matũ make magathikĩrĩria kĩrĩro kĩa;
- 16 ũthiũ wa Jehova ũũkagĩrĩra andũ arĩa mekaga ũũru,
nĩguo moima thĩ matikanaririkanwo.
- 17 Andũ arĩa athingu makayaga, Jehova akamaigua;
amateithũraga kuuma mathĩina-inĩ mao mothe.
- 18 Jehova akoragwo arĩ hakuhĩ na andũ arĩa ahehenjeku ngoro,
na akahonokia arĩa athuthĩku roho.
- 19 Mũndũ ũrĩa mũthingu no akorwo arĩ na mathĩina maingĩ,
no Jehova amũteithũraga harĩ mo mothe;
- 20 agitagĩra mahĩndĩ make mothe,
gũtirĩ o na rĩmwe rĩngiunĩka.

- 21 Andũ arĩa aaganu makooraḡwo nĩ ũũru;
 nao arĩa mathũire andũ arĩa athingu nĩmagatuĩrwo ciira.
 22 Jehova akũũraga ndungata ciake;
 arĩa othe moragĩra harĩ we gũtirĩ ũgaatuĩrwo ciira.

35

Kũhooya Kũhonokio kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova, hũũrana na arĩa marahũũrana na nĩ;
 rĩa na arĩa mararũa na nĩ.
 2 Oya ngo nene na gako kanini;
 arahũka ũũke ũndeithie.
 3 Hiũria itimũ na mĩcengi,
 ũũkirĩre arĩa maathingatĩte.
 Īra ngoro yakwa atĩrĩ,
 “Nĩ nĩ nĩ ũhonokio waku.”
- 4 Andũ arĩa mendaga kũnduta muoyo
 maroconorithio na maagithio gĩtĩo,
 arĩa mathugundaga kũnyũnũha
 marocookio na thuutha mamakĩte.
 5 Marohaana ta mahuti mombũrĩtwo nĩ rũhuho,
 na mũraika wa Jehova amaingatithĩtie;
 6 njĩra yao ĩrogĩa nduma na ĩtendere,
 nake mũraika wa Jehova ahanyũkanie nao.
- 7 Kuona atĩ nĩmahithĩire wabu wa kũndega hatarĩ gĩtũmi,
 na makanyenjera irima hatarĩ gĩtũmi,
 8 marokorererwo nĩ mwanangĩko matehaarĩrie,
 wabu ũcio manyambũire ũromanyiita o ene,
 marogwa irima rĩu manyenjeire.
 9 Hindĩ ĩyo ngoro yakwa ĩgaacanjamũka nĩ ũndũ wa Jehova,
 na ĩkenagĩre ũhonokio wake.
 10 Nĩngwanĩrĩra na ngoro yakwa yothe, njũũrie atĩrĩ,
 “Nũ ũhaana tawe, Wee Jehova?”
 O Wee ũhatũraga andũ arĩa athĩni harĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra,
 ũkhatũra athĩni na abatari harĩ arĩa mamatunyaga indo.”
- 11 Nĩkuumĩrĩte aira a maheeni,
 makanjũũria ũhoru wa maũndũ itooĩ.
 12 Wega wakwa mandihaga na ũũru,
 magatiga ngoro yakwa ĩrĩ na ihooru.
 13 No rĩrĩa o maarĩ arũaru, nĩ ndehumbire nguo ya ikũnia,
 na ngĩnyiihia na ũndũ wa kwĩhinga kũrĩa irio.
 Rĩrĩa mahooya makwa maagire macookio-rĩ,
 14 ndaikarire ngĩcakayaga,
 o taarĩ mũrata wakwa kana mũrũ wa maitũ ndaacakayagĩra.
 Ndethikĩire ndĩ na ihooru,
 o taarĩ mũndũ ũracakaĩra nyina.
 15 No rĩrĩa ndahĩngirwo ngĩgwa, o moonganire hamwe mangenerere;
 atharĩkĩri makĩũngana maatharĩkĩre itekũmenya.

Manjaambirie mategūtigithīria.

16 Maanyūrūragia ta andū matooi Ngai,
makaahagaranīria magego mao.

17 Wee Jehova-rī, nī nginya rī ūgūikara wīroreire?
Hatūra muoyo wakwa kuuma hari wanangi wao,
ūhatūre muoyo wakwa wa goro kuuma hari mīrūūthi īno.

18 Nī nī ngūgūcookeria ngaatho kīūngano-inī kīrīa kīnene;
ndīkūgocaga ndī gatagatī ka andū aingī.

19 Ndūkareke arīa maathūire tūhū
mangūūrīre maitho, mangenerere;

kana acio maamenete hatarī gītūmi
moinanīre maitho.

20 Matiaragia ndeto cia thayū,
no mathugundaga maūndū ma maheeni,
ma gūūkīrīra andū arīa maikaraga na thayū būrūri-inī.

21 Manjathamagīria tūnua twao makoiga atīrī,
“Haiya! Haiya! Maitho maitū nīmeyoneire ūguo.”

22 Wee Jehova, nīwīoneire ūguo; tiga gūkīra.
Wee Mwathani-rī, ndūgaikare haraaya na nī.

23 Arahūka, ūkīra ūngitīre!
Hūūranīra, Wee Ngai wakwa na Mwathani wakwa.

24 Wee Jehova, ndūra kūrīngana na ūthingu waku, Wee Ngai wakwa;
ndūkareke mangūūrīre maitho, mangenerere.

25 Ndūkareke meciirie atīrī, “Haiya, ūguo noguo tūrendaga gwīkīke!”
Kana moige atīrī, “Nītūmūmeretie.”

26 Arīa othe mangūūrāgīra maitho mangenerere nī ūndū wa
mīnyamaro yakwa

maroconorithio na manyiitwo nī kīrigiicano;
arīa othe metūūgagīria igūrū rīakwa
maroconorithio na maagithio gītūio.

27 Arīa makenaga ndaatuīrwo ciira na kīhoto,
nīmanīrīre na gīkeno na gūcanjamūka;
nīmatūūre moigaga atīrī, “Jehova arotūgīrio,
o we ūkenagīra ūgaacīru wa ndungata yake.”

28 Rūrīmī rwakwa rūrīaragia ūhoro wa ūthingu waku,
na ngūgocage mūthenya wothe.

36

Waganu wa Andū

Thaburi ya Daudi

1 Ndī na ndūmīrīri nditū ngoro-inī yakwa,
īkonī wīhia wa mūndū ūrīa mwaganu:

Nī atīrī, hatirī wītīgīri Ngai
maitho-inī make.

2 Nī gūkorwo maitho-inī make mwene erahaga mūno,
ūū atī ndangihota gūkūūrana o na kana athūūre mehia make.

3 Ciugo cia kanua gake nī cia waganu na nī cia maheeni;
nīatīgīte gūtūika mūndū mūūgī na wa gwīkaga wega.

- 4 O na arĩ ũrĩrĩ-inĩ wake athugundaga o maũndũ mooru;
eheanaga njĩra-inĩ ya kũmwerekeria gwĩka ũũru,
na ndathũũraga ũndũ mũũru.
- 5 Wee Jehova-rĩ, wendani waku ũkinyĩte o igũrũ,
naguo wĩhokeku waku ũgakinya o matu-inĩ.
- 6 Ũthingu waku ũhaana ta irĩma iria nene,
kĩhooito gĩaku gĩkarikĩra ta kũrĩa kũriku.
Wee Jehova-rĩ, ũmenyagĩrĩra mũndũ o na nyamũ.
7 Hĩ! Kaĩ wendo waku ũrĩa ũtathiraga nĩ wa goro mũno-ĩ!
Andũ othe anene na anini
moragĩra kũgunyĩ-inĩ kĩa mathagu maku.
- 8 Marĩaga makaigania kuuma na ũingĩ wa nyũmba yaku;
ũmaheaga gĩa kũnyua kuuma rũũ-inĩ rwaku rwa gĩkeno.
- 9 Nĩgũkorwo gĩthima kĩa muoyo kĩrĩ kũrĩ we;
ũtheri-inĩ waku nĩho tuonaga ũtheri.
- 10 Kĩrĩrĩria kwenda arĩa makũũ,
naguo ũthingu waku ũtũũre na arĩa arũngĩrĩru ngoro.
- 11 Ikinya rĩa ũrĩa mwĩtũĩ rĩroaga kũnjũkĩrĩra,
o na kana guoko kwa ũrĩa mwaganu kũnyingate.
- 12 Ta rora wone ũrĩa andũ arĩa mekaga ũũru magwĩte thĩ;
maikanĩtio thĩ, na matingĩhota gũkĩra!

37

Marigĩrĩrio ma Andũ arĩa Athingu na arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- 1 Tigaga gũthĩnĩka ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa mekaga ũũru,
o na kana ũiguage ũiru nĩ ũndũ wa arĩa mekaga mahĩtia;
- 2 nĩgũkorwo acio makaahooa o narua o ta ũrĩa nyeki ihooaha,
na makue narua o ta ũrĩa riya rĩhooaha rĩamunywo.
- 3 Wĩhoke Jehova na wĩkage wega;
tũũra bũrũri-inĩ ũkenagĩra ũrĩithio wa thayũ.
- 4 Īkaga maũndũ ma gũkenia Jehova,
na nĩarĩkũhingagĩria merirĩria ma ngoro yaku.
- 5 Rebagĩrĩria Jehova njĩra yaku;
mwĩhokage o we, nake nĩarĩkaga maũndũ maya:
- 6 Nĩarĩtũmaga ũthingu waku ware o ta rũciĩnĩ,
nakĩo kĩhooito gĩa ciira waku kĩare o ta riũa rĩa mũthenya barigici.
- 7 Hoorera mbere ya Jehova na ũmweterere ũtegũthethũka;
ndũgathĩnĩke ngoro rĩrĩa andũ magaacĩra mũthĩire-inĩ yao,
rĩrĩa mekũhingia mathugunda mao ma gwĩka ũũru.
- 8 Tigaga kũrakara na wĩrigagĩrĩrie mang'ũrĩ;
tigaga gũthĩnĩka ngoro, tondũ ũndũ ũcio no ũtũme wĩke ũũru.
- 9 Nĩgũkorwo andũ oorũ nĩmakaniinwo,
no arĩa mehokete Jehova nĩmakagaya bũrũri.

- 10 No kahinda kanini, arĩa aaganu mage kuoneka rĩngĩ;
o na mũngĩmacaria, mũtingĩmoona.
- 11 No arĩa ahooreri nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre makenete nĩkũingĩhĩrwo nĩ thayũ.
- 12 Andũ arĩa aaganu mathugundaga mokĩrĩre andũ arĩa athingu,
na makamahagaranĩria magego;
- 13 no Mwathani athekagĩrĩra andũ acio aaganu,
nĩgũkorwo nĩoĩ mũthenya wao nĩũrooka.
- 14 Andũ arĩa aaganu macomorete hiũ cia njora,
na makageeta ũta
nĩguo maniine mũndũ ũrĩa mũthĩini na mũbatari,
na moorage andũ arĩa njĩra ciao irũngĩrĩrie.
- 15 No hiũ icio ciao cia njora igaatheeca ngoro ciao ene,
na mota mao moinangwo.
- 16 Nĩ kaba kĩndũ kĩnini kĩrĩ na andũ arĩa athingu,
gũkĩra ũtonga mũingĩ wa andũ aaganu;
- 17 nĩgũkorwo hinya wa andũ arĩa aaganu nĩũkaniinwo,
no Jehova atiiragĩrĩra andũ arĩa athingu.
- 18 Matukũ ma andũ arĩa matarĩ ũcuuke nĩmooĩo nĩ Jehova,
na igai rĩao rĩgũtũũra nginya tene.
- 19 Hĩndĩ ya mwanangĩko matikoona ũũru;
na hĩndĩ ya ng'aragu magaakorwo na irio cia kũigana.
- 20 No andũ arĩa aaganu nĩmagathira:
Thũ cia Jehova igaathira ta ũrĩa ũthaka wa mĩgũnda ũthiraga,
nĩkabuĩria, ibuĩrie o ta ndogo.
- 21 Andũ arĩa aaganu makoombaga na matirĩhaga,
no arĩa athingu maheanaga na ũtaana;
- 22 andũ arĩa Jehova arathimĩte nĩmakagaya bũrũri,
no arĩa arumĩte nĩmakaniinwo.
- 23 Jehova angĩkenio nĩ mũthiĩre wa mũndũ,
atũmaga makinya make marũme wega;
- 24 o na angĩhĩngwo, ndangĩgũa,
nĩgũkorwo Jehova amũnyiitagĩrĩra na guoko gwake.
- 25 Ndaarĩ mũnini, na rĩu ndĩ mũkũrũ,
no ndirĩ ndoona andũ arĩa athingu matiganĩirio,
kana ciana ciao ikĩhooya irio.
- 26 Hĩndĩ ciothe makoragwo marĩ ataana,
na makombanagĩra matekwenda uumithio;
ciana ciao nĩ ikaarathimwo.
- 27 Theemaga ũũru, na wĩkage wega,
nawe ũtũũre bũrũri-inĩ nginya tene.
- 28 Nĩgũkorwo Jehova endete o kĩhoo, o

na ndagatiganĩria arĩa ake ehokeku.

Acio megütũũra magitĩirwo nginya tene,
no ciana cia arĩa aaganu nĩkaniinwo.

²⁹ Andũ arĩa athingu nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre kuo nginya tene.

³⁰ Kanua ka mũndũ mũthingu gatumũkaga ndeto cia ũũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwake rũkaaria kĩhooto.

³¹ Watho wa Ngai wake ũrĩ o ngoro-inĩ yake;
makinya make matingĩtenderũka.

³² Andũ arĩa aaganu maikaraga moheirie arĩa athingu,
magĩcaria o ũria mangĩmooraga;

³³ no Jehova ndakamatiganĩria moko-inĩ ma andũ acio aaganu,
kana areke matũirwo atĩ nĩ ehia rĩrĩa magaaciirithio.

³⁴ Etagĩrĩra Jehova
na ũrũmagĩrĩre njĩra yake.

Nĩagagütũũgĩria nĩguo ũgae bũrũri;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu makaaniinwo-rĩ,
wee nĩũkeyonera ũndũ ũcio.

³⁵ Nĩnyonete mũndũ mwaganu na mũndũ ũtarĩ tha
agaaciire ta mũtĩ mũruru ũrĩ o imerero-inĩ rĩaguo,

³⁶ no thuuha wa kahinda o kanini akĩehera,
akĩaga gũkorwo ho rĩngĩ;
o na gũtuĩka nĩndamũcaririe, ndiigana kũmuona.

³⁷ Cũrania ũhoru wa mũndũ ũria ũtarĩ ũcuuke,
na ũrore ũria mũrũngĩrĩru,
ũhoru wake wa matukũ marĩa magooka nĩ ũhoru wa thayũ.

³⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa ehia othe nĩmakaniinwo;
no andũ arĩa aaganu mũthia wao nĩ kũũragwo makooraagwo.

³⁹ Ũhonokio wa andũ arĩa athingu uumaga kũrĩ Jehova;
we nĩwe kĩĩhitho kĩa kĩa hinya hĩndĩ ya mathĩĩna.

⁴⁰ Jehova nĩamateithagia na akamateithũra;
amateithũraga kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu na akamahonokia,
tondũ moragĩra harĩ we.

38

Ihooya rĩa Mũndũ Ũrathũĩnĩka

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, ndũkandũithie ũrĩ na marakara,
kana ũũherithie ũrĩ na mang'ũrĩ.

² Nĩgũkorwo mĩguĩ yaku nĩĩtheceete,
na guoko gwaku nĩ kũũhũrĩte mũno.

³ Ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ tondũ wa mang'ũrĩ maku;
mahĩndĩ makwa nĩmarũaru nĩ ũndũ wa mehia makwa.

⁴ Mahĩtia makwa nĩmanditũhĩire mũno

o ta mūrigo mūrītū itangĩhota gũkuua.

- ⁵ Ironda ciakwa nĩitogotete na ikanunga
nĩ tondũ wa ūrimũ wakwa wa mehia.
- ⁶ Thiiaga ndũhacĩte, ngakungĩrĩra mũno,
mũthenya wothe ndindaga ngĩcakaya.
- ⁷ Mũgongo wakwa ūiyūrĩtwo nĩ ruo ta rwa mwaki;
ndĩrĩ na ūgima wa mwĩrĩ.
- ⁸ Ndĩ mũmocu na ngathuthĩka biũ;
ndĩracaaya nĩ ruo rwa ngoro.
- ⁹ Wee Mwathani, wendi wakwa wothe ūrĩ o mbere yaku;
gũcaaya gwakwa ti kũhitharu harĩwe.
- ¹⁰ Ngoro yakwa nĩratuuma mũno,
naguo hinya wakwa nĩgũthira ūrathira;
o na ūtheri nĩumĩte maitho-inĩ makwa.
- ¹¹ Arata na athiritũ akwa matiendaga kũnguhĩrĩria
nĩ ūndũ wa ironda ciakwa;
o na andũ a itũũra rĩakwa manjkaraga haraihu.
- ¹² Andũ arĩa mendaga kũnjũraga nĩ mĩtego mandegagĩra,
arĩa mendaga kũnjĩka ūũru maaragia ūrĩa mangĩnyũnũha;
mũthenya wothe mathugundaga o maheeni.
- ¹³ Nĩi haana ta mũndũ gĩtaigua, ūrĩa ūtaiguaga,
ngahaana ta mũndũ ūtaaragia, ūrĩa ūtangĩtumũra kanua gake;
- ¹⁴ ndũikĩte ta mũndũ ūtaiguaga,
ũrĩa kanua gake gatarĩ ūndũ kangĩhota gũcookia.
- ¹⁵ Wee Jehova, Wee nĩwe njetagĩrĩra;
Wee Mwathani Ngai wakwa, Wee nĩwe ūkũnjookeria ūhoru.
- ¹⁶ Nĩgũkorwo ndoigire atĩrĩ, “Ndũkanareke thũ ciakwa ingenerere,
o na kana ciĩtũũgĩrie igũrũ rĩakwa rĩrĩa kũgũrũ gwakwa gwaten-
derũka.”
- ¹⁷ Nĩgũkorwo ngirie kũgũa,
na njikaraga ndĩ na ruo hĩndĩ ciothe.
- ¹⁸ Nĩngumbũra waganu wakwa;
nĩthĩnĩtio nĩ mehia makwa.
- ¹⁹ Thũ ciakwa iria irĩ kĩyo nĩcio nyingĩ;
arĩa maathũire hatarĩ gĩtũmi nĩ aingĩ.
- ²⁰ Andũ arĩa mandĩhaga wega wakwa na ūũru
manjambagia rĩrĩa nĩ ngũthingata ūndũ ūrĩa mwega.
- ²¹ Wee Jehova, ndũkandiganĩrie;
Wee Ngai wakwa, ndũgaikare haraihu na nĩi.
- ²² Ūka narua ūndeithie,
Wee Mwathani, Mũhonokia wakwa.

39

Kuumbũra Mehia kwa Mũndũ Mũthĩnĩku
Thaburi ya Daudi

¹ Ndoigire atĩrĩ, “Ndĩmenyagĩrĩra mĩthĩire yakwa,

- ndirigagĩrĩrie ndikehie na rūrĩmĩ rwakwa;
nĩnguoha kanua gakwa
rĩrĩa rĩothe mũndũ mwaganu arĩ harĩa ndĩ.”
- ² No rĩrĩa ndakirĩte na ngahoorera,
itekwaria o na ũndũ mwega-rĩ,
ruo rwakwa rūgĩkĩrĩrĩria kuongerereka.
- ³ Ngoro yakwa yahĩahĩaga thĩinĩ wakwa,
na o rĩrĩa ndecũũranagia, mwaki ũgĩakana;
hĩndĩ iyo ngĩaria na rūrĩmĩ rwakwa, ngiuga atĩrĩ:
- ⁴ “Wee Jehova, nyonia mũthia wa mũtũũrĩre wakwa,
o na mũigana wa matukũ makwa;
nĩngĩmenye ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira na ihenya.
- ⁵ Ũtũmĩte matukũ makwa makuhĩhe ta rūhĩ;
mũigana wa mĩaka yakwa ti ta kĩndũ harĩwe.
Mũndũ o wothe ũrĩ muoyo o na rĩrĩa ehaandĩte wega nĩ kĩndũ gĩa
tũhũ.
- ⁶ Ti-itherũ mũndũ nĩ ta kĩruru rĩrĩa egũcangacanga:
Mĩhang’o irĩa ehang’agia nayo no ya tũhũ;
eigagĩra ũtonga, no ndooĩ nũũ ũkeguna nago.
- ⁷ “No rĩu, Mwathani-rĩ, nĩ kĩ njetereire?
Wee nĩwe mwĩhoko wakwa.
- ⁸ Honokia kuuma mehia-inĩ makwa mothe;
ndũkareke thekererwo nĩ andũ arĩa akĩigu.
- ⁹ Ndakirĩte ki; ndingĩatumũrĩre kanua gakwa,
nĩgũkorwo nĩwe wekĩte ũguo.
- ¹⁰ Njehereria ihũura rĩaku;
nĩhootetwo nĩ iringa rĩa guoko gwaku.
- ¹¹ We ũrũithagia na ũkaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mao;
ũniinaga ũtonga wao ta memenyi;
mũndũ no ta kĩndũ gĩa tũhũ.
- ¹² “Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova,
thikĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie;
ndũkarege kũigua kĩrĩro gĩakwa.
Nĩgũkorwo njikaranagia nawe ta ndĩ mũgeni,
ngahaana ta mũndũ ũthaamũire kuo,
o ta ũrĩa maithe makwa mothe maatariĩ.
- ¹³ Wĩhũgũre na kũngĩ ũtĩge kũnyona, nĩguo ngĩkene rĩngĩ,
itanathĩ njage gũkorwo ho rĩngĩ.”

40

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndeterere Jehova o ngĩrĩrĩrie;
nake agũthikĩrĩria akĩigua kĩrĩro gĩakwa.
- ² Nĩ aandutire irima rĩa mũũro,
thĩinĩ wa ndoro yarĩ ndenderũ,
agĩkinyithia magũrũ makwa igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
na agĩtũma ndĩhaande wega.

³ Eekĩrĩre rwĩmbo rwerũ kanua-inĩ gakwa,
rwĩmbo rwa kũgoocaga Ngai witũ naruo.
Andũ aingĩ marĩonaga ũguo magetigĩra,
nao makehoka Jehova.

⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ
ũrĩa ũtuĩte atĩ arĩihokaga o Jehova,
na nderĩgagĩrĩra andũ arĩa etĩĩ,
o acio marũmagĩrĩra ngai cia maheeni.

⁵ Wee Jehova Ngai wakwa-rĩ,
magegania marĩa wĩkĩte nĩ maingĩ.
Maũndũ marĩa ũtũbangĩire
gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũgũtaarĩria;
korwo ndaaria heane ũhoru wamo-rĩ,
mangĩkorwo marĩ maingĩ mũno kũmoiga.

⁶ Wee-rĩ, ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩũũheete matũ ma gũkũigua;
maruta ma njino na maruta ma kũhoroheria mehia
ti mo maakũbatairie.

⁷ Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ũyũ haha, nĩndooka,
o ta ũrĩa kwandĩkitwo ũhoru wakwa ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo.

⁸ Nĩĩ ndĩriragĩria gwĩka wendi waku, Wee Ngai wakwa;
watho waku ũrĩ ngoro-inĩ yakwa.”

⁹ Nyanagĩrĩra ũhoru wa ũthingu ndĩ kũũngano-inĩ kĩnene;
o ta ũrĩa ũũĩ, Wee Jehova,
nĩĩ ndihingaga mĩromo yakwa.

¹⁰ Nĩĩ ndihithagĩrĩra ũthingu waku ngoro-inĩ yakwa;
njaragia ũhoru wa wĩhokeku na ũhonokio waku.

Wendo waku na ũhoru waku wa ma
ndirĩ ndacihitha kũũngano kĩrĩa kĩnene.

¹¹ Wee Jehova-rĩ, ndũkagirĩrĩrie tha ciaku inginyĩrĩre;
wendo waku na ũhoru waku wa ma irongitagĩra hĩndĩ ciothe.

¹² Nĩgũkorwo mathĩĩna matangĩtarĩka nĩmandigiicĩirie;
mehia makwa nĩmanginyĩrĩire, ngaremwo nĩkuona.

Maingĩhĩte gũkĩra njuĩrĩ cia mĩtwe wakwa,
na ngoro yakwa nĩyũrĩtwo nĩ hinya.

¹³ Wee Jehova-rĩ, itĩkĩra kũũhonokia,
Wee Jehova-rĩ, ũka narua ũndeithie.

¹⁴ Andũ arĩa othe mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo
marocooka na thuutha maconokete.

¹⁵ Andũ arĩa maathekagĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
Maroiyũrwo nĩ ihooru nĩ ũndũ wa thoni ciao.

¹⁶ No arĩa makũrongoragia
marokena na macanjamũke nĩ ũndũ waku;
arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,

“Jehova arotũgĩrio!”

- 17 No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩni na mũbatari;
Mwathani arondirikana.
Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũndeithũri;
Wee Ngai wakwa-rĩ, hiuha ũkĩndeithie.

41

Ihooya rĩa Mũndũ Mũrũaru

Thaburi ya Daudi

- 1 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũrũmbũyagia andũ arĩa matarĩ hinya;
ũcio-rĩ, Jehova nĩamũhatũraga hĩndĩ ya mathĩna.
2 Jehova nĩarĩmũgitagĩra na amũtũuragie muoyo;
nĩarĩmũrathimaga bũrũri-inĩ,
na ndakamũrekereria kũrĩ merirĩria ma thũ ciake.
3 Jehova nĩarĩmũmenyagĩrĩra arĩ ũrĩri-inĩ arĩ mũrũaru,
na acooke amũhonie arĩ o hau ũrĩri-inĩ wake.
4 Ndoigire atĩrĩ, “Wee Jehova, njiguĩra tha;
honia, nĩgũkorwo Wee nĩwe njĩhĩrie.”
5 Thũ ciakwa ciaragia ũhoru wakwa na rũmena ikooria atĩrĩ,
“Agakua rĩ, rĩitwa rĩake rĩthire?”
6 Rĩrĩa rĩothe mũndũ ooka kũnyona,
aaheaga ũhoru wa maheeni, o rĩrĩa ngoro yake ĩrahũnga ndeto
cia kũnjambia;
agacooka agathĩĩ gũcimemeerekia kũndũ guothe.
7 Thũ ciakwa ciothe iheehanagĩra nĩguo iinjũkĩrĩre;
injiiragĩrĩra maũndũ mooru mũno, ikoiga atĩrĩ,
8 “Mũrimũ mũũru nĩmũnyitĩte;
ndarĩ hĩndĩ agokĩra hau akomete.”
9 O na mũrata wakwa wa hakuhĩ, ũrĩa ndĩrehokete,
o ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.
10 No rĩrĩ, Wee Jehova, njiguĩra tha;
njarahũra, nĩguo ndĩrĩhĩrie harĩo.
11 Nĩnjũũĩ atĩ nĩũkenetio nĩ nĩ,
nĩgũkorwo thũ yakwa ndĩndooretie.
12 We nĩũnyitĩrĩre nĩ ũndũ wa wagĩrĩru wakwa,
na ũkanjiga harĩwe nginya tene.
13 Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, arogocwo,
kuuma tene wa tene nginya tene na tene.
Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Keerĩ

42

Thaburi 42-72

Kwĩhoka Ũhonokio wa Mwathani. Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 O ta ũrĩa thwariga ĩnyootagĩra tũrũũ twa maaĩ,
no taguo ngoro yakwa ĩkũnyootagĩra, Wee Ngai.

2 Ngoro yakwa nĩ Ngai ĩnyootagĩra, O we Mũrungu ũrĩa ũrĩ muoyo.

Ĩ nĩ rĩ ngaathĩ ngacemanie na Ngai?

3 Maithori makwa matuĩkĩte nĩmo irio ciakwa
mũthenya o na ũtukũ,
nao andũ manjũũragia mũthenya wothe atĩrĩ,
“Ngai waku akĩrĩ ha?”

4 Maũndũ maya ndĩmaririkanaga
o ngĩtũrũraga ngoro yakwa:
ngaririkana ũrĩa ndatwaranaga na kĩrĩndĩ,
ndongoretie mũtongoro nginya nyũmba-inĩ ya Ngai,
tũkĩanagĩrĩra na gĩkeno na tũgĩcookagia ngaatho,
ndĩ kĩrĩndĩ-inĩ hĩndĩ ya ciathĩ.

5 Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩrwo nĩkĩ?
Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩnĩ wakwa?
Wĩrĩgagĩrĩre Ngai, nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
o we Mũhonokia wakwa, na Ngai wakwa.

6 Ngoro yakwa nĩnditũhĩre ĩrĩ thĩnĩ wakwa;
nĩ ũndũ ũcio nĩngũkũririkana
ndĩ bũrũri wa Jorodani,
o kũu irĩma-inĩ cia Herimoni,* kuuma Kĩrĩma-inĩ kĩa Mizari.

7 Ndia ĩmwe nũireta ndia ĩrĩa ĩngĩ
na mũgambo wa mũrurumo wa ndururumo ciaku cia maaĩ;
makũmbĩ maku mothe o na ndiihũ nĩciũkĩte, ikaahubanĩria.

8 Mũthenya-rĩ, Jehova nĩarĩathagĩrĩra wendo wake harĩ nĩ,
na ũtukũ nĩ rwĩmbo ndĩrĩmũinagĩra,
rũrĩ ihooya rĩa kũhooya Mũrungu wa muoyo wakwa.

9 Njũũragia Mũrungu, o we rwaro rwakwa rwa Ihiga, atĩrĩ,
“Ūriganĩrwo nĩ nĩ nĩkĩ?”

Ingĩthĩ ngĩcakayaga nĩkĩ,
nĩ ũndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?”

10 Nĩ ta ngũhehenjwo mahĩndĩ makwa,
rĩrĩa amuku akwa mekũnyũrũria,
magatinda mũthenya wothe makĩnjũũria atĩrĩ,
“Ngai waku akĩrĩ ha?”

11 Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩrwo nĩkĩ?
Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩnĩ wakwa?
Wĩrĩgagĩrĩre Ngai,
nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

43

Kwĩhoka Ūhonokio wa Mwathani

1 Nduĩra ciira wakwa, Wee Ngai,
na ũnjiirĩrĩre harĩ rũrĩrĩ rũrũ rũtagwĩtikĩtie;

* 42:6 Herimoni kwarĩ mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa bũrũri wa Isiraeli.

ndeithūra kuuma kūrī andū aya aaganu na maaragia maheeni.

² Wee Ngai nīwe kīirigo gīakwa kīa hinya.

Ūndiganīirie nīkī?

Ingīthiī ngīcakayaga nīkī

nī ūndū wa kūhinyīrīrio nī thū?

³ Tūma ūtheri waku na ūhoru waku wa ma,
ūreke indongorie arī cio;

reke inginyie kīrīma-inī gīaku kīrīa kīamūre,
o kūu gīikaro-inī gīaku.

⁴ Hīndī iyo nīngathiī kīgongona-inī kīa Ngai,
nginye harī Mūrungu, o we gīkeno gīakwa, na o we ngenagīra.

Nīndīrīkūgocaga ngīhūūruga kīnanda kīa mūgeeto,
Wee Ngai, o Wee Ngai wakwa.

⁵ Wee ngoro yakwa, ūkīritūhīirwo nīkī?

Ūrathīnīka ūguo nīkī ūrī thīnī wakwa?

Wīrīgagīrīre o Ngai,

nīgūkorwo no ndīrīmūgocaga,
o we Mūhonokia wakwa na Ngai wakwa.

44

¹ Twanaigua na matū maitū Wee Ngai,

tūkūrwo nī maithe maitū

ūrīa wekire matukū-inī mao,
o matukū macio ma tene.

² Nīwaingatire ndūrīrī na guoko gwaku,
na ūgīcooka kūhaanda maithe maitū kuo;

Wee nīwanyariirire irīndī iria ingī,
na ūgītūma maithe maitū magaacīre.

³ Matiegwatīire būrūri ūcio na hinya wa rūhiū rwao,
o na ti icoka ciao cīamaheire ūhootani;

no nī guoko gwaku kwa ūrīo, ū nī gīcoka gīaku,
na ūtheri wa gīthiithi gīaku, nīgūkorwo nīwamendete.

⁴ Wee nīwe Mūthamaki wakwa na Ngai wakwa,
ūrīa wathagīrīra Jakubu ūhootani.

⁵ Wee nīwe ūtūhotithagia kūhoota thū ciitū;
nī ūndū wa rīitwa rīaku tūrangagīrīra arīa marī muku na ithūī.

⁶ Ndiīhokaga ūta wakwa,
rūhiū rwakwa rwa njora ti ruo rūngīhootanīra;

⁷ no Wee nīwe ūtūtooranagīria harī thū ciitū,
ūgagīconorithia acio matūthūire.

⁸ Ngai nīwe tūtindaga tūkīrahīra mūthenya wothe,
na tūgūtūūra tūgocaga rīitwa rīaku nginya tene.

⁹ No rīu nīūtūiganīirie na ūgatūconorithia;
nīūtīgīte gūtwaranaga na mbūtū ciitū cia ita.

¹⁰ Nīwatūmire tūūrīre thū ciitū,
o icio itūthūire igetahīra indo ciitū.

¹¹ Ūtūrekereirie tūtambuurwo ta ng'ondū,
na ūgatūhurunja harī ndūrīrī.

- 12 Wenдетie andũ aku ta kĩndũ tũhũ,
ndũrĩ uumithio wonete nĩ ũguo ũmendetie.
- 13 Nĩtũmĩte tũmenwo nĩ andũ arĩa tũhakanĩte nao,
tũgatuĩka a kũnyararwo na gũthekererwo nĩ arĩa
matũthiũrũrũkĩrie.
- 14 Nĩtũmĩte tũtuĩke a kuunagwo thimo nĩ ndũrĩrĩ;
tũgagĩtuĩka a kũinainagĩrio mĩtwe nĩ andũ.
- 15 Ndindaga njonokete mũthenya wothe,
ngahumbwo nĩ thoni ũthiũ wothe,
- 16 nĩ ũndũ wa inyũrũri cia andũ arĩa maanyũrũragia na makaanuma,
tondũ wa thũ irĩa irenda kwĩrĩhĩria.
- 17 Twakorirwo nĩ maũndũ macio mothe,
o na gũtuĩka tũtiariganĩrwo nĩwe,
o na kana tũgĩthaahia kĩrĩkanĩro gĩaku.
- 18 Ngoro ciitũ iticookete na thuutha;
makinya maitũ matiumĩte njĩra-inĩ yaku.
- 19 No ũtũhehenjete, na ũgatũtua imamo cia mbwe,
na ũgatũhumbĩra na nduma nene.
- 20 Tũngĩkorwo nĩtwariganĩrwo nĩ rĩtwa rĩa Ngai witũ,
o na kana tũkĩambararia moko kũrĩ ngai ng'eni-rĩ,
- 21 githĩ Ngai ndangĩamenyire ũhoro ũcio,
kuona atĩ nĩamenyaga hitho cia ngoro?
- 22 No nĩ ũndũ waku tũtindaga tũng'etheire gĩkuũ mũthenya wothe;
tũtuĩtwo ta ng'ondũ cia gũthĩnjwo.
- 23 Wee Mwathani, arahũka! Ũgĩkomete nĩkĩ?
Wĩyarahũre! Ndũgatũtiganĩrie nginya tene.
- 24 Ũhithĩte ũthiũ waku nĩkĩ,
na ũkariganĩrwo nĩ mathĩina maitũ na kũhinyĩrĩrio gwitũ?
- 25 Tũrũndĩtwo rũkũngũ-inĩ;
mũrĩ iitũ ikĩnyiitanĩte na thĩ.
- 26 Arahũka ũtũteithie;
tũkũũre tondũ wa wendani waku ũtathiraga.

45

Rwĩmbo rwa Kũinĩra Mũthamaki Akĩhikania

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Ngoro yakwa iyyũrĩtwo nĩ ũhoro mweга
rĩrĩa ngũinĩra mũthamaki rwĩmbo rũrũ;
rũrĩmĩ rwakwa no ta karamu ka mwandĩki ũrĩa mũũgĩ.
- 2 Wee ũrĩ mũthaka mũno gũkĩra andũ othe,
nacio iromo ciaku nĩciitĩrĩrio maũndũ ma ũtugi,
kuona atĩ Ngai nĩakũrathimĩte nginya tene.
- 3 Wiohe rũhiũ rwaku rwa njora njohero,
Wee njamba ĩno irĩ hinya;
wĩhumbe ũkaru waku o na ũnene.

- 4 Ūrī thīinī wa ūnene waku thī ūhaicīte mbarathi,
ūkīhootanaga nī ūndū wa ūhorō wa ma, na wa kwīnyiihia, o na
wa ūthingu;
reke guoko gwaku kwa ūrīo kuonanie ciiko cia kūmakania.
- 5 Mīguī yaku irīa mīūgī nītheece thū cia mūthamaki o ngoro-inī;
ndūrīrī nīigwe magūrū-inī maku.
- 6 Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene gīgūtūūra tene na tene;
mūthīgi waku wa kīhooto nīguo ūgaatuika mūthīgi wa ūthamaki
waku.
- 7 Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;
nī ūndū ūcio Ngai, o we Ngai waku,
nīakwambararītie gūkīra athiritū aku othe
na ūndū wa gūgūtīrīria maguta ma gīkeno.
- 8 Nguo ciaku ciothe inungīte o manemane, na thubiri, na
mūndarathini;*
nīūrakenio nī aini a nyīmbo na inanda cia nga
marī ciikaro-inī cia mūthamaki iria igemetio na mīguongo.
- 9 Thīinī wa andū-a-nja aku arīa atīku harī na aarī a athamaki;
mūhiki ūcio wa mūthamaki aikarīte mwena waku wa ūrīo
egemetie na thahabu ya Ofiri.
- 10 Ta thikīrīria, wee mwarī ūyū, wīcūūranie na ūigwe:
Riganīrwo nī andū anyu o na nyūmba ya thoguo.
- 11 Mūthamaki nīakenetio mūno nī ūthaka waku;
mūtīie, nīgūkorwo nīwe mwathi waku.
- 12 Mwarī wa Turo nīagakūrehera kīheo,
o nao andū arīa atongu mūno magatuika a kwīyendithia harīwe.
- 13 Mwarī wa mūthamaki no riiri mūtheri arī naguo arī thīinī wa
nyūmba yake,
nguo yake itumītwo na ndigi cia thahabu.
- 14 Aratwarwo harī mūthamaki ehumbīte nguo ng'emie;
oimītwo thuutha nī airītu gathirange a thiritū yake,
na othe marooka kūrī we.
- 15 Mararehwo na gīkeno na ndūhiū;
nīmatoonye nyūmba ya mūthamaki.
- 16 Ciana cianyu nīcio igaacooka ithenya rīa maithe manyu;
ūkaamatua anene būrūri-inī guothe.
- 17 Nīngūtūma ūtūūre ūririkanagwo nī njarwa na njarwa;
nī ūndū ūcio ndūrīrī igaatūūra igūkumagia tene na tene.

46

Ngai arī Hamwe na Ithuī

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Ngai nīwe rīūrīro riitū o na hinya witū,
o we ūteithio witū hīndī ya mathīna.
- 2 Tondū ūcio tūtingītigīra, o na thī īngīthingitha,
na irīma igwe iria-inī,
- 3 o na maaī marīo mangīruruma na mahūyūke,

* 45:8 Nguo nīciaitagīrīrio maguta manungi wega.

nginya irĩma igathingithio nĩ nditi yamo.

⁴ Nĩ kũrĩ rūũĩ rūrĩa tũrũũĩ twaruo tũkenagia itũũra rĩa Ngai,
gũikaro kiu kĩamũre kĩa Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.

⁵ Ngai arĩ kũu thĩnĩ wa itũũra riu, na rĩtikenyenyeke;
Ngai nĩwe ũkaarĩteithia kĩrooko gũgĩkĩa.

⁶ Ndũrĩrĩ nĩraronja, namo mothamaki makenyenya;
nake agũũthũka-rĩ, thĩ ĩgatweka.

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

⁸ Ūkai muone ciĩko iria Jehova ekĩte,
ũkai muone ūrĩa akirĩtie thĩ ihooru.

⁹ Anĩnaga mbaara nginya ituri cia thĩ;
oinaga ũta na agathethera itimũ,
na agacina ngo na mwaki.

¹⁰ “Hoorerai, na mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Ngai;
nĩngatũũgĩrio ndũrĩrĩ-inĩ,
na ndũũgĩrio thĩ yothe.”

¹¹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

47

Jehova nĩwe Mũthamaki wa Thĩ Yothe

Thaburi ya Ariũ a Kora

¹ Inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe, hũũrai hĩ;
ugĩrĩriai nĩ ũndũ wa Ngai, na mwanĩrĩre mũrĩ na gĩkeno.

² Jehova Ūrĩa-Ūrĩ-Igũrũ-Mũno kaĩ nĩ wa gwĩtigĩrwo-ĩ,
O we Mũthamaki mũnene ūrĩa wathaga thĩ yothe!

³ Atooragia ndũrĩrĩ igaikara rungu rwitũ,
irĩndĩ igaikara rungu rwa makinya maitũ.

⁴ Nĩwe watũthuurĩire igai riitũ,
ithuĩ gĩkeno kĩa Jakubu, o ũcio eendete.

⁵ Ngai nĩambatĩte, o agĩkũngũyagĩrwo na gĩkeno,
Jehova akaambata akĩhuhagĩrwo tũrumbeta.

⁶ Inĩrai Ngai mũmũgooce na nyĩmbo, mũinĩrei mũmũgooce;
inĩrai Mũthamaki witũ mũmũgooce, mũinĩrei mũmũgooce.*

⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩwe Mũthamaki wa thĩ yothe;
mũgoocei na nyĩmbo.

⁸ Ngai nĩwe ũthamakagĩra ndũrĩrĩ;
Ngai aikarĩre gĩtĩ gĩake kĩrĩa gĩtheru kĩa ũnene.

⁹ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ igweta nĩmonganĩte
matuĩke ta andũ a Ngai wa Iburahĩmu,
nĩgũkorwo athamaki a thĩ nĩ a Ngai;

* 47:6 Andũ nĩmainagĩra Ngai kĩambĩrĩria kĩa o mwaka na rũhĩa rwarĩ kayũ kanene rwetagwo shofari.

we nīwe ūtūūgīrītio mūno.

48

Zayuni Itūūra rīa Jehova

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Jehova nī mūnene, na nī wa kūgoocwo mūno,
arī kūu thīinī wa itūūra inene rīa Ngai witū,
o kīrīma-inī gīake kīrīa kīamūre.
- 2 Kīrīma kīu kīa Ngai nī gīthaka na gīkaraiha na igūrū,
na nīkīo gīkeno gīa thī yothe.
- O ta ūrīa Zafoni gūtūgīrīte na igūrū mūno,
no taguo Kīrīma gīa Zayuni kīhaana,
itūūra rīu inene rīa Mūthamaki ūrīa Mūnene.
- 3 Ngai arī thīinī wa ciikaro iria ngitīre cia mūthamaki;
nake nīeyonanītīe atī nīwe kīirigo gīacio kīa hinya.
- 4 Rīrīa athamaki maanyiitanire hamwe
na magīthīi magatharīkīre itūūra rīu,
- 5 maarīonire, magītuīka nda;
makīūra nī kīmako kīnene.
- 6 O hau-hau makīnyīitwo nī kūinaina,
makīgīa na ruo ta rwa mūdū-wa-nja akīrūmwō.
- 7 Wamanangire o ta ūrīa marikabu cia Tarishishi cianangagwo
nī rūhuho ruumīte mwena wa irathīro.
- 8 O ta ūrīa tūiguīte,
ūguo noguo tuonete
thīinī wa itūūra inene rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
itūūra rīu inene rīa Ngai witū:
Ngai egūtūūra arīgītagīra nginya tene.
- 9 Tūrī thīinī wa hekarū yaku, Wee Ngai,
twīcūūranagia ūhoro wa wendo waku ūrīa ūtathiraga.
- 10 O ta ūrīa rīitwa rīaku rītariī, Wee Ngai,
ūguo noguo ngumo yaku ūgana o nginya ituri-inī cia thī;
guoko gwaku kwa ūrīo kūiyūrītwo nī ūthingu.
- 11 Kīrīma gīa Zayuni nīgīkenaga,
namo matūūra ma Juda magacanjāmūka
nī ūndū wa matūiro maku ma ciira.
- 12 Ceeraceerai Zayuni, mūrīthiūrūrūke,
mūtare mīthiringo yarīo īrīa mīraihi na igūrū,
- 13 mūrore ūrīa kūirīgītwo na hinya,
na mūrore ciikaro iria ngitīre cia mūthamaki,
nīgeetha mūkeeraga rūciaro rūrīa rūgooka ūhoro wacio.
- 14 Nīgūkorwo Ngai ūyū nīwe Ngai witū nginya tene na tene;
egūtūūra atūtongoragia nginya hīndī ītagathira.

49

Ūrimū wa Kwīhoka Ūtonga

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Iguai ūhoru ūyū, inyuī ndūrīrī ciothe;
thikīrīriai, inyuothe mūtūūraga gūkū thī,
- 2 inyuī mūtārī igweta na arīa mūrī igweta,
inyuī itonga na athīni mūigue hamwe:
- 3 Kanua gakwa nīgekwaria ciugo cia ūūgī,
mīario ya ngoro yakwa īkorwo na ūtaūku.
- 4 Nīngūtega gūtū ndīiguire thimo;
njooke ndaure ndaī īno ngīhūūraga kīnanda kīa mūgeeto:
- 5 Nī kī kīngītūma ndītigīre hīndī ya mathīina,
rīrīa andū aaganu acio maheenanageria maathiūrūrūkīirie,
- 6 o acio mehokaga ūtonga wao,
na makeeraha nī ūingī wa indo ciao?
- 7 Gūtīrī mūdū ūngīhota gūkūūra muoyo wa mūdū ūngī,
kana arutīre Ngai kīndū gīa gūkūūra mūdū ūcio,
- 8 nīgūkorwo ūkūūri wa muoyo nī ūndū wa goro mūno,
gūtīrī irīhi rīngūigana o na atīa,
- 9 atī nīguo mūdū atūūre muoyo nginya tene,
na ndakanabuthe.
- 10 Nīgūkorwo andū othe nīmonaga atī o na andū arīa oogī
nīmakuuaga;
mūdū mūkīgu na mūdū kīrimū o nao nīmakuaga,
magatigīra andū angī ūtonga wao.
- 11 Mbīrīra ciao igūtūūra irī nyūmba ciao nginya tene,
ituīke ciikaro ciao njiarwa na njiarwa,
o na gūtūika maarī na mīgūnda yao ene.
- 12 No mūdū-rī, o na arī na indo nyingī, ndatūūraga;
akuuaga o ta ūrīa nyamū īkuuaga īgathira.
- 13 Ūyū nīguo ūndū ūrīa wathīrīurio arīa meīhokaga o ene,
na arūmīrīri ao, arīa metīkanageria na mīario yao.
- 14 Maathīrīurio mbīrīra o ta ng'ondū cia gūthīnjwo,
na gīkuū nīkīo gīgaatūika mūrīithi wao.
Magaathagwo nī andū arīa arūngīrīru rūciinī;
ciimba ciao ikaabuthīra mbīrīra-inī,
irī kūrāihu na nyūmba ciao nene.
- 15 No Ngai nīagakūūra muoyo wakwa kuuma mbīrīra-inī;
ti-itherū nīwe ūkaanyamūkīra.
- 16 Ndūkanetigīre mūdū rīrīa aatūika gītonga,
rīrīa riiri wa nyūmba yake wongerereka;
- 17 nīgūkorwo ndarī kīndū agaathīī nakīo akua,
riiri wake ndagaikūrūka naguo.
- 18 O na gūtūika rīrīa aarī muoyo eyoonaga arī mūrathime,
nīgūkorwo andū nīmagūkumageria rīrīa wagaacīra,
- 19 agakua athīī kūrī maithe mao,
acio matagacooka kuona ūtheri rīngī.
- 20 Mūdū mūtongu ūtarī na ūmenyo
atarīī o ta nyamū iria ikuuaga īgathira.

50

Ngoro Īiyūrītwo nī Ngaatho

Thaburi ya Asafu

- ¹ Jehova, o we Ngai ūcio Mwene-Hinya,
nāraaria, ageeta thī yothe
kuuma irathīro rīa riūa nginya kūrīa rīthūagīra.
- ² Ngai arancangarara arī Zayuni
itūūra rīu ithaka mūno.
- ³ Ngai witū nī gūūka arooka na ndegūkira;
mbere yake nī mwaki ūrakana,
na akarigiicīrio nī kīhuhūkanio kīnene.
- ⁴ Areeta igūrū na thī
nīguo ituūke aira agīciirithia andū ake:
- ⁵ “Cookanīrīrai harī nī inyuī andū akwa aamūre,
o inyuī mwagūire kīrīkanīro na nī na ūndū wa kūndutīra
igongona.”
- ⁶ Narīo igūrū rīanaagīrīra ūthingu wake,
nīgūkorwo Ngai we mwene nīwe mūtuanīri ciira.
- ⁷ “Inyuī andū akwa, thikīrīriai na nīngwaria,
ūthikīrīrie, wee Isiraeli, na nīngūruta ūira wa gūgūthita:
nī nī Ngai, o Ngai waku.
- ⁸ Ndirakūrūithia nī ūndū wa magongona maku,
o na kana nī ūndū wa maruta maku ma njino,
marīa makoragwo mbere yakwa hīndī ciothe.
- ⁹ Ndbatarītio nī ndegwa yumīte kiugū gīaku,
kana mbūri ciumīte ciugū ciaku,
- ¹⁰ nīgūkorwo nyamū ciothe cia gīthaka nī ciakwa,
na ng’ombe iria irī tūrīma-inī ngiri na ngiri.
- ¹¹ Nyoni ciothe iria irī kūu irīma-inī, gūtīrī o na īmwe itooī,
na ciūmbe ciothe cia werū-inī nī ciakwa.
- ¹² Ingīkorwo hūtīī, ndingīkwīra, nīgūkorwo thī nī yakwa,
na kīrīa gīothe kīrī thīinī wayo.
- ¹³ Nī nīndīāga nyama cia ndegwa,
o na kana nganyua thakame ya mbūri?
- ¹⁴ Rutīra Ngai igongona rīa gūcookia ngaatho,
na ūhingagīrie Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno mīhītwa yaku,
- ¹⁵ na ūngayagīre mūthenya wa mīnyamaro;
na nīndīrīkūhonokagia, nawe ūngooocage.”

¹⁶ No rīrī, mūndū ūrīa mwaganu Ngai ekūmūūria atīrī:

- “Ūrī na kīhooito kīrīkū gīa kuuga mawatho makwa,
kana kwaria ūhorō wa kīrīkanīro gīakwa?
- ¹⁷ Nīūmenete ūrutani wakwa,
na ūgateanīria ciugo ciakwa.
- ¹⁸ Rīrīa wona mūici, ūnyiitanagīra nake;
na ūgīāga ūrūmwe na itharia.
- ¹⁹ Ūhūthagīra kanua gaku kwaria ndeto njūru,
na rūrīmī rwaku naruo rūkaaragia maheeni.

- 20 Hĩndĩ ciothe waragia ndeto cia gũũkĩrĩra mūrũ wa thoguo,
ũgagĩcambia mūrũ-wa-nyũkwa.
- 21 Maũndũ macio ũmekaga o ngirĩte,
nawe ũgeciiria atĩ nĩ ndariĩ o tawe.
No rĩrĩ, rĩu nĩngũkũrũithia,
nguonie maũndũ marĩa wĩkĩte.
- 22 “Mwĩcũraniei ũhoru ũyũ, inyuĩ mũriganagĩrwo nĩ Ngai,
nĩguo ndikamũtambuure, na haage mũndũ wa kũmũteithũra.
- 23 Mũndũ ũrĩa ũrutaga igongona rĩa gũcookia ngaatho nĩ nĩ atĩaga,
na akahaarĩria njĩra
nĩgeetha ndĩmuonie ũhonokanio wa Ngai.”

51

Kũhooya Gũtherio na Kũrekerwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai-rĩ, njiguĩra tha,
kũringana na wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
kũringana na tha ciaku nyingĩ-rĩ,
tharia mahĩtia makwa mathire.
- 2 Thambia mahĩtia makwa mothe,
na ũũtherie mehia makwa.
- 3 Nĩgũkorwo nĩnjũũ mahĩtia makwa,
namo mehia makwa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- 4 Wee nĩwe njĩhĩrie, o Wee wiki,
na ngeeka ũndũ mũũru maitho-inĩ maku,
nĩguo Wee wonekage ũtarĩ na mahĩtia rĩrĩa ũkwaria,
na ũrĩ wa kĩhoo to rĩrĩa ũgũtua ciira.
- 5 Ti-itherũ ndaciarirwo ndĩ mwĩhia;
maitũ aagĩre nda ya kũnjiara arĩ o na mehia.
- 6 Ti-itherũ, Wee wendaga ũhoru wa ma kuuma ngoro thĩinĩ;
nĩ ũndũ ũcio ũndutaga kũgĩa na ũũgĩ ngoro-inĩ yakwa.
- 7 Theria na mũthobi,* na nĩngũthera;
thaambia, na nĩngwerũha gũkĩra ira.
- 8 Tũma ngene na njanjamũke;
mahĩndĩ marĩa ũthetherete nĩmagĩkene.
- 9 Hitha ũthiũ waku ndũkoone mehia makwa,
na ũtharie mahĩtia makwa mothe.
- 10 Wee Ngai-rĩ, nyũmbĩra ngoro theru thĩinĩ wakwa,
na ũnjerũhĩrie roho wa kwĩhokeka thĩinĩ wakwa.
- 11 Ndũkanyingate nyume harĩwe,
o na kana weherie Roho waku Mũtheru kuuma thĩinĩ wakwa.
- 12 Njookeria gĩkeno kĩrĩa kĩa ũhonokio waku,
na ũũhe roho wa kũndũũria ngwathĩkagĩra.
- 13 Hĩndĩ ĩyo nĩngaruta andũ arĩa aremi nĩguo mamenye njĩra ciaku,
nao ehia magũcookerere.

* 51:7 Mũthobi nĩguo watũmagĩrwo kũminjaminjĩra andũ thakame ya kũmatheria.

- 14 Wee Ngai, o Wee Ngai ūrīa ūhōnokagia-rī,
honokia kuumana na ūiti thakame,
naru rūrīmī rwakwa nīrūkaina ūhoro wa ūthingu waku.
- 15 Wee Mwathani, tumūra mīromo yakwa,
nako kanua gakwa koimbūre ūgooci waku.
- 16 Wee ndūkenagio nī kūrūtīrwo igongona,
korwo nīūkenagio nīrīo no ngūrūtīre;
o na ndūkenagio nī magongona ma njino.
- 17 Magongona marīa Ngai etīkagīra nī roho ūrīa mūthuthīku;
ngoro īrīa thuthīku na īkahera-rī,
Wee Ngai ndūngīmīrega.
- 18 Tūma itūūra rīa Zayuni rīgaacīre nī ūndū wa wega waku;
aka thingo cia Jerusalemu rīngī.
- 19 Hīndī īyo nīūgakenagīra magongona ma ūthingu,
na maruta ma njino o marīa macinagwo magathira biū;
nīngī magongona ma ndegwa nīmakarutagīrwo kīgongona-inī
gīaku.

52

Wega wa Ngai na Gūtuanīra Ciira Gwake

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee njamba īno īrī hinya,
ūreegana nī ūndū wa maūndū mooru nīkī?
Ūtindaga wīrahīte mūthenya wothe nīkī,
o wee ūtuīkīte gīconoko maitho-nī ma Ngai?
- 2 Rūrīmī rwaku rūthugundaga mwanangīko;
rūhaana ta rwenji rūnoore,
o wee wīkaga maūndū ma maheeni.
- 3 Wendete maūndū mooru gūkīra marīa mega,
ūkenda maheeni gūkīra kwaria ma.
- 4 Wendete ciugo o ciothe ithūkagia andū,
wee rūrīmī rūrū rwa maheeni!
- 5 Ti-itherū Mūrungu nīagakwananga nginya tene na tene:
Agakūnyīta, akūhurie na akūrute hema-inī yaku;
agakūmunya akweherie būrūrī wa arīa marī muoyo.
- 6 Andū arīa athingu nīmakona ūguo metigīre;
nao magathekerera mūndū ūcio, moige atūrī,
- 7 “Ūyū nīwe mūndū
ūrīa wagire gūtua Ngai kīhitho gīake kīa hinya,
no eehokire ūtonga wake mūingī,
na akīgīa hinya nī ūndū wa kūniina andū arīa angī!”
- 8 No rīrī, nī ndariī ta mūtī wa mūtamaiyū,
ūrīa ūrakūra wega ūrī thīnī wa nyūmba ya Ngai;
ndīhokete wendo wa Ngai ūrīa ūtathiraga
nginya tene na tene.
- 9 Ngūtūūra ngūgoocaga nginya tene nī ūndū wa ūrīa wīkīte;
ndīrīhokaga rīitwa rīaku, nīgūkorwo rīitwa rīaku nī rīega.

Ndĩrĩkũgocaga ndĩ mbere ya andũ aku arĩa aamũre.

53

Ngai Ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

¹ Kĩrimũ kĩraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”

Nao amaramari, ciĩko ciao irĩ magigi;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.

² Ngai aroraga ciana cia andũ
arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.

³ Othe nĩmacookete na thuutha,
othe marĩ hamwe nĩmatuĩkite amaramari;
gũtirĩ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.

⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matarĩ ũmenyo,
o acio marĩaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Ngai?

⁵ O hau-rĩ, makanyitwo nĩ guoya mũnene,
o na gũtarĩ kĩndũ gĩa gũtũma metigĩre.
Nĩgũkorwo Ngai nĩahurunjĩte mahĩndĩ ma andũ acio magũtharĩkĩire;
nĩwamaconorithirie, nĩgũkorwo Ngai nĩamamenete.

⁶ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Ngai agacookereria andũ ake na indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagakena na Isiraeli acanjamũke!

54

Ngai Nĩwe Ũteithio Wakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, honokia nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku;
ndĩhĩria na hinya waku.

² Wee Ngai, igua ihooya rĩakwa;
thikĩrĩria ciugo cia kanua gakwa.

³ Andũ ageni nĩmanjũkĩrĩire;
nao andũ matarĩ tha nĩmaracaria muoyo wakwa,
o andũ acio matarũmbũyagia Ngai.

⁴ Ti-itherũ Ngai nĩwe ũteithio wakwa;
Mwathani nĩwe ũndiiragĩrĩra.

⁵ Cookereria andũ arĩa manjambagia ũũru wao;
Wee maniine nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.

⁶ Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa kwĩyendera;

nĩngũgocoo rĩtwa rĩaku, Wee Jehova,
tondũ nĩ rĩega.

⁷ Nĩgũkorwo nĩahonoketie mathĩna-inĩ makwa mothe,
na maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa.

55

Mwathani Nĩatiiragĩrĩra Andũ arĩa Athingu

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, thikĩrĩria ihooya rĩakwa,
ndũkaage kũigua ithaithana rĩakwa;
² njigua na ũnjĩtike.

Meciiria makwa nĩmathĩnĩtie na ndĩ mũgiũku
³ nĩ ũndũ wa mũgambo wa thũ,
nĩ ũndũ wa gũkũũrĩro maitho nĩ andũ arĩa aaganu;
tondũ o mandehagĩra o mathĩna,
na makaanyũrũria marakarĩte.

⁴ Ngoro yakwa ĩrĩ na ruo rũnene thĩnĩ wakwa,
nganyiitwo nĩ imakania nene cia gĩkuũ.

⁵ Guoya na kũinaina nĩcindigiicĩirie;
hubanĩirio nĩ kĩmao kĩnene.

⁶ Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Hĩ, naarĩ korwo ndĩ na mathagu ta ndutura!
Ingĩũmbũka thĩ ngahurũke,

⁷ ingĩũra thĩ kũndũ kũraya,
ngaikare werũ-inĩ;

⁸ ingĩhiũha thĩ handũ harĩa ingĩgitia,
kũraihi na rũhuho rũu rũnene na kĩhuhũkanio.”

⁹ Wee Mwathani, andũ arĩa aaganu nĩmanyiitwo nĩ kĩrigiicano,
ũhĩngĩcanie mĩario yao,
nĩgũkorwo itũũra-inĩ inene nyonaga o haaro na ngũĩ.

¹⁰ Mũthenya na ũtukũ, andũ acio aaganu macangacangaga thingo-inĩ
cia itũũra rĩu;
narĩo rĩiyũrĩtwo nĩ rũmena na irumi.

¹¹ Thĩnĩ wa itũũra rĩu inene no mwanangĩko ũrĩ kuo;
kwĩhĩtanĩra na kũheenanania ciyũrĩte njĩra-inĩ ciarĩo.

¹² Korwo nĩ thũ ĩranuma-rĩ,
no ngĩrĩrĩrie;

korwo nĩ thũ ĩranjũkĩrĩra-rĩ,
no ndĩhithe ndĩkanyone.

¹³ No rĩrĩ, nĩwe mũndũ wa riika rĩakwa,
mũthiritũ wakwa, mũrata wakwa ũrĩa twendanĩte mũno,

¹⁴ o wee twanakenanĩra tũrĩ na ngwatanĩro njega,
tũgĩthĩ hamwe na andũ arĩa angĩ nyũmba-inĩ ya Ngai.

¹⁵ Gĩkuũ kĩrohubanĩria thũ ciakwa o rĩmwe;
iroikũrũka mbĩrĩra irĩ muoyo,
tondũ ũũru ũkoragwo ngoro-inĩ ciacio.

¹⁶ No rĩrĩ, nĩ nĩ Ngai ngayagĩra,

nake Jehova n̄ahonokagia.

17 Hwaĩ-inĩ, na r̄uciinĩ, o na m̄araho,
ngayaga ndĩ m̄nyamaro-inĩ,
nake n̄iaiguaga m̄gambo wakwa.

18 We angũũraga kuuma mbaara-inĩ ĩrĩa ndũithagio,
ngoima itagurarĩtio,
o na gwakorwo nĩ andũ aingĩ mandũithagia.

19 Mũrungu ũrĩa ũtũũrite aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene nginya tene,
n̄iekũmaigua na amaherithie,
andũ acio matagarũragĩra mĩthĩire yao,
o acio matetigagĩra Ngai.

20 Mũndũ ũcio tũrĩ thiritũ nake atharĩkagĩra arata ake,
na agathũkia k̄ĩrĩkanĩro gĩake.

21 Mĩario yake ĩnyorokete o ta thiagĩ,
no r̄ĩrĩ, mbaara ĩrĩ ngoro-inĩ yake;
ciugo ciake ihooranagĩria gũkĩra maguta,
no icio nĩ hiũ cia njora ĩrĩ njomere.

22 Rekereria Jehova maũndũ marĩa magũtangaga,
na n̄iegũgũtiirĩrĩa;
ndarĩ hĩndĩ akaareka mũndũ ũrĩa mũthingu agwe.

23 No r̄ĩrĩ, Wee Ngai, n̄ũkakarũrũkia andũ arĩa aaganu
irima-inĩ rĩa ũmaramari;
andũ arĩa manyootagĩra thakame na andũ a maheeni
matigaakinyia nuthu ya matukũ mao.

No nĩ hakwa-rĩ, Wee n̄iwe ndĩihokete.

56

Kwĩhoka Ngai

Thaburi ya Daudi

1 Wee Ngai, njiguĩra tha,
n̄ĩgũkorwo andũ n̄imaingatanĩte na nĩ mũno;
mũthenya wothe mendaga o gũũtharĩkĩra.

2 Andũ arĩa manjambagia
maingatanaga na nĩ mũthenya wothe;
aingĩ nĩ arĩa maraatharĩkĩra na mwĩtĩio.

3 R̄ĩrĩa ndetigĩra-rĩ,
n̄iwe ndĩrĩhokaga.

4 Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, n̄ĩndĩrĩgoocaga kiugo gĩake,
ndĩhokete o Ngai; ndingĩtigĩra.
Mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ angĩnjĩka atĩa?

5 Mũthenya wothe matindaga makĩogomia ciugo ciakwa;
hĩndĩ ciothe mathugundaga kũnjĩka ũũru.

6 Manjiiragĩra na makanjoheria,
na makarũithania na mĩthĩire yakwa,
makĩenda kũnjũraga.

- 7 Wee Ngai, ndūkareke mahonoke o na atĩa;
ng'aūrania ndūrĩrĩ na marakara maku.
- 8 Andĩka ūhoru wa gūcakaya gwakwa;
maitthori makwa mekĩre cuba-inĩ yaku,
githĩ matirĩ maandĩko-inĩ maku?
- 9 Rĩrĩa ngaakaya ndeithio
thũ ciakwa nĩikahũndũka.
Ūndũ ūcio nĩugatũma menye atĩ Ngai arĩ hamwe na nĩ.
- 10 Nĩ ūndũ wa hinya wa Ngai, ūrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
nĩ ūndũ wa hinya wa Jehova, ūrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
- 11 ndĩhokete o Ngai; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, angĩnjĩka atĩa?
- 12 Wee Ngai, mĩhĩtwa ĩrĩa ndĩhĩtite ndĩ o nayo,
nĩndĩrĩkũrutagĩra maruta ma gũgũcookeria ngaatho.
- 13 Nĩgũkorwo nĩũhonoketie kuuma gĩkuũ-inĩ,
na ūkagirĩrĩria magũrũ makwa kũhĩngwo,
nĩguo thiiage mbere ya Ngai
ngĩonaga ūtheri ūrĩa wonagwo nĩ arĩa marĩ muoyo.

57

Ihooya rĩa kũuria Ngai Ūteithio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, njiguĩra tha, ūnjiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
Nĩ ngũũrĩra kũruru-inĩ kĩa mathagu maku,
o nginya mwanangĩko ūhĩtũke.
- 2 Ngũkaĩra Ngai-Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o kũrĩ Mũrungu, ūrĩa ūhĩngagĩria maũndũ.
- 3 Atũmaga ūteithio kuuma igũrũ akaahonokia,
akarũithia arĩa maahanyũkagia mũno;
Ngai agakĩndũmĩra wendani na wĩhokeku wake.
- 4 Nĩ ndĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩrũũthi;
ngomete gatagatĩ ka nyamũ ndĩiani,
na nĩo andũ arĩa magego mao mahaana ta matimũ na mĩguĩ,
o acio nĩmĩ ciao ĩhaana ta hiũ cia njora njũgĩ.
- 5 Wee Ngai, tũũgĩra, ūtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.
- 6 Thũ ciakwa nĩciambĩire magũrũ makwa mũtego wa wabu,
na nĩ ngĩthikĩra nĩ kũnyamarĩka.
Cienjete irima njĩra-inĩ yakwa,
no nĩcio igũite thĩinĩ warĩo.
- 7 Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie,
ngoro yakwa no ĩkindĩirie;

nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo.

⁸ Wee muoyo wakwa arahũka!

Arahũka wee kĩnanda kĩa mũgeeto, o nawe kĩnanda gĩa kĩnũbi!
Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.

⁹ Wee Mwathani, nĩngũkũgococa, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ngũgooce ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.

¹⁰ Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũgagĩkinya o igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyĩte o matu-inĩ.

¹¹ Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩte igũrũ rĩa thĩ yothe.

58

Ihooya rĩa kũũria Ngai Aherithie Andũ arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

¹ Inyuĩ aathani aya-rĩ, ti-itherũ nĩmwaragia maũndũ ma kĩhoo?o?

Nĩmũtuagĩra andũ ciira ũrĩa kwagĩrĩre na kĩhoo?o?

² Aca, ngoro-inĩ cianyu mũthugundaga maũndũ matarĩ ma kĩhoo?o,
na moko manyu mageeka maũndũ ma kũruta haaro gũkũ thĩ.

³ O kuuma gũciarwo andũ arĩa aaganu nĩmahĩtagia njĩra;
matũũraga marĩ imaramari kuuma gũciarwo, na maaragia ma-
heeni.

⁴ Ũrũrũ wao nĩ ta ũrũrũ wa nyoka,
ũhaana ta thumu wa ndũira ithingĩte matũ mayo,

⁵ ĩrĩa itangĩgua rwĩmbo rwa mũmĩthuuthĩri,
o na angĩkorwo aramĩthuuthĩra arĩ na ũũgĩ mũnene atĩa.

⁶ Wee Ngai, unanga magego marĩa marĩ tũnua twao;

Wee Jehova, munya mũthangiri ya mũrũũthi ĩyo!

⁷ Nĩmabuĩrie o ta maaĩ marĩa mathereraga makabuĩria;
rĩrĩa magereka ũta-rĩ, mũguĩ yao nĩkoragwo ĩrĩ mũtuuhu.

⁸ Marotuĩka ta ndinoho ĩrĩa itwekaga o ĩgĩthiiaaga,
matuĩke ta kĩhuno kĩrĩa gĩtoonaga riũa.

⁹ Andũ arĩa aaganu makeeherio narua,
gũkĩra ũrĩa nyũngũ cianyu ingĩhiũhio nĩ mwaki wa mũigua,
ĩrĩ mũigũ kana ĩrĩ mũmũ.

¹⁰ Andũ arĩa athingu nĩmagakena maarĩhĩrio,
rĩrĩa magathambia nyarĩrĩ ciao thakame-inĩ ya arĩa aaganu.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmakoiaga atĩrĩ,
“Ti-itherũ nĩ kũrĩ na irĩhi rĩa arĩa athingu;
ti-itherũ nĩ kũrĩ Ngai ũrĩa ũtuagĩra andũ a thĩ ciira.”

59

Ihooya rĩa kũhooya Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa;
ngĩtĩra harĩ arĩa manjũkagĩrĩra.

² Honokia kuuma kũrĩ arĩa mekaga ũũru,

na ũ̄honokie kuuma kūrī acio aiti thakame.

- ³ Ta k̄ione ũ̄rīa manjoheirie!
Andũ ooru maranjiirīa manjũkĩrĩre,
o na itekĩte ũ̄uru kana ngehia, Wee Jehova.
- ⁴ Ndirĩ ũ̄ndũ mũ̄uru njĩkĩte,
no rĩrĩ, nĩmehaarĩrie maatharĩkĩre.
Arahũka ũ̄ndeithie; wĩonere ũ̄rīa thĩnĩkĩte!
- ⁵ Wee Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Israeli,
arahũka ũ̄herithie ndũrĩrĩ ciothe;
ndũkaiguire andũ aaganu tha, o acio makunyanagĩra andũ arĩa
angĩ.
- ⁶ Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- ⁷ Ta k̄ione k̄irĩa marerũka na tũnua twao,
nĩ ta marerũka hiũ cia njora kuuma mĩromo-inĩ yao,
makooria atĩrĩ, “Nũũ ũ̄ngĩtũigua?”
- ⁸ No Wee Jehova-rĩ, mathekerere;
ndũrĩrĩ icio ciothe nĩũcinyararĩte.
- ⁹ Wee Hinya wakwa-rĩ, nowe njũũthĩrĩrie;
Wee Ngai-rĩ, nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai wakwa mũnyendi.
- ¹⁰ Ngai nĩegũthĩĩ mbere yakwa,
na nĩekũnjĩtĩkĩria ngenerere arĩa manjambagia.
- ¹¹ No ndũkamoorage,
nĩguo andũ akwa matikanariganĩrwo.
Nĩ ũ̄ndũ wa hinya waku, tũma matũũre morũũraga,
nginya ũ̄matorie, Wee Mwathani ngo iitũ.
- ¹² Nĩ ũ̄ndũ wa mehia ma tũnua twao,
na nĩ ũ̄ndũ wa ciugo cia mĩromo yao,
tũma magwatio nĩ mũtego wa mwĩtĩo wao.
Nĩ ũ̄ndũ wa irumi na maheeni marĩa maaragia,
¹³ maniine na marakara maku,
maniine nginya mathire biũ.
- Hĩndĩ ĩyo nĩgũkamenyeka nginya ituri cia thĩ,
atĩ Ngai nĩwe wathaga Jakubu.
- ¹⁴ Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- ¹⁵ Morũũraga magĩcaria irio,
na makoigĩrĩria maga kũhũũna.
- ¹⁶ No nĩ-rĩ, ndĩinaga ũ̄horu wa hinya waku,
o rũciinĩ ngaina ũ̄horu wa wendo waku;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathĩina.
- ¹⁷ Wee Hinya wakwa-rĩ, nĩngũkũinĩra ngũgooce;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,

o Wee Ngai ūrĩa ūnyendete.

60

Ihooya rĩa kũuria Ūtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai nĩtūtiganĩirie na ūgatũharagania;
ũkoretwo ūtũrakarĩire, no rĩu tũcookerere!
- 2 Nĩũthingithĩtie bũrũri na ūkawatũra;
thinga mĩatũka yaguo, nĩgũkorwo nĩũrenyenya.
- 3 Nĩtũmĩte andũ aku makorwo na mahinda maritũ;
ũmanyuithĩtie ndibei magathĩĩ magĩtũgũũgaga.
- 4 No rĩrĩ, andũ arĩa magwĩtigĩrĩte-rĩ, nĩũmahaicĩirie bendera,
nĩguo metharagĩre harĩ yo mona arĩa mamarathaga na ūta.
- 5 Tũhonokie na ūtũteithie na guoko gwaku kwa ūrĩo,
nĩguo arĩa wendete mahonoke.
- 6 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
“Nĩngatũranga Shekemu* ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
- 7 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;†
Efraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
na Juda nĩ rũthanju rwakwa rwa ūthamaki.
- 8 Moabi nĩ kĩaĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
na Edomu nĩho njikagia kĩaatũ gĩakwa;
nyanagĩrĩra nĩ ūrĩa ndooretie bũrũri wa Filistia.”
- 9 Nũũ ūkũnginyia itũũra rĩrĩa inene rĩirigĩre?
Nũũ ūkũndongoria andware Edomu?
- 10 Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ūtũregete,
na ūgatiga gũtwarana na mbũtũ ciitũ cia ita?
- 11 Tũteithie, ūtũhootanĩre harĩ thũ ciitũ,
nĩgũkorwo ūteithio wa mũndũ nĩ wa tũhũ.
- 12 Ngai arĩ hamwe na ithuĩ nĩtũkũhootana,
na nĩakarangĩrĩria thũ ciitũ thĩ.

61

Kũhooya Ūgitĩri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, igua kĩrĩro gĩakwa;
thikĩrĩria ihooya rĩakwa.
- 2 Ndĩragũkaĩra kuuma ituri cia thĩ,
ndĩragũkaĩra o ngoro yakwa ĩgĩthiragwo nĩ hinya;
ndongoria nginye rwaro-inĩ rwa ihiga rũrĩa rũraihu na igũrũ
kũngĩra.
- 3 Nĩgũkorwo nĩwe ūkoretwo ūrĩ rĩũrĩro rĩakwa,

* 60:6 Shekemu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Isiraeli matukũ-inĩ ma tene. † 60:7 Gileadi na Manase kwarĩ mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Isiraeli.

mũthiringo mũraihi na igũrũ wa hinya wa kwĩhitha kuuma kũrĩ thũ.

⁴ Ndĩiriragĩria gũtũũra hema-inĩ yaku nginya tene,
na ndĩhithage kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku.

⁵ Nĩgũkorwo Wee Ngai nĩũiguĩte mĩhĩtwa yakwa,
nĩũngaĩre igai rĩa andũ arĩa metigĩrĩte rĩtwa rĩaku.

⁶ Ongerera matukũ ma mũthamaki ma gũtũũra muoyo,
mĩaka yake ĩigane ta ya njarwa nyingĩ.

⁷ Aroikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene arĩ mbere ya Ngai nginya tene;
tũma wendo na wĩhokeku waku imũgitagĩre.

⁸ Hĩndĩ ĩyo ngatũũra nyinaga rwĩmbo rwa kũgooca rĩtwa rĩaku,
na hingagie mĩhĩtwa yakwa mũthenya o mũthenya.

62

Kwĩhoka Ngai arĩ o We Wiki

Thaburi ya Daudi

¹ Ngoro yakwa yetagĩrĩra Ngai o we wiki;
ũhonokio wakwa uumaga harĩ we.

² O we wiki nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ũhonokio wakwa;
nĩwe kĩrigo gĩakwa kĩa hinya, ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.

³ Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũtharĩkagĩra mũndũ?
Mwamũũraga inyuothe, taarĩ rũthingo rũinamu
kana rũirigo rũrenda kũgũa?

⁴ Nĩmatuĩte itua mamweherie ũnene-inĩ wake;
makenagio nĩ maheeni.

Marathimanaga na tũnua twao,
no ngoro-inĩ ciao makarumana.

⁵ Wee ngoro yakwa, etha ũhurũko harĩ Ngai o we wiki,
kĩrĩgĩrĩro gĩakwa kĩrĩ harĩ we.

⁶ O we wiki nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ũhonokio wakwa;
nĩwe kĩrigo gĩakwa kĩa hinya ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeke.

⁷ ũhonokio wakwa na gĩtũĩo gĩakwa ciumaga kũrĩ Ngai;
nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga rũrĩ hinya, na rĩũrĩro rĩakwa.

⁸ Inyuĩ andũ aya, mwĩhokagei o we hĩndĩ ciothe;
itũrũragai ngoro cianyu harĩ we,
nĩgũkorwo Ngai nĩwe rĩũrĩro rĩtũ.

⁹ Andũ arĩa matarĩ igweta no mĩhũmũ tu,
na arĩa marĩ igweta no maheeni tu;
mangĩthimwo na ratiri-rĩ, o no kĩndũ gĩa tũhũ;
othe marĩ hamwe no mĩhũmũ mĩtheri.

¹⁰ Mũtikehoke ũtunyani
kana mwĩtĩe na indo cia kũiya;
o na ũtonga wanyu ũngĩngĩha-rĩ,
mũtikawĩhoke.

¹¹ Harĩ ũndũ ũmwe Ngai oigĩte,

o na nĩ maũndũ meerĩ njiguĩte:
 atĩ Wee Ngai, nĩ ũrĩ hinya,
¹² na atĩ Wee Mwathani, ũrĩ mwendani.
 Ti-itherũ nĩũkarĩha o mũndũ
 kũringana na wĩra wake.

63

Kũnyootera Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, nĩwe Mũrungu wakwa,
 Wee-rĩ, nĩwe nongoragia na kĩyo;
 ngoro yakwa nĩwe ĩnyootagĩra,
 na mwĩrĩ wakwa nĩwe wĩriragĩria,
 ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ mũmũ na wa mĩnoga,
 o ũyũ ũtarĩ maaĩ.
- ² Nĩnguonete ũrĩ handũ-harĩa-haamũre,
 na ngeyonera hinya waku na riiri waku.
- ³ Tondũ wendo waku nĩ mwega gũkĩra muoyo guo mwene-rĩ,
 mĩromo yakwa nĩrĩkũgocaga.
- ⁴ Ndĩrĩkũgocaga hĩndĩ ĩrĩa yothe ngũtũũra muoyo,
 ngocage rĩitwa rĩaku nyambararĩtie moko makwa.
- ⁵ Ngoro yakwa ĩganĩire ta ĩrĩite irio iria njega mũno;
 nako kanua gakwa nĩkarĩkũgocaga, mĩromo yakwa ĩgakũinĩra.
- ⁶ Ngũririkanaga ndĩ ũrĩrĩ;
 ndĩciiragia ũhoru waku ũtukũ wothe.
- ⁷ Tondũ Wee nĩwe ũteithio wakwa-rĩ,
 nyinagĩra kũruru-inĩ kĩa mathagu maku.
- ⁸ Ngoro yakwa nĩnyitĩrĩire harĩwe;
 guoko gwaku kwa ũrĩo gũkaanyitĩrĩra.
- ⁹ Andũ arĩa macaragia muoyo wakwa nĩguo maũniine
 nĩmakanangwo;
 magaatoonyerera na thĩ nginya kũrĩa kũriku mũno.
- ¹⁰ Makoogwo na rũhiũ rwa njora
 matũike irio cia mbwe.
- ¹¹ No rĩrĩ, mũthamaki nĩagakena nĩ ũndũ wa Ngai;
 andũ arĩa othe mehĩtaga makĩgwetaga rĩitwa rĩa Ngai
 nĩmakamũgocaa,
 natuo tũnua twa arĩa maaragia maheeni nĩtũgaakirio.

64

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, igua mũgambo wakwa ngĩkwĩra mateta makwa;
 gitĩra muoyo wakwa harĩ kwĩhĩtĩrwo nĩ thũ.
- ² Kĩĩhithe kuuma kũrĩ ndundu ya andũ arĩa aaganu,
 ũũhithe kuuma kũrĩ inegene rĩa mũingĩ ũrĩa wĩkaga ũũru.

- 3 Manooraga nīmī ciao ta hiū cia njora,
na makaaria ciugo njūru itariī ta mīguī ĩrī ūrūrū.
- 4 Mehithagīra mūndū ūtehītie makamūratha na mīguī;
mamūrathaga o rīmwe mategwītīgīra.
- 5 Momanagīrīria magīthugunda mībango mīūru,
meranaga ūrīa mekūhitha mītego yao;
mooragia atīrī, “Nūū ūngīmīona?”
- 6 Mathugundaga maūndū matarī ma kīhotoo, makoiga atīrī,
“Kaī nītūbangīte mūbango mwagīrīru-ī!”
Ti-itherū meciiria ma mūndū na ngoro yake itingītūrīka.
- 7 No rīrī, Ngai nīekūmaratha na mīguī yake,
amatece o rīmwe.
- 8 Akaamarehithīria mwanangīko
nī ūndū wa ciugo njūru ĩria maaragia na tūnua twao;
andū arīa othe makamoona makaamanyūrūria,
mamainainīrie mītwe.
- 9 Andū othe nīmagetīgīra;
nīmakaheana ūhorō wa wīra wa Ngai,
na meciirie ūhorō wa maūndū marīa ekīte.
- 10 Andū arīa athingu nīmagīkenere Jehova
na moragīre harī we;
andū arīa othe arūngīrīru ngoro nīmamūgooce!

65

Gūcookia Ngaathō nī ūndū wa Irathimo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, twetereire gūkūgooca tūrī Zayuni;
nī harīwe mīhītwa iitū ĩkaahingio.
- 2 Wee ūiguaga mahooya-rī,
andū othe marīūkaga harīwe.
- 3 Rīrīa twahubanīrio nī mehia,
Wee nīwatūrekeire mahītia maitū.
- 4 Kūrathimwo-rī, nī andū arīa ūthuurīte,
na ūkamarehe hakuhī matūūrage kūu nja ciaku!
Ithuī tūrīiganagīra nī maūndū mega ma nyūmba yaku,
o macio ma hekarū yaku theru.
- 5 Ūtūcookagīria ūhorō na ciiko cia magegania na cia kīhotoo,
Wee Ngai Mūhonokia witū,
- o Wee nīwe mwīhoko wa andū arīa marī ituri-inī ciothe cia thī,
na arīa marī ĩria-inī kūndū kūrāya mūno,
- o Wee wombire ĩrīma na hinya waku,
wīohete ūhoti taarī mūcibi,
- o Wee wahooreririe mūrurumo wa maria,
ūkīhooreria mūrurumo wa ndihū ciamo,
na ūgīkiria inegene rīa ndūrīrī.
- 8 Andū arīa matūūrāga kūrāya nīmetigagīra magegania maku;
ūtūmaga thī yothe ĩkene,
kuuma kūrīa rūciinī rūrathaga nginya kūrīa hwaī-inī ūthūaga.

9 Wee nīwe ūmenyagĩrĩra thĩ na ūkamiurĩria mbura;
 ūtūmaga ĩgĩe na būthi mũingĩ.

Rũũĩ rwa Ngai rūiyūrĩte maaĩ
 ma gũkũrĩria andũ irio,
 nĩgũkorwo ūguo nĩguo wathĩrĩrie gwĩkagwo.

10 Ūiyūrāgia mũtarō yakuo maaĩ,
 na ūkaarāgania mĩkũmũkũmũ yakuo;
 ūmĩororoāgia na mbura ya rūthuthuũ,
 na ūkarathima kĩmera kĩayo.

11 Mwaka ūwĩkĩrĩte thũmbĩ ya wega waku,
 namo makaari maku makaiyūrĩrĩra būthi mũingĩ.

12 Nyeki ya werũ nĩ nduru mũno,
 natuo tũrĩma tũiyūrĩtwo nĩ gĩkeno.

13 Cieni ciyūrĩte ndũũru cia ng'ondũ,
 nacio ituamba ikaiyũra ngano;
 indo ciothe iroigĩrĩria ikaina nĩ gũkena.

66

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai nĩ ūndũ wa Wega Wake

Rwĩmbo rwa Thaburi

1 Anĩrĩrai Ngai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a
 thĩ!

2 Inai mũrahe riiri wa rĩitwa rĩake;
 gũkumio gwake tũmai kũgĩe na riiri!

3 Īrai Ngai atĩrĩ, “Kaĩ ciĩko ciaku nĩ cia magegania-ĩ!
 Ūhoti waku nĩ mũnene mũno nginya
 ūgatũma thũ ciaku ciĩhetage nĩ guoya irĩ mbere yaku.

4 Andũ othe a thĩ nīwe mainamagĩrĩra;
 mainaga magakũgooca,
 mainaga makagooca rĩitwa rĩaku.”

5 Ūkai muone ūrĩa Ngai ekĩte,
 maũndũ marĩa ekaĩra andũ matikĩrĩ ma kũmakania!

6 Agarũrire iria rĩgĩtuĩka thĩ nyũmũ,
 nao andũ makĩhĩtũkĩra kũu maaĩ-inĩ na magũrũ;
 ūkai, tũmũkenere.

7 Nĩ ūndũ wa hinya wake, egũtũũra aathanaga nginya tene,
 maitho make maikaraga marorete ndũrĩrĩ,
 nĩguo andũ arĩa aremĩ matikagerie kũmũũkĩrĩra.

8 Goocai Ngai witũ, inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ,
 mũgambo wake wa kũmũgooca nĩũiguĩke;

9 nĩatũtũũrĩtie muoyo na akagĩrĩrĩria magũrũ maitũ matirũke.

10 Nĩgũkorwo Wee Ngai nĩtũgeretie;
 ūtũtherāgia ta ūrĩa betha ĩtherāgio na mwaki.

11 Nĩwatũmire tũtwarwo njeera
 na ūgĩtũkuuithia mĩrigo mĩritũ.

12 Warekire andũ matũikarĩre mĩtwe;
 twagĩtuĩkanirie mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ,
 no ūgĩcooka ūgĩtũrehe kũndũ kũrĩ būthi.

- 13 Nĩngũũka hekarũ-inĩ yaku ndĩ na maruta ma njino,
nĩguo hingie mĩhĩtwa yakwa harĩwe,
14 mĩhĩtwa ĩrĩa mĩromo yakwa yeranĩre, na ngĩmĩaria na kanua
gakwa,
rĩrĩa ndaarĩ thĩĩna-inĩ.
15 Ngũkũrutĩra igongona rĩa nyamũ iria noru,
na ndute iruta rĩa ndũrũme;
ngũkũrutĩra igongona rĩa ndegwa na mbũri.
- 16 Ũkai mũthikĩrĩrie inyuothe arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai;
rekei ndĩmũhe ũhoru wa ũrĩa anjĩkĩire.
17 Ndamũkaiire na kanua gakwa,
ngĩmũgocca na rũrĩmĩ rwakwa.
18 Korwo ndaarĩ na mehia ngoro-inĩ yakwa-rĩ,
Mwathani ndangĩanjiguire;
19 no ti-itherũ Ngai nĩathikĩrĩrie,
na akĩigua mũgambo wakwa ngĩmũhooya.
20 Ngai arogocwo,
o we ũtaaregire kũigua ihooya rĩakwa,
o na kana akĩaga kũnyonia wendo wake!

67

Rwĩmbo rwa Kũgocca Ngai

Rwĩmbo rwa Thaburi

- 1 Ngai arotũkinyĩria wega wake, na atũrathime,
na atũme ũthiũ wake ũtwarĩre,
2 nĩguo njĩra ciaku imenyeke gũkũ thĩ,
ũhonokio waku ũmenywo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.
- 3 Andũ marokũgocca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
4 Ndũrĩrĩ nĩicanjamũke na cikũinĩre nĩ gũkena,
nĩgũkorwo wathaga andũ na kĩhooto,
na ũgatongoria ndũrĩrĩ iria irĩ gũkũ thĩ.
5 Andũ marokũgocca, Wee Ngai;
andũ othe marogũkumia.
- 6 Hĩndĩ ĩyo bũrũri nĩũkaruta magetha maguo,
na Ngai, o we Ngai witũ, nĩagatũrathima.
7 Ngai nĩagatũrathima,
nacio ituri ciothe cia thĩ nĩikamwĩtigĩra.

68

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- 1 Ngai nĩakĩarahũke, ahurunje thũ ciake;
nao arĩa mamũthũire nĩmoore mehere mbere yake.
2 O ta ũrĩa ndogo yũmbũragwo nĩ rũhuho-rĩ,
ũromombũra;
o ta ũrĩa mũhũra ũringũkagio nĩ mwaki-rĩ,

andũ arĩa aaganu marothira marĩ mbere ya Ngai.

³ No rĩrĩ, arĩa athingu marocanjamũka
na makene marĩ mbere ya Ngai;
marorũhia nĩ gũkena.

⁴ Inĩrai Ngai, mũine mũgooce rĩtwa rĩake,
kumiai ũcio ũhaicaga matu ta mbarathi,
rĩtwa rĩake nĩ Jehova;
gĩcanjamũkei mũrĩ mbere yake.

⁵ Ngai ũrĩa ũikaraga gũikaro gĩake gĩtheru-rĩ,
nĩwe ithe wa ciana cia ngoriai, na mũgitĩri wa atumia a ndigwa.

⁶ Ngai nĩatũmaga arĩa maikaraga marĩ oiki magĩe na mĩciĩ,
arĩa ohe amohorithagia na akamoimagaria;
no andũ arĩa aremi matũũraga bũrũri mũũmũ.

⁷ Wee Ngai rĩrĩa woimagarire ũrĩ mbere ya andũ aku,
hĩndĩ rĩa watũkaniirie rũng'ũrĩ-inĩ-rĩ,

⁸ thĩ nĩyathingithire,
narĩo igũrũ rĩkiuria mbura,

nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, o Ũcio Ngai wa Sinai,
na nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, Ngai wa Isiraeli.

⁹ Wee Ngai-rĩ, nĩwoiririe mbura nyingĩ,
ũkĩnyootora bũrũri ũcio wa igai rĩaku ũrĩa wang'arĩte.

¹⁰ Andũ aku magĩtũũra kuo,
na kuumana na ũingĩ wa indo ciaku, Wee Ngai-rĩ,
ũgĩtanahĩra athĩni acio.

¹¹ Mwathani nĩaheanire ũhoro,
nao arĩa maawanĩriire maarĩ gĩkundi kĩnene:

¹² "Athamaki na mbũtũ cia ita moraga na ihenya;
nakuo kambĩ-inĩ andũ magayanaga indo cia ndaho.

¹³ O na rĩrĩa mũkomete hakuhĩ na mwaki wa gũikaro kĩa nja,
mũhaana o ta mathagu ma ndutura magemetio na betha,
nacio njoya ciayo ikagemio na thahabu ikũhenia."

¹⁴ Rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aahurunjire athamaki bũrũri-inĩ-rĩ,
kwahaanaga o ta rĩrĩa tharunji igwĩte kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimoni.

¹⁵ Ī irĩma cia Bashani ti irĩma irĩ riiri;
irĩma cia Bashani irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ.

¹⁶ Inyuĩ irĩma ici irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ-rĩ, mũrarora na ũiru nĩkĩ,
kĩrĩma kĩrĩa Ngai athuurĩte gĩtũike gũikaro gĩake,
o kũrĩa Jehova we mwene egũtũũra nginya tene?

¹⁷ Ngaari cia Ngai cia ita nĩ makũmi ma ngiri,
na ngiri cia ngiri;

Mwathani nĩokĩte arĩ gatagatĩ ga cio oimĩte Kĩrĩma gĩa Sinai,
agatoonya handũ hake haamũre.

¹⁸ Rĩrĩa wambatire igũrũ,
nĩwatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ waku;
nĩwamũkĩrĩre iheo kuuma kũrĩ andũ,
o na ũgĩciamũkĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa aremi,
nĩgeetha Wee, Jehova Ngai, ũtũũre kuo.

- 19 Gocai Mwathani, o we Mūrungu Mūhonokia witū,
o we ūkuuaga mīrigo iitū mūthenya o mūthenya.
- 20 Ngai witū nī Mūrungu ūhonokanagia;
Mwathani Jehova nīwe rīūrīro rīa kuuma gīkuū-inī.
- 21 Ti-itherū Ngai nīakamemenda ciongo cia thū ciake,
amemende ruototia rwa arīa mathiiaga na mbere kwīhia.
- 22 Mwathani ekuuga atīrī, “Nīngaruta thū cianyu kuuma Bashani;
ndīcirute iria-inī kūrīa kūrīku,
- 23 nīgeetha mūtobokie makinya manyu thakame-inī ya thū cianyu,
o nacio nīmī cia ngui cianyu igīe na igai rīacio.”
- 24 Wee Ngai-rī, mūtongoro waku nīwonekete,
o mūtongoro wa Mūrungu wakwa na Mūthamaki
agītoonya handū-harīa-haamūre.
- 25 Aini a nyīmbo nīo matongoretie,
makarūmīrīrwo nī ahūūri inanda;
hamwe nao nī airītu arīa marahūūra tūhembe.
- 26 Gocai Ngai, kīūngano-inī kīrīa kīnene;
mūgooce Jehova kīūngano-inī gīa Isiraeli.
- 27 Mūhīrīga ūrīa mūnini wa Benjamini nīguo ūcio ūmatongoretie,
kīrīndī kīnene kīa athamaki a Juda kīrī ho,
na makarūmīrīrwo nī athamaki a Zebuluni na a Nafitali.
- 28 Wee Ngai-rī, onania ūhoti waku;
tuonie hinya waku, Wee Ngai, ta ūrīa waneka.
- 29 Tondū wa hekarū yaku īrīa īrī kūu Jerusalemu-rī,
athamaki nīmagakūrehagīra iheo.
- 30 Rūithia nyamū īrīa īrī ithanjī-inī,
ūkīrūithie rūūru rwa ndegwa rūrīa rūrī thūinī wa tūcaū twa
ndūrīrī.
- Īkwīnyiihīrie, na ĩkūrehere icunjī cia betha.
Hurunja ndūrīrī iria ikenagīra mbaara.
- 31 Abarūthi nīmagooka moimīte būrūri wa Misiri;
naguo būrūri wa Kushi nīūkenyihīria Ngai.
- 32 Inīrai Ngai, inyuī mothamaki ma thī,
inai mūgooce Mwathani,
- 33 ūcio ūthiiaga ahaicīte matu macio ma igūrū ma tene,
ūcio ūrurumaga na mūgambo mūnene.
- 34 Anīrīrai hinya wa Ngai,
we ūrīa ūnene wake arī guo ūrūgamīrīire Isiraeli,
o ūcio ūhoti wake ūrī kūu matu-inī.
- 35 Wee Ngai-rī, ūrī wa gwītīgīrwo, ūrī handū hau haku haamūre;
Mūrungu wa Isiraeli nīaheaga andū ake ūhoti o na hinya.

Ngai arogoocwo!

69

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai-rī, honokia,
nīgūkorwo maaĩ maanginyĩte o ngingo.
- ² Ndĩratoonyerera mūtondo-inĩ mūriku,
handū hatarĩ na ha gūkinyithia kūgūrū.
Nginyĩte maaĩ-inĩ harĩa hariku;
mūiyūro wa maaĩ nūhumbĩkanĩtie.
- ³ Nĩnogete mūno nĩ gūkaya ndeithio;
mūmero wakwa nĩ mūng'aru.
Maitho makwa nĩmorĩtwo nĩ hinya
nīgūcūthĩrĩria Ngai wakwa.
- ⁴ Andū arĩa maathũire hatarĩ gītūmi
nĩ aingĩ gūkĩra njuĩrĩ cia mūtwe wakwa;
thū ciakwa iria iithũire hatarĩ gītūmi nĩ nyingĩ,
o icio injaragia iniine.
Hatagĩrĩrio njookie kĩndū itaiyĩte.
- ⁵ Wee Ngai nūūĩ ūrimū wakwa;
mahĩtia makwa matingĩhithĩka harĩwe.
- ⁶ Andū arĩa makwĩhokete,
maroaga gūconorithio nĩ ūndū wakwa,
Wee Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-wothe;
arĩa makūrongoragia
maroaga kūnyararwo nĩ ūndū wakwa,
Wee Ngai wa Isiraeli.
- ⁷ Nīgūkorwo nĩngirĩrĩrie kūmenwo nĩ ūndū waku,
naguo ūthiū wakwa nūhumbĩtwo thoni.
- ⁸ Nduĩkĩte ta mūgeni harĩ ariū a baba,
ngatũika ta mūndū wa kūngĩ harĩ ariū a maitū;
- ⁹ Kĩyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyūmba yaku nĩkĩo kĩrandĩa,
irumi cia arĩa makūrumaga nĩ nĩ igūĩrĩire.
- ¹⁰ Rĩrĩa ngūrĩra na ngehinga kūrĩa irio,
no nginya ngirĩrĩrie kūnyūrurio;
- ¹¹ rĩrĩa ndehumba nguo ya ikūnia,
andū no gūũthekerera.
- ¹² Andū arĩa maikaraga kĩhingo-inĩ gĩa itūūra nĩ nĩ manyūruragia,
na nduĩkĩte rwĩmbo rwa arĩu.
- ¹³ Wee Jehova, nĩndakūhooya
hĩndĩ irĩa ya gwĩtikĩrĩka nĩwe;
Wee Ngai, nĩ ūndū wa wendo waku mūnene,
ūnjĩtĩke na ūhonokio waku wa ma.
- ¹⁴ Honokia ūndute mūtondo-inĩ,
ndūkareke ndoonyerere;
ndeithūra kuuma kūrĩ arĩa maathũire,
ūndute kuuma maaĩ-inĩ marĩa mariku.
- ¹⁵ Ndūkareke mūiyūro wa maaĩ ūhubĩkanie,
kana merio nĩ kūrĩa kūrĩku,

- o na kana ndumĩrio kanua nĩ irima rĩa gĩkuũ.
- 16 Wee Jehova, njitĩka nĩ ūndũ wa wega wa wendo waku;
nĩ ūndũ wa tha ciaku nyingĩ wĩhũgũre ūnjookerere.
- 17 Ndũkahihe ndungata yaku ūthiũ waku;
njitĩka narua, nĩgũkorwo ndĩ thĩĩna-inĩ.
- 18 Ūka hakuhĩ ūndeithũre;
honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
- 19 We nĩũũĩ ūrĩa nyũrũrĩtio, na ngaconorithio na ngahumbwo thoni;
thũ ciakwa ciothe irĩ mbere yaku.
- 20 Kũnyũrũrio nĩ gũũthuthĩte ngoro
ngatigwo itarĩ na mwĩhoko;
ndeetereire nyone wa kũnjiguĩra tha, no ndiigana kũmuona,
ngĩeterera nyone andũ a kũũhooreria, no ndiamonire.
- 21 Maanjĩkĩrĩire maaĩ ma nyongo irio-inĩ ciakwa,
na ndanyoota makĩĩhe thiki nyue.
- 22 Metha ĩrĩa maarĩrwo ĩrotuĩka mũtego;
ĩrotuĩka ihũũra o na mũtego wa kũmagwatia.
- 23 Maitho mao marogĩa nduma matige gũcooka kuona,
nayo mĩgongo yao ĩrohocerera nginya tene.
- 24 Maitũrũrĩre mang'ũrĩ maku;
makinyĩrie marakara maku mahiũ.
- 25 Mĩciĩ yao ĩrokira ihooru;
kũroaga mũndũ wa gũtũũra hema-inĩ ciao.
- 26 Nĩgũkorwo manyariiraga arĩa wee ũgurarĩtie,
na makaaria ũhoru wa ruo rwa arĩa ũtiĩhĩtie.
- 27 Mathitangĩre o ngero thuutha wa ĩrĩa ĩngĩ;
ndũkanareke magatoonya ũhonokanio-inĩ waku.
- 28 Marothario ibuku-inĩ rĩa muoyo,
mage kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa andũ arĩa athingu.
- 29 Ndĩ na ruo na ngathĩĩnĩka;
Wee Ngai kũĩhonokie na ũngitĩre.
- 30 Nĩngũgococa rĩĩtwa rĩa Ngai na rwĩmbo,
na ndĩmũtũũgĩrie ngĩmũcookagĩria ngaatho.
- 31 Naguo ūndũ ũcio nĩũgũgĩkenia Jehova gũkĩra kũmũhe ndegwa,
na gũkĩra ndegwa nene ĩrĩ na hĩa na mahũngũ.
- 32 Andũ arĩa athĩĩni mona ũguo nĩmagakena;
inyuĩ arĩa mũrongoragia Ngai, ngoro cianyu iroarahũka!
- 33 Jehova nĩathikagĩrĩria arĩa abatari,
na ndangĩnyarara andũ ake moohetwo.
- 34 Igũrũ na thĩ nĩimũgooce,
o na maria marĩa manene na kĩrĩa gĩothe gĩthiĩagĩra thĩĩnĩ wamo,
- 35 nĩgũkorwo Ngai nĩakahonokia Zayuni,
na aake matũũra marĩa manene ma Juda rĩngĩ.
- Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmagatũũra kuo na makwĩgwatĩre;
36 ciana cia ndungata ciake nĩgakũgaya,
nao arĩa mendete rĩĩtwa rĩaake nĩmagatũũra kuo.

70

Rwimbo rwa kũuria Ūteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, hiũha ũũhonokie;
Wee Jehova ũka narua ũndeithie.
- ² Andũ arĩa mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo
maroocooka na thuutha maconokete.
- ³ Andũ arĩa mathekağĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
maroocooka na thuutha maconokete.
- ⁴ No arĩa othe makũrongoragia
marokena na macanjamũke;
arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,
“Ngai arotũgĩrio!”
- ⁵ No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩni na mũbatari;
Wee Ngai, hiuha ũũke kũrĩ nĩ.
Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũhonokia wakwa;
Wee Jehova, ndũkagonderere gũka kũndeithia.

71

Ihooya rĩa kũuria Ūgitĩri

- ¹ Wee Jehova-rĩ, njũrĩire harĩwe;
ndũkanakĩreke njonorithio.
- ² Ndeithũra na ũũhonokie nĩ ũndũ wa ũthingu waku;
thikĩrĩria ũũhonokie.
- ³ Tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩra,
harĩa ingĩthĩ hĩndĩ ciothe;
athana honokio,
nĩgũkorwo nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na kĩirigo gĩakwa kĩa
hinya.
- ⁴ Honokia, Wee Ngai wakwa, kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa aaganu,
ũndeithũre kuuma ngumbaco ya andũ arĩa ooru na matarĩ tha.
- ⁵ Nĩgũkorwo ũkoretwo ũrĩ kĩirĩgĩrĩro gĩakwa, Wee Mwathani Jehova,
ũtũũrĩte ũrĩ mwĩhoko wakwa kuuma ndĩ o mũnini.
- ⁶ Kuuma gũciarwo gwakwa ndũũrĩte ngwĩhokete;
nĩwe wandutire nda ya maitũ.
Ngũtũũra ngũgoocaga.
- ⁷ Nĩndũkĩte ta kĩndũ gĩa kũgegania harĩ andũ aingĩ,
no nĩwe rĩũrĩro rĩakwa rĩa hinya.
- ⁸ Kanua gakwa kaiyũrĩte ũgooci waku,
gatindaga gakĩgana riiri waku mũthenya wothe.
- ⁹ Ndũkande hĩndĩ ya ũkũrũ;
ndũkanandiganĩrie rĩrĩa itarĩ na hinya.
- ¹⁰ Nĩgũkorwo thũ ciakwa ciaragia ũhoru wa kũnjũkĩrĩra;
acio metagĩrĩra kũnjũraga nĩmacokanĩtie ndundu.
- ¹¹ Moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩamũtiganĩrie;
hanyũkaniai nake mũmũnyiite,

- nĩgũkorwo ndarĩ mũndũ wa kũmũteithũra.”
- 12 Wee Ngai, tĩa kũndaihĩrĩria;
Wee Ngai wakwa, ũka narua ũndeithie.
- 13 Acio maathitangaga-rĩ, maroconoka na maninwo;
acio mendaga kũnjĩka ũũru,
maronyararwo na maconorwo.
- 14 No nĩ-rĩ, ndĩrĩkoragwo na kũrĩgĩrĩro hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩkĩragĩrĩria gũkũgocoo mũno makĩria.
- 15 Kanua gakwa karĩganaga ũthingu waku,
ndindage o ngĩgana ũhonokio waku mũthenya wothe,
o na gũtuĩka ndiũĩ mũigana wago.
- 16 Wee Mwathani Jehova, ngũũka ngĩanagĩrĩra ciĩko ciaku cia hinya,
nyanĩrĩre ũthingu waku, o ũthingu waku wiki.
- 17 Kuuma ndĩ o mũnini, Wee Ngai, ũtũũrĩte ũndutaga,
na nginyagia ũmũthĩ no nyumbũraga ciĩko ciaku cia magegania.
- 18 Wee Ngai, o na ndakũra ngĩe mbutĩ,
ndũkanandiganĩrie,
o nginya nyumbũre ũhoru wa ũhoti waku kũrĩ rũciaro rũrĩa rũrooka,
na nyumbũre ũhoru wa hinya waku kũrĩ arĩa othe magooka
thuutha.
- 19 Wee Ngai-rĩ, ũthingu waku ũkinyĩte o matu-inĩ,
Wee wĩkĩte maũndũ manene.
Wee Ngai-rĩ, nũũ ũngĩ ũhaana ta we?
- 20 O na gũtuĩka nĩtũmĩte nyone mathũĩna maingĩ na marũrũ-rĩ,
nĩũkariũkia muoyo wakwa rĩngĩ;
nĩũkandiũkia rĩngĩ
kuuma thĩ kũrĩa kũriku.
- 21 Nĩũkongerera gĩtũlo gĩakwa,
na ũũhoorerie o rĩngĩ.
- 22 Ndĩrĩkũgocaga na kĩnanda kĩa mũgeeto
nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku, Wee Ngai wakwa;
ndĩrĩnaga ngũgocage na kĩnanda gĩa kĩnũbi,
Wee Mũtheru wa Isiraeli.
- 23 Mĩromo yakwa nĩrĩanagĩrĩra nĩ gũkena
rĩrĩa ngũina ngũgocoo,
o nĩ, ũrĩa Wee ũkũũrĩte.
- 24 Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩrahaga ũhoru wa ciĩko ciaku cia ũthingu
mũthenya wothe,
nĩgũkorwo arĩa meendaga kũnjĩka ũũru
nĩmaconorithĩtio na makarigĩcwo.

72

Ihooya rĩa Kũhoera Mũthamaki

Thaburi ya Solomoni

- 1 Wee Ngai, he mũthamaki ũhoti wa gũtuuanagĩra ciira na kĩhooto,
na mũrũ wa mũthamaki ũkĩmũhe ũthingu waku.
- 2 Nake nĩarĩciiragĩra andũ aku na ũthingu,
andũ aku arĩa anyamaarĩku amatuagĩre ciira na kĩhooto.

- 3 Irīma igaatūmaga andū magaacīre,
natuo tūrīma tūciarage matunda ma ūthingu.
- 4 Nīarīgitaḡāra andū arīa anyamaarīku gatagatī ka andū,
na ahonokie ciana cia arīa abatari;
nīakahehenja arīa mamahinyagīrīria.
- 5 Mūthamaki arotūūra hīndī īrīa yothe riūa rīgūtūūra,
na rīrīa rīothe mweri ūgūtūūra nginya njiarwa na njiarwa.
- 6 Arīhaanaga ta mbura īkiurīra mūgūnda mūtūgūte,
ahaane ta rūthuthuū ūrīa rūihūgagia thī.
- 7 Matukū-inī make andū arīa athingu nīmagatheerema;
nagu ūgaacīru ūingīhe o nginya rīrīa mweri ūgaakorwo ūtarī
ho.
- 8 Agaathanaga kuuma iria rīmwe nginya rīrīa rīngī,
na kuuma Rūūī rwa Faratī* o nginya ituri cia thī.
- 9 Ndūrīrī cia werū-inī nīikainamīrīra mbere yake,
nacio thū ciake icūne rūkūngū.
- 10 Athamaki a Tarishishi† na a mabūrūri marīa marī hūgūrūrū-inī cia
kūrāya
nīmakamūrehagīra igooti;
nao athamaki a Sheba na Seba
nīmakamūrehagīra iheo.
- 11 Athamaki othe makaamūinamīrīra,
nacio ndūrīrī ciothe imūtungataḡāre.
- 12 Nīgūkorwo nīakahonokia abatari maamūkaīra,
o na arīa anyamaarie matarī na wa kūmateithia.
- 13 Nīakaiguagīra tha arīa matarī hinya na arīa abatari,
na ahonokie arīa athīini kuuma kūrī gīkuū.
- 14 Nīakamateithūra kuuma kūrī arīa mamahinyagīrīria na kuuma
haaro-inī,
nīgūkorwo thakame yao īrī bata mūno maitho-inī make.
- 15 Arogītūūra hīndī ndaaya!
Aroheagwo thahabu ya kuuma Sheba.
Arotūūra ahooyagīrwo nī andū hīndī ciothe,
na mamūrathimage mūthenya wothe.
- 16 Būrūri ūroḡā na būthi wa ngano kūdū guothe;
īrorirūkīra tūrīma-igūrū.
- Maciaro makuo marothegea ta ma Lebanoni;
nakuo matūūra-inī andū marotheerema ta nyeki ya gīthaka.
- 17 Rīitwa rīake rīrotūūra nginya tene;
rīrotūūra o ta ūrīa riūa rīgūtūūra.
- Ndūrīrī ciothe nīikarathimwo nī ūndū wake,
nacio imwītage mūdū mūrathime.
- 18 Goocai Jehova Ngai, o we Ngai wa Isiraeli,

* 72:8 Rūūī rwa Faratī rwarī mwena wa irathīro wa būrūri wa Isiraeli hīndī ya wathani wa Mūthamaki Solomoni. † 72:10 Tarishishi kwoikaine taarī kuo kwarī mūthia wa thī.

o we wiki wĩkaga maũndũ ma magegania.

19 Rĩitwa rĩake rĩu rĩrĩ riiri rĩrogoocagwo nginya tene;
nayo thĩ yothe ĩroiyrwo nĩ riiri wake.

Ameni, na ningĩ Ameni.

20 Ũcio nĩguo mũthia wa mahooya ma Daudi, mũrũ wa Jesii.

Ibuku rĩa Gatatũ

73

Thaburi 73–89

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Asafu

1 Ti-itherũ Ngai nĩ mweka harĩ andũ a Isiraeli,
harĩ andũ arĩa atheru ngoro.

2 No nĩ-rĩ, magũrũ makwa maratigĩtie hanini matenderũke;
ndaarĩ o hakuhi kũgũa.

3 Nĩgũkorwo nĩndaiguagĩra arĩa efĩi ũiru,
rĩria ndonire kũgaacĩra kwa andũ arĩa aaganu.

4 Nĩgũkorwo matithĩnĩkaga;
mĩrĩ yao nĩ mĩgima na ĩkoragwo na hinya.

5 Matikoragwo na moritũ ta andũ arĩa angĩ,
na matikoragwo nĩ mathĩna marĩa makoraga andũ.

6 Nĩ ũndũ ũcio mwĩtĩio nĩguo mũgathĩ wao;
o ene mehumbaga ũhinya.

7 Ũmũ wa ngoro ciao ũtherũkaga o ũmaramari;
meciiria mao mooru matirĩ mũhaka.

8 Nĩ andũ a kĩnyũrũri, na maaragia ndeto cia rũmena;
maaragia na mwĩtĩio ũhoru wa kũhinyĩrĩria andũ arĩa angĩ.

9 Tũnua twao twaragia ũũru wa gũũkĩrĩra igũrũ,
nacio nĩmĩ ciao ĩkegwatĩra thĩ yothe.

10 Nĩ ũndũ ũcio andũ ao nĩmakamacokerera
na metĩkie ũria wothe makoiga.

11 Makoiga atĩrĩ, “Mũrungu angĩmenya atĩa?
Ũria-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩarĩ na ũmenyo?”

12 Ũũ nĩguo andũ arĩa aaganu matariĩ:
tondũ gũtirĩ ũndũ ũmamakagia, makĩragĩrĩria o gũtonga.

13 Ti-itherũ, nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru o tũhũ;
thambĩtie moko makwa makaaga gwĩka ũũru o tũhũ.

14 Nĩgũkorwo ndindaga na mĩnyamaro mũthenya wothe;
herithĩtio rũciinĩ o rũciinĩ.

15 Ingĩogire atĩrĩ, “Nĩngwaria o ũũ,”
nĩingĩakunyanĩire ciana ciaku.

16 No rĩria ndageragia gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wothe,
watuĩkire wa kũhinyĩrĩria,

17 o nginya rĩria ndatoonyire handũ-harĩa-haamũre ha Mũrungu;
hĩndĩ ĩyo ngĩkĩmenya ũria makaarĩkĩrĩria.

- 18 Ti-itherũ ũmaigaga kũndũ kũrĩa gũtenderũ;
ũmagũithagia thĩ makaanangĩka.
- 19 Hĩ! Kaĩ nĩmakanangwo o rĩmwe-ĩ!
Makaaniinwo biũ nĩ imakania!
- 20 O ta ũrĩa kĩroto gĩthiraga mũndũ okĩra,
no taguo makahaana rĩrĩa Wee Mwathani ũkaarahũka,
ũkaamaagĩra bata o ta irooto.
- 21 Rĩrĩa ngoro yakwa yarĩ na kĩeha
na roho wakwa ũgatuurwo,
- 22 ndiarĩ na meciiria magima, na ndiarĩ na ũmenyo;
ndahaanaga o ta nyamũ ndĩ mbere yaku.
- 23 No rĩrĩ, ngoragwo nawe hĩndĩ ciothe;
nĩũũnyiiĩte guoko gwakwa kwa ũrĩo.
- 24 Nĩũndongoragia na ũtaaro waku,
na thuutha ũcio nĩũkanyamũkĩra riiri-inĩ waku.
- 25 Nũũ ũngĩ ndĩ nake kũu igũrũ tiga Wee?
Gũkũ thĩ ndirĩ na kĩndũ ĩngĩrĩrĩria tiga o Wee.
- 26 Mwĩrĩ wakwa na ngoro yakwa no ciage hinya,
no rĩrĩ, Ngai nĩwe hinya wa ngoro yakwa,
na nĩwe rwĩga rwakwa nginya tene.
- 27 Ti-itherũ arĩa magũtiganagĩria nĩmagathira;
nĩũkanangaga arĩa othe matakwĩhokete.
- 28 No ha ũhoru wakwa-rĩ, nĩ wega gũkuhĩrĩria Ngai.
Nĩndũite Mwathani Jehova rĩũrĩro rĩakwa;
nĩndĩrĩheanaga ũhoru wa ciĩko ciaku ciothe.

74

Gũthaithanĩrĩa Bũrũri Hĩndĩ ya Thũna

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũtiganĩrie nginya tene?
Nĩ kĩ gĩtũmaga marakara maku macine ng'ondeu cia rũũru rwaku?
- 2 Ririkana andũ arĩa wegũrĩire o tene,
arĩa wakũũrĩre magĩtuĩka mũhĩrĩga ũrĩa wegaĩire,
na ũririkane Kĩrĩma gĩa Zayuni, o kũrĩa watũũrĩte.
- 3 Erekeria makinya maku kũrĩ mwanangĩko ũyũ ũtũũrĩte kuo,
wone ũrĩa handũ harĩa haku haamũre hathũkangĩtio nĩ thũ.
- 4 Amuku aku mararamĩire harĩa wacemanĩirie na ithuĩ;
maahaandire bendera ciao irĩ imenyithia.
- 5 Metuĩte ta andũ mekũhiũria mathanwa
mateme mĩtĩ ya mũtitũ.
- 6 Mbaũ iria ciothe ciagemetio magĩciunanga
na mathanwa na ibũi ciao.
- 7 Nĩmacinire handũ-haku-harĩa-haamũre hakĩmomoka,
magĩthaahia gũikaro kĩa Rũtwa rĩaku.
- 8 Moigire atĩrĩ na ngoro ciao, "Tũkũmahehenja mathire!"
Maacinire handũ harĩa hothe Mũrungu aahooyagĩrwo kũu bũrũri-
inĩ.

- 9 Gütirĩ ciama tūringagĩrwo mahinda maya;
 anabii nĩmathirĩte,
 na gütirĩ witũ ũũĩ nĩ nginya rĩ gũgũikara ũguo.
- 10 Wee Ngai, thũ ĩgũtũũra ĩgũthirĩkagia nginya rĩ?
 Mũmuku no atũũre acambagia rĩitwa rĩaku nginya tene?
- 11 Nĩ kũĩ gĩtũmĩte ũthune guoko gwaku, o guoko kũu gwaku kwa ũrĩo?
 Kũrute mĩkũnjo-inĩ ya nguo ciaku ũmaniine!
- 12 No rĩrĩ, Wee Ngai, nĩwe mũthamaki wakwa kuuma tene;
 nĩwĩkaga maũndũ ma kũhonokania gũkũ thĩ.
- 13 Wee-rĩ, nĩwe wagayanirie iria na ũhoti waku,
 ũkĩhehenja mĩtwe ya nyamũ iria nene kũu maaĩ-inĩ.
- 14 Wee-rĩ, nĩwe wahehenjire mĩtwe ya Leviathani,
 ũkĩmĩheana ĩtũĩke irio cia ciũmbe cia werũ-inĩ.
- 15 Wee-rĩ, nĩwe watũmire ithima itherũke na tũrũũĩ tũtherere,
 ũkĩhũithia njũũĩ iria itahũaga.
- 16 Mũthenya nĩ waku o na ũtukũ no waku;
 Wee nĩwe wahaandire riũa na mweri.
- 17 Wee-rĩ, nĩwe wekĩrĩre mĩhaka yothe ya thĩ;
 nĩwe watũmire kũgĩe hĩndĩ ya riũa na hĩndĩ ya heho.
- 18 Ririkana ũrĩa thũ ĩkũnyũrũrĩtie, Wee Jehova,
 na ũrĩa andũ arĩa akĩngu macambĩtie rĩitwa rĩaku.
- 19 Ndũkaneane muoyo wa ndirahũgĩ yaku kũrĩ nyamũ cia gĩthaka;
 ndũkariganĩrwo nĩ mĩoyo ya andũ aku arĩa manyariirĩtwo nginya tene.
- 20 Ririkana kĩrĩkanĩro gĩaku,
 tondũ kũndũ guothe kũrĩ nduma bũrũri-inĩ kũiyũrĩte haaro.
- 21 Ndũkareke mũndũ ũrĩa mũhinyĩrĩrie acooke na thuutha aconokete;
 andũ arĩa athĩni na arĩa abatari nĩmagooce rĩitwa rĩaku.
- 22 Arahũka, Wee Ngai, ũrũgamĩrĩre kĩhooto gĩaku;
 ririkana ũrĩa andũ arĩa akĩngu magũthirĩkagia mũthenya wothe.
- 23 Ndũkariganĩrwo nĩ mbugĩrĩrio ya amuku aku,
 o inegene rĩa thũ ciaku, rĩrĩa iranegena itegũtigithĩria.

75

Ngai nĩ wa Kĩhooto

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, nĩtwagũcookeria ngaatho,
 twagũcookeria ngaatho, nĩgũkorwo Rĩitwa rĩaku rĩrĩ hakuhi;
 andũ maheanaga ũhoro wa ciiko ciaku cia magegania.
- 2 Ugaga atĩrĩ, “Nĩ niĩ thuuraga hĩndĩ ĩrĩa njagĩrĩru;
 nĩ niĩ nduanagĩra ciira na kĩhooto.
- 3 Rĩrĩa thĩ na andũ ayo othe maathingitha,
 nĩ niĩ nyiitagĩrĩra itugĩ ciayo ngacirũmia.
- 4 Andũ arĩa etĩĩ ngũmeera atĩrĩ, ‘Mũtigacooke kwĩraha,’
 na arĩa aaganu ngameera atĩrĩ, ‘Mũtikambararie hĩa cianyu.
- 5 Tigai kwambararia hĩa cianyu na igũrũ,
 mũtĩge kwaria mũũmĩtie ngingo.’ ”

- 6 Nĩ ūndũ-rĩ, ūhoru wa gũtũũgĩria mũndũ nduumaga na irathĩro kana
ithũĩro,
o na kana kuuma werũ-inĩ.
- 7 No rĩrĩ, nĩ Ngai ūtuanagĩra ciira:
Anyiuhagia mũndũ ūmwe, na agatũũgĩria ūrĩa ūngĩ.
- 8 Jehova anyiitite gĩkombe kũiyũrite ndibei irĩ na mũhũyũ,
ĩtukanĩtio na mahuti manungi wega;
amĩonoragia, nao andũ othe aaganu a thĩ makamĩnyua,
makainĩkĩrĩra nginya itata rĩa mũthia.
- 9 No niĩ-rĩ, nĩngumbũra ūhoru ūyũ nginya tene;
ndĩriinaga ūgooci kũrĩ Ngai wa Jakubu.
- 10 Nĩngarenga hĩa cia andũ arĩa othe aaganu,
no hĩa cia arĩa athingu nĩkambarario.

76

Jehova Nĩwe Ngai wa Jakubu

Thaburi ya Asafu

- 1 Kũu Juda Ngai nĩoĩkaine;
rĩitwa rĩake nĩ inene thĩinĩ wa Isiraeli.
- 2 Hema yake irĩ kũu Salemu,
gĩikaro gĩake kĩrĩ Zayuni.
- 3 Kũu nĩkuo oinangĩire mĩguĩ ya ūta ikũhenia,
akiunanga ngo na hiũ ciao cia njora,
o na indo ciao ciothe cia mbaara.
- 4 Wee ūcangararĩte nĩ ūtheri,
ũkagĩa na ūkaru gũkĩra irĩma irĩ na ūtonga wa nyamũ cia iguĩma.
- 5 Andũ arĩa njamba magwĩte magatunywo indo,
magakoma toro wao wa gĩkuũ;
gũtirĩ o na ūmwe wa njamba cia ita
ũngĩambararia moko make.
- 6 Nĩ ūndũ wa ikũũma rĩaku, Wee Ngai wa Jakubu,
mbarathi o ūndũ ūmwe na ngaari cia ita igwĩte thĩ ikaaga
kwĩigua.
- 7 Wee nowe wa gwĩtigĩrwo.
Nũũ ūngĩrũgama mbere yaku rĩrĩa ūrĩ mũrakaru?
- 8 Wamenyithanirie itua rĩaku ūrĩ o kũu igũrũ,
nayo thĩ igĩitigĩra na igĩkira ki,
- 9 rĩrĩa Wee Ngai, warũgamire ūtuanĩre ciira,
nĩguo ūhonokie arĩa othe anyamaarĩku a bũrũri.
- 10 Ti-itherũ mang'ũrĩ ma andũ nĩmagakũgoocithia,
na ūkeyoha matigari ma mang'ũrĩ maku ta mũcibi.
- 11 Mwĩhĩtei mĩhĩtwa harĩ Jehova Ngai wanyu na mũmĩhingie;
rekei mabũrũri marĩa mothe mũriganĩtie namo
marehere ūcio wa gwĩtigĩrwo iheo.
- 12 Athuthaga roho wa arĩa maathanaga;
etigagĩrwo nĩ athamaki a thĩ.

77

Kūririkana Cũko cia Ngai cia Hinya

Thaburi ya Asafu

- ¹ Ndakaĩire Ngai andeithie;
ndakaĩire Ngai nĩguo anjigwe.
- ² Rĩria ndaarĩ mĩnyamaro-inĩ, nĩ Mwathani ndarongoririe;
ũtukũ ndamwambararĩirie moko itekũnoga,
no muoyo wakwa ũkĩrega kũhoorerio.
- ³ Wee Ngai, ndakũririkanire ngĩcaaya;
ndataranirie maũndũ, naguo roho wakwa ũkĩringĩka.
- ⁴ Wee watũmire njũrwo nĩ toro,
ngĩthĩnĩka mũno, ngĩremwo nĩ kwaria.
- ⁵ Ndeciiririe ũhoru wa matukũ ma tene,
ngĩririkana mĩaka o ĩria yarĩ ya tene;
- ⁶ ngĩkũririkania ũria ndainaga ũtukũ,
ngoro yakwa ĩgĩtarania maũndũ,
naguo roho wakwa ũkĩyũuria atĩrĩ:
- ⁷ “Mwathani egũtũura atũregete nginya tene?
Ndarĩ hĩndĩ agacooka gũtũkenera?”
- ⁸ Wendo wake ũtathiraga-rĩ, nĩkũbuĩria ũbuĩrĩtie nginya tene?
Kĩranĩro gĩake gĩgũtũura gĩtahingĩte nginya tene?
- ⁹ Kaĩ Mũrungu ariganĩrwo nĩkũiguanĩra tha?
Kaĩ marakara make matũmĩte atige gũtugana?”
- ¹⁰ Ngĩcooka ngĩciiria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo ngwĩtiiria naguo:
kũririkana mĩaka ya guoko kwa ũrĩo kwa ũria-ũrĩ-ĩgũrũ-Mũno.”
- ¹¹ Nĩngũririkana ciĩko cia Jehova;
ĩ nĩguo, nĩngũririkana ciama ciaku cia tene.
- ¹² Ndĩritaranagia mawĩra maku mothe,
na ngecũũrania ũhoru wa ciĩko ciaku cia hinya.
- ¹³ Njĩra ciaku, Wee Ngai, nĩ theru.
Nĩ ngai ĩrĩkũ nene ta Ngai witũ?
- ¹⁴ Wee nĩwe Mũrungu ũria ũringaga ciama;
wonanagia ũhoti waku kũrĩ ndũrĩrĩ.
- ¹⁵ Nĩwakũũrĩre andũ aku na guoko gwaku kwa hinya,
o acio njiaro cia Jakubu na Jusufu.
- ¹⁶ Maaĩ nĩmakuonire, Wee Ngai,
maaĩ macio maakuonire makĩigua guoya,
nakuo kũrĩa kũriku mũno gũkĩinyogonda.
- ¹⁷ Matu mooiririe mbura,
nacio ngwa ikĩruruma ĩgũrũ guothe;
heni ciahenũkire ikĩrathũka mĩena yothe
- ¹⁸ Ngwa yaku yaiguĩkanire kĩhuhũkanio-inĩ,
rũheni rwaku rũkĩmũrĩka thĩ yothe,
nayo thĩ ikĩinaina na ĩgĩthingitha.
- ¹⁹ Njĩra yaku yatuĩkanĩirie iria-inĩ,

njira yaku igituikaniria maa-ini maingi,
o na gutuika makinya maku mationekire.

²⁰ Watongoririe andu aku o ta uria murithi atongoragia ruuru,
ukimatongoria na guoko kwa Musa na kwa Haruni.

78

Rugano rwa Ngai na Andu ake a Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- ¹ Inyui andu akwa, iguai urutani wakwa;
thikiririai ciugo cia kanua gakwa.
- ² Ngutumura kanua gakwa njarie na ngerekano,
ngugweta maundu mahithe, maundu ma kuuma o tene:
- ³ maundu maria twanaigua na tukamenya,
o maria maithe maitu maanatwira.
- ⁴ Tutingihitha ciana ciao maundu macio;
nituriraga ruciaro ruria rugooka
uhoro wa ciko cia Jehova cia kumugocithia,
na uhoti wake, na magegania maria aaneka.
- ⁵ Aaheire Jakubu mawatho,
na akhaanda watho thini wa Isiraeli,
uria aathire maithe maitu
ati maurutage ciana ciao,
- ⁶ niguu ruciaro ruria rugooka thuutha rukaamenya watho ucio,
o hamwe na ciana iria itaciaritwo,
niguu nacio ikeera ciana ciacio.
- ⁷ Hindii iyo cihoke Ngai
na ciage kuiriganirwo ni ciko ciage,
no kurumia irumagie maathani make.
- ⁸ Nacio itikahaane ta maithe macio ma tene,
aria maaru a ruciaro ruremi na rung'athia,
ruria ngoro ciaruo itaathikagira Murungu,
o ruu maroho maaruo mataamwihokire.
- ⁹ Andu a Efraimu, o na maaru na mota ma kurua,
nimahundukire muthenya uria wa mbaara;
- ¹⁰ matiarumirie kirikaniro kiao na Ngai,
na nimagire kurumirira watho wake.
- ¹¹ Nimariganirwo ni maundu maria ekite,
na makiriganirwo ni magegania maria aamonetie.
- ¹² Niringire ciana maithe mao makionagira
maru kuu bururi wa Misiri, kuu weru-ini wa Zoani.
- ¹³ Aagayanirie iria, akimaringia;
aatumire maari marugame ta ruthingo.
- ¹⁴ Muthenya aamatongoragia na itu,
naguo utuku wothe akamatongoria na utheri wa mwaki.
- ¹⁵ Niaturanirie mahiga kuu weru-ini,
na akimahe maari maingi o ta ma iria;
- ¹⁶ niatumire turuui tuume rwaro-ini rwa ihiga,
na agituma maari matherere ta njuu.

- 17 No-o maathiire o na mbere kwĩhĩria Ngai,
magĩkĩremera Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno marĩ kũu werũ-inĩ.
- 18 Nao makĩgeria Mũrungu makĩendaga,
na ũndũ wa gwĩtia irio iria meeriragĩria kũrĩa.
- 19 Magĩũkĩrĩa Ngai na mĩario, makĩũrania atĩrĩ,
“Mũrungu no ahote kwara metha werũ-inĩ?”
- 20 Rĩrĩa aagũthire ihiga, maaĩ nĩmatothokire boo,
natuo tũrũũ tũgĩtherera tũiyũrĩte maaĩ maingĩ.
No rĩrĩ, no ahote gũtũhe o na irio?
No ahe andũ ake nyama?”
- 21 Rĩrĩa Jehova aiguire ũguo, akĩrakara;
agĩtharĩkĩra Jakubu na mwaki wake,
namo mang’ũrĩ make magĩũkĩrĩa Isiraeli,
- 22 nĩgũkorwo matiigana gwĩtikia Ngai,
kana kwĩhoka ũhonokania wake.
- 23 No rĩrĩ, we nĩathire matu ma igũrũ
na akĩhingũra mĩrango ya igũrũ;
- 24 oirĩirie andũ mana ta mbura marĩe,
na akĩmahe ngano ya kũu igũrũ.
- 25 Andũ makĩrĩa irio cia araika;
akĩmahe irio iria ciothe mangĩahotire kũrĩa.
- 26 O na ningĩ akĩerekeria rũhuho rwa mwena wa irathĩro kuuma
igũrũ,
na akĩrethithia rũhuho rwa mwena wa gũthini na ũndũ wa hinya
wake.
- 27 Akĩmaharũrũkĩria nyama nyingĩ ta rũkũngũ,
nyoni cia rĩera-inĩ ciaingĩhĩte ta mũthanga wa iria-inĩ.
- 28 Agĩtũma igwe thĩnĩ wa kambĩ yao,
igĩthiũrũrũkĩria hema ciao.
- 29 Maarĩire o nginya makĩhũũna,
nĩgũkorwo aamaheire kĩrĩa merirĩirie kũrĩa.
- 30 No matanarĩkia kũrĩa irio icio meriragĩria,
o irĩ tũnua-inĩ twao-rĩ,
- 31 marakara ma Ngai makĩmokĩrĩa;
akĩũraga arĩa maarĩ na hinya mũno gatagatĩ kao,
akĩniina andũ ethĩ a Isiraeli.
- 32 O na amekĩte ũguo wothe-rĩ, mathiire o na mbere kwĩhia;
o na ekĩte magegania make, matiamwĩtikirie.
- 33 Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma matukũ mao mathire o ũguo tũhũ,
na mĩaka yao igĩthira nĩ ihooru rĩa kũmaka.
- 34 Rĩrĩa rĩothe Mũrungu ooraga amwe ao nĩmamũmaathaga;
mamũrongoragia na makamũcookerera na kĩyo.
- 35 Nao makaririkana atĩ Ngai nĩwe warĩ Rwaro rwao rwa Ihiga,
na atĩ Mũrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe warĩ Mũkũũri wao.
- 36 No-o makeyendithĩrĩa harĩ we na tũnua twao,
makamũheenagia na nĩmĩ ciao;
- 37 ngoro ciao itiarĩ njĩhokeku kũrĩ we,
na matiarĩ eehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩake.
- 38 Nowe no aaiyũrĩtwo nĩ tha;
akĩmarekera waganu wao,

na ndaigana kũmaniina.

Kaingĩ na kainingĩ nĩagiragĩrĩria marakara make,
na ndaigana kwarahũra mang'ũrĩ make mothe.

39 Nĩaaririkanire atĩ maarĩ o andũ tu,
karũhuho karĩa kahĩtũkaga na gaticooke rĩngĩ.

40 Nĩ maita maingĩ atĩa maamũremagĩra marĩ kũu werũ-inĩ,
na makamũiguithia kĩaha marĩ kũu rũng'ũrĩ-inĩ.

41 Mahinda maingĩ nĩmageririe Mũrungu;
maathirĩkirie Ũrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.

42 Matiaririkanire ũhoti wake:
mũthenya ũrĩa aamakũurire kuuma kũrĩ arĩa
maamahinyagĩrĩa,

43 kana mũthenya ũrĩa onanirie ciama ciake kũu bũrũri wa Misiri,
kana magegania make marĩa onanirie kũu werũ-inĩ wa Zoani.

44 Nĩagarũrĩre njũũ cia bũrũri wa Misiri igĩtuĩka thakame;
matingĩahotire kũnyua maaĩ ma tũrũũ twao.

45 Akĩmatũmĩra mĩrumbĩ mĩingĩ ya ngĩ ikĩmarĩa,
o na ciũra iria cimaanangire.

46 Irio cia mĩgũnda yao aaciheire itono,
na maciaro mao akĩmarekereria ngigĩ.

47 Aanangire mĩthabibũ yao na mbura ya mbembe,
na mĩkũyũ yao akĩmĩcina na mbaa.

48 Ng'ombe ciao aaciũragire na mbura ya mbembe,
na mahiũ mao akĩmahũũra na ngwa.

49 Aamatĩrĩrie marakara make mahiũ,
na mang'ũrĩ, na marũrũ, na muku:
akĩmarekereria mbũtũ ya araike arĩa maniinanaga.

50 Nĩaatemeire marakara make njĩra;
ndamahonokirie kũrĩ gĩkuũ,
no nĩamarekereirie kũrĩ mũthiro.

51 Akĩũraga marigithathi mothe ma bũrũri wa Misiri,
arĩ mo maciaro ma mbere ma mũndũ thĩinĩ wa hema cia Hamu.

52 No akĩruta andũ ake kuo ta rũũru;
akĩmatongoria o ta ũrĩa mũrũithi atongoragia ng'onde
magĩtuĩkanĩria kũu werũ-inĩ.

53 Aamatongoririe amamenyereire, nĩ ũndũ ũcio matietigĩrĩre;
no thũ ciao ikĩhubĩkanio nĩ iria.

54 Nĩ ũndũ ũcio akĩmakinyia mũhaka-inĩ wa bũrũri wake ũcio
mũtheru,
akĩmakinyia bũrũri wa irĩma ũrĩa guoko gwake kwa ũrĩo kweg-
watĩire.

55 Ningĩ akĩrutũrũra ndũrĩrĩ ciehere mbere yao,
na akĩmagairĩ bũrũri ũcio wa ndũrĩrĩ ũtuĩke igai rĩao;
akĩhe mĩhĩrĩga ya Isiraeli mĩciĩ yao.

56 No nĩmageririe Ngai
na makĩremera Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
matiathikĩrĩrie mawatho make.

57 Nĩmagire wĩhokeku na makĩaga wĩtikio o ta maithe mao,
makĩaga kwĩhokeka o ta ũta mũgathũku ũrĩa ũtangĩhokwo.

- 58 Nĩmamũrakaririe nĩ ùndũ wa gũkorwo na kũndũ kwao gũtũũgĩru
gwa kũhooyagĩra;
makĩarahũra ùiru wake nĩ ùndũ wa mĩhianano yao.
- 59 Rĩrĩa Ngai aamaiguire, nĩarakarire mũno;
nake agĩtiganĩria Isiraeli o biũ.
- 60 Agĩthaama Hema-ya-Gũtũnganwo ĩrĩa yarĩ Shilo,*
hema ĩrĩa aahaandĩte atũũranagie na andũ.
- 61 Akĩrekereria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩa hinya wake
rĩthaamio,
riiri ùcio wake akũũneana moko-inĩ ma thũ.
- 62 Andũ ake nao akĩmarekereria rũhiũ rwa njora;
nĩarakarĩtio mũno nĩ igai rĩake.
- 63 Mwaki ũgĩcina aanake ao,
nao airĩtu ao makĩaga kũinagĩrwo nyĩmbo cia ũhiki;
- 64 athĩnjĩri-Ngai ao makĩũragwo na rũhiũ rwa njora,
na atumia ao a ndigwa makĩaga kũmacakaĩra.
- 65 Ningĩ Mwathani akĩarahũka ta mũndũ woima toro,
ta njamba ya ita ĩgĩũkĩra thuutha wa kũrĩio nĩ ndibei.
- 66 Aahũũrire thũ ciake agĩcihũndũra;
aaciconorithirie nginya tene.
- 67 Ningĩ akĩrega hema cia Jusufu,
na ndathuurire mũhĩrĩga wa Efraimu;
- 68 no rĩrĩ, nĩathuurire mũhĩrĩga wa Juda,
na Kĩrĩma gĩa Zayuni kĩrĩa endete.
- 69 Nĩaakire handũ harĩa hake haamũre hakĩhaana ta irĩma iria
ndaaya,
hakĩhaana ta thĩ ĩrĩa aahaandire ĩtũũre ĩrũmĩte nginya tene.
- 70 Aathuurire Daudi ndungata yake
na akĩmũruta ciugũ-inĩ cia ng'onde;
- 71 akĩmũtigithia kũrĩithia ng'onde,
akĩmutua mũrĩithi wa andũ ake, nĩo mbarĩ ya Jakubu,
arĩithagie Isiraeli igai rĩake.
- 72 Nake Daudi akĩmarĩithia arĩ na wagĩrĩru wa ngoro;
aamatongoragia na ũũgĩ wa moko make.

79

Ihooya rĩa kũũria Ngai Ahonokie Rũrĩrĩ

Thaburi ya Asafu

- 1 Wee Ngai, ndũrĩrĩ nũitharĩkĩire igai rĩaku;
nũithaahĩtie hekarũ yaku theru,
imomorete ĩtũũra rĩa Jerusalemu rĩgatuĩka irũndo cia mahiga.
- 2 Ciimba cia ndungata ciaku macineanĩte
ĩtuĩke irio cia nyoni cia rĩera-inĩ,
na mũrĩrĩ ya andũ aku aamũre makamĩheana kũrĩ nyamũ cia
gĩthaka.
- 3 Maitĩte thakame ya andũ aku ta maaĩ
Jerusalemu guothe,

* 78:60 Matukũ-inĩ ma tene mũno, Shilo nũrĩo rĩarĩ ĩtũũra itheru, na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩaigĩtwo kuo.

na gütiri mũndũ wa gũthika arĩa makuĩte.

⁴ Tũtuĩkĩte andũ a kũmenwo nĩ arĩa tũriganĩtie nao,
tũgatuĩka andũ a kũnyararwo na gũthekererwo nĩ arĩa
matũthiũrũrũkĩrie.

⁵ Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ? Ūgũtũũra ũrĩ mũrakaru nginya tene?
Nĩ nginya rĩ ũiru waku ũgũtũũra wakanĩte ta mwaki?

⁶ Itĩrĩria ndũrĩrĩ iria itakũũ mang'ũrĩ maku,
ũmaitĩrĩrie mothamaki marĩa matakayagĩra rĩitwa rĩaku;

⁷ nĩgũkorwo nĩmatambuũrĩte Jakubu
na makaananga bũrũri wake.

⁸ Ndũgatũherithie nĩ ũndũ wa mehia ma maithe maitũ;
tha ciaku irohiũha itũkinyĩrĩre,
nĩgũkorwo tũrĩ ahinyĩrĩrĩku mũno.

⁹ Tũteithie, Wee Ngai Mũhonokia witũ;
nĩ ũndũ wa riiri wa rĩitwa rĩaku;
tũteithũre na ũtũrekere mehia maitũ
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.

¹⁰ Nĩ kĩ gĩgũtũma ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
"Ngai wao akĩrĩ ha?"

Menyithania kũrĩ ndũrĩrĩ tũkĩĩonagĩra na maitho maitũ
atĩ nĩũrĩhanagĩria thakame ya ndungata ciaku ĩrĩa ĩtĩtwo.

¹¹ Mũcaayo wa arĩa moohetwo njeera ũrogũkinyĩra;
nĩ ũndũ wa hinya wa guoko gwaku
gĩra arĩa matũrĩrwo gũkua.

¹² Wĩrĩhĩrie maita mũgwanja harĩ ndũrĩrĩ iria tũriganĩtie nacio,
nĩ ũndũ wa rũmena rũrĩa makũmenete naruo, Wee Mwathani.

¹³ Na ithuĩ andũ aku, o ithuĩ ng'ondũ cia rũũru rwaku,
tũkũgoocage nginya tene na tene;
nĩtũrahage ũgooci waku,
kuuma njjarwa na njjarwa.

80

Kũhoera Rũrĩrĩ Rũgaacĩre Rĩngĩ

Thaburi ya Asafu

¹ Wee Mũrĩithi wa Isiraeli, tũigue,
o Wee ũtongoragia Jusufu ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru;
Wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi-rĩ, cangarara

² ũrĩ mbere ya Efiraimu, na Benjamini, na Manase.*

Arahũra ũhoti waku,
ũũke ũtũhonokie.

³ Wee Ngai-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

⁴ Wee Jehova Ngai mwene hinya wothe,

* **80:2** Mihĩrĩga ĩno ĩtatũ yarĩ njjarwa cia Rakeli, na nĩcio ciarĩ cia mbere kũrũmĩrĩra
ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa Isiraeli mangĩoimagarire marĩ werũ-inĩ.

- marakara maku megũtooga nginya rĩ
ũgĩũkĩrĩra mahooya ma andũ aku?
- 5 Nĩmahũũnĩtie na irio cia maithori;
ũtũmĩte manyue maithori maiyũrĩte mbakũri riita.
- 6 Ũtũtuĩte kĩndũ gĩa kũrũagĩrwo nĩ arĩa tũriganĩtie nao,
nacio thũ ciitũ igatũnyũrũria.
- 7 Wee Ngai-Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.
- 8 Wareehire mũthabibũ kuuma bũrũri wa Misiri;
warutũrũrire ndũrĩrĩ ũkĩũhaanda arĩ guo.
- 9 Nĩwaũthereirie mũgũnda,
naguo ũkĩgwata, na ũkĩiyũra bũrũri wothe.
- 10 Irĩma nĩciahumbĩrirwo nĩ kĩiruru kĩaguo,
nayo mĩtarakwa ĩrĩa mĩnene ĩkĩhumbĩrwo nĩ honge ciaguo.
- 11 Watambũrũkirie honge ciaguo o nginya Iria-inĩ rĩrĩa Inene,
na thuuna ciaguo ũgĩcikinyia o nginya Rũũ-inĩ rwa Farati.†
- 12 Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũmomore njirigo ciaguo,
ũgagĩtũma ehĩtũkĩri othe matuage thabibũ ciaguo?
- 13 Ũrangarangagwo nĩ ngũrwe cia gĩthaka,
na ũkarĩĩo nĩ nyamũ cia werũ-inĩ.
- 14 Wee Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tũcookerere!
Rora ũrĩ igũrũ wone!
- Rũmbũiya mũthabibũ ũyũ,
15 mũri ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kwahaandire,
mũriũ ũrĩa wee mwene wĩrereire.
- 16 Mũthabibũ waku nĩũtemetwo, ũgacinwo na mwaki;
thũ ciaku irothira nĩ ũndũ wa irũithia rĩaku.
- 17 Guoko gwaku kũroikara na mũndũ ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwaku kwa
ũrĩo,
ũcio mũrũ wa mũndũ wĩrereire wee mwene.
- 18 No ithuĩ-rĩ, tũtigatigana nawe o rĩ;
tũrurumũkie na nĩtũrĩkayagĩra rĩtwa rĩaku.
- 19 Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

81

Rwĩmbo rwa Gũkũngũira Gĩathĩ

Thaburi ya Asafu

- 1 Inĩrai Ngai, o we hinya witũ, nĩ ũndũ wa gũkena;
anĩrĩrai mũinĩre Ngai wa Jakubu!
- 2 Ambĩrĩriai kũina, hũũrai kĩhembe,
na mũhũũre kĩnanda kĩa mũgeeto kĩrĩa kĩgambi wega, o na gĩa
kĩnũbi.

† 80:11 Ũthamaki wa Daudi na Solomoni woimĩte Iria rĩrĩa Inene nginya Rũũ rwa Farati.

- 3 Huhai coro hĩndĩ ya Karũgamo ka Mweri,
na ningĩ rĩrĩa mweri waiganana, mũthenya ũrĩa wa Gĩathĩ giitũ;
- 4 ũyũ nĩ watho wa kĩrĩra gĩa kũrũmĩrwo kũrĩ Isiraeli,
o guo watho wa Ngai wa Jakubu.
- 5 We nĩaũhaandire ũtuĩke kĩrĩra harĩ Jusufu
hĩndĩ ĩrĩa aathiire gũtharĩkĩra bũrũri wa Misiri,
kũrĩa twaiguire mwario tũtaamenyire.
- 6 Ekuuga atĩrĩ, “Nĩndeheririe mũrigo kuuma ciande-inĩ ciao;
moko mao nĩndameheririe kuuma thĩnĩ wa gĩkabũ.
- 7 Wangaiire ũrĩ na mũnyamaro na nĩ ngĩkũhatũra,
ngĩgwĩtika ndĩ thĩnĩ wa mũrurumo wa ngwa;
ndakũgeririe ũrĩ kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.
- 8 “Inyuĩ andũ akwa, iguai ngĩmũkaania,
naarĩ korwo no mũũthikĩrĩrie, inyuĩ Isiraeli!
- 9 Mũtikanagĩe na ngai ng’eni gatagatĩ-inĩ kanyu;
mũtikanainamĩrĩre ngai ya kũngĩ.
- 10 Nĩ nĩ Jehova Ngai waku,
ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri.
Athamia kanua gaku na nĩngũkũhe gĩa kũrĩa.
- 11 “No andũ akwa matiigana gũũthikĩrĩria;
Isiraeli ndaigana kũnjathĩkĩra.
- 12 Nĩ ũndũ ũcio ngĩmarekereria marũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao,
na marũmagĩrĩre mwũiro wao ene.
- 13 “Korwo andũ akwa no maathikĩrĩrie,
korwo Isiraeli no marũmĩrĩre njĩra ciakwa,
- 14 ndamatooreria thũ ciao o na ihenya,
na njũkĩrĩre andũ arĩa marĩ muku nao na ũndũ wa guoko gwakwa!
- 15 Andũ arĩa mathũire Jehova mangũthuna marĩ mbere yake,
na iherithia rĩao rĩtũũre nginya tene.
- 16 No inyuĩ ingĩmũhe ngano ĩrĩa njega mũno mũrĩĩage;
ingĩmũhũũnagia na ũũkĩ wa kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga.”

82

Kũhooya Ciira wa Kĩhooto

Thaburi ya Asafu

- 1 Ngai arũgamĩte kĩũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
aratuĩra “ngai” ciira arĩ gatagatĩ ga cio.
- 2 “Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũciiragĩrĩra andũ arĩa matarũgamagĩrĩra
kĩhooto,
na mũgatĩra arĩa aaganu maũthĩ?
- 3 “Ciiragĩrĩrai kĩhooto kĩa arĩa matarĩ hinya na arĩa matarĩ maithe;
tũũriai ihooto cia andũ arĩa athĩnĩ o na arĩa ahinyĩrĩrie.
- 4 Hatũragai arĩa matarĩ hinya na arĩa abatari;
mateithũrei kuuma moko-inĩ ma arĩa aaganu.

- ⁵ “Andũ acio matirĩ ũndũ mooĩ, na matirĩ ũndũ makũũranaga.
Macangacangaga nduma-inĩ;
mĩthingi yothe ya thĩ nĩyenyenyete.
- ⁶ “Ndoigire atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ “ngai”;
inyuothe mũrĩ ariũ a Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.’
- ⁷ No mũgaakua o ta ũrĩa andũ makuuaga;
mũkaagũa o ta aathani arĩa angĩ.”
- ⁸ Arahũka, Wee Ngai, ũtuĩre thĩ ciira,
nĩgũkorwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ igai rĩaku.

83

Kũhooya Ngai ahoote Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- ¹ Wee Ngai-rĩ, ndũgakire;
tiga gũikara ũtumĩtie, Wee Mũrungu,
ndũgaikare wĩnyĩitanĩrie.
- ² Ta rora wone ũrĩa thũ ciaku iranegeni,
acio magũthũire makambararia mĩtwe yao.
- ³ Mathugundaga ndundu ya gũũkĩrĩra andũ aku na wara;
maciiragĩrĩra gũũkĩrĩra andũ arĩa wendete.
- ⁴ Meranaga atĩrĩ, “Ũkai, tũmaniine matige gũtuũka rũrĩrĩ,
nĩguo rĩtwa rĩa Isiraeli rĩtikanacooke kũrĩrĩkanwo rĩngĩ.”
- ⁵ Maciiraga marĩ na ngoro ĩmwe;
maĩguithanagĩria magũũkĩrĩre:
- ⁶ andũ a hema cia Edomu, na cia Aishumaeli,
na cia Moabi, na cia Ahagari,
- ⁷ na cia Gebali, na cia Amoni, na cia Amaleki,
na cia Filistia, hamwe na andũ a Turo.
- ⁸ O na Ashuri nĩmegwatanĩtie nao
nĩguo mateithĩrĩrie njiaro cia Loti.
- ⁹ Meeke o ta ũrĩa wekire Amidiani,
na o ta ũrĩa wekire Sisera na Jabini rũũĩ-inĩ rwa Kishoni,
- ¹⁰ o acio maaniinĩrwo Enidoru,
na magĩtuũka ta thumu wa kũnorĩ tĩri.
- ¹¹ Tũma andũ ao arĩa marĩ igweta mahaane ta Orebu na Zeebu,*
anene ao othe ũmahaananie na Zeba na Zalimuna,
- ¹² arĩa moigire atĩrĩ, “Nĩtwĩgwatĩrei bũrũri
wa ũrĩthio wa Ngai ũtuũke witũ.”
- ¹³ Wee Ngai wakwa, matue ta rũkũngũ rũrĩa rũgũrũkagio,
mahaane o ta mũũngũ ũmbũrĩtwo nĩ rũhuho.
- ¹⁴ O ta ũrĩa mwaki ũcinaga mũtitũ
kana ta rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina irĩma-rĩ,
- ¹⁵ maĩngatithie o ro ũguo na kĩhuhũkanio gĩaku,
na ũmamakie mũno na huho ciaku nene.

* **83:11** Orebu na Zeebu maarĩ athamaki a Midiani, na maahootirwo ni Gideoni.

- 16 Humba mothiũ mao thoni,
nĩgeetha andũ marongorie rĩitwa rĩaku, Wee Jehova.
- 17 Marotũũra maconokete na marĩ amaku;
marokua na gĩconoko kĩnene.
- 18 Tũma mamenye atĩ Wee, o Wee wĩtagwo Jehova,
atĩ Wee nĩwe Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, o igũrũ rĩa thĩ yothe.

84

Kwĩrirĩria Gũthiĩ Nyũmba ya Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- 1 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
kaĩ gĩikaro gĩaku nĩ gĩthaka-ĩ!
- 2 Muoyo wakwa wĩriragĩria mũno, ĩĩ o na ũkoorwo nĩ hinya,
nĩ ũndũ wa kwĩrirĩria nja cia Jehova;
ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa irakaĩra
Mũrungu ũrĩa ũtũũraga muoyo.
- 3 O na kanyoni-ka-nja nĩkoonete mũciĩ,
nayo thũngũrũrũ ĩkeyonera gĩtara,
harĩa ĩngĩikaria tũcui twayo,
o hau hakuhĩ na kĩgongona gĩaku,
Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o Wee Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa.
- 4 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa matũũraga nyũmba yaku;
matũũraga makũgoocaga.
- 5 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa maheagwo hinya nĩwe,
o arĩa matuĩte na ngoro ciao gũthiĩ Zayuni.
- 6 Rĩrĩa megũtuĩkanĩria Gĩtuamba kĩa Baka,
matũmaga kũgĩe na ithima;
mbura ya maguna-ng'ombe o nayo ĩkũhumbĩraga na tũria twa
maaĩ.
- 7 Mathiiga magĩkĩragĩrĩria kũgĩa na hinya,
nginya o mũndũ o mũndũ agakinya mbere ya Ngai kũu Zayuni.
- 8 Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe;
thikĩrĩria, Wee Ngai wa Jakubu.
- 9 Wee Ngai, ta rora ngo iitũ;
tiĩrĩa ũrĩa waku ũitĩrĩrie maguta gĩthiithi.
- 10 Kaba mũthenya ũmwe nja-inĩ ciaku,
gũkĩra gũikara mũthenya ngiri handũ hangĩ o hothe;
kaba ngorwo ndĩ mũrangĩri wa kĩhingo kĩa nyũmba ya Ngai wakwa,
gũkĩra ndũũre thĩinĩ wa hema cia andũ arĩa aaganu.
- 11 Nĩgũkorwo Jehova Ngai nĩ riũa na ngo;
Jehova nĩarĩtũtugaga na agatwĩka maũndũ mega;
arĩa mũthĩire yao ĩtarĩ ũcuuke
ndarĩ ũndũ mwega angĩmama.

12 Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kūrathimwo nĩ mündũ ũrĩa ũkwĩhokaga.

85

Ihooya rĩa kũũria Ũtugi wa Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

1 Wee Jehova, nĩ wekire bũrũri waku wega;
nĩwacookeirie Jakubu ũtonga wake.

2 Nĩwarekeire andũ aku waganu wao,
na ũkĩhumbĩra mehĩa mao mothe.

3 Nĩweheririe mang'ũrĩ maku mothe,
na ũgĩthirwo nĩ marakara maku mahiũ.

4 Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Ngai Mũhonokia witũ,
na ũtĩge gũikara ũtũrakariire.

5 Ũgũtũũra ũtũrakariire nginya tene?
Marakara maku megũkinĩra njiarwa na njiarwa?

6 Kaĩ ũtangĩtũrurumũkia ngoro ciitũ,
nĩguo andũ aku magũkenere?

7 Wee Jehova-rĩ, tuonie wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
na ũtũhe ũhonokio waku.

8 Nĩngũthikĩrĩria njigwe ũrĩa Mũrungu, o we Jehova, ekuuga;
eranagĩra thayũ kũrĩ andũ ake, o acio ake aamũre:
no ndũkareke macookerere ũrimũ wao.

9 Ti-itherũ ũhonokio wake ũrĩ hakuhi na arĩa mamwĩtigĩrĩte,
nĩgeetha riiri wake ũtũũre bũrũri-inĩ witũ.

10 Wendo na wĩhokeku nĩcemanĩtie;
ũthingu na thayũ nĩkĩmumunyanĩte.

11 Wĩhokeku ũkunũkaga kuuma na thĩ,
naguo ũthingu ũcũthagĩrĩrie ũrĩ o igũrũ.

12 Ti-itherũ Jehova no aheane kindũ o gĩothe kĩega,
naguo bũrũri witũ ũciarage magetha maguo.

13 Ũthingu nĩguo ũmũthiiga mbere,
ũkahaaragĩria makinya make njĩra.

86

Ihooya rĩa Ũteithio wa gũtooria Thũ

Ihooya rĩa Daudi

1 Wee Jehova, njigua na ũnjĩtĩke,
nĩgũkorwo ndĩ mũthĩĩni na mũbatari.

2 Gitĩra muoyo wakwa,
nĩgũkorwo nĩndĩheanĩte harĩwe.

Wee nĩwe Ngai wakwa;
honokia ndungata yaku ĩno ĩkwĩhokete.

3 Njiguĩra tha, Wee Mwathani,
nĩgũkorwo ngũkayagĩra mũthenya wothe.

4 He ndungata yaku gĩkeno,
nĩgũkorwo nĩ kũrĩ we, Wee Mwathani,

ndorereirie ngoro yakwa.

- ⁵ Nīgūkorwo Wee Mwathani ūrī mwega na nīūrekanagīra,
ūkaingīhia wendo kūrī arīa othe magūkayagīra.
- ⁶ Igua ihooya rīakwa, Wee Jehova;
thikīrīria ikaya rīakwa ūnjiguīre tha.
- ⁷ Mūthenya ūrīa ngaakorwo na thīina nīngagūkaīra,
nīgūkorwo nīūkanjītīka.
- ⁸ Wee Mwathani, thīinī wa ngai ciothe gūtīrī īngī tawe;
gūtīrī ciiko ingīhaanano na ciaku.
- ⁹ Ndūrīrī ciothe iria ūmbīte
nīigooka igūthathaiye irī mbere yaku, Wee Mwathani;
nīikarehera rītwa rīaku riiri.
- ¹⁰ Nīgūkorwo Wee ūrī mūnene, na nīwīkaga ciiko cia kūgegania;
Wee wiki nowe Ngai.
- ¹¹ Wee Jehova, nyonagīrīria njīra ciaku,
nīgeetha thīiage na mīthūre ya ma;
he ngoro īrutīire kūna,
nīguo ndītīgagīre rītwa rīaku.
- ¹² Nīndīrīkūgocaga na ngoro yakwa yothe,
Wee Mwathani Ngai wakwa;
ngūtūura ngumagia rītwa rīaku nginya tene.
- ¹³ Nīgūkorwo wendo waku nī mūnene harī nī;
nīūndeithūrīte kuuma mbīrīra-inī o kūrīa kūrīku mūno.
- ¹⁴ Wee Ngai, andū arīa etīī nīmaraatharīkīra;
gīkundi kīa andū matarī tha nīmaracaria muoyo wakwa,
o andū acio matakūrūmbūyagia.
- ¹⁵ No Wee, Wee Mwathani, ūrī Mūrungu mūigua tha na ūrī mūtugi,
ndūhiūhaga kūrakara, na ūiyūrītwo nī wendo na wīhokeku.
- ¹⁶ Wīhūgūre ūndore na ūnjiguīre tha;
he ndungata īno yaku hinya waku,
na ūhonokie mūrīū wa ndungata yaku ya mūndū-wa-nja.
- ¹⁷ Nyonia kīmenyithia kīa wega waku,
nīguo thū ciakwa ikīone iconorithio,
nīgūkorwo Wee, Wee Jehova, nīūndeithītīe na ūkaahooreria.

87

Gikeno gīa Gūtūura Zayuni

Thaburi ya Ariū a Kora

- ¹ Nīahaandīte mūthingi wa itūura rīake igūrū rīa kīrīma kīrīa
kīamūre;
- ² Jehova nīendete ihingo cia Zayuni
gūkīra ciikaro iria ingī ciothe cia Jakubu.
- ³ Maūndū mega nīmaragio igūrū rīaku,
wee itūura inene rīa Ngai:
- ⁴ “Nīngwandīka ūhorō wa Rahabu na wa Babuloni
thīinī wa arīa manjūūi,
Filistia o nakuo, na Turo, hamwe na Kushi,

njuge atĩrĩ, ‘Ūyũ aaciarĩrwo Zayuni.’ ”

- ⁵ Ti-itherũ, ūhoru wa Zayuni ūkĩario nĩgũkagwetagwo atĩrĩ,
 “Ūyũ o na ūũrĩa maaciarĩrwo kuo,
 na Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno we mwene nĩagatũma gũtũũre kũrĩ
 kũrũmu.”
- ⁶ Jehova nĩakandĩka ibuku-inĩ rĩa kĩrĩndĩ ūũ:
 “Ūyũ aaciarĩrwo Zayuni.”
- ⁷ Nao magĩtungu nyĩmbo makaina atĩrĩ,
 “Ithima ciakwa ciothe irĩ thĩinĩ waku.”

88

Ihooya rĩa kũũria Ūteithio Hĩndĩ ya Kũhinyĩrĩrĩka

Thaburĩ ya Ariũ a Kora

- ¹ Wee Jehova, o Wee Ngai ūrĩa ūũhonokagia,
 ngũkayaġĩra mũthenya na ūtukũ ndĩ mbere yaku.
- ² Ihooya rĩakwa rĩrokinya harĩwe;
 inamĩrĩria gũtũ gwaku ūigue gũkaya gwakwa.
- ³ Nĩgũkorwo muoyo wakwa ūiyũrĩtwo nĩ thĩna,
 na nĩ ngirie gũkua.
- ⁴ Nĩ ndaranĩirio na arĩa makiriĩ gũkua;
 haana ta mũndũ ūtarĩ na hinya.
- ⁵ Nĩ njiganĩirio na arĩa akuũ,
 o ta arĩa moragĩtwo magakoma mbĩrĩra,
 o acio ūtacookaga kũririkana,
 arĩa meheretio kuuma ūmenyereri-inĩ waku.
- ⁶ Ūnjikĩtie irima rĩrĩa iriku mũno,
 o kũu kũriku kũrĩ nduma ndumanu.
- ⁷ Mang’ũrĩ maku nĩmanditũhũire mũno;
 nĩũũhubĩkanĩtie na ndiihũ ciaku ciothe.
- ⁸ Nĩũnjehereirie arata akwa arĩa twendanĩte mũno,
 na ūgatũma nduĩke kĩndũ kĩrĩ magigi harĩo.
 Ndĩmũhingĩrĩrie ndingĩhota kũũra;
⁹ maitho makwa nĩmaroora nĩ kĩa.

Wee Jehova, ngũkayaġĩra o mũthenya;
 ngũtambũrũkagĩria moko makwa.

- ¹⁰ Andũ arĩa akuũ-rĩ, wee nĩũmonagia magegania maku?
 Acio makuĩte-rĩ, nĩmarahũkaga, magakũgooca?
- ¹¹ Wendo waku nĩumbũragwo mbĩrĩra-inĩ,
 kana wĩhokeku waku ūgakiumbũrwo Mwanangĩko-inĩ?*
- ¹² Magegania maku nĩmonagwo kũndũ kũu kwa nduma,
 kana ciĩko ciaku cia ūthingu ikamenyeka
 bũrũri-inĩ ūcio wa kiriganĩro?
- ¹³ No nĩngũgũkaĩra ūndeithie, Wee Jehova;
 rũciinĩ mahooya makwa mokaga harĩwe.

* 88:11 Nĩ Abadoni na Kĩhibirania

- 14 Wee Jehova, nĩ kĩi gītũmĩte ũndiganĩrie
na ũkaahitha ũthiũ waku?
- 15 Kuuma o ũnini wakwa ndũũrĩte nyamarĩtio na ngakuhĩrĩria gĩkuũ;
nĩnyamaarĩkĩte nĩ imakania ciaku, igatũma njage mwĩhoko.
- 16 Mang'ũri maku nĩmahubĩkanĩtie,
nacio imakania ciaku ikanyananga.
- 17 Maathiũrũrũkagĩria mũthenya wothe ta mũiyũro wa maaĩ;
hingĩrĩrio nĩmo na mĩena yothe.
- 18 Nĩũnjehereirie athiritũ akwa na arĩa nyendete;
nduma nĩyo mũrata wakwa ũrĩa ũnguhĩrĩrie mũno.

89

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Daudi

Thaburi ya Ethani wa mbarĩ ya Ezara

- 1 Ngũtũũra nyinaga ũhoru wa wendo mũnene wa Jehova nginya tene;
ndĩrimenyithanagia wĩhokeku waku na kanua gakwa kũri
njarwa na njarwa.
- 2 Nĩngumbũra atĩ wendo waku ũtũũraga ũrĩ mũrũmu nginya tene,
nyumbũre atĩ wĩhokeku waku nĩũũhaandĩte o kũu igũrũ.
- 3 Woigire atĩrĩ, "Nĩngĩte kĩrĩkanĩro na ũrĩa nĩ ndĩthuurĩre,
na ngeehĩta na mwĩhĩtwa harĩ Daudi ndungata yakwa ngamwĩra
atĩrĩ,
- 4 'Nĩngatũma rũciaro rwaku rūtũũre rwĩhaandĩte nginya tene,
na ndũme gĩtĩ giaku kĩa ũnene gītũũre kĩrĩ kĩrũmu njarwa na
njarwa.' "
- 5 Wee Jehova-rĩ, igũrũ nĩrĩkumagia magegania maku,
na rĩkagaathĩrĩria wĩhokeku waku o nagu, kĩũngano-inĩ kĩa acio
atheru.
- 6 Nĩ ũndũ-rĩ, kũu matu-inĩ igũrũ nũũ ũngĩgerekano na Jehova?
Nũũ ũkĩhaana ta Jehova harĩ ciũmbe iria irĩ igũrũ?
- 7 Kĩama-inĩ kĩa acio atheru, Mũrungu nĩetigĩrĩtwo mũno;
nĩ wa gwĩtigĩrwo gũkĩra arĩa othe mamũrigiicĩrie.
- 8 Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, nũũ ũkĩhaana tawe?
Wee Jehova, nĩ ũrĩ hinya, na wĩhokeku waku ũtũũraga
ũkũrigiicĩrie.
- 9 Nĩwe wathaga kĩhuhũkanio kĩa iria rĩrĩa inene;
rĩrĩa makũmbĩ marĩo mookĩra na igũrũ, nĩũmahooreragia.
- 10 Wahehenjire Rahabu agĩtuĩka o ta ũmwe wa arĩa moragĩtwo;
wahurunjire thũ ciaku na guoko gwaku kũrĩ hinya.
- 11 Igũrũ nĩ rĩaku, o na thĩ no yaku;
Wee nĩwe wombire thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.
- 12 Nĩwe wombire mwena wa gathigathini na wa gũthini;
Taboru na Herimoni ciinaga ikenete nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩaku.
- 13 Gĩcoka gĩaku nĩ kĩrĩ ũhoti;
guoko gwaku kũrĩ hinya, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩgũtũgĩrie.
- 14 ũthingu na kĩhooto nĩcio mũthingi wa gĩtĩ giaku kĩa ũnene;

- wendo na wĩhokeku nĩgũtongoragia.
- 15 Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mooĩ gũkũgooca na nyĩmbo,
o arĩa mathiiaga na ũtheri waku, Wee Jehova.
- 16 Makenagĩra rĩtwa rĩaku mũthenya wothe;
magũtũũgagĩria nĩ ũndũ wa ũthingu waku.
- 17 Nĩgũkorwo Wee nĩwe riiri na hinya wao,
na tondũ wa ũtugi waku nĩtũũgagĩria rũhĩa rwitũ.
- 18 Ti-itherũ, ngo iitũ ĩrĩ na Jehova,
mũthamaki witũ nĩ wa Ũrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- 19 Hĩndĩ ĩmwe nĩwaririe na nĩra ya kĩoneki,
ũkĩra andũ aku arĩa ehokeku atĩrĩ,
“Nĩheete njamba ĩmwe ya ita hinya;
nĩndũgĩrĩtie mwanake gatagatĩ ka andũ.
- 20 Nĩndĩoneire Daudi ndungata yakwa;
nĩndĩmũitĩriirie maguta makwa maamũre.
- 21 Guoko gwakwa nĩkũrĩmũtiiragĩrĩa;
ti-itherũ gĩcoka gĩakwa nĩkĩrĩmwĩkagĩra hinya.
- 22 Gũtirĩ thũ ĩkaamwĩtia igooti.
gũtirĩ mũndũ mwaganu ũkaamũhinyĩrĩa.
- 23 Nĩngahenja thũ ciake mbere yake,
na njũrage arĩa othe mamũthũire.
- 24 Wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩkoragwo hamwe nake,
na nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa rũhĩa rwake nĩrũrĩtũũgagĩrio.
- 25 Nĩngatambũrũkia guoko gwake igũrũ rĩa iria,
na guoko gwake kwa ũrĩo ndĩkũige igũrũ rĩa njũũ.
- 26 Nĩakanjĩta anjũre atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,
na Mũrungu wakwa, o Rwaro rwa Ihiga, Mũhonokia wakwa.’
- 27 Nĩngĩ nĩngamwamũra atuĩke irigithathi rĩakwa,
na ndũme atũũgĩrio gũkĩra ahamaki a thĩ.
- 28 Nĩngũtũũria wendo wakwa harĩ we nginya tene,
na kĩrĩkanĩro gĩakwa nake gĩtũũre kĩrĩ gĩa kwĩhokeka.
- 29 Nĩngahaanda rũciaro rwake nginya tene,
na gĩtĩ gĩake kĩa ũnene ndĩkĩhaande rĩrĩa rĩothe igũrũ rĩgũtũũra.
- 30 “Ariũ ake mangĩgatirika watho wakwa
na mage kũrũmĩrĩa kĩrĩa gĩakwa,
- 31 mangĩgathũkia kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo
na mage kũmenyerera maathani makwa,
- 32 nĩngaherithia wĩhia wao na rũthanju,
herithie waganu wao na kũmahũũra iboko;
- 33 no ndirĩ hĩndĩ ngaamwehereria wendo wakwa,
o na kana thaahie wĩhokeku wakwa o na rĩ.
- 34 Ndigathũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa
kana ngarũrĩre ũrĩa iromo ciakwa ciarĩtie.
- 35 Nĩndĩhĩtĩte ngĩgwetaga ũtheru wakwa, rĩmwe rĩa kũigana,
na ndirĩ hĩndĩ ngaahenia Daudi,
- 36 atĩ rũciaro rwake rũgũtũũra nginya tene,
na gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu mbere yakwa ta riũa;
- 37 gĩgũtũũra kĩrĩ kĩrũmu nginya tene o ta mweri,
mũira ũrĩa ũrĩ matu-inĩ nĩ mwĩhokeku.”

- 38 No rĩrĩ, wee nĩuregete, na ũgatiganĩria,
o na ũgakĩrakarĩra ũcio ũitĩrĩirie maguta.
- 39 Wee nĩũkanĩte kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩkanĩire na ndungata yaku,
na ũkarangĩrĩria thũmbĩ yake rũkũngũ-inĩ.
- 40 Wee ũmomorete thingo ciake ciothe
na ũkaananga cĩhitho ciake iria cia hinya.
- 41 Ehĩtũkĩri othe nĩmatahĩte indo ciake;
atuĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ arĩa mariganĩtie nake.
- 42 Wee nĩũtũũgĩrĩtie guoko kwa ũrĩo kwa arĩa mamũthũire;
nĩũtũmĩte thũ ciake ciothe ikene.
- 43 Ũũgĩ wa rũhiũ rwake rwa njora nĩũhũndũrĩte,
na ũkaaga kũmũteithĩrĩria mbaara-inĩ.
- 44 Nĩũniinĩte riiri wake ũgathira,
na ũgaikania gĩtĩ gĩake kĩa ũnene thĩ.
- 45 Nĩũnyihĩtie matukũ ma wĩthĩ wake;
ũmũhumbĩte thoni o ta nguo.
- 46 Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova? Ũgũtũũra wĩhithĩte nginya tene?
Nĩ nginya rĩ mang'ũrĩ maku megũtũũra maakanĩte ta mwaki?
- 47 Ririkana ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira o narua.
Kaĩ akĩrĩ ũndũ wa tũhũ watũmire ũmbe andũ othe!
- 48 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩtũũra muoyo na ndonane na gĩkuũ,
kana ehonokie kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra?
- 49 Wee Mwathani, wendo waku mũnene ũrĩa wa tene ũkĩrĩ kũ,
ũrĩa wehĩtire, ũkĩrĩra Daudi na ũndũ wa wĩhokeku waku?
- 50 Mwathani, ririkana ũrĩa ndungata yaku inyũrũrĩtio,
na ũrĩa nyũmĩrĩirie irumi iria numĩtwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe ngoro-inĩ
yakwa,
- 51 o irumi iria thũ ciaku iinyũrũrĩtie nacio, Wee Jehova,
iria itũire inyũrũrĩtie makinya ma ũrĩa wee ũitĩrĩirie maguta
nacio.

- 52 Jehova arogoocwo nginya tene!
Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Kana

90

Thaburi 90-106

Matukũ ma Mũndũ

Ihooya rĩa Musa, ndungata ya Ngai

- 1 JEHOVA, nĩwe ũtũũrĩte ũrĩ gũikaro giitũ
kuuma njiarwa na njiarwa.

- 2 O mbere ya irĩma kũgĩa kuo
kana ũkĩũmba thĩ na mabũrũri,
kuuma tene nginya tene, Wee ũrĩ o Mũrungu.

- 3 Wee ũcookagia andũ magatuĩka rũkũngũ,
ũkoiga atĩrĩ, "Cookai rũkũngũ-inĩ, inyuĩ ciana ici cia andũ."

- 4 Nĩgũkorwo mĩaka ngiri harĩwe
no ta mũthenya wa ira ũrĩa ũrahĩtũkire,
kana ta ituanĩra rĩmwe rĩa arangĩri a ũtukũ.

- 5 Ūhaataga andũ, ūkameeheria, magakoma toro wa gĩkuũ;
andũ mahaana ta nyeki ĩrĩa ĩringũkaga rūciinĩ:
- 6 o na gũtuĩka rūciinĩ nĩringũkaga,
hwaĩ-inĩ ĩhoohaga, ĩkooma.
- 7 Tũniinagwo nĩ marakara maku,
na tũkamakio mũno nĩ marũrũ maku.
- 8 Nũigĩte wĩhia witũ o mbere yaku,
mehia maitũ marĩa mahithe ūkamoimĩria o ũtheri-inĩ hau mbere
yaku.
- 9 Matukũ maitũ mothe maniinagwo nĩ mang'ũrĩ maku;
tũninũkagia mĩaka iitũ na gũcaaya.
- 10 Mũigana wa matukũ maitũ-rĩ, nĩ mĩaka mĩrongo mũgwanja,
kana mĩrongo ĩnana, tũngĩkorwo tũrĩ na hinya;
no rĩrĩ, mũigana wamo no thĩina na kĩa,
nĩgũkorwo mathiraga o narua, na ithuĩ tũgathĩ, tũkabuĩria.
- 11 Nũũ ũũĩ hinya wa marakara maku?
Nĩgũkorwo mang'ũrĩ maku nĩ manene o ta gwĩtigĩrwo kũrĩa
wagĩrĩre.
- 12 Tuonie gũtara matukũ maitũ wega,
nĩgeetha tũgĩe na ngoro ya ũũgĩ.
- 13 Wee Jehova, hoorera! Nĩ nginya rĩ?
Iguĩra ndungata ciaku tha.
- 14 Rũciinĩ tũhũnagie na wendo waku ũtathiraga,
nĩguo tũinage nĩ gũkena na tũcanjamũkage matukũ maitũ
mothe.
- 15 Tũma tũkene matukũ maingĩ o ta marĩa ũtũnyamarĩtie,
na mĩaka mũingĩ o ta ĩrĩa tuonete thĩina.
- 16 Ndungata ciaku irokĩonio ciiko ciaku,
naguo riiri waku wonio ciana ciao.
- 17 Wega wa Mwathani Ngai witũ ũrogĩa na ithuĩ;
tũma wĩra wa moko maitũ ũgaacĩre,
ĩ-ni, kĩrũmie wĩra wa moko maitũ.

91

Ngai Nĩwe Mũgitĩri Witũ

- 1 Mũndũ ũrĩa ũikaraga agitĩrwo nĩ Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
arĩhurũkaga kũruru-inĩ kĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- 2 Ngũkiuga ũhoru wa Jehova atĩrĩ,
“Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa na kĩirigo gĩakwa kĩrĩ hinya,
nĩwe Ngai wakwa, ũrĩa ndĩhokete.”
- 3 Ti-itherũ nĩegũgũteithũra gĩkerenge-inĩ kĩa mũtegi,
o na kuuma mũrimũ-inĩ ũrĩa mũũru wa kũũraga.
- 4 Arĩkũhumbagĩra na njoya ciake,
na rungu rwa mathagu make nĩho ũrĩgitagia;
wĩhokeku wake nĩũgatuĩka ngo yaku na kĩhitho gĩaku.
- 5 Ndũrĩtigagĩra imakania cia ũtukũ,

- kana mūguĩ ũrĩa ũthĩrĩkaga mūthenya,
 6 o na kana mūrimũ ũrĩa ũceemaga nduma-inĩ,
 kana mūthiro ũrĩa ũniinanaga mūthenya gatagatĩ.
 7 Andũ ngiri no magũe mwena waku,
 nao ngiri ikũmi magũe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo,
 no ndũngĩkuhĩrĩrio nĩguo.
 8 Wee no kwĩrorera ũkerorera na maitho maku
 wĩonere iherithia rĩa andũ arĩa aaganu.
- 9 Ũngĩtua Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno gĩkaro gĩaku,
 o we Jehova, ũrĩa arĩ we rĩũrĩro rĩakwa,
 10 hĩndĩ iyo gũtirĩ ũũru ũgaagũkororera,
 gũtirĩ mwanangĩko ũgaakuhĩrĩria hema yaku.
 11 Nĩgũkorwo nĩagaatha araike ake nĩ ũndũ waku,
 makũgitagĩre mĩthĩre-inĩ yaku yothe;
 12 nĩmagakuoya na igũrũ na moko mao
 nĩgeetha ndũkaringwo kũgũrũ nĩ ihiga.
 13 Nĩũgakinyĩrĩria mũrũũthi, o na ndũira;
 ũkarangĩrĩria mũrũũthi ũrĩa mũnene, o na nyoka.
- 14 Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kuona atĩ nĩanyendete,
 nĩngamũhatũra hatĩka-inĩ;
 nĩndĩrĩmũgitagĩra, nĩgũkorwo nĩamenyete rĩitwa rĩakwa.
 15 Arĩngayagĩra, na nĩ ngamwĩtika;
 ndĩrĩkoragwo hamwe nake hĩndĩ ya thĩina,
 ndĩrĩmũteithũraga na ngamũtĩithia.
 16 Ngũmũtũũria muoyo matukũ maingĩ nginya aiganie,
 na ndĩmuonagie ũhonokio wakwa.”

92

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- 1 Nĩ wega mũno gũcookagĩria Jehova ngaatho
 o na gũkumagia rĩitwa rĩaku na rwĩmbo,
 Wee Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
 2 nĩ wega mũno kwanagĩrĩra wendo waku o rũciinĩ,
 o na kwanĩrĩra wĩhokeku waku ũtukũ,
 3 tũkĩinagia kĩnanda gĩa kĩnũbi kĩa ndigi ikũmi,
 o hamwe na kĩnanda kĩa mũgeeto kĩrĩa kĩgambi wega.
- 4 Nĩgũkorwo, Wee Jehova, nĩũngenetie nĩ ũndũ wa ciiko ciaku;
 nĩngũina ngenete nĩ ũndũ wa wĩra wa moko maku.
 5 Ĩ mawĩra maku matikĩrĩ manene, Wee Jehova,
 meciĩria maku-rĩ, matikĩrĩ marikĩru!
 6 Mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũũgĩ ndangĩmamenya,
 mũndũ mũkĩngu ndangĩkũũrana ũndũ ũyũ,
 7 atĩ o na arĩa aaganu mangĩkũra ta nyeki,
 o na arĩa othe mekaga ũũru mangĩgaacĩra,
 makaaniinwo nginya tene na tene.
- 8 No Wee Jehova, ũtũũraga ũtũũgĩrĩtio nginya tene.

- ⁹ Nīgũkorwo thũ ciaku, Wee Jehova,
ti-itherũ thũ ciaku nīgathira;
arĩa othe mekaga ũuru nĩmakaharaganio.
- ¹⁰ Wee nĩwambararĩtie rũhĩa rwakwa o ta rwa mbogo;
ndĩmũitĩrĩrie maguta marĩa mega mũno.
- ¹¹ Maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa;
matũ makwa nĩmeiguĩrĩire ũrĩa thũ ciakwa icio njaganu itooretio.
- ¹² Andũ arĩa athingu marĩtheeremaga o ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
makũre o ta mũtarakwa wa Lebanoni;
- ¹³ mahaandĩtwo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova,
marĩtheeremaga kũu nja-inĩ cia Ngai witũ.
- ¹⁴ Magatũũra maciaraga maciaro o na marĩ akũrũ,
matũũre marĩ na hinya wa wĩthĩ wao, na marĩ aruru,
- ¹⁵ maanagĩrĩre, makiugaga atĩrĩ, "Jehova nĩ mũrũngĩrĩru;
we nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
na gũtirĩ waganu ũngĩoneka thĩinĩ wake."

93

Ūkaru wa Wathani wa Ngai

- ¹ Jehova nĩarathamaka, ehumbĩte ũkaru;
Jehova ehumbĩte ũkaru
na akeoha hinya ta mũcibi.
Thĩ nĩhaandĩtwo ĩkarũma ki,
ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩenyenyeka.
- ² Gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũrĩte kĩrĩ kĩrĩmu kuuma o tene;
wee ũtũũrĩte kuo kuuma tene na tene.
- ³ Wee Jehova-rĩ, maria nĩmaranĩrĩra,
maria maranĩrĩra na mĩgambo yamo;
maria maranĩrĩra makahũũrithia makũmbĩ.
- ⁴ We nĩarĩ hinya gũkĩra makũmbĩ ma iria,
arĩ hinya gũkĩra marurumĩ macio ma maaĩ maingĩ,
Jehova arĩ igũrũ nĩ arĩ hinya.
- ⁵ Wee Jehova, mawatho maku maikaraga marĩ marũmu;
naguo ũtheru ũgũtũũra ũgemetie nyũmba yaku
matukũ matarĩ mũthia.

94

Ngai Nĩwe Ūrĩhagĩria arĩa Athingu

- ¹ Wee Jehova, o Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria,
Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria-rĩ, cangarara.
- ² Arahũka, Wee mũtuanĩri ciira wa andũ othe a thĩ;
kĩrĩhe andũ arĩa etũĩ o kĩa kĩmagĩrĩre.
- ³ Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra makenete,
nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra marũũhagia?
- ⁴ Maaragia ndeto cia mwĩgaatho;
andũ arĩa othe meekaga ũuru, o maiyũrĩtwo nĩ mwĩtĩo.
- ⁵ Mahehenjaga andũ aku, Wee Jehova,

makahinyĩrĩria igai rĩaku.

⁶ Mooragaga mũtumia wa ndigwa, na mũndũ wa kũngĩ;
mooragaga ciana iria itarĩ maithe.

⁷ Moigaga atĩrĩ, “Jehova ndangĩona;
Ngai wa Jakubu-rĩ, ndangĩrũmbũiya.”

⁸ Mwĩmenyererei inyuĩ arĩa mwagĩte ũũgĩ mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ;
inyuĩ andũ aya akĩngu, mũgaakĩũhĩga rĩ?

⁹ Ũrĩa wombire gũtũ-rĩ, ndangĩigua?
Ũcio wombire riitho-rĩ, ndangĩona?

¹⁰ Ũcio ũrũithagia ndũrĩrĩ-rĩ, ndangĩherithania?
O ũcio ũrutaga andũ-rĩ, ndarĩ ũmenyo?

¹¹ Jehova nĩoĩ meciiria ma mũndũ;
ĩ, oĩ atĩ meciiria mao nĩ ma tũhũ.

¹² Wee Jehova, kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa Wee ũtaaraga,
o mũndũ ũcio ũrutaga watho waku;

¹³ nĩũgaatũma ahoorere matukũ-inĩ ma thĩna,
o nginya rĩrĩa mũndũ ũrĩa mwaganu akenjerwo irima.

¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova ndagatiganĩria andũ ake;
igai rĩake ndarĩ hĩndĩ angĩrĩtirika.

¹⁵ Ũtuanĩri ciira wa kĩhooto nĩũgakwo rĩngĩ igũrũ rĩa ũthingu,
nao andũ othe arĩa arũngĩrĩru ngoro maũrũmagĩrĩre.

¹⁶ Nũũ ũkwarahũka, andũĩrĩre harĩ arĩa aaganu?
Nũũ ũkũndũgamĩrĩra, andũĩrĩre harĩ arĩa meekaga ũũru?

¹⁷ Tiga Jehova aandeithirie-rĩ,
ingĩakuire o narua, ngatũũre kũu ũkiri-inĩ.

¹⁸ Rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, “Kũgũrũ gwakwa nĩkũratenderũka,”
wendani waku, Wee Jehova, nĩwandĩrĩrĩre.

¹⁹ Rĩrĩa mĩtangĩko yaingĩhire thĩnĩ wakwa-rĩ,
Wee wahooreririe, ũgĩkenia ngoro yakwa.

²⁰ Gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ungumania-rĩ, hihi no kĩgĩe na ngwatanĩro nawe,
o kĩrĩa kĩrehanagĩra mĩnyamaro nĩ ũndũ wa matuĩro ma kĩo?

²¹ Monganaga hamwe nĩguo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũthingu,
na magatũira mũndũ ũtehĩtie ooragwo.

²² No Jehova nĩwe ũtuĩkĩte kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na Ngai wakwa, o we rwaro rwakwa rwa ihiga harĩa njũragĩra.

²³ We nĩakamaherithia nĩ ũndũ wa mehia mao
na amaniine nĩ ũndũ wa waganu wao;
Jehova Ngai witũ nĩakamaniina.

95

Rwĩmbo rwa gwĩta Andũ Magooce Jehova

¹ Ũkai, tũinĩre Jehova nĩ gũkena;
tũkĩanĩrĩre ũcio Rwaro rwa Ihiga rwa ũhonokio witũ.

² Nĩtũũkei mbere yake tũgĩcookagia ngaatho,
na tũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũkumia.

- 3 Nīgũkorwo Jehova nĩ Mũrungu mũnene,
o we Mũthamaki mũnene ũkĩrĩte ngai ciothe.
4 Thĩ kũrĩa kũriku mũno kũrĩ guoko-inĩ gwake,
o na tũcũmbĩrĩ twa irĩma no twake.
5 Iria nĩ rĩake, nīgũkorwo nĩwe warĩũmbire,
na moko make nĩmo moombire thĩ nyũmũ.

- 6 Ũkai, tũmũinamĩrĩre tũmũhooe,
nĩtũturĩrie Jehova o we Mũtũũmbi ndu;
7 nīgũkorwo nĩwe Ngai witũ,
na ithuĩ tũrĩ andũ a ũrĩithio wake,
rũũru rũrĩa we mwene arĩithagia.

- Ũmũthĩ mũngĩigua mũgambo wake,
8 mũtikoomie ngoro cianyu
ta ũrĩa mwekire mũrĩ Meriba,
o na ta ũrĩa mwekire mũthenya ũrĩa mwarĩ Masa kũu werũ-inĩ,
9 kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩngararia,
o na gũtuĩka nĩmoonete ũrĩa wothe ndaamekĩire.
10 Nīgũkorwo ndaatũũrĩte ndakarĩire rũciaro rũu mĩaka mĩrongo ĩna;
ngiuga atĩrĩ, “Aya nĩ andũ arĩa ngoro ciao ciũrĩte,
na nĩmagĩte kũmenya njĩra ciakwa.”
11 Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
“Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.”

96

Kũgooca Ngai ũrĩa Mũtuanĩri Ciira

- 1 Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ;
inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe.
2 Inĩrai Jehova, goocai rĩtwa rĩake;
hunjagiai ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.
3 Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma kũgegania kũrĩ andũ othe.
4 Nīgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.
5 Nīgũkorwo ngai ciothe cia ndũrĩrĩ nĩ mĩhianano,
no Jehova nĩwe wombire igũrũ.
6 Riiri na ũnene irĩ mbere yake;
hinya na riiri irĩ handũ hake harĩa haamũre.
7 Tũũgĩriai Jehova, inyuĩ mĩhĩrĩga ya ndũrĩrĩ,
mũtũgĩrie Jehova nĩ ũndũ wa riiri na hinya wake.
8 Tũũgĩriai Jehova nĩ ũndũ wa riiri ũrĩa wagĩrĩire rĩtwa rĩake;
mũreherei maruta na mũũke nja-inĩ ciake.
9 Hooyai Jehova thĩinĩ wa riiri wa ũtheru wake;
inainai mũrĩ mbere yake, inyuĩ andũ a thĩ yothe.
10 Īrai ndũrĩrĩ atĩrĩ, “Jehova nĩarathamaka.”
Thĩ nĩhaandĩtwo ĩkarũma, ndĩngĩenyenyeka;

agatuira kirindi ciira akigananitie.

- 11 Iguru nirikene, thi nicanjamuke;
 iria nirurume, na indo iria ciothe iri thini wario;
 12 migunda nikeruruke, na indo iria ciothe iri thini wayo.
 Hindii yo miti yothe ya mutitu ninkaina ni gukena;
 13 ikaina iri mbere ya Jehova, nigukorwo niarooka,
 arooka gutuira thi ciira.
 Agaatuira thi ciira na uthingu,
 na kirindi agituire na ma yake.

97

Riiri wa Wathani wa Ngai

- 1 Jehova niarathamaka, thi nigikene;
 mabururi maria mari ndwere-ini cia iria nicanjamuke.
 2 Athiururukirio ni matu na nduma ndumanu;
 uthingu na kihooto nicio muthingi wa gitii giake kia unene.
 3 Mwaki umuthiiga mbere
 ugicinaga thu ciake na miena yothe.
 4 Heni ciake imurikaga thi yothe;
 thi icionaga ikainaina.
 5 Irima itwekaga o ta mihura mbere ya Jehova,
 igatweka iri mbere ya Mwathani wa thi yothe.
 6 Iguru rianagirira uthingu wake,
 nao andu othe makoona riiri wake.
 7 Andu aria othe mahooyaga mihianano micuhie nimaconorithagio,
 acio meerahaga na mihianano:
 inyuini ngai ici, munamirirei mumuhooe.
 8 Zayuni iguaga uguo igakena,
 namo matuira ma Juda magacanjamuka,
 tonduu wa matuira maku ma ciira, Wee Jehova.
 9 Nigukorwo Wee Jehova, niwe Uria-Uri-Iguru-Muno wa thi yothe;
 wee nituuagiratio muno iguru ria ngai ciothe.
 10 Aria endi Jehova nimathuure uuru,
 nigukorwo nigitagira mioyo ya aria ake ehokeku,
 na akamateithura kuuma moko-ini ma aria aaganu.
 11 Utheri niwarire aria athingu
 na aria arungiriru ngoro makaiyurwo ni gikeno.
 12 Kenerai Jehova, inyuini aria athingu,
 mukigooce riitwa riake riamure.

98

Ngai Niwe wathaga Thi Yothe

- 1 Inirai Jehova rwimbo rweru,
 nigukorwo niekite maundu ma kugegania;
 guoko gwake kwa urio na gicoka giake githeru
 nicio imuhonokanirie.

- 2 Jehova nāmenyithanītie ūhonokio wake
na akaguūria ūthingu wake kūrī andū a ndūrīrī.
- 3 Nīaririkanīte wendo wake
na wīhokeku wake ūria erīire nyūmba ya Isiraeli;
ituri ciothe cia thī nīcionete
ūhonokanio wa Ngai witū.
- 4 Anīrīrai mūkenete mūrī mbere ya Jehova, inyuī andū othe a thī,
tumūkai mūkenūrūrūke na nyīmbo mūkīinaga;
- 5 inīrai Jehova na kīnanda kīa mūgeeto,
mūmūinīre na kīnanda kīa mūgeeto
o na mūgambo ūria mwega mūno,
- 6 inai na tūrumbeta, na mūgambo wa coro:
anīrīrai na gīkeno mūrī mbere ya Jehova, o ūcio Mūthamaki.
- 7 Iria rīrīa inene nīrīrurume, na kīrīa gīothe kīrī thīinī warīo,
mabūrūri mothe, na arīa othe matūūruga kuo.
- 8 Njūūī nacio nīkīhūūre hī,
o nacio irīma nīciine hamwe nī gūkena;
- 9 nīciine irī mbere ya Jehova,
nīgūkorwo nīarooka nīguo athamakīre thī.
Agatūira mabūrūri ciira na ūthingu,
nakīo kīrīndī agītūithanagie na werekereru.

99

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Ūthingu Wake

- 1 Jehova nīarathamaka,
ndūrīrī nīcikīinaine;
aikarīire gītī kīa ūnene arī gatagatī ka makerubi,
thī nīthingithe.
- 2 Jehova nī mūnene Zayuni;
nīatūūgīrīte igūrū rīa ndūrīrī ciothe.
- 3 Andū nīmakīgooce rīitwa rīaku inene na rīa gwītīgīrwo:
we nīwe mūtheru.
- 4 Mūthamaki nī arī hinya, na nīendete kīhooito:
nīūrūmītie ūtuithania wa ciira ūria mwerekereru;
nīwīkīte maūndū ma kīhooito na ma ūthingu
thīinī wa Jakubu.
- 5 Tūūgīriai Jehova Ngai witū,
na mūmūinamīrīre, mūmūhooe mūrī gīturwa-inī kīa makinya
make;
we nīwe mūtheru.
- 6 Musa na Harūni maarī amwe a athīnjīri-Ngai ake,
nake Samūeli aarī ūmwe wa arīa maakayagīra rīitwa rīake;
maakayagīra Jehova
nake akametīka.
- 7 Aamaragīria arī thīinī wa gītugī kīa itu;
makīrūmia mawatho make
na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo kīrīa aamaheete.

- 8 Wee Jehova Ngai witũ-rĩ,
nĩwametĩkaga;
harĩ Isiraeli warĩ Mũrungu mũrekanĩri,
o na gũtuĩka nĩwamaherithagia nĩ ũndũ wa ciĩko ciao njũru.
- 9 Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũhooyage mũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩake kĩamũre,
nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũtheru.

100

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

- 1 Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ.
2 Thathaiyai Jehova mũcanjamũkĩte;
ũkai mbere yake mũkĩinaga mũkenete.
- 3 Menyai atĩ Jehova nĩwe Ngai.
Nĩwe watũũmbire, na ithuĩ tũrĩ ake,
tũrĩ andũ ake, ng'ondũ cia ũrĩithio wake.
- 4 Tonyerai ihingo ciake mũrĩ na ngaatho,
mũtoonye nja ciake mũkĩmũgocaga;
mũcookerieĩ ngaatho na mũgooce rĩitwa rĩake.
- 5 Nĩgũkorwo Jehova nĩ mwega,
wendo wake ũtũũraga nginya tene na tene;
wĩhokeku wake nĩ wa nginya njjarwa na njjarwa.

101

Wĩhokeku wa Mũthamaki harĩ Ngai

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ ndĩinaga ũgoro wa wendo na wa kĩhooito gĩaku;
Wee Jehova nĩwe ndĩrĩgocaga na rwĩmbo.
- 2 Nĩngwĩmenyerera ndũũre mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke:
nĩ rĩ ũgaagĩũka kũrĩ nĩ?
- Nĩndĩrĩkaraga mũciĩ gwakwa
ndĩ na ngoro ĩtarĩ ũcuuke.
- 3 Gũtirĩ ũndũ mũũru
ndĩrĩgaga mbere ya maitho makwa.
- Nĩthũire ciĩko cia andũ arĩa matarĩ wĩtikio;
ndĩngĩũtikĩra menyĩitĩrĩre harĩ nĩ.
- 4 Ndĩrĩkaraga haraihu na andũ arĩa marĩ ngoro nemi;
ũũru-rĩ, ndirĩ hĩndĩ ngaanyiitanĩra nago.
- 5 Mũndũ o wothe ũngĩcambia mũndũ wa itũũra rĩake na hito,
ũcio nĩngamũniina;
mũndũ o wothe ũrĩ maitho ma rũng'athio na ngoro ya mwĩtĩo,
ũcio ndikamũkirĩrĩria.
- 6 Maitho makwa-rĩ, marĩroraga andũ arĩa ehokeku bũrũri-inĩ,
nĩguo maikaranagie na nĩ;
mũndũ ũrĩa mũthĩire yake ĩtarĩ ũcuuke-rĩ,
ũcio nĩarĩndungatagĩra.

7 Gūtīrī mūndū wīkaga maūndū ma mawara
ūgaikara nyūmba-inī yakwa;
gūtīrī mūndū waragia maheeni
ūkaarūgama mbere yakwa.

8 O rūciinī nīndīrīkiragia
arīa othe aaganu būrūri-inī;
nīngeheria andū arīa othe mekaga ūūru
mathire itūūra-inī rīrīa inene rīa Jehova.

102

Thooya rīa Mūndū Mūnyamarīku

- 1 Wee Jehova, igua ihooya rīakwa;
reke gūkaya gwakwa ngīhooya ūteithio gūgūkinyīre.
- 2 Tiga kūhitha ūthiū waku
rīrīa ndī mīnyamaro-inī.
Inamīrīria gūtū gwaku ūnjigwe;
ndagūkaīra, njītīka o narua.
- 3 Nīgūkorwo matukū makwa marathira
o ta ūrīa ndogo īthiraga;
namo mahīndī makwa maraakana o ta gīcinga.
- 4 Ngoro yakwa īringīkīte na īkahooha o ta nyekī;
ndiganīrwo o na nī kūrīa irio.
- 5 Tondū wa ūrīa ndīracaaya nyanīrīre,
hīnjīte ngatigara o gīkonde na mahīndī.
- 6 Haana ta ndundu ya werū-inī,
ngahaana ta ndundu īrīa īikaraga kūrīa kwanangīku.
- 7 Ndaaraga itarī toro;
haanīte ta nyoni īrī o iiki nyūmba igūrū.
- 8 Mūthenya wothe thū ciakwa itindaga igīthirīkia;
acio maanyūrūragia mahūthagīra rīitwa rīakwa taarī kīrumi.
- 9 Nīgūkorwo ndīyaga mūhu taarī irio ciakwa,
na kīrīa nyuuaga ngagītukania na maithori,
- 10 tondū wa mang'ūrī maku manene,
ūnjoete na igūrū ūkanjīkia mwena-inī.
- 11 Matukū makwa mahaana o ta kūruru kīa hwaī-inī;
hoohaga ta nyekī.
- 12 No rīrī, Wee Jehova ūgūtūūra ūikarīire gītī kīa ūnene nginya tene
na tene;
ngumo yaku īgūtūūra njiarwa na njiarwa.
- 13 Wee nīūkwarahūka ūiguīre itūūra rīa Zayuni tha,
nīgūkorwo ihinda rīa kūrīka wega nī ikinyu;
ihinda rīrīa rīathīrīre nī ikinyu.
- 14 Nīgūkorwo mahiga makuo nīmakenagīrwo nī ndungata ciaku;
o na rūkūngū rwakuo nīrūtūmaga iringwo nī tha.
- 15 Ndūrīrī nīgeetigīra rīitwa rīa Jehova,
athamaki othe a thī mekīrīre riiri waku.
- 16 Nīgūkorwo Jehova nīagaaka itūūra rīa Zayuni rīngī,
na eyumīrie arī na riiri wake.

17 Nīakaigua mahooya ma andū arīa aagi;
ndakanyarara mahooya mao.

18 Ūhoro ūyū nīwandīkwo nī ūndū wa rūciaro rūrīa rūgooka,
nīguo andū arīa mataciarītwo makaagooca Jehova:
19 “Jehova nīacūthīrīrie thī arī harīa hake haamūre kūu igūrū;
arī kūu igūrū Jehova nīkūrora aarorire thī,
20 nīguo aigue gūcaaya kwa arīa moheetwo,
na ohorithie arīa maatuīrīrwo gūkua.”
21 Nī ūndū ūcio rīitwa rīa Jehova nīrīkoimbūrwo kūu Zayuni,
na nīakagoocwo kūu Jerusalemu
22 rīrīa andū a ndūrīrī na mothamaki
makoongana, mathathaiye Jehova.

23 Hīndī ya mūtūūrīre wakwa nīanyiihirie hinya wakwa;
nīakuhīhirie matukū makwa.
24 Nī ūndū ūcio ngikiuga atīrī:
“Wee Ngai wakwa, ndūkanjūrage o rīrīa ndaiganīria matukū
makwa;
wee-rī, mīaka yaku īthiiga o na mbere nginya njiarwa na
njarwa.
25 O kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī,
o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.
26 Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;
igaakūra o ta nguo, ithire.
Ūgaacigarūrīra ta nguo,
icooke iteeo.
27 No Wee ndūgarūrūkaga,
nayo mīaka yaku ndīrī mūthia.
28 Ciana cia ndungata ciaku igaatūūra na thayū mbere yaku;
nacio njiaro ciacio cigaikara irūmīte irī mbere yaku.”

103

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Wega wa Ngai

Thaburi ya Daudi

1 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa;
kīrīa gīothe kīrī thīinī wakwa, gooca rīitwa rīake itheru.
2 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa,
na ndūkariganīrwo nī maūndū mothe marīa aanagwīka:
3 o ūrīa ūkūrekagīra mehia maku mothe,
na agakūhonia mīrimū yaku yothe,
4 ūrīa ūkūūruga muoyo waku kuuma irima rīa gīkuū,
na agakūhumba wendo na tha taarī thūmbī ya ūnene,
5 o we ūkūhūnagia na maūndū mega
nīgeetha waanake waku werūhagio o ta wa nderi.*

6 Jehova ekaga maūndū ma ūthingu,
na akarūgamīrīra kīhooto kūrī arīa othe ahinyīrīrie.

* 103:5 Nderi yūikaine nī ūndū wa hinya wayo, na nī ūndū wa gūtūūra mūno.

- 7 Nīamenyithirie Musa njīra ciake,
nacio ciiko ciake agīcimenyithia andū a Isiraeli:
- 8 Jehova nī mūigua tha na nī mūtugi,
ndahiūhaga kūrakara, na nīaiyūrwo nī wendo mūingī.
- 9 We ndaciirithanagia hīndī ciothe,
o na kana agatūūra arakarīte nginya tene;
- 10 Ndatūherithagia ta ūrīa mehīa maitū magīrūrwo,
o na kana agatūrīhia kūringana na waganu witū ūrīa ūigana.
- 11 O ta ūrīa igūrū rīraihanīrīrie na thī,
ūguo no taguo wendo wake ūrī mūnene kūrī arīa mamwītīgīrīte;
- 12 o ta ūrīa irathīro kūraihanīrīrie na ithūiro-rī,
ūguo no taguo atwehereirie mehīa maitū magatūraihīrīria.
- 13 O ta ūrīa mūthuuri aiguagīra ciana ciake tha,
ūguo no taguo Jehova aiguagīra tha arīa mamwītīgīrīte;
- 14 nīgūkorwo we nīoī ūrīa tuombirwo,
nīaririkanaga atī ithuī tūrī o rūkūngū.
- 15 Ha ūhoro wa mūdū-rī, matukū make mahaana o ta nyeki,
we acanūkaga o ta ihūa rīa gīthaka;
- 16 rīhurutagwo nī rūhuho rīkehera,
na harīa rīraarī rītingīcooka kuonwo rīngī.
- 17 No rīrī, kuuma tene nginya tene
wendo wa Jehova ūtūūraga harī arīa mamwītīgīrīte,
naguo ūthingu wake ūgakinyīra ciana cia ciana ciao,
- 18 o acio mamenyagīrīra kīrīkanīro gīake,
na makaririkanaga gwathīkīra watho wake.
- 19 Jehova nīahaandīte gītī gīake kīa ūnene kūu igūrū,
na ūthamaki wake wathaga maūdū mothe.
- 20 Goocai Jehova, inyuī araike ake,
inyuī njamba irī hinya, inyuī mwīkaga ūrīa oigīte,
o inyuī mwathīkagīra kiugo gīake.
- 21 Goocai Jehova, inyuī mbūtū ciake ciothe cia igūrū,
o inyuī ndungata ciake iria ciikaga ūrīa endaga.
- 22 Goocai Jehova, inyuī mawīra make mothe
mūrī kūrīa guothe athamakaga.
- Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

104

Jehova ūrīa Mūūmbi na Mūheani

- 1 Gooa Jehova, wee ngoro yakwa.

Wee Jehova Ngai wakwa, Wee ūrī mūnene mūno;
wīhumbīte riiri na ūkaru.

- 2 Ehumbīte ūtheri taarī ngu;

we atambūrūkagia igūrū taarī hema,

3 na akaara mīgamba ya tūnyūmba twake twa ngoroba igūrū rīa
maāi.

Wee atūmaga matu matuīke ngaari yake ya ita,
na agakuo nī mathagu ma rūhuho.

- 4 Nīwe ūtūmaga rūhuho rūtuīke arekio ake,
nacio nīnīm̄bī cia mwaki agacitua ndungata ciake.
- 5 We aahaandire thī igūrū rīa mīthingi yayo;
ndīrī hīndī īngīenyenyeka.
- 6 Wamīhumbīrīre na iria rīrīa inene taarī nguo;
maaī maikarīre makunīkīre irīma.
- 7 No rīrī, wakūūmire maaī makīūra,
nacio ngwa ciaku ciagamba magūthara;
- 8 magītherera igūrū wa irīma,
magīkūrūka cianda-inī,
magītherera na kūrīa watuīte mathī.
- 9 Wee nīwe wekīrīre mūhaka ūrīa matangīkīra;
gūtīrī hīndī magaacooka kūhumbīra thī.
- 10 We atūmaga ithima ciitīrīre maaī mīkuru-inī;
mathereraga gatagatī-inī ka irīma.
- 11 Nīcio iheaga nyamū ciothe cia gīthaka maaī ma kūnyua;
nīkuo njagī cia werū-inī inyootoragīrwo.
- 12 Nyoni cia rīera-inī ciakaga itara hakuhī na maaī macio;
ciinaga irī honge-inī cia mītī.
- 13 We aitagīrīria irīma maaī moimīte nyūmba-inī ciake iria irī igūrū;
thī nīīganagwo nī maciaro ma wīra wake.
- 14 We atūmaga nyeki īkūre nī ūndū wa kūrīo nī mahiū,
na agakūrīa mīmera īrīa andū mahaandaga,
tīri-inī gūgakiumaga irio:
- 15 ndibei īrīa īkenagia ngoro ya mūdū
na maguta ma gūtūma ūthiū wake ūkenge,
o na irio iria ciīkagīra ngoro yake hinya.
- 16 Mītī ya Jehova nīyuragīrio mbura wega,
mītarakwa īyo ya Lebanoni o īrīa aahaandire.
- 17 Kūu nīkuo nyoni ciakaga itara ciacio;
nayo njūū, nyūmba yayo īrī kūu mīkarakaba-inī.
- 18 Irīma-inī iria ndaaya nīkuo mbūri cia gīthaka ciikaraga;
mīatūka-inī ya mahiga nīkuo ikami ciīhithaga.
- 19 Mweri nīguo ūmenyithanagia hīndī ya imera,
narīo rīūa nīrīmenyaga hīndī yarīo ya gūthūa.
- 20 Wee nīwe ūtūmaga kūgīe nduma, gūgatuīka ūtukū,
nacio nyamū ciothe cia gīthaka ikoimīra icemeete.
- 21 Mīrūūthi īrīa mīthī īraramaga īkīhīta,
na īgacaria irio ciayo kuuma harī Mūrungu.
- 22 Rīūa rīrathaga, nayo īgeethīra;
īthiaga īgakoma imamo-inī ciayo.
- 23 Hīndī īyo mūdū agathī kūruta wīra wake,
agakīruta wīra o nginya hwaī-inī.
- 24 Wee Jehova, kāi mawīra maku nī maingī-ī!
Mothe ūmarutīte na ūūgī;
nayo thī īiyūrīte ciūmbe ciaku.
- 25 Rīrīa nīrīo iria rīrīa inene na rīarī,

rīyūrīte ciūmbe irī muoyo itangītārīka,
 iria nene na iria nini.
 26 Marikabu nīkwo igeragīra igīthiī na igīcooka,
 o na nyamū ĩrīa ĩitagwo Leviathanī,
 ĩrīa wombire nīguo ĩtūūhagīre kuo.

27 Icio ciothe nīwe icūthagīrīria
 nīguo ūcihe irio ciacio hīndī ĩrīa yagīrīire.

28 Na rīrīa wacihe irio,
 cioyaga ikarīa;
 rīrīa watambūrūkia guoko gwaku,
 ūcihūūnagia na indo njega.

29 Rīrīa wahitha ūthiū waku,
 inyiitagwo nī guoya;
 rīrīa weheria mīhūmū yacio,
 ikuuaga igaacooka rūkūngū-inī.

30 Rīrīa watūma Roho waku,
 ikagīa kuo,
 nawe ūkerūhia maūndū mothe gūkū thī.

31 Riiri wa Jehova ūrotūūra nginya tene;
 Jehova arokenagīra mawīra make:

32 o we ūcio ūroraga thī, nayo ĩkainaina,
 o we ūhutagia irīma, nacio ikoima ndogo.

33 Ngūtūūra nyinagīra Jehova matukū mothe ma muoyo wakwa;
 ndrīinaga ngīgocaga Ngai wakwa hīndī ĩrīa yothe ngūtūūra
 muoyo.

34 Jehova arokenio nī mecūūrania makwa,
 rīrīa ndrīrīkenaga nī ūndū wake.

35 No rīrī, ehia maroniinwo kuuma thī,
 na andū arīa aaganu mathire biū.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

Goocai Jehova.

105

Wīhokeku wa Ngai kūrī Isiraēli

1 Cookeria Jehova ngaatho, kaīrai rīitwa rīake;
 menyithiai ndrīrī maūndū marīa ekīte.

2 Mūinīrei, mūmūinīre mūkīmūgocaga;
 heanai ūhorō wa ciīko ciake ciothe cia magegania.

3 Mwīrahei nī ūndū wa rīitwa rīake itheru;
 ngoro cia arīa marongoragia Jehova nīikene.

4 Cūthīrīriai Jehova na hinya wake;
 mathaai ūthiū wake hīndī ciothe.

5 Ririkanai magegania marīa ekīte,
 na ciama ciake, na matuīro ma ciira marīa atuīte,

6 inyuī njiaro cia Iburahīmu ndungata yake,

o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ ake athuure.

7 Jehova nĩwe Ngai witũ;
matuĩro make ma ciira marĩ thĩ yothe.

8 Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene,
nĩkĩo kiugo kĩrĩa aathanire, nĩ ũndũ wa njiarwa ngiri,

9 kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na Iburahĩmu,
na noguo mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtire harĩ Isaaka.

10 Nĩagĩĩkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩra gĩake kĩa watho wa
kũrũmagĩrĩwo,
agĩgĩĩkĩra hinya harĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na
tene:

11 “Wee nĩwe ngaaha bũrũri wa Kaanani ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya.”

12 Hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
o anini biũ, na marĩ ageni kuo-rĩ,

13 morũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ,
na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.

14 Ndarĩ mũndũ o na ũmwe eetĩkĩrĩre amanyariire;
nĩ ũndũ wao akĩrũithia athamaki, akĩmeera atĩrĩ:

15 “Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aitĩrĩrie maguta;
mũtikaneke anabii akwa ũũru.”

16 Agĩtũma bũrũri ũcio ũgĩe ng’aragu,
na akĩniina mĩthiithũ yao yothe ya irio;

17 agĩtũma mũndũ athĩ mbere yao:
nĩwe Jusufu, ũrĩa wendirio arĩ ngombo.

18 Nĩmamũtĩihirie magũrũ na bĩngũ,
na makĩmuoha ngingo na igera,

19 nginya ũrĩa oigĩte ũgĩkinyanĩra,
nginya kiugo kĩa Jehova gĩkĩonania atĩ aarĩ mũndũ wa ma.

20 Mũthamaki agĩtũmana na akĩmuohorithia,
mwathi ũcio wa ndũrĩrĩ akĩmũrekereria.

21 Akĩmũtua mwathi wa indo cia nyũmba yake,
na mũrori wa indo iria ciothe aarĩ nacio,

22 nĩguo ataarage anene ake o ũrĩa angĩonire kwagĩrĩire,
na arutage athuuri ake ũũgĩ.

23 Hĩndĩ ĩyo Isiraeli agĩthĩ Misiri;
Jakubu agĩtũũra arĩ mũgeni bũrũri-inĩ ũcio wa Hamu.

24 Jehova agĩtũma andũ ake maciarane mũno;
agĩtũma maingĩhe mũno gũkĩra thũ ciao,

25 iria aagarũrĩre ngoro ciao agĩtũma ithũũre andũ ake,
agĩtũma ithugundĩre ndungata ciake ũũru.

26 Aatũmire Musa ndungata yake,
na Harũni, ũrĩa aathurĩte.

27 Nao makĩringa ciama ciake gatagatĩ-inĩ kao,
magĩĩka magegania make bũrũri-inĩ wa Hamu.

28 Agĩtũma kũgĩe nduma naguo bũrũri ũcio ũgĩtumana,
tondũ-rĩ, githĩ ti ciugo ciake maaremeire?

29 Akĩgarũra maaĩ mao magĩtuĩka thakame,

- agītūma thamaki ciao ikue.
 30 Būrūri wao ūkīyūra ciūra,
 iria ciatoonyire nginya tūnyūmba twa toro twa anene ao.
 31 Aaririe, gūgīūka mīrumbī ya ngi,
 na rwagī rūkīyūra būrūri wao wothe.
 32 Akīgarūra mbura yao īgītuika ya mbembe,
 na heni ikīhenūka būrūri-inī wao wothe;
 33 akīrūnda mīthabibū yao, na mīkūyū,
 na akiunanga mītī ya būrūri wao.
 34 Aaririe, nacio ngigī igīūka,
 na ndaahi itangītarīka;
 35 ikīrīa kīndū gīothe kīarī kīruru būrūri-inī wao,
 na ikīrīa maciaro ma tūri wao.
 36 Ningī akīūruga marigithathi mothe ma būrūri wao,
 maciaro ma mbere ma ūciari wao wothe.
 37 Nīaarutire Isiraeli makiuma kuo, makuūite betha na thahabu,
 na gatagatī ka mīhīrīga yao hatiarī mūndū o na ūmwe warī
 mūhinyaru.
 38 Andū a Misiri nīmakenire moima kuo,
 tondū nīmanyiitītwo nī guoya wa andū acio a Isiraeli.
 39 Nīatambūrūkirie itu rīmahumbagīre,
 o na mwaki wa kūmamūrīkagīra ūtukū.
 40 Metirie irio, nake akīmarehere tūmakia-arūme,
 na akīmahūunia na irio cia igūrū.
 41 Aatūranirie rwaro rwa ihiga, namo maaī magītothoka;
 magīgītherera ta rūūī kūu werū-inī.
 42 Nīgūkorwo nīaririkanire kīranīro gīake gītheru
 kīrīa aarīkanīre na ndungata yake Iburahīmu.
 43 Nīaarutire andū ake makiuma kūu makenete,
 akīruta acio ake athuure makīanagīrīra nī gūkena;
 44 akīmahe mābūrūri ma ndūrīrī,
 nao magītuika a kūgaya kīrīa andū angī maanogeire,
 45 nīguo marūmagie mataaro make,
 na maathīkagīre mawatho make.

Gocai Jehova.

106

Kuumbūra Mehia ma Isiraeli

¹ Gocai Jehova.

- Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo nī mwega;
 wendo wake ūtūūruga nginya tene.
² Nūū ūngiuga cīko cia hinya cia Jehova,
 kana aanīrīre kūna ūgooci wake wothe?
³ Kūrathimwo-rī, nī arīa marūmagia kīhooito,
 arīa meekaga ūrīa kwagīrīre hīndī ciothe.
⁴ Ndirikanaga, Wee Jehova, hīndī irīa ūgwīka andū aku wega,
 ūndeithagie rīrīa ūkūmahonokia,

5 nĩguo ngenagĩre ũgaacĩru wa andũ aku athuure,
nĩguo ngwatanagĩre gĩkeno-inĩ kĩa rũrĩri rwaku,
na nyiitanagĩre na igai rĩaku tũgĩkũgooca.

6 Ithuĩ nĩtwĩhĩtie, o ta ũrĩa maithe maitũ meehirie;
nĩtwĩkĩte ũũru na tũkaagana.

7 Rĩrĩa maithe maitũ maarĩ Misiri,
matiarũmbũirie ciama ciaku;
matiigana kũririkana ũtugi waku mũingĩ,
na makĩrema marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria, o Iria rĩu Itune.

8 No nĩamahonokirie nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake,
nĩguo atũme hinya wake mũnene ũmenyeke.

9 Nĩakũũmire Iria Itune, narĩo rĩkĩhũa;
akĩmagereria kũu kũriku taarĩ werũ-inĩ.

10 Nĩamahonokirie guoko-inĩ kwa andũ arĩa maamathũire;
akĩmakũũra kuuma guoko-inĩ gwa thũ.

11 Maaĩ macio nĩmahubanĩirie amuku ao;
gũtirĩ o na ũmwe wao watigarire.

12 Hĩndĩ iyo magĩĩtikia ciĩranĩro ciake,
na makĩmũinĩra, makĩmũgooca.

13 No makĩriganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ekĩte,
na matiigana gweterera ũtaaro wake.

14 Marĩ kũu werũ-inĩ makĩnyĩitwo nĩ thuti;
makĩgeria Mũrungu marĩ kũu gũtagĩaga kĩndũ.

15 Nĩ ũndũ ũcio akĩmahe kĩrĩa maamwĩtirie,
no akĩmatũmĩra mũrimũ wa kũmanyariira.

16 Ningĩ nĩmaiguĩrĩire Musa ũiru marĩ kũu kambĩ-inĩ,
o na makĩguĩra Harũni ũiru, o ũcio wamũrĩrwo Jehova.

17 Thĩ igĩatũka na ikĩmeria Dathani;
ningĩ igĩthika thiritũ ya Abiramu.

18 Mwaki ũgĩakana gatagatĩ-inĩ ka arũmĩrĩri ao;
rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina andũ acio aaganu.

19 Nĩmathondekire gacaũ marĩ kũu Horebu,
makĩhooya mũhianano ũtweketio kuuma kũrĩ kĩgera.

20 Maakũũranirie Riiri wa Ngai
na mũhianano wa ndegwa ĩrĩa ĩrĩĩaga nyeki.

21 Makĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wamahonokirie,
ũrĩa wekĩte maũndũ manene kũu bũrũri wa Misiri,

22 akĩringa ciama bũrũri wa Hamu,
na agĩka mawĩko ma gwĩtigĩrwo Iria-inĩ Itune.

23 Nĩ ũndũ ũcio akiuga nĩekũmaniina,
tiga nĩ Musa, ũrĩa we aathurĩte,

warũgamire mbere yake,
akĩmũthaitha ndakamaniine na mang'ũrĩ make.

24 Ningĩ makĩnyarara bũrũri ũcio mwega,
makĩaga gwĩtikia kĩĩranĩro gĩake.

25 Makĩnuguna marĩ hema-inĩ ciao,

- na makīaga gwathīkīra Jehova.
- 26 Nī ūndū ūcio akīoya guoko na igūrū,
akīhīta atī nīakamang'aūranīria kūu werū-inī,
- 27 ang'aūranīrie njiaro ciao kūu gatagatī-inī ka ndūrīrī,
aciharaganīrie kūu mabūrūri-inī guothe.
- 28 Nīmeyohanirie na Baali ya Peoru,
na makīrīa magongona maarutīrwo ngai itarī muoyo;
- 29 magītūma Jehova arakare nī ūndū wa ciiko ciao cia waganu,
naguo mūthiro ūgītuthūka gatagatī-inī kao.
- 30 No Finehasi akīrūgama na igūrū, akīherithia arīa maarī na mahītia,
naguo mūthiro ūgīthira.
- 31 Ūhoro ūcio ūgītūma atuuo nī mūthingu
kūrī njiarwa na njiarwa nginya tene.
- 32 Nao makīrakaria Jehova hau maaī-inī ma Meriba,
nake Musa agīkinyīrīrwo nī thīina nī ūndū wao;
- 33 nīgūkorwo nīmaremeire Roho wa Ngai,
nake Musa akīaria ciugo itaagīrīre.
- 34 Matiigana kūniina ndūrīrī icio
ta ūrīa Jehova aamaathīte,
- 35 no nīgūtukana maatukanire na ndūrīrī,
na makīrūmīrīra mītugo yao.
- 36 Makīhooya mīhianano yao,
īrīa yatuīkire mūtego kūrī o.
- 37 Makīrutīra ndaimono
aanake na airītu ao marī magongona.
- 38 Magīita thakame īteehītie,
thakame ya aanake na airītu ao,
arīa maarutire marī magongona kūrī mīhianano ya Kaanani,
naguo būrūri ūgīthaahio nī thakame yao.
- 39 Nīmethaahirie o ene nī gwīka ūguo meekire;
na ūndū wa ciiko ciao makīhūūra ūmaraya.
- 40 Nī ūndū ūcio Jehova akīrakarīra andū ake,
na agīthūūra igai rīake mūno.
- 41 Akīmaneana kūrī ndūrīrī,
nīguo maathagwo nī thū ciao.
- 42 Thū ciao ikīmahinyīrīria,
na ikīmaiga rungu rwa wathani wao.
- 43 Nake akīmateithūra mahinda maingī,
no-o makīrema,
makīrikīra mehīa-inī mao.
- 44 Nowe akīona mīnyamaro yao
rīrīa aaguire magīkaya;
- 45 nī ūndū wao akīrīrikana kīrīkanīro gīake,
na nī ūndū wa wendo wake mūnene akīringwo nī tha.
- 46 Agītūma maiguīrwo tha
nī arīa othe maamatahīte.

47 Tūhonokie, Wee Jehova Ngai witū,
 na ūtūcookanīrīrie ūtūrute kūrī ndūrīrī,
 nīguo tūcookagīrie rītwa rīaku itheru ngaatho,
 na twīrahagīre ūgooci waku.

48 Jehova arogocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
 kuuma tene wa tene, nginya o tene na tene.
 Nao andū othe nīmakiuge, “Ameni!”

Goocai Jehova.

Ibuku rīa Gatano

107

Thaburi 107-150

Gūcookia Ngaatho nī ūndū wa Kūhonokio Mathūna-inī Maingī

- 1 Cookeriai Jehova ngaatho, nīgūkorwo nī mwega;
 wendo wake ūtūruga tene na tene.
- 2 Andū arīa makūūrītwo nī Jehova nīmakiuge ūguo:
 o acio akūūrīte kuuma guoko-inī gwa thū,
- 3 o acio aacookanīrīrie amarutīte mabūrīri-inī,
 kuuma mwena wa irathīro na wa ithūiro,
 na kuuma mwena wa gathigathini na wa gūthini.
- 4 Amwe morūūrīre werū-inī ūtarī kīndū,
 maagīte njīra ya kūmakīnyia itūūra inene kūrīa mangīatūūrīre.
- 5 Maarī ahūtu na makanyoota,
 na makaaga mwīhoko thīnī wao.
- 6 Nao magīkaīra Jehova marī mīnyamaro-inī,
 nake akīmahonokia kuuma thīna-inī.
- 7 Aamagereīrie njīra nūngarū,
 nginya magīkīnyia itūūra inene kūrīa mangīonire gwa gūtūūra.
- 8 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa
 ūtathiraga,
 na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū,
- 9 nīgūkorwo nīwe ūnyootoraga andū arīa anyootu,
 na akahūunia arīa ahūtu na maūndū mega.
- 10 Amwe maaikarīte nduma-inī o na nduma-inī nene mūno,
 makīnyamarīka marī ohe na mīnyororo ya kīgera,
- 11 nīgūkorwo nīmaremeire ciugo cia Mūrungu,
 o na makīagīra kīrīra kīa Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno bata.
- 12 Nī ūndū ūcio akīmārutithia wīra wa hīnyā;
 nao makīhīngwo na gūkīaga wa kūmateithia.
- 13 Hīndī iyo magīkaīra Jehova marī thīna-inī,
 nake akīmahonokia kuuma mīnyamaro-inī.
- 14 Nake aamarutire nduma-inī, akīmāruta kūu nduma-inī nene mūno,
 na agītuanga mīnyororo irīa moohetwo nayo.
- 15 Nīmagīcookerie Jehova ngaatho nī ūndū wa wendo wake ūrīa
 ūtathiraga,
 na mawīko make ma magegania marīa eekīire andū,
- 16 nīgūkorwo nīoinangaga ihīngo cia gīcango

na akoinanga mĩgĩiko ya kĩgera.

- 17 Amwe maatuĩkire andũ akĩĩgu nĩ ùndũ wa mĩthĩire yao ya ùremi,
o na nĩ ùndũ wa waganu wao magĩtuĩka a gũthĩĩnika.
- 18 Magĩtuĩka a kũira ngoro mona irio o ciothe,
nao magĩkuhĩrĩria ihingo cia gĩkuũ.
- 19 Hĩndĩ ĩyo magĩkaĩra Jehova marĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩmaruta thĩĩna-inĩ.
- 20 Aatũmire kiugo gĩake akĩmahonia;
aamateithũrĩre kuuma mbĩrĩra-inĩ.
- 21 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ùndũ wa wendo wake ùrĩa
ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- 22 Nĩmakĩrute igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na mamenyithanie mawĩko make makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
- 23 Angĩ maagereire iria-inĩ marĩ marikabu-inĩ;
maathĩiaga wonjoria kũu maria-inĩ manene.
- 24 Nĩmoonire mawĩko ma Jehova,
makĩona ciĩko ciake cia magegania kũu kũriku.
- 25 Nĩgũkorwo aaririe, akĩarahũra kĩhuhũkanio
kĩrĩa gĩatũmire iria rĩgĩe na makũmbĩ.
- 26 Marikabu igĩkanio na igũrũ, na igĩcooka igĩkanio na kũu thĩ kũrĩa
kũriku;
andũ aciĩ magĩkua ngoro nĩ ùndũ marĩ ùgwati-inĩ mũnene.
- 27 Makĩagaga na magĩtũgũuga ta andũ arĩũ;
ũũgĩ wao wothe nĩwakinyĩte mũthia.
- 28 Hĩndĩ ĩyo magĩkaĩra Jehova marĩ thĩĩna-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- 29 Nake akĩhooreria kĩhuhũkanio kũu kĩnene;
namo makũmbĩ ma iria rĩu magĩkirio ki.
- 30 Nao magĩkena nĩ iria rĩu kũhoorera,
nake akĩmakinyia nginya gĩcukĩro-inĩ kĩa marikabu kĩrĩa
merĩrĩire gũkinya.
- 31 Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ùndũ wa wendo wake ùrĩa
ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- 32 Nĩmamũtũgĩrie kĩũngano-inĩ kĩa andũ,
na mamũgooce marĩ kĩaama-inĩ kĩa athuuri.
- 33 Aagarũrĩre kũrĩa kwarĩ njũũĩ gũgĩtuĩka werũ,
nakuo kũrĩa kwarĩ ithima ciathereraga gũgĩtuĩka kũndũ
kũng'aru,
- 34 nago bũrũri ùrĩa woimaga irio mũno akĩũtua werũ wa igata ùtaarĩ
kĩndũ,
tondũ wa waganu wa andũ arĩa maatũũraga kuo.
- 35 Aagarũrĩre kũrĩa kwarĩ werũ gũkĩgĩa tũria twa maaĩ,
nakuo kũrĩa kwarĩ kũng'aru agĩtũma gũkunũke ithima;
- 36 nao andũ arĩa maarĩ ahũtu akĩmarehe kuo,
nao magĩaka itũũra inene rĩa gũikara.
- 37 Maarĩmire mĩgũnda na makĩhaanda mĩthabibũ,

- ĩrĩa yaciarire magetha maingĩ;
 38 aamarathimire nao makĩngĩha mũno,
 na ndaarekire mahiũ mao manyiie.
- 39 Mũigana wao ũgĩcooka ũkĩnyiiha, na makĩagithio hinya,
 nĩ kũhinyĩrĩrio, na kũnyariirĩka, o na kĩaha;
 40 we ũrĩa ũnyararithagia andũ arĩa marĩ igweta-rĩ,
 agĩtũma morũũre kũndũ gũtaarĩ njĩra.
 41 No rĩrĩ, nĩarutire andũ arĩa abatari mathĩina-inĩ,
 na andũ a nyũmba ciao akĩmaingĩhia o ta mahiũ.
 42 Andũ arĩa arũngĩrĩru monaga ũguo magakena,
 no arĩa othe aaganu nĩgũkirio makiragio.
- 43 Mũndũ o wothe mũũgĩ-rĩ, nĩarũmbũiye maũndũ macio,
 na ecũrannie ũhoru wa wendo mũnene wa Jehova.

108

Ihooya rĩa kũũria Ũtoorania

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie;
 nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo na muoyo wakwa wothe.
 2 Arahũka, wee kĩnanda kĩa mũgeeto na gĩa kĩnũbi!
 Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.
 3 Wee Jehova nĩngũkũgooca, ngũgooce gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
 nĩngũkũinĩra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
 4 Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũkaraiha gũkĩra igũrũ;
 wĩhokeku waku ũkinyaga o matu-inĩ.
 5 Wee Ngai tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ,
 riiri waku nĩũgie igũrũ rĩa thĩ yothe.
- 6 Tũhonokie na ũtũteithie na guoko gwaku kwa ũrĩo,
 nĩguo ũteithũre arĩa wendete.
 7 Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
 “Nĩngatũranga Shekemu ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
 na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.
 8 Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;
 Efraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
 na Juda nĩ mũthĩgi wakwa wa ũthamaki.
 9 Moabi nĩ kĩaĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
 na Edomu nĩho njikagia kĩaatũ gĩakwa;
 nĩngwanĩrĩra nĩ ũrĩa ndooretie bũrũri wa Filistia.”
- 10 Nũũ ũkũnginyia itũũra rĩrĩa inene rĩirigĩre?
 Nũũ ũkũndongoria andware Edomu?
 11 Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ũtũtiganĩirie,
 na ũgatiga gũtwarana na mbũtũ ciitũ cia ita?
 12 Tũteithie ũtũhootanĩre harĩ thũ ciitũ,
 nĩgũkorwo ũteithio wa mũndũ nĩ wa tũhũ.
 13 Ngai arĩ hamwe na ithuĩ nĩtũkũhootana,
 na nĩakarangĩrĩria thũ ciitũ thĩ.

109

Ihooya rīa Mündū kūūria Arīhīrio

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Ngai, ūrīa ngoocaga,
ndūgaakire,
- 2 nīgūkorwo andū arīa aaganu na a maheeni
nīmathamītie tūnua nīguo manjūkīrīre;
nīmarītie ūhoro wakwa na rūrīmī rwa maheeni.
- 3 Mandigicīirie makīaragia ndeto cia rūthūūro;
maatharīkagīra hatarī gītūmi.
- 4 Handū ha wendo ūrīa ndīmendete naguo,
o nī gūūthitanga maathitangaga,
no nī nīkūhooya ndīmahooyagīra.
- 5 Mandīhaga wega na ūūru,
na makandīha wendani na rūthūūro.
- 6 Mündū ūrīa wīkīte ūguo mūigīre mündū mūūru amūūkīrīre;
mwena wake wa ūrīo nīkūrūgame mündū wa kūmūthitanga.
- 7 Aacirithio-rī, nīatuuagwo mwīhia,
na kūhooya gwake gūgītūike no kwīhia.
- 8 Matukū make maronyīiha;
ūtongoria wake ūrooywo nī mündū ūngī.
- 9 Ciana ciake irotuīka cia ngoriai,
na mūtumia wake atuīke wa ndigwa.
- 10 Ciana ciake irotuīka njara-rūhī cia gūcangacanga;
iroingatwo ciume mīcīi yao īyo mīanangīku.
- 11 Indo ciake ciothe irotahwo nī mündū ūrīa marī thīrī nake;
andū a kūngī nīmeyoere maciaro ma wīra wake.
- 12 Aroaga mündū ūngīmwonīa ūtugi,
o na kana mündū ūngīguīra ciana icio ciake cia ngoriai tha.
- 13 Njiaro ciake iroeherio,
na marītwa maacio mathario kuuma rūciaro-inī rūrīa rūgooka.
- 14 Waganu wa maithe make ūrotūūra ūririkanagwo nī Jehova;
wīhia wa nyīna ūroaga gūgaathario o na rī.
- 15 Mehīa mao marotūūra hīndī ciothe marī mbere ya Jehova,
nīguo akaaniina kūririkanwo kwao gūkū thī.
- 16 Nīgūkorwo mündū ūcio we ndarī hīndī eciiragia ūhoro wa
gūtugana,
no aingatīhagia mündū ūrīa mūthīni, na ūrīa mūbatari,
o na ūrīa mūthuthīku ngoro, o nginya akamooraga.
- 17 Aronyīitwo nī kīrumi,
tondū we endete o kūrūma andū manyīitwo nī kīrumi;
kīrathīmō kīromūrahīrīria,
tondū we ndendaga kūrathimana.
- 18 Ehumbaga kīrumi taarī nguo;
kīamūtoonyire mwīrī ta maaī,
o na gīkīmūtoonya mahīndī-inī taarī maguta.
- 19 Kīrotuīka taarī nguo ya igūrū erigīcīirie,
na gītūike taarī mūcibi ehoretete nginya tene.
- 20 Rīrī nīrītūike irīhi rīa Jehova kūrī arīa maathitangaga,

- o kūrī arīa maaragia ūūru igūrū rīakwa.
- 21 No rīrī, Wee Mwathani Jehova,
njika maūdū mega nī ūndū wa rīitwa rīaku;
ndeithūra tondu wa wega wa wendo waku.
- 22 Nīgūkorwo ndī mūthīni na mūbatari,
nayo ngoro yakwa nīgurarītio thīnī wakwa.
- 23 Ndī hakuhī kūbuīria o ta kīruru kīa hwaī-inī;
hurutagwo nī rūhuho o ta ngīgī.
- 24 Maru makwa nīmaregerete nī kwīima kūrīa;
mwīrī wakwa ūhīnjite nī kwaga maguta.
- 25 Nduīkīte kīndū gīa kūnyūrurio nī andū arīa maathitangaga;
rīrīa maanyona, mainainagia mītwe.
- 26 Wee Jehova Ngai wakwa, ndeithia;
honokia kūringana na wendo waku.
- 27 Tūma mamenye atī kūu nī guoko gwaku,
mamenye atī Wee Jehova, nīwe wīkīte ūguo.
- 28 O nī marumanage, no wee ūrathimanage;
rīrīa maatharīkīra nīmarīconorithagio,
no ndungata yaku no gūkena īrīkenaga.
- 29 Arīa maathitangaga makaahumbwo njono
na mohwo thoni taarī nguo ya igūrū.
- 30 Nīndīrīkumagia Jehova mūno na kanua gakwa;
nīndīrīmūgoocaga ndī kīrīndī-inī kīnene.
- 31 Nīgūkorwo arūgamaga guoko-inī kwa ūrīo kwa mūdū ūrīa
mūbatari,
nīguo ahonokagie muoyo wake harī andū arīa mangīmūtua nī
mwīhia.

110

Ūhootani wa Mūthamaki Ūrīa Mūthīnjīri-Ngai

Thaburi ya Daudi

1 Jehova nīerire Mwathani wakwa atīrī:

“Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
ituīke gaturwa ka makinya maku.”*

2 Mūthīgi wa hinya waku-rī,

Jehova nīakaūtambūrūkia kuuma Zayuni;
nīūgaathana ūrī gatagatī ga thū ciaku.

3 Ikundi ciaku cia ita nīikerutīra
mūthenya waku wa mbaara.

Igooka irī na ūgemu wa ūtheru,
aanake aku mahaana ta ime rīoima nda
ya rūciinī ruoro rūgītema.

4 Jehova nīehītīte
na ndangīricūkwo, akoiga atīrī:

* **110:1** Itū cia ūnene cia tene ciakoragwo handū hatūūgīru harīa haambatagwo na ngathī.

“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

- ⁵ Mwathani arĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo;
nĩakahehenja athamaki mũthenya wa mang’ũrĩ make.
⁶ Nĩagatuĩra ndũrĩrĩ ciira, aige ciimba irũndo,
na ahehenje aathani a thĩ yothe.
⁷ Nĩakanyua maaĩ ma karũũ karĩ mũkĩra-inĩ;
nĩ ũndũ ũcio nĩakambararia mũtwe wake.

111

Kũgaathĩrĩria Cũiko cia Ngai cia Kũgeganía

¹ Goocai Jehova.

Nĩngũkumia Jehova na ngoro yakwa yothe
ndĩ thiritũ-inĩ ya arĩa arũngĩrĩru, o na kũngano-inĩ.

- ² Cũiko cia Jehova nĩ cia mageganía;
nĩcũũranagio nĩ arĩa othe makenagio nĩcio.
³ Cũiko ciake ciyũrite riiri na ũkaru,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.
⁴ Nĩatũmĩte mageganía make maririkanwo;
Jehova nĩ mũtugi na nĩ mũigua tha.
⁵ Arĩa mamwĩtigagĩra nĩamaheaga irio;
egũtũũra aririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene.
⁶ Nĩonetie andũ ake mawĩra make ma hinya,
nĩ ũndũ wa kũmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ iria ingĩ.
⁷ Mawĩra ma moko make nĩ ma kwĩhokeka, na nĩ ma kĩhooto;
mataaro make mothe nĩ ma kwĩhokwo.
⁸ Nĩ marũmu nginya tene na tene,
maheanĩtwo na wĩhokeku na ũrũngĩrĩru.
⁹ Nĩakinyĩirie andũ ake ũkũũri;
aamũrire kĩrĩkanĩro gĩake kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene:
rĩitwa rĩake nĩ itheru na nĩ rĩa gwĩtigĩrwo.
¹⁰ Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova;
arĩa othe marũmagĩrĩra mataaro make nĩmagĩĩaga na ũmenyo
mwega.
Kũgocwo nĩ gwake tene na tene.

112

Irathimo cia Andũ arĩa Athingu

¹ Goocai Jehova.

Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova,
ũrĩa ũkenagĩra maathani make mũno.

- ² Ciana ciake nĩigatuĩka cia bata bũrũri-inĩ;
rũciaro rwa arĩa arũngĩrĩru nĩrũkarathimwo.
³ Gwake mũcĩĩ gũkoragwo na ũtonga na indo nyingĩ,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene.

- 4 Mündũ ũrĩa mŭrũngĩrĩru o na arĩ nduma-inĩ nĩatheragĩrwo nĩ ũtheri,
ũgatherera mündũ ũcio mŭtugani, ningĩ arĩ tha, o na nĩ mũthingu.
- 5 Mündũ ũcio mŭtugani na ũheanaga o ũguo tũhũ,
o ũcio wĩkaga maündũ make na kĩhooto-rĩ, nĩarĩonaga maündũ mega.
- 6 Ti-itherũ mündũ ũcio ndakenyenyeka;
mündũ mũthingu atũũraga aririkanagwo nginya tene.
- 7 Angĩigua ũhoru mũũru ndangũitigĩra;
ngoro yake nĩkindĩire, aikaraga ehokete o Jehova.
- 8 Ngoro yake nĩngitĩre, ndangũitigĩra;
marigĩrĩrio-inĩ nĩakoona gũtoorio gwa thũ ciake.
- 9 Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni,
naguo ũthingu wake ũtũũraga nginya tene;
rũhĩa rwake nĩrũkambarario na igũrũ, aheo gĩtĩo.
- 10 Mündũ ũrĩa mwaganu nĩakoona ũguo na arakare,
nĩakahagarania magego make, acooke abũirie;
merirĩria ma arĩa aaganu matigaakinyanĩra.

113

Ngai Mũteithia wa Andũ arĩa Abatari

1 Goocai Jehova.

Mũgoocei, inyuĩ ndungata cia Jehova,
mũgooce rĩitwa rĩa Jehova.

2 Rĩitwa rĩa Jehova rĩrogoocwo,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

3 Kuuma o irathĩro rĩa riũa nginya ithũĩro rĩarĩo,
rĩitwa rĩa Jehova nĩrĩgoocagwo.

4 Jehova nĩatũũgĩrĩtio igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe,
riiri wake ũrĩ igũrũ rĩa igũrũ.

5 Nũũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ,
o ũcio ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ,

6 o ũcio ũinamagĩrĩra arorererie
maündũ ma igũrũ o na ma thĩ?

7 Oyaga athĩni na igũrũ kuuma rũkũngũ-inĩ,
na agokĩria arĩa abatari, akamaruta kĩhumbu-inĩ kĩa mũhu;

8 amaikaragia hamwe na anene,
o hamwe na anene a andũ ao.

9 Atũmaga mŭtumia thaata atũũre gwake mũciĩ,
agatuĩka nyina wa ciana, agakenaga.

Goocai Jehova.

114

Rwĩmbo rwa Bathaka

1 Rĩrĩa Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri,

- nyumba ya Jakubu ikiuma kurĩ andũ a rũthiomi rũngĩ-rĩ,
² Juda gwaũkire handũ ha Ngai haamũre,
na Isiraeli gũgĩtuĩka nĩkua arĩathanaga.
- ³ Iria rĩonire ũguo rĩkũra,
naruo Rũũ rwa Jorodani rũgĩcooka na thuutha;
⁴ Irĩma igĩtũhatũha ta ndũrũme,
natuo tũrĩma tũgĩtũhatũha ta tũgongu.
- ⁵ Kaĩ wonire atĩa, wee iria, nĩguo ũre,
nawe Jorodani, tondũ wacookire na thuutha?
⁶ Inyuĩ irĩma, muonete kĩ, nĩguo mũtũhatũhe ta ndũrũme,
na inyuĩ tũrĩma, nĩguo mũtũhatũhe ta tũgongu?
- ⁷ Wee thĩ, ta kĩinaine ũrĩ mbere ya Mwathani,
ũrĩ hau mbere ya Ngai ũcio wa Jakubu,
⁸ o we ũcio wagarũrire rwaro rwa ihiga rũgĩtuĩka karia ka maai,
narĩo ihiga rĩũmũ rĩgĩtuĩka ithima cia maai.

115

Ūnene wa Ngai, na Mĩhianano kwaga Kĩene

- ¹ Ti ithuĩ, Wee Jehova, ti ithuĩ twagĩrĩre kũgoocwo,
no goocithia rĩtwa rĩaku,
tondũ wa wendo na wĩhokeku waku.
- ² Nĩ kĩĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
“Ngai wao akĩrĩ ha?”
- ³ Ngai witũ arĩ o igũrũ;
we ekaga o ũrĩa endaga.
- ⁴ No mĩhianano yao nĩ betha na thahabu,
wĩra ũthondeketwo na moko ma andũ.
- ⁵ Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
nĩrĩ maito, no ndĩonaga;
- ⁶ nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
nĩrĩ na maniũrũ, no ndĩiguaga mũnungo;
- ⁷ nĩrĩ moko, no ndĩngĩhambata kĩndũ,
nĩrĩ magũrũ, no ndĩngĩtwara;
o na nĩrĩ mĩmero, no ndĩngĩnyuria.
- ⁸ Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
na noguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
- ⁹ Wee nyumba ya Isiraeli, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- ¹⁰ Wee nyumba ya Harũni, wĩhokage Jehova:
we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
- ¹¹ Inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, mwĩhokagei Jehova:
we nĩwe ũteithio wao na ngo yao.
- ¹² Jehova nĩatũrĩkanĩte na nĩegũtũrathima:
Nĩekũrathima nyumba ya Isiraeli,
nĩekũrathima nyumba ya Harũni,

13 nīekūrathima arīa metigīrīte Jehova,
anini na anene o ūndū ūmwe.

14 Jehova arotūma mūingīhe,
inyuī na ciana cianyu.

15 Mūrorathimwo nī Jehova,
Mūmbi wa igūrū na thī.

16 Kūu igūrū mūno nī kwa Jehova,
no thī nīamīheanīte kūrī andū.

17 Andū arīa akuū matigoocaga Jehova,
acio maikūrūkaga kūu ūkiri-inī;

18 nī ithuī tūrīkumagia Jehova,
kuuma rīu nginya tene na tene.

Goocai Jehova.

116

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Kūhonio Ndware

1 Nīnyendete Jehova, nīgūkorwo nīaiguīte mūgambo wakwa;
nīaiguire ngīmūthaitha anjiguire tha.

2 Tondū nīathikīrīrie-rī,
ndīrīmūkayagīra rīrīa rīothe ngūtūūra muoyo.

3 Ndarigiicīrio nī mīhīndo ya gīkuū,
ngīkinyīrīrwo nī ruo rwa mbīrīra;
ngīhootwo nī mītangīko o na kīeha.

4 Hīndī ūyo ngīkaīra rīitwa rīa Jehova, ngīmwīra atīrī:
“Wee Jehova, honokia!”

5 Jehova nī mūtugi na nī mūthingu;
Ngai witū aiyūrītwo nī tha.

6 Jehova nīagitagīra andū arīa matarī oogī;
rīrīa ndahinyīrīrio mūno, nīahonokirie.

7 Wee ngoro yakwa-rī, cookerera ūhurūko waku,
nīgūkorwo Jehova nīagwīkīte wega.

8 Nīgūkorwo Wee Jehova nīūhonoketie muoyo wakwa kuuma kūrī
gīkuū,

namo maitho makwa ūkamagīria maithori,
na ūkagīria magūrū makwa mahīngwo,

9 nīgeetha thīiage ndī mbere ya Jehova
būrīri-inī wa arīa marī muoyo.

10 No ndetīkirie ūhoru wake; nī ūndū ūcio ndoigire atīrī,
“Nīthīnīkīte mūno.”

11 Nī ūndū wa ūrīa ndamakīte, ngiuga atīrī,
“Andū othe nī a maheeni.”

12 Nī kīi ingīthukīra Jehova nakīo
nī ūndū wa wega wake wothē ūrīa anjīkīte?

- 13 Nĩkuoya nguoya gĩkombe kĩa ũhonokio na igũrũ,
ngaĩre rĩitwa rĩa Jehova.
- 14 Nĩngũhingĩria Jehova mũhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire,
andũ ake othe marĩ ho.
- 15 Andũ arĩa athingu marĩ bata mũno harĩ Jehova,
nĩ ũndũ ũcio ndakenaga rĩrĩa makua o ro ũguo.
- 16 Wee Jehova, ti-itherũ nĩ ndĩ ndungata yaku;
nĩ ndĩ ndungata yaku, mũriũ wa ndungata yaku ya mũndũ-wa-
nja;
wee nĩũnjohorithĩtie mũnyororo-inĩ.
- 17 Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa gũgũcookeria ngaatho,
na ngaĩre rĩitwa rĩa Jehova.
- 18 Nĩngũhingĩria Jehova mũhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire
andũ ake othe marĩ ho,
- 19 kũu nja-inĩ cia nyũmba ya Jehova,
o thĩinĩ waku, wee Jerusalemu.

Goocai Jehova.

117

Ndũrĩrĩ Ciothe kũurio Igooce Ngai

- 1 Goocai Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ ciothe;
mũkumiei, inyuĩ andũ othe.
- 2 Nĩgũkorwo wendo wake nĩ mũnene harĩ ithuĩ,
na wĩhokeku wa Jehova nĩ wa gũtũũra nginya tene.

Goocai Jehova.

118

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

- 1 Cookeriai Jehova ngaatho nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake nĩ wa tene na tene.
- 2 Andũ a Isiraeli nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
- 3 Nyũmba ya Harũni nĩyuuge atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
- 4 Andũ arĩa metigĩrĩte Jehova nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
- 5 Ndakaĩire Jehova ndĩ mũnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika na akĩndeithũra.
- 6 Jehova arĩ hamwe na niĩ; ndingĩtigĩra.
Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?
- 7 Jehova arĩ hamwe na niĩ; nĩwe mũndeithia.
Nĩngerorera thũ ciakwa ikĩhootwo.
- 8 Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
gũkĩra kwĩhoka mũndũ.

9 Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
gũkĩra kwĩhoka anene.

10 Ndarigiiciĩrio nĩ ndũrĩrĩ ciothe,
no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.

11 Ciandigiiciĩrie mĩena yothe,
no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.

12 Ciathiũrũrũkĩirie na mĩena yothe ta njũkĩ,
no ikĩhora narua o ta mwaki wa mĩigua;
tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova ngĩciananga.

13 Ndahatikĩtwo mũno nĩ thũ hakuhĩ ngwe,
no Jehova akĩndeithia.

14 Jehova nĩwe hinya wakwa na nĩwe ũtũmaga nyine;
nake nĩatuĩkĩte ũhonokio wakwa.

15 Mbugĩrĩrio ya gĩkeno na ya ũhootani
ĩiyũrite hema-inĩ cia andũ arĩa athingu, atĩ:
“Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!
16 Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ kwambararie;
guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!”

17 Nii gũkua ndigũkua, no nĩngũtũũra muoyo,
ng’anage ũrĩa Jehova ekĩte.

18 Jehova nĩaherithĩtie mũno,
no ndandekereirie ngue.

19 Hingũrĩrai ihingo cia ũthingu;
nĩngũtoonya njookerie Jehova ngaatho.

20 Gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa Jehova
kĩrĩa andũ arĩa athingu mangĩtoonyera.

21 Nĩ ngaatho ngũgũcookeria, nĩgũkorwo nĩwanjĩtikire;
nĩũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.

22 Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;

23 Jehova nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
naguo nĩ wa magegania tũkĩwona.

24 Mũthenya ũyũ nĩ Jehova ũtũmĩte ũgĩe;
nĩtũcanjamũkei, tũkĩũkenere.

25 Wee Jehova, tũhonokie;
Wee Jehova, tũma tũgaacĩre.

26 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Jehova.
Ithũ nĩtwamũrathima tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.

27 Jehova nĩwe Mũrungu,
na nĩatũmĩte ũtheri wake ũtwarĩre.
Ambĩrĩriai gũkũngũiya, mũrĩ na mathĩgĩ moko,
mũthĩ nginya hĩa-inĩ cia kĩgongona.

28 Wee nĩwe Mũrungu wakwa, nĩngũgũcookeria ngaatho;

Wee nīwe Ngai wakwa, nīngūgūtūūgīria.

- ²⁹ Cookeriai Jehova ngaatho, nīngūkorwo we nī mweга; wendo wake nī wa tene na tene.

119

Ūkengu wa Watho wa Jehova

- ¹ Kūrathimwo-rī, nī andū arīa mīthiire yao itarī ūcuuke, o arīa mathiaga kūrīngana na watho wa Jehova.
² Kūrathimwo-rī, nī andū arīa marūmagia kīrīra gīake, o arīa mamūrōngoragia na ngoro yothe.
³ Matirī ūndū mūūru mekaga; no kūgera mageragīra njīra ciake.
⁴ Wee nīūheanīte mawatho marīa marī ma gwathīkagīrwo na kīyo.
⁵ Naarī korwo mīthiire yakwa ikīrī mīkindīrīku ūhorō-inī wa gwathīkagīra kīrīra gīaku!
⁶ Hīndī iyo ndingīconorithio rīrīa ngūcūūrania maathani maku mothe.
⁷ Nīndīrīkūgōocaga ndī na ngoro nūngīrīru, o ngīrutaga ūhorō wa mawatho maku ma kīhooto.
⁸ Nīndīrīathīkagīra kīrīra kīa watho waku; ndūgakīndiganīrie o biū.

Gwathīkīra Kiugo kīa Jehova

- ⁹ Mūndū mwīthī-rī, angīga mūtūūrīre wake ūrī mūtheru atīa? Nī na ūndū wa gūtūūra athīkagīra kiugo gīaku.
¹⁰ Ngūrōngoragia na ngoro yakwa yothe; ndūkanareke njūrūūre ndigane na maathani maku.
¹¹ Nīhithīte kiugo gīaku thīnī wa ngoro yakwa, nīguo ndikae gūkwīhīria.
¹² Wee Jehova, ūrokīgōocwo; kīndute kīrīra kīa watho waku.
¹³ Nīndīriugaga na ngacookera na mīromo yakwa ūhorō wa mawatho mothe marīa moimīte kanua gaku.
¹⁴ Nīngenagio nīkūrūmīrīra kīrīra gīaku, o ta ūrīa mūndū akenagīra kūgīa na ūtonga mūnene.
¹⁵ Nīndīrīcūūranagia mawatho maku na ngatarania njīra yaku.
¹⁶ Nīngenagīra kīrīra kīa watho waku; ndīgatiganīria kiugo gīaku.

Watho wa Jehova Ūrehaga Gīkeno

- ¹⁷ Nī ndungata yaku njīka wega, na nīngūtūūra muoyo; nī nīndīrīathīkagīra kiugo gīaku.
¹⁸ Hīngūra maitho makwa nīguo nyone maūndū ma magegania marīa marī watho-inī waku.
¹⁹ Nī ndī mūgeni gūkū thī; ndūkaahithe maathani maku.
²⁰ Ngoro yakwa nīrahīahīa nī kwīrīrīria mawatho maku o mahinda mothe.
²¹ Wee nīūkūūmaga arīa etīi, o acio manyiititwo nī kīrumi,

na arĩa morũũraga magatiga maathani maku.

- 22 Njehereria kĩnyũrũri na kũmenwo,
nĩgũkorwo ndũũrite nũmĩtie kĩrĩra gĩaku.
23 O na gũtuĩka aathani maikaraga thĩ hamwe makanjambia,
ndungata yaku nĩrĩcũũranagia kĩrĩra kĩa watho waku.
24 Kĩrĩra gĩaku nĩkĩo ngenagĩra;
nĩkĩo kũheaga mataaro.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 25 Ngometio thĩ rũkũngũ-inĩ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.
26 Nĩndakwĩrire mĩthĩire yakwa nawe ũkĩnjĩtĩka;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.
27 Menyithia ũrutani wa mawatho maku;
na nĩ nĩndĩrĩcũũranagia ũhoru wa magegania maku.
28 Ngoro yakwa nĩ nogu nĩ ũndũ wa kĩahe;
nĩkĩra hinya kũringana na kiugo gĩaku.
29 Njeheranĩria na mĩthĩire ya maheeni;
nĩ ũndũ wa ũtugi waku nduta watho waku.
30 Nĩ-rĩ, ndĩthuurĩire njĩra ya ma;
matua maku ndĩmaigĩte ngoro-inĩ yakwa.
31 Wee Jehova, nĩnũmĩtie kĩrĩra gĩaku;
ndũkanareke njonorithio.
32 Hanyũkaga o na njĩra ya maathani maku,
nĩgũkorwo nĩwohorithĩtie ngoro yakwa.

Kũhooya Kũmenya Watho

- 33 Wee Jehova, nduta kũrũmirĩra kĩrĩra kĩa watho waku,
na nĩ ndĩkĩrũmie nginya mũthia.
34 He ũmenyo, na nĩndĩrĩrũmagia watho waku
na ndĩwathĩkagĩre na ngoro yakwa yothe.
35 Ngeragĩria njĩra-inĩ cia maathani maku,
nĩgũkorwo nĩmo ngenagĩra.
36 Erekeria ngoro yakwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku,
nĩguo itige kwerekera ũhoru-inĩ wa gwĩtongia.
37 Girĩrĩria maitho makwa matige kwĩrorera maũndũ ma tũhũ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.
38 Hingĩria ndungata yaku kũranĩro gĩaku,
nĩgeetha wĩtigagĩrwo.
39 Njehereria njono iria ndĩitigagĩra,
nĩgũkorwo mawatho maku nĩ mega.
40 Kaĩ nĩndĩrĩragĩria mawatho maku-ĩ!
Tũũria muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ũthingu waku.

Kwĩhoka Watho wa Jehova

- 41 Wee Jehova, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũronginyĩra,
ũhonokio waku ũnginyĩre kũringana na kũranĩro gĩaku;
42 nĩguo ngoragwo na ũndũ wa gũcookeria andũ arĩa maanyũrũragia,
nĩgũkorwo nĩ ndĩhokete kiugo gĩaku.
43 Ndũkandunye kiugo kĩa na kuuma kanua-inĩ gakwa,
nĩgũkorwo njigĩte mwĩhoko wakwa mawatho-inĩ maku.
44 Ngũtũra njathĩkagĩra watho waku,

nginya tene na tene.

- 45 Ndirĩthiiaga ndĩ na wĩyathi,
nĩgũkorwo nĩmaathaga mawatho maku.
46 Nĩndĩriaragia ũhoro wa kĩrĩra gĩaku
mbere ya athamaki na ndirĩconokaga,
47 nĩgũkorwo nĩngenagĩra maathani maku
tondũ nĩndĩmendete.
48 Ndirĩambararagia moko makwa kũrĩ maathani maku marĩa nyen-
dete,
na ndĩcũũranagie igũrũ rĩa kĩrĩra kĩa watho waku.

Kũgĩa na Mwĩhoko Watho-inĩ wa Jehova

- 49 Ririkana kiugo gĩaku kũrĩ ndungata yaku,
nĩgũkorwo nĩũũheete kĩirĩgĩro.
50 Ũndũ ũrĩa ũũhooreragia ndĩ mĩnyamaro-inĩ nĩ ũyũ:
atĩ kĩiranĩro gĩaku nĩkĩo gĩtũũragia muoyo wakwa.
51 Andũ arĩa etĩĩ maanyũrũragia matekwĩgĩrĩrĩa,
no nditiganagĩria watho waku.
52 Nĩndirikanaga mawatho maku ma tene, Wee Jehova,
namo nĩmahooreragia.
53 Nyiitagwo nĩ mang'ũrĩ nĩ ũndũ wa andũ arĩa aaganu,
o acio maatiganĩirie watho waku.
54 ũhoro wa kĩrĩra gĩaku nĩguo ũtuĩkĩte rwĩmbo rwakwa,
o kũrĩa guothe ingĩkara.
55 Ũtukũ ndirikanaga rĩtwa rĩaku,
ngakĩrũmia watho waku Wee Jehova.
56 Ũũ nĩguo ngoretwo ngĩka:
nĩnjathĩkagĩra mawatho maku.

Kwĩrutĩra nĩ ũndũ wa Watho wa Jehova

- 57 Wee Jehova, Wee nĩwe igai rĩakwa;
nĩngwĩrĩte atĩ ndĩathĩkagĩra ciugo ciaku.
58 Maathĩite ũthiũ waku na ngoro yakwa yothe;
nginyagĩria wega waku o ta ũrĩa wĩranĩire.
59 Nĩndĩcũũranĩtie ũhoro wa mĩthĩire yakwa,
ngagĩcookia makinya makwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku.
60 Nĩngũhiũha na ndigũcererwo
gworthĩkĩra maathani maku.
61 O na kũngĩtuĩka atĩ andũ arĩa aaganu no manjohe na mĩhĩndo-rĩ,
ndĩngĩriganĩrwo nĩ watho waku.
62 Ũtukũ gatagatĩ njarahũkaga ngũcookerie ngaatho
nĩ ũndũ wa mawatho maku ma kĩhooto.
63 Nĩĩ ndĩ mũrata wa andũ arĩa othe magwĩtigĩrĩte,
o arĩa othe marũmagĩrĩa mawatho maku.
64 Wee Jehova, thĩ iyyũrĩtwo nĩ wendo waku;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Bata

- 65 Wee Jehova, ĩka ndungata yaku
kũringana na kiugo gĩaku.
66 Nduta gũkũũrana maũndũ wega o na kũmamenya,
nĩgũkorwo nĩnjĩtikĩtie maathani maku.

- 67 Mbere itanoona thĩna nĩndahĩtagia,
no rĩu nĩnjathĩkagĩra kiugo gĩaku.
68 Wee ũrĩ mwega, na nĩwĩkaga o wega;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.
69 O na gũtuĩka andũ arĩa etĩi nĩmahakĩte gĩko na ndeto cia maheeni,
ngũtũũra nũmitie mawatho maku na ngoro yakwa yothe.
70 Ngoro ciao nĩ nyũmũ na itirĩ tha,
no nĩ ngenagĩra watho waku.
71 Warĩ ũndũ mwega nĩ nyone thĩina,
nĩgeetha ndĩĩrute kĩrĩra kĩa watho waku.
72 Watho ũrĩa uumĩte kanua gaku nĩ wa bata mũno harĩ nĩ,
gũkĩra ngiri cia icunjĩ cia betha na thahabu.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooto

- 73 Moko maku nĩmo manyũmbire na magĩĩthondeka ũguo ndariĩ;
he ũtaũku nĩguo ndĩĩrute maathani maku.
74 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte marokenaga rĩrĩa maanyona,
nĩgũkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
75 Jehova, nĩnjũũ atĩ mawatho maku nĩ ma ũthingu,
na ũnyonetie thĩina nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku.
76 Wendani waku ũrĩa ũtathiraga ũrotuĩka wa kũũhooreria,
kũringana na kĩĩranĩro gĩaku kĩrĩa werĩire ndungata yaku.
77 Itĩkĩra tha ciaku inginyĩre nĩguo ndũũre muoyo,
nĩgũkorwo watho waku nĩguo ngenagĩra.
78 Andũ arĩa etĩi maroconorithio nĩ ũndũ wa kũnjĩka ũũru hatariĩ
gĩtũmi;
no nĩ-rĩ, ndĩrĩcũũranagia ũhoru wa mawatho maku.
79 Andũ arĩa magwĩtigĩrĩte maronjookerera,
o acio mataũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
80 Ngoro yakwa ĩroaga ũcuuke ũhoru-inĩ wa kĩrĩra kĩa watho waku,
nĩguo ndikanaconorithio.

Ihooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 81 Ngoro yakwa ĩringĩkaga nĩ kwĩrĩrĩa ũhonokio waku,
no nĩ njigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
82 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩ gũtũũra njũthĩrĩrie kĩĩranĩro
gĩaku;
ngakĩũria atĩrĩ, "Ũgaakĩĩhooreria rĩ?"
83 O na gũtuĩka haana ta mondo ya rũũa ya ndibei ĩgĩtwo ndogo-inĩ,*
ndiriganagĩrwo nĩ kĩrĩra kĩa watho waku.
84 Nĩ ndungata yaku-rĩ, ngweterera nginya rĩ?
Arĩa maanyariiraga ũkaamaherithia rĩ?
85 Andũ arĩa etĩi manyenjeire marima nĩguo ngwe kuo,
o acio makararagia watho waku.
86 Maathani maku mothe nĩ ma kwĩhokwo;
ndeithia, nĩgũkorwo andũ maanyariiraga hatariĩ gĩtũmi.
87 Maatigĩtie hanini maaniine nyume thĩ ĩno,
no nditiganĩrie mawatho maku.
88 Menyerera muoyo wakwa kũringana na wendo waku,

* 119:83 Mondo cia njũa irĩ na ndibei ĩtariĩ ngagatu ciacuuragio itara nĩguo ndibei ĩgagate na ihenya.

na ndĩathĩkagĩra kĩrĩra gĩa kanua gaku.

Gwitĩkia Watho wa Jehova

- 89 Wee Jehova, kiugo gĩaku gĩtũũraga tene na tene;
gĩtũũraga kũhaandĩte wega kũu igũrũ.
90 Wĩhokeku waku nĩ wa kuuma njiarwa nginya njiarwa;
nĩwe warũmirie thĩ, nayo igagũikara o irũmĩte.
91 Mawatho maku matũũraga nginya ũmũthĩ,
nĩgũkorwo indo ciothe nĩwe itungataga.
92 Korwo watho waku tiguu ũngenagia,
ingĩanathira nĩ mĩnyamaro yakwa.
93 Nĩ ndĩrĩ hĩndĩ ngaariganĩrwo nĩ mawatho maku,
nĩgũkorwo ũndũũrĩtie muoyo nĩ ũndũ wamo.
94 Honokia, nĩgũkorwo ndĩ waku,
na nĩmaathĩte mawatho maku.
95 Andũ arĩa aaganu manjoheirie nĩguo maaniine,
no nĩ ndĩrĩcũũranagia o ũhoru wa kĩrĩra gĩaku.
96 Ũndũ o wotho mũkinyanĩru wega, nĩnyonete nĩ ũrĩ mũthia;
no maathani maku matĩrĩ mũhaka.

Kwenda Watho wa Jehova

- 97 Kaĩ nĩnyendete watho waku-ĩ!
Ndindaga ngĩtarania ũhoru waguo mũthenya wotho.
98 Maathani maku matũmaga njũhĩge gũkĩra thũ ciakwa,
nĩgũkorwo makoragwo hamwe na nĩ hĩndĩ ciothe.
99 Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra arutani akwa othe,
nĩgũkorwo ndaranagia ũhoru wa mawatho maku.
100 Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra athuuri,
nĩgũkorwo njathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku.
101 Nĩndigagĩrĩria magũrũ makwa matikagerere njĩra o yotho njũru,
nĩgeetha njathĩkagĩre kiugo gĩaku.
102 Nĩ nditiganĩirie mawatho maku,
nĩgũkorwo Wee nĩwe ũndutĩte ũhoru ũcio.
103 Kaĩ ciugo ciaku irĩ mũrĩo ngĩcicama-ĩ,
irĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ ũrĩ kanua-inĩ gakwa!
104 Ngĩĩaga na ũtaũku nĩ ũndũ wa kĩrĩra gĩaku;
nĩ ũndũ ũcio nĩthũire njĩra o yotho njũru.

Ūtheri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

- 105 Kiugo gĩaku nĩkĩo tawa wa magũrũ makwa,
na ũtheri wa kũmũrĩka njĩra yakwa.
106 Nĩndĩhĩtĩte mwĩhĩtwa na ngagwatĩria,
atĩ nĩndĩrĩrũmagĩrĩra mawatho maku ma ũthingu.
107 Nĩthĩnĩkĩte mũno;
Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na kiugo gĩaku.
108 Wee Jehova, itĩkĩra ũgooci wa kwĩyendera wa kanua gakwa,
na ũkĩndute mawatho maku.
109 O na gũtuĩka ndũũraga nyiĩrĩire muoyo wakwa moko-inĩ makwa-
rĩ,
ndĩngĩriganĩrwo nĩ watho waku.
110 Andũ arĩa aaganu nĩmanyambĩire mũtego,
no ndĩrĩ ndahĩtia kĩrĩra gĩaku.

- 111 Mawatho maku nĩmo igai rĩakwa nginya tene;
nĩmo gĩkeno kĩa ngoro yakwa.
112 Ngoro yakwa nĩtuĩte kūrūmagia kĩrĩra kĩa watho waku
o nginya mũthia.

Ūgitĩri ūrĩa Umanaga na Watho wa Jehova

- 113 Nĩthũire andũ a ngoro igĩrĩ,
no nĩnyendete watho waku.
114 Wee nĩwe rĩūrĩro rĩakwa na ngo yakwa;
njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
115 Njehererai, inyuĩ eeki ūũru,
nĩguo ngĩrūmie maathani ma Ngai wakwa!
116 Nyiitagĩrĩra kūrĩngana na kĩiranĩro gĩaku, na nĩngūtũūra muoyo;
ndũkareke kĩirĩgĩrĩro gĩakwa kĩharagane.
117 Ndiiragĩrĩra, na nĩngũhonokio;
ngūtũūra ndĩite uge waku.
118 Nĩũregaga arĩa othe matiganaga na kĩrĩra kĩa watho waku,
nĩgũkorwo kwĩheenia kũu meheenagia nakuo nĩ gwa tũhũ.
119 Arĩa othe aaganu a gũkũ thĩ ūmateaga ta gĩko;
nĩ ūndũ ūcio nĩ nĩnyendete kĩrĩra kĩa watho waku.
120 Mwĩrĩ wakwa nĩũinainaga nĩgũgwĩtigĩra;
njikaraga na guoya mũnene nĩ ūndũ wa mawatho maku.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 121 Nĩ njĩkĩte maũndũ ma ūthingu na ma kĩhooto;
ndũkandiganĩrie harĩ arĩa maahinyagĩrĩria.
122 Menyerera ūgima wa ndungata yaku;
ndũkareke andũ arĩa etĩĩ maahinyĩrĩrie.
123 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩgūtũūra njũũthĩrĩrie ūhonokio
waku,
ngacũthĩrĩria kĩiranĩro gĩaku kĩa ūthingu.
124 Īkaga ndungata yaku kūrĩngana na wendo waku,
na ūndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
125 Nĩ ndĩ ndungata yaku; he gũkũũrana maũndũ,
nĩguo hote gũtaũkĩrwo nĩ kĩrĩra gĩaku.
126 Wee Jehova, hĩndĩ nĩnginyu wĩke ūndũ,
tondũ andũ nĩmathũkĩtie watho waku.
127 Tondũ nĩnyendete maathani maku gũkĩra thahabu,
ngamenda mũno gũkĩra thahabu ĩrĩa therie,
128 na tondũ nĩnduĩte mawatho maku mothe nĩmagĩrĩire,
nĩthũire njĩra o yothe ĩtarĩ ya ma.

Kwenda Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 129 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa magegania;
nĩ ūndũ ūcio nĩndĩrĩgĩathĩkagĩra.
130 Ciugo ciaku ciataũrwo nĩrehaga ūtheri;
nĩciũhĩgagia andũ arĩa matarĩ oogĩ.
131 Njathamĩtie kanua gakwa ngahũma
nĩ ūndũ wa kwĩrirĩria maathani maku.
132 Njerekera na ūnjiguĩre tha,
o ta ūrĩa wĩkaga andũ arĩa mendete rĩitwa rĩaku.
133 Rũngagĩrĩria makinya makwa kūrĩngana na kiugo gĩaku;

- ndũkareke njathagwo nĩ wĩhia o na ũrĩkũ.
 134 Ngũũra kuuma ũhiinyanĩrĩria wa andũ,
 nĩguo njathĩkagĩre mawatho maku.
 135 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku,
 na ũndutage kĩrĩra kĩa watho waku.
 136 Maitho makwa manyũrũrũkagia maithori ta rũũ,
 nĩgũkorwo andũ matirathĩkĩra watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhooto

- 137 Wee Jehova, ũrĩ mũthingu,
 na mawatho maku nĩmagĩrĩire.
 138 Mawatho marĩa ũheanĩte nĩ ma ũthingu;
 nĩ ma kwĩhokwo kũna.
 139 Kĩyo gĩakwa nĩkĩnogetie,
 nĩgũkorwo thũ ciakwa nĩcitiganĩirie ciugo ciaku.
 140 Cĩranĩro ciaku nĩthuuranĩre o biũ,
 na ndungata yaku nĩciendete.
 141 O na gũtuĩka ndirĩ bata na nĩnyararĩtwo-rĩ,
 ndiriganagĩrwo nĩ mawatho maku.
 142 Ũthingu waku nĩ wa gũtũũra tene na tene,
 nago watho waku nĩ wa ma.
 143 Ngoretwo nĩ mathĩna na mĩnyamaro,
 no maathani maku nĩmo ngenagĩra.
 144 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa na nginya tene;
 kũhe ũtaũku nĩguo ndũũre muoyo.

Ihooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 145 Ndĩragũkaĩra na ngoro yakwa yothe, Wee Jehova, njĩtĩka,
 na nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku.
 146 Wee nĩwe ndĩrakaĩra,
 honokia na nĩndĩrĩmenyagĩrĩra mawatho maku.
 147 Njũkagĩra tene gũtanakĩa, ngakũrĩrĩra nĩguo ũndeithie;
 njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
 148 Maitho makwa maikaraga mahingũkĩte matuanĩra-inĩ mothe ma
 arangĩri,
 nĩguo ndaranagie ũhoru wa cĩranĩro ciaku.
 149 Igua mũgambo wakwa kũringana na wendo waku;
 Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na mawatho maku.
 150 Andũ arĩa mathugundaga maũndũ ma wĩki naaĩ nĩmanguhĩrĩirie,
 no-o nĩmaraihanĩrĩirie na watho waku.
 151 No Wee Jehova, ũikaraga hakuhi,
 na maathani maku mothe nĩ ma ma.
 152 Matukũ-inĩ ma tene nĩndamenyire kuuma kĩrĩra-inĩ gĩaku,
 atĩ wagĩthondekire kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene.

Kũhooya Ũteithio

- 153 Rora gũthĩnĩka gwakwa na ũndeithũre,
 nĩgũkorwo ndiriganĩrwo nĩ watho waku.
 154 Ndũrĩra na ũkĩngũũre;
 tũũria muoyo wakwa kũringana na kĩranĩro gĩaku.
 155 Ũhonokio nĩũraihiĩrĩirie andũ arĩa aaganu,
 nĩgũkorwo matirongoragia kĩrĩra kĩa watho waku.

- 156 Wee Jehova, tha ciaku nĩ nyingĩ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na mawatho maku.
- 157 Andũ arĩa manyariiraga nĩ aingĩ,
no ndirĩ ndahutatĩra kĩrĩra gĩaku.
- 158 Njũthagĩrĩria arĩa matarĩ na wĩtikio ngoro,
nĩgũkorwo matiathĩka gĩra kiugo gĩaku.
- 159 Ta kĩone ũrĩa nyendete mawatho maku;
tũũria muoyo wakwa, Wee Jehova, kũringana na wendo waku.
- 160 Ciugo ciaku ciothe nĩ cia ma;
mawatho maku mothe nĩ ma ũthingu na nĩ ma gũtũũra tene na tene.

Kũhingia Watho wa Jehova

- 161 Aathani manyariiraga hatarĩ gĩtũmi,
no ngoro yakwa iinainagio nĩ kiugo gĩaku.
- 162 Ngenagĩra kĩranĩro gĩaku,
o ta ũrĩa mũndũ atahĩte indo nyingĩ akenaga.
- 163 Nĩmenete na ngathũũra maheeni,
no nĩnyendete watho waku.
- 164 O mũthenya ngũgoocaga maita mũgwanja
nĩ ũndũ wa mawatho maku ma ũthingu.
- 165 Arĩa mendete watho waku nĩ marĩ thayũ mũingĩ,
na gũtirĩ kĩndũ kĩngĩtũma mahĩngwo.
- 166 Njetagĩrĩra ũhonokio waku, Wee Jehova,
na ngarũmĩrĩra maathani maku.
- 167 Njathĩka gĩra kĩrĩra gĩaku,
nĩgũkorwo nĩndĩkiendete mũno.
- 168 Njathĩka gĩra mawatho maku na kĩrĩra gĩaku,
nĩgũkorwo mũthĩire yakwa yothe nĩũmĩũ.

Ihooya rĩa kũũria Ūteithio

- 169 Wee Jehova-rĩ, gũkaya gwakwa kũrokinya harĩwe;
he gũtaũkĩrwo kũringana na kiugo gĩaku.
- 170 Mathaithana makwa marokinya harĩwe;
ndeithũra kũringana na kĩranĩro gĩaku.
- 171 Mĩromo yakwa irĩkũgoocaga hĩndĩ ciothe,
nĩgũkorwo nĩũndutaga kĩrĩra kĩa watho waku.
- 172 Rũrĩmĩ rwakwa nĩrũkĩine ũhoru wa kiugo gĩaku,
nĩgũkorwo maathani maku mothe nĩ ma ũthingu.
- 173 Guoko gwaku nĩgũkĩhaariie kũndeithia,
nĩgũkorwo mawatho maku nĩmo nĩ ndĩthuurĩire.
- 174 Ūhonokio waku nĩguo ndĩiragĩria, Wee Jehova,
nagu watho waku nĩguo ngenagĩra.
- 175 Ndirogĩtũũra muoyo nĩguo ngũgoocage,
namo mawatho maku nĩmatũũre mandeithagia.
- 176 Nĩ nĩhĩtĩtie njĩra ta ng' Ondu yũrĩte.
Gĩcarie ndungata yaku,
nĩgũkorwo ndiriganĩrwo nĩ maathani maku.

120

Ihooya rīa kūūria Ūteithio

Thaburi ya Agendi

- ¹ Ndakaĩre Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika.
- ² Wee Jehova, honokia harĩ mĩromo ĩrĩa yaragia maheeni,
na harĩ nĩmĩ iria iheenanagia.
- ³ Agaagwĩka atĩa, na nĩ atĩa ũngĩ makĩria ya ũguo,
wee rūrĩmĩ rūrũ rũheenanagia?
- ⁴ Agaakũherithia na mĩguĩ mĩnoore ya njamba ya ita,
na makara marĩrĩmbũkĩte mwaki ma mĩtĩ wa mũkoigo.
- ⁵ Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ, nĩgũtũūra gũkũ Mesheki,
na ngaikara hema-inĩ cia Kedari-ĩ!
- ⁶ Nĩndũũrĩte hĩndĩ ndaaya
gatagatĩ-inĩ ka arĩa mathũire thayũ.
- ⁷ Nĩĩ ndĩ mũndũ wa thayũ;
no rĩrĩa ndaaria-rĩ, o mendaga o mbaara.

121

Ūgitĩri wa Ngai

Thaburi ya Agendi

- ¹ Nĩngũtiira maitho makwa ndore irĩma-inĩ:
ũteithio wakwa ũngiuma na kũ?
- ² Ūteithio wakwa uumaga kũrĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.
- ³ We ndangĩreka kũgũrũ gwaku gũtirũke:
ũcio mũmenyereri waku ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga;
- ⁴ ti-itherũ, ũcio mũmenyereri wa Isiraeli
ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga, kana ahĩtwo nĩ toro.
- ⁵ Jehova nĩwe ũkũmenyagĩrĩra:
Jehova nĩwe kĩruru gĩaku guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo;
- ⁶ mũthenya wee ndũngĩringĩka nĩ riũa,
kana ũringĩke nĩ mweri ũtukũ.
- ⁷ Jehova nĩarĩkũgitagĩra kuuma ũũru-inĩ wothe:
nĩarĩmenyagĩrĩra muoyo waku;
- ⁸ Jehova nĩarĩkũmenyagĩrĩra ũkiomagara na ũgĩcooka,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

122

Rwĩmbo rwa Kũgaathĩrĩria Jerusalemu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩndakenire hamwe na arĩa maanjĩrĩre atĩrĩ,
“Nĩtũthĩĩ nyũmba ya Jehova.”
- ² Magũrũ maitũ marũgamĩte

ihingo-inĩ ciaku, wee Jerusalemu.

³ Jerusalemu rĩakĩtwo ta itũũra inene
rĩnyitithanĩtio wega.

⁴ Kũu nĩkuo mĩhĩrĩga yambataga,
o yo mĩhĩrĩga ya Jehova,

ĩgathiĩ kũgocoo rĩtwa rĩa Jehova
kũringana na mawatho marĩa aheete Isiraeli.

⁵ Kũu nĩkuo kũigĩtwo itĩ cia ũnene cia atuanĩri ciira,
o cio itĩ cia ũnene cia nyũmba ya Daudi.

⁶ Hoerai Jerusalemu thayũ:

“Arĩa makwendete marotũũra na thayũ.

⁷ Kũrĩa thingo ciaku ciirigĩre kũrogĩa na thayũ,
naguo ũgitĩri ũgĩe ciikaro-inĩ ciaku cia ũthamaki.”

⁸ Nĩ ũndũ wa ariũ a baba na arata, nguuga atĩrĩ,
“Thayũ ũrogĩa thĩinĩ waku.”

⁹ Nĩ ũndũ wa nyũmba ya Jehova Ngai witũ,
caragia ũgaacĩru waku.

123

Ihooya rĩa kũũria Tha cia Ngai

Thaburi ya Agendi

¹ Nĩngũtiira maitho makwa na kũrĩ we,
o Wee ũkarĩire gĩti gĩaku kĩa ũnene kũu igũrũ.

² O ta ũrĩa maitho ma ndungata maroragĩrĩria guoko kwa mwathi
wayo,

na o ta ũrĩa maitho ma mũirĩtu ndungata maroragĩrĩria guoko
kwa mũtumia mwathi wayo,*

ũguo noguo maitho maitũ maroragĩrĩria Jehova Ngai witũ,
o nginya atũiguĩre tha ciake.

³ Tũiguĩre tha, Wee Jehova, tũiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩtũkirĩrĩrie kũnyararwo kũnene.

⁴ Nĩtũkirĩrĩrie kĩnyũrũri kĩnene kĩa andũ arĩa menenehagia,
o na rũmena rũingĩ rwa andũ arĩa etĩi.

124

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

¹ Korwo Jehova ndaakoretwo arĩ mwena witũ;
Isiraeli nĩmakiuge ũguo:

² Korwo Jehova ndaarĩ mwena witũ
rĩrĩa andũ maatũtharĩkĩire-rĩ,

³ nĩmangĩatũmeririe tũrĩ muoyo;
rĩrĩa marakara mao maatũrĩrĩmbũkĩire-rĩ,

⁴ mũiyũro wa maaĩ nĩũngĩatũhubanĩrie,
tũhumbwo nĩ nditi ya maaĩ macio;

⁵ maaĩ macio maathereraga na hinya mũno

* 123:2 Aathi a ngombo maaciaragĩria na maitho kana na moko.

nĩmangĩatũthereririe.

- ⁶ Jehova arogoocwo,
o we ũtaatũrekereirie tũtambuurangwo nĩ magego mao.
⁷ Ithuĩ tũhonokete ta nyoni
ĩhonokete mũtego-inĩ wa mũmĩtegi;
mũtego nĩunangĩtwo,
na ithuĩ nĩtũhonokete.
⁸ Ũteithio witũ uumaga harĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.

125

Thayũ wa Andũ a Ngai

- ¹ Andũ arĩa mekokete Jehova matariĩ ta Kĩrĩma gĩa Zayuni,
kĩrĩa gĩtangĩenyenyeka, no gĩtũũraga nginya tene.
² O ta ũrĩa irĩa ithiũrũrũkĩirie Jerusalemu
ũguo noguo Jehova athiũrũrũkagĩria andũ ake,
kuuma rĩu nginya tene na tene.
³ Mũthĩgi wa andũ arĩa aaganu ndũgũtũũra wathanaga
bũrũri ũrĩa ũgaaĩrwo andũ arĩa athingu,
nĩguo andũ acio athingu
matikae gũtambũrũkia moko mao meeke ũũru.
⁴ Wee Jehova, andũ arĩa ega mekaga o maũndũ mega,
o acio arũngĩrĩru ngoro.
⁵ No rĩrĩ, andũ arĩa maahũkaga makagera njĩra iria njogomu-rĩ,
Jehova nĩakamaingatanĩria hamwe na arĩa mekaga ũũru.

Isiraeli kũrogĩa thayũ.

126

Magetha ma Gĩkeno

Thaburi ya Agendi

- ¹ Rĩrĩa Jehova aacookirie andũ a Zayuni arĩa maatahĩtwo akĩmainũkia-
rĩ,
twahaanire ta andũ mekũroota.
² Tũnua twitũ twaiyũire mĩtheko,
nacio nĩmĩ ciitũ ikĩina nyĩmbo cia gĩkeno.
Hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ-inĩ gũkĩiranwo atĩrĩ,
“Jehova nĩekĩire andũ aya maũndũ manene.”
³ Jehova nĩatwĩkĩire maũndũ manene,
na ithuĩ tũkaiyũrwo nĩ gĩkeno.
⁴ Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Jehova,
ta ũrĩa njũũ cia Negevu icookaga kũiyũra.
⁵ Andũ arĩa mahaandaga na maithori,
nĩmakagetha makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
⁶ Mũndũ o na angiumagara akĩrĩraga,
akuũite mbeũ cia kũhaanda,
agaacooka akĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno,

akuuĩte itĩĩa ciake cia ngano.

127

Kũgaatha Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake

- ¹ Tiga nyũmba yakirwo nĩ Jehova,
andũ arĩa mamĩakaga marutaga wĩra o wa tũhũ.
Tiga itũũra inene rĩmenyereirwo nĩ Jehova,
arangĩri maraaraga mehũũgĩte o tũhũ.
- ² Nĩ tũhũ andũ kũrooka gũũkĩra rũciinĩ tene,
na gũkoma magakoma macereirwo,
makĩnogerera irio cia kũrĩa,
nĩgũkorwo andũ arĩa Jehova endete,
we nĩamaheaga o na marĩ toro.
- ³ Ciana nĩ igai kuuma kũrĩ Jehova,
ciana nĩ kĩheo kuuma kũrĩ we.
- ⁴ Ciana iria mũndũ aciarĩte arĩ mũnini
no ta mĩguĩ irĩ moko-inĩ ma njamba ya ita.
- ⁵ Kũrathimwo nĩ mũndũ
ũrĩa thiaka wake ũiyũrĩte mĩguĩ.
Matigaaconorithio
rĩrĩa magaakorwo magĩciira na thũ ciao hau kĩhingoinĩ.

128

Kĩrathimo kĩa Mũciĩ Wĩtigĩrĩte Jehova

Thaburi ya Agendi

- ¹ Kũrathimwo nĩ mũndũ o wothe wĩtigĩrĩte Jehova,
o ũcio ũgeragĩra njĩra ciake.
- ² Nĩũkarĩĩaga maciaro ma wĩra waku;
irathimo na kũgaacĩra nĩgatuĩka ciaku.
- ³ Mũtumia waku egũtuĩka ta mũthabibũ ũrĩa ũciaraga mũno
arĩ kũu nyũmba-inĩ yaku thĩinĩ;
ciana ciaku ituĩke ta thuuna cia mũtamaiyũ
ithiũrũrũkĩirie metha yaku.
- ⁴ Ũguo nĩguo mũndũ arĩrathimagwo,
ũrĩa wĩtigĩrĩte Jehova.
- ⁵ Jehova arokũrathimaga arĩ Zayuni
matukũ mothe ma muoyo waku;
ũroona kũgaacĩra kwa Jerusalemu,
⁶ na ũtũũre muoyo, ũkoona ciana cia ciana ciaku.

Thayũ ũrogĩa Isiraeli.

129

Ihooya rĩa kũũria Ngai okĩrĩre Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Agendi

- ¹ Maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,
Isiraeli nĩmakiuge ũguo,
- ² maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,

no rĩrĩ, matirĩ maahota kũndooria.

³ Andũ arĩa marĩmaga na mũraũ marĩmĩte ng'ong'o wakwa, magatema mĩtaro mĩraihi.

⁴ No rĩrĩ, Jehova nĩ mũthingu; nĩanjohorithĩtie harĩ mĩhĩndo ya andũ arĩa aaganu.

⁵ Andũ arĩa othe mathũire Zayuni marocookio na thũutha maconokete.

⁶ Marohaana ta nyeki irĩ nyũmba igũrũ, irĩa ihohaga itanamera;*

⁷ mũmĩtui ndangĩmĩiyũria hĩ-inĩ ciake, o na kana ũrĩa ũmĩũnganagia amĩiyũrie moko-inĩ make.

⁸ Andũ arĩa mahĩtũkagĩra kuo maroaga kuuga atĩrĩ, "Kĩrathimo kĩa Jehova kĩrogĩa igũrũ rĩanyu; nĩtwamũrathima thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jehova."

130

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Agendi

¹ Wee Jehova-rĩ, ndĩragũkaĩra ndĩ o kũrĩa kũriku;

² Wee Jehova, igua mũgambo wakwa.

Matũ maku nĩmaigue ngĩgũkaĩra ũnjiguĩre tha.

³ Wee Jehova, korwo no ũtare maita marĩa tũkwĩhagĩria-rĩ, nũũ ũngĩgwĩtiiria, Wee Jehova?

⁴ No rĩrĩ, Wee nĩũrekanagĩra; nĩ ũndũ ũcio nĩwĩtigĩrĩtwo.

⁵ Njetagĩrĩra Jehova, ngoro yakwa nĩmwetereire, nĩ ndĩhokaga kiugo gĩake.

⁶ Ngoro yakwa yetagĩrĩra Jehova, gũkĩra ũrĩa arangĩri metagĩrĩra rũciinĩ gũkĩe, ũ-ni, gũkĩra ũrĩa arangĩri metagĩrĩra rũciinĩ gũkĩe.

⁷ Wee Isiraeli, wĩhokage Jehova, nĩgũkorwo harĩ Jehova he wendo ũrĩa ũtathiraga, na ningĩ harĩ we harĩ na ũhonokio kũna.

⁸ We mwene nĩagakũũra Isiraeli kuuma mehĩa-inĩ mao mothe.

131

Ihooya rĩa Kwĩnyiihĩria Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩrĩ na mwĩgaatho, o na maitho makwa ti ma mwĩtũũgĩrio;

nĩ ndirũmbũyanagia na maũndũ manene, o na kana maũndũ ma magegania marĩa mangĩrĩte.

* **129:6** Riya nĩrĩameraga nyũmba igũrũ no rĩkooma o na ihenya nĩ ũndũ wa kwaga tũri.

- ² No rĩrĩ, nĩhooreretie na ngakiria ngoro yakwa;
o ta kaana gatuithĩtio iria gakuuĩtwo nĩ nyina,
o ta kaana gatuithĩtio iria nĩguo ngoro yakwa ĩhaana ĩrĩ thĩinĩ
wakwa.
- ³ Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, wĩhokage Jehova
rĩu na nginya tene.

132

Gũikaro kĩa Ngai gĩa Tene na Tene kũu Zayuni

Thaburi ya Agendi

- ¹ Wee Jehova, ririkana Daudi
na mathĩna marĩa mothe omĩrĩirie.
- ² Nĩehĩtire mwĩhĩtwa harĩ Jehova,
akĩhĩta harĩ ũcio Mwene-Hinya,
o we Ngai wa Jakubu, akiuga ũũ:
- ³ “Ndigatoonya nyũmba yakwa,
kana haice ũrĩrĩ wakwa,
- ⁴ ndikaareke maĩtho makwa mone toro,
kana ndeke imone ciakwa icũnge,
- ⁵ o nginya ngoonera Jehova handũ ha gũikara,
ũcio Mwene-Hinya, o we Ngai wa Jakubu,
ndĩmuonere gũikaro.”
- ⁶ Nĩtwaiguire ũhoro tũrĩ Efiratha,
na tũkĩũkora mĩgũnda-inĩ ya Kiriathu Jearimu.
- ⁷ Tũkiuga atĩrĩ, “Nĩtũthĩiĩ gũikaro-inĩ gĩaake;
nĩtũnamĩrĩre tũmũhooe tũrĩ gaturwa-inĩ ka makinya make;
- ⁸ arahũka, Wee Jehova, ũũke kĩhurũko-inĩ gĩaaku,
wee na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa hinya waku.
- ⁹ Athĩnjĩri aku marohumbwo na ũthingu;
andũ aku aamũre nĩmakĩine nĩ gũkena.”
- ¹⁰ Nĩ ũndũ wa ndungata yaku Daudi,
ndũkarega ũrĩa we ũitĩrĩirie maguta.
- ¹¹ Jehova nĩehĩtire na mwĩhĩtwa harĩ Daudi,
mwĩhĩtwa atangĩricũkwo, akĩmwĩra atĩrĩ:
“Nĩngaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwaku
Gĩtĩ-inĩ gĩaaku kĩa ũnene,
- ¹² ariũ aku mangĩkaamenyerera kĩrĩkanĩro gĩaakwa
na mawatho makwa marĩa ndĩrĩmarutaga,
hĩndĩ ĩyo ariũ ao nĩmagaikarĩra
gĩtĩ gĩaaku kĩa ũnene nginya tene na tene.”
- ¹³ Nĩgũkorwo Jehova nĩathuurĩte Zayuni,
akerĩrĩria gũtuĩke gũikaro gĩaake, akoiga atĩrĩ:
- ¹⁴ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩhurũko gĩaakwa nginya tene na tene;
gũkũ nĩkuo ngũtũura njikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene,
nĩgũkorwo nĩ nĩ ndiyendeire;

- 15 nĩngakũrathima na ũmaathi mũingĩ mũno;
athĩni akuo ndĩmahũũnie na irio.
16 Nĩngahumba athĩnjiri-Ngai akuo ũhonokio,
na andũ akuo arĩa aamũre matũũre mainaga nĩ gũkena.
- 17 “Kũu nĩkuo ngaatũma rũhĩa rwa Daudi rũthundũke
na njigĩre ũrĩa njitĩrĩrie maguta tawa ũgwakana.
18 Thũ ciake nĩngacihumba thoni,
no thũmbĩ ya ũnene ĩrĩa ĩrĩ mũtwe wake nĩngakenga na riiri.”

133

Kĩrathimo gĩa Gũikara Andũ Maiguanĩte

Thaburi ya Daudi

- 1 Nĩ ũhoru mwega atĩa, o na ũrĩ gĩkeno,
rĩrĩa andũ a nyũmba ĩmwe maikarania maiguanĩte!
2 Nĩ ta maguta manungi wega maitĩrĩrio mũtwe,
makĩnyũrũkĩra nderu-inĩ,
o nderu-inĩ cia Harũni,
makanyũrũka nginya ngingo-inĩ ya kanjũ yake.
3 Ningĩ nĩ ta ime rĩa Herimoni
rĩkĩgwĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo Jehova eranĩire kĩrathimo gĩaake,
nĩkĩo muoyo wa tene na tene.

134

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai Ũtukũ

Thaburi ya Agendi

- 1 Goocai Jehova, inyuothe ndungata cia Jehova,
inyuĩ mũtungataga mũrĩ nyũmba-inĩ ya Jehova ũtukũ.
2 Ambarariai moko manyu mũrĩ thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre
mũgooce Jehova.
3 Jehova, o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ
aromũrathima arĩ kũu Zayuni.

135

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake

1 Goocai Jehova.

Goocai rĩitwa rĩa Jehova;

- inyuĩ ndungata cia Jehova-rĩ, mũgoocei,
2 inyuĩ mũtungataga thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova,
o inyuĩ mũrũgamaga nja-inĩ cia nyũmba ya Ngai witũ.
3 Goocai Jehova, nĩgũkorwo Jehova nĩ mwega;
inaĩ mũgooce rĩitwa rĩaake, nĩgũkorwo nĩ rĩega.
4 Nĩgũkorwo Jehova nĩethuurĩire Jakubu atuĩke wake,
agathuura Isiraeli atuĩke igai rĩaake kĩũmbe.
5 Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩ mũnene,

atĩ Mwathani witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai ciothe.

⁶ Jehova ekaga ũrĩa wothe ekwenda,

kũu igũrũ na gũkũ thĩ,

o na kũu iria-inĩ o na kũrĩa guothe kũriku mũno.

⁷ Nĩwe ũtũmaga matu mambate kuuma ituri-inĩ cia thĩ;

nĩwe ũtũmaga kũgĩe heni irehanĩte na mbura,

na akarehe rũhuho kuuma mĩthithũ-inĩ yake.

⁸ Nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,

marigithathi ma andũ na ma nyamũ.

⁹ Wee Misiri, nĩwe watũmire thĩinĩ waku kũringwo ciama na morirũ,

agĩũkĩrĩra Firaũni na ndungata ciake ciothe.

¹⁰ Nĩwe waringire ndũrĩrĩ nyingĩ

na akĩũraga athamaki maarĩ hinya:

¹¹ nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,

na Ogu mũthamaki wa Bashani,

o na athamaki othe a Kaanani;

¹² akĩheana bũrũri wao ũtuĩke igai,

ũtuĩke igai kũrĩ andũ ake a Isiraeli.

¹³ Rĩitwa rĩaku, Wee Jehova, rĩtũũraga nginya tene,

ngumo yaku, Wee Jehova, igakinyĩra njiarwa na njiarwa.

¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩagaciirĩrĩra andũ ake,

na aiguĩre ndungata ciake tha.

¹⁵ Mĩhianano ya ndũrĩrĩ ithondeketwo na betha na thahabu,

o wĩra wa moko ma andũ.

¹⁶ Nĩrĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,

nĩrĩrĩ maitho, no ndĩonaga;

¹⁷ nĩrĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,

o na ndĩrĩrĩ mĩhũmũ tũnua-inĩ twayo.

¹⁸ Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,

na noguo arĩa othe mamĩthokaga makaahaana.

¹⁹ Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, goocai Jehova;

Inyuĩ nyũmba ya Harũni, goocai Jehova;

²⁰ Inyuĩ nyũmba ya Lawi, goocai Jehova;

inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, goocai Jehova.

²¹ Jehova arogocwo kuuma Zayuni,

o we ũtũũraga kũu Jerusalemu.

Goocai Jehova.

136

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

¹ Cookeriai Jehova ngaatho, tondũ nĩ mwegu.

Wendo wake nĩ wa tene na tene.

² Cookeriai Ngai wa ngai iria ingĩ ngaatho.

Wendo wake nĩ wa tene na tene.

³ Cookeriai Mwathani wa aathani ngaatho:

Wendo wake nĩ wa tene na tene.

- 4 we wiki nīwe wīkaga maūndū manene ma magegania,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 5 nīwe wombire igūrū na ūndū wa ūmenyo wake,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 6 nīwe watambūrūkirie thī nyūmū igūrū rīa maaī,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 7 nīwe wombire imūrī iria nene,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 8 rīua rīathage mūthenya,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 9 nāguo mweri na njata ciathage ūtukū;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 10 nīwe waringire marigithathi ma Misiri,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 11 akīruta Isiraēli gatagatī-inī kao,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 12 na guoko kwa hinya na atambūrūkitie gīcoka gīake,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 13 nīwe wagayūkanirie Iria Itune rīgītigana,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 14 agītūma andū a Isiraēli matuīkanie gatagatī karīo,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 15 no Firaūni na ita rīake akīmahubīkanīria kūu Iria-inī Itune;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 16 nīwe watongoririe andū ake magītūkanīria werū-inī,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 17 nīwe waringire athamaki maarī anene,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 18 na akīūruga athamaki maarī ngumo:
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 19 nīo Sihonī mūthamaki wa Aamori,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 20 na Ogu mūthamaki wa Bashani;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 21 na akīheana būrūri wao ūtuīke igai,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 22 ūgītūika igai rīa Isiraēli ndungata yake;
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 23 nīwe watūrīkanire rīrīa twahatīrīrio,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 24 na agītūhonokia kuuma kūrī thū ciitū,
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 25 nīwe ūheaga ciūmbe ciothe irio.
Wendo wake nī wa tene na tene.
- 26 Cookeriai Mūrungu wa igūrū ngaatho.
Wendo wake nī wa tene na tene.

137

Gūcakaya kwa Isiraēli rīrīa Maatahītwo

- 1 Ngurumo-inī cia njūūī cia Babuloni nīkuo twaikaraga thī tūkarīra,

twaririkana Zayuni.

² Kūu mīti-inĩ ya mīethia nīkuo

twacuuragia inanda ciitū cia mūgeeto,

³ nīgūkorwo tūrī kūu andū arĩa maatūtahite nīmatwīraga tūmainĩre
nyĩmbo,

o acio atũnyariiri magatwīra tūmainĩre nyĩmbo tūkenete,

magatwīra atīrī, “Tūinĩrei rwĩmbo rūmwe rwa iria mwainaga
mūrī Zayuni!”

⁴ Tūngĩhota atĩa kūina nyĩmbo cia Jehova
tūrī būrūri wa ũgeni?

⁵ Ingīkariganĩrwo nĩwe, Wee Jerusalemu-rĩ,

guoko gwakwa kwa ũrĩo kūrokīriganĩrwo nĩ ũũgĩ wakuo wa
gwĩka maũndũ.

⁶ Rūrīmĩ rwakwa rūronyiitana na karakara

ingĩkaaga gūkūririkana,

ingĩkaaga gūtua Jerusalemu

gĩkeno gĩakwa kīrĩa kīnene.

⁷ Wee Jehova, ririkana ũrĩa andū a Edomu* meekire,

mūthenya ũrĩa itũūra rĩa Jerusalemu rĩanyiitirwo.

Maanĩrĩre, makiuga atīrī, “Rīmomorei,

rīmomorei o nginya mūthingi-inĩ warĩo!”

⁸ Wee mwarĩ wa Babuloni, o wee ũtuĩrĩrwo kūniinwo,

gūkena nĩ mũndũ ũrĩa ũgũgwĩka

o ta ũguo ũtwĩkĩte:

⁹ gūkena nĩ mũndũ ũrĩa ũhuragia tūkenge twaku,

agatũgũthithia ndwaro-inĩ cia mahiga.†

138

Ihooya rĩa Gūcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, nīngūkūgocoo na ngoro yakwa yothe;

ngūkūinĩra ngūgocoo ngai iria ingĩ irĩ o ho.

² Ngūinamĩrĩra njerekeire hekarū-inĩ yaku irĩa nyamũre,

ngocoo rĩitwa rĩaku,

nĩ ũndũ wa wendo waku na wĩhokeku waku,

nīgūkorwo nĩtũũgĩrĩtie rĩitwa rĩaku,

na ũgatũũgĩria kiugo gĩaku

makĩria ya maũndũ marĩa mangĩ mothe.

³ Hĩndĩ irĩa ndagwĩtĩre, nīwanjĩtikire;

wanyũmĩrĩrie na ũkĩnjĩkĩra hinya ngoro.

⁴ Wee Jehova-rĩ, athamaki othe a thĩ nĩmakūgocoo,

rĩrĩa maigua ciugo cia kanua gaku.

⁵ Nīmaganage ũhoru wa njĩra cia Jehova,

nīgūkorwo riiri wa Jehova nĩ mūnene.

* **137:7** Andũ a Edomu maarĩ a rūciaro rwa Esaũ. † **137:9** Nĩguo njiaro cia andũ arĩa maatorio mbaara-inĩ ithire-rĩ, tūkenge twaringithagio mĩtwe mahiga-inĩ tũgakua.

- 6 O na gütũka Jehova arĩ igũrũ-rĩ,
nĩaroraga andũ arĩa enyĩhia,
no arĩa etĩĩ akamenya ũhoru wao arĩ o kũraya.
- 7 O na ingĩgerera mathĩina-inĩ,
Wee nĩumenyagĩrĩra muoyo wakwa;
ũtambũrũkagia guoko gwaku ũgookĩrĩra marakara ma thũ ciakwa,
ũkaahonokia na guoko gwaku kwa ũrĩo.
- 8 Jehova nĩakahingia muoroto wake harĩ nĩ;
wendo waku, Wee Jehova, nĩ wa tene na tene;
nĩ ũndũ ũcio ndũgatanĩrie wĩra wa moko maku.

139

Ngai Ũrĩa Ũtangĩũrĩwo

Thaburi ya Daudi

- 1 Wee Jehova-rĩ, nĩũũthuthuurĩtie
na ũkaamenya.
- 2 Nĩũũ rĩrĩa njikarĩte thĩ na rĩrĩa njũkĩrĩte
ũkamenya meciiria makwa ũrĩ o kũraya.
- 3 Nĩũũ ngiumagara o na ngĩkoma;
Wee nĩũũ mĩthĩire yakwa yothe.
- 4 Wee Jehova-rĩ, itanagweta kiugo na rũrĩmĩ rwakwa,
Wee nĩũkoragwo ũkĩũ biũ.
- 5 Nĩũnjirigĩire mbere na thuutha;
nĩũnjigĩrĩire guoko gwaku.
- 6 Ũmenyo ta ũcio nĩ wa magegania mũno harĩ nĩ,
ũrĩ igũrũ mũno ndingĩũkinyĩra.
- 7 Nĩ kũ ingĩthĩ njeherere Roho waku?
Ingĩũrĩra kũ nyume ũthĩũ-inĩ waku?
- 8 Ingĩambata thĩ igũrũ, Wee ũrĩ kuo;
ingĩara ũrĩrĩ wakwa kũrĩa kũriku mũno, Wee ũrĩ o kuo.
- 9 Ingĩũmbũka na mathagu ma gũgĩkĩa,
ingĩthĩ gütũũra mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kũndũ kũraya mũno,
- 10 o na kũu guoko gwakwa nokuo kũngĩndongoria,
guoko gwaku kwa ũrĩo gũkĩĩnyiite kũnũmĩtie.
- 11 Ingiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nduma nĩkũũhitha,
naguo ũtheri ũyũ ũũthiũrũrũkĩirie ũtuĩke ũtukũ,”
- 12 o na nduma ndĩrĩ hĩndĩ ingĩgũtumanĩra;
ũtukũ ũkwara ta mũthenya,
nĩgũkorwo nduma kũrĩ we nĩ ta ũtheri.
- 13 Nĩgũkorwo nĩwe wombire ciĩga ciakwa cia na thĩnĩ;
wanyĩitithanirie ndĩ o nda ya maitũ.
- 14 Nĩngũkũgooca nĩ ũndũ mũũmbire ũrĩa nyũmbĩtwo naguo
nĩ wa kũmakania na wa magegania;
ciĩko ciaku nĩ cia magegania,
nĩ mwene nĩnjũũ ũguo o wega.

15 Mahĩndĩ makwa matiahithĩkĩte harĩwe,
rĩrĩa ndoombĩirwo kũrĩa kũhitharu.
Rĩrĩa ndanyiitithanagio hamwe ndĩ thĩ kũrĩa kũriku mũno-rĩ,
16 maitho maku nĩmonaga mwĩrĩ wakwa ũtanombwo biũ.
Matukũ mothe marĩa nyamũrĩrwo
nĩmandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩaku
o na mbere ya ũmwe wamo kũgĩa.

17 Hĩ! Ī meciiria maku matikĩrĩ ma bata harĩ niĩ, Wee Mũrungu!
Kaĩ mũigana wamo nĩ mũnene-ĩ!

18 Ingĩtua kũmatara,
no maingĩhe gũkĩra mũthanga.
Hĩndĩ ĩrĩa ndokĩra,
ndĩ o hamwe nawe.

19 Wee Ngai-rĩ, naarĩ korwo woraga arĩa aaganu!
Njehererai, inyuĩ mũnyootagĩra gũita thakame!

20 Maaragia ũhoru waku marĩ na meciiria mooru;
arĩa magũthũire mahũthagĩra rĩitwa rĩaku ũũru.

21 Wee Jehova, githĩ ndithũire arĩa magũthũire,
na ngamena arĩa magũũkagĩrĩra?

22 Gũthũura ndĩmathũire o biũ;
ndĩmatuaga thũ ciakwa.

23 Wee Mũrungu, thuthuuria, ũmenye ngoro yakwa;
ngeria ũmenye meciiria makwa.

24 Rora wone kana nĩ harĩ mũthĩire mũũru thĩinĩ wakwa,
na ũkĩndongorie na njĩra ĩrĩa ya tene na tene.

140

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

1 Wee Jehova, hatũra kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa oorũ;
ngĩtũra harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,

2 o acio mathugundaga maũndũ mooru ngoro-inĩ ciao,
na magathugunda mbaara o mũthenya.

3 Manooraga nĩmĩ ciao ikohĩga ta rũrĩmĩ rwa nyoka;
mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũira.

4 Wee Jehova, njeheria moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu;
ngĩtũra kuuma harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
o acio mabangaga ũrĩa mangĩhĩnga magũrũ makwa.

5 Andũ arĩa etĩi nĩmanyambũire mũtego;
nĩmatambũrũkĩtie ndigi cia wabu wao,
na makanjigĩra mũtego njĩra-inĩ yakwa.

6 Wee Jehova, nguuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrungu wakwa.”
Wee Jehova-rĩ, igua ngĩgũkaĩra nĩguo, ũnjiguĩre tha.

7 Wee Mwachani Jehova, o Wee ũrĩa mũũhonokia ũrĩ hinya,
Wee ũgitagĩra mũtwe wakwa mũthenya wa mbaara:

8 Wee Jehova, ndũkahingĩrie arĩa aaganu merirĩria mao,

ndükareke mĩbango yao ĩgaacĩre,
matikae gwĩtĩia.

- ⁹ Mĩtwe ya arĩa mandigicĩirie
ĩrohumbĩkanio na mathĩina marĩa marehetwo nĩ mĩromo yao.
¹⁰ Marogwĩrwo nĩ makara me gwakana;
maroikio mwaki-inĩ,
maikio marima marĩ mũtondo, kũrĩa matakoma o na rĩ.
¹¹ Ndũkanareke arĩa macambanagia magaacĩre bũrũri-inĩ;
mwanangĩko ũrothingata andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya.
¹² Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩarũagĩra kĩhooato kĩa arĩa athĩini,
na akagitĩra kĩhooato kĩa arĩa abatari.
¹³ Ti-itherũ arĩa athingu nĩmarĩgoocaga rĩitwa rĩaku,
na arĩa arũngĩrũ nĩmagatũũra ũthiũ-inĩ waku.

141

Ihooya rĩa Kũgitĩrwo kuuma Ũũru-inĩ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra; hiũha ũũke kũrĩ nĩ.
Igua mũgambo wakwa ngĩgũkaĩra.
² Ihooya rĩakwa rĩroambata mbere yaku ta mũtararĩko wa ũbumba;
nakuo kwambararia moko makwa kũrotuĩka ta igongona rĩa
hwaĩ-inĩ.
³ Wee Jehova, iga mũrangĩri kanua-inĩ gakwa,
rangagĩra mũrango ũyũ wa mĩromo yakwa.
⁴ Ndükareke ngoro yakwa ĩguucĩrĩrio ũndũ-inĩ mũũru,
ndigatuĩke wa gwĩka ciĩko cia waganu
hamwe na andũ arĩa amaramari;
Ndükareke ndĩe irio ciao irĩa irĩ mũrĩo.
⁵ Mũndũ mũthingu nĩakĩininge: ũndũ ũcio nĩ wa kũnyonia ũtugi;
kũndũithia nĩakĩndũithie: ũguo no ta kũnjitĩrĩria maguta mũtwe
wakwa.
Mũtwe wakwa ndũngĩrega gũitĩrĩrio maguta macio.
No rĩrĩ, ihooya rĩakwa nĩ rĩa gũtũũra ndeganĩte na ciĩko cia andũ arĩa
meekaga ũũru;
⁶ aathani ao magaikio thĩ kuuma igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
nao arĩa aaganu nĩmakamenya atĩ ciugo ciakwa ciarĩ cia ma.
⁷ Nĩmakoiga atĩrĩ, "O ta ũrĩa mũndũ acimbaga mũgũnda na akahũũra
hianyũ,
no taguo mahĩndĩ maitũ maharaganĩtio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra."
⁸ No rĩrĩ, maitho makwa nĩwe macũthĩrĩrie, Wee Mwathani Jehova;
nĩ harĩwe njũragĩra; nĩ ũndũ ũcio ndükareke ngue.
⁹ Ngĩtĩra ndikanyiitwo nĩ mĩtego ĩrĩa nyambĩirwo,
ũnjehanĩrĩrie na mĩtego ya andũ arĩa mekaga ũũru.
¹⁰ Andũ acio aaganu maroogwa wabu-inĩ wao ene,
no nĩ ngĩhĩtũkage itekuona ũgwati.

142

Ihooya rĩa kũiria Gũkũirwo kuuma Mĩnyamaro-inĩ

Thaburi ya Daudi

¹ Ngayagĩra Jehova nyanĩrĩire;

ngwambararia mũgambo wakwa kũrĩ Jehova anjiguĩre tha.

² Njitũrũraga mateta makwa mbere yake;

ndĩrĩmwĩraga thĩina wakwa ndĩ mbere yake.

³ Rĩrĩa roho wakwa waringĩka thĩinĩ wakwa,

Wee nĩwe ũmenyaga njĩra ĩrĩa ndĩrĩgera.

Njĩra-inĩ ĩrĩa thiiagĩra-rĩ,

andũ nĩmahithĩire mũtego.

⁴ Ta rora mwena wakwa wa ũrĩo wone;

gũtirĩ o na ũmwe ũranũmbũiya.

Ndirĩ na ha kũũrĩra;

muoyo wakwa gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩũmenyerera.

⁵ Wee Jehova, nĩwe ngayagĩra;

njugaga atĩrĩ, “Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa,
na igai rĩakwa bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.”

⁶ Thikĩrĩria gũkaya gwakwa,

nĩgũkorwo ndĩmũhinyĩrĩrie mũno;

ndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mathingataniĩte na nĩ,

nĩgũkorwo marĩ na hinya mũno kũngĩra.

⁷ Njohorithia kuuma kĩoho-inĩ gĩakwa,

nĩguo ngoocage rĩitwa rĩaku.

Hĩndĩ ĩyo andũ arĩa athingu nĩmakandigiicĩria,

nĩ ũndũ wa ũrĩa ũnjikĩte wega.

143

Ihooya rĩa kũiria Kũhonokio

Thaburi ya Daudi

¹ Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova,

thikĩrĩria kĩrĩro gĩakwa ũnjiguĩre tha;

ũka ũndeithie,

nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku na ũthingu waku.

² Ndũgaciirithie ndungata yaku,

nĩgũkorwo maitho-inĩ maku gũtirĩ mũndũ ũrĩ muoyo ũngĩtuuo
mũthingu.

³ Thũ nĩthingatĩte,

ĩkangurumania thĩ tĩri-inĩ;

ĩtũmaga ndũũre nduma-inĩ

ta arĩa maakuire tene.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio roho wakwa ũkaringĩka thĩinĩ wakwa;

ngoro yakwa nĩmakĩte mũno thĩinĩ wakwa.

⁵ Nĩndĩrĩririkanaga matukũ marĩa ma tene;

ndĩrĩcũuranagia mawĩko maku mothe

na ngatarania maũndũ marĩa moko maku meekĩte.

- ⁶ Ndambūrūkítie moko makwa na kūrī we;
muoyo wakwa ūkūnyootagīra ta būrūri ūrīa mūmū.
- ⁷ Wee Jehova, hiūha kūnjītika;
roho wakwa nūthirītwo nī hinya.
Tiga kūhitha ūthiū waku,
ndikahaane ta arīa matoonyaga irima.
- ⁸ O rūciinī reke njiguage kiugo kīa wendo waku ūrīa ūtathiraga,
nīgūkorwo nīwe ndīhokete.
Nyonia njīra irīa njagīrīrwo nīkūgera,
nīgūkorwo muoyo wakwa ndīwerekeirie igūrū kūrī we.
- ⁹ Ndeithūra kuuma kūrī thū ciakwa, Wee Jehova,
nīgūkorwo ndīhithaga harīwe.
- ¹⁰ Nduta gwīkaga wendi waku,
nīgūkorwo Wee nīwe Ngai wakwa;
Roho waku mweaga arondongoragia,
ngeragīre kūrīa kwaraganu.
- ¹¹ Wee Jehova, nī ūndū wa rītwa rīaku, tūūria muoyo wakwa;
nī ūndū wa ūthingu waku-rī, nduta kuuma mīnyamaro-inī.
- ¹² Nī ūndū wa wendo waku ūtathiraga, kiria thū ciakwa;
nīina arīa othe maathūire,
nīgūkorwo nī ndī ndungata yaku.

144

Mūthamaki kūhooya Ngai Amūteithie

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova arogoocwo, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
o we ūmenyithagia moko makwa mūrūire wa mbaara,
agakīruta ciara ciakwa kūrūa mbaara.
- ² Nīwe Ngai ūrīa ūnyendete, na nīwe kīirigo gīakwa kīa hinya,
o we kīhitho gīakwa na mūhonokia wakwa,
ningī nīwe ngo yakwa, na nī harī we njūragīra,
o we ūtūmaga andū a ndūrīrī maathīke marī rungu rwakwa.
- ³ Wee Jehova, mūdū akīrī kī nīguo ūmūmenyagīrīre,
nake mūrū wa mūdū akīrī kī nīgeetha ūmūrūmbūyagie?
- ⁴ Mūdū no ta mīhūmū;
matukū make mathiraga na ihenya o ta kīruru.
- ⁵ Wee Jehova, hingūra igūrū ūikūrūke;
hutia irīma, nīgeetha irute ndogo.
- ⁶ Henūkia rūheni ūhurunje thū ciaku;
ikia mīguī yaku ūcingatithie.
- ⁷ Tambūrūkia guoko gwaku ūrī igūrū;
ndeithūra na ūūthare
kuuma kūrī maaī maya maingī,
ūndute kuuma moko-inī ma andū a kūngī
- ⁸ arīa tūnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ūrīo marī na wara.

9 Wee Ngai, n̄ngũkũin̄ira rwĩmbo rwerũ;
ngũkũin̄ira na k̄inanda k̄ir̄ia k̄igeetetwo na nga ikũmi,

10 nyin̄ire Ūr̄ia ūhootanaḡira athamaki,
o we ūhonokagia Daudi ndungata yake
har̄i rūhiũ rwa njora rwa ūragani.

11 Ndeithũra na ūũthare,
ũndute kuuma moko-in̄i ma andũ a kũngĩ,
ar̄ia tũnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ūr̄io mar̄i ma wara.

12 H̄ind̄i iyo aanake aitũ
magaatuĩka ta m̄imera m̄irore wega wĩth̄i-in̄i wao,
nao air̄itu aitũ mahaane ta ituḡi
ciacũh̄itio cia kũgemia nyũmba ya ūthamaki.

13 Makũmb̄i maitũ makaiyũragio
irio cia m̄ithemba yothe.

Ng'ondũ ciitũ ikainḡiha ikinye ngiri nyingĩ,
cinḡihe ikinye makũmi ma ngiri kũu m̄igũnda-in̄i iitũ;

14 nacio ndegwa ciitũ n̄igakuuaga m̄irigo m̄iritũ.

Thingo itigakorwo na m̄ianya,
kana gũtahwo tũtwarwo ūkombo-in̄i,
o na gũtigakorwo na k̄ir̄iro k̄ia m̄inyamaro nj̄ira-in̄i cia matũũra.

15 Kũrathimwo n̄i andũ ar̄ia matariĩ ta ūguo;
kũrathimwo n̄i andũ ar̄ia Ngai wao ar̄i we Jehova.

145

Ūnene na Wegu wa Ngai

Thaburi ya Daudi

1 N̄ngũgũtũũḡir̄ia, Wee Ngai wakwa Mũthamaki;
nd̄ir̄iũgoocaga r̄iitwa r̄iaku tene na tene.

2 O mũthenya nd̄ir̄ikũgoocaga
na ngumagie r̄iitwa r̄iaku tene na tene.

3 Jehova n̄iwe mũnene, na nowe waḡir̄ire kũgoocwo mũno;
ũnene wake gũtir̄i mũndũ ūnḡihota kũũtuĩria.

4 Rũciar̄o r̄umwe n̄irũkarah̄ira r̄ur̄ia r̄unḡi maũndũ mar̄ia waneka;
n̄irũkamenyithanagia ūhor̄o wa ciiko ciaku cia hinya.

5 N̄imakaaria ūhor̄o wa ūkaru wa ūnene waku ūr̄ia ūr̄i riiri,
na n̄i ndaranagie ūhor̄o wa ciiko ciaku cia magegania.

6 N̄imar̄iheanaga ūhor̄o wa ūhoti wa maũndũ maku ma kũmakania,
na n̄i hunjagie ūhor̄o wa ūnene wa ciiko ciaku.

7 N̄imagakũngũĩra wega waku mũinḡi,
na maine ūhor̄o wa ūthingu waku makenete.

8 Jehova n̄i mũtugi na n̄i mũigua-tha,
ndahiũhaga kũrakara, na aiyũr̄itwo n̄i wendo.

9 Jehova n̄i mwega har̄i andũ othe;
n̄iaiguaḡira tha k̄ir̄ia ḡiothe omb̄ite.

- 10 Wee Jehova, kīrīa gīothe ūmbīte nīkīrīkūgocaga;
andū aku arīa aamūre nīmarīgūkumagia.
- 11 Nīmarīheanaga ūhoro wa riiri wa ūthamaki waku,
na maaragie ūhoro wa hinya waku,
- 12 nīgeetha andū othe mamenye ūhoro wa ciiko ciaku cia hinya,
o na ūkaru wa ūthamaki waku, ūrīa ūrī riiri.
- 13 Ūthamaki waku nī ūthamaki wa gūtūūra tene na tene,
naguo wathani waku ūtūūruga nginya njjarwa ciothe.

Jehova nī mwīhokeku harī cīiranīro ciake ciothe,
na nīendete kīrīa gīothe ombīte.

- 14 Jehova nīanyīitagīrīra arīa othe maragūa,
na agatiira arīa othe mainamīte.
- 15 Maitho ma andū othe nīwe macūthīrīurie,
na nīūmaheaga irio ciao hīndī irīa yagīrīre.
- 16 Ūkūnjūruga guoko gwaku,
na ūkahingīria kīndū gīothe kīrī muoyo mabataro makīo.
- 17 Jehova nī mūthingu njīra-inī ciake ciothe,
na nīendete kīrīa gīothe ombīte.
- 18 Jehova arī hakuhī na andū arīa othe mamūkayagīra,
arīa othe mamūkayagīra na ma.
- 19 Arīa othe mamwītīgagīra nīamahingagīria mabataro mao;
nīaiguaga kīrīro kīao na akamahonokia.
- 20 Jehova nīamenyagīrīra arīa othe mamwendete,
no arīa othe aaganu nīkūniina akaamaniina.

- 21 Kanua gakwa karīaragia gakagooa Jehova.
Kīūmbe o gīothe nīgīkīgocooe rītwa rīake itheru
nginya tene na tene.

146

Kūgocooa Ngai nī ūndū wa Ūteithio Wake

- 1 Goocai Jehova.

Wee ngoro yakwa-rī, gooca Jehova.

2 Ndīgococaga Jehova hīndī irīa yothe ngūtūūra muoyo;
ndīrīinaga, ngoocage Ngai wakwa rīrīa rīothe ngūtūūra muoyo.

- 3 Ndūkanaige mwīhoko waku harī anene,
kana harī andū, arīa matangīhota kūhonokania.

- 4 Rīrīa roho wao wameherera, macookaga o tīiri-inī;
mūthenya o ro ūcio mībango yao ītuīkaga ya tūhū.

- 5 Kūrathimwo-rī, nī mūndū ūrīa ūteithio wake
uumaga kūrī Mūrungu wa Jakubu,
ūrīa mwīhoko wake ūrī harī Jehova Ngai wake,

- 6 Mūūmbi wa igūrū na thī,
na iria, na kīrīa gīothe gītūūruga thīinī wacio:
ūcio nīwe Jehova, ūrīa ūtūūruga arī mwīhokeku nginya tene.

- 7 Nīarūgamagīrīra kīhooto kīa arīa ahatīrīrie,
na akahe arīa ahūtu irio.
Jehova nīwe wohoraga arīa mohetwo,
8 Jehova nīahingūruga maitho ma arīa atumumu,
Jehova nīatiiraga arīa mainamīte,
Jehova nīendete andū arīa athingu.
9 Jehova nīamenyagīrīra andū a kūngī,
na agatūūria ciana cia ngoriai o na mūtumia wa ndigwa,
no njīra cia andū arīa aaganu nīacirigiicaga.
- 10 Jehova egūtūūra athamakaga nginya tene,
Ngai waku, wee Zayuni, athamakage njjarwa na njjarwa.

Gocai Jehova.

147

Kūgooca Ngai nī ūndū wa Kūmenyerera Jerusalemu

1 Gocai Jehova.

Kaī nī ūndū mwega kūgooca Ngai witū na rwīmbo-ī,
kaī nī ūndū mwega na mwagīrīru kūmūgooca-ī!

2 Jehova nīwe wakaga Jerusalemu;
nīwe ūcookagīrīria andū a Isiraēli arīa matahītwo.

3 Nīwe ūhonagia arīa athuthīku ngoro,
na akamooha irona ciao.

4 Nīwe ūmenyaga mūigana wa njata,
na akahe njata o njata rīitwa rīayo.

5 Mwathani witū nīwe mūnene na nī arī hinya mūingī;
ūmenyo wake ndūrī mūthia.

6 Jehova nīwe ūtiiragīrīra andū arīa ahooreri,
no arīa aaganu amatungumanagia thī.

7 Inīrai Jehova mūmūcookerie ngaatho;
inīrai Ngai witū na kīnanda kīa mūgeeto.

8 Nīahumbagīra igūrū na matu;
nīwe uuragīria thī mbura,
na agatūma nyeki īmere tūrīma-inī.

9 Nīwe ūheaga ng'ombe irio,
na akahe tūcui twa mahuru irio rīrīa twamūkaīra.

10 We ndakenagīra hinya wa mbarathi,
o na kana agakenera magūrū ma mūndū;

11 Jehova akenagio nī andū arīa mamwītigagīra,
o arīa maigaga mwīhoko wao harī wendo wake ūrīa ūtathiraga.

12 Wee Jerusalemu, kumia Jehova;
gocai Ngai waku, wee Zayuni,

13 nīgūkorwo nīwe wīkagīra mīgīko ya ihingo ciaku hinya,
na akarathima andū aku arīa marī thīinī waku.

- 14 Nīatūmīte kūgīe thayū mīhaka-inī yaku,
na agakūhūūnia na ngano īrīa njega mūno.
- 15 Atūmaga wathani wake ūkinye gūkū thī;
kiugo gīake kīhanyūkaga narua mūno.
- 16 Oiragia tharunji īhaana ta guoya mwerū cua,
nayo mbaa akamīhurunja ta mūhu.
- 17 Mbura ya mbembe amiuragia taarī kagoto karoira.
Nūū ūngīhota gwītiiria heho īyo yake?
- 18 Atūmaga kiugo gīake agatūma itwekūke;
ahurutithanagia rūhuho, namo maaī magatherera.
- 19 Nīaguūrītie kiugo gīake harī Jakubu,
akaguūrīria Isiraēli mawatho make
na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo.
- 20 Ndarī ekīra rūrīrī rūngī ta ūguo,
mawatho macio make ndūrīrī itirī ciamamenya.

Goocai Jehova.

148

Indo Ciothe Nīcigooce Jehova

1 Goocai Jehova.

- Goocai Jehova mūrī kūu igūrū,
mūmūgooce mūrī kūu gūtūūgīru mūno.
- 2 Mūgoocei, inyuī araika ake othe,
mūmūgooce, inyuothe mbūtū ciake cia igūrū.
- 3 Mūgoocei, inyuī riūa na mweri,
mūgoocei, inyuothe njata iria icangararaga.
- 4 Mūgoocei, inyuī igūrū rīa igūrū,
o na inyuī maaī ma kūu igūrū wa matu.
- 5 Indo ciothe nīkīgooce rīitwa rīa Jehova,
nīgūkorwo nīwe wathanire na cio ikīgīa kuo.
- 6 Aaciigire handū hacio itūūre ho tene na tene;
aaheanire kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo kīrīa gītagathira.
- 7 Goocai Jehova gūkū thī,
inyuī ciūmbe cia iria-inī, na ūriku wothe wa maria marīa manene,
- 8 rūheni, na mbura ya mbembe, na tharunji, na matu,
na ihuhūkano cia huho iria ihingagia kīrīra gīake,
- 9 inyuī irīma, na tūrīma tuothe,
na mītī ya matunda, na mītarakwa yothe,
- 10 nyamū cia gīthaka, na ng'ombe ciothe,
na ciūmbe iria nini, o na nyoni iria ciūmbūkaga,
- 11 athamaki a thī, na ndūrīrī ciothe,
na inyuī anene, na aathani othe a thī,
- 12 aanake, na airītu,
na andū arīa akūrū, o na ciana.
- 13 Othe nīmagooce rīitwa rīa Jehova,

nĩgũkorwo rĩtwa rĩake riiki nĩrĩo rĩtũũgĩrie;
riiri wake ũrĩ igũrũ rĩa thĩ o na rĩa matu.

- ¹⁴ Nĩambararĩtie rũhĩa nĩ ũndũ wa andũ ake,
nĩruo ũgooci wa andũ ake arĩa aamũre,
nĩo andũ a Isiraeli, andũ arĩa marĩ hakuhĩ na ngoro yake.

Goocai Jehova.

149

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake kũrĩ Isiraeli

¹ Goocai Jehova.

Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
mũmũgooce mũrĩ kĩũngano-inĩ kĩa arĩa aamũre.

² Andũ a Isiraeli nĩmakenere ũcio wamombire;
andũ a Zayuni nĩmacanjamũke nĩ ũndũ wa Mũthamaki wao.

³ Nĩmagooce rĩtwa rĩake makĩrũgarũgaga,
na mamũinĩre na tũhembe, na kĩnanda kĩa mũgeeto.

⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩakenagio nĩ andũ ake;
andũ arĩa ahooreri amahumbaga thũmbĩ ya ũhonokio.

⁵ Andũ arĩa aamũre nĩmakenere gĩtũio kũu,
na maine macanjamũkite marĩ o marĩrĩ-inĩ mao.

⁶ ũgooci wa Mũrungu ũrokorwo tũnua-inĩ twao,
na rũhiũ rwa njora rũnoore mũena yeerĩ rũkorwo moko-inĩ mao,

⁷ nĩguo meerĩhĩrie harĩ ndũrĩrĩ,
na maherithie kĩrĩndĩ gĩa thĩ,

⁸ nĩguo moohe athamaki ao na mũnyororo,
na moohe andũ ao arĩa marĩ igweta na bĩngũ cia kĩgera,

⁹ nĩguo mamakinyĩrie ituĩro rĩrĩa mandĩkĩrwo.
Ūcio nĩguo riiri wa andũ ake othe arĩa aamũre.

Goocai Jehova.

150

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake Mũkĩru

¹ Goocai Jehova.

Goocai Mũrungu mũrĩ harĩa hake haamũre;
mũgoocai mũrĩ kũu igũrũ, o kũu kwa hinya wake.

² Mũgoocai nĩ ũndũ wa ciĩko ciake cia hinya;
mũgoocai nĩ ũndũ wa ũnene wake mũingĩ mũno.

³ Mũgoocai mũkĩhuhaga karumbeta,
mũmũgooce na kĩnanda kĩa mũgeeto, na gĩa kĩnũbi,

⁴ mũgoocai na tũhembe mũkĩrũgarũgaga,
mũmũgooce na inanda cia nga mũkĩhuhaga mĩtũrirũ,

⁵ mũgoocai mũkĩhũrithanagia thaani cia rũthuku iria ng'ambi,
mũmũgooce na thaani ikũgamba o ta rũgambi.

⁶ Kĩndũ gĩothe kĩrĩ mĩhũmũ nĩkĩgooce Jehova.

Goocai Jehova.